

Fremsat den 7. november 2018 af børne- og socialministeren (Mai Mercado)

Forslag

til

Lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

(Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven)

§ 1

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1417 af 1. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. § 1 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 1. I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

§ 1 a. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.«

2. I § 3, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Har barnet delt bopæl efter § 17, stk. 3, eller § 18 a, stk. 1, 1. pkt., kræver afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv efter 2. pkt. enighed mellem forældrene.«

3. I § 4 indsættes som 2. pkt.:

»Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold.«

4. I § 7, stk. 2, ændres »retsplejelovens § 448 f« til: »§ 448 g i retsplejeloven«.

5. I § 9, 2. pkt., § 10, 2. pkt., § 13, stk. 1, 2. pkt., § 19, stk. 4, § 28, § 29 a, 1. pkt., § 33, stk. 2, overskriften før § 35, § 35 og § 41, stk. 5, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

6. Efter § 10 indsættes:

»§ 10 a. En aftale om forældremyndighed efter §§ 9 eller 10 er ikke gyldig, hvis den er indgået inden barnets fødsel, eller aftalen er betinget eller tidsbegrænset.«

7. I § 11, 1. pkt., ændres »afgør retten, om« til: »træffes der afgørelse om, hvorvidt«.

8. I § 11, 2. pkt., ændres »Retten kan kun ophæve den fælles forældremyndighed« til: »Den fælles forældremyndighed kan kun ophæves«.

9. I § 13, stk. 1, 3. pkt., ændres »retten« til: »familieretten«.

10. I § 13, stk. 2, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten«, og stk. 2, 3. pkt., ophæves.

11. I § 13 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. En aftale efter stk. 1 og 2 er ikke gyldig, hvis aftalen er indgået inden barnets fødsel, eller aftalen er betinget eller tidsbegrænset. Endvidere er en aftale efter stk. 2 ikke gyldig, hvis der ydes vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste til forældremyndighedens indehaver.«

12. § 14 affattes således:

»§ 14. Efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, kan det bestemmes, at der skal være fælles forældremyndighed, eller at forældremyndigheden skal overføres til denne.

Stk. 2. En aftale efter § 13, stk. 2, og en afgørelse efter §§ 15 og 15 a kan ændres.«

13. § 15, stk. 2, 2. pkt., og § 15, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

14. I § 15 a, stk. 1, ændres »skal statsforvaltningen træffe afgørelse om« til: »træffes der afgørelse om«.

15. I § 15 a, stk. 2, udgår »1. og 2. pkt.,«.

16. § 17 affattes således:

»§ 17. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, kan der træffes afgørelse herom. Der kan herunder træffes afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at få bopæl i udlandet, i Grønland eller på Færøerne.

Stk. 2. En aftale eller afgørelse om barnets bopæl efter stk. 1 kan ændres.

Stk. 3. Et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed har i de første tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse delt bopæl, medmindre forældrene er enige om barnets bopæl. I denne periode kan der indledes sag om samvær efter § 19, men der kan ikke indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1.

Stk. 4. Barnet har uanset stk. 3, 1. pkt. ikke delt bopæl, hvis afgørende hensyn til barnets bedste taler imod dette, eller hvis begge forældre flytter fra den adresse, hvor barnet havde folkeregisteradresse på tidspunktet for forældrenes samlivsophævelse. I tilfælde omfattet af 1. pkt. kan der indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1 inden for tre måneder efter samlivsophævelsen.«

17. Efter § 18 indsættes i *kapitel 3*:

»§ 18 a. Forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale, at barnet har delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt. Aftalen ophører, når den ene forælder meddeler ophøret til den anden forælder. Barnet har dog efter ophør af aftalen fortsat delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt., indtil forældrene har indgået en aftale om barnets bopæl eller samvær, eller der er truffet afgørelse om barnets bopæl efter §§ 17 eller 26 eller om samvær efter §§ 21, 29 eller 29 a, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Har en forælder bragt en aftale om delt bopæl til ophør som følge af, at den anden forælder ved en flytning af sin bopæl ikke har overholdt betingelser i aftalen om den geografiske placering af forældrenes bopæle, og sker ophøret inden for en måned efter den anden forælders flytning, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen.

Stk. 3. En aftale om delt bopæl efter stk. 1 kan registreres i CPR ved anmeldelse af aftalen til Familieretshuset. Registreringen fjernes, hvis en forælder foretager anmeldelse herom til Familieretshuset.«

18. I § 20, stk. 1 og 2, ændres »kan statsforvaltningen efter anmodning fastsætte samvær« til: »kan der efter anmodning fastsættes samvær«.

19. I § 20 a ændres »kan statsforvaltningen i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsætte« til: »kan der i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsættes«.

20. I § 21, stk. 1, ændres »kan statsforvaltningen efter anmodning træffe afgørelse herom og fastsætte« til: »kan der efter anmodning træffes afgørelse herom og fastsættes«, og efter »i forbindelse hermed« indsættes: », herunder vilkår om pasdeponering og vilkår til sikring af at forælderen ikke er påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer under samværet«.

21. I § 21 a ændres »statsforvaltningen, Ankestyrelsen eller fogedretten« til: »Familieretshuset eller familieretten«, »eller § 29, stk. 4,« udgår, og »§ 536, stk. 4,« ændres til: »§ 456 q, stk. 4,«.

22. I § 22, stk. 1, ændres »kan statsforvaltningen træffe bestemmelse« til: »kan der træffes bestemmelse«.

23. I § 23, stk. 3, 1. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Der«, og efter »m.v.« indsættes: »træffes afgørelse om at«.

24. I § 25 ændres »kan statsforvaltningen træffe« til: »kan der træffes«.

25. § 26, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 bortfalder, hvis anmodningen om, at der træffes afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, tilbagekaldes eller afvises, eller hvis forældrene genoptager samlivet.«

26. I § 29, stk. 1, ændres »kan statsforvaltningen efter anmodning træffe« til: »kan der efter anmodning træffes«.

27. § 29, stk. 4, ophæves.

28. Efter § 30 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 30 a. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelse vedrørende aftaler om forældremyndighed og afgørelse i sager om forældremyndighed, bopæl, samvær, anden kontakt, orientering om barnet og udlandsrejse træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 27.«

29. § 31, stk. 1 og 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Henvendelse om anmeldelse vedrørende en aftale, om anmodning om en afgørelse, om anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten og om klage efter § 41, stk. 2, skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Dette gælder dog ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed, og anmodning om en midlertidig afgørelse efter §§ 26, 27, 29 og 29 a. Henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 2 og 3.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

30. I § 31, stk. 3, der bliver stk. 2, ændres »statsforvaltningen« to steder til: »Familieretshuset«, »anmeldelsen eller

anmodningen« ændres til: »henvendelsen«, »stk. 2« til: »stk. 1«, »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«, og »anmeldelse eller anmodning« til: »henvendelse«.

31. I § 31, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«, »stk. 3« til: »stk. 2«, »anmeldelse eller anmodning« til: »henvendelse«, »statsforvaltningen« til »Familiere retshuset«, og to steder ændres »anmeldelsen eller anmodningen« til: »henvendelsen«.

32. I § 31, stk. 5, der bliver stk. 4, ændres »anmeldelse eller anmodning« til: »henvendelse« og »statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

33. I § 31 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »som nævnt i § 31, stk. 1,« til: »om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-21 og 25«, »statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«, og », medmindre anmodningen alene vedrører en afgørelse om anden kontakt som nævnt i § 22« udgår.

34. I § 31 a, stk. 1, 2. pkt., § 32, stk. 1, 2 og 3, § 32 a, 1. pkt., § 33, stk. 1, og § 46, stk. 1, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

35. I § 31 a indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. En part har ikke pligt til at deltage i mødet sammen med den anden part, hvis den anden part har udsat parten eller partens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom.«

36. To steder i § 32 a ændres »fogedretten« til: »familieretten«, og »retsplejelovens § 537, stk. 4,« ændres til: »§ 456 r, stk. 4, i retsplejeloven«.

37. I § 33, stk. 2, ændres »retten efter § 40« til: »familieretten«.

38. I § 36, stk. 1, ændres »godkendes« til: »godkendes,« og »statsforvaltningen indhente« til: »der indhentes«.

39. I § 36, stk. 2, ændres »statsforvaltningen indhente« til: »der indhentes«.

40. Overskriften før § 37 ophæves.

41. § 37 ophæves.

42. I § 38 ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til »Familiere retshuset«.

43. I § 39, stk. 1, 1. pkt., udgår »af statsforvaltningen«.

44. § 39, stk. 2, ophæves.

45. Overskriften før § 40 ophæves.

46. § 40 ophæves.

47. Overskriften før § 41 affattes således:

»Domstolsprøvelse og klage«.

48. § 41, stk. 1, affattes således:

»Familiere retshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familiere retshuset.«

49. § 41, stk. 2-4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 2.

50. § 41, stk. 5, 3. og 4. pkt., der bliver stk. 2, 3. og 4. pkt., ophæves.

51. § 41 a affattes således:

»§ 41 a. I sager omfattet af § 24 i lov om Familiere retshuset træffer familieretten afgørelse efter §§ 11, 14, 17 og 21 efter anmodning fra Familiere retshuset.«

52. I § 46, stk. 1, ændres »retsplejelovens § 448 f« til: »§ 448 g i retsplejeloven«.

53. § 46, stk. 2, ophæves.

§ 2

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, 1. pkt., ændres »Ankestyrelsens« til: »Familiere retshusets«.

2. I § 21, stk. 2, § 23, stk. 3, 1. pkt., og § 58 b, stk. 1, ændres »Ankestyrelsen« til: »Familiere retshuset«.

3. I § 23, stk. 1, § 24, stk. 1, og §§ 52 og 58 udgår »ved dom«.

4. I § 23, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

»Anlægger Familiere retshuset sag til omstødelse af et ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller.«

5. I § 26 ændres »dommen« til: »afgørelsen«.

6. I § 29 indsættes som 2. pkt.:

»Skilsmisse kan i visse situationer først bevilges efter en refleksionsperiode, jf. § 42 a.«

7. I § 37, stk. 1, ændres »gives« til: »meddeles« og »dom« til: »afgørelse«.

8. I § 37, stk. 2, og § 38, stk. 1, nr. 3, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

9. I § 38, stk. 1, § 41, § 42, stk. 1, 1. pkt., og § 42, stk. 2, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

10. I § 38 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. En ægtefælle har ikke pligt til at deltage i vilkårsforhandling sammen med den anden ægtefælle, hvis den an-

den ægtefælle har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom.«

11. To steder i § 39, stk. 2, ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

12. I § 42, stk. 1, 2. pkt., ændres »statsforvaltningens afgørelse« til: »afgørelse efter § 50«.

13. Efter § 42 indsættes før overskriften før § 43:

»§ 42 a. For ægtefæller, som anmoder om skilsmisse efter § 29, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, kan bevilling til skilsmisse først udstedes efter en refleksionsperiode på tre måneder fra Familieretshusets modtagelse af anmodningen.

Stk. 2. Familieretshuset udsteder bevilling til skilsmisse efter § 29, når:

- 1) begge ægtefæller inden 1 måned efter udløbet af refleksionsperioden efter stk. 1 har bekræftet anmodningen om skilsmisse,
- 2) betingelserne i § 42 er opfyldte, og
- 3) begge ægtefæller inden bekræftelsen af anmodningen efter nr. 1 har gennemført det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i lov om Familieretshuset, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. En ægtefælle, der efter § 58 d, stk. 3, ikke skal anvende digital selvbetjening, skal gennemføre det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i lov om Familieretshuset på skriftligt grundlag. Ved bekræftelsen efter stk. 2, nr. 1 af anmodningen om skilsmisse skal ægtefællen afgive erklæring om at have gennemført forløbet.«

14. Overskriften før § 43 ophæves.

15. § 43 ophæves.

16. § 43 a affattes således:

»§ 43 a. Familieretshuset kan behandle en sag om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen, hvis betingelserne i § 448 f i retsplejeloven er opfyldte.«

17. I § 45, 1. pkt., ændres »dom til separation, afsagt her i landet« til: »afgørelse om separation«, og i 2. pkt. ændres »separationsdommen til: »afgørelsen om separation«.

18. I § 50, stk. 1, 1. pkt., ændres »afgør retten spørgsmålet« til: »træffes der afgørelse«, efter »herunder indsættes: »om«, og », medens statsforvaltningen fastsætter« ændres til: »og«.

19. I § 50, stk. 1, 2. pkt., ændres »retten kun pålægge« til: »der kun pålægges«.

20. I § 53, stk. 1, udgår »ved dom truffet« og »ved en ny dom«.

21. I § 53, stk. 2, ændres »af statsforvaltningen truffet afgørelse om bidragets størrelse kan ændres af statsforvaltningen« til: »afgørelse om bidragets størrelse kan ændres«.

22. I § 55, stk. 2, ændres »retten i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse pålægge ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle og fastsætte« til: »det ved afgørelse om eller bevilling til separation eller skilsmisse pålægges ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle, og der kan fastsættes«.

23. § 58 a, stk. 1-3, affattes således:

»Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Familieretshuset eller familieretten træffer efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset afgørelse:

- 1) Om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7.
- 2) Om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21.
- 3) I sager omfattet af kapitel 3-5.
- 4) Om klage efter § 58 b over en afgørelse truffet af den myndighed, der efter § 13, stk. 1, skal prøve ægteskabsbetingelserne.
- 5) Om afvisning efter § 58 d af en ansøgning eller anmodning, der ikke er indgivet til Familieretshuset ved anvendelse af digital selvbetjening.
- 6) Om hvorvidt parterne er ægtefæller.
- 7) I sager mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består.

Stk. 3. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

24. I § 58, a, stk. 5, ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

25. § 58 c ophæves.

26. § 58 d, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Følgende henvendelser skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening), idet henvendelsen ellers afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 3 og 4:

- 1) Ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7.
- 2) Anmodning om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21.
- 3) Anmodning fra en ægtefælle om omstødelse af ægteskab efter §§ 23 og 24.
- 4) Anmodning om godtgørelse efter § 26.
- 5) Anmodning om separation og skilsmisse efter § 37, stk. 2.
- 6) Bekræftelse af anmodning om skilsmisse efter § 29, jf. § 42 a, stk. 2.
- 7) Ansøgning om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag efter § 50, stk. 1, og §§ 52 og 53.
- 8) Ansøgning om ændring efter § 58 af aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten og andre vilkår for separation og skilsmisse.
- 9) Klage efter § 58 b.

- 10) Anmodning om afgørelse om hvorvidt parterne er ægtefæller, eller hvorvidt en separation består.
- 11) Anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten.«

27. I § 58 d, stk. 3, 1. pkt., og § 58 d, stk. 4, ændres »ansøgningen« til: »henvendelsen«.

28. I § 58 d, stk. 3, 2. pkt., og § 58 d, stk. 4 og 5, ændres »ansøgning« til: »henvendelse«.

29. I § 58 d indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Stk. 2 finder ikke anvendelse for anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.«

30. § 58 e ophæves.

§ 3

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 2, ændres »statsforvaltningen pålægge ham« til: »det pålægges den pågældende forælder«.

2. I § 14, stk. 2, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen bestemmer« til: »der bestemmes«.

3. I § 15, stk. 2, 1. pkt., og § 15, stk. 4, ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

4. I § 15, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen afviser en ansøgning som nævnt i stk. 2« til: »En ansøgning som nævnt i stk. 2 afvises«.

5. I § 16 ændres »Statsforvaltningen« til: »Bidrag« og »efter ansøgning ændre et bidrag« til: »ændres efter ansøgning«.

6. I § 17 udgår »af statsforvaltningen«.

7. I § 17 a, stk. 2, nr. 2, ændres »statsforvaltningen ikke tidligere har« til: »der ikke tidligere har været«.

8. I § 17 a, stk. 4, ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

9. I § 19, stk. 1, 1. pkt., ændres »Statsforvaltningen kan pålægge« til: »Der kan pålægges«.

10. I § 19, stk. 2, ændres »kan statsforvaltningen pålægge« til: »kan der pålægges«.

11. I § 19, stk. 3, 1. pkt., ændres »af statsforvaltningen nærmere bestemte tidspunkter« til: »tidspunkter, der er fastsat i afgørelsen om bidrag efter stk. 1«.

12. I § 19 a, stk. 1, indsættes efter »efter denne lov«: »og anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten«, »statsforvaltningen« ændres tre steder til: »Familieretshuset«, og »Ansøgninger« ændres til: »Henvendelser«.

13. I § 19 a, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Dette gælder dog ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.«

14. I § 19 a, stk. 2, ændres »statsforvaltningen« to steder til: »Familieretshuset«, »ansøgningen« ændres til: »henvendelsen«, »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset« og »ansøgning« til: »henvendelse«.

15. I § 19 a, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«, »ansøgning« til: »henvendelse«, »statsforvaltningen« til »Familieretshuset« og »ansøgningen« til »henvendelsen«.

16. I § 19 a, stk. 4, ændres »ansøgning« til: »henvendelse« og »statsforvaltningen« til »Familieretshuset«.

17. § 20 affattes således:

»§ 20. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelse i sager om bidrag træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.«

18. § 21, stk. 1, affattes således:

»Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

19. § 21, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

20. I § 21, stk. 3, der bliver stk. 2, udgår »om klagers behandling og«.

21. I § 21, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

§ 4

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. august 2018, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset« og »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

2. I § 11, stk. 5, 1. pkt., § 25, nr. 4, og § 29 b, stk. 2, ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

3. I § 29 b, stk. 1, ændres »Statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

§ 5

I lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1819 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen afgør« til: »afgørelse om«, og efter »krav« indsættes: »træffes efter § 23 a, stk. 3«.

2. I § 20 ændres: »Efter statsforvaltningens bestemmelse kan reglerne i § 19« til: »Reglerne i § 19 kan«, og efter »faderskabssag« indsættes: », og en kvinde, der er part i en påbegyndt medmoderskabssag«.

3. § 23 a, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 3. Afgørelse efter § 2, 2. pkt., og § 20 træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.

Stk. 4. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

4. I § 23 b, nr. 3, indsættes efter »§ 1, stk. 2,«: »og«, og »og om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen« udgår.

5. Efter § 23 b indsættes:

»§ 23 c. Indsigelser efter § 2, 2. pkt., anmodninger efter § 20 og anmodninger om indbringelse af en afgørelse for familieretten skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis Familieretshuset finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Familieretshuset tilbyde, at henvendelsen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1. Familieretshuset bestemmer, hvordan en henvendelse omfattet af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 3. Familieretshuset kan helt ekstraordinært ud over i de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en henvendelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Familieretshuset ved at modtage henvendelsen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital henvendelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Familieretshuset.«

§ 6

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 a, stk. 1, 2. pkt., § 3 a, stk. 1, 2. pkt., § 3 b, stk. 1, 2. pkt., § 4, § 5, stk. 1, § 7, stk. 1, § 9, stk. 2, § 14, stk. 7, 2. pkt., og § 33, stk. 3, ændres »statsforvaltningen« til »Familieretshuset«.

2. I overskriften til kapitel 2 udgår »ved statsforvaltningen«.

3. I § 11, stk. 1, og §§ 12 og 32 ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

4. § 13 affattes således:

»§ 13. Anerkendes faderskab eller medmoderskab ikke efter § 14, træffes der afgørelse herom efter kapitel 3.«

5. Overskriften til kapitel 3 affattes således:

»Kapitel 3

Afgørelse om faderskab og medmoderskab«.

6. Overskriften før § 15 ophæves.

7. § 15 ophæves.

8. Overskriften før § 16 affattes således:

»Familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab«.

9. Overskriften før § 19 ophæves.

10. I overskriften før § 20 ændres »Dom til« til: »Afgørelse om«.

11. I § 20, stk. 1, ændres »En mand dømmes som far« til: »Der træffes afgørelse om, at en mand er far«.

12. I § 20, stk. 2, 1. pkt., ændres »dømmes en mand som far« til: »træffes der afgørelse om, at en mand er far«.

13. I § 20, stk. 4, ændres »En kvinde kan dømmes som medmor« til: »Der kan træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor«.

14. I § 20, stk. 5, ændres »En mand kan dømmes som far« til: »Der kan træffes afgørelse om, at en mand er far«.

15. I § 21, stk. 1, § 22, stk. 1 og 2, og § 24, stk. 1, ændres »dom« til: »afgørelse«.

16. § 26, stk. 1 og 2, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

17. I § 26, stk. 3, der bliver stk. 1, ændres »Genoptages sagen,« til: »Ved genoptagelse af en sag efter §§ 21-25« og »stk. 4« til: »stk. 2«.

18. I § 26, stk. 4, 2. pkt., der bliver stk. 2, 2. pkt., udgår »for retten«.

19. I overskriften til kapitel 7 ændres »Statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

20. Efter § 32 indsættes i kapitel 8:

»§ 32 a. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten. Dette gælder dog ikke registrering af faderskab efter §§ 1, 2 og 3.

Stk. 3. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

21. To steder i § 33, stk. 1, 1. pkt., ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

22. § 33, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

23. I § 33, stk. 2, 1. pkt., ændres »Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

24. I § 33 a, stk. 2, ændres »Erklæring efter § 3 b« til: »Anmodning om registrering efter §§ 1 a, 3 a og 3 b, anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten«, og tre steder ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

25. I § 33 a, stk. 3, indsættes efter »erklæringen«: »eller anmodningen« og efter »erklæring«: »eller anmodning«.

26. I § 33 a, stk. 4, indsættes efter »erklæring«: »eller anmodning«, »personregisterføreren« ændres til: »myndigheden«, og efter »erklæring« indsættes: »eller anmodningen«.

27. I § 33 a, stk. 5, indsættes efter »erklæring«: »eller anmodning«.

28. § 35 ophæves.

§ 7

I navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1816 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, 2. pkt., § 6, stk. 2, 1. og 2. pkt., og § 14, stk. 1, ændres »Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

2. I *overskriften* til kapitel 4 ændres »og klageadgang« til: », klageadgang og domstolsprøvelse«.

3. § 16, stk. 2, 2. pkt., affattes således:

»Skal afgørelse i sagen træffes i medfør af stk. 3 og 4, videregiver personregisterføreren ansøgningen til Familieretshuset.«

4. I § 16, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten, jf. § 20 a, stk. 2,«.

5. I § 16, stk. 4, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten, jf. § 20 a, stk. 2,«.

6. I § 16 a, stk. 1, 2. pkt., ændres »jf. dog stk. 2 og 3« til »jf. dog stk. 3 og 4«.

7. I § 16 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Klage over personregisterførerens afgørelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., og anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., for familieretten skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 3 og 4.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

8. I § 16 a, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »personregisterføreren« til: »myndigheden«, »ansøgningen« til: »om henvendelsen«, efter »stk. 1« indsættes: »og stk. 2«, »Personregisterføreren« ændres til: »Myndigheden« og »ansøgning« til: »henvendelse«.

9. I § 16 a, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »Personregisterføreren« til: »Myndigheden«, »stk. 2« til: »stk. 3«, »ansøgning« til: »henvendelse«, »personregisterføreren« til: »myndigheden« og »ansøgningen« til: »henvendelsen«.

10. I § 16 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »ansøgning« til: »henvendelse« og »personregisterføreren« til: »myndigheden«.

11. I § 17 ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

12. Efter § 20 indsættes:

»§ 20 a. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelse i sager om navngivning og navneændring efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.«

13. § 21, stk. 1, affattes således:

»Personregisterførerens afgørelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Familieretshuset. Familieretshusets afgørelser efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

14. I § 22, stk. 3, ændres »statsforvaltningens tilladelse« til »tilladelse fra den myndighed eller ret, der behandler sagen«.

§ 8

I lov nr. 548 af 30. maj 2017 om ægtefællers økonomiske forhold foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 3, 2. pkt., udgår »Statsforvaltningens«.

2. I § 4, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen kan efter bestemmelserne i kapitel 16 pålægge« til: »Der kan efter bestemmelserne i kapitel 16 pålægges«.

3. I § 7, stk. 1, ændres »kan Statsforvaltningen efter anmodning fra den ægtefælle, der ejer boligen, eller fra den anden part i aftale tillade dispositionen« til: »kan dispositionen efter anmodning fra den ægtefælle, der ejer boligen, eller fra den anden part i aftalen tillades«.

4. I § 27, stk. 1, 1. pkt., og § 43, stk. 1, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

5. I § 27 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Er en anmodning om skilsmisse bortfaldet, fordi betingelserne for skilsmissen i § 42 a, stk. 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning ikke er opfyldte, opretholdes ophørsdagen efter stk. 1, hvis en ægtefælle inden fire uger efter modtagelse af meddelelse om, at ansøgningen er bortfaldet, indgiver anmodning om separation eller skilsmisse.«

6. I overskriften til afsnit V ændres »Statsforvaltningens« til: »Familiere retshusets«.

7. I § 56, stk. 1, ændres »Statsforvaltningen kan efter ansøgning pålægge« til: »Der kan efter ansøgning pålægges«.

8. I § 56, stk. 3, ændres »afsagt en endelig dom« til: »truffet en endelig afgørelse«.

9. I § 58, stk. 1, ændres »Statsforvaltningen kan efter ansøgning ændre en afgørelse efter § 56« til: »En afgørelse efter § 56 kan efter ansøgning ændres«.

10. I § 58, stk. 2, ændres »Statsforvaltningen kan efter ansøgning ændre en aftale om bidrag efter § 56« til: »En aftale om bidrag efter § 56 kan efter ansøgning ændres«.

11. I overskriften til kapitel 17 ændres »Statsforvaltningens« til: »Familiere retshusets« og »klage« til: »domstolsprøvelse«.

12. I § 59, stk. 1, indsættes efter »§§ 56 og 58«: »og anmodning om indgivelse af en afgørelse for familieretten« og efter »Ansøgninger«: »og anmodninger«, og tre steder ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

13. I § 59, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Dette gælder dog ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.«

14. I § 59, stk. 2, ændres »Statsforvaltningen« tre steder til: »Familiere retshuset«, efter »ansøgningen« indsættes: »eller anmodningen«, og efter »ansøgning« indsættes: »eller anmodning«.

15. I § 59, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen« to steder til: »Familiere retshuset«, efter »ansøgning« indsættes: »eller anmodning«, og efter »ansøgningen« indsættes: »eller anmodningen«.

16. I § 59, stk. 4, indsættes efter »ansøgning«: »eller anmodning«, og »Statsforvaltningen« ændres til: »Familiere retshuset«.

17. § 60, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

18. I § 60, stk. 2, der bliver stk. 1, ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til »Familiere retshuset«.

19. Efter § 60 indsættes før overskriften før § 61:

»§ 60 a. Ved Familiere retshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familiere retshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelser om afhændelse og pantsætning af fast ejendom, om dispositioner over familiens helårsbolig, om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag og om behandling af en ansøgning, der ikke er indgivet digitalt, træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familiere retshuset af Familiere retshuset eller familieretten.«

20. Overskriften før § 61 affattes således:

»Domstolsprøvelse«.

21. § 61, stk. 1, affattes således:

»Familiere retshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familiere retshuset.«

22. § 61, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

23. § 61, stk. 3, nr. 4, der bliver stk. 2, nr. 4, ophæves.

§ 9

I lov nr. 275 af 27. marts 2017 om Haagerkonventionen af 2007 foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 4, 1. pkt., ophæves og i stedet indsættes: »Familiere retshuset er centralmyndighed, jf. konventions artikel 4. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler for Familiere retshusets virksomhed som centralmyndighed.«

2. I § 3, stk. 1, ændres »centralmyndigheden, jf. § 2, stk. 4, som straks videresender anmodningen til statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

3. I § 3, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

4. I § 3, stk. 3, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

5. § 3, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Familiere retshuset eller familieretten træffer afgørelse om indsigelser efter stk. 3, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8. Det fastlægges efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familiere retshuset, om afgørelsen træffes af Familiere retshuset eller familieretten. Parterne underrettes straks om afgørelsen.«

6. § 3, stk. 5, 1. og 2. pkt., affattes således:

»Parterne kan appellere en afgørelse efter stk. 4. Appellanmodningen skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 4, 3. pkt., indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen eller afsagt dommen efter stk. 4.«

7. I § 3, stk. 5, indsættes som 4. pkt.:

»Bestemmelserne om anke efter ankefristens udløb i § 372, stk. 2, 5. pkt., og § 399, stk. 2, i retsplejeloven finder ikke anvendelse ved anke efter 1. pkt.«

8. § 3, stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov og ved indbringelse for familieretten af en afgørelse truffet af Familieretshuset finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.«

§ 10

I lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser), jf. lovbekendtgørelse nr. 1418 af 1. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »retten« til: »familieretten«, »fogedretten« til: »familieretten« og »Fogedretten« til: »Familieretten«.

2. I § 16 ændres »§ 537, stk. 2« til: »§ 456 r, stk. 2«.

3. I § 18, stk. 1, ændres »kapitel 45, 46 og 48 a« til: »kapitel 42 b«.

§ 11

I lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1055 af 8. september 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, 1. pkt., ændres »Rettens« til: »Familierettens«.

2. I § 4, 1., 2. og 3. pkt., § 5, stk. 1, 1. og 2. pkt., to steder i § 5, stk. 2, 1. pkt., og i § 5, stk. 2, 2. pkt., ændres »fogedretten« til »familieretten«.

3. I § 6, stk. 1, 2. pkt., og § 6, stk. 2, 1. pkt., ændres »Fogedretten« til: »Familieretten«.

§ 12

I lov nr. 484 af 7. juni 2006 om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse, foretages følgende ændring:

1. I § 4, stk. 1 og 2, indsættes efter »skilsmisse ved«: »afgørelse eller«.

§ 13

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset« og »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

2. I § 49 a, stk. 1, indsættes efter »fritidshjem«: », Familieretshuset«.

3. I overskriften før § 131, i § 131, stk. 1, 2. pkt., og § 134, stk. 1, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

4. I § 134, stk. 3, ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

§ 14

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1064 af 21. august 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, § 19, stk. 1, nr. 3, § 19, stk. 3, og § 72, stk. 5, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

2. I § 11 c, stk. 1, nr. 5, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

3. I § 52 a, stk. 3, udgår »børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven«.

4. I § 76, 2. pkt., udgår »samt i statsforvaltningen og hos personregisterførerne«.

5. § 78 ophæves.

6. § 80, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Justitsministeriet

§ 15

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 715 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«, »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets« og »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

2. I § 23 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. I sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser består nævnet af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat. Beskikkelsen af de 3 medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Stk. 1, 3.-5. pkt. finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

3. I § 23, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »Stk. 1 og 2« til: »Stk. 1-3«.

4. I § 25, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »formanden«: »(afdelingsformanden)«.

5. I § 25, stk. 2, 2. pkt., ændres »anden- og tredjeinstansbevilling« til: »appeltilladelse til landsretten«, og »en dommer, en advokat og en universitetslærer« ændres til: »en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat«.

6. I § 254 e, stk. 7, 3. pkt., og § 336, stk. 3, ændres »§ 327, stk. 5« til: »§ 327, stk. 6«.

7. I § 254 e, stk. 7, 3. pkt., og § 336, stk. 4, 1. pkt., ændres »§ 328, stk. 5« til: »§ 328, stk. 6«.

8. § 327, stk. 1, nr. 1, ophæves og i stedet indsættes:

- »1) i sager omfattet af § 139, stk. 1, og § 147 e,
- 2) i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab, ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, og om, hvorvidt parterne er ægtefæller, og i sager mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består, jf. dog stk. 2,«.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

9. I § 327 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, omfatter ikke:

- 1) Sager om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset.
- 2) Sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces.
- 3) Sagsøgeren i sager om ændring af en aftale eller afgørelse efter § 14 eller § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.

10. I § 327, stk. 4, der bliver stk. 5, og § 327, stk. 5, 1. pkt., der bliver stk. 6, 1. pkt., ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1, 3 og 4«.

11. I § 328 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Fri proces efter stk. 1-3 kan ikke gives i sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

12. I § 372, stk. 2, 3. pkt., ændres »eller § 371« til: », § 371 eller § 453, stk. 2«.

13. I § 394, stk. 2, 1. pkt., ændres »eller § 392 a, stk. 2« til: », § 392 a, stk. 2, eller § 453, stk. 3, jf. stk. 2«.

14. Kapitel 42 affattes således:

»Kapitel 42

Familieretlige sager

Anvendelsesområde

§ 448. Efter reglerne i dette kapitel behandler familieretten de sager, som Familieretshuset indbringer for familieret-

ten efter kapitel 13 i lov om Familieretshuset. En sag anses for indbragt for familieretten, når retten har modtaget den fra Familieretshuset.

Stk. 2. For sager om faderskab og medmoderskab til børn, herunder spørgsmål om genoptagelse af sådanne sager, finder reglerne i kapitel 42 a tillige anvendelse.

Kompetenceregler

§ 448 a. I sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse efter §§ 27 og 32 i lov om Familieretshuset, anses den part, der indgav anmodningen eller ansøgningen til Familieretshuset, som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

Stk. 2. Den part, der anmoder om, at en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten efter § 39 i lov om Familieretshuset, anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

Stk. 3. Vedrører sagen eller afgørelsen en tvist mellem Familieretshuset og en part, anses parten som sagsøger og Familieretshuset som sagsøgte under familierettens behandling af sagen, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 4. Indbringer Familieretshuset en sag omfattet af § 24 i lov om Familieretshuset for familieretten til afgørelse efter § 32 i lov om Familieretshuset, anses Familieretshuset som sagsøger og forældrene som sagsøgte under familierettens behandling af sagen.

Stk. 5. I en sag om omstødelse af ægteskab efter § 23 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der anlægges af Familieretshuset, anses Familieretshuset som sagsøger og ægtefællerne som sagsøgte under familierettens behandling af sagen.

Stk. 6. I andre situationer bestemmer Familieretshuset, hvem der anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

§ 448 b. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse for familieretten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgerens hjemting. 1. og 2. pkt. finder ikke anvendelse, hvis sagen er omfattet af stk. 2-4.

Stk. 2. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter forældreansvarsloven for familieretten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Har barnet ikke bopæl her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgerens hjemting.

Stk. 3. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter børneloven for familieretten i den retskreds, hvor barnets mor har hjemting. Har barnets mor ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten i den retskreds, hvor den, der efter § 17 i børneloven er part i sagen, har hjemting. Er der flere parter, bestemmer Familieretshuset, hvilken familieret sagen skal indbringes for.

Stk. 4. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse, hvor Familieretshuset er part, for familieretten ved modpartens hjemting.

Stk. 5. Uanset stk. 1-4 kan Familieretshuset bestemme, hvilken familieret en sag eller afgørelse skal indbringes for.

Stk. 6. Den familieret, som en sag er indbragt for, kan henvise sagen til behandling ved familieretten i en anden retskreds, hvis det er mest hensigtsmæssigt, at sagen behandles der.

§ 448 c. I forbindelse med familierettens behandling af en sag efter forældreansvarsloven, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 1, eller § 32 i lov om Familieretshuset, kan familieretten efter anmodning fra en part træffe afgørelse i andre sager omfattet af § 2, nr. 1-11, i lov om Familieretshuset, der har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt af Familieretshuset.

Stk. 2. I forbindelse med familierettens behandling af en sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 2, i lov om Familieretshuset, kan familieretten efter anmodning fra en part også træffe afgørelse i andre sager omfattet af § 2, nr. 2-11, i lov om Familieretshuset, der har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt af Familieretshuset.

Stk. 3. Til brug for behandlingen af en anmodning efter stk. 1 og 2 kan familieretten anmode Familieretshuset om en udtalelse om anmodningen og om akterne fra eventuelle tidligere sager af betydning for behandlingen af anmodningen.

§ 448 d. Familieretten kan i særlige tilfælde behandle en anmodning om at få indbragt en afgørelse truffet af Familieretshuset, selvom anmodningen er indgivet efter udløbet af fristen i § 41, stk. 1, i lov om Familieretshuset. Dette gælder dog ikke for afgørelser, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående, og for afgørelser om eksigibilitet efter § 3, stk. 2, i lov om Haagerkonventionen af 2007 eller efter artikel 30 i forordning nr. 4/2009/EF af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt. Familierettens afgørelse efter 1. pkt. kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 2. Familieretten kan ved kendelse afvise at behandle en sag om en afgørelse, som Familieretshuset har truffet som klageinstans efter § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven, § 58 b, stk. 1, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning eller § 21, stk. 1, 1. pkt., i navneloven, hvis sagen ikke er principiel eller har generel betydning.

§ 448 e. Efter en parts død kan der ikke indledes sag om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab eller sag efter forældreansvarsloven.

Stk. 2. Dør en af parterne, inden familieretten har afgjort sagen, hæves sagen.

International kompetence

§ 448 f. Sag om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab eller et ægteskabs beståen kan behandles her i riget, hvis

- 1) sagsøgte har bopæl her,
- 2) sagsøgeren har bopæl her og enten har boet her i de seneste to år eller tidligere har haft bopæl her,

- 3) sagsøgeren er dansk statsborger, og det godtgøres, at sagsøgeren på grund af sit statsborgerskab ikke vil kunne anlægge sag i det land, hvor sagsøgeren har bopæl,
- 4) begge parter er danske statsborgere, og sagsøgte ikke modsætter sig, at sagen behandles i Danmark, eller
- 5) skilsmisse søges på grundlag af separation meddelt her i landet inden for de seneste fem år.

Stk. 2. Endvidere kan sag om separation og skilsmisse mellem to personer af samme køn behandles her i riget, når ægteskabet er indgået her, og ingen af ægtefællerne bor i et land med en lovgivning om ægteskab mellem to personer af samme køn, der svarer til den danske.

Stk. 3. Sag om omstødelse af et ægteskab eller et ægteskabs beståen kan også behandles her i riget, når ægteskabet er indgået her.

Stk. 4. Stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

§ 448 g. Sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og anden kontakt kan behandles her i riget, når barnet

- 1) har bopæl her,
- 2) ulovligt er ført til udlandet eller ulovligt tilbageholdes i udlandet, og barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl her,
- 3) opholder sig her og som følge af uroligheder eller lignende er fordrevet fra sit hjemland,
- 4) opholder sig her, og barnets bopæl ikke kendes, eller
- 5) opholder sig her, og sagen er så hastende, at en afgørelse fra myndighederne i det land, hvor barnet har bopæl, ikke kan afventes.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, gælder ikke, hvis

- 1) barnet har haft bopæl i udlandet i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl,
- 2) der inden for dette tidsrum ikke er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, som stadig er under behandling, og
- 3) barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 1 og 4, gælder ikke, hvis barnet ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, medmindre

- 1) barnet har haft bopæl her i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl, og der ikke inden for dette tidsrum er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, eller
- 2) en anmodning om tilbagegivelse af barnet er blevet afslået.

Stk. 4. Stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

Sagsbehandling

§ 449. Finder familieretten det ikke muligt at behandle en sag på forsvarlig måde, uden at sagsøgte har advokatbistand, kan retten beskikke den pågældende part en advokat. Familieretten pålægger samtidig med sagens afslutning parten at erstatte statskassens udgifter i forbindelse med beskikkelsen.

§ 449 a. Familieretten kan opfordre en part til at føre bevis og kan pålægge en part at afgive forklaring.

Stk. 2. I sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af Familieretshuset, skal de sagsøgte give møde efter de regler, som gælder for vidner.

§ 449 b. Udebliver en part uden lovligt forfald fra et retsmøde, hvortil parten er indkaldt for at afgive forklaring, eller vægrer parten sig uden lovlig grund ved at svare, eller har svaret ikke tilstrækkelig bestemt, finder § 344, stk. 2, anvendelse. Det samme gælder, hvis en part undlader at efterkomme familierettens opfordring til at føre bevis.

Stk. 2. Familieretten kan afvise sagen, hvis sagsøger udebliver eller vægrer sig ved at svare.

§ 449 c. Retsmøder foregår for lukkede døre. Ved offentlig gengivelse af rettens afgørelser må der ikke ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de personer, der er nævnt i afgørelsen, eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af de nævnte forbud straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. For sager om faderskab og medmoderskab finder § 456 m, stk. 1 og 2, dog anvendelse.

§ 449 d. Statskassen afholder udgifter ved bevisførelse, børnesagkyndig deltagelse i sagsforberedelsen, samtaler med børn og ved udpegning af en person til at bistå barnet, jf. §§ 450-450 c. Familieretten kan pålægge en part at erstatte disse udgifter helt eller delvis, hvis det i øvrigt pålægges parten at betale sagsomkostninger.

Stk. 2. For sager om faderskab og medmoderskab finder § 456 l dog anvendelse.

§ 449 e. Når en sag afsluttes, sender familieretten afgørelsen med sagens akter til Familieretshuset.

*Særligt om behandlingen af sager efter
forældreansvarsloven og om separation, skilsmisse og
omstødelse af ægteskab*

§ 450. Familieretten kan i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær udpege en børnesagkyndig til at deltage i forberedende møder. Familieretten kan med henblik på at opnå forlig anmode den børnesagkyndige om at afholde en samtale med parterne eller barnet og om at indhente oplysninger, medmindre en part modsætter sig dette.

§ 450 a. Familieretten kan i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær træffe bestemmelse om bevisførelse, herunder om at tilvejebringe børnesagkyndige erklæringer og sagkyndige erklæringer om forældre. Om nødvendigt kan familieretten pålægge en part at give møde og afgive forklaring efter de regler, som gælder for vidner.

§ 450 b. Samtaler med børn efter § 34 i forældreansvarsloven i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær afholdes, uden at parterne er til stede, medmindre familieretten bestemmer andet. Parterne skal forud for afholdelsen af samtalen orienteres om samtalens karakter og betydning, medmindre det vurderes at være unødvendigt.

Stk. 2. Familieretten anmoder en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset om at afholde samtalen. Familieretten kan dog anmode en anden børnesagkyndig om at afholde samtalen, hvis det konkret vurderes at være nødvendigt.

Stk. 3. Inden sagen afgøres, skal parterne gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

§ 450 c. Familieretten kan udpege en person til at bistå barnet under behandlingen af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og samtaler efter §§ 450 og 450 b.

§ 450 d. Omstændigheder, som er eller kunne være gjort gældende i en tidligere sag om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab eller i en tidligere sag om forældremyndighed eller barnets bopæl, der har været realitetsbehandlet, kan ikke benyttes som søgsmålsgrundlag i en ny sag.

Den forenkledede familiesagsproces

§ 451. Familieretten kan bestemme, at en sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27 i lov om familieretshuset, og en sag om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset skal behandles i den forenkledede familiesagsproces, jf. § 452.

Stk. 2. Familieretten kan af egen drift eller efter anmodning fra en part bestemme, at en sag ikke fortsat skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Stk. 3. Familierettens afgørelse efter stk. 1 om, hvordan sagen skal behandles, kan ikke indbringes for højere ret.

§ 452. En sag i den forenkledede familiesagsproces behandles som udgangspunkt på det grundlag, som familieretten har modtaget fra Familieretshuset. Familieretten kan træffe bestemmelse om yderligere oplysning af sagen.

Stk. 2. Sagen afgøres på skriftligt grundlag, hvis familieretten finder det ubetænkeligt at undlade mundtlig forhandling.

Stk. 3. Familieretten kan pålægge en part at svare på en henvendelse fra familieretten inden for en nærmere angiven frist.

Stk. 4. Familieretten kan bestemme, at der i forbindelse med behandlingen af sagen skal afholdes en samtale med barnet efter § 450 b.

Stk. 5. Reglerne i §§ 353-355 og 357 finder ikke anvendelse.

Stk. 6. Retsmægling efter kapitel 27 kan alene finde sted, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 7. Familieretten kan give en part, der opfylder de økonomiske betingelser efter § 325, fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand.

Stk. 8. Familieretten udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser. Familieretten kan bestemme, at der ikke skal udarbejdes en fortegnelse, hvis sagen behandles på skriftligt grundlag, eller det findes for-

svarligt at afholde hovedforhandlingen på det foreliggende grundlag.

Anke og kære

§ 453. En dom afsagt af familieretten i en sag, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset er indbragt for familieretten, kan kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet kan give tilladelse til anke af en dom efter stk. 1, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Ansøgning om tilladelse skal indgives til nævnet inden 4 uger efter afsigelsen af dommen. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse for kendelser, dog således at ansøgningsfristerne i stk. 2 er henholdsvis 2 uger og 6 måneder.

§ 454. Ankefristen er 4 uger, jf. § 372, stk. 1. Der kan ikke i medfør af § 372, stk. 2, meddeles tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående. Tilladelse kan dog meddeles til særskilt anke af vilkår, jf. stk. 2.

Stk. 2. Domme, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, kan ankes særskilt for så vidt angår vilkårene eller enkelte af disse. Angår anken kun vilkårene, kan den ret, hvortil anke er sket, kun ændre dommens bestemmelse om separation, skilsmisse eller omstødelse, hvis påstand herom fremsættes i et processkrift, der indleveres til retten inden ankefristens udløb.

Stk. 3. For sager om faderskab og medmoderskab finder § 456 o dog anvendelse.

§ 454 a. Ved anke til landsretten finder § 410, stk. 1-6, tilsvarende anvendelse, når sagen har været behandlet i den forenklede familiesagsproces.

§ 455. Under anke og kære sker sagsbehandlingen i landsretten med de fornødne lempelser efter samme regler, som er fastsat i dette kapitel for behandlingen ved familieretten og i øvrigt efter reglerne i kapitel 36 og 37.

Stk. 2. Skal der under landsrettens behandling af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær afholdes samtale med barnet efter § 450 b, afholdes samtalen af en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre landsretten bestemmer, at samtalen skal afholdes af en anden børnesagkyndig.

§ 456. Afvises en sag, hvor anmodning om skilsmisse blev indgivet til Familieretshuset inden udløbet af en frist herfor, som er fastsat i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller hæves en sådan sag uden anmodning herom fra sagsøgeren, kan sagsøgeren, selv om fristen i mellemtiden er udløbet, inden 4 uger efter, at sagen blev afvist eller hævet, anmode familieretten om at genoptage behandlingen af sagen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt inden udløbet af en frist for sagsanlæg, som er fastsat i lov om

ægteskabs indgåelse og opløsning, afvises eller hæves uden anmodning herom fra sagsøgeren.«

15. Overalt i *kapitel 42 a* ændres »retten« til: »familieretten«, »rettens« til: »familierettens«, »Retten« til: »Familieretten« og »byret« til: »familieret«.

16. § 456 c, stk. 1-3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 1.

17. § 456 d ophæves.

18. I § 456 o, stk. 1, 1. pkt., og § 456 o, stk. 3, 1. og 2. pkt., ændres »byretten« til: »familieretten«.

19. Efter § 456 o indsættes:

»Kapitel 42 b

Særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

§ 456 p. Fuldbyrdelse efter reglerne i dette kapitel kan kun ske under hensyn til barnet og skal varetage barnets bedste. Fuldbyrdelse kan endvidere kun ske, hvis der ikke er behov for af hensyn til barnet at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves.

§ 456 q. Domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær og retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, fuldbyrdes af familieretten efter reglerne i dette kapitel. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2. § 449 c og kapitel 45, 46 og 53 gælder også for sager efter 1. og 2. pkt., dog således at familieretten træder i stedet for fogedretten.

Stk. 2. De domme, kendelser, retsforlig, afgørelser, aftaler og anmodninger, der er nævnt i stk. 1, kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder, jf. § 456 r, stk. 3, eller ved anvendelse af umiddelbar magt ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted eller ved afhentning af barnet, jf. § 456 r, stk. 5. Familieretten er ikke bundet af rekvirentens anmodning ved valg af fuldbyrdelsesmåde. Samvær med andre end barnets forældre kan kun fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder.

Stk. 3. Familieretten kan i tvivlstilfælde udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en børnesagkyndig erklæring.

Stk. 4. Familieretten kan ændre omfang, tid og sted for samværet og vilkårene herfor under fuldbyrdelsessagen.

Stk. 5. Familieretten kan fastsætte erstatningssamvær for et samvær, der ikke har kunnet udøves under fuldbyrdelsessagen.

§ 456 r. Familieretten kan tilkalde en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser under sagen. Familieretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværets udøvelse.

Stk. 2. Et barn, som har den fornødne alder og modenhed, skal under en samtale have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen. § 450 b, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse. Den børnesagkyndige skal komme fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 3. Tvangsbøder fastsættes som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelsen af bestemmelser om udøvelse af samvær kan der dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samvær på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes. Bødens størrelse fastlægges i forhold til indkomsten hos den forælder, der har barnet, og bøden fastsættes som minimum til 1.500 kr.

Stk. 4. Inden fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt gennem afhentning af barnet, jf. stk. 5, udsætter familieretten kortvarigt sagen med henblik på gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 5. Skal der anvendes umiddelbar magt, skal dette som udgangspunkt ske ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted. Er dette ikke muligt, skal familieretten vurdere, om der er grundlag for at gennemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet. Gennemføres fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet, skal der deltage en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Den børnesagkyndige skal til brug for familierettens afgørelse foretage en vurdering af, om fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste.«

20. I § 478, stk. 1, nr. 3, ændres »retten« til »familieretten«.

21. I § 480, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Domme om samvær og om betaling af børne- eller ægtefællebidrag kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i dommen.«

22. § 483 ophæves.

23. I § 488, stk. 2, 1. pkt., udgår »statsforvaltningens afgørelse,«.

24. Kapitel 48 a ophæves.

25. I § 996 a, 1. pkt., ændres »Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

§ 16

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 27. november 2014, som ændret ved § 3 i lov nr. 1867 af 29. december 2015 og § 9 i lov nr. 670 af 8. juni 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 4, 2. pkt., og § 2, stk. 3, 2. pkt., ændres »nr. 2 eller 3« til: »nr. 3 eller 4«.

2. § 12, stk. 1, nr. 3 og 4, affattes således:

»3) familieretlige spørgsmål, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42,

4) fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær,«.

3. § 20, nr. 7, ophæves.

Nr. 8 og 9 bliver herefter nr. 7 og 8.

4. I § 49, stk. 1, nr. 1, ændres »nr. 1-6« til: »nr. 1-3, 5 og 6«.

5. I § 51, stk. 1, ændres »nr. 1-6 og 8« til: »nr. 1-3, 5, 6 og 8«.

6. I § 55, nr. 1, ændres »nr. 1-8« til: »nr. 1-3 og 5-8«.

§ 17

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007, som ændret bl.a. ved § 8 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, § 32 i lov nr. 618 af 8. juni 2016 og senest ved § 10 i lov nr. 550 af 30. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«, »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset« og »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

2. I § 13, stk. 4, § 21, stk. 4, og § 22, stk. 1, ændres »Statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

3. Efter § 22 indsættes før overskriften før § 23:

»Klage over øvrige værgemålsafgørelser

§ 22 a. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan påklages til Civilstyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22.«

4. I § 25, stk. 2, 2. pkt., ændres »lov om forældremyndighed og samvær § 2, stk. 3« til: »§ 2, stk. 3, i forældreansvarsloven«.

§ 18

I lov nr. 594 af 14. juni 2011 om ægtefælleskifte m.v., som senest ændret ved § 2 i lov nr. 550 af 30. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 10 og § 66, stk. 1, ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

2. I § 10 ændres »eller skilsmisse eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse« til: », skilsmisse eller omstødelse af ægteskabet«.

§ 19

I arveloven, lov nr. 515 af 6. juni 2007, som senest ændret ved § 5 i lov nr. 550 af 30. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 37, stk. 2, 2. pkt., og § 37, stk. 3, ændres »statsforvaltningen« til: »Familierehuset«.

2. Efter § 58 indsættes i *kapitel 9*:

»§ 58 a. Afgørelser efter § 53, stk. 2, og §§ 56 og 57 kan påklages til Civilstyrelsen.«

3. I § 68, stk. 2, 2. pkt., ændres »statsforvaltningens« til: »Familierehusets«.

4. I § 68 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Familierehusets afgørelser efter stk. 2, 2. pkt., kan påklages til Civilstyrelsen.«

§ 20

I lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Familierehuset« og »Statsforvaltningens« til: »Familierehusets«.

§ 21

I lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895, jf. lovbekendtgørelse nr. 838 af 10. august 2009, som ændret ved § 2 i lov nr. 1384 af 23. december 2012, foretages følgende ændring:

1. I § 10, stk. 1, 2 og 3, ændres »statsforvaltningen (politidirektøren)« til: »Rigspolitiet«.

§ 22

I Midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 564 af 28. august 1986, som ændret ved § 18 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og § 10 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændring:

1. I § 1, stk. 3, og § 2, stk. 1, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Justitsministeriet«.

§ 23

I strandingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 619 af 15. september 1986, som ændret ved § 13 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, § 16 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 20 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 og § 9 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

2. I § 12, stk. 2, 2. pkt., ændres »statsforvaltningens« til: »Rigspolitiet«.

§ 24

I forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium, som ændret ved § 19 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og § 11 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. I §§ 1 og 3, § 4, 2. pkt., og §§ 5 og 6 ændres »statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

2. I § 2 ændres »statsforvaltningens« til: »Rigspolitiet«.

§ 25

I forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v., som ændret ved § 20 i lov nr. 542 af 14. juni 2005 og § 12 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i forordningen ændres »statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

2. I § 2, 3. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

3. I § 4, 2. pkt., ændres »statsforvaltningens« til: »Rigspolitiet«.

Beskæftigelsesministeriet

§ 26

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014, som ændret ved § 4 i lov nr. 574 af 10. juni 2014, § 1 i lov nr. 999 af 30. august 2015, § 11 i lov nr. 674 af 8. juni 2017 og § 3 i lov nr. 1402 af 5. december 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 15, stk. 2, ændres »statsforvaltningen« til: »Familierehuset eller familieretten«.

§ 27

I lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1002 af 24. august 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 11, stk. 1, ændres », i København og på Frederiksberg af Arbejdsretten, i det øvrige land af direktøren for statsforvaltningen« til: »af Arbejdsretten«.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet

§ 28

I lov om udstykning og anden registrering i matriklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 7. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 40, stk. 1, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Geodatastyrelsen«.

2. § 40, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Geodatastyrelsens beslutning kan påklages til energi-, forsynings- og klimaministeren.«

§ 29

I lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 23. juni 2004, som ændret ved § 35 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 26 i lov nr. 484 af 11. maj 2010, § 26 i lov nr. 1231 af 18. december 2012 og § 18 i lov nr. 1658 af 20. december 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 a, stk. 4, og § 1 b, stk. 2, ændres »statsforvaltninger- ne« til: »energi-, forsynings- og klimaministeren«.

2. I § 23, stk. 1, ændres »statsforvaltningen« til: »energi-, forsynings- og klimaministeren«.

3. I § 23, stk. 2, § 23, stk. 3, 1. og 2. pkt., og § 23, stk. 4, ændres »Statsforvaltningen« til: »Energi-, forsynings- og klimaministeren«.

4. I § 23, stk. 5, ændres »Statsforvaltningens« til: »Energi-, forsynings- og klimaministerens«.

Kirkeministeriet

§ 30

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 331 af 29. marts 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 9 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Ankestyrelsen«, og i 2. pkt. ændres »ved statsforvaltningen på kontorcheffsniveau« til: »i Ankestyrelsen på ankechefsniveau«.

Miljø- og Fødevareministeriet

§ 31

I hegnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1746 af 14. december 2015, foretages følgende ændring:

1. I § 46, stk. 4, ændres »Statsforvaltningen« til: »Miljø- og fødevareministeren«.

Sundheds- og Ældreministeriet

§ 32

I lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 29. september 2015, som ændret ved § 7 i lov nr. 656 af 8. juni 2016 og § 1 i lov nr. 691 af 8. juni 2017, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Nævne- nes Hus«.

§ 33

I lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 93 af 19. januar 2015, som ændret ved lov nr. 264 af 16. marts 2016 og § 1 i lov nr. 1688 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. To steder i § 6 a, stk. 1, 1. pkt., i § 6 a, stk. 1, 2. pkt., og § 6 a, stk. 2, 3. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »regi- onsrådet«.

2. I § 6 a, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Regionsrådet«.

3. I § 6 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Et regionsråd kan samarbejde med et eller flere regionsråd om opgaverne forbundet med stk. 1 og 2.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter til stk. 4 og 5.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

§ 34

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1228 af 3. oktober 2016, som ændret ved lov nr. 1562 af 19. december 2017 og § 3 i lov nr. 555 af 29. maj 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 84, stk. 2, 1. pkt., ændres »direktøren for statsforvalt- ningen« til: »Erhvervsministeriet«.

2. I § 86, 1. og 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Erhvervsministeriet«.

§ 35

I byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1178 af 23. september 2016, som ændret ved lov nr. 734 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 23, stk. 1, og § 24, stk. 1, ændres »statsforvaltningen« til: »Nævnenes Hus«.

2. I § 23, stk. 2, 2. pkt., ændres »Statsforvaltningens« til: »Nævnenes Hus«.

§ 36

I lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2016, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 1561 af 19. december 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 97, stk. 2, 1. pkt., ændres »direktøren for statsforvalt- ningen« til: »Transport-, Bygnings- og Boligministeriet«.

§ 37

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 810 af 1. juli 2015, som ændret ved § 2 i lov nr. 1879 af 29. december 2015, § 21 i lov nr. 688 af

8. juni 2017 og § 4 i lov nr. 555 af 29. maj 2018, foretages følgende ændring:

1. I § 36, stk. 2, 1. pkt., ændres »direktøren for statsforvaltningen« til: » Transport-, Bygnings- og Boligministeriet«.

Udlændinge- og Integrationsministeriet

§ 38

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017, som bl.a. ændret ved § 1 i lov nr. 572 af 31. maj 2010, lov nr. 742 af 8. juni 2018 og senest ved § 3 i lov nr. 743 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 46, stk. 1, ændres »§ 56 a, stk. 1-4« til: »§ 56 a, stk. 1-5«.

2. § 56 a, stk. 1, 5. pkt., ophæves.

3. I § 56 a, stk. 2, indsættes som 4. pkt.:

»Samtalen efter 1. og 3. pkt. kan gennemføres af den i stk. 1, 3. pkt. nævnte organisation.«

4. I § 56 a, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen kan ændre en afgørelse efter stk. 1« til: »En afgørelse efter stk. 1 kan ændres«.

5. I § 56 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Anmodning om udpegning eller ændring af udpegningen af en repræsentant efter stk. 1 og 3 indgives til Familieretshuset, der behandler anmodningen efter reglerne i lov om Familieretshuset. Afgørelse om anmodningen træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.«

Stk. 4-11 bliver herefter stk. 5-12.

6. § 56 a, stk. 4, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Familieretshusets afgørelser efter stk. 1 og 4, jf. stk. 2, kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

7. I § 56 a, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-4, herunder om klagers behandling« til: »stk. 1-5«.

8. I § 56 a, stk. 6, nr. 6, der bliver stk. 7, nr. 6, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten«.

9. I § 58 ændres »§ 56 a, stk. 7 og 8« til: »§ 56 a, stk. 8 og 9«.

Økonomi- og Indenrigsministeriet

§ 39

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 646 af 2. juni 2017, som ændret ved § 25 i lov nr. 503 af 23. maj 2018 og lov nr. 747 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 8, stk. 3, nr. 2, ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

2. I § 8, stk. 3, nr. 4, ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten«, og efter »samværsforælder« indsættes: », dog ikke når barnet har delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven«.

3. I § 8, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »forældreansvarslovens § 17, stk. 1«: »§ 18 a, stk. 2«.

4. I § 8, stk. 4, 2. pkt., og § 8, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »§ 26, stk. 1,«: »og er barnets bopæl ikke fastlagt i medfør af forældreansvarslovens § 18 a, stk. 2,«.

5. I § 8, stk. 5, 2. pkt., indsættes efter »§ 26, stk. 1,«: »barnets bopæl er fastlagt i medfør af forældreansvarslovens § 18 a, stk. 2,«.

6. I bilag 1, nr. 7, ændres »samt« til: »,« og efter »mindreårige« indsættes: »og oplysning om delt bopæl efter § 18 a i forældreansvarsloven«.

Ikrafttræden

§ 40

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2019, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. § 35 træder i kraft den 1. januar 2019.

Stk. 3. Børne- og socialministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 9.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 15, nr. 2 og 3.

Stk. 5. Regler fastsat i medfør af § 21, stk. 3, i lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015, § 25 i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. august 2018, § 61, stk. 3, i lov om ægtefællers økonomiske forhold, § 23 b i lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1819 af 23. december 2015, § 33 i børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015, § 8 i lov om fremtidsfuldmagter, jf. lovbekendtgørelse nr. 618 af 8. juni 2016, § 56 a, stk. 5, i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017 med senere ændringer, og § 6 a, stk. 4, i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 93 af 19. januar 2015 med senere ændringer, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler.

Overgangsbestemmelser

§ 41

Stk. 1. § 29 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som ændret ved denne lovs § 2, nr. 6, og § 42 a i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 13, finder ikke anvendelse for anmodninger om skilsmisse, som Statsforvaltningen har modtaget før lovens

ikrafttræden. For sådanne anmodninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 2. § 58 a, stk. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 23, ophævelsen af § 21, stk. 2, i lov om børns forsørgelse ved denne lovs § 3, nr. 19, og ophævelsen af § 61, stk. 2, i lov om ægtefællers økonomiske forhold ved denne lovs § 8, nr. 22, finder ikke anvendelse for afgørelser, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne afgørelser finder de hidtil gældende bestemmelser i § 58 a, stk. 2, 2. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, § 21, stk. 2, 2. pkt., i lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015, og § 61, stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 548 af 30. maj 2017 om ægtefællers økonomiske forhold anvendelse. Afgørelse i sager omfattet af 2. pkt. træffes af familieretten, hvis afgørelse ikke kan indbringes for højere ret.

Stk. 3. § 37, § 39, stk. 2, og § 46, stk. 2, i forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1417 af 1. december 2017, og § 43 a, stk. 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, finder anvendelse på afgørelser, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16, finder ikke anvendelse, når forældrene har ophævet samlivet før lovens ikrafttræden.

Stk. 5. Sager omfattet af § 7, § 21, stk. 2, eller § 58 b, stk. 1, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, og af § 21, stk. 1, i navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1816 af 23. december 2015, der ved lovens ikrafttræden er under behandling af Ankestyrelsen, færdigbehandles af Familieretshuset. § 14, stk. 1, nr. 1-5, i lov om Familieretshuset finder ikke anvendelse på sager omfattet af 1. pkt.

Stk. 6. Familieretten kan kun optage en klage over en afgørelse, som Statsforvaltningen før lovens ikrafttræden har truffet efter § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1417 af 1. december 2017, hvis familieretten skønner, at sagen har principiel eller generel betydning.

Stk. 7. Har Statsforvaltningen før lovens ikrafttræden afsluttet behandlingen af en sag om separation eller skilsmisse efter § 43, stk. 1, 1. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, og indgiver en ægtefælle efter lovens ikrafttræden anmodning om separation og skilsmisse under henvisning til § 43, stk. 1, 2. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, inden den frist, der er angivet i denne bestemmelse, betales der ikke gebyr efter § 39 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som ændret ved denne lovs § 2, nr. 11.

Stk. 8. Familieretshuset indtræder i Ankestyrelsens sted i en sag om omstødelse af ægteskab, som Ankestyrelsen har indbragt for retten efter § 23, stk. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, og som ikke er afsluttet før lovens ikrafttræden.

Stk. 9. Familieretshuset indtræder i Statsforvaltningens sted i en sag om adoption uden samtykke, som Statsforvalt-

ningen har indbragt for retten efter § 11, stk. 4, i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. august 2018, og som ikke er afsluttet før lovens ikrafttræden.

§ 42

Stk. 1. De ændringer af retsplejeloven, der følger af denne lovs § 15, nr. 1 og 6-18, og de ændringer af lov om retsafgifter, der følger af denne lovs § 16, finder ikke anvendelse for sager, som er indbragt for retten før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 2. For aftaler anmeldt til, godkendt af eller indgået over for Statsforvaltningen og for afgørelser truffet af Statsforvaltningen før lovens ikrafttræden finder den hidtil gældende § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017 med senere ændringer, anvendelse.

Stk. 3. Kapitel 42 b i retsplejeloven som affattet ved denne lovs § 15, nr. 19, finder ikke anvendelse for behandlingen af anmodninger om fuldbyrdelse, som fogedretten har modtaget før lovens ikrafttræden, hvis anvendelse af disse regler findes uhensigtsmæssigt. I disse tilfælde finder det hidtil gældende kapitel 48 a i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017 med senere ændringer, anvendelse.

Stk. 4. Første gang der beskikkes medlemmer til Procesbevillingsnævnet i medfør af § 23, stk. 2, i retsplejeloven, som affattet ved denne lovs § 15, nr. 2, sker beskikkelsen af landsdommeren og dennes suppleant eller suppleanter for en periode på 2 år og 6 måneder. Dette medlem og dets suppleant eller suppleanter har ret til genbeskikkelse for yderligere 2 år.

§ 43

Stk. 1. Sager efter strandingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 619 af 15. september 1986 med senere ændringer, lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895, jf. lovbekendtgørelse nr. 838 af 10. august 2009 med senere ændringer, forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium med senere ændringer og forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet med senere ændringer, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af Rigspolitiet.

Stk. 2. Sager efter lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 564 af 28. august 1986 med senere ændringer, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af Justitsministeriet.

Stk. 3. Sager om beskikkelse af mæglingmænd efter lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1002 af 24. august 2017, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af Arbejdsretten.

Stk. 4. Sager om omkostninger ved skelforretning efter § 40, stk. 1, i lov om udstykning og anden registrering i matriklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 7. juni 2018, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af Geodatastyrelsen.

Stk. 5. Sager om klage over bygningsmyndighedernes afgørelse efter § 23 i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 23. juni 2004 med senere ændringer, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af energi-, forsynings- og klimaministeren.

Stk. 6. Sager om omkostninger ved hegnsyn efter § 46, stk. 4, i hegnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1746 af 14. december 2015, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af miljø- og fødevareministeren.

Stk. 7. Sager vedrørende beskikkelse af patientrådgivere efter § 25, stk. 3 og 4, i lov om tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 29. september 2015 med senere ændringer, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af Nævnenes Hus.

Stk. 8. Sager vedrørende assisteret reproduktion efter § 6 a i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 93 af 19. januar 2015 med senere ændringer, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af regionsrådet.

Stk. 9. Sager vedrørende klage efter § 23, stk. 1, i bygge-loven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1178 af 23. september 2016, der ved lovens ikrafttræden behandles af Statsforvaltningen, færdigbehandles af Nævnenes Hus.

Territorial anvendelse

§ 44

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. § 38 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. §§ 32 og 33 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Stk. 4. §§ 1-4, 6-12, 17-20, 27 og 39 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 5. De ændringer, der følger af de love, der er omfattede af stk. 2-4, kan sættes i kraft på forskellige tidspunkter.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Baggrund
3. Lovforslagets indhold
 - 3.1. Lovgivning af betydning for Statsforvaltningens opgavevaretagelse
 - 3.2. Myndighedsstruktur på det familieretlige område
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3. Den familieretlige lovgivning
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.1.1. Forældreansvar
 - 3.3.1.2. Barnets bopæl
 - 3.3.1.3. Vielse, omstødelse, separation og skilsmisse m.v.
 - 3.3.1.4. Ægtefællers økonomiske forhold
 - 3.3.1.5. Børne- og ægtefællebidrag
 - 3.3.1.6. Opkrævning af underholdsbidrag
 - 3.3.1.6.1. Opkrævning og inddrivelse af danske bidragskrav i Danmark
 - 3.3.1.6.2. Opkrævning og inddrivelse af udenlandske bidragskrav i Danmark gennem konventionssamarbejde
 - 3.3.1.6.2.1. Den nordiske inddrivelseskonvention og Haagerkonventionerne af 1958 og 1973
 - 3.3.1.6.2.2. Underholdspligtsforordningen
 - 3.3.1.6.2.3. Haagerkonventionen af 2007
 - 3.3.1.6.2.4. FN-konventionen om inddrivelse af underholdspligt i udlandet
 - 3.3.1.6.3. Opkrævning og inddrivelse af danske bidragskrav i udlandet gennem konventionssamarbejde
 - 3.3.1.7. Faderskab og medmoderskab (børneloven)
 - 3.3.1.8. Navne
 - 3.3.1.9. Adoption
 - 3.3.1.10. Digital selvbetjening
 - 3.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 3.3.2.1. Forældreansvar
 - 3.3.2.1.1. Barnets bedste
 - 3.3.2.1.2. Delt bopæl og ro om barnet
 - 3.3.2.1.3. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold
 - 3.3.2.2. Separation og skilsmisse m.v.
 - 3.3.2.2.1. Refleksionsperiode ved skilsmisse
 - 3.3.2.2.2. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold
 - 3.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3.3.1. Forældreansvar
 - 3.3.3.1.1. Barnets bedste
 - 3.3.3.1.2. Delt bopæl og ro om barnet
 - 3.3.3.1.3. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold
 - 3.3.3.2. Separation og skilsmisse
 - 3.3.3.2.1. Refleksionsperiode
 - 3.3.3.2.2. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold
 - 3.4. Retsplejelovgivningen
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.1.1. Domstolenes behandling af familieretlige sager
 - 3.4.1.2. Fuldbyrkelse af familieretlige afgørelser
 - 3.4.1.3. Procesbevillingsnævnet
 - 3.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 3.4.2.1. Familieretlige retssager
 - 3.4.2.2. Fuldbyrkelse af familieretlige afgørelser
 - 3.4.2.3. Procesbevillingsnævnet
 - 3.4.3. Den foreslåede ordning

- 3.4.3.1. Familieretlige retssager
- 3.4.3.2. Fuldbyrkelse af familieretlige afgørelser
- 3.4.3.3. Procesbevillingsnævnet
- 3.5. Statsforvaltningens opgaver i relation til borgernes personlige forhold uden for den familieretlige lovgivning
- 3.5.1. Statsforvaltningens opgaver efter værgemålsloven, lov om fremtidsfuldmagter og arvelov
- 3.5.1.1. Gældende ret
- 3.5.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
- 3.5.1.3. Den foreslåede ordning
- 3.5.2. Statsforvaltningens opgaver efter den sociale lovgivning
- 3.5.2.1. Gældende ret
- 3.5.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
- 3.5.2.3. Den foreslåede ordning
- 3.6. Statsforvaltningens opgaver efter anden lovgivning
- 3.6.1. Gældende ret
- 3.6.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
- 3.6.3. Den foreslåede ordning
- 3.7. Opgaver overført efter ressortdeling i 2016
- 3.7.1. Gældende ret
- 3.7.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
- 3.7.3. Den foreslåede ordning
- 3.8. Omtale af Statsforvaltningen i anden lovgivning
- 3.8.1. Gældende ret
- 3.8.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
- 3.8.3. Den foreslåede ordning
- 4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 6. Administrative konsekvenser for borgerne
- 7. Miljømæssige konsekvenser
- 8. Forholdet til EU-retten
- 9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Dette lovforslag udmønter sammen med det samtidigt fremsatte forslag til lov om Familieretshuset aftalen om et nyt familieretligt system, som regeringen (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti indgik den 27. marts 2018.

Lovforslagene skal samlet skabe et nyt, enstrengt og sammenhængende familieretligt system med oprettelse af et Familieretshus og familieretten. I det nye familieretlige system skabes samlede og helhedsorienterede forløb for familierne med barnet i centrum.

Med dette lovforslag foreslås de ændringer i lovgivningen, der skal understøtte det nye familieretlige system.

Lovforslaget indeholder endvidere forslag, der indebærer et helt nyt fokus på barnet i brudsituationen, herunder forslag der sikrer, at barnet og dets trivsel sættes i centrum. Det drejer sig bl.a. om en ny formålsbestemmelse om barnets bedste i forældreansvarsloven, mulighed for at forældre kan aftale, at et barn har delt bopæl, fastlæggelse af en ro-om-barnet periode efter forældres samlivsophævelse og en refleksi-

onsperiode forud for skilsmisse uden forudgående separation.

Samtidigt præciseres det, at fuldbyrkelse af forældreansvar kun kan gennemføres af hensyn til barnet, og at fuldbyrkelsen skal varetage barnets bedste.

Lovforslagets initiativer til sikring af barnets bedste skal ses i nøje sammenhæng med forslaget til Familieretshusloven, der bl.a. indeholder oprettelse af en Børneenhed. Børneenheden er et helle for barnet under behandlingen af en familieretlig sag. Børneenheden følger og støtter barnet under sagens behandling og tilbyder et bredt spektrum af støtte til barnet, herunder en kontaktpersonordning. De to lovforslag danner således en samlet løsning, hvor barnet beskyttes og hensynet til barnets bedste er altafgørende både i behandlingen af en familieretlig sag og i de afgørelser, der træffes.

Med oprettelsen af det nye familieretlige system nedlægges Statsforvaltningen, og lovforslaget fastslår derfor, hvilke myndigheder der skal varetage de opgaver uden for den familieretlige lovgivning, som Statsforvaltningen varetager i dag.

2. Baggrund

Det familieretlige system bygger i dag på en struktur bestående af Statsforvaltningen, Ankestyrelsen og domstolene. Kompetencen til at behandle og afgøre sager fastlægges på baggrund af sagstypen i den enkelte lov. Familier kan derfor opleve, at familieretlige sager, som for familien udgør et samlet hele, behandles og afgøres særskilt og af forskellige myndigheder. Dette kan være med til at skabe nye uenigheder og i sidste ende optrappe en konflikt.

Den gældende familieretlige lovgivning indeholder endvidere ikke tværgående bestemmelser, der kan skabe sammenhængende forløb og tilbud for familierne, eller som understøtter samarbejdet mellem myndigheder på det familieretlige område og de kommunale sociale myndigheder.

Myndighederne på det familieretlige område varetager endvidere en lang række opgaver på andre sagsområder, der ikke relaterer sig til familieretten eller borgernes personlige forhold.

Regeringen (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti indgik den 27. marts 2018 en aftale om et nyt familieretligt system.

Aftalen skal skabe nye rammer for samlede løsninger af familieretlige sager i ét familieretligt system, hvor familierne kun skal henvende sig ét sted uanset den familieretlige sags indhold, og hvor familierne mødes med en helhedsorienteret tilgang til deres uenigheder og udfordringer, og hvor der er en klar domstolsinddragelse i alle sagstyper.

Med aftalen ønskes det endvidere, at barnet sættes i centrum ved behandlingen af familieretlige sager, og at barnets behov mødes undervejs i processen. Hensynet til barnet er altafgørende ved etableringen af det nye familieretlige system, og hensynet til barnets bedste skal sættes over alle andre hensyn.

Disse dele af aftalen skaber behov for konsekvensændringer og ændringer af strukturel karakter i de familieretlige love, således at det nye familieretlige system, der foreslås etableret med forslaget til Familieretshusloven, understøttes.

Det drejer sig særligt om, at alle familieretlige sager med aftalen vil begynde i Familieretshuset, der er familiens indgang til det nye familieretlige system. Her visiteres hver enkelt sag efter en konkret vurdering til behandling i et af tre nye sagsbehandlingsspor, hvor tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen og støttetilbud møder familiernes forskellige behov. I aftalen lægges vægt på, at der er en klar domstolsinddragelse i alle typer af sager i det nye familieretlige system. Visitationen af en sag til et af de tre sagsbehandlingsspor fastlægger, hvorvidt afgørelse træffes af familieretten eller Familieretshuset. Familieretten vil bl.a. træffe afgørelse i sager om forældremyndighed og bopæl og i sager om samvær, hvor afgørelsen vil have indgribende betydning for barnet. I de øvrige sager, hvor Familieretshuset træffer afgørelse, kan afgørelsen indbringes for familieretten.

Den klare domstolsinddragelse i alle typer af familieretlige sager, som aftalen etablerer i det nye system, medfører endvidere behov for en række ændringer af reglerne i retsplejeloven om behandlingen af familieretlige sager. Det foreslås således med lovforslaget, at retsplejeloven ændres, således at familieretlige retssager behandles af familieretten, og at familieretten kan behandle alle typer af familieretlige sager, herunder sager, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset efter anmodning fra en part indbringes for familieretten.

Det er endvidere et centralt punkt i aftalen, at barnet sættes i centrum i den familieretlige lovgivning. Det fremgår således af aftalen, at der etableres en Børneenhed i Familieretshuset, som skal styrke fokus på barnet i det nye familieretlige system. Børneenheden sikrer barnet sin egen indgang til et helhedsorienteret system, hvor der allerede fra starten af den familieretlige sag primært er fokus på barnet og barnets trivsel i processen, og hvor barnets kontakt med systemet begrænses til en eller meget få personer. Etableringen af Børneenheden sker med det samtidigt fremsatte forslag til Familieretshusloven.

Beskyttelsen af barnet skal ikke blot være altafgørende under behandlingen af en familieretlig sag, men også i de familieretlige afgørelser, der træffes. Dette styrkes ved, at der med aftalen er enighed om at indsætte en ny formålsbestemmelse i forældreansvarsloven, der skal sikre, at barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse vægtes over andre hensyn i afgørelser om forældreansvar.

Hensynet til barnet afspejles endvidere i forslaget om en række ændringer af reglerne om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Barnet bør skånes for oplevelsen af at skulle udleveres til en forælder med magt, og fuldbyrdelse skal derfor primært ske på en måde, der retter sig mod forælderen og ikke mod barnet. I overensstemmelse med aftalen foreslås det også, at fuldbyrdelse af afgørelser efter forældreansvarsloven fremover varetages af familieretten og dermed flyttes fra fogedretten. Endvidere ændres betingelserne for fuldbyrdelsen således, at det er tydeligt, at fuldbyrdelsen kun kan gennemføres af hensyn til barnet, og at fuldbyrdelsen skal varetage barnets bedste. Derfor foreslås det også, at der gives mulighed for at hjemvise en fuldbyrdelsessag til fornyet behandling i Familieretshuset.

For en skilsmisse påvirker børnene og deres hverdag, indføres der med aftalen en refleksionsperiode på tre måneder med adgang til en række tilbud, der har fokus på at give forældrene forståelse for barnets situation i forbindelse med forældrenes samlivsophævelse. Derudover er det vigtigt for aftalepartierne, at barnet ikke rykkes ud af sine vante rammer og ikke bliver genstand for forhandling, når forældrene er allermost udsatte lige omkring samlivsophævelsen.

For at skabe ro om barnet indeholder aftalen, at begge forældre er bopælsforældre i refleksionsperioden, så længe formålet er at understøtte, at barnet bliver i sine kendte fysiske rammer. I refleksionsperioden understøttes forældrenes mulighed for at arbejde med deres relation og blive bedre til at forstå børns reaktion på en skilsmisse. Forældrene tilbydes

børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling og skal gennemføre et digitalt forløb, der giver forældrene viden om bruddets betydning for barnet og den bedste måde at støtte barnet på i situationen. Med samme formål tilbydes forældrene en målrettet rådgivnings- og afklaringsamtale.

Det indgår i aftalen, at de direkte skilsmissegrunde, herunder vold, videreføres, og at disse ægtefæller således ikke bliver omfattet af en refleksionsperiode.

Lovforslaget indeholder endvidere de nødvendige ændringer således, at de opgaver uden for den familieretlige lovgivning, som Statsforvaltningen varetager i dag, ikke i fremtiden skal varetages af det nye Familieretshuset. Familieretshuset skal derimod som en del af det nye enstrengede familieretlige system have fokus på de familieretlige sager.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Lovgivning af betydning for Statsforvaltningens opgavevaretagelse

Bestemmelsen af, hvilke opgaver Statsforvaltningen varetager, fremgår ikke af lov om regional statsforvaltning, men findes i de enkelte sektorlove.

På det familieretlige område varetager Statsforvaltningen opgaver efter følgende love samt efter forskrifter udstedt i medfør af følgende love og bestemmelser m.v.:

- Forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1417 af 1. december 2017.
- Lov om ægteskabets indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018 (ægteskabsloven).
- Lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015 (børnebidragsloven).
- Adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. august 2018.
- Lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1819 af 23. december 2015 (bidragsopkrævningsloven).
- Børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015.
- Navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1816 af 23. december 2015.
- Lov nr. 548 af 30. maj 2017 om ægtefællers økonomiske forhold (ægtefælleloven).
- Lov nr. 275 af 27. marts 2017 om Haagerkonventionen af 2007, der vedrører Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familie-medlemmer (Haagerkonventionen af 2007).
- Rådets forordning nr. 4/2009/EF af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (underholdspligtforordningen) og bestemmelser udstedt i medfør af § 8 h, stk. 2, i lov nr. 1563 af 20. december 2006 om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser m.v. på det civil- og handelsretlige område, som ændret ved lov nr. 518 af 28. maj

2013 og lov nr. 670 af 8. juni 2017 (Bruxelles I-loven). Det drejer sig om bestemmelser om anvendelsen af underholdspligtforordningen, jf. bekendtgørelse nr. 1838 af 22. december 2015 om anvendelse af underholdspligtforordningen (bekendtgørelse om anvendelsen af underholdspligtforordningen).

- § 56 a i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017 med senere ændringer.
- Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen), jf. § 1 i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1055 af 8. september 2015.

Statsforvaltningen varetager endvidere en række opgaver i relation til borgernes personlige forhold uden for den familieretlige lovgivning. Disse opgaver varetages efter følgende love og forskrifter udstedt i medfør af følgende love:

- Kapitel 24 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018 (serviceloven).
- Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1064 af 21. august 2018 (retssikkerhedsloven).
- Værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 med senere ændringer.
- Arveloven, lov nr. 515 af 6. juni 2007 med senere ændringer.
- Lov om fremtidsfuldmagter, lov nr. 618 af 8. juni 2016 med senere ændringer.

Statsforvaltningen og Statsforvaltningens direktør varetager endvidere opgaver på en række andre sagsområder efter følgende love og forskrifter udstedt i medfør af følgende love:

- Straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1156 af 20. september 2018.
- Strandingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 619 af 15. september 1986.
- Lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895, jf. lovbekendtgørelse nr. 838 af 10. august 2009 med senere ændringer.
- Forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium med senere ændringer.
- Forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. med senere ændringer.
- Midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 564 af 28. august 1986.
- Lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1002 af 24. august 2017 (funktionærloven).
- Lov om udstykning og anden registrering i matriklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 7. juni 2018 (udstykningsloven).
- Lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., jf. lovbekendtgørelse

- nr. 681 af 23. juni 2004 med senere ændringer (masteloven).
- Lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 331 af 29. marts 2014.
 - Lov nr. 258 af 28. juni 1920 om Indførelse af dansk Personret, Familieret og Arveret i de sønderjydske Landsdele.
 - Hegnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1746 af 14. december 2015.
 - Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 29. september 2015 med senere ændringer.
 - Lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 93 af 19. januar 2015 med senere ændringer.
 - Lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1228 af 3. oktober 2016 med senere ændringer (byfornyelsesloven).
 - Byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1178 af 23. september 2016 med senere ændringer.
 - Lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2016 med senere ændringer (almenleje-loven).
 - Lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 810 af 1. juli 2015 med senere ændringer (boligreguleringsloven).
 - Udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017 med senere ændringer.
 - Lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1029 af 10. juli 2018 (indfødsretsloven).
 - Lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 1426 af 8. december 2017 med senere ændringer (folketingsvalgloven).

Der henvises også i andre love til Statsforvaltningen, navnlig i relation til Statsforvaltningens opgaver og afgørelser på det familieretlige område, til domme i familieretlige sager eller rettens eller fogedrettens opgaver. Det drejer sig om følgende love:

- Lov nr. 594 af 14. juni 2011 om ægtefælleskifte med senere ændringer (ægtefælleskifteloven).
- Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014 med senere ændringer (børnetilskudsloven).
- Lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 646 af 2. juni 2017 med senere ændringer (CPR-loven).
- Lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser), jf. lovbekendtgørelse nr. 1418 af 1. december 2017 (børnebortførelsesloven).
- Lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1055 af 8. september 2015.
- Lov nr. 484 af 7. juni 2006 om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse med senere ændringer (ægtefællepensionsloven).

3.2. Myndighedsstruktur på det familieretlige område

3.2.1. Gældende ret

Statsforvaltningen er i dag den bærende administrative myndighed på det familieretlige område. Statsforvaltningen har således kompetence til at træffe afgørelser efter forældreansvarsloven, ægteskabsloven, børnebidragsloven, adoptionsloven, bidragsopkrævningsloven, børneloven, navneloven, ægtefælleloven, § 56 a i udlændingeloven, lov om Haagerkonventionen af 2007, Haagerbørnebeskyttelseskonventionen og bestemmelser udstedt i medfør af Bruxelles I-loven.

I en række sager efter ovennævnte lovgivning fremgår det af sagen, når den indgives til Statsforvaltningen, at parterne er enige, eller parterne bliver under Statsforvaltningens behandling af sagen enige. I så fald udsteder Statsforvaltningen en retsakt i overensstemmelse med parternes aftale, dog forudsat at betingelserne for udstedelsen er opfyldte. Det kan f.eks. være en skilsmissebevilling, en meddelelse om registrering af fælles forældremyndighed eller anerkendelse af faderskab.

I sager, hvor parterne ikke er enige, er det i hovedparten af de familieretlige sager Statsforvaltningen, der oplyser sagen, forsøger at forlige parterne, gennemfører de nødvendige sagsbehandlingsskridt, herunder gennemfører børnesamtaler m.v., og hvis parterne ikke er nået til enighed, træffer en afgørelse. Statsforvaltningen har under behandlingen af særligt sager efter forældreansvarsloven om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær fokus på at tilbyde parterne børnesagkyndig rådgivning og konflikthåndtering med henblik på, at parterne forliges.

I sager om forældremyndighed og bopæl efter forældreansvarsloven, hvor parterne ikke er enige, og i sager om faderskab og medmoderskab efter børneloven, hvor faderskabet eller medmoderskabet ikke registreres eller anerkendes, er det retten, der træffer afgørelse. Det er endvidere retten, der træffer afgørelse efter ægteskabsloven om separation og skilsmisse, herunder om vilkårene herfor hvis parterne ikke er enige.

I visse sager efter ægteskabsloven er afgørelseskompetencen tillagt Ankestyrelsen. Det drejer sig om dispensation fra en af ægteskabsbetingelserne og godkendelse af en ugyldig vielse som gyldig.

Statsforvaltningen er klageinstans for en række myndigheders afgørelser efter forældreansvarsloven om afslag på, at en forælder, der ikke har del i forældremyndighed, kan modtage orientering om barnets forhold.

Reguleringen af afgørelseskompetence, frister, processuel skadevirkning, digital indgivelse m.v. fremgår af den for den enkelte sag gældende lovgivning. Der findes således ikke en samlet regulering af behandlingen af familieretlige sager.

Der findes ligeledes ikke en samlet regulering af mulighederne for at klage over Statsforvaltningens afgørelser, herunder heller ikke om klagefrister og klagemyndighed. Af-

hængigt af hvilken lovgivning afgørelsen er truffet i henhold til, kan afgørelsen påklages til retten, Ankestyrelsen, Adoptionsnævnet eller Civilstyrelsen. For afgørelser efter forældreansvarsloven, hvor Statsforvaltningen er klageinstans, kan der alene ske påklage til Ankestyrelsen, hvis sagen skønnes at have principiel eller generel betydning. Reglerne vedrørende klage findes i den for sagen gældende lovgivning.

3.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det foreslås med forslaget til Familieretshusloven, at der oprettes et nyt samlet familieretligt system. Dette indebærer oprettelse af en ny administrativ myndighed, Familieretshuset, hvis kompetencer og ressourcer i modsætning til Statsforvaltningens fokuseres på behandling af familieretlige sager samt sager på sagsområder med nær tilknytning hertil. Samtidig placeres ansvaret for domstolsbehandlingen af familieretlige sager hos familieretten.

Som et led heri foreslås en ny måde at visitere og behandle familieretlige sager, herunder samling af afgørelseskompetencen hos Familieretshuset og familieretten. Det foreslås, at det vil afhænge af en visitation af den konkrete sag på baggrund af sagens karakter og parternes forhold, om afgørelsen træffes af Familieretshuset eller familieretten. I komplekse forældreansvarssager træffes afgørelse af familieretten, hvis parterne ikke har kunnet forliges. Inden oversendelsen af sagen til familieretten har Familieretshuset ført sagen igennem et konkret tilrettelagt forløb, der har fokus på tværfaglig behandling, herunder samarbejde med navnlig de sociale myndigheder. Afhængig af sagen kan forløbet bl.a. bestå af konflikthåndtering, børnesagkyndig rådgivning, samarbejde med kommunen og støtte til det involverede barn.

Mindre enkle sager afgøres afhængig af sagens karakter af Familieretshuset eller familieretten, hvis parterne ikke kan nå til enighed, bl.a. gennem Familieretshusets tilbud om konflikthåndtering. Familieretshusets afgørelse kan indbringes for familieretten til prøvelse. I enkle sager, der er karakteriserede ved, at parterne er enige, behandles sagen udelukkende af Familieretshuset. Der henvises i denne forbindelse til punkt 3.3.5. i de almindelige bemærkninger til forslaget til Familieretshusloven.

Det foreslås med forslaget til Familieretshusloven endvidere, at reglerne om sagsbehandlingen i Familieretshuset og om indbringelse af sager og afgørelser for familieretten samles i denne lov. Der henvises til punkt 3.3. i de almindelige bemærkninger til forslaget til Familieretshusloven.

Børne- og Socialministeriet finder det nødvendigt, at det nye familieretlige system, der foreslås med forslaget til Familieretshusloven, afspejles i den lovgivning, der regulerer de familieretlige sager og sager vedrørende borgernes personlige forhold. Der findes særligt at være behov for konsekvensændringer grundet ændringer i afgørelseskompetence samt

samling og ændring af sagsbehandlingsregler og regler om indbringelse af afgørelser for familieretten til prøvelse.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Som følge af det foreslåede nye familieretlige system i forslaget til Familieretshusloven foreslås det, at der i nærværende lovforslag foretages de nødvendige konsekvensændringer i den lovgivning, der regulerer de opgaver, som Statsforvaltningen varetager i dag.

Det drejer sig for det første om konsekvensændringer som følge af indførelsen af et visitationssystem, hvorefter afgørelseskompetencen i de familieretlige sager fordeles mellem Familieretshuset og familieretten afhængigt af karakteren af den enkelte sag.

Der er for det andet tale om ændringer som konsekvens af en samling og ensretning af de regler om sagsbehandling og indbringelse af afgørelser for familieretten, der skal gælde for Familieretshuset.

3.3. Den familieretlige lovgivning

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Forældreansvar

Reglerne om forældreansvar findes i forældreansvarsloven samt i § 56 a, stk. 1-6, i udlændingeloven.

Forældreansvarsloven vedrører navnlig forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og anden kontakt. Dette betegnes under ét som sager om forældreansvar. Sager herom indledes ved at sende en anmodning til Statsforvaltningen.

Efter loven træffer Statsforvaltningen navnlig afgørelse om følgende:

- Registrering og godkendelse af aftaler om forældremyndighed.
- Samvær, herunder midlertidigt samvær.
- Anden kontakt end samvær.
- Midlertidig forældremyndighed og bopæl under en forældremyndigheds- og bopæls sag.
- Forældremyndighed ved en forælders død.

Statsforvaltningen behandler endvidere klager over en række myndigheders afgørelser om retten til at få orientering om barnets forhold for en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden over et barn.

Statsforvaltningens afgørelser kan med enkelte undtagelser påklages til Ankestyrelsen. Afgørelser om forældremyndighed ved en forælders død indbringes dog for retten.

Afgørelser efter forældreansvarsloven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, og i alle forhold vedrørende barnet skal der tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed. Barnet skal inddrages under en sag om forældreansvar, så dets perspektiv og synspunkter kan

komme til udtryk. Dette kan navnlig ske ved samtaler med barnet og børnesagkyndige undersøgelser.

Under behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven og en sag om fuldbyrdelse af en afgørelse om forældreansvar tilbyder Statsforvaltningen børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling. Statsforvaltningen kan også tilbyde rådgivning og mægling, selvom der ikke er en sag efter forældreansvarsloven under behandling.

Indgår forældrene en aftale om ændring af forældremyndigheden, registrerer Statsforvaltningen aftalen. Bliver forældrene enige om barnets bopæl og samvær, kan Statsforvaltningen efter anmodning registrere aftalen og udstede en bekræftelse af aftalen.

Når der ikke eller kun i yderst begrænset omfang er samvær, kan den forælder, som barnet bor hos, anmode Statsforvaltningen om at indkalde den anden forælder til et møde om samværet. Endvidere kan et barn, der er fyldt 10 år, anmode Statsforvaltningen om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden m.v.

Statsforvaltningens afgørelser om forældreansvar kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

Statsforvaltningen afgør ikke sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, selvom disse sager indledes i Statsforvaltningen. Inden Statsforvaltningen indbringer en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten, forsøger Statsforvaltningen gennem rådgivning og mægling at få forældrene til at løse deres uenighed til barnets bedste. Lykkes dette ikke, indbringer Statsforvaltningen sagen for retten, der træffer afgørelsen. Under behandlingen af sagen kan retten træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed og barnets bopæl.

En forældremyndighedsindehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om barnets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. Har forældrene fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan derimod selvstændigt træffe afgørelse om forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.

Efter § 56 a, stk. 1-6, i udlændingeloven træffer Statsforvaltningen som udgangspunkt afgørelse om udpegning af en repræsentant, der skal varetage interesserne for en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet. Statsforvaltningen kan ændre en sådan afgørelse. Inden der træffes afgørelse om udpegning af en repræsentant, skal der som udgangspunkt afholdes en samtale med barnet. Statsforvaltningens afgørelser om udpegning af en repræsentant kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indeholder bl.a. regler om danske myndigheders internationale kompetence til at behandle sager om forældreansvar. Efter artikel 8 og 9 i konventionen kan der træffes afgørelse om overførsel af

kompetence til at behandle en forældreansvarssag fra myndighederne i en konventionsstat til myndighederne i en anden konventionsstat. Artikel 40 i konventionen vedrører udstedelse af en attest om, hvem der har forældremyndighed over et barn. Det følger af § 24 i bekendtgørelse nr. 146 af 22. februar 2016 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v., at en anmodning fra en udenlandsk myndighed om overførsel af kompetence efter artikel 8 eller 9 i Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indgives til Statsforvaltningen, medmindre den sag, som anmodningen vedrører, er indbragt for retten. Det følger videre af §§ 25 og 26 i bekendtgørelsen, at Statsforvaltningen behandler sager om udstedelse og tilbagekaldelse af attest om forældremyndighed.

3.3.1.2. Barnets bopæl

Det fremgår af § 17 i forældreansvarsloven, at afgørelse om et barns bopæl træffes af retten, hvis barnets forældre har fælles forældremyndighed og ikke kan blive enige om barnets bopæl. Retten kan endvidere ændre en aftale eller afgørelse om barnets bopæl. Der er ikke mulighed for hverken ved aftale eller afgørelse at bestemme, at barnet har bopæl hos begge forældre.

Det fremgår af § 26, stk. 1, i forældreansvarsloven, at under en sag om forældremyndighed kan den myndighed, der behandler sagen, efter anmodning bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme, eller hos hvem af forældrene barnet midlertidigt skal have bopæl. Under en sag om barnets bopæl kan det efter anmodning bestemmes, hos hvem af forældrene barnet midlertidigt skal have bopæl.

Det følger af § 3, stk. 1, 2. pkt., i forældreansvarsloven, der omhandler situationer, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, at bopælsforælderen kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være, når der er fælles forældremyndighed.

Endvidere følger det af § 19 i forældreansvarsloven, at barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at barnet har ret til samvær med den forælder, som det ikke har bopæl hos. Efter § 19, stk. 3, kan den forælder, som barnet ikke har bopæl hos, anmode om samvær.

Forældreansvarsloven bygger på en systematik, hvorefter den ene forælder er bopælsforælder og den anden forælder er samværsforælder. Der kan således efter forældreansvarsloven hverken være to bopælsforældre og dermed ingen samværsforælder eller to samværsforældre og dermed ingen bopælsforælder.

Barnet har således efter forældreansvarsloven bopæl hos én af sine forældre, også selvom barnet har en 7/7-samværsordning. Barnets bopælsregistrering i CPR (barnets folkeregisteradresse) efter CPR-loven vil i udgangspunktet være sammenfaldende med bopælsforældrens folkeregisteradresse med visse undtagelser, f.eks. hvis barnet bor hos plejeforældre, bedsteforældre m.v. Hvis der ikke er indgået en aftale eller truffet en afgørelse om barnets bopæl, anses barnet som

udgangspunkt for at have bopæl efter forældreansvarsloven hos den forælder, der er bopælsregistreret i CPR efter CPR-loven sammen med barnet.

Forældreansvarslovens bopælsbegreb som defineret i § 17 i loven og CPR-lovens bopælsbegreb adskiller sig fra hinanden i og med, at de to love varetager forskellige hensyn.

Forældreansvarsloven indeholder således regler om, hos hvilken forælder barnet bor, og dermed hvem der er bopælsforælder. Det fremgår af loven, at eventuelle afgørelser om barnets bopæl skal afspejle, hvilken forælder det er bedst for barnet at bo hos.

Efter CPR-lovens § 1, nr. 3, er et af hovedformålene med CPR-loven, at enhver folkeregistreres (bopælsregistreres) på den adresse, hvor vedkommende faktisk bor eller opholder sig, og en person kan kun have én folkeregisteradresse i CPR.

Efter CPR-lovens § 6, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen i CPR registrere enhver på dennes bopæl i kommunen, hvis vedkommende efter kapitel 4-6 skal være registreret her i landet. Ved bopæl forstås efter bestemmelsen det sted (bopæl), hvor en person regelmæssigt sover, når denne ikke er midlertidigt fraværende på grund af ferie, forretningsrejse, sygdom eller lignende, og hvor denne har sine ejendele.

Efter CPR-lovens § 8, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen registrere et barn, hvis forældre ikke har samme bopæl, med bopæl hos den af forældrene, som barnet opholder sig mest hos, uanset hvem af forældrene der har forældremyndigheden eller er bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

CPR-lovens § 8, stk. 1, skal sikre, at også et barn er registreret i CPR på den adresse, der til enhver tid udgør barnets faste hovedopholdssted. Et barn kan derfor efter CPR-lovens regler om bopælsregistrering i CPR skulle bopælsregistreres i CPR på en adresse, som ikke er sammenfaldende med den forælder, der efter forældreansvarsloven er bopælsforælder, hvis barnet reelt har sit faktiske hovedophold hos den anden forælder.

Det fremgår af vejledning om folkeregistrering nr. 9273 af 14. juni 2013, at CPR-lovens § 8, stk. 1, tager sigte på en situation, hvor det står klart, at barnet har et fast hovedopholdssted, enten fordi forældrene har indgået en aftale herom, eller fordi barnet i en vis længere periode beviseligt har haft sit faste hovedophold hos den ene forælder, eller fordi det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at barnet vil få sit faste hovedophold hos den ene forælder i en vis længere periode. Bestemmelsen tager derimod ikke sigte på en situation, hvor en optælling af overnatninger og dage viser, at barnet er noget mere hos den ene forælder end den anden, men hvor barnets faktiske ophold er en følge af tilfældigheder, f.eks. fordi der er tale om en opbrudsfasen i forbindelse med et samlivsophør eller en ferieperiode. Det fremgår af vejledningen, at i en sådan periode må barnets delvise fravær fra den hidtidige adresse betragtes som midlertidigt fravær, der således ikke på dette tidspunkt kan danne grundlag for registrering af

en flytning. Det fremgår også, at først når der er opnået en egentlig aftale om barnets opholdssted, eller når barnet gennem en vis længere periode fast har opholdt sig mest hos den ene forælder, eller det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at barnet vil få sit hovedophold her i en vis længere periode, kan der træffes afgørelse om, at der er sket en flytning efter lovens § 8, stk. 1.

Økonomi- og Indenrigsministeriet er efter CPR-lovens § 56, stk. 1, klageinstans for kommunernes afgørelser om bopælsregistrering efter CPR-loven, herunder bopælsregistrering af børn. Efter ministeriets praksis lægges det til grund, at der er sket en flytning efter CPR-lovens § 8, stk. 1, hvis et barn i en periode på to måneder har haft eller vil få sit faste hovedophold hos den ene forælder, også uanset om den anden forælder ikke har samtykket heri, og uanset om der verserer en sag om barnets fremtidige ophold i det familieretlige system. Hvis det på baggrund af sagens oplysninger kan lægges til grund, at der er sket en flytning efter CPR-lovens regler, skal der således træffes afgørelse i sagen, også uanset om den ene forælder ønsker sagen sat i bero på sagens udfald i det familieretlige system.

I CPR-lovens § 8, stk. 2-5, er der – som en afledt følge af, at en person kun kan have én folkeregisteradresse i CPR – fastsat særlige regler for bopælsregistrering for børn, der opholder sig fast lige meget hos hver forælder.

Efter CPR-lovens § 8, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen, hvis barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og den ene forælder har forældremyndigheden alene over barnet, registrere barnet med bopæl hos vedkommende forælder, medmindre forældrene over for kommunen erklærer sig enige om, at barnet skal registreres med bopæl hos den anden.

Efter CPR-lovens § 8, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen, hvis barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og forældrene har fælles forældremyndighed, registrere barnet med bopæl hos den af forældrene, som forældrene over for kommunen erklærer sig enige om. Enighed anses ligeledes for at foreligge ved dokumentation over for kommunen af

- 1) indgåelse af et retsforlig om barnets bopæl,
- 2) indgåelse af en aftale om barnets bopæl over for Statsforvaltningen,
- 3) indgåelse af en aftale om barnets bopæl, når det i aftalen udtrykkeligt er bestemt, at aftalen kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse, eller
- 4) at den ene forælder over for Statsforvaltningen har accepteret at være samværsforælder.

Efter CPR-lovens § 8, stk. 4, skal barnet, hvis det opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, som på trods af fælles forældremyndighed ikke efter stk. 3 kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR, registreres med bopæl hos den af forældrene, der i medfør af forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, er bopælsforælder. Er der ikke taget stilling til spørgsmå-

let om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, forbliver barnet registreret på den adresse, barnet havde, før uenigheden opstod, hvis denne adresse er en af de angivne adresser.

Efter CPR-lovens § 8, stk. 5, skal et barns bopælsregistrering, hvis barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, som på trods af fælles forældremyndighed ikke efter stk. 3 kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR, og der ikke er taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, følge bopælsregistreringen for den forælder, som barnet forud for uenigheden havde fælles adresse med, hvis ingen af de angivne adresser er barnets hidtidige adresse. Er ingen af de angivne adresser barnets hidtidige adresse, og havde barnet forud for uenigheden fælles adresse med begge forældre, registreres barnet i CPR med bopæl i kommunen, men som fraflyttet den tidligere adresse, jf. § 6, stk. 4, indtil der er taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, eller der opnås enighed mellem forældrene om registrering af barnets bopæl, jf. stk. 3.

3.3.1.3. Vielse, omstødelse, separation og skilsmisse m.v.

Ægteskabsloven indeholder regler om vielse, omstødelse af ægteskab, separation og skilsmisse.

Ægteskabsloven indeholder også regler om størrelsen af ægtefællebidrag. Disse regler er beskrevet i punkt 3.3.1.4.

Efter ægteskabsloven har kommunerne samt præster i folkekirken og en række trossamfund bemyndigelse til at forrette vielse.

Inden vielsen skal kommunen prøve, om ægteskabsbetingelserne er opfyldt, herunder at begge parter er fyldt 18 år, at ingen af parterne er gift i forvejen, og at parterne ikke er nærtbeslægtede.

Hvis en af parterne tidligere har været gift, skal der fremlægges dokumentation for, at ægteskabet er ophørt, f.eks. ved død eller skilsmisse. Er der tale om en udenlandsk skilsmisse, tager kommunen stilling til, om den kan anerkendes i Danmark.

Hvis en part er under værgemål, skal værgeren give samtykke til vielsen.

Hvis et tidligere ægteskab er opløst ved død, må den længstlevende ægtefælle som udgangspunkt ikke indgå ægteskab, før dødsbobehandling ved bobestyrer eller offentligt skifte er påbegyndt, eller privat skifte er afsluttet.

Begge parter skal enten have dansk indfødsret eller lovligt ophold for at kunne indgå ægteskab i Danmark.

Kommunen kan dispensere for kravene om samtykke fra værgeren, skifte af formuen i et tidligere ægteskab og lovligt ophold. Kommunens afslag på dispensation og på anerken-

delse af en udenlandsk skilsmisse kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

Personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje, må ikke indgå ægteskab uden Ankestyrelsens tilladelse.

En vielse er kun gyldig, når visse formelle krav er opfyldt, navnlig at begge parter var samtidigt til stede ved vielsen, og at den, der foretog vielsen, havde bemyndigelse til det. En vielse, der er ugyldig, kan af Ankestyrelsen godkendes som gyldig.

Anmodning om separation og skilsmisse skal indgives til Statsforvaltningen. Det fremgår af § 29 i ægteskabsloven, at ægtefæller har ret til skilsmisse, når de er enige om det. Hvis ægtefællerne er enige om skilsmisse og om vilkårene herfor, dvs. spørgsmål om bidragspligt efter skilsmissen og om fortsættelse af eventuelt lejemål, udsteder Statsforvaltningen skilsmissebevilling. Ægtefæller, der er enige om at blive skilt, kan således søge om skilsmisse uden forudgående separation, hvis de ønsker det.

Hvis ægtefællerne ikke er enige om skilsmissen, har en ægtefælle efter § 30 i ægteskabsloven ret til separation. Efter udløbet af separationsperioden på seks måneder, har en ægtefælle ret til skilsmisse. Statsforvaltningen giver bevilling til skilsmisse efter separation, hvis den anden ægtefælle ikke protesterer herimod, og vilkårene for separationen også gælder for tiden efter skilsmissen. I denne situation skal der således ikke være enighed mellem ægtefællerne om skilsmisse.

Statsforvaltningen indkalder i visse situationer ægtefællerne til vilkårsforhandling. Det gælder for det første, hvis en ægtefælle anmoder om det, for det andet hvis ægtefællerne ikke er enige om vilkårene for separation eller skilsmisse, og for det tredje hvis Statsforvaltningen finder, at særlige omstændigheder taler for, at der skal afholdes vilkårsforhandling. Efter bekendtgørelse om separation og skilsmisse skal ægtefællerne som udgangspunkt møde personligt og deltage samtidigt i vilkårsforhandlingen. Ægtefællerne har endvidere efter § 32 i forældreansvarsloven mulighed for at få børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling i forbindelse med en eventuel samtidig sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Statsforvaltningens konfliktmæglingstilbud i forbindelse med en forældreansvarssag kan også vedrøre forældrenes evne til at samarbejde til bedste for barnet og deres forståelse af barnet i brudsituationen.

Statsforvaltningens afgørelser om separations- eller skilsmissebevilling kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

Bliver ægtefællerne ikke enige om separation eller skilsmisse, træffer Statsforvaltningen ikke afgørelse i sagen, men indbringer den for retten, der træffer afgørelsen om separation eller skilsmisse.

Ved uenighed om skilsmisse tager retten stilling til, om der foreligger en skilsmissegrund i form af 6 måneders separationsperiode, 2 års samlivsophævelse, utroskab, vold, seksuelle overgreb, bigami eller børne bortførelse. Retten meddeler separation mod den ene ægtefælles protest, da en ægtefælle altid har ret til separation.

Retten tager samtidigt stilling til vilkårene for separationen eller skilsmisse, hvis ægtefællerne er uenige herom, dvs. om bidragspligt efter separation og skilsmisse og om fortsættelse af eventuelt lejemål.

En aftale om pligten til at betale ægtefællebidrag eller om bidragets størrelse kan ændres ved dom, og en dom om bidragspligten kan ændres ved en ny dom. Har ægtefæller med henblik på separation eller skilsmisse truffet aftale om delingen af deres formue, om pligten til at betale ægtefællebidrag eller andre vilkår for separation og skilsmisse, kan aftalen ved dom ændres eller erklæres for uforbindende.

Et ægteskab kan søges omstødt ved dom, hvis det er indgået mellem nærtbeslægtede, eller en af ægtefællerne allerede var gift på vielsestidspunktet (bigami). Sag herom kan anlægges af Ankestyrelsen eller af en af ægtefællerne. Ved bigamisk ægteskab kan også ægtefællen i det tidligere ægteskab anlægge omstødsessag.

En ægtefælle kan endvidere søge et ægteskab omstødt, hvis f.eks. ægtefællen ved ægteskabets indgåelse befandt sig i en tilstand, som udelukkede evnen til at handle fornuftsmæssigt, eller ægtefællen blev tvunget til at indgå ægteskabet.

Ved en omstødsedom kan den ene ægtefælle pålægges at betale en godtgørelse til den anden ægtefælle.

Sager om omstødelse af ægteskab anlægges ved domstolene. Statsforvaltningen behandler således ikke omstødsessager.

3.3.1.4. Ægtefællers økonomiske forhold

Ægtefælleloven indeholder navnlig regler om deling af ægtefællers formue ved separation, skilsmisse og død. Afgørelser herom træffes af domstolene.

Efter loven har ægtefæller under ægteskabet gensidig forsørgelsespligt. Hvis en ægtefælle forsømmer sin forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen træffe afgørelse om ægtefællebidrag. Dette er beskrevet i punkt 3.3.1.4.

Efter loven må en ægtefælle ikke uden den anden ægtefælles samtykke indgå aftale om at overdrage, pantsætte m.v. familiens helårsbolig, medmindre boligen er særeje. Nægter den anden ægtefælle at give samtykke, kan Statsforvaltningen tillade overdragelsen, pantsætningen m.v. Statsforvaltningens afgørelse herom kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

Er en ægtefælle under samlevet forhindret i at varetage sine interesser på grund af fravær eller sygdom, kan den anden ægtefælle foretage visse dispositioner. Fast ejendom kan

dog ikke afhændes eller pantsættes uden Statsforvaltningens tilladelse.

3.3.1.5. Børne- og ægtefællebidrag

Efter børnebidragsloven træffer Statsforvaltningen afgørelse om børnebidrag, herunder særlige bidrag bl.a. bidrag til barnets konfirmation og bidrag til udgifterne ved barnets fødsel samt uddannelsesbidrag.

Efter ægtefælleloven har ægtefæller under ægteskabet pligt til at forsørge hinanden. Opfylder en ægtefælle ikke denne forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen pålægge ægtefællen at betale ægtefællebidrag til den anden ægtefælle.

Ved separation og skilsmisse bortfalder ægtefællers gensidige forsørgelsespligt, men efter ægteskabsloven skal der ved separation og skilsmisse tages stilling til, om en ægtefælle efter separationen eller skilsmisse skal have pligt til at yde bidrag til forsørgelsen af den anden ægtefælle.

Ægtefællerne kan indgå aftale om denne ægtefællebidragspligt. Kan de ikke blive enige om ægtefællebidragspligten, kan retten under separations- eller skilsmissesagen træffe afgørelse herom.

Retten kan ændre en afgørelse eller en aftale om ægtefællebidragspligt.

Når det ved aftale eller afgørelse er fastslået, at der er ægtefællebidragspligt efter separationen eller skilsmissen, kan Statsforvaltningen træffe afgørelse om størrelse på ægtefællebidraget.

Parterne kan indgå aftale om betaling af børne- og ægtefællebidrag, og de kan anmode Statsforvaltningen om at udstede en bekræftelse af aftalen i form af et bidragsdokument.

Statsforvaltningens afgørelser om børne- og ægtefællebidrag kan påklages til Ankestyrelsen. Klage skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Ankestyrelsen kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen.

3.3.1.6. Opkrævning af underholdsbidrag

Opkrævning og inddrivelse af børne- og ægtefællebidrag opfatter følgende tre situationer:

- Opkrævning og inddrivelse af danske bidragskrav i Danmark.
- Opkrævning og inddrivelse af udenlandske bidragskrav i Danmark gennem konventionssamarbejde.
- Opkrævning og inddrivelse af danske bidragskrav i udlandet gennem konventionssamarbejde.

3.3.1.6.1. Opkrævning og inddrivelse af danske bidragskrav i Danmark

Efter bidragsopkrævningsloven opkræver Udbetaling Danmark danske bidragskrav, når bidragsbetaleren bor i Danmark. Udbetaling Danmark tager i den forbindelse stilling til

indsigelser mod eksistensen af sådanne krav. Udbetaling Danmarks afgørelser herom kan påklages til Ankestyrelsen. Hvis bidraget ikke betales, oversender Udbetaling Danmark sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT), der inddriver bidragskravet efter bestemmelserne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 48 af 12. januar 2015 (inddrivelsesloven).

Agter en skyldner at tage bopæl eller fast ophold i udlandet, inden han har opfyldt hele sin bidragspligt, skal han inden udrejsen, om fornødent efter Udbetaling Danmarks bestemmelse og i det omfang og på den måde, Udbetaling Danmark finder det passende, opfylde bidragspligten eller stille sikkerhed herfor. Unnlader skyldneren at stille sikkerhed for bidragspligtens opfyldelse, kan Udbetaling Danmark bestemme, at fremtidige bidrag for en nærmere fastsat periode skal kunne inddrives straks. Dette omfatter dog ikke personer, som tager bopæl eller fast ophold i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Består en af skyldneren stillet sikkerhed i kaution, finder reglerne i bidragsopkrævningsloven og i inddrivelsesloven tilsvarende anvendelse på opkrævning og inddrivelse af bidraget hos kautionisterne.

Efter Statsforvaltningens bestemmelse kan reglerne i § 19 bringes til anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabssag.

Statsforvaltningens afgørelser kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

3.3.1.6.2. Opkrævning og inddrivelse af udenlandske bidragskrav i Danmark gennem konventionssamarbejde

3.3.1.6.2.1. Den nordiske inddrivelseskonvention og Haagerkonventionerne af 1958 og 1973

Bidragsopkrævningsloven finder også anvendelse på opkrævning af bidrag til fyldestgørelse af en underholdsforpligtelse i henhold til udenlandsk lov i det omfang, det fastsættes ved overenskomst med fremmed stat eller bestemmes af børne- og socialministeren. Efter bekendtgørelse nr. 1858 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag omfatter dette bidragskrav efter Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn, Konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag (den nordiske inddrivelseskonvention) og Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt.

Efter bekendtgørelsen indgives anmodning om opkrævning på grundlag af en afgørelse om underholdsbidrag, der er omfattet af den nordiske inddrivelseskonvention, til restanceinddrivelsesmyndigheden, der opkræver fordringen. Indsigelser om fordringen behandles af Statsforvaltningen.

Anmodning om opkrævning på grundlag af en afgørelse om underholdspligt, der er omfattet af Haagerkonventionen af 1958 eller Haagerkonventionen af 1973, indgives efter bekendtgørelsen til Statsforvaltningen. Statsforvaltningen tager stilling til, om afgørelsen opfylder konventionens betingelser for anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark. Statsforvaltningen tager endvidere stilling til indsigelser om fordringen.

Er betingelserne i konventionen opfyldte, overdrager Statsforvaltningen fordringen til restanceinddrivelsesmyndigheden, der opkræver og inddriver den.

Statsforvaltningens afgørelser kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen, der også er centralmyndighed for konventionerne.

Restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT) inddriver bidragskravene efter bestemmelserne i inddrivelsesloven.

3.3.1.6.2.2. Underholdspligtforordningen

Underholdspligtforordningen indeholder bl.a. bestemmelser om anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af afgørelser truffet i andre EU-medlemsstater. Det følger af Bruxelles I-loven, at underholdspligtforordningen gælder i Danmark.

Børne- og socialministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere bestemmelser om gennemførelsen af underholdspligtforordningen, herunder om retshjælp og fri proces i sådanne sager. Der er i bekendtgørelsen om anvendelse af underholdspligtforordningen fastsat sådanne regler.

Forordningen indeholder to forskellige procedurer for behandlingen af anmodninger om fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt.

Den første procedure i forordningens kapitel IV, afdeling 1, gælder for bidragsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen af 2007, når bidragssagen er anlagt efter den 18. juni 2011.

Efter bekendtgørelsen om anvendelsen af underholdspligtforordningen skal anmodning om fuldbyrdelse af en retsafgørelse efter afdeling 1 indgives til Ankestyrelsen, der videresender anmodningen til restanceinddrivelsesmyndigheden.

Ankestyrelsen kan afslå at behandle en anmodning, hvis det er åbenbart, at kravene i forordningen ikke er opfyldte.

Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver den fordring, som følger af afgørelsen. Fuldbyrdelse af afgørelsen foretages efter bestemmelserne i inddrivelsesloven.

Hvis bidragsbetaleren fremsætter indsigelser om fordringen, forelægger restanceinddrivelsesmyndigheden sagen for Statsforvaltningen, der træffer afgørelse herom.

Statsforvaltningens afgørelse kan uden frist påklages til Ankestyrelsen.

Den anden procedure i forordningens kapitel IV, afdeling 2, gælder for afgørelser, der er truffet i en medlemsstat, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007, samt for afgørelser i sager indledt før den 18. juni 2011.

Efter forordningens artikel 30 skal en afgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, som udgangspunkt erklæres for eksigibel uden prøvelse, så snart de relevante dokumenter er fremlagt, og senest inden 30 dage efter at dokumenterne er fremlagt.

Afgørelsen om eksigibilitet skal efter artikel 31 og 32 straks meddeles parterne, der kan appellere den inden 30 dage. Fristen er 45 dage for en part, der bor i en anden stat. Den afgørelse, der træffes i appellsagen, kan anfægtes ved yderligere appel eller lignende.

Efter bekendtgørelse om anvendelsen af underholdspligtforordningen skal anmodning om eksigibilitet og fuldbyrdelse af en afgørelse efter afdeling 2 indgives til Statsforvaltningen, der erklærer afgørelsen for eksigibel.

Har Statsforvaltningen ikke inden for klagefristen i forordningen modtaget en klage over afgørelsen, videregiver Statsforvaltningen anmodningen om fuldbyrdelse til restanceinddrivelsesmyndigheden. Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver fordringen og fuldbyrder den efter bestemmelserne i inddrivelsesloven.

Klage over Statsforvaltningens afgørelse om eksigibilitet indgives til Statsforvaltningen, der videregiver klagen til Ankestyrelsen. Stadfæstes afgørelsen, videregiver Ankestyrelsen sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden, der opkræver og fuldbyrder fordringen som nævnt ovenfor.

Ved modtagelsen af anmodningen kan Ankestyrelsen efter forelæggelse fra Statsforvaltningen afslå at behandle den, hvis det er åbenbart, at kravene i forordningen ikke er opfyldt.

Hvis bidragsbetaleren under opkrævningen fremsætter indsigelser om fordringen, forelægger restanceinddrivelsesmyndigheden sagen for Statsforvaltningen, der træffer afgørelse herom. Statsforvaltningens afgørelse om indsigelsen om fordringen kan uden tidsfrist påklages til Ankestyrelsen.

3.3.1.6.2.3. Haagerkonventionen af 2007

Efter lov om Haagerkonventionen af 2007 gælder bestemmelserne i Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer (Haagerkonventionen af 2007) i Danmark.

Danmark har endnu ikke tiltrådt konventionen, og loven er derfor ikke sat i kraft for Danmark.

Efter loven indgives anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse efter konventionen til centralmyndigheden. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Ankestyrelsen forventes udpeget som centralmyndighed for kon-

ventionen. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 7 som fremsat, side 58.

Centralmyndigheden videregiver anmodningen til Statsforvaltningen.

Statsforvaltningen erklærer uden ophør afgørelsen for eksigibel, medmindre anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper, jf. konventionens artikel 22, litra a. Parterne kan fremsætte indsigelse mod afgørelsen.

Statsforvaltningen træffer afgørelse om sådanne indsigelser. Parterne kan påklage denne afgørelse til Ankestyrelsen. En klage skal inden 30 dage indgives til Statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT) inddriver bidragskravene efter bestemmelserne i inddrivelsesloven.

3.3.1.6.2.4. FN-konventionen om inddrivelse af underholdspligt i udlandet

Efter bidragsopkrævningsloven og bekendtgørelse nr. 1858 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag gælder i Danmark den af De forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdspligt i udlandet.

Konventionen indeholder ikke regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af bidragsafgørelser fra andre konventionsstater. Samarbejdet efter konventionen omfatter alene fremsendelse af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af bidragsafgørelser og om fastsættelse og ændring af bidrag til kompetente myndigheder i andre konventionsstater.

Efter bekendtgørelsen om opkrævning af underholdsbidrag indgives anmodning om opkrævning af underholdsbidrag efter konventionen til Statsforvaltningen. Statsforvaltningen opkræver fordringen hos bidragsbetaleren.

Hvis bidragsbetaleren ikke betaler fordringen, betragtes anmodningen om opkrævning af fordringen som en anmodning om fastsættelse af bidrag efter dansk ret, som Statsforvaltningen behandler efter reglerne om bidrag i børnebidragsloven, ægteskabsloven og ægtefælleloven. Fastsætter Statsforvaltningen et bidrag, overdrages sagen til Udbetaling Danmark som en anmodning om opkrævning på grundlag af denne afgørelse.

3.3.1.6.3. Opkrævning og inddrivelse af danske bidragskrav i udlandet gennem konventionssamarbejde

Efter bidragsopkrævningsloven er Ankestyrelsen centralmyndighed i relation til ovennævnte konventioner. Restanceinddrivelsesmyndigheden varetager dog centralmyndighedens opgave med hensyn til at fremsætte anmodninger om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet.

3.3.1.7. Faderskab og medmoderskab (børneloven)

Børneloven indeholder navnligt regler om, hvem der anses som far eller medmor til et barn.

Faderskab og medmoderskab registreres som udgangspunkt i forbindelse med fødslen.

Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægtemanden som udgangspunkt som far til barnet. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand som udgangspunkt som far til barnet, hvis han og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registrering af faderskabet i disse situationer foretages af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde, eller som har en registreret partner, kan sæddonoren registreres som far til barnet. Registrering af faderskabet foretages af Statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde, eller som har en registreret partner, kan ægtefællen eller partneren registreres som medmor til barnet. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde som udgangspunkt som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registreringen af medmoderskab foretages af Statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Er faderskab eller medmoderskab ikke registreret i forbindelse med barnets fødsel som beskrevet ovenfor, rejser Statsforvaltningen sag om faderskab eller medmoderskab. Hvis faderskab eller medmoderskab blev registreret i forbindelse med barnets fødsel, kan der i nogle situationer efter anmodning senere rejses sag om faderskab eller medmoderskab over for Statsforvaltningen.

Til brug for behandlingen af en sag om faderskab eller medmoderskab skal moderen som udgangspunkt oplyse, hvem der er eller kan være barnets far eller medmor. Giver moderen ikke Statsforvaltningen disse oplysninger, skal hun vejledes om, hvilken betydning dette vil kunne få for hende og barnet.

Statsforvaltningen opfordrer moderen og de mænd og kvinder, der er parter i sagen, samt andre involverede til at medvirke ved retsgenetiske undersøgelser, hvis det kan have betydning for sagen.

Statsforvaltningen kan bestemme, at en mand, der utvivlsomt ikke er barnets far, og at en kvinde, der utvivlsomt ikke kan anses som barnets medmor, skal udtræde af sagen.

Under Statsforvaltningens behandling af sagen kan en mand eller kvinde anerkende at være henholdsvis far og medmor til barnet. Anerkendelsen er ofte baseret på, at en retsgenetisk dna-undersøgelse viser, at en bestemt mand med meget stor sandsynlighed er barnets biologiske far.

Statsforvaltningen indbringer sagen for retten i følgende situationer:

- En af sagens parter anmoder om det.
- Statsforvaltningen finder det betænkeligt at fortsætte behandlingen af sagen.
- Der skal ske indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller udfærdiges retsanmodning efter retsplejelovens § 158.
- Sagen i øvrigt ikke kan afsluttes ved anerkendelse eller henlæggelse ved Statsforvaltningen.
- En af parterne er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6.

Statsforvaltningens afgørelser i sager om faderskab og medmoderskab kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men Statsforvaltningens sagsbehandling kan påklages til Ankestyrelsen.

Når sagen er indbragt for retten, har moderen pligt til at afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far eller medmor.

Retten træffer bestemmelse om gennemførelse af retsgenetiske undersøgelser af sagens parter samt af andre, hvis det kan have betydning for sagen.

Faderskab og medmoderskab kan anerkendes over for retten. Anerkendes faderskabet og medmoderskabet ikke, træffer retten afgørelse om, hvilken mand eller kvinde der er barnets far eller medmor.

En sag om faderskab eller medmoderskab kan efter anmodning genoptages. Afgørelse af, om en sag skal genoptages, træffes af Statsforvaltningen. Statsforvaltningen indbringer spørgsmålet om genoptagelse for retten, hvis en part inden fire uger efter Statsforvaltningens afgørelse anmoder om det. Genoptages sagen, behandles den som beskrevet ovenfor.

3.3.1.8. Navne

Efter navneloven indledes alle sager om navngivning eller navneændring ved personregisterføreren. De fleste af sagerne kan personregisterføreren afgøre på det foreliggende grundlag. Det gælder navnligt sager om navneændring ved indgåelse af ægteskab og navngivning af børn.

Personregisterføreren videresender de mere komplicerede navnesager til Statsforvaltningen til afgørelse. Det gælder f.eks. sager, hvor forældrene er uenige om navneændring for et barn, sager om nydannede efternavne og sager om navneændring for transseksuelle eller personer, der kan ligestilles hermed. Sådanne sager kræver en nærmere belysning, f.eks. ved partshøring eller inddragelse af andre myndigheder.

Ændring af et barns navn kræver samtykke fra barnet, hvis det er fyldt 12 år. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte navneændring, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang

tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte navneændring. Hvis særlige grunde taler for det, kan navneændring ske med Statsforvaltningens tilladelse, selvom der ikke foreligger samtykke fra barnet. Samtaler med barnet afholdes af den myndighed, personregisterføreren eller Statsforvaltningen, der skal afgøre sagen.

Personregisterførernes og Statsforvaltningens afgørelser om navne kan uden klagefrist påklages til Ankestyrelsen.

Statsforvaltningen yder vejledning om spørgsmål, der vedrører navneloven.

3.3.1.9. Adoption

Efter adoptionsloven træffer Statsforvaltningen afgørelse om adoption. Adoption må kun bevilges, når den er bedst for den, som ønskes adopteret.

Er den, der ønskes adopteret, fyldt 12 år, bør bevillingen som udgangspunkt ikke meddeles uden den pågældendes samtykke. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for Statsforvaltningen eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt hertil. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysninger om dets holdning til adoptionen i det omfang, barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, må adoption kun bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant af adoptionsrådet. Afslag på godkendelse kan påklages til Adoptionsnævnet. Statsforvaltningen er sekretariat for adoptionsrådet, mens Ankestyrelsen er sekretariat for Adoptionsnævnet. Der kræves dog ikke godkendelse som adoptant ved stedbarnsadoption, eller hvis der er et nært slægtskab mellem barnet og adoptanten.

Adoption af et barn kræver som udgangspunkt samtykke fra forældrene. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for Statsforvaltningen.

Adoption af et barn kan dog i helt særlige situationer meddeles uden samtykke fra forældrene. Ankestyrelsen tager efter indstilling fra det kommunale børn og unge-udvalg stilling til, om betingelserne for adoption uden samtykke er opfyldt.

Statsforvaltningen skal under en sag om adoption uden samtykke beskikke en advokat for barnet. Statsforvaltningen skal samtidigt tilbyde forældrene og andre parter advokatbeskikkelse.

I andre adoptionsager kan Statsforvaltningen beskikke en advokat for et barn, der er fyldt 3 år, og som har bopæl her i landet.

3.3.1.10. Digital selvbetjening

Efter forældreansvarsloven, ægteskabsloven, børnebidragsloven, ægtefælleloven, børneloven og adoptionsloven skal anmodninger, ansøgninger og anmeldelser i sager, som

Statsforvaltningen behandler, i vidt omfang indgives til Statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, som Statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Anmodninger, ansøgninger og anmeldelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Statsforvaltningen. Hvis Statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Statsforvaltningen dog tilbyde, at anmodningen m.v. kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Statsforvaltningen kan endvidere undlade at afvise en anmodning m.v., der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Statsforvaltningen ved at modtage anmodningen m.v. på anden måde end digitalt. I sager efter forældreansvarsloven kan afvisning endvidere undlades, hvis dette må antages at være bedst for barnet.

3.3.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det nye familieretlige system indebærer som nævnt i punkt 3.2., at Statsforvaltningen nedlægges, og at Statsforvaltningens opgaver efter den familieretlige lovgivning fremover skal varetages af Familieretshuset og familieretten, dog således at sagerne starter i Familieretshuset.

Ministeriet finder, at de generelle regler om Familieretshusets behandling af familieretlige sager bør placeres i en samlet lov om Familieretshuset. Der henvises i denne forbindelse til punkt 3.2.2. Ministeriet finder endvidere, at de familieretlige love bør ændres således, at de passer til sagsbehandlingen i det nye familieretlige system. Det bør derfor fremgå af de enkelte love, at sagerne behandles af Familieretshuset, og at de efter reglerne i Familieretshusloven afgøres af enten Familieretshuset eller familieretten.

Det bør endvidere af hensyn til overskueligheden for borgeren fremgå af de enkelte love, at Familieretshuset også behandler sagerne efter reglerne i loven om Familieretshuset, ligesom de enkelte love bør indeholde en henvisning til de generelle regler i Familieretshusloven om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten til prøvelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at der efter gældende ret kun er fastsat klagefrister for afgørelser om børne- og ægtefællebidrag samt for visse afgørelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser om børne- og ægtefællebidrag efter underholdspligtforordningen og Haagerkonventionen af 2007. Klagefristen for afgørelser om børne- og ægtefællebidrag er fire uger, dog med mulighed for i særlige tilfælde at få behandlet en klage, selvom den er indgivet efter udløbet af klagefristen. Denne frist og muligheden for at se bort fra den i særlige tilfælde bør gælde alle familieretlige sager, dog ikke i det omfang, der findes andre frister i underholdspligtforordningen og Haagerkonventionen af 2007.

Om domstolenes behandling af de familieretlige sager, der indbringes for familieretten, henvises til punkt 3.4.

Det bemærkes, at sager efter adoptionsloven ikke er omfattet af reglerne i det nye familieretlige system. Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.2., i forslaget til Familieretshusloven.

3.3.2.1. Forældreansvar

Det nye familieretlige system er etableret med henblik på at tilgodese familiernes behov, navnlig barnets behov i løsningen af komplekse sager efter forældreansvarsloven om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Der henvises til kapitel 5 om Børneenheden og kapitel 6 om tilbud om rådgivning og konflikthåndtering i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Som et led i etableringen af det nye familieretlige system finder Børne- og Socialministeriet ikke, at der er behov for ændringer i reglerne om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær ud over det ovenfor beskrevne.

Børne- og Socialministeriet finder dog, at hensynet til at understøtte forældres fælles ansvar for deres børn og barnets bedste efter en samlivsophævelse giver anledning til flere ændringer i forældreansvarsloven. Disse beskrives i det følgende.

3.3.2.1.1. Barnets bedste

Forældreansvarslovens regler om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær skal administreres sådan, at løsningen på forældrenes uenighed afspejler den bedst mulige løsning for det konkrete barn. Der er således efter de gældende regler fokus på, at afgørelser efter loven skal være bedst for barnet. Der har imidlertid løbende været fremsat kritik af, at barnets bedste ikke varetages i tilstrækkelig grad i forældreansvarsloven og i administrationen af loven. Der opstår således fra tid til anden situationer, hvor det diskuteres om en konkret afgørelse er truffet af hensyn til barnet eller af hensyn til forældrene.

Børne- og Socialministeriet finder, at der er behov for at tydeliggøre, at afgørelser efter forældreansvarsloven altid skal varetage barnets bedste. Hensynet til barnet bør således efter ministeriets opfattelse være altafgørende ved oprettelsen af det nye familieretlige system, og det bør være en målsætning for det nye system, at der ikke kan opstå tvivl om, at barnet altid kommer i første række.

Dette mål understøttes for det første med den i forslaget til Familieretshusloven foreslåede Børneenhed. Efter ministeriets opfattelse er der dog ligeledes behov for, at målet understøttes i forældreansvarsloven. Det bør således i forældreansvarsloven fastslås som et generelt princip, at i alle forhold, som er omfattet af forældreansvarsloven, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række. Det bør således være en del af formålet med forældreansvarsloven, at de afgørelser, der træffes efter loven, er til barnets bedste.

Hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse bør efter ministeriets opfattelse sættes over andre hensyn i beslutninger vedrørende barnets forhold, herunder over hensynet til forældrene. Det gælder i forhold til alle afgørelser, og uanset om afgørelsen træffes af Familieretshuset og familieretten.

Forældreansvarsloven bygger på en formodning om, at det er bedst for et barn at have kontakt med begge sine forældre. Men samtidigt indeholder loven mulighed for at afskære denne kontakt, hvis det efter en konkret vurdering må antages at være bedst for barnet. Det vil eksempelvis i udgangspunktet være tilfældet, hvis en forælder har udøvet vold mod barnet, ligesom vold mod den anden forælder kan føre til, at barnets kontakt til den voldelige forælder afskæres. Er en samværsforælder dømt for kriminalitet, kan dette forhold efter en konkret vurdering også i sig selv føre til, at kontakten afskæres, også selvom kriminaliteten hverken var rettet mod barnet eller barnets nærmeste.

3.3.2.1.2. Delt bopæl og ro om barnet

Når forældre bryder med hinanden, skal de bl.a. forholde sig til, hvor barnet skal bo. Den fremtidige kontakt til barnet fylder forståeligt nok meget for forældrene i denne situation. Der er ikke kun følelsesmæssige aspekter knyttet til beslutningen om barnets bopæl. Som bopælsforælder efter forældreansvarsloven har man en selvstændig beslutningsret om en række forhold, f.eks. om barnets daginstitution og hvor i landet barnet skal bo. Det er løbende kritiseret fra flere sider, at forældreansvarsloven med sin opdeling i bopælsforælder og samværsforælder skaber A- og B-forældre. Der kan således både være en frygt for at miste kontakten til barnet og en modstand mod at opgive det, der indtil bruddet er opfattet som et ligeværdigt forældreskab med ligelig indflydelse på barnets hverdag.

For nogle forældre skaber beslutningen om barnets bopæl yderligere konflikt, mens beslutningen for andre er mindre problematisk. For disse forældre fortsætter fællesskabet omkring barnet efter bruddet måske i vid udstrækning som under samlivet. Og endelig er der forældre, der mister fællesskabet i en periode, men som over tid vender tilbage til eller etablerer et ligeværdigt forældreskab omkring barnet.

Et ligeværdigt forældreskab kan være indrettet på mange måder, og for nogle forældre vil det være afgørende at bo i nærheden af hinanden, mens andre formår at få samarbejdet og fællesskabet til at fungere over ganske store afstande.

I tråd med princippet i forældreansvarsloven om forældrenes fælles ansvar for barnet er det Børne- og Socialministeriets opfattelse, at det bør være muligt at imødekomme et ønske fra forældre med fælles forældremyndighed om anerkendelse af deres oplevelse af at have et ligeværdigt forældreskab. Systemet bør således være indrettet sådan, at de forældre, der fuldt ud lever op til det fælles ansvar for barnet, også har mulighed for at markere dette og dermed måske yderligere cementere dette forhold imellem dem til bedste for barnet.

Det bør derfor efter ministeriets opfattelse være muligt gennem aftale at fjerne forældreansvarslovens opdeling i bopælsforælder og samværsforælder for de forældre, der allerede i hverdagen har fjernet denne sondring i måden, hvorpå de er forældre. Barnet bør således kunne have bopæl efter forældreansvarsloven hos begge forældre. Endvidere bør det være muligt at få en sådan aftale registreret i CPR som en yderligere anerkendelse af oplevelsen af at være ligeværdige forældre.

En sådan løsning vil betyde, at rammen for forældreskabet vil være den fælles forældremyndighed, og at der ikke vil være én forælder, der defineres som bopælsforælder. Det betyder også, at forældrene skal være enige om alle beslutninger om barnet, og dermed vil en sådan anerkendelse af ligeværdigt forældreskab være en ren familieretlig konstruktion, der alene er rettet mod forholdet mellem forældrene.

Den måde, som den ikke-familieretlige lovgivning er indrettet på, gør det nødvendigt at sondre mellem betydningen af anerkendelsen af ligeværdigt forældreskab i forhold til forældrene indbyrdes og betydningen i forhold til myndigheders administration af lovgivning m.v. Det er således fortsat nødvendigt for f.eks. at fastlægge barnets skoledistrikt, sygehustilknytning, lægevalg og retten til visse ydelser vedrørende børn m.v. at sondre mellem forældrene, sådan at barnets bopælsregistrering i CPR bliver udslagsgivende i andre sammenhænge end i forældrenes indbyrdes forhold, hvis dette er fastlagt i lovgivningen i øvrigt.

Ikke alle forældre har den nødvendige fælles opfattelse af, hvilke løsninger der er bedst for barnet, eller hvordan de gennem samarbejde kan støtte barnet. Ikke mindst i tiden lige omkring bruddet kan det være vanskeligt for nogle at løse spørgsmålet om barnets bopæl til bedste for barnet. Ministeriet finder derfor, at der bør skabes en vis form for ro om barnet, lige når forældrene bryder med hinanden.

Ud over at sikre en vis form for status quo af hensyn til barnet er det således også hensigten at udskyde beslutningen om barnets endelige bopæl i perioden umiddelbart efter forældrenes samlivsophævelse, og dermed også udskyde opdelingen i bopælsforælder og samværsforælder, sådan at forældrene får tid til at træffe den rigtige beslutning om barnets bopæl. Der vil derfor ikke kunne indledes en sag efter forældreansvarsloven om barnets bopæl. Essensen er således, at forældre, der ikke er enige om, hvor barnet skal bo, når de bryder med hinanden, ikke skal frygte at miste indflydelse på barnets liv i hverdagen og ikke skal frygte at miste status som forælder. Begge forældre bør bevare beføjelsen til at træffe beslutning om barnets forhold. Det skal understreges, at det retlige forhold, der opstår i denne periode, ligesom i forhold til den aftalte delte bopæl, alene er et familieretligt forhold, dvs. alene har den betydning, at begge forældre bevarer beslutningsbeføjelserne i forhold til barnet, og at det ikke har indflydelse på andre myndigheders opgavevaretagelse m.v., der sker uafhængigt af forældrenes midlertidige familieretlige status.

Det kan dog i visse situationer være nødvendigt at tage stilling til barnets bopæl efter forældreansvarsloven på normal vis. Det vil være tilfældet, hvis begge forældre fraflytter den tidligere fælles adresse, eller hvis afgørende hensyn til barnets bedste taler imod delt bopæl.

Baggrunden for dette er, at hensynet til barnets forbliven i vante rammer så ikke kan varetages, og at det vil være nødvendigt at tage stilling til barnets bopæl i lyset af, at der er tale om uenige forældre, modsat forældre, der har valgt at have barnets bopæl skal være delt. På samme måde kan det være nødvendigt at tage stilling til barnets bopæl efter forældreansvarsloven, hvis det f.eks. konkret må antages ikke at være bedst for barnet at være hos den forælder, der bliver boende.

Det er efter ministeriets opfattelse vigtigt, at brugen af delt bopæl for barnet i tiden lige efter samlivsophævelsen ikke får den utilsigtede effekt, at en forælder kan afskære f.eks. en fraflyttende forælder fra kontakt med barnet. Derfor bør det være muligt for en forælder at søge om samvær, uanset at der i denne midlertidige periode ikke er sket en opdeling i bopælsforælder og samværsforælder. Forældre, der har aftalt delt bopæl, forudsættes derimod at kunne blive enige om alle forhold vedrørende barnet og forudsættes derfor også at kunne blive enige om kontakten til barnet, herunder om barnet skal opholde sig mest hos én af forældrene. Disse forældre vil således ikke kunne søge om f.eks. samvær, hvis de ønsker at fastholde den aftalte delte bopæl.

3.3.2.1.3. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold

Børne- og Socialministeriet finder, at der i lyset af forældreansvarslovens bestemmelser om, at parter indkaldes til møde i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, og at der er mødepligt, er behov for at tydeliggøre hensynet til en part, der har været udsat for voldelig adfærd, eller hvis barn har været udsat for voldelig adfærd, fra den anden part. At en part i forbindelse med behandlingen af en sag skal mødes med en tidligere partner, der har udsat parten eller partens barn for vold kan være retraumatiserende. Ministeriet finder, at hensynet til at undgå dette og beskytte parten skal være tungtvejende i tilrettelæggelsen af behandlingen af en sag.

Ministeriet finder således, at det bør fremgå udtrykkeligt af forældreansvarsloven, at der i disse situationer skal afholdes separate møder, medmindre den part, der har været udsat for den voldelige adfærd, samtykker til at deltage i et møde sammen med den anden part, og at parten dermed ikke har pligt til at møde sammen med den anden part.

Ministeriet finder på baggrund af den voldsramte parts udsatte situation, at Familieretshuset af egen drift skal tage kontakt til parten, hvis der i screeningen eller visitationen af en sag eller under sagens behandling opstår mistanke om, at parten eller partens barn har været udsat for voldelig adfærd fra den anden part. I kontakten bør Familieretshuset vejlede parten om mulighederne for, at møder i Familieretshuset kan

afholdes særskilt for de to parter. Familieretshuset bør endvidere vejlede parterne om mulighederne for at få støtte fra de sociale myndigheder m.v.

Da Familieretshuset hverken kan eller skal efterforske påstande om vold, og af hensyn til at enhver tvivl bør komme den potentielt voldsramte part til gode, finder ministeriet ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at stille krav om, at volden er dokumenteret f.eks. ved dom eller politi- eller skadestuerapport. En mistanke om voldelig adfærd bør således være tilstrækkelig til, at mødet med parterne kan afholdes særskilt. Ligeledes finder ministeriet det hensigtsmæssigt, at der anvendes et bredt voldsbegreb i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt konvention af 11. maj 2011 til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbul-konventionen).

3.3.2.2. Separation og skilsmisse m.v.

3.3.2.2.1. Refleksionsperiode ved skilsmisse

Når ægtefæller med mindreårige børn går fra hinanden, har det stor betydning for børnene. At de voksne er enige om beslutningen og derfor kan søge skilsmisse uden forudgående separation, gør det ikke nødvendigvis til en mindre krise for barnet.

En skilsmisse på baggrund af ægtefællernes enighed kan i dag gennemføres hurtigt og enkelt. Hvis ægtefællerne er enige om skilsmissen og vilkårene for denne, er det ikke en forudsætning for at opnå skilsmisse, at de forinden har været igennem en separationsperiode.

For mange forældre vil der ligge længere tids overvejelse bag beslutningen om at søge skilsmisse uden en forudgående separation. For andre forældre er overvejelserne mindre omfattende, og blandt disse forældre er der en mindre gruppe, der fortryder skilsmissen på et tidspunkt, hvor den er gennemført, og det derfor er for sent at tilbagekalde ansøgningen.

Når der er fællesbørn i et ægteskab, finder Børne- og Socialministeriet, at det af hensyn til børnene er vigtigt, at en beslutning om at skilles er gennemtænkt og ikke forhastet. Ægtefæller, der har fælles børn under 18 år, bør således sikres tid til refleksion, før skilsmissen bliver en realitet.

Den tid, der afsættes til refleksion, bør efter ministeriets opfattelse afspejle, at ægtefællerne stiler mod en skilsmisse og altså på forhånd har fravalgt separationsperioden på seks måneder. Samtidig bør perioden også være så lang, at der reelt skabes rum til at reflektere.

I tråd med det generelle fokus på børnenes trivsel og på en konflikthåndterende og -forebyggende tilgang i det nye familieretlige system bør refleksionsperioden have et reelt indhold, der kan hjælpe forældrene med at forstå børns reaktion på en skilsmisse og skærme dem bedst muligt mod føl-

gerne af en skilsmisse og samtidig give forældrene mulighed for at forstå egne reaktioner og indbyrdes relationer.

Det er derfor ministeriets holdning, at forældrene i denne periode bør have adgang til Familieretshusets tilbud om rådgivning og konfliktmægling, som kan give viden, perspektiver og redskaber, der skaber øget forståelse for deres egen og børnenes situation, og hvor der gennem mæglingen kan skabes løsninger på konflikter, som de begge kan acceptere. Der bør endvidere være et tilbud om en afklarings- og rådgivningssamtale, som er specifikt rettet mod et brud i en familie, hvor der er mindreårige fælles børn. Derudover bør der gives adgang til et digitalt læringsforløb, hvor forældrene på egen hånd kan tilegne sig tilsvarende viden og redskaber. For at sikre at perioden får det ønskede formål, finder ministeriet, at gennemførelse af et sådant digitalt forløb bør være obligatorisk, således at det er en forudsætning for at få udstedt en bevilling til skilsmisse uden forudgående separation.

I forlængelse heraf bemærkes det, at ministeriet er opmærksomt på, at forståelse for egen og barnets situation også er centralt for ugifte forældre, der går fra hinanden og har fælles børn. Disse par bør således også kunne benytte det digitale tilbud, der derfor bør stilles til rådighed for alle forældre, der bryder med hinanden. De ugifte forældre bør efter ministeriets opfattelse også være omfattede af tilbuddet om en afklarings- og rådgivningssamtale.

Endelig påpeges det, at det hensyn til barnet, der ligger bag refleksionsperioden, understøttes af forslaget om, at forældrene i udgangspunktet har delt bopæl i forhold til barnet i tre måneder umiddelbart efter det faktiske brud for at skabe ro om barnet. Der henvises til de almindelige bemærkninger herom i punkt 3.3.3.1.

Da forslaget om indførelse af en refleksionsperiode har afsæt i hensynet til barnet, bør refleksionsperioden efter ministeriets opfattelse alene omfatte ægtefæller med fælles børn under 18 år, mens øvrige ægtefæller fortsat kan gennemføre en skilsmisse hurtigt og enkelt. Endvidere bør de såkaldte direkte skilsmissegrunde fortsat gælde. Det drejer sig om tilfælde, hvor samlivet har været ophævet i to år, der foreligger utroskab, vold eller seksuelle overgreb, bigami eller børnebortførelse.

Det er ministeriets opfattelse, at der i lighed med i dag bør anvendes digital selvbetjening i forbindelse med ansøgning om bevilling til skilsmisse. Ægtefællerne bør som del af den digitale selvbetjeningsløsning modtage relevant vejledning i forløbet om tilbud, de kan benytte sig af, samt påmindelser om nødvendige handlinger undervejs såsom kravet om bekræftelse af ansøgningen efter udløbet af refleksionsperioden og kravet om gennemførelse af det obligatoriske digitale forløb.

3.3.2.2.2. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold

Børne- og Socialministeriet finder, at der i lyset af ægteskabslovens bestemmelser om, at parter i visse situationer

indkaldes til vilkårsforhandling i forbindelse med separation og skilsmisse, er behov for at tydeliggøre hensynet til en part, der har været udsat for vold, eller hvis barn har været udsat for vold, fra den anden part. At en part i forbindelse med behandlingen af en sag skal mødes med en tidligere partner, der har udsat parten eller partens barn for vold kan være retraumatiserende. Ministeriet finder, at hensynet til at undgå dette og beskytte parten skal være tungtvejende i tilrettelæggelsen af behandlingen af en sag.

Ministeriet finder således, at det bør fremgå udtrykkeligt af ægteskabsloven, at der i disse situationer skal afholdes vilkårsforhandling særskilt for de to parter, medmindre den part, der har været udsat for vold, samtykker til at deltage i vilkårsforhandlingen sammen med den anden part.

Ministeriet finder på baggrund af den voldsramte parts udsatte situation, at Familieretshuset af egen drift skal tage kontakt til parten, hvis der i screeningen eller visitationen af en sag eller under sagens behandling opstår mistanke om, at parten eller partens barn har været udsat for vold fra den anden part. I kontakten bør Familieretshuset vejlede parten om mulighederne for, at vilkårsforhandlingen kan afholdes særskilt for de to parter. Familieretshuset bør endvidere vejlede parterne om mulighederne for at få støtte fra de sociale myndigheder m.v.

Da Familieretshuset hverken kan eller skal efterforske påstande om vold, og af hensyn til at enhver tvivl bør komme den potentielt voldsramte part til gode, finder ministeriet ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at opstille krav om, at volden er dokumenteret f.eks. ved dom eller politi- eller skadestuerapport. En mistanke om vold bør således være tilstrækkelig til, at mødet med parterne kan afholdes særskilt. Ligeledes finder ministeriet det hensigtsmæssigt, at der anvendes et bredt voldsbegreb i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbul-konventionen).

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at de opgaver efter de familieretlige love, som Statsforvaltningen varetager i dag, overtages af Familieretshuset, hvorfor Statsforvaltningen i alle lovene og de tilhørende administrative forskrifter ændres til Familieretshuset. Der henvises i denne forbindelse til punkt 3.2.

Da kompetence til at træffe afgørelse i familieretlige sager i det nye familieretlige system skal deles mellem Familieretshuset og familieretten på baggrund af en visitation af den enkelte sag, foreslås det, at der i alle familieretlige love indsættes en bestemmelse, der fastslår, at det fastlægges efter kapitel 2 i forslaget til Familieretshusloven, om en sag skal afgøres af Familieretshuset (§ 5-sager og § 6-sager) eller familieretten (§ 6-sager og § 7-sager).

Som konsekvens heraf foreslås det, at de bestemmelser, hvor afgørelseskompetencen skal deles mellem Familieretshuset og familieretten, ændres således, at det ikke fremgår af

den enkelte bestemmelse, om afgørelsen træffes af Familieretshuset eller familieretten. Det samme gælder de sagsbehandlingsregler, der er knyttede til de enkelte afgørelsesbestemmelser.

Det foreslås videre, at der i alle lovene indsættes en bestemmelse, hvorefter Familieretshusets afgørelser efter den pågældende lov kan indbringes for familieretten til prøvelse efter de foreslåede bestemmelser i kapitel 12 i lov om Familieretshuset. Dette indebærer navnlig, at der for alle afgørelser, som Familieretshuset træffer, indføres en frist for anmodning om indbringelse på fire uger, dog med mulighed for at familieretten i særlige tilfælde behandler sagen, selv om anmodningen er indgivet efter udløbet af klagefristen. Fristen skal dog ikke gælde i det omfang, der findes andre frister i underholdspligtforordningen og Haagerkonventionen af 2007.

Familieretshuset skal behandle familieretlige sager efter bestemmelserne i den pågældende lov og bestemmelserne i Familieretshusloven. Herudover finder bl.a. også bestemmelserne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse for Familieretshuset som forvaltningsmyndighed. Det drejer sig bl.a. om regulering af processuel skadevirkning, vejledningspligt, inhabilitet, aktindsigt, partsrepræsentation, ret til bisidning, virkning af forvaltningsafgørelser, genoptagelse, tavshedspligt, notatpligt og videregivelse af fortrolige oplysninger m.v.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og familieretten og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager, indhentning af oplysninger samt yder konfliktmægling og -rådgivning og støtte til børn. Disse bestemmelser skal gælde for alle familieretlige sager. Det foreslås derfor, at der i alle de omhandlede love indsættes en bestemmelse, hvorefter bestemmelserne i lov om Familieretshuset finder anvendelse ved Familieretshusets behandling af sager efter de pågældende love.

Endelig foreslås der en række ændringer som konsekvens af den foreslåede nye måde at behandle familieretlige sager på, herunder delingen af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og familieretten. Eksempelvis ophæves bestemmelserne i forældreansvarsloven og ægteskabsloven om indbringelse af sager om forældremyndighed, barnets bopæl, separation og skilsmisse for retten.

Det bemærkes, at for så vidt angår underholdspligtforordningen, gennemføres ovenstående ved ændring af bekendtgørelsen om anvendelsen af underholdspligtforordningen.

Der henvises til lovforslagets §§ 1-3, 5-9 og 15 samt § 38, nr. 2-9.

3.3.3.1. Forældreansvar

3.3.3.1.1. Barnets bedste

For at tydeliggøre, at hensynet til barnet altid skal være alt-afgørende foreslås det, at der i forældreansvarsloven som § 1 indsættes en formålsbestemmelse, hvoraf det følger, at hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse skal komme i første række i alle forhold omfattet af forældreansvarsloven.

Det foreslås videre, at lovens § 4 ændres, således at det fremgår, at Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare.

3.3.3.1.2. Delt bopæl og ro om barnet

I forhold til muligheden for at anerkende forældres oplevelse af at være ligeværdige forældre foreslås det at indsætte en bestemmelse i forældreansvarsloven, hvorefter enige forældre med fælles forældremyndighed kan aftale, at barnet har bopæl efter forældreansvarsloven hos dem begge – delt bopæl. Samtidigt kan forældrene sammen definere, hvilken geografisk nærhed der for dem er en forudsætning for at have delt bopæl. Det foreslås at gøre det muligt at understøtte en aftale om delt bopæl med registrering af den delte bopæl i CPR. Da de eneste kriterier for aftalen er enighed mellem forældrene, foreslås det, at aftalen kan ophæves og en eventuel registrering i CPR fjernes på anmodning fra en af forældrene.

Det foreslås videre, at forældreansvarsloven ændres sådan, at det fremgår heraf, at en aftale om delt bopæl har den virkning, at forældrene skal være enige om alle beslutninger om barnet også om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder f.eks. hvor barnet skal bo, og hos hvilken forælder barnet skal være bopælsregistreret i CPR, hvis barnet opholder sig fast lige meget hos hver forælder. Ved delt bopæl udgør den fælles forældremyndighed således rammen for forældreskabet, og ingen af forældrene er defineret som bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

For at skabe ro om barnet i brudsituationen foreslås det, at barnet har delt bopæl i tre måneder efter forældrenes samliv-sophævelse, hvis samlevende forældre med fælles forældremyndighed ved en samliv-sophævelse ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl efter forældreansvarsloven. Det foreslås videre, at der i denne periode kan behandles en sag om samvær, men at ingen af forældrene kan indlede en sag om barnets bopæl. Retsvirkningerne af at have delt bopæl i denne situation foreslås at være de samme som ved aftale om delt bopæl, dog sådan at en forælder ikke som ved aftalt delt bopæl kan beslutte, at den delte bopæl skal ophøre. Dette forudsætter enighed mellem forældrene om, hvem der skal være bopælsforælder.

Det foreslås dog samtidig, at det skal være muligt at behandle en sag om barnets bopæl, hvis afgørende hensyn til barnets bedste taler imod delt bopæl, eller hvis begge forældre fraflytter den tidligere fælles bopæl.

Der henvises til de med lovforslagets § 1 nr. 2, 16 og 17, foreslåede bestemmelser i § 3, stk. 1, og § 17, stk. 3 og 4, og § 18 a i forældreansvarsloven, de med lovforslagets § 40, nr. 2, foreslåede ændringer af § 8, stk. 3, i CPR-loven og den i lovforslagets § 39, nr. 6, foreslåede ændring af bilag 1, nr. 7, til CPR-loven.

3.3.3.1.3. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold

Med henblik på at sikre beskyttelsen af parter, der har været udsat for voldelig adfærd fra den anden part, eller hvis barn har været udsat for voldelig adfærd fra den anden part, eller hvor der er mistanke herom, foreslås det, at forældreansvarsloven ændres, således at det fremgår eksplicit, at i sådanne tilfælde skal Familieretshuset afholde møder særskilt for de to parter. Dette kan dog fraviges ved samtykke fra den voldsramte part. Det er ikke et krav, at der skal foreligge vold i strafferetlig forstand. Begrebet voldelig adfærd skal i overensstemmelse med Istanbul-konventionen forstås som adfærd, der medfører, eller som sandsynligvis medfører, fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk overlast eller lidelse for offeret, herunder trusler om sådanne handlinger, tvang eller vilkårlig frihedsberøvelse.

Der henvises til den foreslåede nye bestemmelse i § 10, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, samt den i lovforslagets § 1, nr. 35, foreslåede § 31 a, stk. 3, i forældreansvarsloven.

3.3.3.2. Separation og skilsmisse

3.3.3.2.1. Refleksionsperiode

Det foreslås, at § 29 i ægteskabsloven ændres, således at det fremgår af bestemmelsen, at der i visse situationer først kan gives bevilling til skilsmisse, når ægtefællerne har været igennem en refleksionsperiode.

Anvendelsesområdet for en refleksionsperiode og indholdet af perioden foreslås indført i ægteskabsloven ved en ny bestemmelse i § 42 a, hvorefter ægtefæller, der anmoder om skilsmisse efter § 29, og som har fælles børn under 18 år, er omfattet af refleksionsperioden. Det foreslås samtidig, at perioden har en varighed på tre måneder fra Familieretshusets modtagelse af en anmodning om skilsmisse, og at ægtefællerne senest en måned efter udløbet af perioden skal bekræfte ansøgningen om skilsmisse. Der skabes dermed tid til refleksion for ægtefæller med fælles børn under 18 år, der ønsker at blive skilt uden forudgående separation.

Det foreslås videre med den nye bestemmelse i § 42 a, at refleksionsperioden skal understøtte forældrenes mulighed for at arbejde med deres forhold og blive bedre til at forstå børns reaktion på en skilsmisse, herunder ved et digitalt læringsforløb, som det bliver obligatorisk at gennemføre for de omfattede ægtefæller. I tilfælde, hvor en ægtefælle er fritaget for at anvende digital selvbetjening efter § 58 d, stk. 3, i ægteskabsloven foreslås det, at vedkommende skal gennemføre det obligatoriske digitale forløb på skriftligt grundlag.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 6 og 13.

3.3.3.2.2. Beskyttelse af parter, der har været udsat for vold

Med henblik på at sikre beskyttelsen af parter, der har været udsat for vold fra den anden part, eller hvis barn har været udsat for vold fra den anden part, eller hvor der er mistanke herom foreslås det, at ægteskabsloven ændres, således at det fremgår eksplicit, at i sådanne tilfælde skal Familieretshuset afholde vilkårsforhandling særskilt for de to parter. Dette kan dog fraviges ved samtykke fra den voldsramte part.

Der henvises til den foreslåede nye bestemmelse i § 10, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, samt den i lovforslagets § 2, nr. 10, foreslåede nye bestemmelse i § 38, stk. 3, i ægteskabsloven.

3.4. Retsplejelovgivningen

3.4.1. Gældende ret

3.4.1.1. Domstolenes behandling af familieretlige sager

3.4.1.1.1. Generelt

Domstolene behandler en række familieretlige retssager, navnlig om ægteskab, forældremyndighed, barnets bopæl, faderskab og medmoderskab. Disse sager behandles efter de almindelige regler i retsplejeloven om behandlingen af civile retssager.

Kapitel 42 i retsplejeloven om sager om ægteskab og forældremyndighed indeholder dog særregler for domstolenes behandling af visse sager efter ægteskabsloven og forældreansvarsloven. Tilsvarende indeholder kapitel 42 a i retsplejeloven om sager om faderskab og medmoderskab særregler for domstolenes behandling af disse sager. For spørgsmål, der ikke er reguleret i kapitel 42 eller 42 a, finder de almindelige regler i retsplejeloven om behandlingen af civile retssager anvendelse.

Det følger af § 40 i forældreansvarsloven og § 43 i ægteskabsloven, at sager om henholdsvis forældremyndighed og barnets bopæl og separation og skilsmisse indbringes for retten af Statsforvaltningen. En part kan således ikke indbringe sådanne sager direkte for retten.

Det fremgår af § 448 i retsplejeloven, at sager, der indbringes for retten efter ovennævnte bestemmelser, behandles efter reglerne i kapitel 42 i retsplejeloven.

Efter § 448 i retsplejeloven finder kapitel 42 tillige anvendelse på enkelte sagstyper efter ægteskabsloven, hvor en part kan anlægge retssag uden først at skulle have sagen behandlet af Statsforvaltningen. Det drejer sig om sager om omstødelse af ægteskab, sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse, sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

Særreglerne i kapitel 42 og 42 a vedrører bl.a. international kompetence, anke, advokatbeskikkelse og statskassens afholdelse af udgifter ved bevisførelse. Det følger af § 453 i retsplejeloven, at retsmøder i sager omfattet af kapitel 42 foregår for lukkede døre.

Alle sager om faderskab og medmoderskab indledes i Statsforvaltningen. For faderskabssager gælder dette dog ikke, hvis faderskabet er registreret af personregisterføreren. Statsforvaltningen afslutter som udgangspunkt faderskabssager og medmoderskabssager, men indbringer tvistsager m.v. for retten. Der henvises til §§ 15 og 26 i børneloven. Sager om faderskab og medmoderskab, som Statsforvaltningen indbringer for retten, behandles som nævnt efter reglerne i kapitel 42 a i retsplejeloven. Kapitel 42 a indeholder bl.a. regler om international kompetence, hvem der er part i retssagen, for hvilken ret en sag skal indbringes, hvornår en sag anses for anlagt, advokatbeskikkelse, sagsoplysning, parternes mødepligt, at retsmøder foregår for lukkede døre, og om anke.

Efter § 12, stk. 1, nr. 3 og 4, i retsafgiftsloven er sager om ægteskab, forældremyndighed og faderskab afgiftsfri.

3.4.1.1.2. Statsforvaltningens beslutninger ved indbringelsen af familieretlige sager for retten

Når Statsforvaltningen indbringer en ægteskabs- eller forældreansvarssag for retten, skal Statsforvaltningen tage stilling til, hvilken byret sagen skal indbringes for, og hvem af parterne der skal anses som sagsøger under rettens videre behandling af sagen.

Det følger af § 448 d i retsplejeloven, at sag om ægteskab, herunder om separation og skilsmisse, indbringes for retten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting, og har ingen af parterne hjemting her i riget, indbringes sagen for den ret, som justitsministeren bestemmer.

Efter § 448 g i retsplejeloven indbringes sag om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Hvis barnet ikke har bopæl her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgtes hjemting. Hvis sagsøgte ikke har hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting eller, hvis sagsøgeren ikke har hjemting her i riget, for Københavns Byret.

Det følger af § 456 c, stk. 1, i retsplejeloven, at Statsforvaltningen som udgangspunkt indbringer en sag om faderskab eller medmoderskab for den byret, hvor moderen har hjemting. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at når moderen ikke har hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven er part i sagen, har hjemting. Er flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, parter i sagen ved sagens indbringelse for retten, bestemmer justitsministeren efter § 456 c, stk. 2, 2. pkt., hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for. Kan der ikke påvises et værning efter § 456 c, stk. 1 og 2, bestemmer justitsministeren efter

bestemmelsens stk. 3, hvilken byret sagen skal indbringes for.

Efter § 448 b, 2. pkt., i retsplejeloven anlægges sag om omstødelse af ægteskab ved en ret, hvor en af ægtefællerne kan sagsøges efter § 448 d i retsplejeloven.

Det følger af § 248, stk. 1, i retsplejeloven, at retten af egen drift påser, om en sag er indbragt for rette værneting. Fremsetter sagsøgte ikke indsigelse mod rettens kompetence i svarskriftet eller i et retsmøde omfattet af § 352, stk. 3, i retsplejeloven, anses retten for rette værneting. Er sagen anlagt ved en ret, som ikke er rette værneting til at behandle sagen eller et af de rejste krav, henviser retten efter § 248, stk. 2, i retsplejeloven om muligt sagen eller kravet til afgørelse ved rette domstol. Endvidere kan byretten efter § 254 i retsplejeloven bestemme, at flere sager, der verserer ved retten mellem samme eller forskellige parter, skal behandles i forbindelse med hinanden. Endvidere kan byretten efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved en anden byret, hvis sagen efter indhentet udtalelse fra den anden ret findes mest hensigtsmæssigt at kunne behandles i forbindelse med en anden sag, der verserer, ved den anden ret.

Det følger af § 448 a, stk. 3, i retsplejeloven, at den, der først har anmodet Statsforvaltningen om, at en sag indbringes for retten, anses som sagsøger. Ved samtidig anmodning om indbringelse for retten anses den part, der indgav anmodning om separation eller skilsmisse, jf. § 37 i ægteskabsloven, eller om afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, jf. § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven, som sagsøger. Blev de nævnte anmodninger indgivet samtidig af begge parter, bestemmer Statsforvaltningen, hvem der skal anses som sagsøger. Statsforvaltningens afgørelse herom kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

3.4.1.1.3. Sager efter ægteskabsloven

I relation til sager efter ægteskabsloven følger det af § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven, at hvis en sag om omstødelse af et ægteskab anlægges af Ankestyrelsen eller ægtefællen i et tidligere ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller.

3.4.1.1.4. Sager efter forældreansvarsloven

Efter § 450 a i retsplejeloven kan retten i sager om forældremyndighed eller barnets bopæl udpege en børnesagkyndig til at deltage i forberedende møder. Endvidere kan retten med henblik på at opnå forlig anmode den børnesagkyndige om at afholde en samtale med parterne eller barnet samt om at indhente oplysninger, medmindre en part modsætter sig dette.

Efter § 450 b i retsplejeloven kan retten i sager om forældremyndighed eller barnets bopæl træffe bestemmelse om bevisførelse, herunder om at tilvejebringe børnesagkyndige erklæringer og sagkyndige erklæringer om forældre. Om nødvendigt kan retten pålægge en part at give møde og afgive forklaring efter samme regler, som gælder for vidner.

Efter § 450 c, stk. 1, i retsplejeloven afholdes samtaler med børn i sager efter forældreansvarsloven, dvs. sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, uden at parterne er til stede, medmindre retten bestemmer andet. Parterne skal forud for afholdelsen af samtalen orienteres om samtalens karakter og betydning, medmindre det vurderes at være unødvendigt.

Efter bestemmelsens stk. 2 anmoder retten en børnesagkyndig om at afholde samtalen. Inden sagen afgøres, skal parterne efter bestemmelsens stk. 3 gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

Efter § 450 d i retsplejeloven kan retten i særlige tilfælde udpege en person til at bistå barnet under behandlingen af en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl. Den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og under samtaler efter de gældende bestemmelser i §§ 450 a og 450 c. Disse bestemmelser er beskrevet i bemærkningerne til de i § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelser i henholdsvis §§ 450 og 450 b i retsplejeloven.

Efter § 455 a i retsplejeloven afgøres sager om afvisning af en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl, der indbringes for retten af Statsforvaltningen efter § 39, stk. 2, i forældreansvarsloven, på skriftligt grundlag, medmindre retten finder, at der er grund til mundtlig behandling. Afgørelse i disse sager træffes ved kendelse.

3.4.1.1.5. Fri proces

Efter § 327, stk. 1, i retsplejeloven gives der fri proces til en række familieretlige sager i 1. instans, hvis ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven.

Efter § 327, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven drejer dette sig om de i kapitel 42 i retsplejeloven omhandlede familieretlige sager. Der henvises til punkt. 3.4.1.1.1.

Fri proces efter § 327, stk. 1, i retsplejeloven kan dog efter bestemmelsens stk. 4 ikke gives, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen.

Fri proces efter § 328 i retsplejeloven er overordnet set betinget af, at ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven og skønnes at have rimelig grund til at føre proces.

3.4.1.1.6. Parternes adgang til sagens dokumenter

Efter § 255 a, stk. 1 og 2, i retsplejeloven kan en part forlange at få adgang til dokumenter, der vedrører sagen, herunder indførsler i retsbøgerne, medmindre andet er bestemt. Retten til aktindsigt omfatter dog ikke interne dokumenter.

Retsplejeloven indeholder således ikke regler, der begrænser en parts adgang til dokumenterne i en sag, uanset om retten har modtaget dokumenterne fra modparten eller tredjemand,

eller retten som et led i sagsoplysningen selv har indhentet dokumenterne.

Begrundelsen herfor er navnlig princippet om retten til kontradiktion, som bl.a. følger af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Princippet om kontradiktion indebærer bl.a., at retten ved afgørelsen af en sag normalt ikke kan tage hensyn til oplysninger, der er fremlagt af den ene part, og som den anden part ikke kender, samt oplysninger fra tredjemand, som ingen af parterne kender, eller som kun den ene part kender.

Det følger dog af § 450 c, stk. 3, i retsplejeloven, at samtaler med børn efter forældreansvarsloven som udgangspunkt afholdes, uden at parterne er til stede. Inden sagen afgøres, skal parterne gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

Retten sender et skriftligt referat af samtalen til parternes advokater. Hvis afgørende hensyn til barnet taler herfor, kan orienteringen til parterne om, hvad barnet har sagt eller dele heraf, efter § 450 c, stk. 3, i retsplejeloven undlades. Beslutningen om hel eller delvis fortrolighed skal tilføres retsbogen. I de helt særlige tilfælde, hvor en udeladt oplysning vurderes at være af væsentlig betydning for sagens resultat, vil der kunne udfærdiges et notat til sagen indeholdende også den fortrolige del af samtalen, som parterne i givet fald ikke gøres bekendt med, da der er tale om et internt dokument, jf. § 255 a, stk. 1, i retsplejeloven.

I sager, der behandles af administrative myndigheder, kan en part efter § 9 i forvaltningsloven med visse undtagelser forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter.

Efter § 15 b i forvaltningsloven kan en parts ret til aktindsigt begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetage af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til enten forebyggelse, opklaring eller forfølgning af lovovertrædelser, straf fuldbyrdelse og lign. samt beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning, jf. § 15 b, nr. 1, eller private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet, jf. § 15 b, nr. 5.

Ved overvejelse af et afslag på aktindsigt til en part skal der således foretages en konkret afvejning af partens interesse i at kunne varetage sine interesser, f.eks. ved at få mulighed for at modbevise eller kommentere de pågældende oplysninger, over for modpartens, tredjemands eller det offentliges interesse i at parten ikke får kendskab til de pågældende oplysninger.

Denne afvejning skal foretages i forhold til hvert dokument og hver oplysning i sagen. Hvis kun en enkelt oplysning i et dokument kan undtages fra aktindsigt, har parten således ret til aktindsigt i dokumentet med undtagelse af den pågældende oplysning.

I familieretlige sager anvendes den begrænsede adgang til at undtage oplysninger fra aktindsigt typisk i forhold til sager efter forældreansvarsloven. Hvis der har været afholdt en samtale med barnet eller foretaget en børnesagkyndig undersøgelse, kan notatet fra samtalen eller rapporten fra undersøgelsen indeholde oplysninger om barnets holdning til forældrene eller andre, som er nødvendige for, at myndigheden kan træffe den afgørelse, der er bedst for barnet, men som forældrene af hensyn til barnet ikke bør være bekendt med.

I sager efter forældreansvarsloven kan der endvidere foreligge detaljerede oplysninger om en forælders sociale og helbredsmaessige forhold, f.eks. psykisk sygdom, misbrug m.v. Der kan også foreligge sådanne oplysninger om tredjemand, f.eks. en forælders nuværende eller tidligere samlever. Sådanne oplysninger kan være nødvendige for, at myndigheden kan træffe den afgørelse, der er bedst for barnet, og parterne har derfor som udgangspunkt behov for at kende oplysningerne for at varetage deres interesser i sagen. Det er imidlertid ikke altid nødvendigt, at en part kender alle oplysninger i sagen for at kunne varetage sine interesser.

Når der i en sag efter forældreansvarsloven er mistanke om, at en part har begået eksempelvis vold eller seksuelle overgreb mod barnet, kan myndighederne i et vist omfang modtage oplysninger fra politiets igangværende efterforskning af sagen, f.eks. om barnets udtalelser under samtaler med politiet. Af hensyn til barnet er det nødvendigt, at myndigheden er i besiddelse af sådanne oplysninger, da en begrundet mistanke om, at en samværsforælder har begået overgreb mod et barn, kan danne grundlag for omgående at suspendere samværet, mens det af hensyn til den strafferetlige efterforskning kan være nødvendigt at undtage oplysningerne fra aktindsigt.

I sager om børne- og ægtefællebidrag kan der opstå spørgsmål om at undtage oplysninger om en parts forretningshemmeligheder fra aktindsigt. Det kan f.eks. være oplysninger om en truende konkurs eller betalingsstandsning, om bestræbelser på at rekonstruere en virksomhed eller afhænde den helt eller delvist. Myndighederne kan have behov for sådanne oplysninger til brug for vurderingen af partens evne til at betale børne- og ægtefællebidrag, og modparten har derfor som udgangspunkt ret til at kende oplysningerne, men det kan ikke udelukkes, at der forefindes oplysninger i sagen, som kan undtages fra aktindsigt.

Tilsvarende problemer kan opstå i andre familieretlige sager.

Endelig kan der i alle sagstyper opstå spørgsmål om at undtage beskyttede adresser samt cpr-numre på tredjemand fra aktindsigt.

I situationer som de nævnte er det alene de pågældende oplysninger, der undtages fra aktindsigt. De øvrige dele af dokumenterne er omfattet af retten til aktindsigt.

Kan en part i en sag, der behandles af en administrativ myndighed, ikke antages at være bekendt med, at myndigheden

er i besiddelse af bestemte oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, må der efter § 19 i forvaltningsloven som udgangspunkt ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne eller vurderingerne og givet parten lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Kravet om partshøring gælder dog f.eks. ikke, hvis parten ikke har ret til aktindsigt i de pågældende oplysninger efter bl.a. § 15 b i forvaltningsloven.

3.4.1.2. Fuldbyrkelse af forældreansvar

Tvangsfuldbyrkelse af domme m.v. sker efter reglerne i kapitel 45 og 46 i retsplejeloven, der suppleres af særregler på bestemte sagsområder.

Efter § 478, stk. 1, nr. 1 og 2, i retsplejeloven kan tvangsfuldbyrkelse ske på grundlag af domme og retsforlig. Endvidere kan tvangsfuldbyrkelse efter § 478, stk. 1, nr. 1 og 2, i retsplejeloven ske på grundlag af aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af Statsforvaltningen eller retten, afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, der er truffet af Statsforvaltningen, aftaler om barnets bopæl eller samvær, der er indgået over for Statsforvaltningen, samt aftaler om barnets bopæl eller samvær, når det udtrykkeligt i aftalen er bestemt, at den kan tjene som grundlag for fuldbyrkelse.

Kapitel 48 a i retsplejeloven indeholder særregler om fuldbyrkelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Reglerne er udskilt til et selvstændigt kapitel for at understrege sagernes særegne karakter og de særlige problemstillinger, der er forbundet hermed.

Efter § 536 i retsplejeloven, der vedrører grundlaget for tvangsfuldbyrkelse, kan domme m.v., der er omfattede af § 478, stk. 1, nr. 1-3, i retsplejeloven og vedrører forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, fuldbyrdes. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2. Fuldbyrkelsen sker efter § 537 i retsplejeloven, der regulerer fremgangsmåden ved fuldbyrkelsen.

Fuldbyrkelse kan efter § 536, stk. 2, i retsplejeloven ske ved tvangsbøder eller umiddelbar magtanvendelse, og fogedretten er ikke bundet af parternes ønsker i den henseende. Dog kan samvær efter § 20 i forældreansvarsloven om samvær med andre end barnets forældre kun fuldbyrdes ved tvangsbøder.

Fuldbyrkelse af en afgørelse eller en aftale kan efter § 536, stk. 6, ikke ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare. Kriterierne for at nægte fuldbyrkelse er mere restriktive i forbindelse med fogedens prøvelse end ved den oprindelige afgørelse om f.eks. samvær. Fogedretten skal ikke foretage en ny materiel prøvelse i sagen, men alene en vurdering af, om afgørelsen eller aftalen kan fuldbyrdes. Viser det sig under en fogedretssag, at der reelt er behov for en fornyet stillingtagen, kan fogedretten ikke hjemvise eller henvise sagen til retten eller Stats-

forvaltningen, men må i stedet nægte at fremme sagen under henvisning til, at barnets sjælelige eller legemlige sundhed ellers udsættes for alvorlig fare.

Den sædvanlige fremgangsmåde for behandlingen af en sag om fuldbyrkelse er, at parterne først indkaldes til et møde i fogedretten. Her er det muligt for fogedretten at anmode en repræsentant fra kommunen om at være til stede. Fogedretten kan udsætte sagen kort tid, f.eks. på forligsforhandlinger.

Orientering om, at der i sidste ende kan ske fuldbyrkelse med umiddelbar magt, har betydning for fogedrettens muligheder for at forlige forældrene. Lykkes forligsbestræbelserne ikke, overvejer fogeden, om afgørelsen straks skal fuldbyrdes, eller om sagen skal udsættes på yderligere bevisførelse, f.eks. en børnesagkyndig undersøgelse eller en samtale med barnet.

Det følger således at § 537, stk. 2, i retsplejeloven, at et barn, som har den fornødne alder og modenhed, under en samtale skal have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen.

Efter § 536, stk. 2, i retsplejeloven kan fuldbyrkelsen ske ved anvendelse af tvangsbøder eller umiddelbar magt. Endvidere finder § 497, stk. 2, i retsplejeloven anvendelse i de omhandlede fuldbyrkelsessager. Efter denne bestemmelse kan en forælder tages i forvaring, hvis den pågældende ikke giver de oplysninger, som fogedretten finder nødvendige til gennemførelse af fuldbyrkelsen.

Ved fuldbyrkelsen vil fogedretten i praksis først forsøge med tvangsbøder enten i form af løbende bøder eller i form af en enkelt bøde for hvert samvær, hvor udlevering nægtes. Løbende daglige eller ugentlige tvangsbøder bruges navnlig, hvis fogedretten vælger først at gennemtvinge udlevering til en forældremyndighedsindehaver eller en bopælsforælder med tvangsbøder i stedet for at skride direkte til umiddelbar magtanvendelse. Løbende tvangsbøder kan også komme på tale, hvis barnet ikke udleveres til et længerevarende feriensamvær. Bøderne fastsættes efter praksis under hensyn til den tilbageholdende forælders indkomstforhold og i en størrelse, der antages at kunne påvirke den pågældende forælders adfærd. Først hvis tvangsbøderne viser sig uvirksomme, vil der blive tale om anvendelse af umiddelbar magt.

Umiddelbar magt anvendes først og fremmest i sager om udlevering af barnet til forældremyndighedsindehaveren eller til bopælsforælderen. I samværssager kommer magtanvendelse normalt først på tale efter flere forgæves forsøg med tvangsbøder. Dette kan ske, hvor barnet gentagne gange ikke er blevet udleveret, hvor barnet skjules, eller i tilfælde hvor det er tydeligt, at tvangsbøder ikke vil føre til en udlevering af barnet.

Hvis fogedretten beslutter, at fuldbyrkelsen skal ske ved umiddelbar magt, udsættes sagen kortvarigt med henblik på

gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven. En børnesagkyndig fra Statsforvaltningen foretager herefter udkørende rådgivning af forældrene for at forsøge at hjælpe forældrene til at løse situationen eller, hvis det ikke lykkes at formå forælderen til at udlevere barnet, gennem rådgivningen at forberede forældrene på det efterfølgende forløb.

Umiddelbar magtanvendelse sker normalt ved en udkørende fogedforretning til barnets bopæl eller opholdssted. Der skal som udgangspunkt medvirke en børnesagkyndig, ligesom der som udgangspunkt skal tilkaldes en repræsentant fra kommunen for at varetage barnets interesser, hvis fogedretten skønner, at der kan blive tale om at anvende umiddelbar magt. Dette kan dog undlades, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder. Der kan f.eks. opstå situationer, hvor det er nødvendigt at søge afgørelsen fuldbyrdet straks for at undgå, at muligheden for fuldbyrdelse forspildes. Der kan være tale om situationer, hvor en forælder er gået eller er ved at gå under jorden med barnet, og hvor der er risiko for, at det vil være vanskeligt på et senere tidspunkt at finde barnet igen. Der henvises til § 537, stk. 5, i retsplejeloven.

Det fremgår af § 498, stk. 2, i retsplejeloven, at fogedretten kan anvende den for fuldbyrdelsen nødvendige magt. Politiet yder efter anmodning fogedretten bistand hertil. Der henvises til § 2, nr. 6, i lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 956 af 20. august 2015 med senere ændringer (politiloven), hvoraf det fremgår, at politiet har til opgave at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret. Når politiets bistand til andre myndigheder forudsætter anvendelse af magt, er det politiet, der skønner, om betingelserne for at anvende magt er til stede, herunder om magtanvendelse i den konkrete situation vil være i overensstemmelse med de almindelige krav om nødvendighed, proportionalitet og anvendelse af det mindst indgribende middel. Politiet kan således efter en konkret vurdering afstå fra at imødekomme en anmodning om bistand, hvis bistanden vil forudsætte magtanvendelse, der efter politiets skøn ikke er grundlag for.

Fogedretten har efter § 536, stk. 4, i retsplejeloven mulighed for at ændre omfang, tid og sted for et fastsat samvær samt vilkårene herfor i forbindelse med fuldbyrdelsessagen. Fogedretten kan således fastsætte en midlertidig praktisk ordning i forbindelse med eksempelvis afhentning og aflevering af barnet under fuldbyrdelsessagen, herunder f.eks. placere et weekendsamvær i en anden weekend eller bestemme, at samværet skal gennemføres et andet sted eller betinge samvær af, at samværsforælderen afleverer sit pas.

Endvidere kan fogedretten efter § 536, stk. 5, i retsplejeloven fastsætte erstatningssamvær for et samvær, der ikke har kunnet gennemføres under en fuldbyrdelsessag. Fogedretterne kan på denne måde imødegå tilfælde, hvor en bopælsforælder uden grund forhindrer samværet. Fogedretten kan imidlertid som nævnt ovenfor ikke tage stilling til det overordnede og løbende samvær, der er fastsat af Statsforvaltningen, eller til spørgsmålet om barnets bopæl eller place-

ringen af forældremyndigheden. Disse spørgsmål skal behandles af Statsforvaltningen og domstolene.

Fogedretterne modtager omkring 2.500 sager om fuldbyrdelse årligt. I 2016 blev der i 18 af sagerne truffet beslutning om anvendelse af umiddelbar magt, mens dette tal i 2017 var faldet til 9 sager. Det er således i under 1 pct. af sagerne, hvor det bliver besluttet, at sagen skal løses ved magt. I forlængelse heraf bemærkes det, at barnet ofte udleveres frivilligt af den tilbageholdende forælder i forbindelse med en udkørende fogedforretning, således at fogedretten i stort set alle sager undgår at anvende umiddelbart magt.

3.4.1.3. Procesbevillingsnævnet

Procesbevillingsnævnet blev oprettet pr. 1. januar 1996 med det formål at behandle ansøgninger om anden- og tredjeinstansbevilling (appeltilladelse) til landsretten og Højesteret i civile sager og straffesager.

Procesbevillingsnævnet består af fem medlemmer, nemlig en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en professor i retsvidenskab eller en anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse, jf. § 23, stk. 1, i retsplejeloven.

Fra 1. januar 2007 har Procesbevillingsnævnet endvidere været klageinstans i forhold til Civilstyrelsens afslag på fri proces, og med virkning fra 1. april 2016 har Procesbevillingsnævnet tillige været klageinstans i forhold til Civilstyrelsens afslag på retshjælp til indgivelse og førelse af klagesager for internationale klageorganer i henhold til menneskerettighedskonventioner.

Ved afgørelse af klager over afslag på fri proces og retshjælp består Procesbevillingsnævnet af tre medlemmer, nemlig en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat, jf. § 23, stk. 2, i retsplejeloven. Der er tale om en særskilt afdeling af nævnet, og et medlem af hovednævnet kan ikke samtidig være medlem af afdelingen.

Medlemmerne af nævnet og afdelingen bliver beskikket for en periode på to år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere to år. Der bliver desuden beskikket en eller flere suppleanter for hvert medlem.

Procesbevillingsnævnets sager behandles således i to forskellige afdelinger, dels i en afdeling for appeltilladelser (hovednævnet), dels i en afdeling for fri proces. Alle sager forberedes i et sekretariat, der er fælles for de to afdelinger.

Procesbevillingsnævnet fastsætter selv sin forretningsorden, jf. § 25, stk. 1, i retsplejeloven.

Der kan i forretningsordenen bl.a. fastsættes bestemmelser om skriftlig votering og om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne, eller at sager om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre af nævnets medlemmer, nemlig en dommer, en

advokat og en universitetslærer, jf. § 25, stk. 2, 2. pkt., i retsplejeloven.

Procesbevillingsnævnets forretningsorden fremgår af bekendtgørelse nr. 512 af 22. maj 2018.

Det fremgår af § 6 i forretningsordenen, at nævnets afgørelser træffes ved møder i nævnet, og at forhandlingerne foregår mundtligt. Formanden eller afdelingsformanden kan dog i særlige tilfælde træffe bestemmelse om en anden behandlingsform.

Det fremgår af § 8 i forretningsordenen, at formanden og afdelingsformanden uden forelæggelse for nævnet (afdelingen) kan tage stilling til behandlingen af henvendelser, som falder uden for nævnets (afdelingens) kompetence. Formanden og afdelingsformanden kan herudover i særlige grupper af tilfælde i henhold til skriftlige retningslinjer, som er fastsat af nævnet (afdelingen) ved enstemmig beslutning, træffe afgørelse på nævnets (afdelingens) vegne uden forelæggelse for nævnet (afdelingen).

Det fremgår af Procesbevillingsnævnets årsberetning for 2017, side 20, at nævnet og afdelingen har bemyndiget formanden og afdelingsformanden til at afgøre visse sagstyper, bl.a. genoptagelsesansmodninger, når der ikke er grundlag for at genoptage behandling af sagen, idet der ikke foreligger nye væsentlige oplysninger.

Det fremgår af § 11 i forretningsordenen, at nævnet kan træffe afgørelse om appeltilladelse, hvis tre medlemmer er til stede, idet dog ethvert tilstedeværende medlem kan kræve behandlingen af en sag udsat, hvis nævnet ikke er fuldtalligt.

Det fremgår af § 12 i forretningsordenen, at i henhold til skriftlige retningslinjer, som er fastsat af nævnet ved enstemmig beslutning, kan afgørelse om appeltilladelse i særlige grupper af tilfælde træffes af 3 af nævnets medlemmer, nemlig en dommer, en advokat og en universitetslærer. Hvert af de i sagens behandling deltagende medlemmer kan dog i disse tilfælde kræve en sag behandlet i det samlede nævn.

Det fremgår af Procesbevillingsnævnets årsberetning for 2017, side 19, at nævnet i 2017 for første gang har benyttet muligheden i § 12 i forretningsordenen for, at afgørelse om appeltilladelse i særlige grupper af tilfælde kan træffes af 3 af nævnets medlemmer. Procesbevillingsnævnet har over for Justitsministeriet supplerende oplyst, at disse afgørelser har været truffet af en landsdommer, en advokat og en universitetslærer, og at muligheden har været benyttet i visse sager om appeltilladelse til landsretten, herunder en andel af ansøgninger om appeltilladelse i medfør af § 389 a i retsplejeloven om kære af kendelser og beslutninger, der i civile sager afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse.

Det fremgår af § 14 i forretningsordenen, at afdelingen for fri proces kan træffe afgørelse, hvis 2 medlemmer er til ste-

de, såfremt de 2 medlemmer er enige om afgørelsen og om at afgøre sagen, selv om nævnet ikke er fuldtalligt.

3.4.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

3.4.2.1. Familieretlige retssager

Med det nye familieretlige system er det ministeriets vurdering, at der bør foretages en række tilpasninger af reglerne i retsplejeloven om domstolenes behandling af familieretlige sager.

Indledningsvist bør byretten benævnes familieretten, når den behandler familieretlige sager. Begrundelsen for det er, at det nye familieretlige system består af en administrativ enhed og en domstolsenhed, der tilsammen udgør ét samlet familieretligt system. Denne sammenhæng mellem de to enheder understreges ved at benævne den administrative enhed Familieretshuset og domstolsenheden familieretten.

Reglerne om familierettens behandling af alle typer familieretlige sager bør placeres i kapitel 42 i retsplejeloven, der således ikke kun skal finde anvendelse på sager efter ægteskabsloven og forældreansvarsloven, men også på de afgørelser efter den familieretlige lovgivning, som Familieretshuset skal indbringe for familieretten.

Kapitel 42 i retsplejeloven skal således også finde anvendelse på sager om faderskab og medmoderskab, men særreglerne i kapitel 42 a i retsplejeloven om behandlingen af disse sager bør opretholdes, dog med enkelte lovtekniske tilpasninger.

I kapitel 42 er der behov for at regulere nogle aspekter af familierettens behandling af indbragte sager.

Det drejer sig for det første om fastlæggelse af, hvilken familieret en familieretlig sag eller afgørelse skal indbringes for, og hvem der anses som henholdsvis sagsøger og sagsøgte under sagsbehandlingen i familieretten.

Bestemmelserne om, hvilken familieret en familieretlig sag skal indbringes for, bør udformes med udgangspunkt i den gældende ordning, idet der dog skal tages højde for, at bestemmelserne om indbringelse af sager for familieretten skal finde anvendelse for en række sagstyper, der ikke er omfattede af de gældende regler om indbringelse af sager for retten. Dette skyldes, at i det nye familieretlige system skal alle familieretlige sager indledes i Familieretshuset.

Børne- og Socialministeriet finder, at det fortsat bør være udgangspunktet, at en sag indbringes for familieretten ved sagsøgtets hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i landet, bør sagen indbringes for familieretten ved sagsøgerens hjemting. Endvidere bør de gældende regler om indbringelse af sager efter forældreansvarsloven og børneloven videreføres i relation til indbringelse af sager og afgørelser efter disse love for familieretten.

En sag, der indeholder en tvist mellem en privat part og Familieretshuset, bør indbringes for familieretten ved den private parts hjemting.

Familieretshuset bør dog altid kunne bestemme, hvilken familieret sagen skal indbringes for, navnlig for at sikre, at sager, der bør behandles sammen, indbringes for samme familieret. Samtidigt bør den familieret, som en sag er indbragt for, kunne henvise sagen til en anden familieret.

Bestemmelserne om, hvem der anses for henholdsvis sagsøger og sagsøgte i en sag, der indbringes for familieretten, bør ligeledes udformes med udgangspunkt i den gældende ordning, idet der dog også her skal tages højde for, at bestemmelserne herom skal finde anvendelse for en række sagstyper, der ikke er omfattede af de gældende regler. Det bør således være udgangspunktet, at den part, der indgav anmodningen eller ansøgningen til Familieretshuset, anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen. Dog bør en part, der anmoder om, at en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten til prøvelse, anses som sagsøgte under familierettens behandling af sagen. Indeholder sagen en tvist mellem en part og Familieretshuset bør det som udgangspunkt være Familieretshuset, der anses som sagsøgte, og parten som sagsøger. Uanset dette bør Familieretshuset kunne bestemme, hvilken familieret en sag skal indbringes for.

Det findes hensigtsmæssigt, at Familieretshuset ved indbringelse af en sag for familieretten sender sagens akter til familieretten.

Ved indbringelsen af en samværsag for familieretten til afgørelse skal Familieretshuset medsende oplysninger om, hvordan det konkrete samvær, hvis nødvendigt, vil kunne gennemføres under overvågning eller støtte. Herefter vil familieretten i samværsafgørelsen i givet fald kunne fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige for, at samværet kan foregå under overvågning eller som støttet samvær. Det kan hertil oplyses, at Statsforvaltningen i 2017 gennemførte overvåget samvær i knap 500 sager, hvortil kommer gennemførelse af overvågning uden for Statsforvaltningen i mindre end ti sager om året.

For det andet skal familieretten tage stilling til, om såkaldte mindre enkle sager, såkaldte § 6-sager, jf. punkt 3.3.3., der indbringes for familieretten til afgørelse, skal behandles i den forenklede familiesagsproces, som etableres som et led i det nye familieretlige system. Familierettens bestemmelse om behandlingsmetoden bør ikke kunne indbringes for højere ret.

Sager, der behandles i den forenklede familiesagsproces, behandles efter bestemmelserne om behandling af civile retssager, men enkelte elementer i behandlingen af civile sager skal ikke finde anvendelse i den forenklede familiesagsproces, eller skal kun finde anvendelse, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Det drejer sig navnlig om afholdelse af forberedende retsmøde inden hovedforhandlingen, om

retsmægling, om samtaler med børn, om sagsoplysning og om retten til fri proces. I den forenklede familiesagsproces kan familieretten bestemme, at en sag skal behandles på skriftligt grundlag, og det bør være familieretten, der udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser.

Det drejer sig for det tredje om de afgørelser, som Familieretshuset har truffet, og som efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse. Disse sager bør familieretten behandle efter de samme regler som gælder for de sager, der indbringes for familieretten til afgørelse, dvs. med udgangspunkt i reglerne i kapitel 42 i retsplejeloven. Familieretten bør dog kunne bestemme, at en sag skal behandles i den forenklede familiesagsproces. Familierettens afgørelse om, hvordan sagen skal behandles, bør ikke kunne indbringes for højere ret.

Når Familieretshusets afgørelse er indbragt for familieretten til prøvelse, bør familierettens afgørelse i sagen ikke kunne indbringes for landsretten. Procesbevillingsnævnet bør dog kunne give tilladelse til, at afgørelsen indbringes for landsretten, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

For det fjerde bør der være mulighed for, at familieretten under behandlingen af en familieretlig sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse, også kan træffe afgørelse i andre familieretlige sager vedrørende samme parter. Til brug for behandlingen af en sådan sag kan familieretten anmode Familieretshuset om en udtalelse og om akterne fra eventuelle tidligere sager af betydning for den sag, som Familieretshuset ikke har haft under behandling.

For det femte bør de bestemmelser i kapitel 42 i retsplejeloven, der indeholder særregler om behandlingen af sager om forældremyndighed og barnets bopæl, i relation til f.eks. børnesamtaler, rådgivning og bevisførelse, også finde anvendelse på sager om samvær. Disse bestemmelser videreføres herudover uændrede.

Samtaler med børn bør dog som udgangspunkt afholdes af en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset, typisk den kontaktperson som barnet fik tildelt under den indledende behandling af sagen i Familieretshuset. Dermed reduceres antallet af voksne, som barnet har kontakt med under behandlingen af sagen. Hvis familieretten vurderer, at det er nødvendigt, kan samtalen dog gennemføres af en anden børnesagkyndig, herunder en børnesagkyndig der ikke kommer fra Børneenheden.

I sager, der er indbragt for familieretten til afgørelse eller prøvelse, anmoder familieretten en børnesagkyndig fra Børneenheden om at afholde samtalen. Familieretten kan dog anmode en anden børnesagkyndig om at afholde samtalen, hvis det konkret vurderes at være nødvendigt. I landsretssager afholdes samtalen af en børnesagkyndig fra Børneenheden, medmindre landsretten bestemmer, at samtalen skal afholdes af en anden børnesagkyndig.

Det nye familieretlige system medfører ikke behov for grundlæggende ændringer af en parts muligheder for at få fri proces i familieretlige sager efter § 327 i retsplejeloven, hvor meddelelse af fri proces som udgangspunkt kun er undergivet en helt overordnet materiel prøvelse, således at fri proces som udgangspunkt alene afhænger af, om parten opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven. Dog er der ikke grundlag for at give en part mulighed for at få fri proces efter § 327 i retsplejeloven, når sagen behandles i den forenkledte familieretsproces, eller når familieretten tager stilling til en afgørelse, der er truffet af Familieretshuset, og som en part har anmodet om at få indbragt for familieretten til prøvelse.

I sager, der behandles i den forenkledte familiesagsproces, bør en part heller ikke kunne få fri proces efter § 328 i retsplejeloven. Fri proces efter denne bestemmelse er overordnet set betinget af, at ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven og skønnes at have rimelig grund til at føre proces. I stedet bør der etableres mulighed for, at en part kan få fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand, forudsat at parten opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven.

Endelig bør bestemmelsen om, at en omstødsessag, der anlægges af det offentlige eller af ægtefællen i det tidligere ægteskab, skal anlægges mod begge ægtefæller, overføres til ægteskabsloven, da bestemmelsen regulerer forhold, som Familieretshuset skal tage stilling til ved indbringelsen af visse omstødsessager for familieretten.

Herudover medfører det nye familieretlige system behov for at foretage en række konsekvensændringer i retsplejeloven og retsafgiftsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 27. november 2014.

Særligt om parternes adgang til sagens dokumenter

I det nye familieretlige system behandles alle familieretlige sager indledningsvist af Familieretshuset, der bl.a. sørger for oplysningen af sagen.

Familieretshuset indbringer efter §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven en række sager for familieretten til afgørelse. Det er hovedsageligt sager efter forældreansvarsloven. Efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer Familieretshuset afgørelse i de øvrige sager. Disse afgørelser kan efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven indbringes for familieretten til prøvelse.

Når Familieretshuset indbringer en sag for familieretten, bør retten modtage alle akter i sagen, dog ikke akter der er irrelevante for sagen. Familieretten vil således også modtage oplysninger, som Familieretshuset efter § 15 b i forvaltningsloven har undtaget fra aktindsigt eller ville skulle undtage fra aktindsigt, såfremt Familieretshuset fik en anmodning om aktindsigt fra en part. Familieretten skal således have adgang til samme oplysninger i den enkelte sag som Familieretshuset. I sager efter forældreansvarsloven sikres her-

ved sammenhængende forløb for familierne, og at afgørelser vedrørende børn træffes til barnets bedste.

Derfor bør det sikres, at familieretten har samme mulighed for at afskære en part fra oplysninger i sagen, som Familieretshuset har for at undtage oplysninger fra partsaktindsigt. Dette bør dog ikke ændre ved udgangspunktet i retsplejeloven om, at parterne skal have fri og lige adgang til sagens dokumenter.

Det skal understreges, at adgangen til oplysninger om en forælders sygdom, personlige forhold og egenskaber m.v. som udgangspunkt ikke vil kunne begrænses, da det er oplysninger, der er af væsentlig betydning for familierettens vurdering af barnets samlede situation og dermed for vurderingen af barnets bedste. Hensynet til en forælder vil således kun yderst sjældent kunne føre til en begrænsning i adgangen til oplysninger, men der vil eksempelvis kunne være et beskyttelseshensyn i forhold til en forælder i situationer, hvor den anden forælder er voldelig og forfølger forælderen. I sådanne tilfælde kan det være nødvendigt at sikre, at adgangen til oplysninger om opholdssted m.v. afskæres.

Endvidere vil det i situationer, hvor en forælder er under efterforskning for en forbrydelse, der har betydning for vurderingen af forælderen omsorgsevne, eksempelvis vold, kunne være nødvendigt at tilbageholde oplysninger fra efterforskningen for at undgå at skade efterforskningen, uanset at det netop er fra efterforskningen, at familieretten får centrale oplysninger om den pågældende forælders personlige forhold.

Børne- og Socialministeriet finder imidlertid ikke, at der er behov for at foreslå en bestemmelse svarende til § 15 b i forvaltningsloven, hvorefter familieretten ville kunne begrænse en parts adgang til sagens dokumenter, idet Danmarks Domstole vurderer, at de ovenfor beskrevne hensyn kan varetages inden for de gældende regler. Danmarks Domstole har således vedrørende personoplysninger oplyst, at ”familieretten inden for det gældende regelsæt vil kunne håndtere de oplysninger, som Familieretshuset sender til retten. Allerede i dag har retten mulighed for at undtage visse oplysninger fra referatet af samtalen med barnet. Undtagelsen af visse oplysninger fra børnesamtalen kræver, at det udelukkende sker af hensyn til barnet, og at parterne klart gøres opmærksomme på, at noget er udeladt. Endvidere kan retten kun lægge vægt på de undtagne oplysninger, hvis retten udarbejder et notat om indholdet af de undtagne dele af samtalen, der lægges på sagen. Ligeledes kan retten allerede i dag sikre den nødvendige navne- og adressebeskyttelse i de sager, hvor det måtte være nødvendigt.”

3.4.2.2. Fuldbyrkelse af forældreansvar

Sager om fuldbyrkelse af samvær, forældremyndighed og barnets bopæl er meget belastende for barnet og dækker over omfattende konflikter mellem forældrene.

Det er Børne- og Socialministeriets opfattelse, at muligheden for at fuldbyrde forældremyndighed, barnets bopæl og

samvær skal opretholdes i det nye familieretlige system, men der skal sikres bedre muligheder for at tage hensyn til barnet ved fuldbyrdelsen.

Ministeriet ønsker i videst mulig udstrækning at skabe sammenhængende forløb i et samlet system for familierne. At sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, dvs. sager om forældreansvar, behandles i fогedretten, der hovedsageligt tager sig af pengekrav m.v., understøtter efter ministeriets opfattelse ikke denne målsætning. I tråd med ønsket om at skabe ét samlet familieretligt system, der kan tilbyde familierne tilpassede og sammenhængende løsninger, bør det overlades til familieretten at behandle sager om fuldbyrdelse af forældreansvar. Der er tale om sager, der udspringer af forældrenes konflikter, som familieretten ofte tidligere har taget stilling til under behandlingen af en retssag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. En fuldbyrdelsessag ligger således ofte i umiddelbar forlængelse af en sådan retssag. En sådan ændret tilrettelæggelse af opgaverne må således også antages at kunne skabe en mulighed for, at familieretten ved sine afgørelser i komplekse forældreansvarssager i et vist omfang tager højde for et eventuelt kommende behov for at kunne fuldbyrde en afgørelse. Ministeriet finder på den baggrund, at der herved vil kunne skabes mere sammenhængende forløb.

De gældende regler om fuldbyrdelse har afsat i, at et fuldbyrdelsesforløb i yderste konsekvens kan være en voldsom oplevelse for barnet. Derfor er der allerede i de gældende regler fokus på at støtte og skærme barnet. Samtidig er det vigtigt at have regler, der kan beskytte barnet, f.eks. i tilfælde hvor et barn tilbageholdes hos en forælder, der ikke er i stand til at tage sig af barnet eller ikke kan opfylde konkrete behov hos barnet, som er afgørende for barnets sundhed og trivsel. I spændet mellem disse hensyn skal der tilrettelægges et system, der sætter hensynet til barnet først.

Opmærksomheden på betydningen af et fuldbyrdelsesforløb for barnet og familien kommer bl.a. til udtryk ved, at tvangsmæssig gennemførelse af samvær er den allersidste udvej for fogedrettens behandling af samværsager. Fogedretterne lykkes i næsten alle tilfælde med at løse sagen uden behov for at gennemtvinge samværet. Den udkørende børnesagkyndige rådgivning, som Statsforvaltningen tilbyder, har betydning for bestræbelserne på at holde anvendelsen af umiddelbar magt på et absolut minimum.

Formuleringen af kriterierne efter gældende ret for at gennemføre en fuldbyrdelsessag signalerer efter Børne- og Socialministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad, at en eventuel fuldbyrdelse skal ske for barnets skyld. Den gældende bestemmelse i § 536, stk. 6, i retsplejeloven giver således kun mulighed for at afslå fuldbyrdelse, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed udsættes for alvorlig fare ved fuldbyrdelsen. Mulighederne for at afvise at fuldbyrde samvær er således betydeligt snævrere end mulighederne for at afslå at fastsætte samvær, hvilket blot forudsætter, at det er bedst for barnet, at der ikke er samvær.

Børne- og Socialministeriet ønsker at understrege, at hensynet til barnet er altafgørende ved oprettelsen af det nye system, og at dette hensyn sættes over andre hensyn. Dette gælder også i forhold til fuldbyrdelse af forældreansvar, hvor hensynet til barnet tilsiger, at barnet i videst muligt omfang bør skånes for oplevelsen af at skulle udleveres til en forælder med magt.

Der bør således foretages en grundlæggende ændring af reglerne i kapitel 48 a i retsplejeloven om fuldbyrdelse af forældreansvar således, at hovedbetingelsen for at kunne fuldbyrde er, at fuldbyrdelsen kun kan ske under hensyn til barnet og skal varetage barnets bedste. Det skal således ikke længere være tilstrækkeligt for fuldbyrdelse af forældreansvar, at barnets sjælelige eller legemlige sundhed ikke udsættes for alvorlig fare ved fuldbyrdelsen.

Denne afvejning skal ligeledes være bærende i de meget sjældne tilfælde, hvor det er nødvendigt at afhente barnet i forbindelse med fuldbyrdelse, og afvejningen bør i disse tilfælde foretages på grundlag af en børnesagkyndig vurdering af, om fuldbyrdelse vil varetage hensynet til barnet og barnets bedste.

Derudover skal fuldbyrdelse ske så skånsomt som overhovedet muligt. De redskaber, som familieretten råder over, skal først og fremmest være rettet mod den tilbageholdende forælder og ikke mod barnet. Derudover bør de eksisterende redskaber til at undgå at anvende umiddelbar magt ved fuldbyrdelsen styrkes.

Børne- og Socialministeriet finder, at det fortsat skal være udgangspunktet, at fuldbyrdelsessagen søges forligt, samtidig med at der bør være fokus på den underliggende konflikt mellem forældrene. Det vil som et naturligt led heri i nogle tilfælde kunne være relevant at genbehandle sagen, og ministeriet finder derfor, at der som noget nyt bør foretages en indledende vurdering af, om sagen har en sådan karakter, at der er behov for en grundig børne- og familiefaglig behandling af sagen i Familieretshuset og familieretten. I bekræftende fald bør familieretten have mulighed for at henvisе sagen til Familieretshuset til videre behandling.

Først når disse indledende overvejelser er foretaget, bør det overvejes at bruge fuldbyrdelsesmidler, og i den forbindelse bør familieretten – som i dag – holde sig proportionaliteten for øje og gribe til det mindst muligt indgribende middel, som må antages at kunne påvirke den tilbageholdende forælders adfærd, herunder f.eks. tvangsbøder af en størrelse, der reelт kan påvirke forælderen's adfærd.

De fuldbyrdelsesmidler, som familieretten vælger, bør efter ministeriets opfattelse først og fremmest rette sig direkte mod den tilbageholdende forælder. Således vil det efter ministeriets opfattelse fortsat være vigtigt at kunne iværksætte udkørende børnesagkyndig rådgivning, der erfaringsmæssigt er et effektivt værktøj, som ikke sjældent fører til et forlig mellem forældrene eller sikrer, at forældrene er bedre forberedt på det videre forløb. En eventuel afhentning af barnet

som en sidste udvej bør efter ministeriets opfattelse tilstræbes tilrettelagt på en sådan måde, at barnet ikke oplever den umiddelbare magtanvendelse, men at denne i stedet rettes direkte mod den tilbageholdende forælder, der bør kunne tilbageholdes sådan, at den anden forælder kan afhente barnet i f.eks. barnets børnehave eller skole uden den tilbageholdende forælders tilstedeværelse. Det er Børne- og Socialministeriets intention, at der dermed skabes roligere forhold under afhentningen, og at barnet derved skærmes mod voldsomme oplevelser f.eks. i form af forældres skænderier og følelsesmæssige udbrud.

3.4.2.3. Procesbevillingsnævnet

I lyset af det nye familieretlige system, navnlig familierettens opgaver, har behovet for ændringer i retsplejelovens regler om Procesbevillingsnævnet været drøftet mellem Justitsministeriet og Børne- og Socialministeriet. I det følgende gennemgås ministeriernes overvejelser herom.

Siden Procesbevillingsnævnets etablering i 1996 er der sket en sådan udvidelse af, hvornår appel kræver tilladelse, at antallet af ansøgninger om appelltilladelse er fordoblet siden 2007. Stigningen i sagsantallet har været særligt markant siden 2014, hvor der blev gennemført ændringer af retsplejeloven, som bl.a. indebærer, at kendelser og andre beslutninger, der i civile sager afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under forberedelsen af denne, kun kan indbringes for landsretten med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. § 389 a i retsplejeloven. Ændringerne i 2014 har medført mere end 600 ekstra ansøgninger om appelltilladelse pr. år og har betydet, at Procesbevillingsnævnet i dag behandler nogenlunde det samme antal sager om appelltilladelse til landsretten som om appelltilladelse til Højesteret. I 2015-2017 modtog og afsluttede Procesbevillingsnævnet ca. 2.400 ansøgninger om appelltilladelse årligt.

Den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 453, hvorefter appel af familierettens afgørelse i sager, hvor Familieretshuset har truffet en afgørelse, som er indbragt for familieretten til prøvelse, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, må forventes at føre til en yderligere mærkbar stigning i antallet af ansøgninger om appelltilladelse. Herudover må det forventes, at det nye familieretlige system fører til et yderligere antal ansøgninger om appelltilladelse i medfør af andre appelbegrænsningsregler i retsplejeloven, eksempelvis § 389 a i retsplejeloven om kære til landsretten af kendelser og beslutninger, der i civile sager afsiges under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse.

Procesbevillingsnævnets formand – højesteretsdommeren – har som det eneste af medlemmerne sit daglige arbejde i nævnet og er som udgangspunkt fritaget for sit normale hverv i Højesteret. Formandens suppleant er typisk alene trådt til i enkelte sager i tilfælde af inhabilitet hos formanden.

For alle øvrige nævnsmedlemmer og suppleanter gælder, at de har deres almindelige hovederhverv og alene som et bi-

job forbereder og deltager i nævnsmøderne på baggrund af det materiale, som sekretariatet udsender til de enkelte nævnsmøder, der almindeligvis afholdes en gang om ugen. På hvert nævnsmøde behandles i almindelighed mellem 35 og 40 sager, hvilket under hensyn til sagernes karakter, omfang og kompleksitet normalt er grænsen for, hvad der er forsvarligt at afgøre på et nævnsmøde.

Som det fremgår af punkt 3.4.1.3. har Procesbevillingsnævnet siden 2017 benyttet den eksisterende hjemmel i § 25, stk. 2, i retsplejeloven, jf. § 12 i forretningsordenen, til, at visse sager om appelltilladelse afgøres af tre medlemmer, nemlig en dommer (i de konkrete tilfælde en landsdommer), en advokat og en universitetslærer. Derudover er formanden som nævnt bemyndiget til at træffe afgørelse uden forelægning for nævnet i visse tilfælde.

Et hovedformål med Procesbevillingsnævnets virksomhed har fra oprettelsen i 1996 været at tage stilling til ansøgninger om at indbringe en landsretsafgørelse for Højesteret og dermed at medvirke til, at Højesteret kan udfylde sin rolle som rigets øverste domstol og træffe afgørelser i sager, som rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig betydning. Dette formål har også givet sig udslag i sammensætningen af nævnet, hvor en højesteretsdommer som anført er formand for nævnet og har sit daglige virke i nævnet.

Den forrykkelse af balancen mellem sager om appelltilladelse til henholdsvis landsret og Højesteret, der er en følge af ændringerne af retsplejeloven i 2014 med lov nr. 737 af 25. juni 2014 (Revision af reglerne om behandling af civile sager og syn og skøn, forhøjelse af beløbsgrænse for anke, indførelse af deltidsordning for dommere m.v., medieannoncering af tvangsauktioner, tvangsfuldbyrdelse af digitale lånedokumenter, skriftlig behandling af anke i straffesager med samstemmende påstande m.v.) og det foreslåede nye familieretlige system, gør det nødvendigt at ændre reglerne om Procesbevillingsnævnets virksomhed for at sikre, at nævnet fortsat kan udføre sin opgave med appelltilladelse til henholdsvis landsret og Højesteret på den mest hensigtsmæssige måde.

Det er således uhensigtsmæssigt, at sager, der efter bestemmelse i forretningsordenen kan afgøres af tre medlemmer af nævnet, altid skal afgøres af en dommer, en advokat og en universitetslærer.

Muligheden for at overlade afgørelsen af nærmere bestemte sager til tre medlemmer anvendes i praksis i sager om appelltilladelse til landsretten. I sådanne sager er det imidlertid i almindelighed hensigtsmæssigt, at der deltager både en landsdommer og en byretsdommer i sagens afgørelse. Sådanne sager har således stor betydning for både landsretterne og byretterne. For landsretterne har Procesbevillingsnævnets afgørelser i disse sager betydning for, at landsretterne modtager de sager, som giver landsretterne de bedste muligheder for at varetage deres opgaver som retningsgivende ap-

pelinstans. For byretterne har Procesbevillingsnævnets afgørelser i disse sager betydning for, at spørgsmål, som der ved byretterne er opstået et behov for få afklaret, kan blive indbragt for landsretterne med henblik på at fastlægge retsstillingen. Derimod er der i disse sager ikke generelt samme behov som i sager om tredjeinstansbevilling for, at der deltager en højesteretsdommer og en universitetslærer i afgørelsen.

Procesbevillingsnævnet bør på denne baggrund kunne bestemme i sin forretningsorden, at nærmere angivne sager om appelltilladelse til landsretten kan afgøres af en landsdommer, en byretsdommer og en advokat.

Det har været overvejet, om den eksisterende mulighed for, at sager om anden- og tredjeinstansbevilling efter bestemmelse i forretningsordenen kan afgøres af en dommer, en advokat og en universitetslærer, ved siden heraf skal videreføres for appelltilladelse til landsretten og Højesteret, for appelltilladelse til Højesteret eller slet ikke. Det ville også være muligt at generalisere muligheden for afgørelse af tre medlemmer sådan, at retsplejeloven ikke gav anvisninger om, hvilke tre medlemmer der i givet fald skal deltage i afgørelsen. Det ville i så fald være overladt til Procesbevillingsnævnet enten i forretningsordenen eller i den enkelte sag at træffe beslutning herom.

På baggrund af de erfaringer, der er gjort med muligheden for afgørelser af tre medlemmer, og på baggrund af drøftelser med Procesbevillingsnævnet er det imidlertid ministeriernes opfattelse, at muligheden for i forretningsordenen at bestemme, at nærmere angivne sager om appelltilladelse kan afgøres af tre medlemmer, nu bør begrænses til sager om andensinstansbevilling og til de nævnte tre medlemmer, en landsdommer, en byretsdommer og en advokat.

Der er i den forbindelse lagt vægt på, at et hovedformål med Procesbevillingsnævnets virksomhed som nævnt er at tage stilling til ansøgninger om at indbringe en sag for Højesteret som tredje instans og dermed at medvirke til, at Højesteret kan udfylde sin rolle som rigets øverste domstol og træffe afgørelser i sager, som rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig betydning. Det er ikke mindst med henblik herpå, at formanden for Procesbevillingsnævnet er højesteretsdommer, og at en universitetslærer også er medlem af nævnet. Der har heller ikke i praksis vist sig noget behov for, at nærmere angivne sager om tredjeinstansbevilling afgøres af tre medlemmer, aktuelt en dommer, en advokat og en universitetslærer, som angivet i § 25, stk. 2, i retsplejeloven og § 12 i forretningsordenen.

Endvidere bør der oprettes en ny særskilt afdeling i Procesbevillingsnævnet til at behandle sager om meddelelse af appelltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser.

Der er i den forbindelse lagt vægt på, at der er mulighed for, at Procesbevillingsnævnet som følge det foreslåede nye familieretlige system vil modtage så mange flere ansøgninger

om appelltilladelse, at det vil overstige kapaciteten i det eksisterende femmandsnævn til behandling af appelltilladelse, selv om nævnet udvider brugen af afgørelser truffet af tre af nævnets medlemmer. For at undgå risikoen for lavere kvalitet i sagsbehandlingen og afgørelserne og/eller længere sagsbehandlingstid er der således behov for yderligere initiativer ud over en øget brug af, at afgørelser træffes af tre af nævnets eksisterende fem medlemmer.

Der har været overvejet andre muligheder end at oprette en ny særskilt afdeling til at behandle visse sager om appelltilladelse, men efter en samlet vurdering findes den bedste løsning at være at oprette en sådan ny afdeling i Procesbevillingsnævnet. Nævnets sammensætning af medlemmer, der bortset fra formanden har hovedstilling andetsteds, og hvor der derfor er grænser for, hvor mange sager det enkelte medlem kan behandle, ønskes således bevaret. Endvidere ønskes Procesbevillingsnævnets kapacitet ikke udvidet ved væsentligt at øge antallet af suppleanter for det enkelte medlem, da en kapacitetsudvidelse ad denne vej indebærer en spredning af alle nævnets sager om appelltilladelse på flere personer med deraf følgende mindre kontinuitet.

Den nye særskilte afdeling til at behandle sager om meddelelse af appelltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser bør sammensættes med en landsdommer som afdelingsformand, en byretsdommer og en advokat. Når der oprettes en særskilt afdeling til at behandle en sådan afgrænset gruppe af sager vedrørende appelltilladelse til landsretten, vil det således hverken være nødvendigt eller hensigtsmæssigt, at der medvirker en højesteretsdommer eller en universitetslærer i sagernes behandling. Som tidligere nævnt er medvirken af en højesteretsdommer og en universitetslærer navnlig relevant, når Procesbevillingsnævnet behandler ansøgninger om at indbringe en sag for Højesteret.

3.4.3. Den foreslåede ordning

3.4.3.1. Familieretlige retssager

Det foreslås, at reglerne i retsplejeloven om domstolens behandling af familieretlige sager ændres sådan, at reglerne tager højde for, hvordan det nye familieretlige system skal virke.

For det første skal retten i alle bestemmelser, der vedrører behandlingen af familieretlige sager, benævnes familieretten.

For det andet skal kapitel 42 i retsplejeloven ændres således, at det finder anvendelse på alle familieretlige sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten.

For det tredje indsættes der i kapitel 42 bestemmelser om, hvem der er sagsøger og sagsøgte under familierettens behandling af en familieretlig sag, samt om, hvilken familieret Familieretshuset skal indbringe en familieretlig sag for.

For det fjerde indsættes der i kapitel 42 en bestemmelse, hvorefter familieretten kan tage stilling til, om såkaldte min-

dre enkle sager, der indbringes for familieretten til afgørelse, samt afgørelser truffet af Familieretshuset, der indbringes for familieretten til prøvelse, skal behandles i en forenklet familiesagsproces. I den forenklet familiesagsproces skal enkelte elementer i behandlingen af civile sager som udgangspunkt ikke finde anvendelse. Det drejer sig om afholdelse af forberedende retsmøde, om retsmægling, om samtaler med børn, om sagsoplysning og om advokatbeskikkelse. I den forenklet familiesagsproces kan familieretten bestemme, at en sag skal behandles på skriftligt grundlag, og det er som udgangspunkt familieretten, der udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser.

For det femte indsættes der i kapitel 42 i retsplejeloven en bestemmelse, hvorefter familierettens afgørelser i sager, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset er indbragt for familieretten til prøvelse, ikke kan appelleres til landsretten uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, og at denne tilladelse kun gives, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Tilsvarende skal for det sjette bestemmelsen i retsplejeloven om, at en omstødelsessag, der anlægges af Familieretshuset eller af ægtefællen i det tidligere ægteskab, skal anlægges mod begge ægtefæller, ophæves og indholdet af den overføres til reglerne i ægteskabsloven om omstødelse af ægteskab.

For det syvende skal bestemmelserne i kapitel 42 i retsplejeloven, der indeholder særregler om behandlingen af sager om forældremyndighed og barnets bopæl, eksempelvis om børnesamtaler, rådgivning og bevisførelse, ændres sådan, at de også finder anvendelse på sager om samvær. Samtidig skal bestemmelsen om børnesamtaler ændres sådan, at samtale med et barn under familierettens behandling af en forældreansvarssag som udgangspunkt afholdes af en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset, dog således at familieretten kan bestemme, at en anden børnesagkyndig skal afholde samtalen, hvis familieretten vurderer, at det er nødvendigt.

For det ottende skal § 327 i retsplejeloven om fri proces i visse familieretlige sager ændres således, at en part ikke har mulighed for at få fri proces efter bestemmelsen, når sagen behandles i den forenklet familiesagsproces, eller når familieretten tager stilling til en afgørelse, der er truffet af familieretten, og som en part har anmodet om at få indbragt for familieretten til prøvelse.

For det niende ændres § 328 i retsplejeloven om fri proces således, at bestemmelsen ikke omfatter sager, der behandles i den forenklet familiesagsproces. I stedet etableres der mulighed for, at familieretten kan give en part fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand, og parten opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven.

Endelig foretages der en række konsekvensændringer i retsplejeloven og retsafgiftsloven som følge af etableringen af det nye familieretlige system.

Særligt om fremsendelse af sagens akter til familieretten

Som nævnt i punkt 3.4.2.1. har Danmarks Domstole oplyst, at familieretten inden for det gældende regelsæt vil kunne håndtere de oplysninger, som Familieretshuset sender til retten.

Dette indebærer, at Familieretshuset under behandlingen af en familieretlig sag fortsat skal undtage oplysninger fra partsaktindsigt, i det omfang det følger af forvaltningsloven, navnlig § 15 b. Dette gælder også i de sager, som Familieretshuset efter §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven indbringer for familieretten til afgørelse.

Familieretshuset indbringer sager for familieretten gennem den digitale sagsportal, som domstolene stiller til rådighed efter § 148 a i retsplejeloven. Da parterne har adgang til alle dokumenter i sagsportalen, skal Familieretshuset ikke lægge dokumenter, der indeholder oplysninger, som Familieretshuset har undtaget fra aktindsigt, eller som Familieretshuset ville skulle undtages fra aktindsigt efter forvaltningsloven, hvis Familieretshuset modtog en anmodning om aktindsigt fra en part, på sagsportalen. I stedet sender Familieretshuset de pågældende dokumenter i deres fulde udstrækning til familieretten via en sikker digital postløsning.

Ved indbringelsen af en sag har Familieretshuset således i de fleste sager taget stilling til, om dokumenterne i sagen indeholder oplysninger, der skal undtages fra aktindsigt efter forvaltningsloven. Ved indbringelsen kan sagen dog indeholde dokumenter, i forhold til hvilke Familieretshuset ikke har foretaget en vurdering af spørgsmålet om undtagelse af oplysninger fra aktindsigt, f.eks. fordi Familieretshuset har modtaget dokumenterne lige inden indbringelsen og ikke til brug for sin behandling af sagen har haft behov for at høre parterne over dem. Hvis der er grund til at antage, at sådanne dokumenter indeholder oplysninger, som skal undtages fra aktindsigt efter forvaltningsloven, lægges disse dokumenter ikke på sagsportalen, men sendes til familieretten via en sikker digital postløsning med angivelse af aktindsigtproblemet med henblik på, at familieretten foretager en vurdering af, hvordan oplysningerne skal håndteres.

I overensstemmelse med databeskyttelseslovgivningen må Familieretshuset ved indbringelsen af en sag for familieretten ikke vedlægge akter, der er irrelevante for sagen. Der henvises til bemærkningerne til § 42 i forslaget til Familieretshusloven.

3.4.3.2. Fuldbyrkelse af forældreansvar

Det foreslås, at betingelserne for at fuldbyrde forældreansvar vendes om således, at fuldbyrkelse kun kan ske under hensyn til barnet, og at fuldbyrkelse skal varetage barnets bedste, og ikke som i dag, hvor fuldbyrkelse kun kan afvises, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed udsættes

for alvorlig fare ved fuldbyrdelsen. Det foreslås videre, at fuldbyrdelse endvidere kun kan ske, hvis der ikke er behov for af hensyn til barnet at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves.

Det foreslås i forlængelse heraf, at der gennemføres en række tiltag, der skal understøtte, at det sikres, at fuldbyrdelsen i den konkrete situation varetager barnets bedste. Inden fuldbyrdelse skal der således foretages en indledende vurdering af, om sagen har en sådan karakter, at der er behov for en grundig børne- og familiefaglig behandling af den i Familieretshuset med efterfølgende forelæggelse af sagen for familieretten til afgørelse. Henvises sagen til Familieretshuset, skal den så vidt muligt behandles i en særlig hurtig proces.

Muligheden for at fuldbyrde ved anvendelse af tvangsbøder foreslås opretholdt, men bøderne bør have en størrelse, der reelt kan påvirke forælders adfærd, hvorfor bødestørrelsen skal fastsættes under hensyn til den tilbageholdende forælders indkomstforhold. Det præciseres endvidere, at bøden som minimum fastsættes til 1.500 kr.

Da fuldbyrdelsen skal foregå så skånsomt for barnet som muligt, indføres der mulighed for at tilrettelægge fremgangsmåden for afhentning af barnet under en udkørende fuldbyrdelsesforretning sådan, at den forælder, der uberettiget tilbageholder barnet, kortvarigt frihedsberøves på et andet sted end der, hvor barnet opholder sig, hvorefter barnet kan afhentes af den anden forælder.

Muligheden for at udsætte en fuldbyrdelsessag på udkørende børnesagkyndig rådgivning før effektivering af en udkørende fuldbyrdelsesforretning foreslås fastholdt.

Løses sagen ikke gennem disse tiltag, sker fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet. I så fald skal der ved fuldbyrdelsen deltage en børnesagkyndig og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Den børnesagkyndige skal til brug for behandlingen af sagen foretage en vurdering af, om fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste.

Endelig foreslås det, at sager om fuldbyrdelse af forældreansvar behandles af familieretten for herved at understøtte intentionen om at skabe sammenhængende forløb for familierne.

3.4.3.3. Procesbevillingsnævnet

Det foreslås på to punkter at ændre retsplejelovens regel om, at Procesbevillingsnævnet i forretningsordenen kan fastsætte bestemmelser om, at sager om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre af nævnets medlemmer.

Det foreslås for det første at begrænse muligheden for i forretningsordenen at delegerer afgørelsen af en sag til tre medlemmer til sager om meddelelse af appelltilladelse til landsretten.

Det foreslås for det andet at ændre, hvilke tre medlemmer der skal kunne delegeres til. Det foreslås, at afgørelsen i givet fald kan træffes af en landsdommer som afdelingsformand, en byretsdommer og en advokat.

Det foreslås endvidere at tydeliggøre, at når der i forretningsordenen kan fastsættes regler om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne, gælder det også afdelingsformanden i henholdsvis afdelingen for fri proces og retshjælp og underafdelingen på tre medlemmer, som efter bestemmelse i forretningsordenen kan træffe afgørelse om appelltilladelse i nærmere angivne sager. Tilsvarende vil gælde afdelingsformanden i den foreslåede nye afdeling, der skal behandle sager om meddelelse af appelltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser, jf. umiddelbart nedenfor.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 4 og 5, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås endvidere at oprette en ny særskilt afdeling i Procesbevillingsnævnet, der skal behandle sager om meddelelse af appelltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser.

Det foreslås, at den nye afdeling skal sammensættes med en landsdommer som afdelingsformand, en byretsdommer og en advokat. Medlemmerne af afdelingen beskikkes efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3.5. Statsforvaltningens opgaver i relation til borgernes personlige forhold uden for den familieretlige lovgivning

Statsforvaltningen varetager på nogle områder opgaver, der vedrører borgernes personlige forhold, som ikke falder inden for den familieretlige lovgivning.

Det drejer sig dels om opgaver efter værgemålsloven, lov om fremtidsfuldmagter og arveloven og dels opgaver på det sociale område. Dette beskrives i det følgende.

3.5.1. Statsforvaltningens opgaver efter værgemålsloven, lov om fremtidsfuldmagter og arvelov

3.5.1.1. Gældende ret

Efter værgemålsloven træffer Statsforvaltningen visse afgørelser om værgemål og indbringer visse sager om værgemål for retten. Statsforvaltningen træffer desuden afgørelse om ændring og ophævelse af værgemål af egen drift. Statsforvaltningen foretager visse værgebeskikkelser og ændringer heraf.

Efter arveloven anmoder Statsforvaltningen skifteretten om at afgøre tvister om henstandsarv og at træffe afgørelse om udbetalingen af henstandsarv. Statsforvaltningens samtykke

er desuden påkrævet, hvis en umyndig person vil forpligte sig til ikke at oprette eller tilbagekalde testamente.

I henhold til Civilstyrelsens cirkulæreskrivelse af 21. december 2007 om båndlagt arv træffer Statsforvaltningen afgørelse om fritagelse, frigivelse og udbetaling af båndlagt arv i medfør af § 52, stk. 2, og §§ 56 og 57 i arveloven. Det fremgår af cirkulæreskrivelsens pkt. 2.4., at Statsforvaltningens afgørelse kan indbringes for Civilstyrelsen.

Efter lov om fremtidsfuldmagter træffer Statsforvaltningen afgørelse om ikraftsættelse, tilbagekaldelse, ændring og ophør af fremtidsfuldmagter. Endvidere fører Statsforvaltningen tilsyn med fremtidsfuldmægtigen og foranstalter tinglysning af meddelelser om fremtidsfuldmagter.

3.5.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det foreslås med forslaget til lov om Familieretshuset, at Statsforvaltningen nedlægges. Der henvises herom til punkt 3.2.

Statsforvaltningen varetager i dag en række opgaver i relation til borgernes personlige forhold uden for den familieretlige lovgivning. Det drejer sig bl.a. om værgemål, båndlagt arv og fremtidsfuldmagter. Lovgivningen herom henhører under Justitsministeriet.

Lovgivningen om værgemål, båndlagt arv og fremtidsfuldmagter har nær sammenhæng med den familieretlige lovgivning. Det skyldes, at spørgsmål om et barns personlige forhold er reguleret i forældreansvarsloven, mens barnets økonomiske forhold er reguleret i værgemålsloven. Statsforvaltningen behandler i dag sager efter både forældreansvarsloven og værgemålsloven.

Værgemålsloven vedrører også voksne under værgemål, herunder frigivelse af båndlagt arv, hvilket Statsforvaltningen behandler parallelt med frigivelse af båndlagt arv efter arveloven.

Det foreslås, at disse opgaver på Justitsministeriets område, der vedrører borgernes personlige forhold uden for den familieretlige lovgivning, og som i dag varetages af Statsforvaltningen, fremover varetages af Familieretshuset.

3.5.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at Statsforvaltningens opgaver efter værgemålsloven, arveloven og lov om fremtidsfuldmagter pr. 1. april 2019, overtages af Familieretshuset.

Det foreslås videre, at den ulovbestemte adgang til at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter værgemålsloven til Civilstyrelsen lovfæstes, således at Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven kan påklages til Civilstyrelsen.

Statsforvaltningens opgaver vedrørende fritagelse, frigivelse og udbetaling af båndlagt arv i medfør af § 52, stk. 2, og §§ 56 og 57 i arveloven overføres ligeledes til Familierets-

huset. Dette sker ved en ændring af Civilstyrelsens cirkulæreskrivelse af 21. december 2007 om båndlagt arv.

Familieretshusets afgørelser efter arvelovens § 53, stk. 2, § 56 og § 57, 2. pkt., kan herefter påklages til Civilstyrelsen.

3.5.2. Statsforvaltningens opgaver på det sociale område

3.5.2.1. Gældende ret

Optagelse i særlige botilbud uden samtykke

Statsforvaltningen kan efter § 131, jf. § 129, stk. 1, i service-loven i meget afgrænsede situationer træffe afgørelse om, at en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktions-evne, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, kan optages i et bestemt botilbud. Afgørelsen træffes af Statsforvaltningen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Der kan alene træffes afgørelse for en person, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87 i serviceloven, behandling efter §§ 101 og 102 i serviceloven eller aktive-rende tilbud efter §§ 103 og 104 i serviceloven. Det følger af § 129, stk. 1, nr. 1-5, i serviceloven at Statsforvaltningen kun kan træffe afgørelse efter § 131, stk. 1, om optagelse i et bestemt botilbud, såfremt det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig, den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger, den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig person-skade, og det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Statsforvaltningen kan endvidere i ganske særlige tilfælde efter indstilling fra kommunalbestyrelsen efter § 129, stk. 4, træffe afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud, der er omfattet af § 131, stk. 1, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, selvom betingelserne i § 129, stk. 1, nr. 1-5, ikke er opfyldte. Det er et krav, at flytningen skønnes at være i personens egen interesse, herunder af hensyn til mulighederne for at tilknytning til pårørende kan bevares.

Kommunalbestyrelsen kan efter § 129, stk. 2, i serviceloven træffe afgørelse om optagelse i et botilbud uden samtykke for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der ikke modsætter sig flytningen, men som mangler evnen til at samtykke, og hvor personens psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende som f.eks. demens. Det er et krav for, at der kan træffes afgørelse, at kravene i § 129, stk. 2, nr. 1 og 2, er opfyldte, og at personens værge er enig i flytningen. Afgørelse efter § 129, stk. 2, kan påklages til Statsforvaltningen, jf. § 129, stk. 6, 1. pkt. Hvis personens værge ikke er enig i flytningen træffer Statsforvaltningen afgørelse efter § 131 om, hvorvidt der kan ske optagelse i botilbuddet efter § 129, stk. 2.

Statsforvaltningens afgørelse efter § 131 i serviceloven kan påklages til Ankestyrelsen, jf. § 134 i serviceloven. En klage over en afgørelse efter § 131 har som udgangspunkt opsæt-

tende virkning, men Statsforvaltningen kan træffe afgørelse om, at optagelsen i botilbuddet skal iværksættes straks, jf. § 72, stk. 5, i retssikkerhedsloven.

En ægtefælle eller anden nærtstående person, der deler bolig med den person, som sagen vedrører, kan endvidere klage over en kommunalbestyrelses afslag på at indstille til optagelse i et bestemt botilbud efter § 131 i serviceloven. Denne klage behandles af Statsforvaltningen. Det følger videre af bestemmelsen, at §§ 66-69, § 70, 1. pkt., og § 74 i retssikkerhedsloven finder anvendelse ved behandlingen af en sådan klage. Disse bestemmelser omhandler pligt til at genvurdere sagen, klagefrist, at Statsforvaltningen ved behandling af klagen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner, at der foretages prøvelse af retlige spørgsmål, skriftlighedskrav, begrundelsespligt samt bemyndigelse til at børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler for behandlingen af klagesager.

Optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke ved væsentlig fare for andre eller særligt truende eller særligt chikanerende adfærd

Statsforvaltningen kan efter § 131 a, jf. § 129 a, i serviceloven træffe afgørelse om, at en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse skal optages i et bestemt botilbud, uanset at personen modsætter sig flytning eller mangler evnen til at samtykke til flytningen.

Det følger af § 131 a, at Statsforvaltningen træffer afgørelse efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Der kan alene træffes afgørelse for en person, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87 i serviceloven, behandling efter §§ 101 og 102 i serviceloven eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104 i serviceloven. Det følger af § 129 a, nr. 1-4, at Statsforvaltningen kun kan træffe afgørelse efter § 131 a, når personen er til væsentlig fare for eller udviser en særligt truende eller en særligt chikanerende adfærd over for øvrige beboere eller personale, det er uforsvarligt over for øvrige beboere eller personalets sikkerhed ikke at sørge for flytning, forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut opkrævet, og det kan godtgøres, at det nye botilbud er bedre egnet til at imødekomme den pågældendes støttebehov.

Statsforvaltningens afgørelse efter § 131 a i serviceloven kan påklages til Ankestyrelsen, jf. § 134 i serviceloven. En klage over Statsforvaltningens afgørelse efter § 131 a i serviceloven har som udgangspunkt opsættende virkning, men Statsforvaltningen kan træffe afgørelse om, at optagelsen i botilbuddet skal iværksættes straks, jf. § 72, stk. 5, i retssikkerhedsloven. Ankestyrelsen kan hvis nødvendigt indhente oplysninger uden samtykke til behandlingen af klagen, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 5, i retssikkerhedsloven.

Udpegning af pædagogisk-psykologisk sagkyndige til de kommunale børn og unge-udvalg

Det følger af § 19, stk. 1, nr. 3, i retssikkerhedsloven, at Statsforvaltningen udpeger to pædagogisk-psykologisk sagkyndige til de kommunale børn og unge-udvalg. Statsforvaltningen udpeger endvidere to stedfortrædere for de pædagogisk-psykologisk sagkyndige.

3.5.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det foreslås med forslaget til lov om Familieretshuset, at Statsforvaltningen nedlægges. Der henvises herom til punkt 3.2.

Statsforvaltningen varetager i dag en række opgaver i relation til borgernes personlige forhold uden for den familieretlige lovgivning.

Statsforvaltningens opgave med hensyn til at træffe afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter §§ 131 og 131 a i serviceloven har sammenhæng med værgemålsområdet, bl.a. idet kommunalbestyrelsen, når der indstilles til Statsforvaltningen at træffe afgørelse efter § 131, skal anmode Statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven, hvis der ikke allerede er udpeget en værge, jf. § 131, stk. 4. Ministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at kompetencen til at træffe afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter §§ 131 og 131 a tillægges Familieretshuset, når Statsforvaltningen nedlægges.

For så vidt angår udpegningen af pædagogisk-psykologisk sagkyndige til de kommunale børn og unge-udvalg er denne opgave tillagt Statsforvaltningen på baggrund af Statsforvaltningens ekspertise med hensyn til brugen af børnesagkyndige i de familieretlige sager og belysning af barnets perspektiv. Da det foreslås, at de familieretlige sager fremover varetages af Familieretshuset, finder ministeriet det hensigtsmæssigt, at opgaven med udpegning af de sagkyndige til de kommunale børn og unge-udvalg ligeledes tillægges Familieretshuset.

3.5.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at de opgaver, som Statsforvaltningen i dag varetager med hensyn til optagelse i et botilbud uden samtykke efter §§ 131 og 131 a i serviceloven, fremover varetages af Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at opgaven med udpegning af pædagogisk-psykologisk sagkyndige til de kommunale børn og unge-udvalg efter den foreslåede nedlæggelse af Statsforvaltningen varetages af Familieretshuset.

3.6. Statsforvaltningens opgaver efter anden lovgivning

3.6.1. Gældende ret

Statsforvaltningen varetager en række opgaver uden for den familieretlige lovgivning, som heller ikke har relation til borgernes personlige forhold i øvrigt. Der er tale om opgaver på en række ministeriers ressortområder. Opgaverne beskrives i det følgende efter ministerieområde.

Justitsministeriet

Efter midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.v. varetager Statsforvaltningen opgaver med hensyn til godkendelse af sted for auktioner omfattet af loven samt med hensyn til autorisation af protokol for auktionen.

Statsforvaltningen varetager en række opgaver efter strandingsloven, lov om tillæg til strandingsloven, forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium og forordning ang. Dykkervæsenet m.v. Der er tale om opgaver vedrørende anmeldelse m.v. i forbindelse med bjærgning, klage over afgørelse om erstatning for bistand ydet til strandede, godkendelse af auktion over strandet gods, legitimation til udlevering af strandet gods, fordeling af omkostninger ved bjærgning, afgørelse af tvist om vederlag, anmeldelse ved bjærgning af vrage m.v. samt ved auktion over bjærgede gods m.v.

Beskæftigelsesministeriet

Direktøren for Statsforvaltningen er tillagt opgaven med beskikkelse af mæglingmænd efter funktionærloven uden for København og Frederiksberg.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet

Efter udstykningsloven træffer Statsforvaltningen beslutning om, hvorvidt omkostningerne ved en skelforretning helt eller delvist skal afholdes af statskassen.

Kirkeministeriet

Folkekirken i Danmark er inddelt i 10 stifter. Inden for hvert stift er biskoppen den øverste myndighed i gejstlige anliggender. Biskoppen er blandt andet ansvarlig for fordelingen af præstestillinger i stiftet og fører tilsyn med præsterne.

Lige siden reformationen har verdslige embedsmænd deltaget i den kirkelige administration. Siden 1793 har der således i hvert stift været en stiftsøvrighed bestående af biskoppen og stiftamtmanden. Opgaven som stiftamtmand blev indtil 1. januar 2007 varetaget af statsamtmanden og varetages nu af direktøren for statsforvaltningen.

Efter lov om folkekirken økonomi består stiftsøvrigheden af stiftets biskop og stiftamtmanden. Direktøren for statsforvaltningen er stiftamtmanden. Direktøren for Statsforvaltningen kan delegerer sin stiftsøvrighedskompetence til medarbejdere ved Statsforvaltningen. Stiftsøvrigheden er dermed sammensat således, at både staten og folkekirken er repræsenteret som ligeværdige parter. Stiftsøvrighedens opgaver vedrører juridisk og økonomisk tilsyn med menighedsråds og provstiudvalgs forvaltning og sikring af kirker og kirkegårde.

Stiftamtmanden varetager desuden en række bestyrelseshverv m.v. i private fonde, klostre osv. Disse opgaver følger ikke af lov, men fremgår af vedtægter og fundatser for de pågældende institutioner.

Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 22. november 1977 om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele, som bl.a. ændret ved bekendtgørelse nr. 278 af 22. april 2004, indeholder bestemmelser om registrering af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele.

Efter bekendtgørelsen er personregistret ikke offentligt tilgængeligt. Attester efter eller udskrifter af tilførsler i registret vedrørende personer, som ikke er eller ville være fyldt 100 år, må dog bl.a. udstedes, når begæring herom er fremsat af den, der har opnået tilladelse fra bl.a. Statsforvaltningen til at rekvirere attesten eller udskriften.

Det følger videre af bekendtgørelsen, at personregisterførelsen i visse situationer skal give Statsforvaltningen meddelelse om, at et faderskab ikke er blevet registreret.

I tilknytning til bekendtgørelsen er udstedt cirkulære af 1. marts 1982 om førelse af personregistre i de sønderjyske landsdele, som bl.a. ændret ved cirkulære af 13. juni 2002 og af 22. april 2004. Efter cirkulæret fører Statsforvaltningen tilsyn med personregisterførerne og kan træffe visse bestemmelser om registrene. Statsforvaltningen er endvidere involveret i personregisterførernes behandling af faderskabssager.

Miljø- og Fødevarerministeriet

Hegnsloven regulerer spørgsmål om nabohegn og finder anvendelse på fælleshegn i skel og egne hegn langs skel, men ikke indre hegn, som f.eks. læhegn, der ikke står langs skel. Tvister om hegn omfattet af hegnsloven afgøres af det kommunale hegnsyn.

Efter hegnslovens § 46 kan hegnsynet afkræve sagens parter et vederlag. Hegnsynets vederlag fremgår af bekendtgørelse nr. 570 af 28. maj 2018 om vederlag til hensynet og vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven (vederlagsbekendtgørelsen).

Efter hegnslovens § 46, stk. 4, kan Statsforvaltningen bevilge en part, hvis økonomiske forhold i forbindelse med sagens vigtighed og begrundethed giver anledning dertil, fritagelse for at betale sagens omkostninger for hegnsynet. Omkostningerne afholdes i stedet af statskassen.

Sundheds- og Ældreministeriet

Efter § 6 a i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. træffer Statsforvaltningen afgørelse om, hvorvidt behandling med assisteret reproduktion kan iværksættes, såfremt den sundhedsperson, som er ansvarlig for behandlingen, er i tvivl om en enlig kvindes eller et pars evne til at drage fornøden omsorg for et barn.

Efter § 6 a, stk. 1, skal sundhedspersonen, der er ansvarlig for behandling med assisteret reproduktion, hvor der er tvivl om kvindens eller parrets evne til at drage fornøden omsorg for et barn, indhente samtykke fra den involverede kvinde

eller parret til at indsende oplysninger om sagen til Statsforvaltningen med anmodning om, at Statsforvaltningen træffer afgørelse efter § 6 a, stk. 2. Hvis kvinden eller parret ikke ønsker at give samtykke, skal sundhedspersonen afvise at indlede behandling med assisteret reproduktion.

Statsforvaltningen træffer efter § 6 a, stk. 2, afgørelse om, hvorvidt behandling med assisteret reproduktion kan iværksættes. Statsforvaltningen kan efter bestemmelsen inddrage anden sagkundskab i vurderingen af kvindens eller parrets forældreegnet. Dette kan eksempelvis være den enlige kvindes eller parrets praktiserende læge eller sociale myndigheder. Hvis den enlige kvinde eller parret ikke samtykker, skal Statsforvaltningen afvise, at der kan indledes behandling med assisteret reproduktion. Hvis Statsforvaltningen ikke kan indhente et sådant samtykke, skal iværksættelsen af behandling med assisteret reproduktion afvises.

Statsforvaltningens afgørelse i medfør af § 6 a, stk. 2, kan inden fire uger efter meddelelsen til den enlige kvinde eller parret påklages til Ankestyrelsen. Statsforvaltningen skal vejlede parret om klagemuligheden til Ankestyrelsen.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

Efter byggeloven kan kommunalbestyrelsens afgørelser efter byggeloven og forskrifter udstedt i medfør af byggeloven påklages til Statsforvaltningen, dog kun for så vidt angår retlige spørgsmål.

Efter almenlejeloven beskikker direktøren for Statsforvaltningen formanden for et beboerklagenævn efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Ligeledes beskikker direktøren for Statsforvaltningen efter boligreguleringsloven formanden for huslejenævnet efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Statsforvaltningen varetager en række opgaver efter udlændingeloven, som navnlig hænger sammen med, at Statsforvaltningen træffer afgørelser vedrørende EU-opholdsdokumenter.

Efter indfødsretsloven og lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret) kan dansk indfødsret under overholdelse af nærmere kriterier erhverves ved afgivelse af erklæring over for statsforvaltningen. Det drejer sig bl.a. om nordiske statsborgere, tidligere danske statsborgere samt personer, som har fortabt indfødsretten.

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Efter folketingsvalgloven indleveres kandidatanmeldelser til folketingsvalg til Statsforvaltningen.

3.6.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det foreslås med forslaget til lov om Familieretshuset, at Statsforvaltningen nedlægges. Der henvises herom til punkt 3.2.

Børne- og Socialministeriet finder det hensigtsmæssigt, at Familieretshuset har skarpt fokus på opgaver efter den familieretlige lovgivning og opgaver, som i øvrigt har relation til borgernes personlige forhold. Dette indebærer, at Familieretshuset skal have en smallere opgaveportefølje, end Statsforvaltningen har i dag.

Børne- og Socialministeriet finder derfor, at opgaver, som Statsforvaltningen i dag varetager, men som ikke henhører under den familieretlige lovgivning, eller som ikke i øvrigt har relation til borgernes personlige forhold, efter nedlæggelsen af Statsforvaltningen skal varetages af andre myndigheder end Familieretshuset.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at de opgaver, som Statsforvaltningen og Statsforvaltningens direktør varetager uden for den familieretlige lovgivning m.v., efter nedlæggelsen af Statsforvaltningen pr. 1. april 2019 varetages som beskrevet i det følgende. Der er alene tale om overførsel af opgaver til andre myndigheder.

Justitsministeriet

Det foreslås, at Statsforvaltningens opgaver med hensyn til godkendelse og autorisation af protokol efter midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.v. pr. 1. april 2019 varetages af Justitsministeriet. Justitsministeriet skal fremover behandle sager efter bekendtgørelse af midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m. ligesom Justitsministeriet behandler sager om beskikkelse af auktionsledere efter lov om offentlige auktioner ved auktionsleder.

Der henvises til lovforslagets § 22 og bemærkningerne hertil.

Det foreslås endvidere, at Statsforvaltningens opgaver efter strandingsloven, lov om tillæg til strandingsloven, forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium og forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. pr. 1. januar 2019 varetages af Rigspolitiet. Politidirektøren træffer en række afgørelser efter strandingslovgivning og politiet ansætter strandfogeden. I dag er Statsforvaltningen klageinstans for visse afgørelser, truffet af politidirektøren efter strandingslovgivning. Rigspolitiet træffer allerede i dag afgørelse i en række klagesager, hvor afgørelsen er truffet af en politikreds.

Der henvises til lovforslagets §§ 21 og 23-25 samt bemærkningerne hertil.

Beskæftigelsesministeriet

Det foreslås, at opgaven med beskikkelse af mæglingmænd efter funktionærloven pr. 1. april 2019 varetages af Arbejds-

retten. Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at Statsforvaltningen nedlægges.

Der henvises til lovforslagets § 27 og bemærkningerne her- til.

Energi-, Klima- og Forsyningsministeriet

Det foreslås, at kompetencen efter udstykningsloven til at træffe beslutning om, at omkostningerne ved en skelforretning skal afholdes helt eller delvis af statskassen, pr. 1. april 2019 varetages af Geodatastyrelsen. Ved behandling af en ansøgning om omkostningsfritagelse skal det vurderes, om det skønnes rimeligt at afholde skelforretningen eller om ansøgeren er blevet påført sagen uden rimelig grund. Denne vurdering forudsætter en fagkundskab til reglerne om ejendomshævd, som er til stede hos Geodatastyrelsen.

Der henvises til lovforslagets § 28 og bemærkningerne her- til.

Kirkeministeriet

Det foreslås, at direktøren for Ankestyrelsen pr. 1. april 2019 varetager hvervet som stiftamtmand, idet Statsforvaltningen nedlægges. Direktøren kan delegeres sin stiftsøvrighedskompetence til medarbejdere i Ankestyrelsen på ankechefs niveau eller derover.

Der er alene tale om, at stiftamtmandsrollen overtages og videreføres af direktøren for Ankestyrelsen, for så vidt angår de lovbundne opgaver som medlem af stiftsøvrigheden. Stiftsøvrighedens lovbundne opgaver fremgår af den kirkelige lovgivning. De øvrige opgaver, som stiftamtmanden i dag varetager, herunder deltagelse i bestyrelsen for en række fonde m.v., skal direktøren for Ankestyrelsen ikke varetage, når denne pr. 1. april 2019 overtager hvervet som stiftamtmand. De pågældende fonde informeres herom.

Der henvises til lovforslagets § 30 og bemærkningerne her- til.

De opgaver, som Statsforvaltningen varetager i medfør af bekendtgørelse om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele og cirkulære om førelse af personregistrene i de sønderjyske landsdele i forhold til personregistrene i de sønderjyske landsdele foreslås overtaget af personregisterførerne.

Statsforvaltningens opgaver efter de to forskrifter i forhold til personregisterførernes behandling af faderskabssager foreslås overført til Familieretshuset, der efter forslaget i punkt 3.3. skal varetage behandlingen af faderskabssager.

Disse ændringer kan gennemføres administrativt ved ændring af de to forskrifter.

Miljø- og Fødevarerministeriet

Som følge af den foreslåede nedlæggelse af Statsforvaltningen hjemtages den opgave, som Statsforvaltningen varetager

efter hegnsloven, til Miljø- og Fødevarerministeriet. Det foreslås derfor, at bestemmelsen i hegnslovens § 46, stk. 4, til at bevilge en part fritagelse for at betale sagens omkostninger for hegnsynet, tilpasses, og opgaven varetages pr. 1. april 2019 af miljø- og fødevarerministeren. Det er hensigten, at den konkrete opgavevaretagelse vil blive henlagt til Landbrugsstyrelsen, som allerede i dag varetager visse af Miljø- og Fødevarerministeriets opgaver efter hegnsloven, jf. § 5, stk. 1, nr. 18, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser.

Der henvises til lovforslagets § 31 og bemærkningerne her- til.

Sundheds- og Ældreministeriet

Det foreslås, at de opgaver, som Statsforvaltningen varetager efter lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. pr. 1. januar 2019 varetages af regionsrådet med mulighed for at delegeres sagerne til et eller flere regionsråd.

Delegation af sagerne foreslås under forudsætning af, at regionsrådet afholder udgifterne, der kan være forbundet med delegationen. Opgaverne, der foreslås mulighed for at delegeres, er omfattede af § 6 a, stk. 1 og 2, hvilket indebærer sagsoplysning, inddragelse af anden sagkundskab og afgørelse i sagerne.

Sagerne foreslås placeret i regionsrådet, idet regionerne allerede har ansvaret for at yde behandling med assisteret reproduktion og vurderes at have de rette kompetencer til at træffe afgørelse i sagerne. Der er tale om relativt få sager. Antallet af afgjorte sager har således været 88 sager i 2014, 76 sager i 2015, 134 sager i 2016 og 159 sager i 2017.

Der henvises til lovforslagets § 33 og bemærkningerne her- til.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

Det foreslås, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter bygge- loven og forskrifter udstedt i medfør af bygge- loven pr. 1. januar 2019 kan påklages til Nævnenes Hus.

Den foreslåede ændring sker som følge af forslaget til Familieretshusloven, hvorefter Statsforvaltningen foreslås nedlagt. Det foreslås derfor med lovforslagets § 35, nr. 1 og 2, at kommunalbestyrelsens afgørelser truffet i henhold til bygge- loven fremadrettet kan påklages til Nævnenes Hus under Erhvervsministeriet. Klageinstansens nye geografiske placering sker som led i udmøntningen af Bedre Balance II.

Der henvises til lovforslagets § 35 og bemærkningerne her- til.

Det foreslås, at opgaven med beskikkelse af formanden for et beboerklagenævn efter almenlejeloven med virkning fra den 1. april 2019 varetages af Transport-, Bygnings- og Boligministeriet. Opgaven har hidtil været varetaget af direktør-

ren for Statsforvaltningen. Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen nedlægges.

Der henvises til lovforslagets § 36 og bemærkningerne her til.

Det foreslås, at opgaven med beskikkelse af formanden for huslejenævnet efter boligreguleringsloven med virkning fra den 1. april 2019 varetages af Transport-, Bygnings- og Boligministeriet. Opgaven har hidtil været varetaget af direktøren for Statsforvaltningen. Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen nedlægges.

Der henvises til lovforslagets § 37 og bemærkningerne her til.

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Udlændinge- og Integrationsministeriet fremsætter i Folketingssamlingen 2018/2019 lovforslag om, hvilken myndighed der pr. 1. april 2019 varetager de i punkt 3.6.1. nævnte opgaver efter udlændingeloven, indfødsretsloven og lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), som i dag varetages af Statsforvaltningen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om kommunale og regionale valg, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, partiregnskabsloven og lov om kommunernes styrelse (L 15) fremsat af økonomi- og indenrigsministeren den 3. oktober 2018 indeholder forslag om, at opgaven vedrørende kandidatanmeldelser efter folketingsvalgloven, som i dag varetages af Statsforvaltningen, pr. 1. januar 2019 varetages af Ankestyrelsen.

3.7. Opgaver overført efter ressortdeling i 2016

3.7.1. Gældende ret

Med kongelig resolution af 28. november 2016 blev forretningernes fordeling mellem ministerierne ændret. I forlængelse heraf blev en række opgaver, som Statsforvaltningen varetog på forskellige områder uden for familieretten, henlagt til andre myndigheder.

På Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område varetog Statsforvaltningen tidligere opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter masteloven, jf. § 23 i masteloven. Klagemyndigheden har siden den 28. november 2016 været varetaget af Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet.

På Sundheds- og Ældreministeriets område varetog Statsforvaltningen tidligere sekretariatsbetjeningen af Det Psykiatriske Patientklagenævn, jf. § 34 i lov om tvang i psykiatrien, samt opgaven vedrørende patientrådgivere i psykiatrien efter § 25 i lov om tvang i psykiatrien. Disse opgaver har siden den 28. november 2016 været varetaget af Nævnenes Hus.

På Transport-, Bygnings- og Boligministeriets område varetog Statsforvaltningen tidligere udpegning af medlemmer til byfornyelsesnævne og afholdelse af byfornyelsesnævnenes udgifter m.v., jf. §§ 84 og 86 i byfornyelsesloven. Denne opgave har siden den 28. november 2016 været varetaget af Erhvervsministeriet.

3.7.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

I forbindelse med den foreslåede nedlæggelse af Statsforvaltningen finder Børne- og Socialministeriet det hensigtsmæssigt, at det fremgår af de i punkt 3.7.1. nævnte love, at de opgaver, som Statsforvaltningen tidligere varetog, nu varetages af andre myndigheder.

3.7.3. Den foreslåede ordning

På Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets område foreslås det, at masteloven ændres således, at det af loven fremgår, at energi-, forsynings- og klimaministeren er klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedernes afgørelser efter masteloven.

Det foreslås på Sundheds- og Ældreministeriets område, at lov om tvang i psykiatrien ændres således, at det af loven fremgår, at Nævnenes Hus sekretariatsbetjener Det Psykiatriske Patientklagenævn og varetager opgaver vedrørende patientrådgivere i psykiatrien.

Endelig foreslås det på Transport-, Bygnings- og Boligministeriets område, at byfornyelsesloven ændres således, at det fremgår af loven, at Erhvervsministeriet varetager opgaverne efter §§ 84 og 86 i byfornyelsesloven vedrørende byfornyelsesnævne.

Der henvises til lovforslagets §§ 29, 32 og 34 og bemærkningerne her til.

3.8. Omtale af Statsforvaltningen i anden lovgivning

3.8.1. Gældende ret

Afgørelser truffet af Statsforvaltningen og andre opgaver, der udføres af Statsforvaltningen nævnes i en række love, som ikke i øvrigt pålægger Statsforvaltningen opgaver, og som dermed ikke er omtalt i punkt 3.3.-3.7.

På Justitsministeriets område drejer det sig om ægtefælleskifteloven, hvor visse retsvirkninger er betinget af, at der er indgivet anmodning om separation eller skilsmisse til Statsforvaltningen.

På Beskæftigelsesministeriets område drejer det sig om børnetilskudslovens bestemmelse om forskudsvis betaling af særligt bidrag, da dette kun kan ske inden for den grænse, som Statsforvaltningen fastsætter.

Endelig drejer det sig på Økonomi- og Indenrigsministeriets område om CPR-loven, hvor registrering af barnets bopæl i CPR er reguleret i lovens § 8, og hvorved der bl.a. kan lægges vægt på aftaler om samvær og bopæl, der er indgået

over for Statsforvaltningen. Der henvises til § 8 i CPR-loven, der er beskrevet i punkt 3.3.2.

3.8.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Det foreslås med forslaget til lov om Familieretshuset, at Statsforvaltningen nedlægges. Der henvises herom til punkt 3.2.

Børne- og Socialministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der derfor foretages de nødvendige konsekvensændringer i ægtefælleskifteloven, børnetilskudsloven og CPR-loven.

3.8.3. Den foreslåede ordning

På Justitsministeriets område foreslås det, at ægtefælleskifteloven ændres således, at det afspejles, at anmodning om separation eller skilsmisse indgives til Familieretshuset. Der henvises til lovforslagets § 18, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

På Beskæftigelsesministeriets område foreslås det, at børnetilskudsloven ændres således, at det afspejles, at særligt bidrag efter børnebidragsloven fastsættes af Familieretshuset eller familieretten. Der henvises til lovforslagets § 26 og bemærkningerne hertil.

På Økonomi- og Indenrigsministeriets område foreslås det, at CPR-loven ændres, således at det afspejles i CPR-lovens § 8, der fastlægger bopælsregistreringen i CPR af et barn, at indgåelse af aftale om barnets bopæl kan ske over for både Familieretshuset og familieretten, og at både Familieretshuset og familieretten kan tage stilling til samvær. Herudover foreslås det, at § 8 i CPR-loven ændres, således at det afspejles i bestemmelsen, at barnet kan have delt bopæl efter den i lovforslagets § 1, nr. 16, foreslåede § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven. Det foreslås endvidere afspejlet i bestemmelsen, at ophør af en aftale om delt bopæl i visse situationer kan have betydning for hvem, der er bopælsforælder. Endelig foreslås det at ændre bilag 1 til CPR-loven, så der tilvejebringes hjemmel til at registrere, at forældre kan aftale delt bopæl efter den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede § 18 a i forældreansvarsloven. Der henvises til lovforslagets § 39 og bemærkningerne hertil.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har de nedenfor anførte økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Med forslaget om ændring af forældreansvarsloven gøres det muligt for forældre med fælles forældremyndighed at aftale delt bopæl for deres barn. Forældrene kan anmode om at få denne aftale registreret i CPR. Endvidere foreslås det at pålægge forældre, der ikke enige om, hvem der skal være bopælsforælder ved en samlivsophævelse, delt bopæl for barnet i en overgangsperiode. Disse forældre vil i overgangsperioden som udgangspunkt ikke kunne indlede en sag om barnets bopæl. Der vil være merudgifter forbundet med,

at sagsbehandlere i Familieretshuset skal foretage registrering af delt bopæl i CPR-systemet på vegne af enige forældre. Til finansiering af dette forventes en merudgift på 0,4 mio. kr. om året (2019-pl).

Det foreslås endvidere, at ægtefæller med fællesbørn under 18 år, der søger om skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, skal gennem en refleksionsperiode. I denne periode skal de gennemføre et obligatorisk digitalt baseret forløb om konflikthåndtering m.v. Familieretshuset skal stille dette værktøj til rådighed. Der vil i denne forbindelse være merudgifter til licensbetaling på forventeligt 1,1 mio. kr. om året (2019-pl).

For så vidt angår den foreslåede medvirken af børnesagkyndige fra Børneenheden i forbindelse med sager om fuldbyrdelse af forældreansvar efter retsplejeloven bemærkes det, at der er tale om opgaver, der allerede i dag varetages af domstolene. Den foreslåede anvendelse af børnesagkyndige fra Børneenheden i Familieretshuset forventes derfor dækket af den allerede eksisterende finansiering hertil, der findes i domstolene. Den foreslåede mulighed for i forbindelse med en fuldbyrdelsessag kortvarigt at kunne tilbageholde den forælder, som ikke efterlever en aftale eller afgørelse, forventes ligeledes dækket af domstolenes eksisterende finansiering af fuldbyrdelsessager, mens forslaget om mulighed for hjemvisning til fornyet behandling i Familieretshuset som afslutning af en fuldbyrdelsessag forventes dækket af Familieretshusets finansiering af opgavevaretagelsen som sådan.

For så vidt angår de ikke-familieretlige opgaver, der varetages af Statsforvaltningen, og som med lovforslaget foreslås tilbageført til hvervgiverne, er lovforslaget udgiftsneutralt. Ændringerne foreslås gennemført ud fra princippet om, at pengene følger opgaven. Betydningen af dette beskrives i nedenstående.

Med lovforslaget foreslås endvidere, at direktøren for Ankestyrelsen overtager hvervet som stiftamtmand. Denne opgave varetages aktuelt af direktøren for Statsforvaltningen. Som følge af opgaveoverdragelsen overføres 0,1 mio. kr. (2019-pl) til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

For så vidt angår Sundheds- og Ældreministeriet drejer det sig om opgaver efter lov om assisteret reproduktion. Opgaverne overføres fra Statsforvaltningen til regionerne. Der overføres i denne forbindelse en bevilling på 0,6 mio. kr. (2019-pl) til regionerne. Dette beløb kan dog først endeligt fastlægges efter DUT-forhandling med de regionale parter.

Opgaver, der i Statsforvaltningen i 2016 blev håndteret af mindre end 0,5 faglige årsværk, får ikke tilført bevilling i forbindelse med opgaveoverførslen. Det drejer sig om opgaver efter strandingsloven, lov om tillæg til strandingsloven, forordning ang. Strandings-Commissionaires Sallarium, forordning ang. Dykkervæsenet m.v., midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.v., funktionærloven, udstykningsloven, hegnsloven, almenlejeloven,

boligreguleringsloven og lov om superficære fæste- og leje-forhold.

Med kongelig resolution af 28. november 2016 blev forretningernes fordeling mellem ministerierne ændret. I forlængelse heraf blev en række ikke-familieretlige opgaver, som Statsforvaltningen varetog på forskellige områder, henlagt til andre myndigheder. Det drejer sig om opgaver efter maste-loven, lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og byfornyelsesloven. For disse opgaver er ressourcerne til varetagelse af opgaverne overført i forbindelse med overførelsen af opgaven i umiddelbar forlængelse af udstedelsen af kongelig resolution af 28. november 2016.

Partierne bag satspuljen er enige om at tilvejebringe finansieringen af merudgifterne ved udmøntningen af satspuljen for 2019.

Lovforslaget følger principperne for digitaliseringsklar lovgivning, herunder bemærkes særligt den i lovforslagets § 2, nr. 13, foreslåede § 42 a, stk. 2, i ægteskabsloven om et obligatorisk digitalt forløb i sager om bevilling til skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervs-livet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

I det nye familieretlige system skal alle familieretlige sager indledes i Familieretshuset, og sagerne behandles og afgøres af enten Familieretshuset eller familieretten. Der vil af hensyn til parternes retssikkerhed være øget domstolsinddragelse i komplicerede og konfliktfyldte familieretlige sager. Dette indebærer dog også, at i komplicerede og konfliktfyldte sager, der efter den gældende ordning afgøres administrativt, skal parterne som udgangspunkt møde i retten, og de skal selv afholde eventuelle advokatudgifter i forbindelse hermed, medmindre de opfylder betingelserne for at få fri proces.

Derimod vil alle enkle sager blive afgjort administrativt på skriftligt grundlag. Dette vil for en række borgere betyde, at de ikke behøver at møde i retten, og at de ikke behøver at afholde udgifter til advokat.

Endvidere vil en part kunne anmode om, at en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten. Dette indebærer en forbedring af borgernes retsstilling, fordi Statsforvaltningens familieretlige afgørelser i dag alene kan påklages administrativt til Ankestyrelsen, hvis afgørelser alene kan indbringes for retten efter § 63 i grundloven.

Endelig indebærer det nye familieretlige system, at sager efter ægteskabsloven, der i dag alene behandles af domstolene, fremover skal indledes i Familieretshuset ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, som Familieretshuset

stiller til rådighed. Det drejer sig bl.a. om ændring af aftaler indgået i forbindelse med separation og skilsmisse.

De i § 1, nr. 1 og 3, foreslåede bestemmelser understreger, at hensynet til barnet ved afgørelsen af sager efter forældreansvarsloven skal sættes over alle andre hensyn, og barnets ret til beskyttelse mod vold m.v. fremhæves. I tråd hermed foreslås kriterierne for at fuldbyrde en afgørelse eller aftale om forældreansvar, sådan at dette alene kan ske under hensyn til barnet og skal varetage barnets bedste. Det er ligeledes en forudsætning for fuldbyrdelse, at der ikke er grundlag for at henvise sagen til fornyet behandling i Familieretshuset. Et andet element i tilpasningen af reglerne om fuldbyrdelse er, at det bliver muligt kortvarigt at tilbageholde en forælder, der ikke efterlever en afgørelse eller aftale om forældreansvar. Der henvises til det ved lovforslagets § 15, nr. 19, foreslåede kapitel 42 b i retsplejeloven.

Endvidere tydeliggøres med forslaget § 1, nr. 35, at en part ikke er forpligtet til at deltage i et møde med den anden part i en forældreansvarssag, hvis parten eller partens barn har været udsat for voldelig adfærd fra den anden part. Dette foreslås ligeledes at gælde ved vilkårsforhandling i sager om separation og skilsmisse, jf. forslaget § 2, nr. 10.

Forslagets § 1, nr. 17, indebærer, at enige forældre med fælles forældremyndighed får mulighed for at aftale delt bopæl for barnet og få aftalen registreret i CPR. En aftale om delt bopæl indebærer, at forældrene skal være enige om alle beslutninger vedrørende barnet, herunder om overordnede forhold i barnets daglige liv.

Efter forslaget § 1, nr. 16, skal et barn i en periode på 3 måneder efter forældres samlivsophævelse have delt bopæl med den virkning, at forældrene skal være enige om alle beslutninger, og at en forælder som udgangspunkt ikke kan søge om at blive bopælsforælder.

For ægtefæller med fælles barn under 18 år, der ønsker skilsmisse uden forudgående separation, såkaldt direkte skilsmisse, indføres der med forslaget § 2, nr. 13, en refleksionsperiode på 3 måneder, i hvilken ægtefæller skal gennemføre et obligatorisk digitalt forløb, der bl.a. giver dem viden om og redskaber til at håndtere barnets behov i brudsituationen. Dermed afskaffes muligheden for direkte skilsmisse for disse ægtepar.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ikke EU-retlige konsekvenser.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 28. juni 2018 til den 24. august 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: 3F – Fagligt Fælles Forbund, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus

Universitet (Juridisk Institut), AC-Børnehjælp, Adoption & Samfund, Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Adoptionstrekanten, Advokatrådet, Akademikerne, Alternativet, Alzheimerforeningen, Amnesty International, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Ankestyrelsen, ATP, Barnets Tarv Nu, Bedre Psykiatri – landsforeningen for pårørende, Biskopperne, Boligselskabernes Landsforening, BOSAM, BUPL, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Byretterne, Børn og Familier, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danish International Adoption, Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Lærerforening, Danmarks Provsteforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Fertilitetsselskab, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Folkeparti, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi, Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Arveretsadvokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Dansk Sygeplejeråd, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Demenskoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Det Centrale Handicapråd, Det færøske sundheds- og indenrigsministerium, Det grønlandske Departement for Sociale Anliggender og Justitsvæsenet, Det Konservative Folkeparti, Det Kriminalpræventive Råd, Det Sociale Netværk, Digitaliseringsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, DUKH, Enhedslisten, Fabu, FADD, FOA, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Hegnsyn i Danmark, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, For-

eningen for ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen Mor, ForældreLANDSforeningen FBU, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Godfar, HK/kommunal, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Husleje- og Beboerklagenævnsforeningen, Institut for Menneskerettigheder, KFUM's sociale arbejde, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Koreaklubben, Kristelig Fagbevægelse, Kristendemokraterne, Kvinderådet, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landbrug og Fødevarer, Landsforeningen, BoPaM, Landsforeningen Bæredygtigt Landbrug, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Landsforeningen af Menighedsråd, Landsforeningen af socialpædagoger, Landsforeningen af tidligere og nuværende psykiatribrugere, Landsforeningen for børn og forældre, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, Landsforeningen for ufrivilligt barnløse, Landsforeningen LEV, Liberal Alliance, Livsværk, LO, LOS – de private sociale tilbud, Lejernes Landsorganisation i Danmark, Lægeforeningen, Mandecentret, Mødrehjælpen, Nye Borgerlige, Plejefamiliernes landsforening, Politiforeningen, Procesbevillingsnævnet, Psykiatrifonden, Radikale Venstre, Red Barnet, Regionernes Lønnings- og Takstnævn, Retssikkerhedsfonden, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, SIND, Selveje Danmark, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialstyrelsen, Socialt Lederforum, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Statsforvaltningen, Stiftsøvrighederne, Sundheds- og Indenrigsministeriet på Færøerne, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TABUKA, Tænketanken Adoption, Udbetaling Danmark, Ungdommens Røde Kors, Ungdomsringen, Unicef Danmark, Venstre, Vestre Landsret, Ældre Sagen, Østre Landsret og 121 Adoption.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Mindreudgifter for staten på 0,5 mio. kr. i 2019 og 0,6 mio. kr. i 2020 og frem.	Merudgifter for staten på 1,4 mio. kr. i 2019 og 1,5 mio. kr. i 2020 og frem. Merudgifter for regionerne på 0,5 mio. kr. i 2019 og 0,6 mio. kr. i 2020 og frem.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Administrative konsekvenser for Familieretshuset ved registrering af aftaler om delt bopæl og administration af kravet om en refleksionsperiode ved skilsmisse.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Med forslaget får borgerne mulighed for at få alle familieretlige sager behandlet af domstolene. Hensynet til barnet gøres til det vigtigste hensyn i forældreansvarslo-	Ægtefæller med fælles børn under 18 år, der ønsker skilsmisse uden forudgående separation, har ikke adgang til direkte skilsmisse og skal igennem en refleksio-

	ven, og barnets ret til beskyttelse mod vold m.v. fremhæves. Kriterierne for fuldbyrdelse af forældreansvar ændres, sådan at dette alene kan ske under hensyn til barnet og til varetagelse af barnets bedste. Endvidere må der ikke være grundlag for at henvise sagen til behandling i Familieretshuset. For at skåne barnet ved fuldbyrdelsen gøres det muligt kortvarigt at tilbageholde en forælder, der ikke efterlever en afgørelse eller aftale om forældreansvar. Forældre med fælles forældremyndighed får mulighed for at aftale, at deres barn skal have delt bopæl med den virkning, at de skal være enige om alle beslutninger vedrørende barnet.	onsperiode på tre måneder, i hvilken de skal gennemføre et obligatorisk digitalt forløb. Endvidere skal barnet som udgangspunkt have delt bopæl i tre måneder efter samlivsophævelsen. I den periode kan der som udgangspunkt ikke rejses sag om barnets bopæl.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Af § 1 i forældreansvarsloven fremgår, at børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Forældreansvarsloven indeholder ikke en formålsbestemmelse, men det følger af lovens § 4, at afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. Bestemmelsen indeholder dermed lovens grundlæggende princip om, at de myndigheder, der behandler sager efter forældreansvarsloven, altid skal varetage hensynet til barnets bedste.

Efter § 2, stk. 1 og 2, i forældreansvarsloven skal forældremyndighedens indehaver drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling.

Når forældre har fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold efter § 3, stk. 1, enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan dog træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv.

Det foreslås, at der i § 1 i forældreansvarsloven indsættes en formålsbestemmelse, der som et generelt princip fastslår, at i alle forhold, som er omfattet af forældreansvarsloven, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

Med den foreslåede nye formålsbestemmelse understreges det, at hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse skal komme i første række både for forældremyndighedens indehaver og for Familieretshuset og familieretten, når der træffes beslutninger om barnets forhold.

Den foreslåede bestemmelse tager ligesom § 4 i forældreansvarsloven afsæt i artikel 3 i FN's Børnekonvention. Efter artikel 3 i børnekonventionen skal barnets bedste komme i første række ved alle foranstaltninger vedrørende barnet. Endvidere skal deltagerstaterne sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for barnets trivsel under hensyntagen til de rettigheder og pligter, der gælder for barnets forældre, værge eller andre personer med juridisk ansvar for barnet, og deltagerstaterne skal med henblik herpå træffe alle passende lovgivningsmæssige og administrative forholdsregler.

Den foreslåede formålsbestemmelse i § 1 i forældreansvarsloven indebærer, at forældremyndighedens indehaver ved udøvelsen af de forpligtelser og beføjelser, der følger af §§ 2 og 3 i forældreansvarsloven til at drage omsorg for barnet og træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov, skal tage hensyn til formålsbestemmelsen.

Formålsbestemmelsen har ligesom § 4 i forældreansvarsloven betydning for alle sager, der behandles og afgøres efter forældreansvarsloven. Hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse har således forrang over andre hensyn ved alle afgørelser efter forældreansvarsloven – både midlertidige og endelige – om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og anden kontakt.

Formålsbestemmelsen har navnlig betydning for forståelsen af § 19 i forældreansvarsloven, hvorefter barnets forbindelse

med begge forældre søges bevaret ved, at barnet har ret til samvær med den forælder, som det ikke har bopæl hos. Formålsbestemmelsen skal således tydeliggøre, at ved afgørelser om barnets ret til kontakt med begge forældre, skal afgørelsen træffes ud fra barnets perspektiv. Der er således ikke tale om en ret for en forælder til at have kontakt med barnet, som går forud for hensynet til barnet. Det forhold, at det er samværsforælderen, og ikke barnet, der kan anmode om fastsættelse af samvær, ændrer ikke dette.

Den foreslåede formålsbestemmelse understøttes af § 4 i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås ændret bl.a. med henblik på at tydeliggøre, at Familieretshuset og familieretten ved afgørelser efter forældreansvarsloven skal have fokus på, at afgørelsen skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare.

Begrundelsen for forslaget om at indsætte en formålsbestemmelse i forældreansvarsloven er navnlig at tydeliggøre, at barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse altid skal komme i første række, og at disse hensyn skal vægtes over andre hensyn i sager efter forældreansvarsloven, herunder over hensynet til forældrene.

Det foreslås samtidigt, at bestemmelsen i den gældende § 1 videreføres uændret som § 1a. Det foreslås således, at børn og unge under 18 år fortsat er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår den foreslåede bestemmelse i § 4, 2. pkt., i forældreansvarsloven. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Det fremgår af § 3, stk. 1, 1. pkt., i forældreansvarsloven, at når forældre har fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene.

Bestemmelsen i § 3, stk. 1, 2. pkt., vedrører ligeledes situationer, hvor forældrene har fælles forældremyndighed. Her fastlægger bestemmelsen, at den forælder, som barnet har bopæl hos efter forældreansvarsloven (bopælsforælderen), kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet barnets bopæl skal være. Bopælsforælderen kan således selvstændigt tage stilling til større spørgsmål af dagligdags karakter, såsom beslutninger vedrørende daginstitution og spørgsmål om barnets daglige velbefindende, herunder om barnet skal gå til skolepsykolog, deltage i en børnegruppe, modtage børnesagkyndig rådgivning eller lignende. Bopælsforælderen kan også bestemme, hvor i landet barnet skal have bopæl.

Efter den familieretlige lovgivning kan kun den ene forælder være bopælsforælder med de beslutningskompetencer, der følger af § 3, stk. 1, 2. pkt., i forældreansvarsloven, mens

den anden forælder betegnes som samværsforælder. Også i en situation, hvor et barn bor fast lige meget hos hver forælder, vil kun den ene forælder have status af bopælsforælder efter forældreansvarsloven.

Det foreslås, at der som § 3, stk. 1, 3. pkt., indsættes en ny bestemmelse, hvorefter forældre med fælles forældremyndighed skal være enige om de overordnede forhold i barnets daglige liv, som en bopælsforælder efter § 3, stk. 1, 2. pkt., selvstændigt kan tage stilling til, når barnet har delt bopæl i familieretlig forstand efter de i lovforslagets § 1, nr. 16 og 17, foreslåede nye bestemmelser i § 17, stk. 3, og § 18 a, stk. 1, 1. pkt., i forældreansvarsloven.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 3, har et barn i en periode på tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse delt bopæl i familieretlig forstand, hvis forældrene har fælles forældremyndighed. Dette gælder dog ikke, hvis forældrene er enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl efter forældreansvarsloven, dvs. hvem af dem der skal være bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Efter den foreslåede bestemmelse i § 18 a, stk. 1, 1. pkt., kan forældre, der har fælles forældremyndighed, aftale, at barnet har delt bopæl.

Når et barn har delt bopæl, har ingen af forældrene status som bopælsforælder efter den familieretlige lovgivning, uanset hvor meget barnet opholder sig hos den ene eller den anden forælder, eller måske slet ikke opholder sig der. Barnet vil dog i relation til folkeregistrering (bopælsregistrering) i CPR fortsat kun have én bopælsregistrering.

Endvidere indebærer delt bopæl, at den ene forælder ikke selvstændigt kan tage stilling til større spørgsmål af dagligdags karakter vedrørende barnet, såsom hvilken daginstitution barnet skal gå i, eller hvor barnet skal bo. Det forudsættes således eksempelvis, at forældrene forud for, at barnet af den ene forælder skrives op til en daginstitution, har aftalt, hvilken institution barnet skal skrives op til.

Kravet om enighed mellem forældrene i forhold til overordnede forhold i barnets daglige liv har kun betydning mellem forældrene. Der er således tale om en ren familieretlig konstruktion. Den delte bopæl har derfor ikke betydning ved administrationen af lovgivning, der ikke er familieretlig, herunder f.eks. udbetaling af offentlige ydelser knyttet til barnet og bopælsregistreringen i CPR af barnet efter CPR-loven. Myndigheder, der administrerer denne eller anden lovgivning, vil således ikke ved administrationen heraf tillægge den omstændighed, at der er delt bopæl, nogen betydning.

Den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, 3. pkt., ændrer ikke ved, at forældrene i kraft af den fælles forældremyndighed efter § 3, stk. 1, 1. pkt., også skal være enige om væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold.

For så vidt angår forældre, der efter den foreslåede bestemmelse i § 18 a, stk. 1, 1. pkt., i forældreansvarsloven har aftalt delt bopæl for barnet, er begrundelsen for forslaget, at forældre med fælles forældremyndighed, der ikke bor sam-

men, bør have mulighed for at indgå aftale om delt bopæl og få registreret det ligeværdige forældreskab, som de i kraft af aftalen har i forhold til deres barn. Der skabes således mulighed for at tilkendegive, at man er samarbejdende og ligeværdige forældre.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 16 og 17, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Efter § 4 i forældreansvarsloven skal afgørelser efter loven træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

Begrebet barnets bedste skal til enhver tid tolkes som den bedst tænkelige løsning for det enkelte barn, og vurderingen af barnets bedste skal altid ske ud fra en individuel vurdering af det enkelte barns forhold. Vurderingen bygger på de foreliggende oplysninger om barnet, herunder oplysninger fra børnesagkyndige undersøgelser og sagkyndige erklæringer og på barnets egne synspunkter, alt efter barnets alder og modenhed. Der henvises til Folketingstidende 2006-07, tillæg A, s. 4427.

Ved vurderingen af, hvad der er bedst for barnet, skal der tages hensyn til hovedprincipperne i forældreansvarsloven om, at et barn har ret til to forældre, og at forældrene skal tage ansvar for barnet, dels ved at drage omsorg for barnet, dels ved at samarbejde om væsentlige beslutninger om barnet. Der henvises til Folketingstidende 2006-07, tillæg A, s. 4486 f.

Forældreansvarsloven bygger således på en formodning om, at det er bedst for et barn at have kontakt med begge sine forældre. Det fremgår dog også af § 21, stk. 2 og 3, i forældreansvarsloven, at samvær fastsættes efter en konkret vurdering af barnets forhold, at fastsættelse af samvær kan afslås, og at en aftale eller afgørelse om samvær kan ændres eller ophæves. Det vil eksempelvis i udgangspunktet være tilfældet, hvis en forælder har udøvet vold mod barnet, ligesom vold mod den anden forælder kan føre til, at barnets kontakt til den voldelige forælder afskæres. Der henvises til Folketingstidende 2006-07, tillæg A, s. 4462.

Er en samværsforælder dømt for kriminalitet, kan dette forhold efter en konkret vurdering også i sig selv føre til, at en ansøgning om samvær afslås, eller at et fastsat samvær ophæves, også selvom kriminaliteten hverken var rettet mod barnet eller barnets nærmeste. Dette vil være særligt aktuelt i forhold til sædelighedsforbrydelser mod børn.

Efter § 11 i forældreansvarsloven kan fælles forældremyndighed ophæves, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste.

Bestemmelsen fik dette indhold ved en ændring af forældreansvarsloven i 2012 for herved at skabe større rum for at foretage et skøn over barnets bedste i forbindelse med en af-

gørelse om ophævelse af fælles forældremyndighed. Der henvises til Folketingstidende 2011-12, A, L 157 som fremsat, side 25.

De kriterier, som skulle inddrages i vurderingen af spørgsmålet om ophævelse af den fælles forældremyndighed forud for ændringen af § 11 i forældreansvarsloven i 2012, skal efter lovændringen i 2012 fortsat inddrages, da disse forhold også vil have betydning for samarbejdspotentialen. Det vil således fortsat have betydning for vurderingen, hvis en forælder har udøvet vold eller lignende mod den anden forælder, barnet eller andre i familien. Voldsudøvelsen kan påvirke familien som helhed i en sådan grad, at det ikke kan antages at være i barnets interesse, at der i disse situationer dømmes til fælles forældremyndighed. Det samme vil være tilfældet, hvis der er sket seksuelle krænkelse af barnet, den anden forælder eller andre familiemedlemmer.

Det kan som udgangspunkt heller ikke anses for at være i barnets interesse, at der dømmes til fælles forældremyndighed, hvis en forælder er uegnet som forældremyndighedsindehaver, f.eks. på grund af massivt misbrug, en alvorlig psykisk lidelse eller andet, der gør forælderen uegnet til at deltage i væsentlige beslutninger vedrørende barnets liv. Der kan også være tale om, at en forælder ikke er interesseret i at varetage omsorgen for barnet og ved sin adfærd har vist, at den pågældende ikke har til hensigt at deltage i barnets liv. Det kan f.eks. være en forælder, som efter praksis ikke vil få samvær, eksempelvis fordi den pågældende ikke har formået at være i stabil kontakt med barnet eller har været fraværende i barnets liv i flere år, og den manglende kontakt kan tilskrives samværsforælderens egne forhold.

Som det fremgår ovenfor, kan retten kun ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste. Det betyder, at der skal kunne påvises konkrete holdepunkter for, at forældrene må antages ikke at kunne samarbejde – også fremadrettet – til bedste for barnet. Dette vil afhænge af en konkret vurdering, hvor det kan tillægges betydning, i hvilken grad forældrene kommunikerer med hinanden om barnet og barnets forhold, idet kommunikationen skal kunne danne fundament for et egentligt samarbejde.

Fælles forældremyndighed må således forudsætte, at forældrene realistisk set er i stand til sammen og inden for rimelig tid at blive enige om spørgsmål om barnet, og at forældrene ikke regelmæssigt har behov for myndighedernes hjælp til at kunne træffe beslutninger om barnet, uden at der opstår vedvarende konflikter. Manglende tillid til den anden forælder eller manglende vilje eller evne til at være fleksibel og tilpasse sin egen opfattelse til den anden forælders opfattelse kan indikere, at fælles forældremyndighed ikke er bedst for barnet.

Det foreslås, at der i § 4 i forældreansvarsloven som 2. pkt. indsættes en bestemmelse, hvorefter Familieretshuset og familieretten ved afgørelser efter forældreansvarsloven skal

have fokus på, at afgørelsen skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold og anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at barnet er vidne til vold. Bestemmelsen supplerer den gældende bestemmelse i § 4, hvorefter afgørelser efter forældreansvarsloven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

Med forslaget tydeliggøres forståelsen af barnets bedste, herunder at det er barnets samlede situation, der skal tages hensyn til. Efter forslaget præciseres det, at ud over at alle afgørelser efter forældreansvarsloven skal være bedst for barnet, skal myndighederne ved alle afgørelser også have fokus på barnets trivsel og på at skærme barnet mod vold og anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare. Herunder skal myndighederne have fokus på at beskytte barnet mod den skade og fare, der ligger i som barn at være vidne til vold. Sidstnævnte kan bl.a. have selvstændig betydning, hvis barnet tidligere har været vidne til vold mellem forældrene, eller hvis der har været vold mellem forældrene, som barnet ikke har været vidne til, men hvor der er risiko for fremtidig vold, som barnet kan blive vidne til. Det har ikke betydning hvem, der har været offer for volden, og bestemmelsen har derfor også betydning, hvis der f.eks. har været vold i forholdet mellem en forælder og dennes samlever.

Bestemmelsen understøtter således den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede nye formålsbestemmelse i § 1 i forældreansvarsloven. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Ændringen tydeliggør endvidere myndighedernes forpligtelse til at beskytte barnet mod vold eller anden handling, der udsætter det for skade eller fare, når der træffes afgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

Ændringen vil have betydning for alle afgørelser – både midlertidige og endelige – om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og anden kontakt.

Der er med ændringen af § 4 ved indsættelse af et nyt 2. pkt. ikke tilsigtet en begrænsning af de allerede eksisterende muligheder for at afskære eller begrænse et barns kontakt til en forælder, hvor det efter en konkret vurdering må anses for at være bedst for barnet.

Begrundelsen for den foreslåede tilføjelse til § 4 i forældreansvarsloven er at tydeliggøre, at Familieretshuset og familieretten gennem deres afgørelser er forpligtede til at fokusere ikke blot på barnets bedste, men også på barnets trivsel, og at de samtidig er forpligtet til at medvirke, at et barn bliver udsat for skadelige eller farlige handlinger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Efter § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningen behandle en sag om forældremyndighed, barnets bopæl,

samvær m.v., hvis betingelserne i § 448 f i retsplejeloven er opfyldte. Disse bestemmelser indeholder reglerne om domstolens internationale kompetence til at behandle sager om forældreansvar.

Med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslås det, at § 448 f i retsplejeloven uden indholdsmæssige ændringer videreføres som § 448 g i retsplejeloven.

Det foreslås, at § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven ændres sådan, at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshuset kan behandle en sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v., hvis betingelserne i § 448 g i retsplejeloven er opfyldte.

De foreslåede ændringer af § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven indebærer, at Familieretshusets internationale kompetence til at behandle en sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v., er reguleret i § 448 g i retsplejeloven.

Begrundelsen for forslaget er, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v. Der henvises til den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede bestemmelse i § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.1.

Til nr. 5

Forældreansvarsloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen, og som indeholder henvisning til "statsforvaltningen". Det drejer sig efter §§ 9, 10 og 13, stk. 1, om, at aftale om forældremyndighed mellem forældrene skal anmeldes til Statsforvaltningen, efter § 19, stk. 4, at bopælsforælderen kan anmode Statsforvaltningen om at indkalde den anden forælder til et møde om samvær, hvis der ikke eller kun i begrænset omfang er samvær, efter § 28 om midlertidig forældremyndighed, når forældremyndighedsindehaveren er forhindret i at træffe beslutninger om barnets forhold, efter § 29 a om kontaktbevarende samvær, efter § 33, stk. 2, om færdiggørelse af børnesagkyndige undersøgelser eller andre undersøgelser efter sagens indbringelse for retten, efter § 35 med tilhørende overskriften om barnets adgang til at anmode Statsforvaltningen om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, samt efter § 41, stk. 5, der efter lovforslagets § 1, nr. 49, bliver stk. 2, om muligheden for at påklage en afgørelse om orientering om barnet til Statsforvaltningen.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås ned-

lagt, hvorefter det vil være Familieretshuset eller familieretten, der behandler de sager efter forældreansvarsloven, som Statsforvaltningen behandler i dag, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

De sager, der er omfattet af § 19, stk. 4, og § 35 i forældreansvarsloven er imidlertid ikke sager, hvor der skal træffes en materiel afgørelse, og de skal derfor kun behandles af Familieretshuset. Efter § 15, stk. 4, i forslaget til Familieretshusloven behandles sager efter § 35 i forældreansvarsloven af Børneenheden i Familieretshuset.

§§ 9, 10, 13 og 29 a i forældreansvarsloven vedrører sager, der efter § 5, stk. 2, nr. 1, og § 6, stk. 2, nr. 3, i forslaget til Familieretshusloven alene skal behandles af Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Det fremgår af § 1, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 146 af 22. februar 2016 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v., at der ikke kan modtages anmeldelse af aftale om ophør af fælles forældremyndighed eller overførsel af forældremyndigheden fra den ene forælder til en anden, som er indgået før barnets fødsel, eller anmeldelse af en tidsbegrænset eller i øvrigt betinget aftale om forældremyndighed.

Det foreslås, at det indsættes som § 10 a i forældreansvarsloven, at en aftale om forældremyndighed efter §§ 9 og 10 i forældreansvarsloven ikke er gyldig, hvis den er indgået inden barnets fødsel, eller aftalen er betinget eller tidsbegrænset.

Bestemmelsen finder anvendelse for aftaler efter §§ 9 og 10 i forældreansvarsloven. Dette omfatter aftaler mellem forældre om, at de har fælles forældremyndighed, og aftaler mellem forældre, der har fælles forældremyndighed, om, at den ene forælder har forældremyndigheden alene. Sådanne aftaler er efter den foreslåede bestemmelse ikke gyldige og kan derfor heller ikke anmeldes til Familieretshuset.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 1, stk. 4, i bekendtgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Det findes af ordensmæssige hensyn, og da der kan være tvivl om klarheden i hjemmelsgrundlaget, at bestemmelsen bør fremgå af forældreansvarsloven.

Til nr. 7 og 8

Efter § 11, 1. pkt., i forældreansvarsloven træffer retten afgørelse om forældremyndighed i sager, hvor der fælles forældremyndighed, forældrene ikke lever sammen, og forældrene er uenige om forældremyndigheden. Det fremgår videre af § 11, 2. pkt., at retten kun kan ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste.

Det foreslås, at § 11 ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om forældremyndighed i sager omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede nye bestemmelse i § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 9

Det fremgår af § 13, stk. 1, i forældreansvarsloven, at forældre kan aftale at overføre forældremyndigheden fra den ene forælder til den anden. Aftalen skal anmeldes til Statsforvaltningen for at være gyldig. Det fremgår af § 13, stk. 1, 3. pkt., at hvis en sag om forældremyndighed er indbragt for retten kan anmeldelse ske hertil.

Det foreslås, at § 13, stk. 1, 3. pkt., ændres således, at der i bestemmelsen henvises til, at anmeldelse af en aftale om overførelse af forældremyndighed kan ske til familieretten, hvis en sag om forældremyndighed er indbragt herfor.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven foreslås, at sager om forældremyndighed indbringes for familieretten til afgørelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 10

Det fremgår af § 13, stk. 2, i forældreansvarsloven, at forældremyndighed ved aftale kan overføres til en andre end barnets forældre. Forældremyndigheden kan efter bestemmelsen overføres, så den deles mellem et ægtepar eller et samlevede par. Det par, der får overført forældremyndigheden, kan være den ene af barnets forældre og dennes ægtefælle eller samlever. Aftalen skal godkendes af Statsforvaltningen. Det er dog retten, der godkender aftalen, hvis retten har en sag om forældremyndigheden over det pågældende barn under behandling på det tidspunkt, hvor aftalen indgås.

Det foreslås, at § 13, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at en aftale om overførsel af forældremyndighed til andre end barnets forældre godkendes af Familieretshuset eller familieretten.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der behandler en sag om godkendelse af aftale om overførsel af forældremyndighed til andre end barnets forældre, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Bestemmelsen giver ikke forældrene mulighed for selv at be-

stemme, om aftalen skal godkendes af Familieretshuset eller familieretten. Godkendelseskompetencen fastlægges som led i visitationen af sagen efter § 4 i forslaget til Familieretsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 11

Det fremgår af § 1, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 146 af 22. februar 2016 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v., at der ikke kan modtages anmeldelse af aftale om ophør af fælles forældremyndighed eller overførsel af forældremyndigheden fra den ene forælder til en anden, som er indgået før barnets fødsel, eller anmeldelse af en tidsbegrænset eller i øvrigt betinget aftale om forældremyndighed.

Det fremgår videre af § 3, stk. 2, i bekendtgørelsen, at hvis der ydes vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste til indehaveren af forældremyndigheden, kan en aftale om overførsel af forældremyndighed til andre end forældre ikke godkendes.

Det foreslås, at det indsættes som § 13, stk. 3, i forældreansvarsloven, at en aftale om forældremyndighed efter § 13, stk. 1 eller 2, i forældreansvarsloven ikke er gyldig, hvis den er indgået inden barnets fødsel, eller aftalen er betinget eller tidsbegrænset. Det foreslås endvidere, at en aftale efter § 13, stk. 2, i forældreansvarsloven om overførsel af forældremyndighed til andre end forældrene ikke er gyldig, hvis der ydes vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste til forældremyndighedens indehaver.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 1, stk. 4, og § 3, stk. 2, i bekendtgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Det findes af ordensmæssige hensyn, at bestemmelsen bør fremgå af forældreansvarsloven.

Til nr. 12

Det fremgår af § 14, stk. 1, i forældreansvarsloven, at retten kan bestemme, at der skal være fælles forældremyndighed, eller at forældremyndigheden skal overføres til den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden. Afgørelse træffes efter anmodning fra den forælder, der ikke har forældremyndigheden.

Det fremgår af § 14, stk. 2, i forældreansvarsloven, at retten kan ændre en aftale efter § 13, stk. 2, om overførsel af forældremyndighed til andre end forældre. Ligeledes kan retten ændre en afgørelse om forældremyndighed ved død efter §§ 15 og 15 a.

Det foreslås, at § 14 affattes således, at det fremgår af bestemmelsens *stk. 1*, at det efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, kan bestemmes, at der skal være fælles forældremyndighed, eller at forældremyndigheden skal overføres til den anmodende forælder.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 14, stk. 1, dog således at det ikke fremgår, hvilken myndighed der træffer afgørelse efter bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse omfatter alle tilfælde, hvor den ene forælder har forældremyndigheden alene, hvad enten der er tale om, at den ene forælder har forældremyndigheden alene efter loven, efter aftale eller efter dom.

Afgørelse efter den foreslåede bestemmelse skal i lighed med efter gældende ret træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, jf. § 4 i forældreansvarsloven. Dog således at der i overensstemmelse med den i § 1, nr. 3, foreslåede ændring af § 4 i forældreansvarsloven også skal være fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold. Derudover har den i § 1, nr. 1, foreslåede § 1 betydning, idet det fremgår af denne bestemmelse, at i alle forhold efter forældreansvarsloven skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

Det foreslås endvidere med § 14, stk. 2, at aftaler efter § 13, stk. 2, og afgørelser efter §§ 15 og 15 a kan ændres.

Denne bestemmelse er ligeledes en videreførelse af den gældende § 14, stk. 2, i forældreansvarsloven, dog således det ikke fremgår, hvilken myndighed der træffer afgørelse om ændring af en aftale om forældremyndighed efter § 13, stk. 2, eller en afgørelse efter §§ 15 og 15 a.

Bestemmelsen fastsætter alene, at aftaler om forældremyndighed efter § 13, stk. 2, og afgørelser om forældremyndighed efter §§ 15 og 15 a kan ændres.

Den foreslåede nyaffattelse af § 14 i forældreansvarsloven er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Den foreslåede nyaffattelse af bestemmelsen medfører ikke indholdsmæssige ændringer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 13

Det fremgår af § 15, stk. 2 og 3, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen i visse situationer træffer afgørelse om forældremyndighed efter en forælders død. Det drejer sig for det første efter stk. 2 om sager, hvor forældrene på tidspunktet for dødsfaldet havde fælles forældremyndighed, barnet ikke havde bopæl hos den efterlevende forælder, og der er en anden end den efterlevende forælder, som anmoder om forældremyndigheden. For det andet drejer det sig efter stk. 3 om sager, hvor en forælder, som havde forældremyndigheden alene, dør, og hvor den efterlevende forælder og/eller andre anmoder om forældremyndigheden. Endelig drejer det

sig efter stk. 3 om sager, hvor begge forældre dør, og hvor forældrene havde fælles forældremyndighed.

Bestemmelserne om, at ovennævnte afgørelser træffes af Statsforvaltningen, findes i § 15, stk. 2, 2. pkt., og § 15, stk. 3, 3. pkt.

Det foreslås, at § 15, stk. 2, 2. pkt., og § 15, stk. 3, 3. pkt., ophæves således, at det ikke fremgår af § 15, stk. 2 og 3, hvilken myndighed der træffer afgørelse om forældremyndighed i sager omfattet af de to bestemmelser.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed i sager efter § 15, stk. 2 og 3, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 14

Det fremgår af § 15 a, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen træffer afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden, hvis den ene forælder har forvoldt den andens død, og forældrene havde fælles forældremyndighed, eller den efterlevende forælder havde forældremyndigheden alene.

Det foreslås, at § 15 a ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om forældremyndighed i sager omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed i sager om forældremyndighed, hvor den ene forælder har forvoldt den andens død, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 15

Det fremgår af § 15 a, stk. 2, i forældreansvarsloven, at hvis den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, og den afdøde forælder havde forældremyndigheden alene, finder § 15, stk. 3, 1. og 2. pkt., i forældreansvarsloven tilsvarende anvendelse.

Det foreslås, at henvisningen i § 15 a, stk. 2, ændres således, at der blot henvises til, at § 15, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse i sager efter § 15 a, stk. 2.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med lovforslagets § 1, nr. 13, foreslås, at bestemmelsen i § 15, stk. 3, 3. pkt., i forældreansvarsloven, om, at det er Statsforvaltning

gen, der har afgørelseskompetencen, udgår. § 15, stk. 3, består derved alene af 1. og 2. pkt., hvorfor der ikke er behov for at specificere, at det alene er disse to bestemmelser i § 15, stk. 3, der finder tilsvarende anvendelse.

Til nr. 16

Det fremgår af § 17, stk. 1, i forældreansvarsloven, at retten kan træffe afgørelse om barnets bopæl, hvis forældrene ikke er enige om dette spørgsmål, og de har fælles forældremyndighed. Retten kan endvidere træffe afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at have bopæl i udlandet, i Grønland eller på Færøerne. Efter § 17, stk. 2, kan retten ændre en aftale eller afgørelse om barnets bopæl.

Det foreslås, at § 17, stk. 1 og 2, affattes således, at det ikke fremgår af bestemmelserne, hvilken myndighed der træffer afgørelse om barnets bopæl efter forældreansvarsloven, herunder ændring af en aftale eller afgørelse om barnets bopæl.

Den foreslåede nyaffattelse er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om barnets bopæl, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Den foreslåede nyaffattelse medfører ikke indholdsmæssige ændringer af bestemmelserne.

Det foreslås endvidere, at der i § 17 som *stk. 3* indsættes en ny bestemmelse, der giver forældrene et ligeværdigt forældreskab og fastlægger delt bopæl i en overgangsperiode på tre måneder, når forældre med fælles forældremyndighed ophæver samlivet, medmindre de på tidspunktet for samlivsophævelsen er enige om, hos hvem af forældrene barnet skal bopæl efter forældreansvarsloven. I denne periode har ingen af forældrene således status som bopælsforælder efter forældreansvarsloven med de særlige beføjelser, der følger heraf.

Overgangsperioden på 3 måneder løber fra det tidspunkt, hvor forældrene har ophævet deres samliv. Samlivsophævelse anses for at være sket, når fællesskabet om bolig og husholdning, dvs. om det fælles hjem, afbrydes på grund af uoverensstemmelse. På dette tidspunkt fraflytter den ene forælder ofte det tidligere fælles hjem. I tilfælde af uenighed mellem forældrene om, hvornår samlivet blev ophævet, skal der foretages en konkret vurdering af sagens nærmere omstændigheder, f.eks. hvis forældrene ved samlivsophævelsen har opdelt boligen, og begge fortsat bebor denne. Familieretshuset kan yde generel vejledning om forståelsen af reglerne om delt bopæl efter § 17, stk. 3.

Bestemmelsen gælder for både gifte og ugifte forældre, der ophæver samlivet. For gifte forældre gælder bestemmelsen uanset, om der i forbindelse med samlivsophævelsen ansøges om separation eller skilsmisse. Og det er uden betydning for beregningen af overgangsperioden, om eller hvornår der indgives en ansøgning herom.

Med *stk. 3, 1. pkt.* foreslås det, at et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed i de første tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse har delt bopæl. Dette gælder ikke, hvis forældrene er enige om hos hvem af dem, barnet skal have bopæl efter forældreansvarsloven.

Hvis der ved samlivsophævelsen var uenighed om barnets bopæl, og forældrene på et tidspunkt efter samlivsophævelsen bliver enige om barnets bopæl og enten udformer en skriftlig aftale herom eller det ved deres handlinger kan konstateres, at de har indrettet sig efter, at de har lavet en mundtlig aftale, vil det forhold, at forældrene efterfølgende på ny bliver uenige om barnets bopæl inden for tre måneder efter samlivsophævelsen, ikke medføre, at § 17, stk. 3, igen finder anvendelse.

Hvis forældrene på tidspunktet for samlivsophævelsen er enige om barnets bopæl, vil en efterfølgende uenighed herom inden for tre-måneders-perioden ligeledes ikke medføre, at § 17, stk. 3, finder anvendelse.

Det foreslås med *stk. 3, 2. pkt.* at der i overgangsperioden på tre måneder kan indledes en sag om fastsættelse af samvær efter § 19 i forældreansvarsloven, sådan at den foreslåede ordning med delt bopæl ikke betyder, at f.eks. en fraflyttende forælder mister kontakten med barnet, men alene at der ikke kan indledes en sag om barnets bopæl efter § 17, stk. 1, i forældreansvarsloven. Bestemmelsen indebærer således, at Familieretshuset skal afvise at behandle en anmodning om at få truffet en afgørelse om barnets bopæl, medmindre betingelserne i stk. 4 for, at barnet i perioden ikke har delt bopæl, er opfyldte. Begrundelsen for dette er, at såfremt der kan indledes en sag om barnets bopæl, vil det ikke være muligt at skabe ro i forhold til denne beslutning, hvilket er formålet med forslaget.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4, 1. pkt.* har barnet uanset den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 1. pkt. ikke delt bopæl, hvis afgørende hensyn til barnets bedste taler imod dette, eller hvis begge forældre på tidspunktet for samlivsophævelsen flytter fra den adresse, hvor barnet var bopælsregistreret efter CPR-loven på dette tidspunkt. I disse tilfælde kan der uanset den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 2. pkt. indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1 inden for tre måneder efter samlivsophævelsen.

Formålet med den foreslåede bestemmelse i stk. 3 er at skabe ro om barnets bopælsforhold i en overgangsperiode på tre måneder efter en samlivsophævelse, når forældrene har fælles forældremyndighed og ikke er enige om barnets bopæl. Når barnet har delt bopæl, er ingen af forældrene bopælsforælder efter forældreansvarslovens regler herom. Retsvirkningerne af delt bopæl er efter den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, 3. pkt., i forældreansvarsloven, at afgørelse om overordnede forhold i barnets liv kræver enighed mellem forældrene.

Den delte bopæl har alene betydning i forældrenes indbyrdes forhold, og anden lovgivning administreres uafhængigt

heraf, herunder reglerne i CPR-loven om bopælsregistrering af barnet og lovgivningen om udbetaling af offentlige ydelser knyttet til barnet. Et barn kan derfor også i perioden med delt bopæl efter den foreslåede § 17, stk. 3, efter CPR-loven skulle bopælsregistreres i CPR sammen med den fraflyttende forælder, hvis det ved en stillingtagen efter CPR-lovens § 8, stk. 1, kan lægges til grund, at barnet reelt har eller vil få sit faste hovedophold hos denne forælder. Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.2.

Bestemmelsen om delt bopæl forebygger, at forældrene i perioden lige efter samlivsophævelsen fokuserer på at blive udpeget som bopælsforælder efter forældreansvarsloven frem for at fokusere på barnets behov for mest mulig ro i situationen. Bestemmelsen har til formål i denne periode at fjerne konflikten om at være bopælsforælder.

Samtidig betyder den delte bopæl, at beslutningen om barnets fremtidige bopæl udskydes, så forældrene ikke straks ved samlivsophævelsen skal tage stilling til, hvor barnet skal bo. Dette giver forældrene mulighed for gennem eksempelvis Familieretshusets tilbud om en målrettet rådgivnings- og afklaringsamtale om brudsituationen eller tilbud om børnesagkyndig rådgivning at finde en løsning på spørgsmålet om barnets bopæl.

Det forhold, at forældrene måtte være enige om, at barnet skal opholde sig lige meget hos dem begge, men ikke er enige om, hvem der skal være bopælsforælder efter forældreansvarsloven, betyder ikke, at forældrene ikke er omfattede af den foreslåede ordning. Sådanne forældre betragtes således også som uenige i forhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 3.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 1, nr. 2, behandles spørgsmålet om barnets bopælsregistrering efter CPR-loven i perioden med tvungen delt bopæl efter reglerne i § 8 i CPR-loven om folkeregistrering af børn. Delt bopæl efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 3 i forældreansvarsloven har, ud over den begrænsning af § 8, stk. 3, nr. 4, i CPR-loven, som følger af lovforslagets § 39, nr. 2, ikke betydning for administration af disse regler og dermed ikke betydning for denne registrering i perioden med tvungen delt bopæl.

At der ikke kan indledes en sag om barnets bopæl betyder, at der ikke kan træffes en midlertidig afgørelse om barnets bopæl efter forældreansvarslovens § 26, da en sådan afgørelse kun træffes under behandlingen af en sag efter § 17, stk. 1, i forældreansvarsloven om barnets bopæl. Det foreslås derimod, at der kan indledes en sag om samvær bl.a. for at sikre, at der kan træffes en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær efter § 29 a i forældreansvarsloven.

Forældrene kan på ethvert tidspunkt aftale, at barnet har delt bopæl efter den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede § 18 a i forældreansvarsloven. Der henvises til bemærkningerne her til. Såfremt forældrene har aftalt delt bopæl i perioden på tre måneder efter samlivsophævelsen, og en eller begge foræl-

dre bringer aftalen til ophør inden for overgangsperioden, har barnet fortsat delt bopæl efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 3, medmindre den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 4, finder anvendelse. Forældrene kan ligeledes på ethvert tidspunkt indgå en aftale om barnets bopæl efter forældreansvarsloven med den konsekvens, at der ikke længere er delt bopæl efter § 17, stk. 3.

Muligheden for at varetage hensynet til det konkrete barn sikres ved, at der med den foreslåede bestemmelse i stk. 4 altid kan træffes afgørelse om barnets bopæl efter forældreansvarsloven i de første tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse, hvis afgørende hensyn til barnets bedste taler for at ophæve den delte bopæl.

De foreslåede bestemmelser i stk. 4 finder f.eks. anvendelse, hvis den ene forælder har udsat den anden forælder eller barnet for vold, hvis der er frygt for, at barnet udsættes for vold, seksuelle krænkelser eller andre grænseoverskridende handlinger, eller hvis barnets psykiske eller fysiske velfærd er truet. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvis forældrene på grund af et højt konfliktniveau ikke kan træffe fælles beslutninger af væsentlig betydning for barnet, som af hensyn til barnets trivsel ikke kan udsættes, eller der er andre forhold hos forældrene, såsom utroskab, der har så stor betydning for barnet og dets trivsel, at det ikke er til barnets bedste, at der er delt bopæl.

Det foreslås endvidere, at der ikke er delt bopæl, hvis begge forældre fraflytter familiens hidtidige hjem. Begrundelsen herfor er, at hvis begge forældre flytter fra den adresse, hvor barnet ved samlivsophævelsen var bopælsregistreret efter CPR-loven er, at det i denne situation er nødvendigt at tage stilling til, hos hvilken forælder barnet skal have bopæl.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 17

Det fremgår af § 17 i forældreansvarsloven, at afgørelse om et barns bopæl træffes af retten, hvis barnets forældre har fælles forældremyndighed og ikke kan blive enige om barnets bopæl. Retten kan endvidere ændre en aftale eller afgørelse om barnets bopæl. Der er ikke mulighed for hverken ved aftale eller afgørelse at bestemme, at barnet har bopæl hos begge forældre.

Hvis der ikke er indgået en aftale eller truffet en afgørelse om barnets bopæl, anses barnet som udgangspunkt for at have bopæl efter forældreansvarsloven hos den forælder, der er bopælsregistreret i CPR sammen med barnet.

Det følger af § 3, stk. 1, 2. pkt., i forældreansvarsloven, der omhandler situationer, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, at bopælsforælderen kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være, når der er fælles forældremyndighed.

Det foreslås, at der med en ny bestemmelse som § 18 a i forældreansvarsloven, gives forældre, der har fælles forældremyndighed, mulighed for at aftale, at barnet har bopæl hos begge forældre, dvs. at barnet har delt bopæl i familieretlig forstand.

Det følger af det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, at der ikke stilles formkrav til aftalen. Aftalen er gyldig, når forældrene har indgået den, og den skal således ikke eksempelvis anmeldes til Familieretshuset eller registreres i CPR for at være gyldig.

Der stilles ikke andre krav til aftalen. Det er således ikke en forudsætning for aftalen, at barnet f.eks. er lige lang tid hos hver forælder, eller at forældrene bor i nærheden af hinanden. Det er forældrene selv, der definerer, om det under de givne omstændigheder er muligt for dem at udøve et delt og samarbejdende forældreskab omkring barnet. Forældrene kan fastsætte betingelser i aftalen, f.eks. om den geografiske placering af deres bopæle, herunder hvor mange kilometer der maksimalt må være mellem deres respektive bopæle.

På grund af aftalens uformelle karakter foreslås det i *stk. 1, 2. pkt.*, at en aftale om delt bopæl ophører, når en af forældre meddeler det til den anden forælder. En forælder kan således ensidigt bringe en aftale om delt bopæl til ophør. Det foreslås videre med *stk. 1, 3. pkt.*, at efter ophør af en aftale om delt bopæl har barnet fortsat delt bopæl, indtil forældrene har indgået en aftale om barnets bopæl eller samvær, eller der er truffet en afgørelse om barnets bopæl efter § 17 i forældreansvarsloven, en midlertidig afgørelse om barnets bopæl efter § 26 i forældreansvarsloven, en afgørelse om samvær efter § 21 i forældreansvarsloven eller en midlertidig afgørelse om samvær eller kontaktbevarende samvær efter §§ 29 og 29 a i forældreansvarsloven. For så vidt angår aftaler og afgørelser om samvær bemærkes, at sådanne medfører bortfald af den delte bopæl, fordi der ved stillingtagen til den ene forælders ret til samvær også tages stilling til, at den anden forælder er bopælsforælder.

Bestemmelsen om, at den delte bopæl videreføres efter aftalens ophør, indtil der er indgået en aftale om barnets bopæl eller samvær eller truffet en afgørelse herom, finder ikke anvendelse, hvis den foreslåede bestemmelse i stk. 2 finder anvendelse.

Hensynet til at det kan være til barnets bedste, at barnet ikke har delt bopæl, varetages ved, at hver forælder kan indlede sag om barnets bopæl efter § 17, stk. 1, i forældreansvarsloven, og at der under en sådan sag kan træffes en midlertidig afgørelse om barnets bopæl efter § 26 i forældreansvarsloven.

Det foreslås med *stk. 2*, at hvis en aftale om delt bopæl indeholder betingelser om den geografiske placering af forældrenes bopæle, og en forælder har bragt aftalen til ophør, fordi den anden forælder ved at flytte ikke har overholdt disse betingelser, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen.

Den foreslåede bestemmelse vedrører således alene aftaler om delt bopæl, der indeholder betingelser om, hvor forældrene har deres bopæl (folkeregisteradresse). Dette kan f.eks. være angivet ved en betingelse om, at forældrene ikke må flytte længere væk end et angivet antal kilometer fra den tidligere fælles bopæl eller fra et specifikt geografisk sted, der er defineret ved f.eks. adresseangivelse. Betingelsen skal være entydig og må ikke give anledning til fortolknings- tvivl. Dette kan f.eks. sikres ved, at det i aftalen fremgår, at der ved beregningen af, hvorvidt en afstand fastlagt i kilometer er overholdt, anvendes reglerne om beregning af befordringsfradrag.

Hensynet til barnets bedste, f.eks. i situationer hvor den ene forælder har udsat den anden forælder eller barnet for vold, der er frygt for, at barnet udsættes for vold, seksuelle krænkelse eller andre grænseoverskridende handlinger, eller barnets psykiske eller fysiske velfærd er truet, varetages ved, at der kan træffes en midlertidig afgørelse om barnets bopæl efter § 26 i forældreansvarsloven, så snart den ene forælder har rejst en sag om barnets bopæl efter § 17 i forældreansvarsloven.

Efter bestemmelsens *stk. 3, 1. pkt.* kan en aftale om delt bopæl efter forældreansvarsloven registreres i CPR ved anmeldelse af aftalen til Familieretshuset. Det er således Familieretshuset, der registrerer aftalen i CPR som en oplysning om barnet. Som nævnt oven for er en registrering i CPR ikke en gyldighedsbetingelse. Registreringen i CPR af en aftale om delt bopæl sker ved en såkaldt markering heraf.

Registreringen af aftalen om delt bopæl i CPR slettes af Familieretshuset, når en af forældrene anmelder det til Familieretshuset. En sådan anmeldelse er imidlertid ikke en betingelse for at bringe en aftale om delt bopæl til ophør, da aftalen som nævnt ophører ved en ensidig meddelelse herom til den anden forælder.

Formålet med den foreslåede bestemmelse i § 18 a er, at forældres oplevelse af at være ligeværdige forældre understøttes af den familieretlige lovgivning. Bestemmelsen giver derfor forældre med fælles forældremyndighed, der ikke bor sammen, mulighed for at aftale at have et ligeværdigt og samarbejdende forældreskab i forhold til deres barn ved at aftale, at barnet har delt bopæl i familieretlig forstand.

Baggrunden for forslaget er, at selvom forældre, der ikke bor sammen, er enige om at have fælles forældremyndighed over deres barn, er de i den familieretlige lovgivning ikke ligestillede, heller ikke selvom barnet bor lige meget hos hver forælder. Dette skyldes, at der efter den familieretlige lovgivning kun kan være én bopælsforælder med de beslutningskompetencer, der følger af § 3, stk. 1, 2. pkt., i forældreansvarsloven, mens den anden forælder betegnes som samværsforælder.

En aftale om, at barnet har delt bopæl, betyder, at ingen af forældrene er bopælsforælder efter den familieretlige lovgivning, og at forældrene skal være enige om overordnede

forhold vedrørende barnets daglige liv, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 3, stk. 1, 3. pkt. Forældre, der har aftalt delt bopæl, skal således i fællesskab tage stilling til både væsentlige og større spørgsmål af dagligdags karakter vedrørende barnet, navnlig spørgsmål om barnets daglige velbefindende, barnets bopæl og samvær.

Aftalen har kun virkning i forhold til forældrenes indbyrdes forhold, og anden lovgivning m.v., herunder f.eks. udbetaling af offentlige ydelser knyttet til barnet og bopælsregistreringen i CPR af barnet efter CPR-loven, administreres uafhængigt heraf.

Hvis en forælder ønsker en aftale om delt bopæl registreret i CPR, skal aftalen som udgangspunkt anmeldes til Familieretshuset ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, som Familieretshuset stiller til rådighed, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven. Som udgangspunkt afvises en aftale, der ikke er anmeldt digitalt, men den kan dog behandles, hvis betingelserne i § 31, stk. 3 eller 4, der med lovforslagets § 1, nr. 29, bliver § 31, stk. 2 og 3, i forældreansvarsloven er opfyldte.

Efter disse bestemmelser kan anmeldelse af aftale om forældremyndighed behandles, uanset at den ikke er indgivet digitalt, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele ved at modtage anmeldelsen på anden måde end digitalt, eller hvis det må antages at være bedst for barnet, at anmeldelsen ikke afvises.

Der er ikke noget til hinder for, at en aftale om delt bopæl er tidsbegrænset, eller at den er betinget, f.eks. af, at forældrene bor i nærheden af hinanden. En sådan tidsbegrænset eller betinget aftale kan også registreres i CPR, men eventuelle underliggende betingelser eller tidsbegrænsninger vil dog ikke blive registreret i CPR og vil dermed ikke fremgå af CPR, da registreringen i CPR alene er en markering af, at der er indgået en aftale om delt bopæl. Hvis aftalen er registreret i CPR, og betingelserne for aftalen ikke længere er opfyldte, eller tidsbegrænsningen er udløbet, kan forældrene tage kontakt til Familieretshuset med anmodning om fjernelse af registreringen i CPR. I modsat fald vil registreringen ikke blive slettet i CPR.

Det har ikke nogen betydning for en aftale om delt bopæl, at barnets folkeregisteradresse ændres, fordi barnets adresse flyttes fra den ene forælder til den anden forælder eller til tredjemand, eller fordi barnet får selvstændig bolig.

Forslaget om, at en aftale om delt bopæl bortfalder ved en ensidig meddelelse herom til den anden forælder, skyldes, at en aftale om delt bopæl forudsætter enighed mellem forældrene om at udøve delt bopæl og dermed om de overordnede forhold i barnets daglige liv. En aftale om delt bopæl ophører således, hvis forældrene er enige om, at barnets bopæl efter forældreansvarsloven skal være hos den ene forælder, eller hvis forældrene ikke længere er enige om, at barnet

skal have delt bopæl. Aftalen kan derfor bringes til ophør ensidigt, når den ene forælder mener, at forældrene ikke længere er enige om at opretholde den delte bopæl.

Forudsætningen om, at forældrene er enige om alle forhold vedrørende barnet, herunder også fordelingen af barnets tid hos forældrene, medfører, at forældrene ikke vil kunne søge om f.eks. samvær, hvis de ønsker at fastholde den aftalte delte bopæl. Ønsker en forælder at fastholde en ansøgning om samvær eller eventuelt barnets bopæl, må aftalen om delt bopæl anses for bortfaldet. På samme måde må aftalen anses for bortfaldet, hvis den ene forælder ikke vil acceptere en anmeldt flytning af et barns adresse i CPR til den anden forælder.

Når Familieretshuset har modtaget en anmeldelse af en aftale om delt bopæl eller om tilbagekaldelse af en sådan aftale, er anmeldelse herom sket. En bekræftelse om modtagelsen af anmeldelsen sendes til forældrene. Dette svarer til, hvad der gælder ved anmeldelse af aftaler om fælles forældremyndighed, jf. § 1, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 146 af 22. februar 2016 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v.

Familieretshuset sørger for, at der sker ajourføring af CPR på baggrund af anmeldte aftaler om delt bopæl og om tilbagekaldelse af sådanne aftaler, jf. den i lovforslagets § 39, nr. 6, foreslåede ændring af bilag 1 til CPR-loven.

Afgørelser eller aftaler om barnets bopæl og samvær bortfalder, hvis der efterfølgende indgås en aftale om delt bopæl. Familieretshuset kan yde generel vejledning til kommunen om forståelsen af reglerne om delt bopæl, hvis der opstår tvivl i forbindelse med kommunens stillingtagen til et barns bopælsregistrering i CPR.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 18

Det fremgår af § 20 i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen kan fastsætte samvær med et barns nærmeste pårørende i visse situationer. Der er for det første efter stk. 1 tale om sager, hvor en eller begge af barnets forældre er døde eller ikke kendes. Der er for det andet efter stk. 2 tale om sager, hvor barnet ikke eller kun i yderst begrænset omfang har samvær med den forælder, som barnet ikke har bopæl hos.

Det foreslås, at § 20, stk. 1 og 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelserne, hvilken myndighed der træffer afgørelse om samvær med barnets nærmeste pårørende.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om samvær med barnets nærmeste pårørende, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 19

Det fremgår af § 20 a i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen i helt særlige tilfælde kan fastsætte samvær eller anden kontakt mellem et adopteret barn og barnets oprindelige slægtninge, navnlig hvis barnet også forud for adoptionen havde kontakt med den, der anmoder om fastsættelse af samvær m.v.

Det foreslås, at § 20 a ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om samvær og anden kontakt med et adoptivbarns oprindelige slægtninge.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om samvær med et adoptivbarns oprindelige slægtninge, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 20

Det fremgår af § 21, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen kan træffe afgørelse om samvær og om vilkår herfor, f.eks. vilkår om overvågning af et samvær. Det fremgår af vejledning af 30. december 2015 om samvær, at Statsforvaltningen i sager, hvor der er mistanke om misbrugsproblemer, kan fastsætte vilkår om, at samværsforælderen skal afgive en urinprøve inden samværet, eller at samværsforælderen skal indtage antabus. Det fremgår videre, at der i sager, hvor der er risiko for, at samværsforælderen vil bringe barnet ud af landet, f.eks. kan fastsættes vilkår om, at samværsforælderen skal deponere sit pas.

Det foreslås, at § 21, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om samvær m.v. Det foreslås videre, at det fastsættes, at der bl.a. kan fastsættes vilkår om pasdeponering og vilkår til sikring af, at forælderen ikke er påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer under samværet.

Vilkår, der fastsættes i en afgørelse om samvær, skal være nødvendige i den konkrete sag på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes, og må ikke gå videre, end hvad hensynet til barnet tilsiger.

Vilkår om pasdeponering kan fastsættes med henblik på at forhindre, at samværsforælderen bringer barnet ud af landet. Der skal foreligge en konkret begrundet risiko for, at samværsforælderen vil bringe barnet ud af landet. Fastsættes der vilkår om pasdeponering, vil passet skulle afleveres til Familieretshuset, før barnet udleveres til samvær.

Vilkår til sikring af, at forælderen ikke er påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer under samværet, vil ligeledes kun kunne fastsættes, hvis der foreligger en konkret begrundet risiko for, at samværsforælderen vil være påvirket under samvær med barnet. Risikoen skal vedrøre den periode, hvor barnet vil have samvær med den pågældende forælder. I forlængelse heraf må vilkår kun rette sig mod, at forælderen er ædru i perioden, hvor forælderen har samvær med barnet. Vilkår kan bestå i, at samværsforælderen skal afgive en urinprøve inden samværet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det af ordensmæssige hensyn, og da der er tale om indgribende vilkår, findes hensigtsmæssigt, at det fremgår direkte af forældreansvarsloven, at der kan fastsættes vilkår om pasdeponering samt vilkår knyttet til en forælders misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer.

Den foreslåede ændring er endvidere begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om samvær, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Såfremt familieretten træffer afgørelse om overvåget eller støttet samvær, kan Familieretshuset være behjælpelig med den nærmere gennemførelse heraf. Familieretshuset skal således medsende oplysninger om, hvordan det konkrete samvær, hvis nødvendigt, vil kunne gennemføres under overvågning eller støtte. Herefter vil familieretten i samværsafgørelsen i givet fald kunne fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige for, at samværet kan foregå under overvågning eller som støttet samvær.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 21

Det fremgår af § 21 a i forældreansvarsloven, at fastsat eller aftalt samvær kun bortfalder, når enten forældrene har aftalt bortfald af samværet, eller når Statsforvaltningen, Ankestyrelsen eller fogedretten har truffet afgørelse om bortfald af samvær.

Statsforvaltningen kan træffe afgørelse om bortfald af samvær efter § 21 i forældreansvarsloven. Ankestyrelsen kan i klagesager træffe afgørelse efter § 21, men kan efter § 29, stk. 4, i forældreansvarsloven også i helt særlige tilfælde træffe midlertidig afgørelse om samvær. Fogedretten kan efter § 536, stk. 4, i retsplejeloven træffe afgørelse om bortfald af samvær under en sag om fuldbyrdelse af samvær.

Det foreslås, at § 21 a ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at samvær kun bortfalder, hvis enten forældrene har aftalt bortfald af samværet, eller når Familieretshuset eller familieretten har truffet afgørelse om bortfald af samvær.

Det foreslås videre, at henvisningen til, at afgørelse om bortfald af samvær under en sag om fuldbyrdelse af samvær

træffes efter § 536, stk. 4, i retsplejeloven, ændres således, at der i stedet henvises til § 456 q, stk. 4, i retsplejeloven.

Endelig foreslås det, at henvisningen til, at samvær også bortfalder, når der er truffet afgørelse om bortfald af samvær efter § 29, stk. 4, udgår.

Den foreslåede ændring af Statsforvaltningens afgørelseskompetence er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om samvær efter forældreansvarsloven, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Henvisningen til retsplejeloven foreslås ændret, da indholdet af den gældende § 536, stk. 4, med lovforslagets § 15, nr. 19, foreslås videreført som § 456 q, stk. 4, i retsplejeloven.

Forslaget om, at henvisningen til § 29, stk. 4, udgår, er en konsekvens af, at denne bestemmelse med lovforslagets § 1, nr. 27, foreslås ophævet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3. og 3.4.

Til nr. 22

Det fremgår af § 22, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen kan træffe bestemmelse om anden kontakt end samvær med et barn. Anden kontakt kan bestå af telefonsamtaler, brevveksling, elektronisk post, fotografier el. lign.

Det foreslås, at § 22, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om anden kontakt.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om anden kontakt, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 23

Det fremgår af § 23, stk. 1, 1. og 2. pkt., i forældreansvarsloven, at en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, som udgangspunkt har ret til at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet, private sygehuse, privatpraktiserende læger og tandlæger. Orientering gives efter anmodning. Forælderen har desuden som udgangspunkt ret til at få udleveret dokumenter vedrørende barnet fra skoler og børneinstitutioner.

§ 23, stk. 1, 3. pkt., og § 23, stk. 2, indeholder undtagelser fra § 23, stk. 1, 1. og 2. pkt., når der er tale om fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaveren, eller hvis orientering eller udlevering må antages at være til skade for barnet. Det fremgår endvidere af § 23, stk. 3, at Statsforvalt-

ningen i særlige tilfælde kan fratage en forælder, der ikke har forældremyndigheden, adgang til at få orientering og udleveret dokumenter om barnet. Afgørelse herom træffes efter anmodning fra forældremyndighedsindehaveren eller fra en de institutioner, som er omfattet af orienteringspligten.

Det foreslås, at § 23, stk. 3, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om, at en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, ikke skal have adgang til at få orientering og udleveret dokumenter efter § 23, stk. 1.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter § 23, stk. 3, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 24

Det fremgår af § 25 i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen kan træffe afgørelse om, at den ene forælder kan tage barnet med til udlandet, Grønland eller Færøerne i en kortere periode, selv om der er uenighed mellem forældrene om forældremyndigheden.

Det foreslås, at § 25 ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om, at en forælder kan tage barnet med til udlandet, Grønland eller Færøerne.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter § 25, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 25

Efter § 26, stk. 1, kan der under en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl træffes en midlertidig afgørelse om forældremyndigheden eller bopælen

Det følger af § 26, stk. 3, nr. 1, at en sådan afgørelse bortfalder fire uger efter, at Statsforvaltningen har meddelt parterne, at sagen er afsluttet, jf. § 40, medmindre en af dem inden da har anmodet om, at sagen indbringes for retten. Efter bestemmelsens nr. 2 og 3 bortfalder afgørelsen ligeledes, hvis sagen efter indbringelse for retten hæves eller afvises, eller hvis samlivet genoptages.

Bortfaldsgrunden i nr. 1 relaterer sig til bestemmelsen i § 40 i forældreansvarsloven, der omhandler Statsforvaltningens afslutning og indbringelse for retten af sager om forældremyndighed og barnets bopæl.

Det foreslås, at bortfaldsgrunden i nr. 1 udgår sådan, at det fremgår af § 26, stk. 3, at en midlertidig afgørelse efter stk. 1 bortfalder, hvis anmodningen om, at der træffes afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, tilbagekaldes eller afvises, eller hvis forældrene genoptager samlivet.

Forslaget om, at bortfaldsgrunden i nr. 1 udgår, er en konsekvens af, at § 40, som denne bortfaldsgrund bygger på, med lovforslagets § 1, nr. 46, foreslås ophævet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 26

Det fremgår af § 29, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt kan træffe afgørelse om midlertidigt samvær eller anden kontakt.

Det foreslås, at § 29, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om midlertidigt samvær eller anden kontakt.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter § 29, stk. 1, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 27

Det fremgår af § 29, stk. 4, i forældreansvarsloven, at Ankestyrelsen i helt særlige tilfælde kan træffe afgørelse om midlertidigt samvær eller om anden kontakt.

Bestemmelsen har til formål at sikre, at hvis Ankestyrelsen under behandlingen af en klage over en afgørelse efter forældreansvarsloven modtager en anmodning om ændring af samvær m.v., har Ankestyrelsen mulighed for at træffe en midlertidig afgørelse, hvis sagen er så hastende, at det ikke er muligt at nå at anmode Statsforvaltningen at tage stilling til anmodningen. Det kan f.eks. være tilfældet i sager, hvor der er frygt for, at barnet udsættes for vold eller andre grænseoverskridende handlinger.

Det foreslås, at § 29, stk. 4, ophæves.

Den foreslåede ophævelse er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, og at kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende samvær foreslås tildelt Familieretshuset og familieretten, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Det foreslås samtidigt, at klageadgangen i sager efter forældreansvarsloven ændres således, at der ikke som efter gældende ret er adgang til at klage over Statsforvaltningens afgørelser til Ankestyrelsen, men at Familieretshusets afgørelse om samvær m.v. kan indbringes for familieretten til prøvelse, jf.

den i lovforslagets § 1, nr. 48, foreslåede § 41, stk. 1. Som følge heraf foreslås det, at bestemmelsen om Ankestyrelsens mulighed for at træffe afgørelse om midlertidigt samvær ophæves.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 28

Retten træffer afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11 og 14 i forældreansvarsloven og om barnets bopæl efter § 17 i forældreansvarsloven. Statsforvaltningen har kompetence til at træffe afgørelse i en række andre sagstyper efter forældreansvarsloven. Det drejer sig om anmeldelse af aftaler om forældremyndighed efter § 9, 1. og 2. pkt., § 10, 1. og 2. pkt., og § 13, stk. 1, 1. og 2. pkt., godkendelse af aftaler om overførsel af forældremyndighed efter § 13, stk. 2, afgørelse om forældremyndighed ved død efter §§ 15 og 15 a, samvær efter §§ 20-21, anden kontakt end samvær efter § 22, orientering om barnet efter § 23, stk. 3, muligheden efter § 25 for at tage barnet med til udlandet, Færøerne og Grønland i en kortere periode, forældremyndighed, når forældremyndighedsindehaveren er forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold efter § 28, afgørelse efter § 31 om anvendelse af digital selvbetjening samt afgørelse i sager om klage vedrørende orientering om barnet efter § 41, stk. 5.

Der kan endvidere efter § 26 træffes midlertidig afgørelse om forældremyndighed og bopæl under behandlingen af sag om forældremyndighed og bopæl. Den midlertidige afgørelse træffes af den myndighed, som behandler sagen. Midlertidig afgørelse om samvær og anden kontakt efter § 29 og midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær efter § 29 a træffes af Statsforvaltningen. Ankestyrelsen kan dog som klagemyndighed i helt særlige tilfælde træffe midlertidig afgørelse om samvær eller anden kontakt efter § 29, stk. 4.

Statsforvaltningen behandler sager efter forældreansvarsloven efter bestemmelserne i forældreansvarsloven, forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper.

Børne- og Socialministeriet kan efter § 27 træffe midlertidig afgørelse om at tillægge den ene forælder forældremyndigheden alene, hvis forældrene har fælles forældremyndighed, og der er risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden.

Det foreslås med bestemmelsen i § 30 a, stk. 1, at ved Familieretshusets behandling af sager efter forældreansvarsloven finder bestemmelserne i Familieretshusloven anvendelse.

Med bestemmelsen i § 30 a, stk. 2, foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse i en række sager efter forældreansvarsloven træffes af Familieretshuset eller familieretten. Det drejer sig om afgørelse ved-

rørende aftaler om forældremyndighed og afgørelse i sager om forældremyndighed, bopæl, samvær, anden kontakt, orientering om barnet og udlandsrejse. Undtaget herfra er dog midlertidige afgørelser efter § 27.

De foreslåede bestemmelser er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter forældreansvarsloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen, f.eks. en anmeldelse af en aftale mellem forældrene om fælles forældremyndighed.

Hvis parterne derimod ikke er enige, men der er en vis forventning om, at parterne med relevant støtte kan nå til enighed, eller sagen ikke indeholder så komplekse problemstillinger, at der er behov for tværfaglig og dybdegående sagsbehandling, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Det er dog efter § 27, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven familieretten, der træffer afgørelsen, hvis der er tale om en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl eller en sag om samvær, og afgørelsen vil være indgribende for barnet. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det endvidere familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger.

Hvis der er tale om en kompleks sag efter forældreansvarsloven, visiteres sagen til behandling efter § 7 i forslaget til Familieretshusloven. Dette betyder, at sagen behandles tværfagligt og dybdegående af Familieretshuset, som indbringer sagen for familieretten, der træffer afgørelsen, jf. § 33 i forslaget til Familieretshusloven. Efter § 5, stk. 2, nr. 1 og 2, i forslaget til Familieretshusloven visiteres sager om anmeldelse af aftale om forældremyndighed efter § 9, 1. og 2. pkt., § 10, 1. og 2. pkt., og § 13, stk. 1, 1. og 2. pkt., i forældreansvarsloven og om registrering vedrørende en aftale om delt bopæl efter § 18 a i forældreansvarsloven altid til behandling efter § 5 i forslaget til Familieretshusloven, og det er således Familieretshuset, der afslutter sagen, jf. § 25 i forslaget til Familieretshusloven. Efter § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven behandles sager om midlertidig forældremyndighed efter § 28 i forældreansvarsloven, fordi forældremyndighedsindehaveren er forhindret i at træffe be-

stemmelse om barnets forhold, om midlertidigt kontaktbevarende samvær efter § 29 a i forældreansvarsloven, og om afgørelse af en klage efter § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven altid af Familieretshuset efter § 6 i forslaget til Familieretsloven, og efter § 26 i forslaget til Familieretsloven afgøres disse sager af Familieretshuset. Tilsvarende gælder spørgsmål om anvendelse af digital selvbetjening og sager, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter.

Ankestyrelsens mulighed for efter § 29, stk. 4, i forældreansvarsloven i helt særlige tilfælde at træffe midlertidig afgørelse om samvær eller anden kontakt foreslås ikke videreført, da denne kompetence er begrundet i, at Ankestyrelsen under behandlingen af en klagesag skulle kunne træffe sådanne afgørelser, og da det foreslås, at afgørelser efter forældreansvarsloven ikke længere skal kunne påklages til Ankestyrelsen.

Forslaget til Familieretsloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og domstolene og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager, indhentning af oplysninger samt yder konfliktmægling og -rådgivning og støtte til børn. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter forældreansvarsloven.

Forslaget om, at den foreslåede bestemmelse ikke finder anvendelse for midlertidige afgørelser efter § 27, er begrundet i, at afgørelser efter denne bestemmelse træffes af Børne- og Socialministeriet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 29

§ 31 i forældreansvarsloven omhandler indgivelse af anmodninger efter forældreansvarsloven samt anvendelsen af digital selvbetjening i forbindelse hermed.

Det fremgår således af § 31, stk. 1, at anmodning om afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-22 og 25 indgives til Statsforvaltningen. Det følger videre af § 31, stk. 2, at anmeldelse af aftaler efter §§ 9, 10 og 13 og anmodning om afgørelser efter §§ 11, 14 og 17, § 19, stk. 1-3, og §§ 20, 20 a, 21, 22 og 25 skal indgives til Statsforvaltningen ved brug af Statsforvaltningens digitale selvbetjeningsløsning. Medmindre undtagelsesbestemmelserne i § 31, stk. 3 eller 4, finder anvendelse, afviser Statsforvaltningen en anmeldelse eller anmodning, der ikke er indgivet ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning.

Efter bestemmelserne i § 31, stk. 3 og 4, kan anmeldelsen eller anmodningen behandles, uanset at den ikke er indgivet digitalt, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetje-

ning, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele ved at modtage anmeldelsen på anden måde end digitalt, eller hvis det må antages at være bedst for barnet, at anmeldelsen eller anmodningen ikke afvises.

Kravet om, at en anmodning eller anmeldelse skal indgives digitalt, medfører ikke, at alle bilag til anmodningen eller anmeldelsen også kan indgives digitalt. Det fremgår af den digitale selvbetjeningsløsning, hvilke dokumenter der kan eller skal indgives digitalt, og hvilke dokumenter der skal fremlægges i original.

Efter § 41 i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningens afgørelser som udgangspunkt påklages til Ankestyrelsen, men bestemmelserne i § 31, stk. 1 og 2, finder ikke anvendelse på indgivelse af en sådan klage. Klage kan derfor indgives uden anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 31, stk. 1 og 2, i forældreansvarsloven ophæves, og at der i stedet indsættes en bestemmelse som § 31, stk. 1, om, at Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning skal anvendes ved henvendelse om anmeldelse vedrørende en aftale, om anmodning om en afgørelse, om anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten og om klage efter § 41, stk. 5, der med lovforslagets § 1, nr. 49, bliver § 41, stk. 2.

Det foreslås videre, at dette for det første ikke gælder for anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed, og for det andet ikke gælder for anmodninger om midlertidige afgørelser efter §§ 26, 27, 29 og 29 a i forældreansvarsloven.

Endelig foreslås det, at henvendelser, der ikke indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, afvises af Familieretshuset, medmindre undtagelsesbestemmelserne i stk. 2 og 3, der viderefører de gældende undtagelsesbestemmelser i stk. 3 og 4, finder anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse finder anvendelse på anmodninger efter administrative forskrifter udstedt i medfør af § 42 og § 45, stk. 3, i forældreansvarsloven. I medfør af disse bestemmelser er udstedt bekendtgørelse nr. 146 af 22. februar 2016 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Efter bekendtgørelsen behandler Statsforvaltningen sager om overførsel af kompetence mellem de stater, der har tilsluttet sig Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, og sager om udstedelse og tilbagekaldelse af attester om forældremyndighed.

Den foreslåede bestemmelse i § 31, stk. 1, er i vidt omfang en videreførelse af de gældende bestemmelser i § 31, stk. 1 og 2, om indgivelse af anmeldelser og anmodning og anvendelsen af digital selvbetjening.

Det foreslås dog for det første, at anmeldelser, klager og anmodninger skal indgives til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen og ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Dette er en følge af, at kompetencen til at behandle sager efter forældreansvarsloven i det nye fa-

milieretlige system samles hos Familieretshuset og familieretten, og at alle sager indledes i Familieretshuset.

For det andet medfører den foreslåede bestemmelse i forhold til gældende ret en udvidelse af, hvilke henvendelser der skal indgives ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, således at bestemmelsen gælder for alle anmeldelser, klager og anmodninger efter forældreansvarsloven, medmindre undtagelsesbestemmelserne i § 31, stk. 2 eller 3, finder anvendelse. Den foreslåede bestemmelse finder dermed også anvendelse for anmeldelser vedrørende en aftale om delt bopæl, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede bestemmelse i § 18 a i forældreansvarsloven. Derudover betyder udvidelsen, at også en forældremyndighedsindehavers anmodning vedrørende orienteringsretten efter § 23, stk. 3, i forældreansvarsloven og klager efter § 41, stk. 5, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 49, bliver § 41, stk. 2, skal indgives til Familieretshuset ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning.

Det foreslås dog i forlængelse heraf, at anmodninger fra en offentlig myndighed er undtaget fra kravet om digital selvbetjening. Det drejer sig navnlig om anmodninger vedrørende orienteringsretten efter § 23, stk. 3, i forældreansvarsloven, kommunalbestyrelsens anmodning om anvendelse af initiativretten efter den foreslåede bestemmelse i § 24 i forslaget til Familieretshusloven og Udlændingestyrelsens anmodning om udpegning af en midlertidig forældremyndighedsindehaver efter § 28 for en uledsaget mindreårig udlænding, som har fået opholdstilladelse.

Endeligt indebærer den foreslåede bestemmelse, at bestemmelsen ikke finder anvendelse for anmodninger om midlertidige afgørelser efter §§ 26, 27, 29 og 29 a. Bestemmelserne i §§ 26, 29 og 29 a omhandler midlertidig afgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og kontaktbevarende samvær under behandlingen af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Efter § 27 i forældreansvarsloven kan der træffes en midlertidig afgørelse om ophævelse af fælles forældremyndighed i sager, hvor der er risiko for en international børnebortførelse. Den foreslåede undtagelse fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening skyldes sagernes karakter, samt for så vidt angår afgørelser efter § 27, at det er Børne- og Socialministeriet, der er tillagt afgørelseskompetencen.

I forhold til gældende ret medfører den foreslåede bestemmelse i § 31, stk. 1, endvidere, at digital selvbetjening skal anvendes ved anmodning om at få indbragt en afgørelse truffet af Familieretshuset indbragt for familieretten til prøvelse efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke ved mulighederne for at undtage en borger fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter de gældende regler i § 31, stk. 3 og 4, der foreslås at blive stk. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse i § 31, stk. 1, er begrundet i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og for-

delingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af anmeldelsen, klagen eller anmodningen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. Den foreslåede bestemmelse er endvidere begrundet i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset.

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og lovforslagets § 1, nr. 17, og bemærkningerne til disse. For så vidt angår øvrige ændringer af § 31 i forældreansvarsloven henvises til lovforslagets § 1, nr. 29-32, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 30

Det fremgår af § 31, stk. 3, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 29, bliver § 31, stk. 2, at hvis Statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en borger ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Statsforvaltningen tilbyde, at anmeldelsen eller anmodningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Det fremgår videre, at i sådanne tilfælde bestemmer Statsforvaltningen, hvordan anmeldelsen eller anmodningen skal indgives, herunder om det skal ske mundtligt eller skriftligt.

Det foreslås, at henvisningerne til Statsforvaltningen i bestemmelsen ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningen til stk. 2 ændres til stk. 1. Endeligt foreslås, at henvisningen til anmeldelse eller anmodning ændres til henvendelse.

De førstnævnte ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter anmeldelser, klager og anmodninger skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven. Det vil dermed også være Familieretshuset, der skal tage stilling til, om borgeren kan undtages fra pligten til at anvende digital selvbetjening, og i givet fald bestemmer, hvordan anmeldelsen eller anmodningen så skal indgives.

Den foreslåede ændring af henvisningen fra stk. 2 til stk. 1 er begrundet i, at de gældende bestemmelser i § 31, stk. 1 og 2, med lovforslagets § 1, nr. 29, foreslås samlet i en ny bestemmelse som § 31, stk. 1.

Den foreslåede ændring fra anmeldelse og anmodning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven foreslås, at også klager efter § 41, stk. 5, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 49, bliver § 41, stk. 2, skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for anmodninger, anmeldelser og klager.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 31

Bestemmelsen i § 31, stk. 4, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 29, bliver § 31, stk. 3, omhandler muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening i tilfælde, der ikke er omfattede af § 31, stk. 3, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 29, bliver § 31, stk. 2. Det fremgår således af bestemmelsen, at Statsforvaltningen udover i de i stk. 3 nævnte tilfælde kan undlade at afvise en anmeldelse eller anmodning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Statsforvaltningen ved at modtage anmeldelsen eller anmodning på anden måde end digitalt, eller hvis det må antages at være bedst for barnet, at anmeldelsen eller anmodningen ikke afvises.

Det foreslås, at henvisningen til Statsforvaltningen i bestemmelsen ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningen til stk. 3 ændres til stk. 2. Endeligt foreslås, at henvisningen til anmeldelse eller anmodning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter anmeldelser, anmodninger og klager skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven. Det vil dermed også være Familieretshuset, der skal tage stilling til, om borgeren kan undtages fra pligten til at anvende digital selvbetjening.

Den foreslåede ændring af henvisningen fra stk. 3 til stk. 2 er begrundet i, at den gældende bestemmelse i § 31, stk. 3, med lovforslagets § 1, nr. 29, foreslås at blive § 31, stk. 2.

Den foreslåede ændring fra anmeldelse og anmodning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven foreslås, at også klager efter § 41, stk. 5, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 49, bliver § 41, stk. 2, skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for anmodninger, anmeldelser og klager.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 32

Det fremgår af § 31, stk. 5, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 29, bliver § 31, stk. 4, at en digital anmeldelse eller anmodning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Statsforvaltningen. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i § 31 om kravene til anvendelse af digital selvbetjening.

Det foreslås, at henvisningen til Statsforvaltningen i bestemmelsen ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningen til anmeldelse eller anmodning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter anmeldelser og anmodninger skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven.

Den foreslåede ændring fra anmeldelse og anmodning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven foreslås, at også klager efter § 41, stk. 5, i forældreansvarsloven, der med lovforslagets § 1, nr. 49, bliver § 41, stk. 2, skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for anmodninger, anmeldelser og klager.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 33

Det fremgår af § 31 a, stk. 1, 1. pkt., i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen indkalder parterne i en sag til et møde, hvis der er anmodet om en afgørelse som nævnt i § 31, stk. 1. Det fremgår videre, at dette dog ikke gælder, hvis anmodningen alene vedrører en afgørelse om anden kontakt som nævnt i § 22. Anmodning om afgørelser som nævnt i § 31, stk. 1, omfatter efter bestemmelsens ordlyd anmodning om afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-22 og 25.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 31 a, stk. 1, 1. pkt., ændres således, at der ikke ved fastlæggelsen af, om der skal indkaldes til et møde henvises til § 31, stk. 1, men at det i stedet fremgår direkte af bestemmelsen, at der indkaldes til et møde ved anmodning om en afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-21 og 25. Det foreslås i forlængelse heraf, at det udgår af bestemmelsens ordlyd, at den ikke finder anvendelse ved anmodning om anden kontakt som nævnt i § 22. Endelig foreslås det, at henvisningen til Statsforvaltningen ændres til Familieretshuset.

Ændringerne er begrundet i den i lovforslagets § 1, nr. 29, foreslåede § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven, hvorefter alle anmeldelser og anmodninger til Familieretshuset skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Afgrænsningen af, hvornår der skal indkaldes til et

møde efter § 31 a, stk. 1, 1. pkt., kan derfor ikke længere ske ved en henvisning til § 31, stk. 1. Det er dermed nødvendigt at oplyste sagstyperne i bestemmelsen. Med den positive afgrænsning bortfalder behovet for i bestemmelsen at undtage anmodning om anden kontakt.

Den foreslåede ændring af henvisningen til Statsforvaltningen til Familieretshuset er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det vil være Familieretshuset eller familieretten, der behandler de sager efter forældreansvarsloven, som Statsforvaltningen behandler i dag, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af i hvilke sager efter forældreansvarsloven, parterne skal indkaldes til et møde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 34

Forældreansvarsloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen. For så vidt angår bestemmelser, hvor "Statsforvaltningen" nævnes, drejer det sig efter § 31 a, stk. 1, 2. pkt., om Statsforvaltningens adgang til at undlade at indkalde parterne til et møde, efter §§ 32 og 32 a om Statsforvaltningens pligt til at tilbyde børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling, efter § 33, stk. 1, om Statsforvaltningens mulighed for at iværksætte en børnesagkyndig undersøgelse og efter § 46, stk. 1, om Statsforvaltningens internationale kompetence.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. efter forældreansvarsloven. Afgørelser efter forældreansvarsloven træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Det omfatter bl.a. sager efter § 46 i forældreansvarsloven.

De sager, der er omfattede af §§ 31 a, 32, 32 a og 33 i forældreansvarsloven er imidlertid ikke sager, hvor der skal træffes en materiel afgørelse, og de skal derfor kun behandles af Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 35

Det fremgår af § 31 a, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen indkalder parterne til et møde i sager om forældremyndighed efter §§ 11, 14 eller 15, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-21 og 25.

Statsforvaltningen kan efter § 31 a, stk. 1, 2. pkt., undlade at indkalde til mødet, hvis det er unødvendigt eller uhensigtsmæssigt at afholde mødet. Ifølge bemærkningerne til § 31 a, stk. 1, 2. pkt., i forældreansvarsloven er dette navnligt tilfældet, hvis det af anmodningen fremgår, at forældrene er enige, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 158 som fremsat, side 50.

Efter § 31 a, stk. 2, har parterne pligt til at deltage i mødet, medmindre helt særlige omstændigheder gør sig gældende. Ifølge bemærkningerne til § 31 a, stk. 2, er bestemmelsen ikke til hinder for, at der afholdes møder med forældrene hver for sig, f.eks. fordi den ene forælder ikke ønsker at møde den anden på grund af voldelig adfærd og lignende, jf. Folketingstidende 2014-15(1), A, L 103 som fremsat, side 21.

Det foreslås, at der i § 31 a indsættes en ny bestemmelse som stk. 3, hvorefter en part ikke har pligt til at deltage i et møde efter § 31 a, stk. 1, sammen med den anden part, hvis den anden part har udsat parten eller partens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom. Voldelig adfærd skal i overensstemmelse med Istanbul-konventionen forstås som adfærd, der medfører, eller som sandsynligvis medfører, fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk overlast eller lidelse for offeret, herunder trusler om sådanne handlinger, tvang eller vilkårlig frihedsberøvelse.

Efter § 31 a, stk. 1, i forældreansvarsloven, der foreslås ændret ved § 1, nr. 33 og 34, skal Familieretshuset i lighed med Statsforvaltningen efter gældende ret indkalde parterne til et møde i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, medmindre det er unødvendigt eller uhensigtsmæssigt. Bestemmelsen i § 31 a, stk. 2, om parternes pligt til at deltage i mødet, medmindre helt særlige omstændigheder gør sig gældende, foreslås ikke ændret med lovforslaget.

Med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse som § 31 a, stk. 3, i forældreansvarsloven tydeliggøres det, at en part ikke har pligt til at deltage i et møde med den anden part, hvis denne har udsat parten eller partens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom. Parten har uanset pligt til at deltage i et møde hos Familieretshuset efter § 31 a, stk. 1, men mødet skal afholdes særskilt for hver part. Hvis der er tale om voldelig adfærd over for partens barn, er det ikke et krav, at sagen efter forældreansvarsloven omhandler det pågældende barn.

Der stilles efter den foreslåede bestemmelse ikke krav om, at den voldelige adfærd udgør vold i strafferetlig forstand. Det er ligeledes ikke et krav efter den foreslåede bestemmelse, at parten kan dokumentere den voldelige adfærd ved f.eks. politi- eller skadestuerapport. Det er tilstrækkeligt, at Familieretshuset har en mistanke om, at en part eller dennes barn har været udsat for voldelig adfærd fra den anden part. Mistanken kan være baseret på udtalelser fra en part eller udtalelser, som det involverede barn er fremkommet med under en børnesamtale. Selvom der er tvivl om rigtigheden af påstanden om voldelig adfærd, finder den foreslåede be-

stemmelse anvendelse. Familieretshuset skal således ikke foretage en materiel vurdering af påstanden om voldelig adfærd. Familieretshuset skal dog vejlede og rådgive parten om fordelene ved, at begge parter deltager i vejledningsmødet, hvor de kan drøfte, hvad der er bedst for barnet i relation til forældremyndighed m.v., og om partens mulighed for at medbringe en bisidder til mødet.

I sager hvor Familieretshuset forud for udsendelsen af indkaldelse til et møde efter § 31 a, stk. 1, er bekendt med, at der har været eller kan have været voldelig adfærd, skal Familieretshuset tage kontakt til den part, der har været udsat for den voldelige adfærd, eller hvis barn har været udsat for voldelige adfærd med henblik på afklaring af, hvorvidt parten er indforstået med at møde sammen med den anden part. Hvis dette ikke er tilfældet, skal Familieretshuset indkalde parterne til særskilte møder. Dette skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 10, stk. 2, i forslaget til Familieretsloven, hvorefter Familieretshuset ikke indkalder en part til et møde sammen med den anden part, hvis der er bekymring for, at der har været voldelig adfærd i forholdet mellem parterne eller over for partens barn.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret, idet der som beskrevet ovenfor efter bemærkningerne til § 31 a, stk. 2, er mulighed for at afholde et møde efter § 31 a, stk. 1, i forældreansvarsloven med parterne hver for sig. Det er dog fundet hensigtsmæssigt af hensyn til parternes retssikkerhed, at det fremgår direkte af bestemmelsen, at en part ikke har pligt til at deltage i et møde med den anden part, hvis denne har udsat parten eller partens barn for voldelig adfærd.

Den omstændighed, at Familieretshuset indkalder parterne til møde efter § 31 a, stk. 1, i forældreansvarsloven hver for sig er ikke ensbetydende med, at Familieretshuset har fundet det godtgjort, at den anden part har udøvet voldelig adfærd. Der er alene tale om at undgå, at en part mod sin vilje skal deltage i et møde i Familieretshuset sammen med den anden part, der muligvis har været voldelig. Det understreges i den forbindelse, at den foreslåede bestemmelse er en processuel bestemmelse, der har betydning for, hvordan sagen behandles i Familieretshuset. Det forhold, at parterne ikke indkaldes til et møde sammen, har således ikke i sig selv betydning for den materielle afgørelse i sagen, men de oplysninger, der er baggrunden herfor, vil naturligt indgå i den samlede sagsbehandling.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i hensynet til at beskytte den part, der har været udsat for den voldelige adfærd, eller hvis barn har været udsat for den voldelige adfærd, herunder imod risikoen for retraumatisering. Med den foreslåede bestemmelse tydeliggøres det således, at en part, der har været udsat for voldelig adfærd, eller hvis barn har været udsat for voldelig adfærd, ikke har pligt til at møde voldsudøveren under behandlingen af en familieretlig sag i Familieretshuset.

En tilsvarende bestemmelse foreslås indsat i § 38 i ægteskabsloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 10. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 36

Det fremgår af § 32 a i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen tilbyder børnesagkyndig rådgivning til forældre, når fogedretten efter § 537, stk. 4, i retsplejeloven har udsat fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Det fremgår videre, at rådgivningen skal være gennemført inden det tidspunkt, som fogedretten har udsat sagen til. Rådgivningen er alene rettet mod sager om tvangsfuldbyrdelse af forældreansvar, hvor næste skridt ellers vil være en udkørende fogedforretning. Rådgivningen har først og fremmest til formål at undgå anvendelse af umiddelbar magt for at fuldbyrde forældreansvar.

Det foreslås, at henvisningen til retsplejeloven i § 32 a i forældreansvarsloven ændres således, at der i stedet henvises til, at rådgivning efter bestemmelsen tilbydes, når fogedretten efter § 456 r, stk. 4, i retsplejeloven har udsat fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

Det foreslås endvidere, at henvisningen til fogedretten to steder i bestemmelsen ændres til familieretten.

Henvisningen til retsplejeloven foreslås ændret, da indholdet af den gældende § 537, stk. 4, med lovforslagets § 15, nr. 19, foreslås videreført som § 456 r, stk. 4, i retsplejeloven.

Ændring af henvisningen fra fogedretten til familieretten er begrundet i, at afgørelser om fuldbyrdelse af forældreansvar efter den med lovforslagets § 15, nr. 19, foreslåede bestemmelser i §§ 456 p-456 r i retsplejeloven træffes af familieretten i stedet for af fogedretten.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 19, samt bemærkningerne hertil samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3. og 3.4.

Til nr. 37

Det fremgår af § 33, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen kan iværksætte børnesagkyndige undersøgelser og indhente sagkyndige erklæringer om forældre, bl.a. i sager om forældremyndighed og barnets bopæl.

Statsforvaltningen indbringer en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten, når betingelserne i § 40 i forældreansvarsloven er opfyldte. Hvis Statsforvaltningen, inden sagen er indbragt for retten, har iværksat en børnesagkyndig undersøgelse eller anmodet om en sagkyndig erklæring om en forælder, kan denne undersøgelse m.v. efter § 33, stk. 2, i forældreansvarsloven færdiggøres uanset sagens indbringelse for retten.

Det foreslås, at § 33, stk. 2, ændres således, at den vedrører færdiggørelse af børnesagkyndige undersøgelser og sagkyndige erklæringer om en forælder efter indbringelse af sagen for familieretten.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven foreslås, at sager om forældremyndighed og barnets bopæl samt visse sager om samvær indbringes for familieretten til afgørelse.

For så vidt angår øvrige ændringer af § 33, stk. 2, i forældreansvarsloven henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 38

Efter 13, stk. 2, i forældreansvarsloven kan forældremyndighed ved aftale godkendt af Statsforvaltningen overføres fra barnets forældre til andre end forældrene.

Når en forælder dør, træffer Statsforvaltningen efter § 15 og 15 a i forældremyndigheden i en række situationer afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden over den afdøde forælders barn.

Inden Statsforvaltningen godkender en aftale efter § 13, stk. 2, eller træffer afgørelse om forældremyndighed efter § 15, stk. 3, eller § 15 a, stk. 2, skal Statsforvaltningen efter § 36, stk. 1, i forældreansvarsloven indhente en erklæring fra en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden.

Det foreslås, at § 36, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der indhenter erklæringen fra en forælder, som ikke har del i forældremyndigheden. Det foreslås endvidere, at der af retskrivningsmæssige årsager indsættes et komma i bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, og at det foreslås, at afgørelse om godkendelse af aftaler om forældremyndighed efter § 13, stk. 2, og afgørelser om forældremyndighed efter §§ 15 og 15 a træffes af Familieretshuset eller familieretten efter den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 39

Efter § 20, stk. 2, i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningen fastsætte samvær med et barns nærmeste pårørende, som barnet er knyttet til, hvis barnet ikke eller kun i yderst begrænset omfang har samvær med den forælder, som barnet ikke har bopæl hos. Inden der træffes en afgørelse om samvær efter § 20, stk. 2, skal Statsforvaltningen efter § 36, stk. 2, i forældreansvarsloven indhente en erklæring fra den forælder, der ikke eller kun i yderst begrænset omfang har samvær.

Det foreslås, at § 36, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der indhenter erklæringen fra den forælder, som ikke eller kun i yderst begrænset omfang har samvær med barnet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, og at det foreslås, at afgørelse om samvær efter § 20, stk. 2, træffes af Familieretshuset eller familieretten efter den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 40 og 41

Efter §§ 15 og 15 a i forældreansvarsloven træffer Statsforvaltningen afgørelse om forældremyndighed efter en forælders død. Det fremgår af § 37 i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningens afgørelser efter §§ 15 og 15 a kan indbringes for retten, hvis en part anmoder om dette inden 4 uger efter, at Statsforvaltningen har givet parten meddelelse om afgørelsen.

Det foreslås, at overskriften til § 37 og § 37 ophæves.

Forslaget er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, og at kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende forældremyndighed efter dødsfald foreslås tildelt Familieretshuset og familieretten, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 42

Det fremgår af § 38 i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen som klagemyndighed kan få terminaladgang til brug for behandling af sager om transport i forbindelse med samvær, herunder forældrenes afholdelse af udgifter til transporten. De to myndigheder kan anvende terminaladgangen til indhentning af de nødvendige økonomiske oplysninger til brug for behandlingen af sagen. Oplysningerne indhentes via terminaladgangen hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

Det foreslås, at § 38 ændres således, at Familieretshuset har terminaladgangen efter bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Familieretten, der efter den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, behandler sager om samvær, herunder tilknyttede spørgsmål om transport, får ikke terminaladgang ved den foreslåede ændring af § 58 a, stk. 5. I stedet vil familieretten til brug for behandlingen af sådanne klagesager kunne anmode Familieretshuset om at indhente økonomiske oplysninger om parterne gennem Familieretshusets terminaladgang, jf. § 12 i forslaget til Familieretshusloven. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 28, og bemærkningerne til dertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 43

Bestemmelsen i § 39, stk. 1, i forældreansvarsloven giver Statsforvaltningen mulighed for at afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt.

Det foreslås, at § 39, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der efter bestemmelsen kan afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om at afvise en anmodning efter § 39, stk. 1, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 44

Bestemmelsen i § 39, stk. 1, i forældreansvarsloven giver Statsforvaltningen mulighed for at afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt.

Såfremt Statsforvaltningen afviser en anmodning efter § 39, stk. 1, følger det af § 39, stk. 2, at Statsforvaltningen skal indbringe afgørelsen for retten, hvis ansøgeren anmoder om det inden fire uger efter, at Statsforvaltningen gav ansøgeren meddelelse om afvisningen.

Det foreslås, at § 39, stk. 2, ophæves.

Forslaget er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om at afvise en anmodning efter § 39, stk. 1, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, og den i lovforslagets § 1, nr. 43, foreslåede ændring af § 39, stk. 1.

Såfremt det er Familieretshuset, der træffer afgørelse om afvisning efter § 39, stk. 1, kan afgørelsen indbringes for familieretten til prøvelse, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 48, foreslåede § 41, stk. 1. Bestemmelsen om klageadgangen i § 39, stk. 2, bliver derved overflødig.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 45 og 46

§ 40 i forældreansvarsloven omhandler Statsforvaltningens afslutning og indbringelse for retten af sager om forældremyndighed efter §§ 11 og 14 og om barnets bopæl efter § 17.

Det foreslås, at overskriften før § 40 og § 40 ophæves.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11 og 14 og om barnets bopæl efter § 17 træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2.

Såfremt det efter de foreslåede bestemmelser om visitation i Familieretshusloven er Familieretshuset, der træffer afgørelse efter §§ 11, 14 og 17, kan afgørelsen indbringes for familieretten til prøvelse, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 48, foreslåede § 41, stk. 1. Bestemmelsen om indbringelse af sager om forældremyndighed og barnets bopæl i § 39, stk. 2, bliver derved overflødig.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 47

§§ 41 og 41 a i forældreansvarsloven omhandler mulighederne for at klage over Statsforvaltningens afgørelse til Ankestyrelsen, samt hvilke regler der finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af en sådan klage. Disse bestemmelser har derfor overskriften "Klage m.v.".

Det foreslås, at overskriften før § 41 ændres, således at ordlyden er "Domstolsprøvelse og klage".

Ændringen er begrundet i, at det med lovforslagets § 1, nr. 48, foreslås, at § 41 i forældreansvarsloven ændres, således at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshusets afgørelser efter forældreansvarsloven kan indbringes for familieretten til prøvelse fremfor, at afgørelsen kan påklages til Ankestyrelsen.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 48.

Til nr. 48

Det fremgår af § 41, stk. 1, i forældreansvarsloven, at Statsforvaltningens afgørelser efter forældreansvarsloven som udgangspunkt kan påklages til Ankestyrelsen.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshusets afgørelser efter forældreansvarsloven kan indbringes for familieretten til prøvelse efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven, hvorefter en række afgørelser efter for-

ældreansvarsloven træffes af enten Familieretshuset eller familieretten. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten til prøvelse fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, i hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 49

§ 41 i forældreansvarsloven indeholder bestemmelser om klage over Statsforvaltningens afgørelser efter forældreansvarsloven. Mens udgangspunktet efter § 41, stk. 1, er, at Statsforvaltningens afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen, indeholder § 41, stk. 2-4, en række undtagelser fra klageadgangen.

Bestemmelsen i § 41, stk. 2, vedrører midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter § 26 eller ændring af en sådan afgørelse efter § 30. Det fremgår af § 41, stk. 2, at klage over disse afgørelser afvises, hvis sagen om forældremyndighed eller barnets bopæl er indbragt for retten efter § 40.

Det fremgår af § 41, stk. 3, at en række afgørelser ikke kan påklages til Ankestyrelsen. Det drejer sig om afgørelser efter § 37 om forældremyndighed efter dødsfald, afgørelser efter § 40, stk. 1 og 2, om indbringelse for retten af sager om forældremyndighed og barnets bopæl og afgørelser efter § 46, stk. 2, om afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl, fordi der ikke er international kompetence til at behandle sagen i Danmark. Uanset de i § 41, stk. 3, anførte begrænsninger af muligheden for at klage til Ankestyrelsen kan Statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager påklages særskilt til Ankestyrelsen, jf. § 41, stk. 4.

Det foreslås, at § 41, stk. 2-4, ophæves.

Forslaget er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse i de sager, der er omfattet af § 41, stk. 2-4, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2. Såfremt det efter de foreslåede bestemmelser om visitation i forslaget til Familieretshusloven er Familieretshuset, der træffer afgørelse, kan afgørelsen indbringes for familieretten til prøvelse, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 48, foreslåede § 41, stk. 1. Familieretten kan i den forbindelse tage stilling til Statsforvaltningens sagsbehandling.

Det bemærkes endvidere, at bestemmelsen i § 40 i forældreansvarsloven foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 46.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 50

Det fremgår af § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven, at en afgørelse truffet efter § 23, stk. 2, af en skole eller børneinstitution eller af socialvæsenet om, at en forælder, der ikke har forældremyndigheden, ikke må få konkrete oplysninger eller dokumenter om barnets forhold, kan påklages til Statsforvaltningen. Statsforvaltningens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed, jf. § 41, stk. 5, 3. pkt. Ankestyrelsen kan dog efter § 41, stk. 5, 4. pkt., optage en sag til behandling, når det skønnes, at sagen har principiel eller generel betydning.

Det foreslås, at § 41, stk. 5, 3. og 4. pkt., udgår.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, og at det med den i lovforslaget § 1, nr. 5, foreslåede ændring af § 41, stk. 5, 1. pkt., foreslås, at klage over en afgørelse efter § 23, stk. 2, truffet af skole, børneinstitution eller socialvæsenet behandles af Familieretshuset. Reglerne for behandling af en klage foreslås at fremgå af forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder ligeledes bestemmelser om adgang til at påklage en afgørelse, som Familieretshuset har truffet i en sag om klage efter den i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede ændring af § 41, stk. 5, 1. pkt. Bestemmelserne i § 41, stk. 5, 3. og 4. pkt., bliver derved overflødige.

Det bemærkes, at det med den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede § 448 d, stk. 2, i retsplejeloven foreslås i overensstemmelse med gældende ret, at familieretten kan afvise sager, der ikke har generel eller principiel betydning.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og til bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 41, stk. 5, i forældreansvarsloven samt til den i § 15, nr. 14, foreslåede § 448 d, stk. 2, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår den foreslåede adgang til at indbringe afgørelser efter § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven for familieretten til prøvelse. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Det bemærkes, at § 41, stk. 5, i forældreansvarsloven med den i lovforslagets § 1, nr. 49, foreslåede ophævelse af § 41, stk. 2-4, i forældreansvarsloven bliver § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Til nr. 51

Det fremgår af § 41 a i forældreansvarsloven, at kapitel 9 og §§ 68 og 70 i retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter forældreansvarsloven. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 41, stk. 1, i forældreansvarsloven, hvorefter Statsforvaltningens afgørelser efter forældreansvarsloven som udgangspunkt kan påklages til Ankestyrelsen.

Det foreslås, at § 41 a affattes således, at det fremgår af bestemmelsen, at familieretten træffer afgørelse efter §§ 11, 14, 17 og 21 i forældreansvarsloven i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 24 i forslaget til Familieretshusloven. Afgørelse træffes efter anmodning fra Familieretshuset.

Sager omfattet af § 24 i forslaget til Familieretshusloven er sager efter forældreansvarsloven, som Familieretshuset har rejst på baggrund af en henvendelse fra den kommune, der er forpligtet til at yde barnet støtte efter serviceloven. Sagerne behandles som § 7-sager efter forslaget til Familieretshusloven, og det er dermed familieretten, der træffer afgørelse. Familieretshuset er under behandlingen af sagen i familieretten sagsøger, jf. den i § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 448 a, stk. 4, i retsplejeloven, mens den eller de involverede forældre er sagsøger.

Efter §§ 11, 14, 17 og 21, som foreslås ændret ved § 1, nr. 7, 8, 12, 16 og 20 i lovforslaget forudsætter afgørelse om forældremyndighed ved fælles forældremyndighed uenighed mellem forældrene, afgørelse, når der ikke er fælles forældremyndighed, anmodning fra den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, afgørelse om bopæl uenighed mellem forældrene og afgørelse om samvær anmodning herom. I sager omfattet af § 24 i forslaget til Familieretshusloven vil der ikke foreligge en anmodning fra en forælder eller uenighed mellem forældrene. Afgørelse vil i stedet blive truffet på baggrund af Familieretshusets anmodning som sagsøger. Den foreslåede bestemmelse er således begrundet i behovet for en hensigtsmæssig afvikling af sager omfattet af § 24 i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede ophævelse af den gældende bestemmelse i § 41 a er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, og at afgørelser efter forældreansvarsloven med den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, træffes af Familieretshuset eller familieretten, og at Familieretshusets afgørelser med den i lovforslagets § 1, nr. 48, foreslåede § 41, stk. 1, kan indbringes for familieretten til prøvelse. Det foreslås dermed, at Ankestyrelsen ikke længere har kompetence til at træffe afgørelser efter forældreansvarsloven, hvorfor der heller ikke er behov for regler om Ankestyrelsens behandling af sager efter forældreansvarsloven.

Der henvises til § 24 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 52

Efter § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningen behandle en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v., hvis betingelserne i § 448 f i retsplejeloven er opfyldte. Disse bestemmelser indeholder reglerne om domstolens internationale kompetence til at behandle sager om separation og skilsmisse.

Det foreslås, at henvisningen i § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven til § 448 f i retsplejeloven ændres til § 448 g i retsplejeloven.

Den foreslåede ændring af § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven indebærer, at Familieretshusets internationale kompetence til at behandle en sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v. er reguleret i § 448 g i retsplejeloven.

Begrundelsen for forslaget er for det første, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om forældremyndighed, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede nye bestemmelse i § 30 a, stk. 2.

For det andet er begrundelsen for forslaget, at § 448 f i retsplejeloven med lovforslagets § 15, nr. 14, uden indholdsmæssige ændringer foreslås videreført som retsplejeloven som § 448 g.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 34 og 53, for så vidt angår øvrige ændringer af § 46 i forældreansvarsloven. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 53

§ 46 i forældreansvarsloven vedrører Statsforvaltningens internationale kompetence i sager efter forældreansvarsloven om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Statsforvaltningen kan efter bestemmelsen behandle sager, hvis betingelserne i retsplejelovens § 448 f er opfyldte.

Statsforvaltningens afvisning af at have international kompetence efter § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven til at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl efter §§ 11, 14, 15, 15 a og 17 kan efter § 46, stk. 2, indbringes for retten.

Det foreslås, at § 46, stk. 2, ophæves. Dette forslag er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om international kompetence i sager om forældreansvar, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, og at Familieretshusets afgørelser med den i lovforslagets § 1, nr. 48, foreslåede § 41, stk. 1, kan indbringes for familieretten. Der er derfor ikke behov for en særskilt bestemmelse om indbringelse for retten af Familieretshusets afgørelse om afvisning af at behandle en sag med henvisning til manglende international kompetence.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 34 og 53, for så vidt angår øvrige ændringer af § 46 i forældreansvarsloven. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af § 7, 1. pkt., i ægteskabsloven, at ægteskab ikke uden Ankestyrelsens tilladelse må indgås mellem personer, hvis den ene part har været gift med den anden parts slægtning i ret op- eller nedstigende linje, hvilket f.eks. kan være den anden parts forælder eller barn.

Det foreslås, at § 7, 1. pkt., ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at tilladelse til, at ægteskab kan indgås i de i bestemmelsen omhandlede situationer, gives af Familieretshuset.

Ændringen er begrundet i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, herunder at træffe afgørelse om tilladelse efter § 7, 1. pkt.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Ægteskabsloven indeholder en række bestemmelser, der fastlægger Ankestyrelsens opgaver. Det drejer sig bl.a. om opgaver efter § 21, stk. 2, om afgørelse af at en vielse er gyldig, uanset at kravene i § 21, stk. 1, ikke er opfyldte, efter § 23, stk. 3, om anlæggelse af sag til omstødelse af et ægteskab og efter § 58 b, stk. 1, om behandling af klage over prøvelsesmyndighedens afgørelse efter §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, og afgørelse vedrørende anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelser.

Det foreslås, at § 21, stk. 2, § 23, stk. 3, og § 58 b, stk. 1, ændres således, at det fremgår af bestemmelserne, at de i bestemmelserne nævnte opgaver varetages af Familieretshuset.

Ændringerne er begrundede i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, herunder at træffe afgørelse efter § 21, stk. 2, anlægge sag efter § 23, stk. 3, og træffe afgørelse i klager omfattet af § 58 b, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Det er ved visse bestemmelser i ægteskabsloven fastlagt, at en afgørelse træffes ved dom. Afgørelsen træffes således i disse sager af domstolene. Det drejer sig om sager efter § 23, stk. 1, og § 24, stk. 1, i ægteskabsloven om omstødelse af et ægteskab. Endvidere fremgår det af § 52 i ægteskabsloven, at en aftale om pligten til at betale ægtefællebidrag eller om størrelsen af et ægtefællebidrag kan ændres ved dom, og efter § 58 i ægteskabsloven at en aftale mellem to ægtefæller om fordeling af formue, bidragspligt eller andre vilkår i for-

bindelse med separation eller skilsmisse kan ændres eller erklæres uforbindende ved dom.

Det foreslås, at henvisningen til, at afgørelser efter § 23, stk. 1, § 24, stk. 1, og §§ 52 og 58 træffes ved dom, udgår.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om bidragspligt og størrelsen af ægtefællebidrag, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2. De afgørelser, der træffes efter de omhandlede bestemmelser vil dermed kunne træffes af Familieretshuset eller familieretten. De foreslåede ændringer medfører ikke indholdsmæssige ændringer af de omhandlede bestemmelser.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Det følger af § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven, at når Ankestyrelsen eller ægtefællen i et tidligere ægteskab anlægger sag til omstødelse af et ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven, for så vidt angår det offentlige anlæggelse af omstødsessager, videreføres som § 23, stk. 3, 3. pkt., i ægteskabsloven, idet det dog foreslås, at det fremgår af bestemmelsen, at Ankestyrelsens opgaver efter bestemmelsen varetages af Familieretshuset. Endvidere foreslås henvisningen til, at omstødsessag også kan anlægges af ægtefællen i et tidligere ægteskab, ikke videreført.

Den foreslåede flytning af bestemmelsen fra retsplejeloven til ægteskabsloven er begrundet i, at bestemmelsen i § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven regulerer forhold, som Familieretshuset eller ægtefællen i et tidligere forhold skal tage stilling til ved indbringelsen af en sag for familieretten. Det findes derfor mest hensigtsmæssigt, at dette er reguleret i ægteskabsloven.

Ændringen af henvisningen til, at det er Familieretshuset, der anlægger omstødsessag, er begrundet i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, herunder efter lovforslagets § 2, nr. 2, anlæggelse af omstødsessag efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven.

Begrundelsen for forslaget om, at henvisningen til, at omstødsessag også kan anlægges af ægtefællen i et tidligere ægteskab, ikke videreføres, er, at det følger af § 27 i forslaget til Familieretshusloven, at det alene er Familieretshuset, der kan anlægge omstødsessag, da det alene er Familieretshuset, der kan indbringe en omstødsessag for familieretten.

En ægtefælle kan således ikke selv anlægge en omstødelses-sag.

For så vidt angår den foreslåede ophævelse af § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven henvises til lovforslagets § 15, nr. 14.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Det fremgår af § 26 i ægteskabsloven, at hvis et ægteskab omstødes, og den ene ægtefælle var i god tro om omstødel-sesgrunden, mens den anden ægtefælle kendte til eller burde kende til omstødel-sesgrunden, kan der tilkendes den ægte-fælle, der var i god tro, en godtgørelse. Godtgørelsen tilken-des ved omstødel-sesdommen.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres således, at godtgørelse i sager om omstødelse af ægteskab tilkendes ved afgørelsen om omstødelse.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det ved de i lov-forslagets § 2, nr. 3, foreslåede ændringer af § 23, stk. 1, og § 24, stk. 1, i ægteskabsloven foreslås, at ægteskab omstø-des ved afgørelse truffet af Familieretshuset eller familieret-ten. Det findes hensigtsmæssigt, at spørgsmålet om godtgø-relse ved omstødelse af ægteskab fortsat behandles i forbin-delse med afgørelsen om ægteskabets omstødelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Efter § 29 i ægteskabsloven har ægtefæller ret til skilsmisse uden forudgående separation, hvis de er enige om skilsmis-sen og om vilkårene herfor, dvs. spørgsmål om bidragspligt efter skilsmis-sen og om fortsættelse af eventuelt lejemål. Statsforvaltningen udsteder i disse tilfælde skilsmissebevil-ling efter § 42 i ægteskabsloven. Ægtefæller, der er enige om at blive skilt, kan således søge om skilsmisse uden for-udgående separation, hvis de ønsker det. Skilsmisse efter § 29 kaldes direkte skilsmisse.

Det foreslås, at der indsættes et nyt 2. *pkt.* i bestemmelsen, således at det fremgår af § 29, at skilsmisse i visse situatio-ner først bevilges efter den refleksionsperiode, der følger af den i lovforslagets § 2, nr. 13, foreslåede bestemmelse i § 42 a i ægteskabsloven. Det foreslås med § 42 a, at ægte-fæller, der anmoder om direkte skilsmisse efter § 29 i ægte-skabsloven, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, først kan få udstedt en skilsmissebevilling efter en refleksio-nsperiode på tre måneder.

Den foreslåede ændring betyder, at ægtefæller med fælles mindrearige børn først kan blive skilt uden forudgående se-paration efter udløbet af en refleksionsperiode på tre måne-der. Det er endvidere en betingelse for skilsmisse, at ægte-fællerne i refleksionsperioden har gennemført det digitale læringsforløb efter den foreslåede bestemmelse i § 22, stk.

1, i forslaget til Familieretshusloven, der har til formål at un-derstøtte forældrenes mulighed for at arbejde med deres re-lation og blive bedre til at forstå børns reaktioner på en skilsmisse. Der henvises i denne forbindelse til bemærknin-gerne til lovforslagets § 2, nr. 13, samt til bemærkningerne til § 22 i forslaget til Familieretshusloven.

Begrundelsen for den foreslåede ændring er, at ægtefæller med fælles børn under 18 år, som ønsker skilsmisse uden en forudgående separation, skal sikres tid til eftertanke, inden de endeligt accepterer at blive skilt. Dette foreslås særligt af hensyn til børnenes trivsel. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 13.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 7

Det fremgår af § 37, stk. 1, i ægteskabsloven, at separation eller skilsmisse gives ved bevilling eller dom.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres således, at separation eller skilsmisse meddeles ved bevilling eller afgørelse.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvor-efter det enten vil være Familieretshuset eller familieret-ten, der træffer afgørelse om separation eller skilsmisse, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2, i ægte-skabsloven. De afgørelser, der træffes efter § 37, stk. 1, vil med forslaget kunne træffes af både Familieretshuset og fa-milieretten. Den foreslåede ændring medfører ikke indholds-mæssige ændringer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8

Ægteskabsloven indeholder en række bestemmelser, der fastlægger Statsforvaltningens opgaver. Det drejer sig bl.a. efter § 37, stk. 2, om, at anmodning om separation eller skilsmisse skal indgives til Statsforvaltningen, efter § 38, stk. 1, nr. 3, om, at Statsforvaltningen, når særlige omstæn-digheder taler for det, indkalder ægtefællerne til vilkårsfor-handling i forbindelse med separation eller skilsmisse, og efter § 58 d, stk. 2, om, at visse anmodning og ansøgninger skal indgives digitalt til Statsforvaltningen, og at Statsfor-valtningen som udgangspunkt afviser en anmodning eller ansøgning, som ikke er indgivet digitalt.

Det foreslås, at § 37, stk. 2, § 38, stk. 1, og § 58 d, stk. 2, ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Fami-lieretshuset fremfor til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltnin-gen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler visse sager efter ægte-skabsloven, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2. De foreslåede ændringer betyder, at anmod-

ning om separation eller skilsmisse skal indgives digitalt til Familieretshuset fremfor til Statsforvaltningen, jf. § 37, stk. 2, og § 58 d, stk. 2, 1. pkt., at det er Familieretshuset fremfor Statsforvaltningen, som indkalder ægtefæller til vilkårsforhandling efter § 38, stk. 1, at ansøgning om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag skal indgives digitalt, jf. § 58 d, stk. 2, 1. pkt., og at det er Familieretshuset der, som udgangspunkt afviser en anmodning eller ansøgning, der ikke er indgivet digitalt, jf. § 58 d, stk. 2, 2. pkt.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 9, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 38, stk. 1, samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 9

Ægteskabsloven indeholder en række bestemmelser, der fastlægger Statsforvaltningens opgaver. Det drejer sig bl.a. efter § 38, stk. 1, om, at Statsforvaltningen i visse situationer indkalder ægtefællerne til vilkårsforhandling i forbindelse med separation eller skilsmisse, efter § 41 om, at Statsforvaltningen kan tilbyde mægling ved uenighed om vilkårene for separation og skilsmisse, efter § 42, stk. 1, 1. pkt., om, at Statsforvaltningen giver bevilling til separation eller skilsmisse, hvis ægtefællerne er enige herom, herunder også om vilkårene for separationen eller skilsmissen, og efter § 42, stk. 2, om, at Statsforvaltningen giver bevilling til skilsmisse efter 6 måneders separation, hvis den anden ægtefælle ikke protesterer mod skilsmissen, og vilkårene fastsat for separationen også gælder for tiden efter skilsmissen.

Det foreslås, at § 38, stk. 1, § 41, § 42, stk. 1, 1. pkt., og § 42, stk. 2, i ægteskabsloven ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset fremfor til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler visse sager efter ægteskabsloven, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2. De foreslåede ændringer betyder, at det er Familieretshuset, der behandler sager om vilkårsforhandling, jf. § 38, stk. 1, og § 41, og at det er Familieretshuset, der behandler sager om bevilling til separation eller skilsmisse, jf. § 42, stk. 1, 1. pkt. og § 42, stk. 2.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 8, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 38, stk. 1, og til lovforslagets § 2, nr. 12, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 42, samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 10

Det fremgår af § 38 i ægteskabsloven, at Statsforvaltningen i visse tilfælde indkalder ægtefællerne til vilkårsforhandling i forbindelse med en sag om separation eller skilsmisse. Efter § 38, stk. 1, nr. 1-3, indkaldes for det første til vilkårsforhandling, når en ægtefælle anmoder det, for det andet når ægtefællerne ikke er enige om separationen eller skilsmissen

og vilkårene herfor, og for det tredje når Statsforvaltningen finder, at særlige omstændigheder taler for, at der afholdes vilkårsforhandling.

Efter § 38, stk. 2, i ægteskabsloven kan vilkårsforhandling i særlige tilfælde undlades, selvom ægtefællerne ikke er enige om separationen eller skilsmissen og vilkårene herfor. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen skal undtagelsesmuligheden fortolkes restriktivt og er f.eks. tænkt anvendt i situationer, hvor en ægtefælle bor i udlandet, og hverken kan eller vil afholde udgifterne ved at rejse til Danmark og deltage i vilkårsforhandling, en ægtefælle har behov for en dom om separation eller skilsmisse, der kan anerkendes i et land, hvor det kan være vanskeligt at få anerkendt en separations- eller skilsmissebevilling, eller der for nylig i forbindelse med en tidligere anmodning om separation eller skilsmisse har været forgæves forligsbestræbelser, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 157 som fremsat, side 29.

Det fremgår af § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1860 af 23. december 2015 om separation og skilsmisse, at ægtefællerne skal møde personligt og samtidigt til vilkårsforhandlingen. Det fremgår videre af § 4, stk. 3, i bekendtgørelsen, at Statsforvaltningen kan bestemme, at vilkårsforhandling skal foretages særskilt med hver ægtefælle, hvis helt særlige omstændigheder taler for det.

Det foreslås, at der i § 38 i ægteskabsloven indsættes en ny bestemmelse som stk. 3, hvorefter en ægtefælle ikke har pligt til at deltage i vilkårsforhandling sammen med den anden ægtefælle, hvis den anden ægtefælle har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom. Voldelig adfærd skal i overensstemmelse med Istanbul-konventionen forstås som adfærd, der medfører, eller som sandsynligvis medfører, fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk overlast eller lidelse for offeret, herunder trusler om sådanne handlinger, tvang eller vilkårlig frihedsberøvelse.

Der foreslås ikke i øvrigt med lovforslaget ændringer i bestemmelserne om vilkårsforhandling i forbindelse med en sag om separation eller skilsmisse. Forpligtelsen for parterne til at møde personligt videreføres dermed uændret.

Med den foreslåede bestemmelse i § 38, stk. 3, tydeliggøres det, at en ægtefælle ikke har pligt til at deltage i vilkårsforhandling sammen med den anden ægtefælle, hvis denne har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom. Ægtefællen har uanset dette pligt til at deltage i vilkårsforhandling hos Familieretshuset efter § 38, men vilkårsforhandlingen afholdes særskilt for hver ægtefælle.

Der stilles efter den foreslåede bestemmelse ikke krav om, at den voldelige adfærd udgør vold i strafferetlig forstand. Det er ligeledes ikke et krav efter den foreslåede bestemmelse, at ægtefællen kan dokumentere den voldelige adfærd ved f.eks. politi- eller skadestuerapport. Det er tilstrækkeligt, at der foreligger en mistanke om, at en ægtefælle eller dennes

barn har været udsat for vold fra den anden ægtefælle. Mistanken kan f.eks. være baseret på udtalelser fra en ægtefælle eller i risikofaktorer, som screeningen af sagen har peget på. Selvom der er tvivl om rigtigheden af påstanden om den anden ægtefælles voldelige adfærd, finder den foreslåede bestemmelse anvendelse. Familieretshuset skal således ikke foretage en materiel vurdering af påstanden om voldelig adfærd. Familieretshuset skal dog vejlede og rådgive parten om fordelene ved, at begge parter deltager i vilkårsforhandlingen, hvor de sammen kan finde en løsning på deres uenighed om separationen eller skilsmisse og vilkårene herfor, og om ægtefællens mulighed for at medbringe en bisidder til mødet.

I sager hvor Familieretshuset forud for udsendelsen af indkaldelse til vilkårsforhandling efter § 38, stk. 1, er bekendt med, at der har været voldelig adfærd, eller der er mistanke herom, skal Familieretshuset tage kontakt til den ægtefælle, der har været udsat for den voldelige adfærd, eller hvis barn har været udsat for den voldelige adfærd, med henblik på afklaring af hvorvidt ægtefællen uanset ønsker at møde samtidigt med den anden ægtefælle til vilkårsforhandling. Hvis dette ikke er tilfældet, skal Familieretshuset udsende indkaldelse til særskilt vilkårsforhandling. Hvis Familieretshuset f.eks. ved screeningen af sagen er blevet opmærksom på tegn på, at en ægtefælle eller dennes barn kan have været udsat for voldelig adfærd fra den anden ægtefælle, skal Familieretshuset vejlede ægtefællen om den foreslåede undtagelse i § 38, stk. 3, inden Familieretshuset udsender indkaldelsen til vilkårsforhandling. Dette skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 10, stk. 2, i forslaget til Familieretsloven, hvorefter Familieretshuset ikke indkalder en part til et møde sammen med den anden part, hvis en part har haft en voldelig adfærd over for den anden part eller dennes barn.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret, idet der som beskrevet ovenfor efter bemærkningerne til § 4, stk. 3, i bekendtgørelse om separation og skilsmisse er mulighed for at afholde vilkårsforhandling særskilt for hver ægtefælle, hvis helt særlige omstændigheder taler for det. Det er dog fundet hensigtsmæssigt af hensyn til borgernes retssikkerhed, at det fremgår direkte af ægteskabsloven, at der ikke foreligger en pligt for ægtefællen til at deltage i vilkårsforhandling med den anden ægtefælle, hvis denne har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i hensynet til at beskytte den part, der har været udsat for voldelig adfærd, eller hvis barn har været udsat for voldelig adfærd, herunder imod risikoen for retraumatisering. Med den foreslåede bestemmelse tydeliggøres det således, at en part, der har været udsat for voldelig adfærd, eller hvis barn har været udsat for voldelig adfærd, ikke har pligt til at møde voldsudøveren under behandlingen af en familieretlig sag i Familieretshuset.

En tilsvarende bestemmelse foreslås indsat som § 10, stk. 2, i forslaget til Familieretsloven og i § 31 a, stk. 3, i forældreansvarsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 35.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.2.1.3. og 3.3.3.1.3.

Til nr. 11

Det fremgår af § 39, stk. 1, i ægteskabsloven, at der ved indgivelse af anmodning om separation eller skilsmisse og for afholdelse af vilkårsforhandling betales et gebyr. Det fremgår videre af § 39, stk. 2, at gebyrets størrelse skal svare til Statsforvaltningens omkostninger ved sagsbehandlingen.

Det foreslås, at § 39, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at størrelsen af gebyret efter § 39, stk. 1, skal svare til Familieretshusets omkostninger.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, hvorefter anmodning om separation eller skilsmisse behandles af Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 26, foreslåede § 58 d, stk. 2, i ægteskabsloven, og Familieretshuset afholder vilkårsforhandling, jf. de i lovforslagets § 2, nr. 8 og 9, foreslåede ændringer af § 38 i ægteskabsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 12

Det fremgår af § 42, stk. 1, 1. pkt., i ægteskabsloven, at Statsforvaltningen giver bevilling til skilsmisse eller separation, hvis ægtefællerne er enige herom, herunder om vilkårene for separation og skilsmisse. Det fremgår dog af § 42, stk. 1, 2. pkt., at hvis ægtefællerne er uenige om størrelsen af ægtefællebidrag, kan dette henskydes til Statsforvaltningens afgørelse. Uenigheden om størrelsen af ægtefællebidraget står dermed ikke i vejen for, at der kan gives bevilling til separation eller skilsmisse efter § 42, stk. 1, 1. pkt.

Det foreslås, at § 42, stk. 1, 2. pkt., ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om størrelsen af ægtefællebidrag.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om størrelsen af ægtefællebidrag, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 18, foreslåede ændring af § 50, stk. 1, 1. pkt., i ægteskabsloven og den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede ændring af § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 13

Efter § 29 i ægteskabsloven har ægtefæller ret til skilsmisse uden forudgående separation, hvis de er enige om skilsmissen og om vilkårene herfor, dvs. spørgsmål om bidragspligt efter skilsmissen og om fortsættelse af eventuelt lejemål. Statsforvaltningen udsteder i disse tilfælde skilsmissebevilling efter § 42 i ægteskabsloven. Ægtefæller, der er enige om at blive skilt, kan således søge om skilsmisse uden forudgående separation, hvis de ønsker det. Skilsmisse efter § 29 kaldes direkte skilsmisse.

Med § 42 a i ægteskabsloven foreslås det, at der indføres en refleksionsperiode forud for en skilsmisse for ægtefæller, der har fælles mindreårige børn, og som ønsker direkte skilsmisse.

Det foreslås således med § 42 a, stk. 1, at ægtefæller, der anmoder om direkte skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, først kan få udstedt en skilsmissebevilling efter en refleksionsperiode på tre måneder. Refleksionsperioden regnes fra Familieretshusets modtagelse af anmodningen om skilsmisse.

Formålet med refleksionsperioden er at skabe tid til refleksion for ægtefæller med fælles børn under 18 år, der ønsker at blive skilt uden forudgående separation. Det handler både om refleksion over, hvorvidt ægtefællerne ønsker at blive skilt, og refleksion over, hvordan ægtefællerne sammen på kort og langt sigt kan beskytte og passe på deres børn og sætte børnenes bedste og trivsel i centrum.

Refleksionsperioden skal således understøtte forældrenes mulighed for at arbejde med deres forhold og blive bedre til at forstå børns reaktion på en skilsmisse. Fra Familieretshusets side understøttes dette navnlig af krav om gennemførelse af et obligatorisk digitalt læringsforløb og tilbud om en rådgivnings- og afklarings samtale, jf. § 22 i forslaget til Familieretshusloven.

Refleksionsperioden regnes fra Familieretshusets modtagelse af anmodningen om direkte skilsmisse, dvs. fra det tidspunkt hvor begge ægtefæller har tilsluttet sig ansøgningen.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 1, at den finder anvendelse for alle ægtefæller, der anmoder om direkte skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven. Dette betyder, at bestemmelsen også omfatter ægtefæller, der er separerede efter § 30 i ægteskabsloven, og som inden udløbet af separationsperioden på seks måneder i § 30, stk. 2, anmoder om direkte skilsmisse efter § 29.

Kravet om en refleksionsperiode efter § 42 a, stk. 1, finder ikke anvendelse, når der søges om direkte skilsmisse efter §§ 32-36 i ægteskabsloven. Efter disse bestemmelser har en ægtefælle ret til skilsmisse uden forudgående separation, hvis samlivet har været ophævet i to år, der foreligger utroskab, vold, seksuelle overgreb, bigami eller børnebortførelse.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at Familieretshuset udsteder bevilling til skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, når æg-

tefæller, der er omfattede af kravet om en refleksionsperiode, har bekræftet anmodningen om skilsmisse, betingelserne om enighed om vilkårene for skilsmisse i § 42 i ægteskabsloven er opfyldte, og ægtefællerne begge har gennemført det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven.

For så vidt angår bekræftelse af anmodningen om skilsmisse, skal denne være afgivet inden 1 måned efter udløbet af refleksionsperioden. Bekræftelse kan ikke afgives, før refleksionsperioden er udløbet. Fristen regnes fra udgangen af det døgn, hvor refleksionsperioden udløber, dvs. tre måneder efter Familieretshusets modtagelse af anmodningen. Fristen udløber ved udgangen af det døgn, hvor der gået 1 måned fra udløbet af refleksionsperioden. Det afgørende for, hvorvidt fristen er overholdt, er, hvornår bekræftelsen er afgivet. Det har ikke betydning, hvornår Familieretshuset har modtaget bekræftelsen.

I de fleste sager er ægtefællerne omfattede af kravet om anvendelse af Familieretshusets digital selvbetjeningsløsning ved afgivelsen af bekræftelsen, og der vil derfor være samtidighed mellem, hvornår bekræftelsen er afgivet, og hvornår Familieretshuset har modtaget bekræftelsen. Der henvises til den i 2, nr. 26, foreslåede § 58 d, stk. 2, i ægteskabsloven.

At fristen er overholdt, hvis bekræftelsen er afgivet inden for fristen, har betydning for ægtefæller, der er fritaget fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening, jf. § 58 d, stk. 3, i ægteskabsloven. Det er parten, der har bevisbyrden for, at bekræftelsen er afgivet inden for fristen. For parter i udlandet og andre, der er undtaget fra kravet om digital selvbetjening, kan dette opfyldes ved at sende bekræftelsen rekommanderet.

Begge parter skal inden for fristen bekræfte, at de fortsat ønsker skilsmisse. Såfremt en eller begge ægtefæller ikke afsender bekræftelsen inden for fristen, bortfalder ansøgningen om skilsmisse efter § 29. Hvis ægtefællerne ønsker at blive skilt, skal de derfor indgive en ny ansøgning om skilsmisse. Søger de om direkte skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven, skal de på ny opfylde kravene i § 42 a om en refleksionsperiode m.v.

Det er endvidere et krav for, at der kan gives bevilling til skilsmisse efter § 29 i ægteskabsloven efter udløbet af refleksionsperioden, at betingelserne i § 42 i ægteskabsloven, som foreslås ændret ved § 2, nr. 9 og 12, i lovforslaget, er opfyldte. Dette betyder, at ægtefællerne skal være enige om skilsmissen og vilkårene herfor, dog kan henskyde spørgsmål om størrelsen af ægtefællebidrag til afgørelse i det familieretlige system. Enigheden skal foreligge ved ægtefællernes bekræftelse af anmodningen om skilsmisse efter udløbet af refleksionsperioden.

Det er endeligt et krav, at begge ægtefæller har gennemført det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven, jf. dog undtagelsen i den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 3 der beskrives i det følgende.

Det digitale forløb har til formål at understøtte forældrenes mulighed for at arbejde med deres relation og blive bedre til at forstå børns reaktion på en skilsmisse. Ægtefællerne kan gennem forløbet tilegne sig viden og værktøjer på egen hånd. Forløbet er således en afgørende del af refleksionsperioden, og gennemførelse er derfor også et krav for, at der kan udstedes skilsmissebevilling. Det registreres digitalt i Familieretshusets sagsbehandlingssystem, at en ægtefælle har gennemført forløbet.

Det er et krav, at begge ægtefæller har gennemført forløbet, inden de bekræfter anmodningen om skilsmisse.

Familieretshuset udsteder kun skilsmissebevilling, hvis begge ægtefæller har bekræftet skilsmissen inden udløbet af ovennævnte frist. Foreligger der ikke ved fristens udløb bekræftelse fra begge ægtefæller, afslår Familieretshuset at udstede skilsmissebevilling. Familieretshuset orienterer samtidigt ægtefællerne om, at de skal indgive en ny ansøgning, hvis de vil skilles, og at de i så fald efter § 39 i ægteskabsloven skal betale et nyt gebyr for indgivelse af anmodningen.

Familieretshuset orienterer også ægtefællerne om muligheden for at opretholde den ophørsdag for ægtefællernes formuefællesskab, der blev etableret ved indgivelsen af anmodningen om direkte skilsmisse. Der henvises til § 27 i ægtefælleloven, som foreslået ændret ved lovforslagets § 8, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Den ægtefælle, der har indgivet anmodningen om direkte skilsmisse, kan under behandlingen af sagen uden betaling af nyt gebyr anmode Familieretshuset om, at anmodningen om direkte skilsmisse ændres til en anmodning om skilsmisse efter de øvrige bestemmelser i ægteskabsloven eller om separation. Anmodes der om skilsmisse, skal de øvrige skilsmissebetingelser være opfyldte, for at der kan meddeles skilsmisse, f.eks. at ægtefællerne på grund af uoverensstemmelser har levet adskilt i de sidste to år, jf. § 39 i ægteskabsloven. Blev anmodningen om direkte skilsmisse indgivet af ægtefællerne i fællesskab, kan enhver af dem anmode om, at anmodningen ændres. Familieretshuset skal have modtaget anmodningen inden udløbet af den foreslåede frist i § 42 a, stk. 2, i ægteskabsloven.

Det foreslås med *stk. 3*, at en ægtefælle, der efter § 58 d, stk. 3, i ægteskabsloven er undtaget fra at skulle anvende digital selvbetjening skal gennemføre det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven på skriftligt grundlag.

Det fremgår af § 58 d, stk. 3, i ægteskabsloven, at en borger kan undtages fra kravet om at skulle anvende digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening. Det kan f.eks. dreje sig om socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, kognitive vanskeligheder eller sprogvanskeligheder m.v. Det drejer sig også om borgere, der ikke har en dansk digital signatur, dvs. typisk borgere med bopæl i udlandet.

En ægtefælle, der ikke kan pålægges at anvende digitale selvbetjening, kan heller ikke pålægges at gennemføre det digitale forløb efter den foreslåede bestemmelse i 23 i ægteskabsloven digitalt. Det følger derfor af forslaget til stk. 3, at ægtefællen i stedet skal gennemføre det digitale forløb på skriftligt grundlag. Dette indebærer, at ægtefællen fra Familieretshuset modtager skriftligt materiale, der indholdsmæssigt svarer til det digitale forløb.

Endelig følger det af forslaget til stk. 3, at ægtefællen ved bekræftelsen efter stk. 2, 1. pkt. af anmodningen om skilsmisse skal afgive erklæring om at have gennemført det digitale forløb på skriftligt grundlag.

De foreslåede bestemmelser i § 42 a om en refleksionsperiode som betingelse for udstedelse af bevilling til skilsmisse efter § 29 er begrundet i behovet for at skabe tid og rum til, at ægtefællerne inden en skilsmisse reflekterer over deres ønske om en skilsmisse og over deres samarbejde og beskyttelse af deres fælles børn.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.2.2.1. og 3.3.3.2.1.

Til nr. 14 og 15

§ 43 i ægteskabsloven omhandler Statsforvaltningens afslutning af en separations- eller skilsmissesag og Statsforvaltningens indbringelse af en separations- eller skilsmissesag for retten.

Det fremgår af § 43, stk. 1, at Statsforvaltningen afslutter en sag om separation og skilsmisse, hvis Statsforvaltningen ikke kan give bevilling til separation eller skilsmisse, fordi der ikke er opnået den fornødne enighed mellem parterne, eller hvis Statsforvaltningen finder det betænkeligt at give bevilling. Statsforvaltningen skal indbringe en afsluttet sag for retten, hvis en part anmoder om det inden fire uger efter, at parten har fået meddelelse om afslutningen, medmindre Statsforvaltningens afslutning af sagen skyldes, at den pågældende part er udeblevet fra vilkårsforhandlingen.

Statsforvaltningen skal endvidere efter § 43, stk. 2, afslutte en sag om separation og skilsmisse og indbringe den for retten, hvis en part anmoder om det, og parterne ikke er blevet enige, uanset at de har modtaget vejledning under vilkårsforhandlingen, eller den, der anmoder om, at sagen indbringes for retten, er mødt til vilkårsforhandlingen, men den anden ægtefælle er udeblevet fra vilkårsforhandling to gange.

Endelig kan Statsforvaltningen i særlige tilfælde afslutte en sag om separation og skilsmisse og indbringe den for retten efter anmodning fra en part, jf. § 43, stk. 3. Denne bestemmelse kan f.eks. anvendes, når parterne har bopæl i udlandet, eller der for kort tid siden har været forligsforhandlinger.

Det foreslås, at § 43 og overskriften til § 43 ophæves. Den foreslåede ophævelse er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, og at

afgørelse i sager om separation eller skilsmisse træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2. Det foreslås samtidigt, at der indføres en adgang til at indbringe Familieretshusets afgørelse i en sag om separation eller skilsmisse for familieretten, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven. Bestemmelserne i § 43 erstattes dermed af den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 16

Efter § 43 a, stk. 1, i ægteskabsloven kan Statsforvaltningen behandle en ansøgning om separation eller skilsmisse, hvis betingelserne i § 448 c, stk. 1, 2 og 4, i retsplejeloven er opfyldte. Disse bestemmelser indeholder reglerne om domstolens internationale kompetence til at behandle sager om separation og skilsmisse.

Efter § 448 c, stk. 3, i retsplejeloven kan en sag om et ægteskabs omstødelse eller beståen indbringes for retten her i riget, når ægteskabet er indgået her. Bestemmelsen finder ikke anvendelse for Statsforvaltningen, da Statsforvaltningen ikke behandler sager om hverken omstødelse af ægteskab eller ægteskabs beståen. Omstødelssager anlægges efter §§ 23 og 24 i ægteskabsloven af Ankestyrelse eller en nuværende eller tidligere ægtefælle. Sag om ægteskabs beståen anlægges ikke af det offentlige, men af en af parterne.

Det fremgår af § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven, at Statsforvaltningen efter anmodning fra en part indbringer en sag om separation eller skilsmisse for retten, hvis Statsforvaltningen har afvist at behandle sagen med henvisning til manglende international kompetence efter § 43 a, stk. 1.

Med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslås det, at § 448 c i retsplejeloven uden indholdsmæssige ændringer videreføres som § 448 f i retsplejeloven.

Det foreslås, at § 43 a affattes således, at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshuset kan behandle en sag om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen, hvis betingelserne i § 448 f i retsplejeloven er opfyldte.

De foreslåede ændringer af § 43 a i ægteskabsloven indebærer, at Familieretshusets internationale kompetence til at behandle en sag om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen er reguleret af § 448 f i retsplejeloven.

Begrundelsen for forslaget er for det første, at i det nye familieretssystem skal alle familieretlige sager indledes i Familieretshuset, der således skal behandle sager, der i dag alene behandles af domstolene, herunder sager om omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen.

Begrundelsen for forslaget er for det andet, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen. Når Familieretshuset skal træffe afgørelsen, kan afgørelsen indbringes for familieretten til prøvelse. Der henvises til de i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede bestemmelse i § 58 a, stk. 2 og 3, i ægteskabsloven. Den særlige bestemmelse om klageadgang i § 43 a, stk. 2, er derfor overflødig.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.1.

Til nr. 17

De vilkår, der er fastsat ved en dom til separation, afsagt her i landet, gælder efter § 45 i ægteskabsloven også for tiden efter en skilsmisse opnået på grundlag af separationen. Med hensyn til bidragspligt kan der dog ved en separationsdom træffes anden bestemmelse.

Det foreslås, at henvisningen i § 45 til separationsdom udgår således, at bestemmelsen ikke kun omfatter separationsdomme afsagt af domstolene, men også afgørelser om separation truffet af Familiehuset.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om bidragspligt og størrelsen af ægtefællebidrag, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2. De i § 45 omhandlede afgørelser om separation vil således kunne være truffet af Familieretshuset eller familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 18 og 19

§ 50, stk. 1, i ægteskabsloven vedrører sager, hvor ægtefæller ikke er blevet enige om ægtefællebidrag efter separation eller skilsmisse. Efter bestemmelsen træffer retten afgørelse om pligten til at betale ægtefællebidrag, herunder om pligtens varighed, mens Statsforvaltningen træffer afgørelse om størrelsen af bidraget, hvis der er bidragspligt.

Det foreslås, at § 50, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om bidragspligt, herunder pligtens varighed, og størrelsen af bidraget hvis der er bidragspligt.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om ægtefællebidragspligt og størrelsen af bidraget, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 20

Det fremgår af § 53, stk. 1, i ægteskabsloven, at pligt til at betale ægtefællebidrag, der er fastlagt ved dom, kan ændres ved en ny dom.

Det foreslås, at henvisningen til, at afgørelser efter § 53, stk. 1, træffes ved dom, udgår.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om bidragspligt, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 21

Det fremgår af § 53, stk. 2, i ægteskabsloven, at en afgørelse om størrelsen af ægtefællebidrag, der er truffet af Statsforvaltningen, kan ændres ved en ny afgørelse truffet af Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 53, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om størrelsen af ægtefællebidrag eller om ændring af størrelsen af ægtefællebidrag.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om bidragspligt og størrelsen af ægtefællebidrag, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 22

Det fremgår af § 55, stk. 2, i ægteskabsloven, at retten i forbindelse med en dom til separation eller skilsmisse kan pålægge den ene part at udleje en lejlighed til den anden part, hvis lejligheden er beliggende i en beboelsejendom med flere lejligheder, der hører til den pågældende parts bodel eller særeje, og lejligheden hidtil har været familiens bolig. Retten kan fastsætte vilkår for lejemålet.

Det foreslås, at § 55, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om, at en lejlighed tilhørende den ene ægtefælle ved separation eller skilsmisse skal udlejes til den anden ægtefælle.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvor-

efter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om, at en lejlighed tilhørende den ene ægtefælle ved separation eller skilsmisse skal udlejes til den anden ægtefælle, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 23

Kompetencen til at træffe afgørelser efter ægteskabsloven er efter gældende ret fordelt mellem kommunen som prøvelsesmyndighed, vielsesmyndighederne, Ankestyrelsen, Statsforvaltningen og retten.

Kommunerne prøver som prøvelsesmyndighed efter kapitel 1 og 2 i ægteskabsloven om ægteskabsbetingelserne er opfyldte, således at parret kan blive gift i Danmark. I den forbindelse kan der træffes afgørelse om dispensation fra ægteskabsbetingelserne.

Vielser foretages efter kapitel 2 i ægteskabsloven i folkekirken, de anerkendte trossamfund og kommunerne.

Statsforvaltningen træffer efter ægteskabsloven afgørelse om udstedelse af bevilling til separation eller skilsmisse i visse sager, jf. § 42, om størrelsen af ægtefællebidrag og om ændring heraf, jf. § 50, stk. 1, og § 53, stk. 2, og om anvendelse af digital selvbetjening ved indgivelse af ansøgninger om ansøgninger til Statsforvaltningen, jf. § 58.

Afgørelse om omstødelse af ægteskab, jf. § 23, separation og skilsmisse i uenighedssager, herunder om vilkårene herfor i form af pligten til at betale ægtefællebidrag og retten til at fortsætte lejemålet af fælles lejlighed, jf. §§ 43, 49, 50 og 55, ændring af afgørelse om pligten til at betale ægtefællebidrag, jf. § 53, stk. 1, ændring af aftale om bidragspligt og/eller størrelse af ægtefællebidrag, jf. § 52, og ændring m.v. af aftale om formuefordeling, bidragspligt eller andre vilkår, jf. § 58, træffes af retten.

Som familieretlige sager træffer retten efter § 448, nr. 6 og 7, i retsplejeloven endvidere afgørelse i sager mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består, og i sager om, hvorvidt parterne er ægtefæller.

Ankestyrelsen behandler sager om tilladelse til at indgå ægteskab med nærtstående, jf. § 7, i ægteskabsloven og om godkendelse af en vielse som gyldig, jf. § 21, i ægteskabsloven.

Statsforvaltningens afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen, jf. § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven. Dette gælder dog ikke Statsforvaltningens afgørelse efter § 43, stk. 1-3, i ægteskabsloven om at afslutte en sag om separation eller skilsmisse og indbringe den for retten. Klageadgangen omfatter heller ikke afgørelse efter § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven om afvisning af at behandle en sag om separation og skils-

misse grundet manglende kompetence. Disse afgørelser prøves i stedet af retten.

Afgørelser truffet af kommunen som prøvelsesmyndighed kan ikke påklages, bortset fra afgørelser om dispensation fra ægteskabsbetingelserne og om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne, der efter § 58 b, stk. 1, i ægteskabsloven kan påklages til Ankestyrelsen. Afgørelser truffet af vielsesmyndighederne kan ikke påklages.

Kommunerne, vielsesmyndighederne, Ankestyrelsen og Statsforvaltningen behandler sager efter ægteskabsloven efter bestemmelserne i ægteskabsloven, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper.

Det foreslås med § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven, at Familieretshusets behandling af sager efter ægteskabsloven sker efter bestemmelserne i Familieretshusloven.

Med § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og om behandlingen af sager i Familieretshuset i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse i en række sager efter ægteskabsloven træffes af Familieretshuset eller familieretten. Det drejer sig om afgørelse i sager om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7, om godkendelse af en vielse som gyldig, i sager omfattet af kapitel 3-5 om omstødelse, separation og skilsmisse samt vilkårene herfor, om klage efter § 58 b, stk. 1, over visse af afgørelser truffet af kommunen som prøvelsesmyndighed efter § 13, stk. 1, og om afvisning efter § 58 d af en ansøgning eller anmodning, fordi den ikke er indgivet ved brug af digital selvbetjening. Der drejer sig videre om afgørelse i sager mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består, og i sager om, hvorvidt parterne er ægtefæller.

Forslaget er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter ægteskabsloven, bortset fra afgørelser der henhører under vielsesmyndighederne. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. sager hvor parterne er enige om f.eks. skilsmisse.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træf-

fer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, der er tale om en sag anlagt af Familieretshuset om omstødelse af et ægteskab, eller sagen behandles samme med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Det følger af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, at visse typer af sager altid skal visiteres til behandling som en § 5-sag eller en § 6-sag. Dette betegnes lovbestemt visitation. Visitationen skal således ikke foretages på baggrund af et konkret skøn, men er derimod bestemt af sagstypen. Dette skyldes, at de pågældende sagstyper har en karakter, der objektivt begrunder, at sagerne bør behandles som § 5-sager eller § 6-sager. Sager efter § 42 i ægteskabsloven om bevilling af separation eller skilsmisse, hvor der er enighed mellem parterne, behandles altid af Familieretshuset som § 5-sager, jf. § 5, stk. 2, nr. 3, i forslaget til Familieretshusloven. Udstedelse af resolution om ægtefællebidrag ud fra parternes enighed behandles ligeledes altid af Familieretshuset som § 5-sager, jf. § 5, stk. 2, nr. 7, i forslaget til Familieretshusloven.

Sager om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7, om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21, stk. 2, og om afgørelse af en klage efter § 58 b, stk. 1, i ægteskabsloven behandles som § 6-sager, der afgøres af Familieretshuset efter § 26, jf. § 6, stk. 2, nr. 5-7, i forslaget til Familieretshusloven. Om overførslen af afgørelseskompetencen i disse sager fra Ankestyrelsen til Familieretshuset henvises til lovforslagets § 2, nr. 1 og 2.

Efter § 6, stk. 2, nr. 1, i forslaget til Familieretshusloven visiteres også en sag om afvisning af en anmodning, som ikke er indgivet ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, eller som der ikke er betalt gebyr for behandlingen af, til behandling som en § 6-sag, der afgøres af Familieretshuset efter § 26, i forslaget til Familieretshusloven. Tilsvarende gælder efter § 6, stk. 2, nr. 11, i forslaget til Familieretshusloven en sag, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter, f.eks. om afslag på skilsmisse fordi betingelserne herfor ikke er opfyldte, selv om parterne er enige om skilsmisse.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og familieretten, og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager, at Familieretshuset kan afgøre sager på skriftligt grundlag, og at Familieretshuset tilbyder konflikthåndtering og -rådgivning.

Det foreslås med § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven, at Familieretshusets afgørelser efter ægteskabsloven kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for

familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 24

Det fremgår af § 58 a, stk. 5, i ægteskabsloven, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen som klagemyndighed kan få terminaladgang til brug for behandling af sager om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag. De to myndigheder kan anvende terminaladgangen til at indhente nødvendige økonomiske oplysninger om parterne til brug for behandlingen af sagen. Oplysningerne indhentes via terminaladgangen hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

Det foreslås, at § 58, stk. 5, ændres således, at det er Familieretshuset, der har terminaladgangen efter bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2.

Familieretten, der efter den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 3, behandler sager om ægtefællebidrag, får ikke terminaladgang ved den foreslåede ændring af § 58 a, stk. 5. I stedet vil familieretten til brug for behandlingen af sådanne sager kunne anmode Familieretshuset om at indhente økonomiske oplysninger om parterne gennem Familieretshusets terminaladgang, jf. § 12 i forslaget til Familieretshusloven. Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 23, og bemærkningerne dertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 25

Efter § 58 c i ægteskabsloven kan Statsforvaltningen og Ankestyrelsen anmode en part om oplysninger om partens forhold til brug for behandling af sager om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag. Det følger af bestemmelsen, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan tillægge manglende fremsendelse af oplysninger processuel skadevirkning og træffe afgørelse på baggrund af de oplysninger, som Statsforvaltningen eller Ankestyrelsen er i besiddelse af.

Det foreslås, at § 58 c ophæves.

Den foreslåede ophævelse er begrundet i, at bestemmelserne om Familieretshusets sagsbehandling, herunder bestemmel-

ser om processuel skadevirkning, samles i forslaget til Familieretshusloven.

Familierettens muligheder for at indhente oplysning m.v. er reguleret i retsplejeloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3., samt til § 11 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 26

Det fremgår af § 58 d, stk. 2, i ægteskabsloven, at anmodning om separation og skilsmisse efter § 37, stk. 2, og ansøgning om fastsættelse eller ændring af størrelsen af ægtefællebidrag efter § 50, stk. 1, og § 53, stk. 2, skal indgives ved brug af Statsforvaltningens digitale selvbetjening. Det følger videre, at hvis ansøgningen ikke indgives ved brug af digital selvbetjening, afvises ansøgningen af Statsforvaltningen, medmindre undtagelsesbestemmelserne i stk. 3 eller 4 finder anvendelse.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 58 d, stk. 2, affattes således, at det fremgår af bestemmelsen, at en række henvendelser skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, som Familieretshuset stiller til rådighed, og at hvis denne ikke anvendes, afvises henvendelsen, medmindre undtagelsesbestemmelserne i stk. 3 eller 4 finder anvendelse. Det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at de omfattede henvendelser er ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7, som foreslås ændret ved § 2, nr. 1, anmodning om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21, som foreslås ændret ved § 2, nr. 2, anmodning fra en ægtefælle om omstødelse af ægteskab efter §§ 23 og 24, som foreslås ændret ved § 2, nr. 2 og 3, anmodning om godtgørelse efter § 26, som foreslås ændret ved § 2, nr. 5, anmodning om separation og skilsmisse efter § 37, stk. 2, som foreslås ændret ved § 2, nr. 8, bekræftelse af anmodning om skilsmisse efter § 29, som foreslås ændret ved § 2, nr. 6, jf. den i § 2, nr. 13, foreslåede § 42 a, stk. 2, ansøgning om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag efter § 50, stk. 1, og §§ 52 og 53, som foreslås ændret ved § 2, nr. 18-21, ansøgning om ændring efter § 58, som foreslås ændret ved § 2, nr. 3, af aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten og andre vilkår for separation og skilsmisse, klage efter § 58 b, som foreslås ændret ved § 2, nr. 2, anmodning om afgørelse om hvorvidt parterne er ægtefæller, eller hvorvidt en separation består, samt anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 58 d, stk. 2, om indgivelse af anmeldelser og anmodning og anvendelsen af digital selvbetjening.

Det foreslås dog for det første, at ansøgninger, klager og anmodninger skal indgives til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen og ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Dette er en følge af, at kompetencen til at behandle sager efter ægteskabsloven i det nye familier-

etlige system samles hos Familieretshuset og familieretten, og at alle sager indledes i Familieretshuset. Undtaget herfra er dog sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne efter § 13, stk. 1, som fortsat varetages af den borgerlige prøvelsesmyndighed.

For det andet medfører den foreslåede bestemmelse i forhold til gældende ret en udvidelse af, hvilke henvendelser der skal indgives ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, således at også ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7, anmodning om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21, anmodning fra en ægtefælle om omstødelse af ægteskab efter §§ 23 og 24, anmodning om godtgørelse efter § 26, bekræftelse af anmodning om skilsmisse efter § 29, jf. § 42 a, stk. 2, ansøgning om ændring efter § 58 af en aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten og andre vilkår for separation og skilsmisse, klage efter § 58 b og anmodning om afgørelse om hvorvidt en separation består. Efter gældende ret skal ansøgning om fastsættelse eller ændring af størrelsen af bidrag efter § 50, stk. 1, og § 53, stk. 2, indgives ved brug af digital selvbetjening. Med den foreslåede bestemmelse udvides dette til også at omfatte ansøgning om ændring af bidrag efter § 52 og § 53, stk. 1. Endelig medfører den foreslåede bestemmelse i forhold til gældende ret, at anmodning om at få en afgørelse truffet af Familieretshuset indbragt for familieretten efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven også skal indgives ved brug af digital selvbetjening.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke ved mulighederne for at undtage en borger fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter de gældende regler i § 58 d, stk. 3 og 4, som foreslås ændret ved § 2, nr. 27 og 28.

Den foreslåede bestemmelse i § 58 d, stk. 2, er begrundet i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af anmeldelsen, klagen eller anmodningen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. Den foreslåede bestemmelse er endvidere begrundet i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne til denne. For så vidt angår øvrige ændringer af § 58 d i ægteskabsloven henvises til lovforslagets § 2, nr. 27-29, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 27 og 28

Det fremgår af § 58 d, stk. 3, i ægteskabsloven, at hvis Statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en borger ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Det fremgår videre, at i sådanne tilfælde bestemmer

Statsforvaltningen, hvordan ansøgningen skal indgives, herunder om det skal ske mundtligt eller skriftligt.

Bestemmelsen i § 58 d, stk. 4, i ægteskabsloven omhandler muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening i tilfælde, der ikke er omfattede af § 58 d, stk. 3, i ægteskabsloven. Det fremgår således af bestemmelsen, at Statsforvaltningen udover i de i stk. 3 nævnte tilfælde helt ekstraordinært kan undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Statsforvaltningen ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Det foreslås, at henvisningen til ansøgning i § 58 d, stk. 3 og 4, ændres til henvendelse.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at det med den i lovforslagets § 2, nr. 26, foreslåede § 58 d, stk. 2, i ægteskabsloven foreslås, at også en række anmodninger og klager efter ægteskabsloven skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for anmodninger, ansøgninger og klager.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelserne i § 58 d, stk. 3 og 4.

Der henvises til § 2, nr. 26, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 29

Det fremgår af § 58 d, stk. 2, i ægteskabsloven, som foreslås ændret ved § 2, nr. 26, at en række henvendelser skal indgives til Familieretshuset ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. § 58 d, stk. 3 og 4, som foreslås ændret ved § 2, nr. 27 og 28, indeholder muligheder for at fravige kravet om anvendelse af digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, samt i helt ekstraordinære tilfælde.

Det foreslås, at der som § 58 d, stk. 6, indsættes en ny bestemmelse om, at kravet om anvendelse af digital selvbetjening i § 58 d, stk. 2, ikke finder anvendelse for henvendelser fra offentlige myndigheder.

Bestemmelsen vil navnlig finde anvendelse for anmodninger fra en offentlig myndighed efter § 97 i lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 269 af 21. marts 2017 (aktivloven). Det fremgår af denne bestemmelse, at hvis en person er pålagt at betale underholdsbidrag m.v. til en anden person, der modtager hjælp til forsørgelse, indtræder det offentlige i kravet og i retten til at kræve bidrag fastsat eller kræve et bidrag forhøjet.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at karakteren af anmodninger fra offentlige myndigheder er væsensforskellig fra anmodninger fra borgere, hvorfor bl.a. screeningsværktøjet, som er en del af Familieretshuset digitale selvbetjeningsløsning, ikke skal finde anvendelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 2, nr. 26.

Til nr. 30

Det fremgår af § 58 e i ægteskabsloven, at kapitel 9 og §§ 68 og 70 i retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter ægteskabsloven. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven, hvorefter Statsforvaltningens afgørelser efter ægteskabsloven som udgangspunkt kan påklages til Ankestyrelsen.

Det foreslås, at § 58 e ophæves.

Forslaget er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretsloven foreslås nedlagt, at afgørelser efter ægteskabsloven med den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2, træffes af Familieretshuset eller familieretten, og at Familieretshuset afgørelser med den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 4, kan indbringes for familieretten. Det foreslås dermed, at Ankestyrelsen ikke længere har kompetence til at træffe afgørelser efter ægteskabsloven, hvorfor der heller ikke er behov for regler om Ankestyrelsens behandling af sager efter ægteskabsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 3

Til nr. 1

Efter § 13, stk. 1, i børnebidragsloven er barnets forældre hver for sig forpligtede til at forsørge barnet. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets bedste. Opfylder en af forældrene ikke denne forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen efter bestemmelsens stk. 2 pålægge ham at udrede bidrag til barnets underhold.

Det foreslås, at § 13, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan pålægge en forælder at udrede bidrag til barnets underhold.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til barnets underhold, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Efter § 14, stk. 2, i børnebidragsloven ophører bidragspligten efter denne lov, når barnet indgår ægteskab, medmindre Statsforvaltningen bestemmer andet.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 14, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår, hvilken myndighed der kan bestemme, at bidragspligten fortsætter uanset barnets ægteskab.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om, at bidragspligten skal fortsætte uanset barnets ægteskab, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Efter § 15 i børnebidragsloven træffer Statsforvaltningen afgørelse om særligt bidrag bl.a. i forbindelse med et barns konfirmation. Af § 15, stk. 2 og 4, fremgår nærmere betingelser for indgivelsen af ansøgning om særligt bidrag.

Det foreslås, at § 15, stk. 2 og 4, ændres således, at det fremgår af bestemmelserne, at ansøgning om særligt bidrag indgives til og behandles af Familieretshuset.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter ansøgning om børnebidrag, herunder særligt bidrag, skal indgives til Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Efter § 15, stk. 3, i børnebidragsloven skal Statsforvaltningen afvise en ansøgning om særligt bidrag, hvis ansøgningen er indgivet på et andet tidspunkt end de i § 15, stk. 2, nævnte.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 15, stk. 3, ændres således, at det ikke fremgår, hvilken myndighed der afviser en ansøgning om særligt bidrag, men blot at ansøgningen afvises, hvis den er indgivet på et andet tidspunkt end de i § 15, stk. 2, nævnte.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der tager stilling til en ansøgning om særligt bidrag, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2, herunder hvorvidt ansøgningen skal afvises efter § 15, stk. 3, i børnebidragsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Efter § 16 i børnebidragsloven kan Statsforvaltningen til enhver tid efter ansøgning ændre et bidrag efter loven.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 16 ændres, således at det ikke fremgår, hvilken myndighed der kan træffe afgørelse om at ændre et bidrag.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til barnets underhold, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Efter § 17 i børnebidragsloven kan Statsforvaltningen træffe en afgørelse om at fastsætte et andet bidrag, end hvad der er aftalt mellem parterne, hvis aftalen skønnes åbenbart ubillig, forholdene væsentligt har forandret sig, eller aftalen strider mod barnets bedste.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 17 ændres, således at det ikke fremgår, hvilken myndighed der kan træffe afgørelse om at ændre et bidrag.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til barnets underhold, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 7

Efter § 17 a, stk. 2, i børnebidragsloven betales der ikke et gebyr ved indgivelse af ansøgning om ændring af et aftalt bidrag efter børnebidragsloven, såfremt Statsforvaltningen ikke tidligere har behandlet en sag om bidraget.

Det foreslås, at § 17 a, stk. 2, nr. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, til hvilken myndighed der tidligere har været indgivet ansøgning.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse og altså behandler en sag om pligt til at udrede bidrag til barnets underhold, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2. Den foreslåede ændring medfører også, at der skal betales et gebyr for indgivelse af ansøgning, såfremt der inden nedlæggelsen af Statsforvaltningen pr. 1. april 2019 har været indgivet en ansøgning om

ændring af bidrag efter børnebidragsloven til Statsforvaltningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8

Efter § 17 a, stk. 1, i børnebidragsloven betales der som udgangspunkt et gebyr ved indgivelse af ansøgning om bidrag. Det følger af § 17 a, stk. 4, at gebyret fastsættes således, at det svarer til omkostningerne ved Statsforvaltningens behandling af en ansøgning om ændring af bidrag.

Det foreslås, at § 17 a, stk. 4, ændres således, at gebyret skal svare til omkostningerne ved Familieretshusets behandling af en ansøgning om ændring af bidrag.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter ansøgning om ændring af børnebidrag skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 12, foreslåede ændring af § 19 a, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 9

Efter § 19, stk. 1, i børnebidragsloven kan Statsforvaltningen pålægge en far eller medmor at betale bidrag til dækning af udgifterne omkring barnets fødsel. Det drejer sig om udgifter ved barnets fødsel, navngivning, herunder dåb, og til moderens underhold 2 måneder før og 1 måned efter fødslen. Sidstnævnte kan under særlige omstændigheder udvides til 4 måneder før og 9 måneder efter fødslen. Bidraget kan pålægges, uanset at barnet er dødfødt.

Det foreslås, at § 19, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan pålægge en far eller medmor at udrede bidrag til dækning af udgifter efter bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag efter bestemmelsen, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 10

Efter § 19, stk. 2, i børnebidragsloven kan Statsforvaltningen pålægge en person, der har eller kan have gjort en kvinde gravid, eller som har givet samtykke til assisteret reproduktion, at udrede bidrag til dækning af særlige udgifter som følge af en abort. For så vidt angår assisteret reproduktion er

det et krav, at barnet må antages at være blevet til ved denne behandling.

Det foreslås, at § 19, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan pålægge en person at udrede bidrag efter § 19, stk. 1.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag efter bestemmelsen, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 11

Statsforvaltningen kan efter § 19, stk. 1, i børnebidragsloven pålægge en person at udrede bidrag i forbindelse med et barns fødsel. Det følger af § 19, stk. 3, at hvis barnet er født, forfalder bidraget straks ved bidragsfastsættelsen, og hvis barnet ikke er født til de af Statsforvaltningen nærmere bestemte tidspunkter.

Det foreslås, at § 19, stk. 3, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der fastsætter tidspunkter for forfald af bidrag efter § 19, stk. 1, når barnet ikke er født.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag efter børnebidragsloven, og herunder kan fastsætte forfaldstidspunkter, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 12

Det fremgår af § 19 a, stk. 1, i børnebidragsloven, at ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag skal indgives ved brug af Statsforvaltningens digitale selvbetjening. Det følger videre, at hvis ansøgningen ikke indgives ved brug af digital selvbetjening, afvises ansøgningen af Statsforvaltningen, medmindre undtagelsesbestemmelserne i stk. 2 eller 3 finder anvendelse.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 19 a, stk. 1, ændres således, at det indsættes, at bestemmelsen også finder anvendelse for anmodninger om indgivelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten. Det foreslås videre, at henvisningen til Statsforvaltningen ændres til Familieretshuset. Endelig foreslås, at ansøgning ændres til henvendelse.

Det foreslås således for det første, at ansøgninger og anmodninger skal indgives til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen og ved brug af Familieretshusets digitale selv-

betjeningsløsning. Dette er en følge af, at kompetencen til at behandle sager efter børnebidragsloven i det nye familieretlige system samles hos Familieretshuset og familieretten, og at alle sager indledes i Familieretshuset.

For det andet medfører de foreslåede ændringer, at også anmodning om at få en afgørelse truffet af Familieretshuset indbragt for familieretten efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven også skal indgives ved brug af digital selvbetjening. Henvendelser bruges som samlet betegnelse for anmodninger og ansøgninger.

De foreslåede ændringer medfører ikke ændringer i mulighederne for at undtage en borger fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter de gældende regler i § 19 a, stk. 2 og 3, som foreslås ændret ved § 3, nr. 14 og 15.

De foreslåede ændringer er begrundede i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af anmeldelsen, klagen eller anmodningen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. De foreslåede ændringer er endvidere begrundet i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset.

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne til denne. For så vidt angår øvrige ændringer af § 19 a i børnebidragsloven henvises til lovforslagets § 3, nr. 13-16, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 13

Det fremgår af § 19 a, stk. 1, i børnebidragsloven, som foreslås ændret ved § 3, nr. 12, at en række ansøgninger og anmodninger skal indgives til Familieretshuset ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. § 19 a, stk. 2 og 3, som foreslås ændret ved § 3, nr. 14 og 15, indeholder muligheder for at fravige kravet om anvendelse af digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, samt i helt ekstraordinære tilfælde.

Det foreslås, at det tilføjes til bestemmelsen i § 19 a, stk. 1, at kravet om anvendelse af digital selvbetjening ikke finder anvendelse for anmodninger fra offentlige myndigheder. Dette vil navnlig finde anvendelse for anmodninger fra en offentlig myndighed efter § 18, stk. 2, 2. pkt., i børnebidragsloven, hvoraf fremgår, at i det omfang det offentlige afholder udgifter til et barns forsørgelse, tilkommer retten til bidrag efter børnebidragsloven den pågældende offentlige myndighed eller institution.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at karakteren af anmodninger fra offentlige myndigheder er væsensforskellig fra anmodninger fra borgere, hvorfor bl.a. screeningsværk-

tøjet, som er en del af Familieretshuset digitale selvbetjeningsløsning, ikke skal finde anvendelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 12.

Til nr. 14 og 15

Det fremgår af § 19 a, stk. 2, i børnebidragsloven, at hvis Statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en borger ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Det fremgår videre, at i sådanne tilfælde bestemmer Statsforvaltningen, hvordan ansøgningen skal indgives, herunder om det skal ske mundtligt eller skriftligt.

Bestemmelsen i § 19 a, stk. 3, i børnebidragsloven omhandler muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening i tilfælde, der ikke er omfattede af § 19 a, stk. 2. Det fremgår således af bestemmelsen, at Statsforvaltningen helt ekstraordinært udover i de i stk. 2 nævnte tilfælde kan undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Statsforvaltningen ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Det foreslås, at henvisningerne til Statsforvaltningen i bestemmelserne ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningerne til ansøgning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter ansøgninger og anmodninger skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20 i børnebidragsloven.

Den foreslåede ændring fra ansøgning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 3, nr. 12, foreslåede § 19 a, stk. 1, i børnebidragsloven foreslås, at også anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten skal indgives ved brug af digital selvbetjening. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for ansøgninger og anmodninger.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelserne i § 19 a, stk. 2 og 3.

Der henvises til § 3, nr. 12, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 16

Det fremgår af § 19 a, stk. 4, i børnebidragsloven, at en digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Statsforvaltningen. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i § 19 a om kravene til anvendelse af digital selvbetjening.

Det foreslås, at henvisningen til Statsforvaltningen i bestemmelsen ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningen til ansøgning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter anmeldelser og anmodninger skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20 i børnebidragsloven.

Den foreslåede ændring fra ansøgning til henvendelse er begrundet i, at det med de i lovforslagets § 3, nr. 12, foreslåede § 19 a, stk. 1, i børnebidragsloven foreslås, at også anmodning om indgivelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for anmodninger og ansøgninger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 17

Statsforvaltningen træffer afgørelse i sager efter børnebidragsloven. Statsforvaltningen behandler sagerne efter bestemmelserne i børnebidragsloven, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper.

Efter § 20 i børnebidragsloven kan Statsforvaltningen og Ankestyrelsen anmode en part om oplysninger om persons forhold til brug for behandling af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter børnebidragsloven. Det følger af bestemmelsen, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan tillægge manglende fremsendelse af oplysninger processuel skadesvirkning og træffe afgørelse på baggrund af de oplysninger, som Statsforvaltningen eller Ankestyrelsen er i besiddelse af.

Det foreslås at ophæve § 20 i børnebidragsloven. I stedet foreslås det, at der indsættes to nye bestemmelser om afgørelseskompetence, og hvilken lovgivning der finder anvendelse ved behandling af sager efter børnebidragsloven.

Det foreslås således med bestemmelsen i § 20, stk. 1, at ved Familieretshusets behandling af sager efter børnebidragsloven finder bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven anvendelse.

Med bestemmelsen i § 20, stk. 2, foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og kapitlerne 8-10 om behandlingen af sager i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse om børnebidrag træffes af Familieretshuset eller familieretten.

De foreslåede bestemmelser er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter børnebidragsloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset

eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige om betaling af børnebidrag, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten, f.eks. en samværsags.

Det følger af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, at visse typer af sager altid skal visiteres til behandling som en § 5-sag eller en § 6-sag. Dette betegnes lovbestemt visitation. Visitationen skal således ikke foretages på baggrund af et konkret skøn, men er derimod bestemt af sagstypen. Dette skyldes, at de pågældende sagstyper har en karakter, der objektivt begrundes, at sagerne bør behandles som § 5-sager eller § 6-sager. Udstedelse af resolution om børnebidrag ud fra parternes enighed behandles altid af Familieretshuset som § 5-sager, jf. § 5, stk. 2, nr. 7, i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 6, stk. 2, nr. 1, i forslaget til Familieretshusloven visiteres en sag om afvisning af en anmodning, som ikke er indgivet ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, eller som der ikke er betalt gebyr for behandlingen af, til behandling som en § 6-sag, der afgøres af Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven. Tilsvarende gælder efter § 6, stk. 2, nr. 11, i forslaget til Familieretshusloven en sag, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og domstolene og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager, at Familieretshuset kan afgøre en sag på skriftligt grundlag og om processuel skadevirkning. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter børnebidragsloven.

Den foreslåede ophævelse af de gældende bestemmelser i § 20 i børnebidragsloven er begrundet i, at Familieretshusets

anvendelse af processuel skadevirkning foreslås reguleret i forslaget til Familieretshusloven.

Familierettens muligheder for at indhente oplysning m.v. er reguleret i retsplejeloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3., samt til § 11 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 18

Det fremgår af § 21, stk. 1, i børnebidragsloven, at Statsforvaltningens afgørelser efter børnebidragsloven kan påklages til Ankestyrelsen. Det fremgår endvidere, at nærmere bestemte dele af retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klager.

Det foreslås, at § 21, stk. 1, i børnebidragsloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshusets afgørelser efter børnebidragsloven kan indbringes for familieretten til prøvelse efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2, hvor efter afgørelser efter børnebidragsloven træffes af enten Familieretshuset eller familieretten. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Som led i forslaget om et nyt familieretligt system foreslås, at afgørelser truffet af Familieretshuset ikke som Statsforvaltningens afgørelser efter gældende lovgivning kan påklages til en administrativ myndighed, men derimod indbringes for familieretten. Retsplejeloven og herunder særligt kapitel 42, jf. lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved rettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset efter børnebidragsloven, som er indbragt for retten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 19

Efter § 21, stk. 1, i børnebidragsloven kan Statsforvaltningens afgørelse efter børnebidragsloven påklages til Ankestyrelsen. En sådan klage skal efter § 21, stk. 2, i børnebidragsloven indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Dog kan Ankestyrelsen i særlige tilfælde behandle en klage, der er indgivet senere.

Det foreslås, at § 21, stk. 2, i børnebidragsloven ophæves, idet indbringelse af Familieretshusets afgørelser efter børnebidragsloven for familieretten foreslås reguleret i forslaget

til Familieretshusloven. Den gældende klagefrist på 4 uger og muligheden for at behandle en afgørelse, hvor anmodningen om indbringelse er indgivet senere, foreslås videreført i § 34 i forslaget til Familieretshusloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 20

Børne- og socialministeren kan efter § 21, stk. 3, i børnebidragsloven fastsætte regler om bl.a. behandlingen af klager. Bemyndigelsen er anvendt til at udstede bekendtgørelse nr. 1494 af 11. december 2017 om børne- og ægtefællebidrag, der i §§ 17 og 18 indeholder regler om behandlingen af klager.

Det foreslås, at bemyndigelsesbestemmelsen ændres således, at ministerens adgang til at fastsætte regler om behandlingen af klager udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det foreslås, at Familieretshuset tillægges kompetence til at træffe de afgørelser efter børnebidragsloven, som Statsforvaltningen hidtil har truffet. Samtidigt foreslås der med lovforslagets § 3, nr. 18, en ændring af § 21, stk. 1, i børnebidragsloven, således at Familieretshusets afgørelse kan indbringes for familieretten, og med § 41, stk. 7, i forslaget til Familieretshusloven, at børne- og socialministeren kan fastsætte bestemmelser om Familieretshusets behandling af en anmodning om at indbringe en afgørelse for familieretten. Det foreslås i forlængelse heraf, at børne- og socialministerens adgang til efter § 21, stk. 3, i børnebidragsloven at fastsætte regler om behandling af klager udgår.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 21

Det fremgår af § 21, stk. 4, i børnebidragsloven, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen som klagemyndighed kan få terminaladgang til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af børnebidrag. De to myndigheder kan anvende terminaladgangen til at indhente nødvendige økonomiske oplysninger til brug for behandlingen af sagen. Oplysningerne indhentes via terminaladgangen hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

Det foreslås, at § 21, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres således, at Familieretshuset har terminaladgang efter bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2.

Familieretten, der efter den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20 behandler sager om børnebidrag, får ikke termi-

naladgang ved den foreslåede ændring af § 21, stk. 4. I stedet vil familieretten til brug for behandlingen af sådanne sager kunne anmode Familieretshuset om at indhente økonomiske oplysninger om parterne gennem Familieretshusets terminaladgang, jf. § 12 i forslaget til Familieretshusloven. Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 17, og bemærkningerne til dertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 4

Til nr. 1-3

Statsforvaltningen varetager en række opgaver på adoptionsområdet efter adoptionsloven.

Det drejer sig for det første om, at Statsforvaltningen meddeler adoption ved bevilling, jf. § 1, stk. 1, i adoptionsloven.

Ved adoption af et barn fra et andet land har bevillingen efter § 1, stk. 2, virkning fra barnets ankomst her til landet. Hvis der er knyttet en prøveperiode til adoptionen, har bevillingen dog først virkning fra udløbet af prøveperioden, hvilket Statsforvaltningen kan fravige, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Ved adoption af et barn over 12 år bør adoptionsbevillingen som udgangspunkt ikke gives uden samtykke fra barnet. Ved adoption af børn under 18 år skal der som udgangspunkt foreligge samtykke fra forældrene. Samtykke skal afgives under personligt fremmøde for bl.a. Statsforvaltningen, jf. § 6, stk. 2, og § 8, stk. 1, i adoptionsloven.

Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, følger det af § 4 a, at adoption kun må bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant af adoptionssamrådet, hvis afslag på godkendelse kan påklages til Adoptionsnævnet, jf. § 25 b. Statsforvaltningen er sekretariat for adoptionssamrådet, mens Ankestyrelsen er sekretariat for Adoptionsnævnet. Der kræves dog ikke godkendelse som adoptant ved stedbarns-adoption, eller hvis der er et nært slægtskab mellem barnet og adoptanten.

Efter § 15 kan Statsforvaltningen til brug for afklaringen af, om der er ydet eller modtaget vederlag m.v. i forbindelse med samtykke til en adoption afkræve oplysninger fra enhver, der har kendskab til forholdene.

For det andet træffer Statsforvaltningen efter § 10, stk. 1, afgørelse om adoption uden samtykke. Statsforvaltningen skal som led i behandlingen af en sådan sag forespørge forældrene, om de vil give samtykke til adoptionen, jf. § 10, stk. 2, beskikke en advokat for barnet, jf. § 15 a, stk. 1, 1. pkt., og tilbyde beskikkelse af en advokat for de øvrige parter, jf. § 15 a, stk. 1, 2. pkt. Hvis Statsforvaltningen træffer afgørelse om adoption uden samtykke efter § 9, skal Statsforvaltningen underrette parterne, jf. § 11, stk. 1 og 2.

Statsforvaltningen indbringer afgørelsen for retten efter anmodning fra en part. Anmodningen skal indgives inden 14 dage efter underretningen. Statsforvaltningen kan dog forlænge denne frist, hvis der foreligger særlige grunde. Hvis afgørelsen er indbragt for retten, og retten opretholder afgørelsen, kan Statsforvaltningen ikke udstede adoptionsbevilling, før ankefristen er udløbet, og der ikke er anket. Dette fremgår af lovens § 11, stk. 3-5. Børne- og socialministeren kan efter § 25, nr. 4, fastsætte regler om Statsforvaltningens behandling af sager om adoption uden samtykke.

Statsforvaltningen varetager for det tredje opgaver i forbindelse med ophævelse af en adoption. Det er Ankestyrelsen, som træffer afgørelsen om ophævelse, men samtykket fra barnet til ophævelsen skal afgives over for bl.a. Statsforvaltningen efter afholdelse af en samtale med barnet, jf. § 18, stk. 3.

For det fjerde varetager Statsforvaltningen opgaver vedrørende godkendelse som adoptant. Det drejer sig efter § 25 a, stk. 1, om at Statsforvaltningen skal foretage en undersøgelse, inden adoptionssamrådet tager stilling til spørgsmålet om godkendelse. Efter § 25 a, stk. 3, er en medarbejder ved Statsforvaltningen medlem af adoptionssamrådet.

Statsforvaltningens afgørelser efter adoptionsloven kan med undtagelse af afgørelser om adoption uden samtykke påklages til Ankestyrelsen, jf. § 29 b, stk. 1. I sager om adoption uden samtykke kan Statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen, jf. § 29 b, stk. 2.

Ved indgivelse af ansøgning til Statsforvaltningen om bevilling til adoption og godkendelse som adoptant skal der som udgangspunkt efter § 29 c anvendes digital selvbetjening, men Statsforvaltningen kan fravige dette udgangspunkt. En digital ansøgning er kommet frem, når den er tilgængelig for Statsforvaltningen.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset foreslås at varetage de opgaver efter adoptionsloven, som Statsforvaltningen varetager i dag.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 5

Til nr. 1

Det fremgår af § 2 i bidragsopkrævningsloven, at krav på underholdsbidrag som udgangspunkt opkræves af Udbetaling Danmark. Det er dog restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT), der opkræver bidraget, hvis kravet på underholdsbidrag følger af udenlandsk ret og er omfattet af lovens § 1,

stk. 2. Statsforvaltningen træffer afgørelse om indsigelse mod eksistensen af sådanne udenlandske krav.

Udenlandske bidragskrav omfattet af § 1, stk. 2, omfatter krav efter Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn, konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag og Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt. Der henvises til § 1, stk. 2, nr. 2-4, i bekendtgørelse nr. 1858 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 2 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at afgørelse om indsigelse mod eksistensen af de udenlandske krav træffes efter den i lovforslagets § 5, nr. 3, foreslåede § 23 a, stk. 3.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om indsigelse mod eksistensen af de udenlandske bidragskrav, jf. den i lovforslagets § 5, nr. 3, foreslåede § 23 a, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Det fremgår af § 20 i bidragsopkrævningsloven, at Statsforvaltningen har mulighed for at bestemme, at reglerne § 19 i bidragsopkrævningsloven om opfyldelse af bidragspligt eller sikkerhed for opfyldelse af bidragspligt finder anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabs-sag.

Det foreslås, at § 20 i bidragsopkrævningsloven ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan bestemme, at reglerne i § 19 i bidragsopkrævningsloven finder anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabs-sag.

Det foreslås videre, at § 20 i bidragsopkrævningsloven ændres således, at bestemmelsen ligeledes giver mulighed for at bestemme, at reglerne § 19 i bidragsopkrævningsloven om opfyldelse af bidragspligt eller sikkerhed for opfyldelse af bidragspligt finder anvendelse over en kvinde, der er part i en påbegyndt medmoderskabs-sag.

Den første af de foreslåede ændringer er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der kan beslutte, at reglerne i § 19 i bidragsopkrævningsloven finder anvendelse for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabs-sag, jf. den i lovforslagets § 5, nr. 3, foreslåede § 23 a, stk. 2.

Den anden af de foreslåede ændringer er begrundet i, at der med lov nr. 652 af 12. juni 2013 om ændring af børneloven, lov om adoption, retsplejeloven og forskellige andre love (Medmoderskab m.v.) blev indført mulighed for etablering af medmoderskab, der har samme retsvirkninger som faderskab, herunder i forhold til bidragspligt over for et barn. Der skal derfor også være mulighed for at bestemme, at reglerne § 19 i bidragsopkrævningsloven finder anvendelse over en kvinde, der er part i en påbegyndt medmoderskabssag.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Statsforvaltningen træffer efter § 2, 2. pkt., i bidragsopkrævningsloven afgørelse i sager, hvor der er gjort indsigelse mod eksistensen af et krav om underholdsbidrag, hvis kravet følger af udenlandsk ret og er omfattet af lovens § 1, stk. 2.

Statsforvaltningen træffer endvidere efter § 20 beslutning om, at reglerne i § 19 om opfyldelse af bidragspligt eller sikkerhed for opfyldelse af bidragspligt finder anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabssag.

Statsforvaltningen behandler sager efter bidragsopkrævningsloven efter bestemmelserne i bidragsopkrævningsloven, forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper.

Det fremgår af § 23 a, stk. 2, i bidragsopkrævningsloven, at Statsforvaltningens afgørelser efter bidragsopkrævningsloven kan påklages til Ankestyrelsen, og at visse bestemmelser i retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sådanne klager.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 23 a, stk. 2, ophæves, og at der i stedet som § 23 a, stk. 2, indsættes en bestemmelse om, at ved Familieretshusets behandling af sager efter bidragsopkrævningsloven finder bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven anvendelse.

Med bestemmelsen i § 23 a, stk. 3, foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og bestemmelserne om behandling af § 5-sager og § 6-sager i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse efter § 2, 2. pkt., og § 20 i bidragsopkrævningsloven træffes af Familieretshuset eller familieretten.

Endelig foreslås det, at der som § 23 a, stk. 4, indsættes en bestemmelse om, at Familieretshusets afgørelser efter bidragsopkrævningsloven kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven.

De foreslåede bestemmelser i § 23 a, stk. 2-4, er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter bidragsopkrævningsloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af

Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om den ovennævnte bestemmelse om visitation af sager og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og familieretten og bestemmelser om, at Familieretshuset, for så vidt angår de sager, som Familieretshuset skal træffe afgørelse i, sørger for oplysningen af sagen og afgør den på skriftligt grundlag, jf. §§ 25 og 26 i forslaget til Familieretshusloven. Der henvises til bemærkningerne til de pågældende bestemmelser i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter § 2, 2. pkt., og § 20 i bidragsopkrævningsloven.

Den foreslåede bestemmelse i § 23 a, stk. 4, skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye bestemmelse i § 23 a, stk. 3, hvorefter afgørelse om udpegning af en personlig repræsentant for uledsagede mindreårige udlændinge og afgørelse om ændring heraf træffes af enten Familieretshuset eller familieretten. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Retsplejeloven, herunder navnlig kapitel 42, som foreslået ændret ved lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved familierettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset, som er indbragt for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Bestemmelsen i § 23 b i bidragsopkrævningsloven bemyndiger børne- og socialministeren til at fastsætte nærmere regler om en række emner under bidragsopkrævningsloven. Børne- og socialministeren har således efter § 23 b, nr. 3, bl.a. hjemmel til at fastsætte regler om behandlingen af klager over afgørelser truffet af Statsforvaltningen. Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1858 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag, der bl.a. indeholder regler om behandlingen af klager.

Det foreslås, at § 23 b, nr. 3, ændres således, at bemyndigelsen vedrørende behandlingen af klager over Statsforvaltningens afgørelser udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det foreslås, at Familieretshuset tillægges kompetence til at træffe de afgørelser efter bidragsopkrævningsloven, som Statsforvaltningen hidtil har truffet. Samtidigt foreslås der med lovforslagets § 5, nr. 3, en ændring af § 23 a, stk. 2, i bidragsopkrævningsloven, således at Familieretshusets afgørelse kan indbringes for familieretten, og med § 41, stk. 7, i forslaget til Familieretshusloven, at børne- og socialministeren kan fastsætte bestemmelser om Familieretshusets behandling af en anmodning om at indbringe en afgørelse for familieretten. Det foreslås i forlængelse heraf, at børne- og socialministerens adgang til efter § 23 a, stk. 2, i bidragsopkrævningsloven at fastsætte regler om behandling af klager udgår.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Det foreslås, at der som § 23 c i bidragsopkrævningsloven indsættes bestemmelser om pligt til at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af henvendelser efter bidragsopkrævningsloven.

Det foreslås således som § 23 c, stk. 1, at indsigelser efter § 2, 2. pkt., anmodninger efter § 20 og anmodninger om indbringelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset for familieretten skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed. Henvendelser, dvs. indsigelser og anmodninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset dog undtaget de i stk. 2 og 3 foreslåede bestemmelser.

Det foreslås, at det som § 23 c, stk. 2, fastsættes, at hvis Familieretshuset finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Familieretshuset tilbyde, at henvendelsen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Det foreslås videre, at det er Familieretshuset, der bestemmer, hvordan en henvendelse omfattet af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Det foreslås, at det som § 23 c, stk. 3, fastsættes, at Familieretshuset helt ekstraordinært ud over i de i stk. 2 nævnte tilfælde kan undlade at afvise en henvendelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Familieretshuset ved at modtage henvendelsen på anden måde end digitalt.

Endelig foreslås, at det som § 23 c, stk. 4, fastsættes, at en digital henvendelse anses at være kommet frem, når den er tilgængelig for Familieretshuset.

Den foreslåede bestemmelse i § 23 c, stk. 1, om forpligtelsen til at anvende digital selvbetjening ved indgivelse af en indsigelse efter § 2, 2. pkt., en anmodning efter § 20 eller en anmodning om indbringelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset for Familieretten er ny. Der har således ikke hidtil været stillet krav om anvendelse af digital selvbetjening på bidragsopkrævningslovens område i modsætning til, hvad der gælder efter hovedparten af de øvrige familieretlige love. Forpligtelsen hertil på den øvrige del af det familieretlige område blev indført med lov nr. 622 af 12. juni 2013 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgning, anmeldelse, anmodninger, meddelelser og erklæringer til offentlige myndigheder (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening for borgere, for så vidt angår ansøgning om økonomisk fripladstilskud, meddelelse om valg af læge, ansøgning om navngivning og navneændring, indgivelse af erklæring om faderskab, anmeldelse af cykeltyveri m.v.)

Det foreslås med bestemmelserne i § 23 c, stk. 2 og 3, at der fastsættes de samme muligheder for at undtage fra forpligtelsen til at anvende digital selvbetjening i sager efter bidragsopkrævningsloven som efter de øvrige familieretlige love.

Det foreslås således med § 23 c, stk. 2, at Familieretshuset skal undtage fra kravet om digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening. Det er Familieretshuset, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold. Det er personregisterføreren, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold. Der skal i den forbindelse lægges vægt på borgers beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom Familieretshuset ud fra en helhedsvurdering af borgeren må bedømme, om borgeren vil kunne ansøge digitalt efter modtagelse af hjælp hertil.

Særlige forhold kan for eksempel foreligge, hvor der er tale om borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens, borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, hjemløse, borgere med sprogsvækheder mv., hvor vejledning m.v. fra Familieretshusets side konkret vurderes ikke at være en egnet løsning. Der vil således kunne være tale om, at der foreligger særlige forhold for nogle af de nævnte borgere, der gør, at de ikke kan ansøge digitalt. Tilsvarende vil der også være borgere fra de

nævnte grupper, der kan ansøge digitalt, og derfor skal ansøge digitalt. Særlige forhold vil eksempelvis også foreligge, hvor en borger er indsat i fængsel eller er institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, hvorfor borgeren ikke kan ansøge digitalt.

Det foreslås med bestemmelsen i § 23 c, stk. 3, at der udover i de ovenfor nævnte tilfælde også helt ekstraordinært kan være situationer, hvor omstændighederne ved henvendelsen eller hos Familieretshuset gør, at der ikke kan ansøges digitalt. Der kan eksempelvis være tale om, at Familieretshusets digitale selvbetjeningssystem ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende vil Familieretshuset eksempelvis kunne anviser borgeren en anden måde at ansøge på, hvis selvbetjeningssystemet er ude af drift. Der vil i sådanne tilfælde være tale om, at der ud fra en samlet vurdering er klare økonomiske fordele ved at modtage anmeldelsen ikke-digitalt.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 23 c, stk. 4, er en digital henvendelse kommet frem til Familieretshuset, når den er tilgængelig for Familieretshuset. En meddelelse vil normalt være tilgængelig for en myndighed på det tidspunkt, hvor Familieretshuset kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig. En ansøgning, anmeldelse, indberetning mv., der er tilgængelig i Familieretshusets system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er således kommet frem den 30. november, uanset at der ikke fysisk sidder en medarbejder i Familieretshuset og gør sig bekendt med meddelelsen på dette tidspunkt, der ligger uden for normal arbejdstid.

Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med Familieretshusets it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme borgeren til skade, at henvendelsen modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes systemnedbrud hos Familieretshuset.

De foreslåede bestemmelser i § 23 c, er begrundede i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af anmeldelsen, klagen eller anmodningen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. Bestemmelserne er endvidere begrundede i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset.

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne til denne. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 6

Til nr. 1

Børneloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen, og som indeholder henvisning til "statsforvaltningen". Det drejer sig efter § 1 a, stk. 1, om registrering af en sæddonor som far, efter § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1, om registrering af medmoderskab, efter § 4, § 5, stk. 1, § 7 og § 9, stk. 2, om rejsning af sag om faderskab eller medmoderskab og efter § 14, stk. 7, og § 33, stk. 3, om anerkendelse af faderskab eller medmoderskab.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler visse typer af registrering og anerkendelse af faderskab og medmoderskab samt sager om faderskab og medmoderskab efter børneloven. Afgørelse efter børneloven træffes med visse undtagelser af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2.

Der henvises til lovforslagets § 6, nr. 21-23, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 33 i børneloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Overskriften til kapitel 2 i børneloven er "Sag om faderskab og medmoderskab ved statsforvaltningen."

Det foreslås, at overskriften til kapitel 2 ændres således, at henvisningen til Statsforvaltningen udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter børneloven, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Børneloven indeholder nærmere bestemmelser om Statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab. Det drejer sig bl.a. efter § 11, stk. 1, om, at Statsforvaltningen opfordrer barnets mor og de mænd, som er parter i sagen, til at medvirke ved retsgenetiske undersøgelser med henblik på at fastslå faderskabet. Der skal dog alene opfordres, hvis de retsgenetiske undersøgelser kan have betydning for faderskabssagen. Det drejer sig endvidere bl.a. om, at Statsforvaltningen under behandlingen af en sag om

faderskab eller medmoderskab efter § 12 kan bestemme, at en part skal udtræde, hvis parten utvivlsomt ikke er barnets far, og utvivlsomt ikke kan anses som barnets medmor.

Det fremgår endvidere af § 32, at Statsforvaltningen har en forpligtelse til i fornødent omfang at yde vejledning om børneloven og bistå med udfyldelse af blanketter m.v.

Det foreslås, at § 11, stk. 1, og § 12 ændres således, at det fremgår af bestemmelserne, at de vedrører Familieretshusets behandling af sager om faderskab og medmoderskab. Det foreslås ligeledes, at § 32 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at det er Familieretshuset, som har vejledningsforpligtelsen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager om faderskab og medmoderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Statsforvaltningen skal i visse tilfælde indbringe en sag om faderskab eller medmoderskab for retten. Der skal efter § 13 i børneloven ske indbringelse, når en af parterne anmoder om det, når Statsforvaltningen finder det betænkeligt at fortsætte behandlingen af sagen, når der skal ske indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller udfærdiges retsanmodning efter retsplejelovens § 158, og når en af parterne er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6. Der skal endvidere ske indbringelse, når Statsforvaltningen ikke kan afslutte sagen ved anerkendelse eller henlæggelse. Anerkendelse af faderskab og medmoderskab efter § 14 i børneloven sker over for Statsforvaltningen, jf. § 14, stk. 7, og § 33 a, stk. 2, i børneloven.

Det foreslås, at § 13 i børneloven affattes således, at der efter bestemmelsen skal træffes afgørelse efter kapitel 3 i børneloven, hvis faderskab eller medmoderskab ikke kan anerkendes efter § 14.

Med forslaget til Familieretshusloven foreslås Statsforvaltningen nedlagt. Det foreslås med lovforslagets § 6, nr. 1, at anerkendelse af faderskab og medmoderskab skal ske over for Familieretshuset. Det foreslås samtidigt med den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2, i børneloven, at afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af faderskab og medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles samme med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Bestemmelserne om, hvornår en sag skal indbringes for familieretten, vil dermed fremgå af forslaget til Familieretshuset, hvorfor det alene er nødvendigt i børneloven at regulere, at såfremt der ikke kan ske anerkendelse af faderskab eller medmoderskab, skal der træffes afgørelse herom.

For så vidt angår de gældende indbringelsesgrunde i § 13, nr. 1-3 og 5, i børneloven, vil det afhænge af den konkrete sag, om afgørelse om faderskab eller medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2. Det foreslås dermed, at en anmodning fra en part ikke i sig selv fører til, at det er familieretten, der træffer afgørelse. Såfremt Familieretshuset træffer afgørelse, kan denne afgørelse dog indbringes for familieretten til prøvelse. For så vidt angår indbringelsesgrundene i § 13, nr. 3 og 5, vil det forhold, at der skal udfærdiges en retsanmodning efter retsplejelovens § 158, eller at en af sagens parter er under værgemål efter værgemålslovens § 6 være elementer i vurderingen af, hvorvidt sagen er omfattet af den foreslåede § 27, stk. 2, nr. 1, i forslaget til Familieretshusloven, hvorefter afgørelse træffes af familieretten. Derimod vil det forhold, at der skal ske indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende, ikke i sig selv gøre det nødvendigt at indbringe en sag for familieretten til afgørelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Overskriften til kapitel 3 i børneloven er »Sag om faderskab og medmoderskab ved retten«.

Det foreslås, at overskriften til kapitel 2 ændres således, at henvisningen til retten udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter børneloven, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6 og 7

Det fremgår af § 15 i børneloven, at sag om faderskab eller medmoderskab kun kan indbringes for retten af Statsforvaltningen.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 15 og overskriften til § 15 ophæves.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås samtidigt med den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2, at afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af faderskab og medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Bestemmelserne om, hvornår afgørelse skal træffes af retten, vil dermed fremgå af forslaget til Familieretshuset, hvorfor bestemmelsen i § 15 i børneloven er overflødig.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8

Overskriften til § 16 i børneloven er "Sagens behandling."

Det foreslås, at overskriften til § 16 ændres således, at det fremgår, at bestemmelserne i §§ 16-18 omhandler familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med lovforslagets § 6, nr. 5 og 11-14, foreslås, at kapitel 3 i børneloven ikke kun indeholder bestemmelser om familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, men også finder anvendelse, når Familieretshuset træffer afgørelse.

Bestemmelserne i §§ 16-18 omhandler dog alene familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, hvilket understreges ved den foreslåede ændring af overskriften til § 16.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 9

Overskriften til § 19 i børneloven er »Anerkendelse af faderskab og medmoderskab«.

Det foreslås, at overskriften til § 19 ophæves.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med lovforslagets § 6, nr. 5 og 11-14, foreslås, at kapitel 3 i børneloven ikke kun indeholder bestemmelser om familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, men også finder anvendelse, når Familieretshuset træffer afgørelse. Med den i lovforslagets § 6, nr. 8, foreslåede ændring af overskriften før § 16 i børneloven præciseres, at de følgende bestemmelser dog alene omhandler familierettens behandling af faderskab og medmoderskab. Dette gælder også bestemmelsen i § 19. Da overskriften til § 19 endvidere ikke findes at have nogen særskilt værdi, findes det hensigtsmæssigt at lade § 19 være omfattet af overskriften til § 16, så det fremgår klart, at bestemmelsen i § 19 omhandler familierettens behandling af en sag om faderskab eller medmoderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 10

Overskriften til § 20 i børneloven er »Dom til faderskab og medmoderskab«.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, således at det fremgår af overskriften, at der træffes afgørelse om faderskab eller medmoderskab.

Ændringen er begrundet i, at det ved de i lovforslagets § 6, nr. 11-14, foreslåede ændringer af § 20 i børneloven foreslås, at der i sager om faderskab eller medmoderskab, der ikke kan afsluttes ved anerkendelse eller henlæggelse, træffes afgørelse af Familieretshuset eller familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 11

Det fremgår af § 20, stk. 1, i børneloven, at en mand dømmes som far, hvis de retsgenetiske undersøgelser viser, at han utvivlsomt er far til det pågældende barn.

Det foreslås, at § 20, stk. 1, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at der træffes afgørelse om, at en mand er

far, hvis han efter udfaldet af de retsgenetiske undersøgelser utvivlsomt er det pågældende barns far.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om faderskab, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2. Den foreslåede ændring medfører ikke indholdsmæssige ændringer af, hvornår faderskab kan fastslås.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 12

Det fremgår af § 20, stk. 2, i børneloven, at udover i situationer, hvor faderskabet kan fastlægges på baggrund af retsgenetiske undersøgelser efter § 20, stk. 1, kan en mand dømmes som far, hvis han har haft et seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, og der ikke er grunde, der gør det usandsynligt, at han er far. Hvis barnets mor har haft et seksuelt forhold til andre mænd i den periode, hvor hun blev gravid, er det desuden en betingelse, at det ved retsgenetiske undersøgelser kan konstateres, at de andre mænd ikke er barnets far, eller det i øvrigt er overvejende sandsynligt, at ingen af de andre mænd er barnets far.

Det foreslås, at § 20, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at faderskab efter bestemmelsen fastslås ved afgørelse.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om faderskab, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2. Den foreslåede ændring medfører ikke indholdsmæssige ændringer af, hvornår faderskab kan fastslås.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 13

Det fremgår af § 20, stk. 4, i børneloven, at en kvinde kan dømmes medmor til et barn, hvis hun efter bestemmelserne i § 27 og § 27 a, stk. 2, om medmoderskab ved assisteret reproduktion anses som medmor til barnet.

Det foreslås, at § 20, stk. 4, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at der træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor til et barn, hvis hun efter bestemmelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om medmoderskab, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2. Den foreslåede æn-

dring medfører ikke indholdsmæssige ændringer af, hvornår medmoderskab kan fastslås.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 14

Det fremgår af § 20, stk. 5, i børneloven, at en mand kan dømmes som far til et barn, hvis han efter bestemmelserne i § 27, § 27 a, stk. 1, eller §§ 27 b eller 27 c om faderskab ved assisteret reproduktion anses som far til barnet.

Det foreslås, at § 20, stk. 5, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at der træffes afgørelse om, at en mand er far til et barn, hvis han efter bestemmelserne om faderskab ved assisteret reproduktion i § 27, § 27 a, stk. 1, eller §§ 27 b eller 27 c anses som far til barnet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om faderskab, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2. Den foreslåede ændring medfører ikke indholdsmæssige ændringer af, hvornår faderskab kan fastslås, når der er anvendt assisteret reproduktion.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 15

I en række bestemmelser i børneloven om genoptagelse af en sag om faderskab eller medmoderskab henvises til, om faderskab eller medmoderskab er fastslået ved dom. Det gælder bestemmelserne i § 21, stk. 1, § 22, stk. 1 og 2, og § 24, stk. 1.

Det foreslås, at de nævnte bestemmelser ændres således, at der henvises til, om faderskab eller medmoderskab er fastslået ved afgørelse.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om faderskab, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2. De foreslåede ændringer medfører ikke indholdsmæssige ændringer i reglerne om genoptagelse af en sag om faderskab eller medmoderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 16

Kapitel 4 i børneloven indeholder bestemmelser om genoptagelse af en sag om faderskab eller medmoderskab, herunder i § 26, stk. 1 og 2, om afgørelseskompetence.

Det fremgår af bestemmelsen i § 26, stk. 1, at det er Statsforvaltningen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en sag om faderskab eller medmoderskab skal genoptages. Det fremgår videre af § 26, stk. 2, at hvis Statsforvaltningen har truffet afgørelse om spørgsmålet om genoptagelse, skal Statsforvaltningen indbringe denne afgørelse for retten, hvis en part anmoder om dette inden fire uger efter Statsforvaltningens afgørelse.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 26, stk. 1 og 2, ophæves.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås samtidigt med den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2, at afgørelse om genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Bestemmelse om afgørelseskompetence i genoptagelsessager vil dermed fremgå af forslaget til Familieretshuset, hvorfor bestemmelserne i § 26, stk. 1 og 2 i børneloven er overflødige.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 17

Det fremgår af § 26, stk. 3, i børneloven, at hvis en sag om faderskab eller medmoderskab genoptages, finder bestemmelserne i lovens kapitel 2 og 3 tilsvarende anvendelse, dog med de begrænsninger der følger af § 26, stk. 4, om hvornår en part kan inddrages i en sag, som er genoptaget.

Det foreslås, at § 26, stk. 3, ændres således, at det fremgår klart, at bestemmelsen vedrører genoptagelse af en sag om faderskab eller medmoderskab efter §§ 21-25. Der er alene tale om en sproglig præcisering som følge af, at det med lovforslagets § 6, nr. 16, foreslås, at bestemmelserne i § 26, stk. 1 og 2, ophæves. Som følge heraf foreslås det endvidere, at henvisningen til § 26, stk. 4, i børneloven ændres til § 26, stk. 2.

Til nr. 18

§ 26, stk. 4, i børneloven vedrører sager om faderskab, som genoptages. Det fremgår af bestemmelsen, at en mand, der var part i sagen, men hvor han ikke på baggrund af retsgenetiske undersøgelser eller bevis for at han havde et seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, blev anset som far, ikke kan inddrages i den genoptagne sag mod sin vilje. Han kan dog uanset dette inddrages i sagen, hvis han har afgivet falsk forklaring for retten om forhold af betydning for faderskabssagen, eller han har været vidende om, at der er sket identitetsforveksling, ombytning af genetisk materiale eller lignende.

Det foreslås, at § 26, stk. 4, ændres således, at henvisningen til, at den falske forklaring er afgivet for retten, udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås samtidigt med den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2, at afgørelse om genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven. En mand, der har afgivet falsk forklaring for Familieretshuset i forbindelse med Familieretshusets oplysning af en sag, skal således kunne inddrages som part i faderskabssagen, der genoptages, på samme måde, som hvis han havde afgivet den falske forklaring for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 19

Overskriften til kapitel 7 i børneloven er "Statsforvaltningens vejledningspligt."

Det foreslås, at overskriften til kapitel 7 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at kapitlet vedrører Familieretshusets vejledningspligt efter børneloven.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvor efter Familieretshuset skal yde vejledning i spørgsmål vedrørende børneloven, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 3, foreslåede ændring af § 32.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 20

I sager om registrering af faderskab og medmoderskab efter §§ 1, 2 og 3, i børneloven foretager personregisterføreren registrering. I sager om registrering af faderskab og medmoderskab, hvor der er anvendt assisteret reproduktion, foretager Statsforvaltningen efter §§ 1 a, 3 a og 3 b i børneloven registrering. Statsforvaltningen anerkender endvidere faderskab og medmoderskab efter § 14, jf. § 33 a, stk. 2. I sager, hvor faderskab eller medmoderskab ikke er registreret eller anerkendt, og er der ikke rejst sag om faderskab eller medmoderskab af andre, rejser Statsforvaltningen en sag, jf. § 7, stk. 1.

Statsforvaltningen behandler sager om faderskab eller medmoderskab, der er rejst af andre efter bestemmelserne i børneloven, men afgørelse om faderskab eller medmoderskab træffes dog af retten, jf. § 20. Faderskab og medmoderskab kan også anerkendes over for retten, hvis sagen allerede er indbragt for retten, jf. § 19.

Afgørelse om, hvorvidt en sag om faderskab eller medmoderskab skal genoptages, træffes af Statsforvaltningen, jf. § 26, stk. 1, men afgørelsen indbringes for retten, hvis en part anmoder om det inden fire uger efter Statsforvaltningens afgørelse om genoptagelse, jf. § 26, stk. 2. Hvis en sag genoptages, finder bestemmelserne i kapitel 2 og 3 anvendelse, hvorved som beskrevet ovenfor anerkendelse kan ske over for Statsforvaltningen, jf. § 14, eller over for retten, hvis sagen er indbragt for retten, jf. § 19, mens afgørelse om faderskab eller medmoderskab træffes af retten, jf. § 20.

Statsforvaltningen behandler sager efter børneloven efter bestemmelserne i børneloven, forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper.

Det foreslås med bestemmelsen i § 32 a, stk. 1, at ved Familieretshusets behandling af sager efter børneloven finder bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven anvendelse.

Med bestemmelsen i § 32 a, stk. 2, foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og bestemmelserne om behandling af sager i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af faderskab og medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten. Dette gælder dog ikke i sager om registrering af faderskab og medmoderskab efter §§ 1, 2 og 3, da registrering heraf foreslås som hidtil varetaget af personregisterførerne.

De foreslåede bestemmelser er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter børneloven, dog undtaget registreringer, der foretages af personregisterførerne. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en

enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Det følger af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, at visse typer af sager altid skal visiteres til behandling som en § 5-sag eller en § 6-sag. Dette betegnes lovbestemt visitation. Visitationen skal således ikke foretages på baggrund af et konkret skøn, men er derimod bestemt af sagstypen. Dette skyldes, at de pågældende sagstyper har en karakter, der objektivt begrundes, at sagerne bør behandles som § 5-sager eller § 6-sager. Sager om registrering af faderskab og medmoderskab efter § 1 a, stk. 1, § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1, og anerkendelse af faderskab og medmoderskab efter § 14 behandles altid af Familieretshuset efter § 5 i forslaget til Familieretshusloven, jf. § 5, stk. 2, nr. 4 og 5, i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 6, stk. 2, nr. 1, i forslaget til Familieretshusloven visiteres en sag om afvisning af en anmodning, som ikke er indgivet ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, eller som der ikke er betalt gebyr for behandlingen af, til behandling som en § 6-sag, der afgøres af Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven. Tilsvarende gælder efter § 6, stk. 2, nr. 11, i forslaget til Familieretshusloven en sag, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og familieretten og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager og indhentning af oplysninger. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter børneloven.

Forslaget indebærer endvidere, at bestemmelserne i børneloven, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper finder anvendelse sammen med bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven ved Familieretshusets behandling af sager efter børneloven.

Det foreslås, at Familieretshusets afgørelse efter børneloven kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Retsplejeloven, herunder navnligt kapitel 42 og 42 a, som foreslået ændret ved lovforslagets § 15, nr. 14-18, finder anvendelse ved familierettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset, som er indbragt for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 21

Af § 33, stk. 1, 1. pkt., i børneloven fremgår en bemyndigelse for børne- og socialministeren til at fastsætte regler om behandlingen af sager efter børneloven, herunder om Statsforvaltningens registrering af faderskab og medmoderskab og Statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab. Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1861 af 23. december 2015 om statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, bekendtgørelse nr. 1859 af 23. december 2015 om registrering af faderskab og medmoderskab i forbindelse med anmeldelse af barnets fødsel og bekendtgørelse nr. 1322 af 27. november 2013 om retsgenetiske undersøgelser i sager om faderskab og medmoderskab.

Det foreslås, at § 33, stk. 1, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at bemyndigelsen vedrører fastsættelse af bestemmelser om bl.a. Familieretshusets registrering af faderskab og medmoderskab og Familieretshusets behandling af sager om faderskab og medmoderskab.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter de opgaver vedrørende faderskab og medmoderskab, der i dag varetages af Statsforvaltningen, foreslås varetaget af Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede ændring af § 32 a, stk. 2. Den foreslåede ændring medfører ikke ændringer i, hvilke emner der kan reguleres i regler udstedt med hjemmel i § 33, stk. 1, 1. pkt.

Der henvises til lovforslagets § 6, nr. 1 og 21-23, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 33 i børneloven, samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 22

Af § 33, stk. 1, 2. pkt., i børneloven fremgår en bemyndigelse for børne- og socialministeren til at fastsætte regler om

behandlingen af klager over Statsforvaltningens sagsbehandling. Reglerne om klage over Statsforvaltningens sagsbehandling fremgår af § 35, stk. 2, i børneloven.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 33, stk. 1, 2. pkt., ophæves. Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med lovforslagets § 6, nr. 28, foreslås, at bestemmelsen om klage over sagsbehandlingen i sager om faderskab og medmoderskab i § 35, stk. 2, i børneloven ophæves. Reguleringen heraf foreslås i stedet indeholdt i forslaget til Familieretshusloven. Den foreslåede ændring medfører ikke ændringer i, hvilke emner der kan reguleres i regler udstedt med hjemmel i § 33, stk. 1, 1. pkt.

Der henvises til lovforslagets § 6, nr. 1 og 21-23, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 33 i børneloven, samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 23

Det fremgår af § 33, stk. 2, 1. pkt., i børneloven, at blanketter til brug for registrering og anerkendelse af faderskab og medmoderskab og til brug for afgivelse af erklæring i forbindelse med sager om faderskab og medmoderskab skal være godkendt af Ankestyrelsen.

Det foreslås, at § 33, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at blanketter skal være godkendt af Familieretshuset.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, herunder godkendelse af blanketter til brug for sager efter børneloven.

Der henvises til lovforslagets § 6, nr. 1 og 21-23, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår øvrige ændringer af § 33 i børneloven, samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 24

Det fremgår af § 33 a, stk. 2, i børneloven, at erklæring efter § 3 b, anmodning om rejsning eller genoptagelse af sag om faderskab eller medmoderskab efter §§ 4, 5, 6, 6 a og 21-24 og anmodning om anerkendelse af faderskab eller medmoderskab efter § 14 skal indgives ved brug af Statsforvaltningens digitale selvbetjening. Det følger videre, at hvis erklæringen eller anmodningen ikke indgives ved brug af digital selvbetjening, afvises den af Statsforvaltningen, medmindre undtagelsesbestemmelserne i stk. 3 eller 4 finder anvendelse.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 33 a, stk. 2, ændres således, at det indsættes, at bestemmelsen også finder anvendelse for anmodninger om registrering efter §§ 1 a og 3 a, erklæringer efter §§ 3 b, 27, 27 a og 27 b og anmodninger om

indbringelse af en afgørelse for familieretten. Det foreslås videre, at henvisningen til Statsforvaltningen ændres til Familieretshuset.

Det foreslås således for det første, at de i bestemmelsen omtalte erklæringer og anmodninger skal indgives til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen og ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Dette er en følge af, at kompetencen til at behandle sager efter børneloven i det nye familieretlige system samles hos Familieretshuset og familieretten, og at alle sager indledes i Familieretshuset. Undtaget herfra er dog de sager, der efter børneloven behandles af personregisterføreren.

For det andet medfører de foreslåede ændringer, at også anmodninger om registrering af medmoderskab efter §§ 1 a og 3 a, erklæringer vedrørende faderskab og medmoderskab efter §§ 3 b, 27, 27 a og 27 b og anmodninger om at få en afgørelse truffet af Familieretshuset indbragt for familieretten efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven også skal indgives ved brug af digital selvbetjening.

De foreslåede ændringer medfører ikke ændringer i mulighederne for at undtage en borger fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter de gældende regler i § 33 a, stk. 3 og 4, som foreslås ændret ved § 6, nr. 25 og 26.

De foreslåede ændringer er begrundede i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af anmodningen eller erklæringen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. De foreslåede ændringer er endvidere begrundet i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset.

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne til denne. For så vidt angår øvrige ændringer af § 33 a i børneloven henvises til lovforslagets § 6, nr. 25-27, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 25

Det fremgår af § 33 a, stk. 3, i børneloven, at hvis myndigheden, herunder Statsforvaltningen, finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en borger ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal myndigheden tilbyde, at erklæringen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Det fremgår videre, at i sådanne tilfælde bestemmer myndigheden, hvordan ansøgningen skal indgives, herunder om det skal ske mundtligt eller skriftligt.

Det foreslås, at det tilføjes til bestemmelsen, at den også finder anvendelse med hensyn til indgivelsen af anmodninger.

Den foreslåede tilføjelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 6, nr. 24, foreslåede § 33 a, stk. 2, i børneloven

foreslås, at også en række anmodninger efter børneloven skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning.

Den foreslåede tilføjelse medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelsen i § 33 a, stk. 3.

Der henvises til § 6, nr. 24, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 26

Bestemmelsen i § 33 a, stk. 4, i børneloven omhandler muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening i tilfælde, der ikke er omfattede af § 33 a, stk. 3, i børneloven. Det fremgår således af bestemmelsen, at myndigheden, herunder Statsforvaltningen, helt ekstraordinært udover i de i stk. 3 nævnte tilfælde kan undlade at afvise en erklæring, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for personregisterføreren ved at modtage erklæringen på anden måde end digitalt.

Det foreslås for det første, at det tilføjes til bestemmelsen, at den også finder anvendelse med hensyn til indgivelsen af anmodninger.

Det foreslås for det andet, at henvisningen i § 33 a, stk. 4, til, at der skal være klare fordele for personregisterføreren ved at modtage erklæringen på anden måde end digitalt, ændres til, at der skal være klare fordele for myndigheden.

Den foreslåede tilføjelse af anmodning er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 6, nr. 24, foreslåede § 33 a, stk. 2, i børneloven foreslås, at også en række anmodninger efter børneloven skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelsen i § 33 a, stk. 4.

Den foreslåede ændring af henvisningen til personregisterføreren til myndigheden er en konsekvensændring af, at erklæring om faderskab og medmoderskab også modtages af andre myndigheder end personregisterføreren. Bestemmelsen er ved en fejl ikke ændret i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 552 af 2. juni 2014 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, meddelelser, anmodninger og erklæringer til offentlige myndigheder, hvor de øvrige relevante bestemmelser blev ændret.

Der henvises til § 6, nr. 24, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 27

Det fremgår af § 33 a, stk. 5, i børneloven, at en digital erklæring anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for myndigheden, herunder Statsforvaltningen. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i § 33 a om kravene til anvendelse af digital selvbetjening.

Det foreslås, at det tilføjes, at bestemmelsen også finder anvendelse for anmodninger, der er indgivet digitalt.

Den foreslåede tilføjelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 6, nr. 24, foreslåede ændring af § 33 a, stk. 2, i børneloven foreslås, at også en række anmodninger efter børneloven og anmodning om indgivelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 28

Det fremgår af § 35, stk. 1, i børneloven, at Statsforvaltningens afgørelser efter børneloven ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Det fremgår videre af § 35, stk. 2, at i sager om faderskab og medmoderskab, genoptagelse af sager om faderskab og medmoderskab og sager om faderskab og medmoderskab ved assisteret reproduktion efter kapitel 2, 4 og 5 i børneloven kan Statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af disse sager finder visse bestemmelser i retssikkerhedsloven anvendelse.

Det foreslås, at § 35 ophæves. Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås i forlængelse heraf med den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede bestemmelse i § 32 a, stk. 2, at afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af sager om faderskab og medmoderskab træffes af Familieretshuset eller familieretten, og med den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede bestemmelse i § 32 a, stk. 3, Familieretshusets afgørelser kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Reguleringen af indbringelsen af Familieretshusets afgørelser efter børneloven, herunder indbringelse af spørgsmål vedrørende sagsbehandlingen, foreslås samlet i kapitel 12 i forslaget til Familieretshuset. Bestemmelserne i § 35 i børneloven bliver derved overflødige.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 7

Til nr. 1

Navneloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Ankestyrelsen, og som indeholder henvisning til "Ankestyrelsen". Det drejer sig efter § 2, stk. 2, om bekendtgørelse af ikke beskyttede efternavne, efter § 6, stk. 2, om anmeldelse og offentliggørelse af nydannede efternavne, og efter

§ 14, stk. 1, om offentliggørelse af drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for til Ankestyrelsen.

Ændringerne er begrundede i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, herunder bekendtgørelse af ikke-beskyttede efternavne efter § 2, stk. 2, anmeldelse og offentliggørelse af nydannede efternavne efter § 6, stk. 2, og offentliggørelse drenge- og pigenavne efter § 14, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Bestemmelserne i kapitel 4 i navneloven omhandler bl.a. mulighederne for at klage over personregisterførernes og Statsforvaltningens afgørelser efter navneloven til Ankestyrelsen. Dette er afspejlet i overskriften til kapitel 4, der er "Kompetenceregler og klageadgang m.v."

Det foreslås, at overskriften til kapitel 4 ændres, således at der i stedet henvises til, at kapitlet bl.a. indeholder bestemmelser om klageadgang og domstolsprøvelse.

Ændringen er begrundet i, at det med lovforslagets § 7, nr. 13, foreslås, at § 21, stk. 1, i navneloven ændres, således at det fremgår, at personregisterførernes afgørelser efter navneloven kan påklages til Familieretshuset, og at Familieretshusets afgørelser om navngivning og navneændring efter navneloven kan indbringes for familieretten fremfor, at afgørelserne kan påklages til Ankestyrelsen.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 7, nr. 13.

Til nr. 3

Efter § 16, stk. 1, i navneloven indgives ansøgning om navngivning og navneændring til personregisterføreren. Personregisterføreren træffer som udgangspunkt afgørelse i sagen, men efter § 16, stk. 3 og 4, i navneloven træffer Statsforvaltningen afgørelse i sager om navneændring eller navngivning i en række situationer. Hvis Statsforvaltningen skal træffe afgørelse i sagen, følger det af § 16, stk. 2, at personregisterføreren, som har modtaget ansøgningen, videresender den til Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 16, stk. 2, 2. pkt., affattes således, at det fremgår, at hvis afgørelse i en sag efter navneloven skal træffes i medfør af § 16, stk. 3 og 4, videresender personregisterføreren ansøgningen til Familieretshuset.

Med den foreslåede affattelse fremgår det for første ikke, hvilken myndighed der skal træffe afgørelse i sager efter § 16, stk. 3 og 4. For det andet fastsættes det, at personregi-

sterfØreren skal videresende den modtagne ansØgning til Familieretshuset fremfor som efter gældende ret til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgØrelse om navngivning og navneændring efter § 16, stk. 3, og stk. 4, 1. pkt., jf. den i lovforslagets § 7, nr. 12, foreslåede § 20 a, stk. 2. En sag, hvor der skal træffes afgØrelse efter de nævnte bestemmelser, vil altid starte i Familieretshuset, uanset om afgØrelsen skal træffes af Familieretshuset eller familieretten. PersonregisterfØreren skal derfor videresende den modtagne ansØgning til Familieretshuset.

Der henvises i Øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Efter § 16, stk. 1, i navneloven indgives ansØgning om navngivning og navneændring til personregisterfØreren. PersonregisterfØreren træffer som udgangspunkt afgØrelse i sagen, men efter § 16, stk. 3, i navneloven træffer Statsforvaltningen afgØrelse i sager om navneændring eller navngivning i en række situationer.

Det foreslås, at § 16, stk. 3, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at det er Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgØrelse i sager om navneændring eller navngivning i medfØr af § 16, stk. 3.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter afgØrelse i sager om navneændring eller navngivning i medfØr af de i § 16, stk. 3, træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. det i lovforslagets § 7, nr. 12, foreslåede § 20 a, stk. 2.

Der i Øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Efter § 16, stk. 1, i navneloven indgives ansØgning om navngivning og navneændring til personregisterfØreren. PersonregisterfØreren træffer som udgangspunkt afgØrelse i sagen, men efter § 16, stk. 3, i navneloven træffer Statsforvaltningen afgØrelse i sager om navneændring eller navngivning i en række situationer. Efter § 16, stk. 4, kan børne- og socialministeren endvidere efter forhandling med kirkeministeren fastsætte regler om, at Statsforvaltningen også træffer afgØrelse i sager, udover hvad der følger af § 16, stk. 3.

Det foreslås, at § 16, stk. 4, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at børne- og socialministeren efter forhandling med kirkeministeren kan fastsætte regler om, at Familieretshuset og familieretten kan træffe afgØrelse i sager om navngivning og navneændring, udover hvad der følger af § 16, stk. 3.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter afgØrelse i sager om navneændring eller navngivning træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. det i lovforslagets § 7, nr. 12, foreslåede § 20 a, stk. 2.

Der i Øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Det fremgår af § 16 a, stk. 1, i navneloven, at ansØgning om navngivning og navneændring, jf. § 16, stk. 1, skal indgives til personregisterfØreren ved anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening). AnsØgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af personregisterfØreren, jf. dog undtagelsesmulighederne i stk. 2 og 3.

Det foreslås, at henvisningen til undtagelsesmulighederne i stk. 2 og 3 i § 16 a, stk. 1, ændres til stk. 3 og 4.

Ændringen er begrundet i, at det med § 7, nr. 7, foreslås, at der som § 16 a, stk. 2, indsættes en ny bestemmelse i navneloven, hvorved de gældende bestemmelser i § 16 a, stk. 2-4, bliver til stk. 3-5. Der er således tale om en ren konsekvensændring.

Til nr. 7

§ 16 a i navneloven indeholder bestemmelser om anvendelsen af digital selvbetjening ved indgivelse ansØgninger efter navneloven til personregisterfØreren. Der er derimod ikke fastsat bestemmelser om anvendelsen af digital selvbetjening ved klage over personregisterfØreren eller Statsforvaltningens afgØrelse til Ankestyrelsen.

Det foreslås, at det som en ny bestemmelse i § 16 a, stk. 2, fastlægges, at klage over personregisterfØreren afgØrelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., og anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgØrelse efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., for familieretten skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Det foreslås videre, at henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset. Dette gælder dog ikke, hvis undtagelsesbestemmelserne i § 16 a, stk. 3 og 4, finder anvendelse.

Med den foreslåede bestemmelse omfattes indgivelse af klage over personregisterfØreren afgØrelse og anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgØrelse for familieretten af kravet om anvendelse af digital selvbetjening på samme måde, som der efter gældende ret er et krav om anvendelse af digital selvbetjening ved indgivelse af ansØgning til personregisterfØreren.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den i § 7, nr. 13, foreslåede bestemmelse, hvorefter personregisterfØreren afgØrelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., i navneloven kan påklages til Familieretshu-

set, og Familieretshusets afgørelser efter § 16, stk. 3 og 4, i navneloven kan indbringes for familieretten.

Med den foreslåede bestemmelse gælder samme muligheder for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelserne i § 16 a, stk. 2 og 3, der bliver stk. 3 og 4, som efter gældende ret finder anvendelse ved indgivelse af ansøgning til personregisterførerne. Dette er endvidere de samme undtagelsesmuligheder, der gælder efter den øvrige familieretlige lovgivning bortset fra forældreansvarsloven.

Den foreslåede bestemmelse i § 16 a, stk. 2, er begrundet i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af klagen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. Den foreslåede bestemmelse er endvidere begrundet i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset.

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil. For så vidt angår øvrige ændringer af § 16 a i navneloven henvises til lovforslagets § 7, nr. 6-10, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8 og 9

Det fremgår af § 16 a, stk. 2, der med lovforslagets § 7, nr. 7, bliver stk. 3, i navneloven, at hvis personregisterføreren finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en borger ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal personregisterføreren tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Det fremgår videre, at i sådanne tilfælde bestemmer personregisterføreren, hvordan ansøgningen skal indgives, herunder om det skal ske mundtligt eller skriftligt.

Bestemmelsen i § 16 a, stk. 3, der med lovforslagets § 7, nr. 7, bliver stk. 4, i navneloven omhandler muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening i tilfælde, der ikke er omfattede af § 16 a, stk. 2, der med lovforslagets § 7, nr. 7, bliver stk. 3. Det fremgår således af bestemmelsen, at personregisterføreren helt ekstraordinært udover i de i stk. 3 nævnte tilfælde kan undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for personregisterføreren ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Det foreslås, at henvisningerne til personregisterføreren i bestemmelserne ændres til myndigheden. Det foreslås endvidere, at henvisningerne til ansøgning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 7, nr. 7, foreslåede § 16 a, stk. 2, foreslås, at

kravet om anvendelse af digital selvbetjening også finder anvendelse for indgivelse af klage og anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten. Bestemmelsen skal derfor finde anvendelse for både personregisterføreren og Familieretshuset, hvorfor der henvises til myndigheden.

Den foreslåede ændring af ansøgning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 7, nr. 7, foreslåede § 16 a, stk. 2, i navneloven foreslås, at også anmodninger og klager skal indgives ved brug af digital selvbetjening. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for ansøgninger, klager og anmodninger.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelserne i § 19 a, stk. 2 og 3.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 7, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 10

Det fremgår af § 16 a, stk. 4, der med lovforslagets § 7, nr. 7, bliver stk. 5, i navneloven, at en digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for personregisterføreren. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i § 16 a om kravene til anvendelse af digital selvbetjening.

Det foreslås, at henvisningen til personregisterføreren i bestemmelsen ændres til myndigheden. Det foreslås endvidere, at henvisningen til ansøgning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 7, nr. 7, foreslåede § 16 a, stk. 2, foreslås, at kravet om anvendelse af digital selvbetjening også finder anvendelse for indgivelse af klage og anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten. Bestemmelsen skal derfor finde anvendelse for både personregisterføreren og Familieretshuset, hvorfor der henvises til myndigheden.

Den foreslåede ændring af ansøgning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 7, nr. 7, foreslåede § 16 a, stk. 2, i navneloven foreslås, at også anmodninger og klager skal indgives ved brug af digital selvbetjening. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for ansøgninger, klager og anmodninger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 11

Efter § 17 i navneloven yder Statsforvaltningen i fornødent omfang vejledning om spørgsmål, der vedrører navneloven.

Det foreslås, at § 17 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at det er Familieretshuset, der vejleder om navneloven.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset eller familieretten træffer afgørelse i sager om navneændring eller navngivning i medfør af de i § 16, stk. 3 og 4, nævnte bestemmelser, jf. de i lovforslagets § 7, nr. 4 og 5, foreslåede ændringer af § 16, stk. 3 og 4.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 4 og 5, og bemærkningerne hertil samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 12

Statsforvaltningen træffer efter § 16, stk. 3, og stk. 4, 1. pkt., i navneloven afgørelse i visse sager om navngivning og navneændring. Statsforvaltningen behandler sagerne efter bestemmelserne i navneloven, forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper.

Det foreslås med bestemmelsen i § 20 a, stk. 1, at ved Familieretshusets behandling af sager efter navneloven finder bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven anvendelse.

Med bestemmelsen i § 20 a, stk. 2, foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og bestemmelserne om behandling af sager i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse om navngivning eller navneændring efter § 16, stk. 3 eller stk. 4, 1. pkt., i navneloven træffes af Familieretshuset eller familieretten.

De foreslåede bestemmelser er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter navneloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problem-

stillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Det følger af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, at visse typer af sager altid skal visiteres til behandling som en § 5-sag eller en § 6-sag. Dette betegnes lovbestemt visitation. Visitationen skal således ikke foretages på baggrund af et konkret skøn, men er derimod bestemt af sagstypen. Dette skyldes, at de pågældende sagstyper har en karakter, der objektivt begrunder, at sagerne bør behandles som § 5-sager eller § 6-sager. Sager om anmeldelse af navne efter § 6, stk. 2, i navneloven, behandles altid af Familieretshuset efter § 5 i forslaget til Familieretshusloven, jf. § 5, stk. 2, nr. 6, i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 6, stk. 2, nr. 1, i forslaget til Familieretshusloven visiteres en sag om afvisning af en anmodning, som ikke er indgivet ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, eller som der ikke er betalt gebyr for behandlingen af, til behandling som en § 6-sag, der afgøres af Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven. Tilsvarende gælder efter § 6, stk. 2, nr. 11, i forslaget til Familieretshusloven en sag, hvor der ikke skal tages stilling til en tvist mellem to private parter.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og domstolene og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter navneloven.

Forslaget indebærer endvidere, at bestemmelserne i navneloven, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper finder anvendelse sammen med bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven ved Familieretshusets behandling af sager efter navneloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 13

Det fremgår af § 21, stk. 1, i navneloven, at personregisterførerens og Statsforvaltningens afgørelser efter navneloven kan påklages til Ankestyrelsen. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at nærmere bestemte dele af retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klager.

Det foreslås, at personregisterførerens afgørelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., i navneloven kan påklages til Familieretshuset. Det foreslås videre, at Familieretshusets afgørelser efter § 16, stk. 3 og 4, i navneloven kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven.

De foreslåede ændringer skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 7, nr. 12, foreslåede § 20 a, stk. 2, hvorefter

afgørelser efter § 16, stk. 3 og 4, i navneloven træffes af enten Familieretshuset eller familieretten, hvorimod der ikke foreslås ændringer af personregisterførerens kompetence til at træffe afgørelse efter § 16, stk. 2, 1. pkt. Ændringerne skal endvidere ses i sammenhæng med forslaget om, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, i hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Som led i forslaget om et nyt familieretligt system foreslås det, at afgørelser truffet af Familieretshuset ikke som Statsforvaltningens afgørelser efter gældende lovgivning kan påklages til en administrativ myndighed, men derimod indbringes for familieretten. Retsplejeloven og herunder særligt kapitel 42, som foreslået ændret ved lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved familierettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset efter navneloven, som er indbragt for retten.

For så vidt angår klage over personregisterførerens afgørelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., i navneloven foreslås det, at kompetencen til at træffe afgørelser i klagesager tillægges Familieretshuset i overensstemmelse med lovforslagets samlede formål om at skabe et samlet familieretligt system.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 14

Efter § 22, stk. 1 i navneloven kræver ændring af et barns navn samtykke fra barnet, hvis det er fyldt 12 år. Hvis særlige grunde taler for det, følger det af § 22, stk. 3, at navneændring for et barn, der er fyldt 12 år, kan ske med Statsforvaltningens tilladelse, selv om samtykke efter § 22, stk. 1, ikke foreligger.

Det foreslås, at § 22, stk. 3, i navneloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at navneændring for et barn, der er fyldt 12 år, uden barnets samtykke kan ske med tilladelse fra den myndighed eller ret, der behandler sagen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om navneændring, jf. den i lovforslagets § 7, nr. 4, foreslåede ændring af § 16, stk. 3, i navneloven.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 4, og bemærkningerne hertil, for så vidt angår ændringen af § 16, stk. 3, i navneloven, samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 8

Til nr. 1

Det fremgår af § 1, stk. 3, i ægtefælleloven, at hvis en ægtefælle under samlivet er forhindret i at varetage sine interesser på grund af fravær eller sygdom, kan den anden ægtefælle foretage dispositioner, der ikke uden ulempe kan udsættes, herunder afhændelse og pantsætning, når dette af hensyn til familiens underhold er uomgængeligt nødvendigt. Fast ejendom kan dog ikke afhændes eller pantsættes uden Statsforvaltningens tilladelse.

Det foreslås, at § 1, stk. 3, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der giver tilladelse til afhændelse eller pantsætning af fast ejendom i de i bestemmelsen omfattede situationer.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der giver tilladelse til afhændelse eller pantsætning i de i § 1, stk. 3, omhandlede situationer, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Efter § 4, stk. 1, i ægtefælleloven har ægtefæller pligt til at forsørge hinanden under ægteskabet. Opfylder en ægtefælle ikke denne forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen efter § 4, stk. 3, pålægge en ægtefælle, at betale bidrag til den anden ægtefælle efter bestemmelserne i lovens kapitel 16.

Det foreslås, at § 4, stk. 3, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan pålægge en ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælle.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til den anden ægtefælle, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Efter § 6, stk. 1, i ægtefælleøkonomiloven må en ægtefælle ikke uden den anden ægtefælles samtykke indgå aftale om at overdrage, pantsætte, udleje eller bortforpagte familiens helårsbolig eller en bolig, der er bestemt til familiens helårsbolig, når boligen helt eller delvis indgår i ligedelingen efter lovens § 5, stk. 1, 1. pkt. Nægter ægtefællen at give samtykke efter § 6, eller kan samtykke ikke indhentes inden rimelig tid, kan Statsforvaltningen efter § 7 efter anmodning fra den ægtefælle, der ejer boligen, eller fra den anden part i aftalen tillade dispositionen.

Det foreslås, at § 7 ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan tillade dispositioner over familiens bolig.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om dispositioner over familiens helårsbolig, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Ægtefælleloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen, og som indeholder henvisning til "Statsforvaltningen". Det drejer sig efter § 27, stk. 1, om, at ved formuedeling efter separation og skilsmisse indgår de aktiver og passiver, som hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor Statsforvaltningen modtog anmodning om separation eller skilsmisse. Det drejer sig endvidere efter § 43, stk. 1, om at en sag om krav efter §§ 41 og 42 i ægtefælleloven tidligst kan anlægges, når der er indgivet anmodning til Statsforvaltningen om separation eller skilsmisse.

Det foreslås, at § 27, stk. 1, og § 43, stk. 1, ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset fremfor til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager efter ægtefælleloven om ægtefællebidrag og sager efter ægteskabsloven om separation og skilsmisse, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2, og den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58, stk. 2. De foreslåede ændringer betyder, at ved formuedeling efter separation og skilsmisse indgår de aktiver og passiver, som hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor Familieretshuset fremfor Statsforvaltningen modtog anmodning om separation eller skilsmisse, jf. § 27, stk. 1, og at sag om krav efter §§ 41 og 42 tidligst kan anlægges, når der er indgivet anmodning til Familieretshuset om separation eller skilsmisse, jf. § 43, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Efter § 27, stk. 1, i ægtefælleloven indgår ved formuedelingen efter separation og skilsmisse med enkelte undtagelser de aktiver og passiver, som hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor Statsforvaltningen modtog anmodningen om separation eller skilsmisse. Denne dag betegnes ophørsdagen.

Aktiver, der erhverves, og gæld, der stiftes efter ophørsdagen, indgår ikke i formuedelingen. Modtager en ægtefælle

f.eks. en gave eller et aktieudbytte efter ophørsdagen, indgår disse aktiver ikke i formuedelingen.

Ophørsdagen bortfalder, hvis anmodningen om skilsmisse afvises, bortfalder eller tilbagekaldes. I så fald er der fortsat formuefællesskab i ægteskabet. Indgiver en ægtefælle efterfølgende en ny anmodning om separation og skilsmisse, er ophørsdagen Statsforvaltningens modtagelse af denne anmodning. Det følger dog af § 27, stk. 2 og 3, i ægtefælleloven, at skifteretten under behandlingen af en sag om delingen af ægtefællernes formue efter indstilling fra bobehandleren kan bestemme en anden ophørsdag end den dag, der følger af stk. 1, hvis ganske særlige forhold gør sig gældende. Endvidere kan ægtefæller i forbindelse med separation eller skilsmisse aftale en anden ophørsdag.

Efter § 29 i ægteskabsloven har ægtefæller ret til skilsmisse uden forudgående separation, hvis de er enige om skilsmis- sen og om vilkårene herfor, dvs. om spørgsmål om bidrags- pligt efter skilsmis- sen og om fortsættelse af eventuelt leje- mål. Statsforvaltningen udsteder i disse tilfælde en skilsmis- sebevilling efter § 42 i ægteskabsloven. Ægtefæller, der er enige om at blive skilt, kan således søge om skilsmisse uden forudgående separation, hvis de ønsker det. Skilsmisse efter § 29 kaldes direkte skilsmisse.

Det foreslås, at der som § 27, stk. 4, i ægtefælleloven ind- sættes en bestemmelse, hvorefter den ophørsdag, som blev etableret ved en anmodning om direkte skilsmisse, oprethol- des, hvis en ægtefælle inden fire uger efter modtagelse af meddelelse om, at anmodningen om direkte skilsmisse er bortfaldet, fordi betingelserne for direkte skilsmisse i § 42 a, stk. 2, i ægteskabsloven ikke er opfyldte, indgiver anmod- ning om separation eller en ny anmodning om skilsmisse. Opretholdelse af den tidligere ophørsdag forudsætter, at den nye anmodning resulterer i en bevilling til eller afgørelse om separation eller skilsmisse.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at der med § 42 a i ægteskabsloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 13, foreslås indført en refleksionsperiode for ægtefæller, der anmoder om direkte skilsmisse, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år. Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 1, kan bevilling til skilsmisse i disse situationer først udstedes efter en refleksionsperiode på tre måneder. Efter den fore- slåede bestemmelse i § 42 a, stk. 2, udsteder Familieretshu- set skilsmissebevilling, når begge ægtefæller inden 1 måned efter udløbet af refleksionsperioden efter stk. 1 har bekræftet anmodningen om skilsmisse. Har begge ægtefæller ikke ved fristens udløb bekræftet anmodningen om skilsmisse, afslår Familieretshuset at udstede skilsmissebevilling, hvilket meddeles ægtefællerne.

Med den foreslåede bestemmelse sikres, at en ægtefælle, der over for den anden ægtefælle og Familieretshuset har erklæ- ret sig indforstået med direkte skilsmisse og med vilkårene herfor, ikke kan spekulere i, at anmodningen om direkte skilsmisse og dermed også den tilknyttede ophørsdag bort- falder, hvis ægtefællen unnlader at bekræfte anmodningen

om direkte skilsmisse, f.eks. fordi den anden ægtefælle efter den oprindelige ophørsdag har modtaget en arv, som vil indgå i formuedelingen, hvis den oprindelige ophørsdag bortfalder. Arven ville indgå i formuedelingen, fordi der etableres en ny ophørsdag ved indgivelse af en ny anmodning om skilsmisse eller om separation efter bortfaldet af den tidligere anmodning om direkte skilsmisse. Med forslaget får den ægtefælle, der modtog arven mulighed for at opretholde den ophørsdag, som ægtefællerne tidligere var enige om.

Til nr. 6

Overskriften til afsnit V foreslås ændret fra ”Ægtefællebidrag og Statsforvaltningens sagsbehandling” til ”Ægtefællebidrag og Familieretshusets sagsbehandling”.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter afgørelser om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 7

Efter § 4, stk. 1, i ægtefælleloven har ægtefæller pligt til at forsørge hinanden under ægteskabet. Opfylder en ægtefælle ikke denne forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen efter bestemmelsen i § 56, stk. 1, pålægge denne ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælle.

Det foreslås, at § 56, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan pålægge en ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælle.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til den anden ægtefælle, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8

Det fremgår af § 56, stk. 1, i ægtefælleloven, at Statsforvaltningen efter ansøgning kan pålægge en ægtefælle, der ikke opfylder sin forsørgelsespligt efter § 4, at betale bidrag til den anden ægtefælle.

Det fremgår videre af § 56, stk. 3, at bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse, indtil der er indgået en aftale eller afsagt en endelig dom om bidragspligt efter § 50 i ægteskabsloven.

Det foreslås, at henvisningen i § 56, stk. 3, til, at der skal være afsagt endelig dom ændres til, at der skal være truffet en endelig afgørelse.

Med den foreslåede ændring vil § 56, stk. 1, finde anvendelse, indtil der er indgået en aftale eller truffet en endelig afgørelse om bidragspligten efter § 50 i ægteskabsloven. Den foreslåede bestemmelse er en konsekvens af de i lovforslagets § 2, nr. 18 og 19, foreslåede ændringer af § 50, stk. 1, hvorefter også Familieretshuset og ikke kun domstolene har kompetence til at træffe afgørelse efter § 50 i ægteskabsloven. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 18 og 19.

Til nr. 9

Efter § 4, stk. 1, i ægtefælleloven har ægtefæller pligt til at forsørge hinanden under ægteskabet. Opfylder en ægtefælle ikke denne forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen efter § 56 pålægge denne ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælle. Efter § 58, stk. 1, kan Statsforvaltningen ændre en afgørelse om bidrag, hvis omstændighederne taler for det.

Det foreslås, at § 58, stk. 1, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan ændre en afgørelse om ægtefællebidrag.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til den anden ægtefælle, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 10

Efter § 4, stk. 1, i ægtefælleloven har ægtefæller pligt til at forsørge hinanden under ægteskabet. Opfylder en ægtefælle ikke denne forsørgelsespligt, kan Statsforvaltningen efter § 56 pålægge denne ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælle. Efter § 58, stk. 2, kan Statsforvaltningen ændre en aftale om ægtefællebidrag.

Det foreslås, at § 58, stk. 2, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der kan ændre en aftale om ægtefællebidrag.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om pligt til at udrede bidrag til den anden ægtefælle, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 11

Bestemmelserne i kapitel 17 i ægtefælleloven omhandler Statsforvaltningens sagsbehandling og mulighederne for at klage over Statsforvaltningens afgørelse til Ankestyrelsen.

Dette er afspejlet i overskriften til kapitel 17, der er ”Statsforvaltningens sagsbehandling og klage m.v.”

Det foreslås, at overskriften til kapitel 17 ændres, således at der i stedet henvises til, at kapitlet indeholder bestemmelser om Familieretshusets sagsbehandling og om domstolsprøvelse.

Ændringerne er for det første begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter afgørelser om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag træffes af Familieretshuset eller familieretten, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2.

Ændringerne er for det andet begrundet i, at det med lovforslagets § 8, nr. 22, foreslås, at § 61, stk. 1, i ægtefælleloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshusets afgørelser efter ægtefælleloven kan indbringes for familieretten fremfor, at afgørelsen kan påklages til Ankestyrelsen.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 8, nr. 19 og 22.

Til nr. 12

Det fremgår af § 59, stk. 1, i ægtefælleloven, at ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag efter §§ 56 og 58 skal indgives ved brug af Statsforvaltningens digitale selvbetjening. Det følger videre, at hvis ansøgningen ikke indgives ved brug af digital selvbetjening, afvises ansøgningen af Statsforvaltningen, medmindre undtagelsesbestemmelserne i stk. 2 eller 3 finder anvendelse.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 59, stk. 1, ændres således, at det indsættes, at bestemmelsen også finder anvendelse for anmodninger om indgivelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten. Det foreslås videre, at henvisningen til Statsforvaltningen ændres til Familieretshuset. Endelig foreslås, at ansøgning ændres til henvendelse.

Det foreslås således for det første, at ansøgninger og anmodninger skal indgives til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen og ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Dette er en følge af, at kompetencen til at behandle sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter §§ 56 og 58 i det nye familieretlige system samles hos Familieretshuset og familieretten, og at sagerne indledes i Familieretshuset.

For det andet medfører de foreslåede ændringer, at også anmodning om at få en afgørelse truffet af Familieretshuset indbragt for familieretten efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven også skal indgives ved brug af digital selvbetjening. Henvendelser bruges som samlet betegnelse for anmodninger og ansøgninger.

De foreslåede ændringer medfører ikke ændringer i mulighederne for at undtage en borger fra kravet om anvendelse

af digital selvbetjening efter de gældende regler i § 59, stk. 2 og 3, som foreslås ændret ved § 8, nr. 14 og 15.

De foreslåede ændringer er begrundede i hensynet til, at sagsbehandlingen i Familieretshuset og fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten bygger på, at der ved indgivelsen af anmeldelsen eller anmodningen til Familieretshuset anvendes et digitalt screeningsværktøj som basis for den i § 4 i forslaget til Familieretshusloven foreslåede screening og visitation af sagen. De foreslåede ændringer er endvidere begrundet i hensynet til en effektiv og digital tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i Familieretshuset.

Der henvises til § 4 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne til denne. For så vidt angår øvrige ændringer af § 59 i ægtefælleloven henvises til lovforslagets § 8, nr. 14-16, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 13

Det fremgår af § 59, stk. 1, i ægtefælleloven, som foreslås ændret ved § 8, nr. 12, at en række henvendelser skal indgives til Familieretshuset ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. § 59, stk. 2 og 3, som foreslås ændret ved § 8, nr. 14 og 15, indeholder muligheder for at fravige kravet om anvendelse af digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, samt i helt ekstraordinære tilfælde.

Det foreslås, at der i § 59, stk. 1, indsættes en bestemmelse om, at kravet om anvendelse af digital selvbetjening ikke finder anvendelse for henvendelser fra offentlige myndigheder.

Bestemmelsen vil navnlig finde anvendelse for anmodninger fra en offentlig myndighed efter § 97 i aktivloven. Det fremgår af denne bestemmelse, at hvis en person er pålagt at betale underholdsbidrag m.v. til en anden person, der modtager hjælp til forsørgelse, indtræder det offentlige i kravet og i retten til at kræve bidrag fastsat eller kræve et bidrag forhøjet.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at karakteren af anmodninger fra offentlige myndigheder er væsensforskellig fra anmodninger fra borgere, hvorfor bl.a. screeningsværktøjet, som er en del af Familieretshuset digitale selvbetjeningsløsning, ikke skal finde anvendelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 8, nr. 12.

Til nr. 14 og 15

Det fremgår af § 59, stk. 2, i ægtefælleloven, at hvis Statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en borger ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetje-

ning. Det fremgår videre, at i sådanne tilfælde bestemmer Statsforvaltningen, hvordan ansøgningen skal indgives, herunder om det skal ske mundtligt eller skriftligt.

Bestemmelsen i § 59, stk. 3, i ægtefælleloven omhandler muligheden for at undtage fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening i tilfælde, der ikke er omfattede af § 59, stk. 2. Det fremgår således af bestemmelsen, at Statsforvaltningen helt ekstraordinært udover i de i stk. 2 nævnte tilfælde kan undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Statsforvaltningen ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Det foreslås, at henvisningerne til Statsforvaltningen i bestemmelserne ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningerne til ansøgning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter ansøgning om fastsættelse og ændring af bidrag efter §§ 56 og 58 skal indgives til Familieretshuset, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a i ægtefælleloven.

Den foreslåede ændring fra ansøgning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 8, nr. 12, foreslåede § 59, stk. 1, i ægtefælleloven foreslås, at også anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten skal indgives ved brug af digital selvbetjening. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for ansøgninger og anmodninger.

De foreslåede ændringer medfører ikke materielle ændringer af, hvornår en borger kan undtages fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening efter bestemmelserne i § 59, stk. 2 og 3.

Der henvises til § 8, nr. 12, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 16

Det fremgår af § 59, stk. 4, i ægtefælleloven, at en digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Statsforvaltningen. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i § 59 om kravene til anvendelse af digital selvbetjening.

Det foreslås, at henvisningen til Statsforvaltningen i bestemmelsen ændres til Familieretshuset. Det foreslås endvidere, at henvisningen til ansøgning ændres til henvendelse.

Den førstnævnte ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter ansøgning om fastsættelse og ændring af bidrag efter §§ 56 og 58 skal indgives til Familieretshuset, jf.

den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a i ægtefælleloven.

Den foreslåede ændring fra ansøgning til henvendelse er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 8, nr. 12, foreslåede § 59, stk. 1, i ægtefælleloven foreslås, at også anmodning om indgivelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten skal indgives ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Henvendelser bruges herefter som samlet betegnelse for anmodninger og ansøgninger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 17

Efter § 60, stk. 1, i ægtefælleloven kan Statsforvaltningen og Ankestyrelsen anmode en part om oplysninger om persons forhold til brug for behandling af sager om bidrag efter ægtefælleloven. Det følger af bestemmelsen, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan tillægge manglende fremsendelse af oplysninger processuel skadesvirkning og træffe afgørelse på baggrund af de oplysninger, som Statsforvaltningen eller Ankestyrelsen er i besiddelse af.

Det foreslås, at § 60, stk. 1, ophæves.

Den foreslåede ophævelse af § 60, stk. 1, er begrundet i, at bestemmelserne om Familieretshusets sagsbehandling, herunder bestemmelser om processuel skadevirkning, samles i forslaget til Familieretshusloven.

Familierettens muligheder for at indhente oplysning m.v. er reguleret i retsplejeloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 18

Det fremgår af § 60, stk. 2, i ægtefælleloven, at Statsforvaltningen og Ankestyrelsen som klagemyndighed kan få terminaladgang til brug for behandling af sager om bidrag efter ægtefælleloven. De to myndigheder kan anvende terminaladgangen til indhentning af de nødvendige økonomiske oplysninger til brug for behandlingen af sagen. Oplysningerne indhentes via terminaladgangen hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

Det foreslås, at § 60, stk. 2, der med lovforslagets § 8, nr. 17, foreslås at blive stk. 1, ændres således, at Familieretshuset har terminaladgangen efter bestemmelsen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse, jf. den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2, i ægtefælleloven. Familieretten vil hvis nødvendigt kunne anmode Familieretshuset om at indhente økonomiske oplysninger via Familieretshusets terminaladgang, jf. den foreslåede bestemmelse i § 12 i forslaget til Fa-

milieretshusloven. Det kan f.eks. være hensigtsmæssigt i sager, hvor der kan være sket ændringer i en parts indkomstforhold under behandlingen af sagen.

Til nr. 19

Statsforvaltningen har kompetence til at træffe afgørelse i en række andre sagstyper efter ægtefælleloven. Det drejer sig om afgørelse om tilladelse til dispositioner efter § 1, stk. 3, og § 7, stk. 1, om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag efter § 4, stk. 3, og §§ 56 og 58, og om behandling af en ansøgning, der ikke er indgivet digitalt, efter § 59.

Statsforvaltningen behandler sager efter ægtefælleloven efter bestemmelserne i ægtefælleloven, forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper.

Det foreslås med bestemmelsen i § 60 a, stk. 1, at ved Familieretshusets behandling af sager efter ægtefælleloven finder bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven anvendelse.

Med bestemmelsen i § 60 a, stk. 2, foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og bestemmelserne om behandling af sager i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven om afgørelse om tilladelse til afhændelse og pantsætning af fast ejendom, om tilladelse til dispositioner over familiens helårsbolig, om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag, og om behandling af ansøgninger, der ikke er indgivet digitalt, efter ægtefælleloven træffes af Familieretshuset eller familieretten.

De foreslåede bestemmelser er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse efter ægtefælleloven. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 samt §§ 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne derimod ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Det følger af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, at visse typer af sager altid skal visiteres til behandling som en § 5-sag eller en § 6-sag. Dette betegnes lovbestemt visitation. Visitationen skal således ikke foretages på baggrund af et konkret skøn, men er derimod bestemt af sagstypen. Dette skyldes, at de pågældende sagstyper har en karakter, der objektivt begrunder, at sagerne bør behandles som § 5-sager eller § 6-sager. Udstedelse af resolution om ægtefællebidrag ud fra parternes enighed behandles altid af Familieretshuset som § 5-sager, jf. § 5, stk. 2, nr. 7, i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 6, stk. 2, nr. 1, i forslaget til Familieretshusloven visiteres en sag om afvisning af en anmodning, som ikke er indgivet ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, eller som der ikke er betalt gebyr for behandlingen af, til behandling som en § 6-sag, der afgøres af Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og domstolene og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager, indhentning af oplysninger samt yder konfliktmægling og -rådgivning. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter ægtefælleloven.

Forslaget indebærer endvidere, at bestemmelserne i ægtefælleloven, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper finder anvendelse sammen med bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven ved Familieretshusets behandling af sager efter ægtefælleloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 20

Efter § 61 i ægtefælleloven kan Statsforvaltningens afgørelser påklages til Ankestyrelsen. Dette er afspejlet i overskriften før § 61, der vedrører klage m.v.

Det foreslås, at overskriften før § 61 ændres, således at den vedrører domstolsprøvelse.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med lovforslagets § 8, nr. 21, foreslås, at § 61, stk. 1, i ægtefælleloven ændres, således at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshusets afgørelser efter ægtefælleloven kan indbringes for familieretten fremfor, at afgørelsen kan påklages til Ankestyrelsen.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 8, nr. 21. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 21

Det fremgår af § 61, stk. 1, i ægtefælleloven, at Statsforvaltningens afgørelser efter § 1, stk. 3, § 7, stk. 1, og §§ 56, 58 og 59, kan påklages til Ankestyrelsen. Det fremgår endvidere, at visse bestemmelser i retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sådanne klager.

Det foreslås, at Familieretshusets afgørelse om tilladelse til afhændelse og pantsætning af fast ejendom og til dispositioner over familiens helårsbolig efter § 1, stk. 3, og § 7, stk. 1, om fastsættelse og ændring af bidrag efter § 4, stk. 3, og §§ 56 og 58, og om behandlingen af ansøgninger, der ikke er indgivet digitalt, kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede nye bestemmelse i § 60 a, stk. 2, i ægtefælleloven, hvorefter afgørelse om tilladelse til afhændelse og pantsætning af fast ejendom og til dispositioner over familiens helårsbolig, om fastsættelse og ændring af bidrag, og om behandlingen af ansøgninger, der ikke er indgivet digitalt, træffes af enten Familieretshuset eller familieretten. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, i hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Retsplejeloven, herunder navnligt kapitel 42, som foreslået ændret ved lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved familierettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset, som er indbragt for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 22

Efter § 61, stk. 1, i ægtefælleloven kan Statsforvaltningens afgørelse efter ægtefælleloven påklages til Ankestyrelsen. En sådan klage skal efter § 61, stk. 2, i ægtefælleloven indgives inden fire uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Dog kan Ankestyrelsen i særlige tilfælde behandle en klage, der er indgivet senere.

Det foreslås, at § 61, stk. 2, i ægtefælleloven ophæves, idet indbringes af Familieretshusets afgørelser efter ægtefælleloven for familieretten foreslås reguleret i forslaget til Familieretshusloven. Den gældende klagefrist på fire uger og muligheden for at behandle en sag, hvor klage er indgivet senere, foreslås videreført i § 41 i forslaget til Familieretshusloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 23

Bestemmelsen i § 61, stk. 3, nr. 4, der bliver stk. 2, nr. 4, i ægtefælleloven bemyndiger børne- og socialministeren til at fastsætte regler om behandlingen af klager over afgørelser efter loven. Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1494 af 11. december 2017 om børne- og ægtefællebidrag, der indeholder regler om behandlingen af klager.

Det foreslås, at § 61, stk. 3, nr. 4, der bliver stk. 2, nr. 4, udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det foreslås, at Familieretshuset tillægges kompetence til at træffe de afgørelser efter ægtefælleloven, som Statsforvaltningen hidtil har truffet. Samtidigt foreslås der med lovforslagets § 8, nr. 21, en ændring af § 61, stk. 1, i ægtefælleloven, således at Familieretshusets afgørelse kan indbringes for familieretten, og med § 41, stk. 7, i forslaget til Familieretshusloven, at børne- og socialministeren kan fastsætte bestemmelser om Familieretshusets behandling af en anmodning om at indbringe en afgørelse for familieretten. Det foreslås i forlængelse heraf, at børne- og socialministerens adgang til efter § 61, stk. 3, nr. 4, der bliver stk. 2, nr. 4, i ægtefælleloven at fastsætte regler om behandling af klager udgår.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 9

Til nr. 1

Efter § 2, stk. 4, i lov om Haagerkonventionen af 2007 udpeger børne- og socialministeren en centralmyndighed for Haagerkonventionen af 2007, jf. konventionens artikel 4, og fastsætter regler for dens virksomhed.

Danmark har endnu ikke tiltrådt konventionen, og loven er derfor ikke sat i kraft for Danmark, men det fremgår af forarbejderne til loven, at Ankestyrelsen forventes udpeget som centralmyndighed for konventionen. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 7 som fremsat, side 58.

Det foreslås, at § 2, stk. 4, 1. pkt., ophæves. Det foreslås endvidere, at der i stedet indsættes en bestemmelse, hvorefter Familieretshuset er centralmyndighed, jf. konventionens artikel 4, og at børne- og socialministeren kan fastsætte regler for Familieretshusets virksomhed som centralmyndighed. Det fremgår dermed, at det er Familieretshuset, der er centralmyndighed efter konventionen.

Ændringerne er begrundede i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, og følgelig også opgaver som Ankestyrelsen ikke varetager endnu, men som det var forventet, at Ankestyrelsen skulle varetage.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Efter § 3, stk. 1, i lov om Haagerkonventionen af 2007 indgives anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse om børne- og ægtefællebidrag efter Haagerkonventionen af 2007 til centralmyndigheden, som straks videresender anmodningen til Statsforvaltningen.

Danmark har endnu ikke tiltrådt konventionen, og loven er derfor ikke sat i kraft for Danmark, men det fremgår af forarbejderne til loven, at Ankestyrelsen forventes udpeget som centralmyndighed for konventionen. Der henvises til Folketings Tidende 2016-17, A, L 7 som fremsat, side 58.

Det foreslås, at § 3, stk. 1, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse om børne- og ægtefællebidrag efter konventionen indgives til Familieretshuset.

Ændringen er begrundet i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, og følgelig også opgaver, som Ankestyrelsen ikke varetager endnu, men som det var forventet, at Ankestyrelsen skulle varetage.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Efter § 3, stk. 1, i lov om Haagerkonventionen af 2007 indgives anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse om børne- og ægtefællebidrag efter Haagerkonventionen af 2007 til centralmyndigheden, som straks videresender anmodningen til Statsforvaltningen. Efter § 3, stk. 2, erklærer Statsforvaltningen uden ophør afgørelsen for eksigibel, medmindre anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen.

Det foreslås, at § 3, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at det er Familieretshuset, der erklærer afgørelsen for eksigibel og underretter parterne herom.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det som udgangspunkt enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse i familieretlige sager. Som det fremgår af § 3, stk. 2, i loven om Haagerkonventionen af 2007, skal afgørelse om at erklære en udenlandsk bidragsafgørelse for eksigibel træffes uden ophør, hvilket er i overensstemmelse med artikel 23, stk. 2 og 3, i konventionen. Det foreslås derfor, at afgørelse efter § 3, stk. 2, træffes af Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Efter § 3, stk. 1, i lov om Haagerkonventionen af 2007 indgives anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse om børne- og ægtefællebidrag efter Haagerkonventionen af 2007 til centralmyndigheden, som straks videresender anmodningen til Statsforvaltningen. Efter § 3, stk. 2, erklærer Statsforvaltningen uden ophør afgørelsen for eksigibel, medmindre anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen. Det fremgår af § 3, stk. 3, i lov om Haagerkonventionen af 2007, at parterne kan fremsætte indsigelse mod en afgørelse efter stk. 2. Indsigelsen meddeles Statsforvaltningen inden 30 dage efter underretningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Det foreslås, at § 3, stk. 3, i lov om Haagerkonventionen af 2007 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at indsigelsen skal meddeles Familieretshuset.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 9, nr. 3, foreslåede ændring af § 3, stk. 2, i lov om Haagerkonventionen af 2007 foreslås, at afgørelse om at erklære en udenlandsk bidragsafgørelse for eksigibel efter § 3, stk. 2, træffes af Familieretshuset, hvorfor en anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse skal indgives til Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Efter § 3, stk. 4, i lov om Haagerkonventionen af 2007 træffer Statsforvaltningen afgørelse om indsigelser mod Statsforvaltningens afgørelse om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen.

Det foreslås, at § 3, stk. 4, affattes således, at det fremgår af bestemmelsen, at Familieretshuset eller familieretten træffer afgørelse om indsigelser efter stk. 3, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8. Det foreslås videre, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og bestemmelserne om behandling af sager i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse træffes af Familieretshuset eller familieretten. Endelig foreslås det, at parterne straks skal underrettes om afgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser om børne- og ægtefællebidrag efter Haagerkonventionen af 2007. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten,

foreslås reguleret i §§ 5-7 og 25-27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, dvs. hvor parterne er enige, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis parterne derimod ikke er enige, visiteres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. Dette gælder endvidere sager, hvor parterne er enige, men der skal foretages juridisk sagsbehandling f.eks. til afklaring af, hvorvidt betingelserne for at registrere parternes aftale er opfyldte, eller om danske myndigheder har kompetence til at behandle sagen. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, eller sagen behandles sammen med en anden sag, der skal afgøres af familieretten.

Det følger af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, at visse typer af sager altid skal visiteres til behandling som en § 5-sag eller en § 6-sag. Dette betegnes lovbestemt visitation. Visitationen skal således ikke foretages på baggrund af et konkret skøn, men er derimod bestemt af sagstypen. Dette skyldes, at de pågældende sagstyper har en karakter, der objektivt begrundes, at sagerne bør behandles som § 5-sager eller § 6-sager. Sager indeholdende spørgsmål om eksigibilitet efter § 3, stk. 2, i lov om Haagerkonventionen af 2007 behandles altid af Familieretshuset, der træffer afgørelsen, jf. § 6, stk. 2, nr. 8, og § 26 i forslaget til Familieretshusloven.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og domstolene og bestemmelser om, at Familieretshuset sørger for oplysningen af sager, og at Familieretshuset kan afgøre en sag på skriftligt grundlag. Disse bestemmelser skal også gælde for sager efter Haagerkonventionen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Efter § 3, stk. 4, i lov om Haagerkonventionen af 2007 træffer Statsforvaltningen afgørelse om indsigelser mod Statsforvaltningens afgørelse om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel.

Efter § 3, stk. 5, 1, og 2. pkt., i lov om Haagerkonventionen af 2007 kan parterne påklage Statsforvaltningens afgørelse efter stk. 4 om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel til Ankestyrelsen. En klage

skal inden 30 dage indgives til Statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Det foreslås, at § 3, stk. 5, 1. og 2. pkt., i lov om Haagerkonventionen af 2007 ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at parterne kan appellere en afgørelse efter stk. 4. Appellanmodningen skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 4, 2. pkt., indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen eller afsagt dommen efter stk. 4.

Fristen i § 3, stk. 5, 3. pkt., på 60 dage for en part, der ikke har bopæl i Danmark, til at indgive appellanmodning foreslås ikke ændret.

Fristerne i § 3, stk. 5, følger af artikel 23, stk. 6, i Haagerkonventionen af 2007. Efter denne bestemmelse skal en indsigelse mod eller appel af en afgørelse om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel fremsættes inden 30 dage. Hvis den anfægtende part ikke har bopæl i den kontraherende stat, hvor afgørelsen er truffet, skal indsigelse eller appel fremsættes inden 60 dage.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 9, nr. 5, foreslåede § 3, stk. 4, i lov om Haagerkonventionen af 2007, hvorefter afgørelser om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel træffes af enten Familieretshuset eller familieretten. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten til prøvelse fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Som led i forslaget om et nyt familieretligt system foreslås det, at afgørelser truffet af Familieretshuset ikke som Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret kan påklages til en administrativ myndighed, men derimod indbringes for familieretten til prøvelse. Retsplejeloven og herunder særligt kapitel 42, som affattet ved lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved familierettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel, som er indbragt for familieretten.

Det følger af § 368, stk. 1 og 3, jf. § 372, stk. 1, i retsplejeloven, at domme afsagt af en byret eller en landsret i 1. instans kan ankes til henholdsvis landsret eller Højesteret, og at ankefristen er fire uger. Appelfristen, dvs. ankefristen i relation til domme, på henholdsvis 30 og 60 dage i § 3, stk. 3, træder i stedet for ankefristen på 4 uger i retsplejeloven. Der henvises til den i lovforslagets § 9, nr. 7, foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 5, 4. pkt.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 7

Efter de i lovforslagets § 9, nr. 5 og 6, foreslåede bestemmelser i § 3, stk. 4 og stk. 5, 1 og 2. pkt., i lov om Haagerkonventionen af 2007 træffer familieretten i visse situationer afgørelse om indsigelse mod Familieretshusets afgørelse om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel. Rettens dom herom kan ankes inden 30 dage.

Efter lovens § 3, stk. 5, 3. pkt., der ikke foreslås ændret, er ankefristen 60 dage for en part, der ikke har bopæl i Danmark.

Disse ankefrister følger af artikel 23, stk. 6, i Haagerkonventionen af 2007. Efter denne bestemmelse skal en indsigelse mod eller appel af en afgørelse om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel fremsættes inden 30 dage. Hvis den anfægtende part ikke har bopæl i den kontraherende stat, hvor afgørelsen er truffet, skal indsigelse eller appel fremsættes inden 60 dage.

Efter § 372, stk. 1, i retsplejeloven gælder der generelt en ankefrist på fire uger. Efter bestemmelsens stk. 2, 3. pkt., kan ankeinstansen undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse. Efter § 399, stk. 2, kan Højesteret i visse situationer tillade, at en dom, der er afsagt af landsret eller byret, ankes efter udløbet af denne frist.

Det foreslås, at der i § 3, stk. 5, i lov om Haagerkonventionen af 2007 som 4. pkt. indsættes en bestemmelse, hvorefter bestemmelserne om anke efter ankefristens udløb i § 372, stk. 2, 5. pkt., og § 399, stk. 2, i retsplejeloven ikke finder anvendelse ved anke efter § 3, stk. 5, 1. pkt.

Begrundelsen for forslaget er, at ankefristen på 30 og 60 dage i lov om Haagerkonventionen af 2007 er fastsat i overensstemmelse med konventionens artikel 23, stk. 6, der ikke indeholder mulighed for at behandle en anke, der er indgivet efter ankefristens udløb. Det er derfor nødvendigt at fastslå, at bestemmelserne i retsplejeloven om muligheden for at få behandlet en anke, der er indgivet efter udløbet af ankefristen ikke finder anvendelse ved anke af en dom om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel.

Denne ankebegrænsning gælder kun for den dom, der træffes i 1. instans, og berører således ikke muligheden for at anke en ankedom afsagt af en landsret til Højesteret.

Bortset fra de nævnte bestemmelser i retsplejeloven finder bestemmelserne om anke og om ekstraordinær genoptagelse og anke i kapitel 36 og 38 i retsplejeloven anvendelse ved anke af en dom om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8

Efter § 3, stk. 6, i lov om Haagerkonventionen af 2007 videregiver Statsforvaltningen en klage over en afgørelse om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel. Efter § 3, stk. 5, og sagens akter til Ankestyrelsen, der træffer afgørelse om klagen.

Statsforvaltningen behandler sager om fuldbyrdelse i Danmark efter Haagerkonventionen af 2007 af udenlandske afgørelser om børne- og ægtefællebidrag efter bestemmelserne i lov om Haagerkonventionen af 2007, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper.

Det foreslås, at § 3, stk. 6, i lov om Haagerkonventionen af 2007 ændres således, at bestemmelserne om klage ophæves, og at det i stedet fremgår af bestemmelsen, at ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov og ved indbringelse for familieretten til prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Forslaget vedrørende ophævelse af klagebestemmelsen er begrundet i, at det følger af den i lovforslagets § 9, nr. 6, foreslåede § 3, stk. 5, 1. pkt., i lov om Haagerkonventionen af 2007, at parterne kan indbringe en afgørelse truffet af Familieretshuset om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel for familieretten til prøvelse.

Forslaget til ændringen af § 3, stk. 6, skyldes, at Familieretsloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om visitation af sagerne og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og familieretten, og at Familieretshuset kan afgøre en sag på skriftligt grundlag, og at disse bestemmelser også skal gælde for sager efter lov om Haagerkonventionen af 2007.

Forslaget indebærer endvidere, at bestemmelserne i lov om Haagerkonventionen af 2007, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper finder anvendelse sammen med bestemmelserne i forslaget til Familieretsloven ved Familieretshusets behandling af sager efter lov om Haagerkonventionen af 2007.

Den foreslåede bestemmelse om behandlingen af Familieretshusets afgørelser, der efter anmodning fra en part indbringes for familieretten, skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 9, nr. 5, foreslåede § 3, stk. 4, i lov om Haagerkonventionen af 2007, hvorefter afgørelser efter lov om Haagerkonventionen af 2007 træffes af enten Familieretshuset eller familieretten.

Som led i forslaget om et nyt familieretligt system foreslås, at afgørelser truffet af Familieretshuset ikke som Statsforvaltningens afgørelser efter gældende lovgivning kan påklages til en administrativ myndighed, men derimod indbringes for familieretten til prøvelse. Retsplejeloven, herunder særligt kapitel 42, som foreslået ændret ved lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved familierettens behandling af en

afgørelse truffet af Familieretshuset efter lov om Haagerkonventionen af 2007, som er indbragt for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 10

Til nr. 1

Lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser), jf. lovbekendtgørelse nr. 1418 af 1. december 2017 (børnebortførelsesloven) indeholder dels regler om behandlingen af anmodninger om tilbagegivelse efter Haagerbørnebortførelseskonventionen af 1980 af børn, der er bortført til Danmark fra en anden konventionsstat, og dels anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark efter Europarådskonventionen af 1980 af afgørelser om forældremyndighed barnets bopæl og samvær.

Efter § 9 i børnebortførelsesloven kan fogedretten i forbindelse med fuldbyrdelse af en afgørelse om samvær efter lovens § 4 træffe bestemmelse om omfanget og udøvelsen af samværet.

Fogedretten modtager efter § 12, stk. 1, i børnebortførelsesloven anmodning om fuldbyrdelse af en afgørelse om forældremyndighed, om hvor barnet skal bo, om samvær efter § 4 eller om tilbagegivelse af et bortført barn.

Sådanne anmodninger til fogedretten skal affattes på dansk eller ledsages af dansk oversættelse. Dokumenter på fremmede sprog, der vedlægges, skal være oversat til dansk, medmindre retten finder det unødvendigt. Der henvises til § 12, stk. 1, i børnebortførelsesloven.

Efter § 14, stk. 3, i børnebortførelsesloven kan fogedretten under behandling af en sag om tilbagegivelse efter § 10, stk. 1, bestemme, at der skal fremlægges en afgørelse fra en myndighed i det land, hvor barnet boede umiddelbart før bortførelsen, om, at bortførelsen er ulovlig.

Fogedretten skal, hvor en sag efter § 10, stk. 1, ikke er afgjort inden seks uger efter anmodning redegøre for årsagen hertil, jf. § 15, stk. 2, i børnebortførelsesloven.

Efter § 16 i børnebortførelsesloven skal fogedretten i sager om fuldbyrdelse af en afgørelse eller om en tilbagegivelse af et barn afholde en samtale med barnet efter reglerne i § 537, stk. 2, i retsplejeloven.

Fogedretten kan under en sag om fuldbyrdelse af en afgørelse eller om en tilbagegivelse af et barn i medfør af § 17, stk. 1, i børnebortførelsesloven efter anmodning bestemme, at barnet under sagen skal anbringes, når dette findes påkrævet.

Efter § 18, stk. 2, i børnebortførelsesloven beskikker fogedretten en advokat for den, der har indgivet en anmodning, de er omfattet af loven.

Det følger af § 19, stk. 2, i børnebortførelsesloven, at retten ikke kan træffe afgørelse om forældremyndighed og barnets bopæl, hvis det under en sådan sag af den udenlandske centralmyndighed er oplyst, at barnet opholder sig ulovligt i lande, uden at der er indgivet anmodning om tilbagegivelse af barnet, medmindre der har været rimelig tid til at fremsætte en sådan anmodning.

Retten kan i sager om ophør af fælles forældremyndighed efter § 20, stk. 2, i børnebortførelsesloven efter påstand træffe afgørelse om, at barnet ulovligt har forladt landet.

Det foreslås, at overalt i loven ændres retten til familieretten og fogedretten til familieretten.

Ændring af henvisningen fra fogedretten til familieretten er begrundet i, at det med lovforslagets § 15, nr. 19, foreslås, at afgørelser om fuldbyrdelse af forældreansvar efter §§ 456 p-456 r i retsplejeloven træffes af familieretten i stedet for af fogedretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til nr. 2

Det fremgår af § 16 i børnebortførelsesloven, at fogedretten i en sag om fuldbyrdelse efter Europarådskonventionen af 1980 af en udenlandsk afgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær eller om tilbagegivelse af et bortført barn skal afholde en samtale med barnet. Samtalen skal afholdes efter reglerne i § 537, stk. 2, i retsplejeloven.

Det foreslås, at henvisningen til retsplejeloven i § 16 i børnebortførelsesloven ændres således, at der i stedet henvises til, at samtalen skal afholdes efter reglerne i § 456 r, stk. 2, i retsplejeloven.

Begrundelsen for ændringen er, at indholdet af den gældende § 537, stk. 2, i retsplejeloven med lovforslagets § 15, nr. 19, foreslås videreført som § 456 r, stk. 2, i retsplejeloven.

For så vidt angår andre foreslåede ændringer af § 16 i børnebortførelsesloven henvises til lovforslagets § 10, nr. 1. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til nr. 3

Børnebortførelsesloven indeholder regler dels om behandlingen af anmodninger om tilbagegivelse efter Haagerbørnebortførelseskonventionen af 1980 af børn, der er bortført til Danmark fra en anden konventionsstat, dels om anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark efter Europarådskonventionen af 1980 af afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

Disse sager behandles af fogedretten, og kapitel 5 i børnebortførelsesloven indeholder regler om fogedrettens behandling af sagerne, herunder i § 18, stk. 1, en bestemmelse

hvorefter sagerne i øvrigt behandles efter reglerne i kapitel 45, 46 og 48 a i retsplejeloven.

Kapitel 48 a i retsplejeloven indeholder særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Kapitel 45 og 46 i retsplejeloven indeholder regler om grundlaget for tvangsfuldbyrdelse og om fremgangsmåden ved tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav.

Det foreslås, at henvisningen i § 18, stk. 1, i børnebortførelsesloven til kapitel 45, 46 og 48 a i retsplejeloven ændres til en henvisning til kapitel 42 b i retsplejeloven.

Begrundelsen for forslaget er, at med lovforslagets § 15, nr. 19 og 24, foreslås særreglerne om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær flyttet fra kapitel 48 a i retsplejeloven til kapitel 42 b i retsplejeloven. Samtidig foreslås det, at der i kapitel 42 b i retsplejeloven indsættes en bestemmelse som § 456 q, stk. 1, hvorefter fuldbyrdelsen af forældremyndighed m.v. varetages af familieretten i stedet fogedretten, og hvorefter bestemmelserne i kapitel 45 og 46 i retsplejeloven gælder for sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed m.v.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til § 11

Til nr. 1-3

Lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indeholder regler om gennemførelsen og anvendelsen af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen). Konventionen indeholder bl.a. bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar fra andre konventionslande og om international kompetence i sager om forældreansvar.

I dansk ret omfatter afgørelser om forældreansvar bl.a. afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

Efter § 3 i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen træffer retten afgørelse om overførsel af kompetence ved kendelse.

Fogedretten i den retskreds, hvor et barn har bopæl eller senest har haft bopæl, modtager efter § 4 i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen anmodninger om anerkendelse af afgørelser om forældreansvar fra andre konventionslande. Hvis et barn ikke har eller har haft bopæl her i landet, er det fogedretten i den retskreds, hvor rekvisitus har hjemting, der modtager anmodningen. Hvis rekvisitus ikke har hjemting her i landet, er det fogedretten i den retskreds, hvor rekvisenten har hjemting, eller, hvis rekvisenten ikke har hjemting her i landet, i København, der modtager anmodningen.

Efter § 5, stk. 1, i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen modtager fogedretten i den retskreds, hvor barnet har bopæl, anmodninger om fuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar fra andre konventionslande. Hvis barnet ikke har bopæl her i landet, er det fogedretten i den retskreds, hvor tvangsfuldbyrdelse kan ske, der modtager anmodningen.

Fogedretten kan beskikke en part en advokat, hvis fogedretten ikke finder det muligt at behandle en sag på en forsvarlig måde, uden at rekvisenten eller rekvisitus har advokatbistand, jf. § 5, stk. 2, i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen. Fogedretten pålægger efter bestemmelsens stk. 2, 2. pkt., parten at erstatte statskassen udgifterne i forbindelse med beskikkelsen, hvis parten ikke opfylder betingelserne for fri proces i retsplejelovens § 325.

Efter § 6, stk. 1, 1. pkt., i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen kan fogedretten kræve en udskrift af en foranstaltning, som en anmodning efter lovens §§ 4 eller 5 angår, oversat til dansk. Fogedretten afgør efter § 6, stk. 2, 1. pkt., i lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen ved kendelse, om en sådan anmodning kan imødekommes.

Det foreslås, at retten overalt i loven ændres til familieretten og fogedretten til familieretten.

De foreslåede ændringer af retten til familieretten er begrundede i, at det nye familieretlige system består af en administrativ enhed og en domstolsenhed, der tilsammen udgør ét samlet familieretligt system. Denne sammenhæng mellem de to enheder understreges ved at betegne den administrative enhed Familieretshuset og domstolsenheden familieretten. Som det fremgår af § 1 i forslaget til Familieretshusloven anvendes familieretten som betegnelse for byretterne.

Ændring af henvisningen fra fogedretten til familieretten er begrundet i, at det med lovforslagets § 15, nr. 19, foreslås, at afgørelser om fuldbyrdelse af forældreansvar efter §§ 456 p-456 r i kapitel 42 b i retsplejeloven træffes af familieretten i stedet for af fogedretten.

Det bemærkes, at det følger af artikel 28 i konventionen, at afgørelser, der er truffet i en kontraherende stat, og som er blevet erklæret for eksigible i en anden kontraherende stat, fuldbyrdes i denne anden stat, som om de var truffet af myndighederne i den pågældende stat. Fuldbyrdelsen foretages efter loven i den stat, som anmodningen rettes til, inden for denne lovs grænser under hensyntagen til barnets bedste. Dette indebærer, at det følger af lovforslagets § 15, nr. 19, at fuldbyrdelse i Danmark af udenlandske afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, der er omfattede af konventionen, skal foregå efter de foreslåede regler i kapitel 42 b i retsplejeloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til § 12

Til nr. 1

Det fremgår af § 4, stk. 1, i ægtefællepensionsloven, at retten til ægtefællepension ikke berøres af, at der efter separation eller skilsmisse ved dom eller aftale udelukkende eller dog i det væsentlige på grund af efterfølgende omstændigheder sker ændring af en afgørelse eller en aftale om bidragspligt eller om bidragets størrelse.

Bestemmelsen § 4, stk. 2, i ægtefællepensionsloven omhandler den situation, hvor ægtefællernes skilsmisse kommer efter en forudgående separation. Efter bestemmelsen er det afgørende for bevarelse af retten til ægtefællepension, at der i forbindelse med skilsmisse ved dom eller ved aftale træffes den anden beslutning om bidragspligt eller om ret til ægtefællepension end den beslutning, der blev truffet ved separationen.

Det foreslås, at henvisningerne i § 4, stk. 1 og 2, til grundlaget for en separation eller skilsmisse udvides, således at der også henvises til, at der også kan være truffet en administrativ afgørelse om separation eller skilsmisse.

De foreslåede ændringer er begrundet i, at det med de i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede ændringer af § 58 a i ægteskabsloven, hvorefter afgørelse om separation og skilsmisse træffes af Familieretshuset eller familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 13

Til nr. 1

Statsforvaltningen varetager efter serviceloven en række opgaver vedrørende optagelse i botilbud uden samtykke. Det drejer sig for det første om, at Statsforvaltningen træffer afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, stk. 1, i serviceloven. Bestemmelsen omhandler personer med varigt og betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der modsætter sig flytningen eller ikke kan give informeret samtykke, og hvor kravene i § 129, stk. 1, er opfyldte. Afgørelsen træffes efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Statsforvaltningen kan dog, jf. § 129, stk. 3, træffe afgørelse, uanset at kravene i § 129, stk. 1, ikke er opfyldte, hvis det skønnes at være i personens egen interesse, personen ikke modsætter sig flytning, men blot ikke kan give samtykke, og der er tale om flytning mellem tilsvarende boliger i botilbud.

For det andet træffer Statsforvaltningen afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, stk. 2, i serviceloven, såfremt den omhandlede persons værge ikke er enig i optagelsen. Bestemmelsen omhandler personer med varigt og betydelig nedsat funktionsevne, der er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, og hvor personen ikke modsætter sig flytningen, men ikke kan give samtykke.

For det tredje træffer Statsforvaltningen afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131 a, jf. § 129 a, i serviceloven. Bestemmelsen omhandler personer med varigt og betydeligt nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse, der modsætter sig flytningen eller ikke kan give informeret samtykke, og hvor kravene i § 129 a er opfyldte, herunder at personen er til væsentlig fare for eller udviser en særligt truende eller en særligt chikanerende adfærd over for øvrige beboere eller personale.

For det fjerde træffer Statsforvaltningen efter § 129, stk. 6, i serviceloven afgørelse i klager over kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 129, stk. 2, om optagelse i et botilbud uden samtykke, hvor personens værge er enig i kommunalbestyrelsens indstilling om optagelse i botilbuddet.

For det femte træffer Statsforvaltningen efter § 131, stk. 3, i serviceloven afgørelse i klager over kommunalbestyrelsens afslag på at indstille til optagelse i et botilbud uden samtykke efter § 129.

Bestemmelserne i § 131, stk. 1 og 2, § 131 a, stk. 1 og 2, og §§ 132-135 i serviceloven vedrører Statsforvaltningens behandling af sager om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, og § 131 a, jf. § 129 a. Bestemmelserne vedrører sagsbehandlingsfrister, krav til sagsoplysning, afgrænsning af klageberettigede, advokatbeskikkelse, klage over Statsforvaltningens afgørelse og domstolsprøvelse.

Efter § 57, stk. 2, i serviceloven skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden, når Statsforvaltningen anmoder kommunalbestyrelsen om dette i forbindelse med behandlingen af en sag om forældremyndighed efter en forælders død efter forældreansvarslovens § 15 a, stk. 1. Ligeledes skal kommunalbestyrelsen efter § 82, stk. 2, være opmærksom på, om der er behov for at bede Statsforvaltningen udpege en værge, når der ydes hjælp til en person med betydeligt nedsat psykisk funktionsevne.

Det foreslås, at henvisningen til Statsforvaltningen overalt i serviceloven ændres til Familieretshuset.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Familieretshuset træffer afgørelse i sager om optagelse i botilbud uden samtykke efter servicelovens § 131, jf. § 129, og § 131 a, jf. § 129 a. Der henvises herom til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.2.

For så vidt angår henvisningerne til Statsforvaltningen i § 57, stk. 2, og § 82, stk. 2, i serviceloven, foreslås disse tilsvarende ændret, da Familieretshuset foreslås at varetage opgaver efter forældreansvarsloven og værgemålsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3. og 3.5.

Til nr. 2

Som led i det tværfaglige samarbejde på det sociale område er der efter § 49 a i serviceloven mulighed for, at en række myndigheder kan udveksle oplysninger om et barns eller en ungs personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig som led i det tidlige eller forebyggende arbejde om udsatte børn og unge.

Det foreslås, at Familieretshuset bliver omfattet af muligheden for at udveksle oplysninger efter § 49 a i serviceloven.

Det foreslås med forslaget til Familieretshusloven, at Familieretshuset og kommunalbestyrelsen skal have et tæt samarbejde i sager, hvor familien ud over konflikt om familieretlige spørgsmål også er påvirket af sociale problemer. Dette samarbejde findes også at være relevant for kommunalbestyrelsens tidlige og forebyggende arbejde for udsatte børn og unge. Det foreslås derfor, at kommunen kan indhente oplysninger fra Familieretshuset efter § 49 a i serviceloven om rent private forhold vedrørende et barns eller en ungs personlige og familiemæssige omstændigheder, når udvekslingen må anses for nødvendig som led i det tidlige og forebyggende samarbejde om udsatte børn og unge.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3.8. i de almindelige bemærkninger til forslaget til Familieretshusloven.

Til nr. 3

Statsforvaltningen varetager efter serviceloven en række opgaver vedrørende optagelse i botilbud uden samtykke. Det drejer sig blandt andet om, at Statsforvaltningen træffer afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, stk. 1, i serviceloven. Bestemmelsen omhandler personer med varigt og betydelig nedsat psykisk funktions-evne, der modsætter sig flytningen eller ikke kan give informeret samtykke, og hvor kravene i § 129, stk. 1, er opfyldte. Afgørelsen træffes efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Statsforvaltningen kan dog, jf. § 129, stk. 3, træffe afgørelse, uanset at kravene i § 129, stk. 1, ikke er opfyldte, hvis det skønnes at være i personens egen interesse, personen ikke modsætter sig flytning, men blot ikke kan give samtykke, og der er tale om flytning mellem tilsvarende boliger i botilbud.

Det drejer sig endvidere blandt andet om, at Statsforvaltningen træffer afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, stk. 2, i serviceloven, såfremt den omhandlede persons værge ikke er enig i optagelsen. Bestemmelsen omhandler personer med varigt og betydelig nedsat funktionsevne, der er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, og hvor personen ikke modsætter sig flytningen, men ikke kan give samtykke.

Bestemmelserne i §§ 131 og 134 i serviceloven vedrører Statsforvaltningens behandling af sager om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129. Bestemmelserne vedrører sagsbehandlingsfrister, krav til sagsoplysning, afgrænsning af klageberettigede og klage over kommunalbestyrelsens og Statsforvaltningens afgørelse.

Det foreslås, at henvisningen til Statsforvaltningen i overskriften før § 131 og i bestemmelserne i § 131, stk. 1, og § 134, stk. 1, ændres til Familieretshuset.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Familieretshuset træffer afgørelse i sager om optagelse i botilbud uden samtykke efter servicelovens § 131, jf. § 129.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.2.

Til nr. 4

Statsforvaltningen varetager efter serviceloven en række opgaver vedrørende optagelse i botilbud uden samtykke. Bestemmelsen i § 134, stk. 3, i serviceloven vedrører klageadgang for en ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som en afgørelse om optagelse uden samtykke vedrører. Efter bestemmelsen kan de nævnte personer klage over Statsforvaltningens afgørelse.

Det foreslås, at henvisningen til statsforvaltningens i § 134, stk. 3, ændres til Familieretshuset.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Familieretshuset træffer afgørelse i sager om optagelse i botilbud uden samtykke efter servicelovens § 131, jf. § 129, og § 131 a, jf. § 129 a.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.2.

Til § 14

Til nr. 1

Retssikkerhedsloven indeholder enkelte regler, der vedrører Statsforvaltningen. Det drejer sig bl.a. om bestemmelserne i § 2, stk. 1, om retssikkerhedslovens anvendelsesområde, i § 19 om de pædagogisk-psykologisk sagkyndige i de kommunale børn og unge-udvalg, som udpeges af Statsforvaltningen, og i § 72, stk. 5, om Statsforvaltningens mulighed for at bestemme, at Statsforvaltningens afgørelse om optagelse i et botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, og § 131 a, jf. § 129 a, i serviceloven ikke skal tillægges opsættende virkning.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 2, stk. 1, § 19, stk. 1, nr. 3, § 19, stk. 3, og § 72, stk. 5, i retssikkerhedsloven ændres således, at henvisningen til Statsforvaltningen ændres til Familieretshuset.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det i forlængelse heraf foreslås, at Familieretshuset træffer afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131, jf. § 129, og § 131 a, jf. § 129 a, i serviceloven.

Det foreslås endvidere, at Familieretshuset udpeger de pædagogisk-psykologisk sagkyndige til de kommunale børn og unge-udvalg. Der er alene tale om, at Familieretshuset udpeger de pædagogisk-psykologisk sagkyndige til det enkelte kommunale børn og unge-udvalg, mens administration, honorering m.v. varetages af den pågældende kommune.

Der henvises til den foreslåede § 13, nr. 1, 3 og 4, om ændring af servicelovens regler om optagelse i botilbud uden samtykke og bemærkningerne hertil samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.2.

Til nr. 2

Efter § 11 c, stk. 1, nr. 5, i retssikkerhedsloven kan kommunalbestyrelsen, hvis det er nødvendigt, fravige kravet om samtykke fra en part til indhentning af oplysninger til brug for behandlingen af en sag om indstilling til Statsforvaltningen om at træffe afgørelse om optagelse i et botilbud uden samtykke efter § 131 a, jf. § 129 a i serviceloven.

Det foreslås, at § 11 c, stk. 1, nr. 5, i retssikkerhedsloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsens indstilling efter § 129 a i serviceloven afgives til Familieretshuset.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det i forlængelse heraf foreslås, at Familieretshuset træffer afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 131 a, jf. § 129 a, i serviceloven.

Der henvises den foreslåede § 13, nr. 1, 3 og 4, om ændring af servicelovens regler om optagelse i botilbud uden samtykke og bemærkningerne hertil samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.2.

Til nr. 3

Det fremgår af § 52 a, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven. Dette gælder dog ikke for sager, som har generel eller principiel betydning, jf. § 52 c, stk. 1, i retssikkerhedsloven.

Det foreslås, at henvisningen i § 52 a, stk. 3, i retssikkerhedsloven til sager efter børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven udgår.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at der med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås indført en ny struktur for de familieretlige sager, hvor Ankestyrelsen ikke længere er

klageinstans for sager efter den familieretlige lovgivning, dog undtaget sager efter adoptionsloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 4

Retssikkerhedslovens § 76 regulerer Ankestyrelsens praksiskoordination. Det fremgår af bestemmelsen, at Ankestyrelsen bl.a. følger praksis i Statsforvaltningen og hos personregisterførerne.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 76 i retssikkerhedsloven ændres således, at Ankestyrelsen ikke længere skal følge praksis i Statsforvaltningen og hos personregisterførerne.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at der med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås indført en ny struktur for de familieretlige sager, hvor Ankestyrelsen ikke længere er klageinstans for sager efter den familieretlige lovgivning, hvorfor Ankestyrelsen ikke længere kan koordinere praksis i familieretlige sager.

Som led i den nye struktur for de familieretlige sager foreslås det dog, at Ankestyrelsen fortsat er klageinstans efter adoptionsloven, men der ses ikke at være et særskilt behov for at opretholde Ankestyrelsens praksiskoordination i sager efter adoptionsloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Det fremgår af § 78 i retssikkerhedsloven, at Børne- og Socialministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå afgørelser efter den familieretlige lovgivning, som er truffet af kommuner, Statsforvaltningen eller personregisterførerne.

Det foreslås, at § 78 i retssikkerhedsloven ophæves. Ændringen er begrundet i, at der med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås indført en ny struktur for de familieretlige sager, hvor Ankestyrelsen ikke længere er klageinstans for sager efter den familieretlige lovgivning, dog undtaget sager efter adoptionsloven, hvorfor Ankestyrelsen ikke længere kan gennemgå afgørelser efter den familieretlige lovgivning.

Som led i den nye struktur for de familieretlige sager foreslås det dog, at Ankestyrelsen fortsat er klageinstans efter adoptionsloven, men der ses ikke at være et særskilt behov for at opretholde muligheden for, at Børne- og Socialministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå afgørelser efter adoptionsloven, som er truffet af Familieretshuset.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Retssikkerhedslovens § 80 vedrører det Rådgivende Praksisudvalg under Ankestyrelsen. Af § 80, stk. 1, 2. pkt., i retssikkerhedsloven fremgår, at det Rådgivende Praksisudvalg ikke beskæftiger sig med sager efter adoptionsloven, børne-

loven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.

Det foreslås, at § 80, stk. 1, 2. pkt., udgår som en konsekvens af lovforslagets § 14, nr. 4, hvorefter Ankestyrelsen ikke længere skal koordinere praksis på det familieretlige område.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 15

Til nr. 1

Statsforvaltningen træffer som udgangspunkt ikke afgørelser efter bestemmelser i retsplejeloven. Retsplejeloven indeholder imidlertid en række henvisninger til Statsforvaltningen.

Således fremgår det af § 456 n, stk. 1, i retsplejeloven, at Statsforvaltningen modtager meddelelse fra retten, når faderskab eller medmoderskab efter børneloven er fastslået eller sag herom er hævet.

Reglerne i kapitel 43 i retsplejeloven om værgemålssager anvendes efter § 457, nr. 2, bl.a. på sager om prøvelse af Statsforvaltningens værgemålsafgørelser. Efter § 459, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven anses som part i en sag om værgemål den, der har anmodet om, at Statsforvaltningens afgørelse indbringes for retten. En anmodning om prøvelse af Statsforvaltningens afgørelse om værgemål har efter § 463 i retsplejeloven ikke opsættende virkning, medmindre retten bestemmer andet.

Efter § 475 b, stk. 2, i retsplejeloven skal indbringelse af en sag for retten efter § 11 i adoptionsloven ske senest tre uger efter, at Statsforvaltningen har modtaget anmodning om beslutningens prøvelse af retten. Statsforvaltningen sender sagens akter til retten med oplysning om den beslutning, der forlanges prøvet, samt en kort redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, og for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse. Ved rettens prøvelse af sager efter § 11 i adoptionsloven anses bl.a. Statsforvaltningen som part, jf. § 475 c, stk. 1, i retsplejeloven. Efter § 475 c, stk. 2, i retsplejeloven beskikker retten en advokat for sagens parter, hvis disse ikke selv har antaget en advokat, dog ikke for Statsforvaltningen.

Efter § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven kan tvangsfuldbyrdelse bl.a. ske på grundlag af aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af Statsforvaltningen, afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, der er truffet af Statsforvaltningen, samt aftaler om barnets bopæl eller samvær, der er indgået over for Statsforvaltningen.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for til Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset foreslås at varetage de opgaver efter forældreansvarsloven, børneloven, adoptionsloven og værgemålsloven, som Statsforvaltningen varetager i dag. Der henvises til den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven, den i lovforslagets § 6, nr. 20, foreslåede § 32 a, stk. 2, i børneloven, de i lovforslagets § 4 foreslåede ændringer af adoptionsloven og de i lovforslagets § 17 foreslåede ændringer af værgemålsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 2

§ 23 i retsplejeloven indeholder regler om Procesbevillingsnævnets sammensætning og om beskikkelse af medlemmer og suppleanter.

Ifølge § 23, stk. 1, består nævnet af fem medlemmer (en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en universitetslærer i retsvidenskab eller en anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse).

Ifølge § 23, stk. 2, består nævnet dog ved afgørelse af klager over afslag på fri proces af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat.

Procesbevillingsnævnet fungerer således i dag dels i et femmandsnævn, der behandler sager om appeltilladelse, dels i en særskilt tremandsafdeling, der behandler klager over afslag på fri proces.

Det foreslås at oprette en ny særskilt tremandsafdeling, der skal behandle sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser, jf. forslaget til et nyt § 23, stk. 2, i retsplejeloven.

Det foreslås i 1. pkt., at i sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser består nævnet af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat.

De sager, som den nye afdeling får kompetence til at afgøre, afgrænses således af udtrykket ”sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser”. Det vil omfatte alle sager om appeltilladelse vedrørende en afgørelse truffet af familieretten, jf. om familieretten den ved lovforslagets § 15, nr. 1, og 14-19, foreslåede affattelse af kapitel 42, 42 a og 42 b i retsplejeloven. Det vil omfatte både ansøgninger om anketilladelse og ansøgninger om kæretiladelse.

Det vil således bl.a. omfatte sager om appeltilladelse efter den ved lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i

§ 453 i retsplejeloven, dvs. om appel i sager, hvor familieretten har afsagt dom eller kendelse i en sag, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset er indbragt for familieretten til prøvelse. Det vil også omfatte sager om tilladelse efter § 389 a i retsplejeloven til kære til landsretten af kendelser og andre beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse, for så vidt angår kendelser og beslutninger truffet af familieretten. Det vil også omfatte sager om tilladelse efter § 368, stk. 1 og 2, i retsplejeloven til anke af domme, hvor anken har en økonomisk værdi af højst 20.000 kr., for så vidt angår domme afsagt af familieretten.

Den nye afdeling får kun kompetence til at behandle sager om appeltilladelse til landsretten. Det vil således uændret være det eksisterende femmandsnævn, der har kompetence til at behandle sager om tilladelse til at indbringe en sag, som er afgjort af familieretten og dernæst af landsretten, for Højesteret.

Den nye afdeling sammensættes med en landsdommer, der fungerer som afdelingsformand, en byretsdommer og en advokat. Medlemmerne af afdelingen beskikkes efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet, jf. det foreslåede 2. pkt. Landsdommeren skal således beskikkes efter indstilling fra landsretterne, byretsdommeren efter indstilling fra Den Danske Dommerforening og advokaten efter indstilling fra Advokatrådet.

Det foreslås i 3. pkt., at § 23, stk. 1, 3.-5. pkt., i retsplejeloven skal finde tilsvarende anvendelse på disse beskikkelser. Det betyder, at medlemmerne beskikkes af kongen efter indstilling fra justitsministeren for en periode på to år. Hvert medlem har ret til genbeskikkelse for yderligere to år. Herudover kan genbeskikkelse ikke finde sted.

Et medlem kan på samme tid kun være beskikket i én af nævnets tre sammensætninger (femmandsnævnet, den nye særskilte tremandsafdeling vedrørende appel til landsretten af familierettens afgørelser og den eksisterende særskilte tremandsafdeling vedrørende klager over afslag på fri proces). Derimod kan et medlem, der har været beskikket i en af nævnets sammensætninger, godt på et senere tidspunkt beskikkes i en af nævnets andre sammensætninger.

Det følger af § 23, stk. 3, i retsplejeloven, der bliver stk. 4 og ændres ved lovforslagets § 15, nr. 2 og 3, at der beskikkes en eller flere suppleanter for hvert af de tre medlemmer, der behandler sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser. Suppleanterne beskikkes efter tilsvarende regler som medlemmerne. Suppleanterne beskikkes således efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet, beskikkelsen sker for en periode på 2 år med ret til genbeskikkelse for yderligere 2 år, og herudover kan genbeskikkelse ikke finde sted.

Som det gælder for medlemmer, kan en suppleant på samme tid kun være beskikket som suppleant for et medlem i én af

nævnets tre sammensætninger, og en suppleant kan heller ikke på samme tid selv være medlem i en af nævnets andre sammensætninger. Ligesom for medlemmer er der imidlertid ikke noget til hinder for, at en suppleant for et medlem i én af nævnets sammensætninger i en senere periode beskikkes som suppleant eller medlem i en af nævnets andre sammensætninger.

Forslaget indebærer, at Procesbevillingsnævnet fremover vil fungere i et femmandsnævn, der behandler sager om appeltilladelse bortset fra appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser, i en særskilt tremandsafdeling, der behandler sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser, og i en særskilt tremandsafdeling, der behandler klager over afslag på fri proces.

De tre sammensætninger af Procesbevillingsnævnet vil medlemsmæssigt og kompetencemæssigt være adskilt. Der vil således være tre adskilte puljer af medlemmer med tilhørende suppleanter for hver af de tre sammensætninger, og Procesbevillingsnævnet vil i hver sammensætning have kompetence til at behandle forskellige kategorier af sager.

Det bemærkes, at Procesbevillingsnævnet i femmandssammensætningen i medfør af forretningsordenen i nærmere angivne tilfælde kan træffe afgørelse i en tremandssammensætning. Hjemlen til, at der kan fastsættes regler herom i forretningsordenen, fremgår af § 25, stk. 2, 2. pkt., i retsplejeloven, som foreslås ændret ved lovforslagets § 15, nr. 4 og 5. Om denne mulighed kan der således generelt henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 15, nr. 4 og 5. Endvidere bemærkes, at i modsætning til de lovbestemte tremandsafdelinger, der beskikkes særskilt og har særskilte kompetencer, er tremandssammensætningen nævnt i § 25, stk. 2, 2. pkt., i retsplejeloven og § 12 i den gældende forretningsorden en delmængde af Procesbevillingsnævnets femmandssammensætning.

Der vil som hidtil være ét sekretariat knyttet til Procesbevillingsnævnet, jf. § 26, stk. 2, i retsplejeloven, som betjener nævnet i alle dets sammensætninger.

Forslaget om at oprette en ny særskilt afdeling til behandling af visse sager om appeltilladelser indebærer i forhold til det eksisterende femmandsnævn, at femmandsnævnet ikke vil have kompetence til at behandle de sager om appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser, som henlægges til den nye særskilte tremandsafdeling.

Oprettelsen af den nye særskilte afdeling til behandling af visse sager om appeltilladelser gør det endvidere nødvendigt at ændre Procesbevillingsnævnets forretningsorden. Det fremgår af § 25, stk. 1, i retsplejeloven, at Procesbevillingsnævnet selv fastsætter sin forretningsorden, og det er således også Procesbevillingsnævnet selv, der har kompetence til at vedtage de ændringer af forretningsordenen, som er nødvendige.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 3

§ 23, stk. 3, i retsplejeloven fastsætter i 1. pkt., at der beskikkes en eller flere suppleanter for medlemmerne af Procesbevillingsnævnet, og i 2. pkt., at stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslås med lovforslagets § 15, nr. 2, at indsætte et nyt § 23, stk. 2, i retsplejeloven om en ny særskilt afdeling i Procesbevillingsnævnet, som skal behandle sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser. Det gældende § 23, stk. 3, bliver dermed stk. 4.

Det gældende § 23, stk. 3, 1. pkt., i retsplejeloven, der bliver stk. 4, 1. pkt., om beskikkelse af en eller flere suppleanter for hvert af nævnets medlemmer vil også gælde for den nye særskilte tremandsafdeling, jf. nærmere bemærkningerne til lovforslagets § 15, nr. 2.

Det foreslås at ændre henvisningen til stk. 1 og 2 i det gældende § 23, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., til en henvisning til stk. 1-3.

Forslaget indebærer, at der fortsat henvises til de gældende stk. 1 og 2, der bliver stk. 1 og 3, og herudover til det nye stk. 2 i § 23 i retsplejeloven.

På samme måde som reglerne i de gældende stk. 1 og 2, der bliver stk. 1 og 3, om indstillinger, beskikkelsesperiode og genbeskikkelse finder tilsvarende anvendelse ved beskikkelse af suppleanter for medlemmerne af Procesbevillingsnævnet i dets eksisterende sammensætninger, vil de foreslåede regler herom i det nye stk. 2 således finde tilsvarende anvendelse ved beskikkelse af suppleanter for medlemmerne af den foreslåede nye særskilte afdeling, der skal behandle sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 4 og 5

Det fremgår af § 25, stk. 1, i retsplejeloven, at Procesbevillingsnævnet selv fastsætter sin forretningsorden.

Det fremgår af § 25, stk. 2, 2. pkt., i retsplejeloven, at der i forretningsordenen bl.a. kan fastsættes bestemmelser om skriftlig votering og om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne, eller at sager om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre af nævnets medlemmer, nemlig en dommer, en advokat og en universitetslærer.

Det foreslås på to punkter at ændre den del af § 25, stk. 2, 2. pkt., i retsplejeloven, som giver mulighed for, at Procesbevillingsnævnet i forretningsordenen kan fastsætte bestem-

melser om, at sager om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre af nævnets medlemmer.

Det foreslås for det første at begrænse muligheden for i forretningsordenen at delegere afgørelsen af en sag til tre medlemmer til sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten.

Forretningsordenen vil således fremover ikke kunne give mulighed for, at nærmere bestemte sager om tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre medlemmer. Forslaget ændrer imidlertid ikke på, at forretningsordenen vil kunne give mulighed for, at en afgørelse om appeltilladelse, herunder om tredjeinstansbevilling, i en konkret situation kan træffes af tre tilstedeværende medlemmer, hvis de øvrige medlemmer og deres suppleanter har forfald, jf. § 11 i den gældende forretningsorden.

Det foreslås for det andet at ændre, hvilke tre medlemmer der skal kunne delegeres til. Det foreslås, at afgørelsen i givet fald kan træffes af en landsdommer som afdelingsformand, en byretsdommer og en advokat.

De foreslåede ændringer betyder, at Procesbevillingsnævnet vil skulle ændre § 12 i den gældende forretningsorden.

Det bemærkes, at § 25, stk. 2, 2. pkt., både giver mulighed for direkte i forretningsordenen at fastsætte, hvilke kategorier af sager om appeltilladelse til landsretten, der kan afgøres af tre medlemmer, og for – som det er tilfældet i § 12 i den gældende forretningsorden – at henvide til skriftlige retningslinjer, som nævnet fastsætter i et særskilt dokument uden for forretningsordenen. Det bemærkes endvidere, at forretningsordenen i givet fald ikke behøver at stille krav om enstemmig vedtagelse af de skriftlige retningslinjer, sådan som § 12 i den gældende forretningsorden gør, men alternativt eksempelvis vil kunne stille krav om tilslutning fra formanden og mindst to eller tre andre medlemmer.

Det bemærkes endvidere, at de foreslåede ændringer giver Procesbevillingsnævnet mulighed for at tilpasse anvendelsen af tremandsafgørelser ved appeltilladelse til landsretten afhængig af, hvad behovet er eller bliver. Der er herunder efter forslaget ikke noget til hinder for, at hovedparten af Procesbevillingsnævnets sager om appeltilladelse til landsretten afgøres af nævnet i tremands sammensætningen.

Det foreslås endvidere at tydeliggøre, at når der i forretningsordenen kan fastsættes regler om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne, gælder det også afdelingsformanden i afdelingen for fri proces og retshjælp, jf. § 23, stk. 2, i retsplejeloven, der bliver stk. 3, i den foreslåede nye afdeling for appeltilladelse vedrørende familierettens afgørelser og i underafdelingen på tre medlemmer, som efter bestemmelse i forretningsordenen kan træffe afgørelse i visse sager om appeltilladelse.

Det gælder også her, at § 25, stk. 2, 2. pkt., både giver mulighed for direkte i forretningsordenen at fastsætte, hvilke kategorier af sager formanden eller afdelingsformanden kan

afgøre på nævnets vegne, sådan som § 8, stk. 1, i den gældende forretningsorden gør, og for at henvise til skriftlige retningslinjer, som nævnet fastsætter i et særskilt dokument uden for forretningsordenen, sådan som § 8, stk. 2, i den gældende forretningsorden gør. Det gælder også her, at forretningsordenen i givet fald ikke behøver at stille krav om enstemmig vedtagelse af de skriftlige retningslinjer, sådan som § 8, stk. 2, i den gældende forretningsorden gør, men alternativt eksempelvis vil kunne stille krav om tilslutning fra formanden og mindst to eller tre andre medlemmer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 6

§ 254 e i retsplejeloven angår rettens godkendelse af et gruppesøgsmål. § 254 e, stk. 7, i retsplejeloven angår fritagelse for sikkerhedsstillelse i et tilmeldingsgruppesøgsmål. Det fremgår af § 254 e, stk. 7, 3. pkt., at bl.a. § 327, stk. 5, 2. og 3. pkt., i retsplejeloven om afgørelsesformen ved afslag på fri proces samt appel finder tilsvarende anvendelse.

§ 336 i retsplejeloven angår dækning fra statskassen til en part, der har retshjælpsforsikringsdækning, af omkostninger, der overstiger forsikringens maksimum. Det fremgår af § 336, stk. 1, 2. pkt., at bl.a. § 327 i retsplejeloven finder tilsvarende anvendelse, og af § 336, stk. 3, at når retten i medfør af § 327, stk. 5, har truffet afgørelse om dækning af omkostninger, fastsætter retten samtidig, hvilket beløb der skal dækkes.

Som led i de foreslåede ændringer af reglerne om fri proces i § 327 i retsplejeloven foreslås det med lovforslagets § 15, nr. 9, at indsætte et nyt stk. 2, hvilket betyder, at det eksisterende § 327, stk. 5, bliver § 327, stk. 6.

I konsekvens heraf foreslås henvisningerne i § 254 e, stk. 7, 3. pkt., og § 336, stk. 3, til § 327, stk. 5, ændret til henvisninger til § 327, stk. 6.

Til nr. 7

§ 254 e i retsplejeloven angår rettens godkendelse af et gruppesøgsmål. § 254 e, stk. 7, i retsplejeloven angår fritagelse for sikkerhedsstillelse i et tilmeldingsgruppesøgsmål. Det fremgår af § 254 e, stk. 7, 3. pkt., at bl.a. § 328, stk. 5, 2. pkt., i retsplejeloven om indbringelse af afslag på fri proces for Procesbevillingsnævnet finder tilsvarende anvendelse.

§ 336 i retsplejeloven angår dækning fra statskassen til en part, der har retshjælpsforsikringsdækning, af omkostninger, der overstiger forsikringens maksimum. Det fremgår af § 336, stk. 1, 2. pkt., at bl.a. § 328 i retsplejeloven finder tilsvarende anvendelse, og af § 336, stk. 4, 1. pkt., at når justitsministeren (Civilstyrelsen) eller Procesbevillingsnævnet har truffet afgørelse om dækning af omkostninger, kan justitsministeren (Civilstyrelsen) træffe afgørelse om godkendelse af det ansøgte beløb.

Som led i de foreslåede ændringer af reglerne om fri proces i § 328 i retsplejeloven foreslås det at indsætte et nyt stk. 5, hvilket betyder, at det eksisterende § 328, stk. 5, bliver § 328, stk. 6.

I konsekvens heraf foreslås henvisningerne i § 254 e, stk. 7, 3. pkt., og § 336, stk. 4, 1. pkt., til § 328, stk. 5, ændret til henvisninger til § 328, stk. 6.

Til nr. 8

Efter § 327, stk. 1, i retsplejeloven gives der fri proces til en række sager i 1. instans, hvis ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven.

Efter § 327, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven drejer dette sig for det første om de i § 139, stk. 1, og § 147 e i retsplejeloven omhandlede sager, der vedrører frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed.

For det andet drejer det sig om de i kapitel 42 i retsplejeloven omhandlede familieretlige sager.

Det følger af § 448 i retsplejeloven, at kapitel 42 i retsplejeloven for det første omfatter visse sager efter ægteskabsloven. Det drejer sig om sager om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab, sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse, sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

Kapitel 42 omfatter efter § 448 for det andet visse sager efter forældreansvarsloven. Det drejer sig om sager om forældremyndighed og barnets bopæl. Dog gælder § 327, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven ikke for sager om ændring af en aftale eller afgørelse om forældremyndighed efter § 14 eller om barnets bopæl efter § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Fri proces efter § 327, stk. 1, i retsplejeloven kan dog efter bestemmelsens stk. 4 ikke gives, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen.

Det foreslås for det første, at bestemmelsen i § 327, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven affattes således, at den deles i to numre.

Det foreslås for det andet, at i stk. 1, nr. 1 videreføres uden indholdsmæssige ændringer bestemmelsen vedrørende fri proces i de i § 139, stk. 1, og § 147 e omhandlede sager.

Det foreslås for det tredje, at i stk. 1, nr. 2 videreføres bestemmelsen vedrørende fri proces i de familieretlige sager efter ægteskabsloven og forældreansvarsloven, dog med tilføjelse af sager om samvær. Det foreslås, at undtagelserne med hensyn til § 14 og § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven opretholdes, men at bestemmelsen herom flyttes til § 327, stk. 2, i retsplejeloven sammen med andre undtagelser til retten til fri proces i de omhandlede sager efter ægteskabsloven og ægteskabsloven. Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 9.

Det bemærkes, at efter § 32 i forslaget til Familieretshusloven kan indbringelsen af en kompleks sag efter forældreansvarsloven for familieretten til afgørelse omfatte andre sager, der bør behandles sammen med den pågældende forældreansvarssag. Tilsvarende foreslås det med den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 448 c i retsplejeloven, at under familierettens behandling af en familieretlig sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven, kan familieretten under visse betingelser også træffe afgørelse i andre familieretlige sager. Den foreslåede bestemmelse i § 327, stk. 1, nr. 2, vedrører alene fri proces i de sager, der er omfattet af bestemmelsen og således ikke fri proces i andre sager, som Familieretshuset behandler sammen med en sag, der er omfattet af § 327, stk. 1, nr. 2.

Begrundelsen for forslagene er, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det vil være Familieretshuset eller familieretten, der behandler de sager efter forældreansvarsloven og ægteskabsloven, som Statsforvaltningen behandler i dag. Familieretten skal således bl.a. behandle sager om samvær, der i dag alene behandles administrativt. Det vil endvidere være Familieretshuset eller familieretten, der behandler sager om omstødelse af ægteskab, sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse, sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller, som i dag behandles af retten. Der henvises til den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven og den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 9

Efter § 327, stk. 1, i retsplejeloven gives der fri proces til en række sager i 1. instans, hvis ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser i § 325 i retsplejeloven.

Efter § 327, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven drejer dette sig bl.a. om de i kapitel 42 i retsplejeloven omhandlede familieretlige sager. Det følger af § 448 i retsplejeloven, at kapitel 42 for det første omfatter visse sager efter ægteskabsloven. Det drejer sig om sager om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab, sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse, sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

Kapitel 42 omfatter efter § 448 for det andet visse sager efter forældreansvarsloven. Det drejer sig om sager om forældremyndighed og barnets bopæl. Dog gælder § 327, stk. 1, nr. 1, ikke i sager om ændring af en aftale eller afgørelse om forældremyndighed efter § 14 eller om barnets bopæl efter § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Med lovforslagets § 15, nr. 8, foreslås det, at bestemmelsen om fri proces til de omhandlede sager efter ægteskabsloven og forældreansvarsloven, med tilføjelse af sager om samvær, flyttes til § 327, stk. 1, nr. 2, i retsplejeloven.

Det foreslås herefter, at der i § 327 i retsplejeloven som *stk. 2* indsættes en bestemmelse, der indeholder tre undtagelser fra retten til fri proces efter den foreslåede bestemmelse i § 327, stk. 1, nr. 2.

Den første undtagelse i *stk. 2, nr. 1* omfatter sager, hvor familieretten har fået indbragt en afgørelse truffet af Familieretshuset til prøvelse. Baggrunden for dette forslag er, at efter den foreslåede bestemmelse i § 39, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven indbringes en afgørelse truffet af Familieretshuset efter anmodning fra en part for familieretten til prøvelse. I disse sager kan parterne søge om fri proces efter §§ 328 og 329 i retsplejeloven. Hvis prøvelsessagen behandles i den forenkledede familiesagsproces, jf. den med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 452 i retsplejeloven, kan parterne ikke søge fri proces efter § 328 i retsplejeloven, jf. den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, nr. 2*, men de kan i stede søge om fri proces efter den foreslåede bestemmelse i § 452, stk. 7, i retsplejeloven, jf. lovforslagets § 15, nr. 14.

Den anden undtagelse i *stk. 2, nr. 2* omfatter sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, jf. de ved lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelser i §§ 451 og 452 i retsplejeloven. Denne undtagelse omfatter dels sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven, og dels sager om prøvelse af afgørelser, som Familieretshuset har truffet, når familieretten efter den foreslåede bestemmelse i § 451 i retsplejeloven har bestemt, at sagerne skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Efter bestemmelsen i § 27 i forslaget til Familieretshusloven indbringer Familieretshuset en række sager for familieretten til afgørelse. Det drejer sig om sager om forældremyndighed og barnets bopæl samt sager om samvær, når afgørelsen om samvær vil være indgribende for barnet. Herudover indbringes for familieretten til afgørelse andre familieretlige sager, der indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af Familieretshuset, og sager, der behandles sammen med en forældreansvarssag, der indbringes for familieretten. § 27 omfatter ikke komplekse sager efter forældreansvarssager og dertil knyttede sager, der er omfattede af § 7 i forslaget til Familieretshusloven. Disse sager indbringes for familieretten til afgørelse efter § 32 i forslaget til Familieretshusloven.

Det følger af den med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 451, stk. 1, i retsplejeloven, at når Familieretshuset indbringer en sag for familieretten til afgørelse efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven, kan familieretten bestemme, at sagen skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Den foreslåede undtagelse i stk. 2, nr. 2 omfatter således alene en del af de sager, der indbringes for familieretten til afgørelse, nemlig de sager, der indbringes efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven, og som efter familierettens bestemmelse behandles i den forenkledede familiesagsproces.

I sager omfattet af undtagelsen i stk. 2, nr. 2 kan parterne søge om fri proces efter den foreslåede bestemmelse i § 452, stk. 7, i retsplejeloven, jf. lovforslagets § 15, nr. 14, og efter § 329 i retsplejeloven.

Den tredje undtagelse i *stk. 2, nr. 3* omfatter sagsøgeren i sager om ændring af en aftale eller afgørelse om forældremyndighed efter § 14 eller om barnets bopæl efter § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven. Bestemmelsen er således en uændret videreførelse af gældende ret efter § 327, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven.

I sager efter § 14 eller § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven kan sagsøgeren søge om fri proces efter § 328 i retsplejeloven, dog ikke hvis sagen er omfattet af de foreslåede undtagelser i § 328, stk. 5, om sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces. Behandles en sådan sag i den forenkledede familiesagsproces, kan sagsøgeren søge om fri proces efter den foreslåede bestemmelse i § 452, stk. 7, i retsplejeloven. Sagsøgeren kan også søge om fri proces efter § 329 i retsplejeloven.

Begrundelsen for den foreslåede undtagelse i § 327, stk. 2, nr. 2, om sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, er, at i denne proces varetager familieretten sagsforberedelsen og sagsoplysningen, hvorfor der ikke er grundlag for at meddele en part fri proces uden vurdering i den enkelte sag af partens behov for advokatbistand.

I sager omfattet af foreslåede undtagelse i § 327, stk. 2, nr. 1, er der alene tale om en prøvelse af Familieretshusets afgørelse, hvorfor en part ikke bør have ret til fri proces, uden at det har været vurderet, om parten skønnes at have rimelig grund til at indbringe afgørelsen for familieretten til prøvelse, jf. § 328 i retsplejeloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til nr. 10

§ 327, stk. 4, og § 327, stk. 5, 1. pkt., i retsplejeloven indeholder henvisning til § 327, stk. 1-3, i retsplejeloven. Med lovforslagets § 15, nr. 9, bliver de to bestemmelser § 327, stk. 5, og § 327, stk. 6, 1. pkt., i retsplejeloven.

Det foreslås, at henvisningen i § 327, stk. 5, og § 327, stk. 6, 1. pkt., i retsplejeloven til § 327, stk. 1-3, i retsplejeloven ændres, således at der i stedet henvises til § 327, stk. 1, 3 og 4, i retsplejeloven

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 15, nr. 9, hvorved der i § 327 i retsplejeloven indsættes et nyt stk. 2, sådan at de eksisterende stk. 2 og 3 bliver stk. 3 og 4. Henvisnin-

gen til stk. 1-3 skal derfor ændres til en henvisning til stk. 1, 3 og 4.

Til nr. 11

§ 328 i retsplejeloven indeholder regler om fri proces i tilfælde, der ikke er omfattet af § 327 i retsplejeloven.

Efter § 328, stk. 1, i retsplejeloven kan der som udgangspunkt efter ansøgning gives fri proces, hvis ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. § 325 i retsplejeloven, og har rimelig grund til at føre proces.

Det foreslås at undtage sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, jf. den med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede § 452 i retsplejeloven, fra adgangen til fri proces efter § 328. Undtagelsen omfatter alle sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces. Det drejer sig dels om sager, der indbringes for familieretten til afgørelse, og som efter familierettens bestemmelse efter den med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 451 behandles i den forenkledede familiesagsproces, og dels om sager, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten til prøvelse, når familieretten efter den foreslåede bestemmelse i § 451 i retsplejeloven har bestemt, at sagerne skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Det foreslås i stedet i den foreslåede bestemmelse i § 452, stk. 7, jf. lovforslagets § 15, nr. 14, at familieretten i sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, kan give en part fri proces, hvis parten opfylder de økonomiske betingelser for fri proces i § 325 i retsplejeloven og undtagelsesvis har behov for advokatbistand.

Baggrunden for forslaget er, at en part som udgangspunkt ikke har behov for advokatbistand i sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 14, vedrørende §§ 451 og 452 i retsplejeloven og bemærkningerne hertil samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til nr. 12

Det følger af § 372, stk. 2, i retsplejeloven, at anke sker ved indlevering af ankestævning til den ret, hvis dom indankes.

Det følger videre af bestemmelsens 3.-5. pkt., at anke skal ske inden ankefristens udløb eller, hvis der er meddelt anketilladelse efter § 368, stk. 2, eller § 371 i retsplejeloven, inden fire uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Indleveres stævningen senere, afvises anken. Ankeinstansen kan dog undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse. Stævningen skal i så fald indleveres inden fire uger efter tilladelsens meddelelse.

Bestemmelsens 3. pkt. vedrører således fristen for anke efter modtagelse af Procesbevillingsnævnets tilladelse i de tilfælde, hvor en sådan tilladelse er nødvendig for at anke en dom.

Med den ved lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 1, i retsplejeloven foreslås en begrænsning i adgangen til at anke familierettens domme i sager om prøvelse af afgørelser truffet af Familieretshuset. Efter den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 2, i retsplejeloven kan Procesbevillingsnævnet tillade, at en sådan dom ankes.

Det foreslås, at der i § 372, stk. 2, 3. pkt., i retsplejeloven indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 2, i retsplejeloven.

Forslaget indebærer, at når anke af familierettens domme efter den foreslåede bestemmelse i § 453 kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, er ankefristen fire uger efter, at Procesbevillingsnævnet efter den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 2, i retsplejeloven har givet anketilladelse, og tilladelsen er meddelt til ansøgeren.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 14, og bemærkningerne hertil samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til nr. 13

Det følger af § 394, stk. 2, 1. pkt., i retsplejeloven, at kære skal ske inden kærefristens udløb eller, hvis der er meddelt kæretilladelse efter § 148 a, stk. 4, § 389, § 389 a, stk. 1, § 391, § 392 eller § 392 a, stk. 2, i retsplejeloven, inden to uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren.

Bestemmelsen vedrører således fristen for kære af kendelser efter modtagelse af Procesbevillingsnævnets tilladelse i de tilfælde, hvor en sådan tilladelse er nødvendig for at kære en kendelse.

Med den ved lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 3, i retsplejeloven foreslås en begrænsning i adgangen til at kære familierettens kendelser om prøvelse af afgørelser truffet af Familieretshuset. Efter den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 3, jf. stk. 2, kan Procesbevillingsnævnet imidlertid tillade, at en kendelse kæres.

Det foreslås, at der i § 394, stk. 2, 1. pkt., i retsplejeloven indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 3, jf. stk. 2, i retsplejeloven.

Forslaget indebærer, at når kære af familierettens kendelser efter den foreslåede bestemmelse i § 453 kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, er kærefristen fire uger efter, at Procesbevillingsnævnet efter den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 3, i retsplejeloven har givet kæretilladelse, og tilladelsen er meddelt til ansøgeren.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 14, og bemærkningerne hertil samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt. 3.4.

Til nr. 14

Domstolene behandler en række familieretlige retssager, navnlig om ægteskab, forældremyndighed, barnets bopæl,

faderskab og medmoderskab. Disse sager behandles efter de almindelige regler i retsplejeloven om behandlingen af civile retssager.

Kapitel 42 i retsplejeloven om sager om ægteskab og forældremyndighed indeholder dog særregler for domstolenes behandling af disse sager. Tilsvarende indeholder kapitel 42 a i retsplejeloven om sager om faderskab og medmoderskab særregler for domstolenes behandling af disse sager.

Det følger af § 40 i forældreansvarsloven og § 43 i ægteskabsloven, at sager om henholdsvis forældremyndighed og barnets bopæl samt separation og skilsmisse indbringes for retten af Statsforvaltningen. En part kan således ikke indbringe sådanne sager direkte for retten.

Det fremgår af § 448 i retsplejeloven, at sager, der indbringes for retten efter ovennævnte bestemmelser, behandles efter reglerne i kapitel 42 i retsplejeloven.

Efter § 448 i retsplejeloven finder kapitel 42 tillige anvendelse på enkelte sagstyper efter ægteskabsloven, hvor en part kan anlægge en retssag uden først at skulle have sagen behandlet af Statsforvaltningen. Det drejer sig om sager om omstødelse af ægteskab, sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse, sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

Særreglerne i kapitel 42 om behandlingen af visse familieretlige sager vedrører bl.a. fastlæggelse af, hvem der anses for sagsøger i sager, der indbringes for retten af Statsforvaltningen, for hvilken ret en sag skal indbringes, international kompetence, advokatbeskikkelse, statskassens afholdelse af udgifter ved bevisførelse og anke. Det følger af § 453 i retsplejeloven, at retsmøder i sager omfattet af kapitel 42 foregår for lukkede døre.

I sager efter forældreansvarsloven indeholder kapitel 42 regler om udpegning af en børnesagkyndig, om samtaler med barnet, om udpegning af en person til at bistå barnet og om børnesagkyndige erklæringer.

Med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslås for det første, at kapitel 42 struktureres således, at der indledningsvist i § 448 fastsættes bestemmelser om kapitlets anvendelsesområde, efterfulgt i §§ 448 a-448 e af kompetencebestemmelser, herunder om værneting og en parts status som henholdsvis sagsøger eller sagsøgte, og i §§ 448 f og 448 g regler om international kompetence i ægteskabssager og sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Dernæst fastsættes der i §§ 449-449 e generelle bestemmelser om behandlingen af de sager, der er omfattet af kapitlet, og i §§ 450-450 d fastsættes særlige bestemmelser om behandlingen af sager efter forældreansvarsloven og ægteskabsloven, efterfulgt i §§ 451 og 452 af bestemmelser om behandlingen af sager i den forenklede familiesagsproces. Endelig indeholder §§ 453-456 bestemmelser om anke og kære.

For det andet foreslås det med § 15, nr. 14, at bestemmelserne om, for hvilken ret en familieretlig sag skal indbringes, og om, hvem der anses som sagsøger og sagsøgte i en familieretlig sag, der indbringes for retten, ophæves og indholdet af dem samles i nye bestemmelser i kapitel 42 i retsplejeloven, idet der dog skal tages højde for, at bestemmelserne skal finde anvendelse for en række sagstyper, der ikke er omfattede af de gældende regler om indbringelse af sager for retten.

Dette drejer sig for det første om spørgsmål om, for hvilken ret en familieretlig sag skal indbringes. Det følger af § 448 d i retsplejeloven, at sag om ægteskab indbringes for retten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting, og har ingen af parterne hjemting her i riget, indbringes sagen for den ret, som justitsministeren bestemmer. Efter § 448 b, 2. pkt., anlægges sag om omstødelse af ægteskab ved en ret, hvor en af ægtefællerne kan sagsøges efter § 448 d. Efter § 448 g i retsplejeloven indbringes sag om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Hvis barnet ikke har bopæl her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgtes hjemting. Hvis sagsøgte ikke har hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting eller, hvis sagsøgeren ikke har hjemting her i riget, for Københavns Byret. For så vidt angår indbringelse af sager om faderskab og medmoderskab for retten henvises til § 456 c, stk. 1-3, der ligeledes foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 15, nr. 16.

Dernæst drejer det sig om bestemmelser om, hvem der anses som sagsøger i en sag, der indbringes for retten af Statsforvaltningen. Det følger af § 448 a, stk. 3, i retsplejeloven, at den, der først har anmodet om, at sagen indbringes for retten, anses som sagsøger. Ved samtidig anmodning om indbringelse for retten anses den part, der indgav anmodning om separation eller skilsmisse, jf. § 37 i ægteskabsloven, eller om afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, jf. § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven, som sagsøger. Blev de nævnte anmodninger indgivet samtidig af begge parter, bestemmer Statsforvaltningen, hvem der skal anses som sagsøger. Statsforvaltningens afgørelse herom kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

For det tredje foreslås bestemmelsen i § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven ophævet, og indholdet af den overført som § 23, stk. 3, 3. pkt., til kapitel 3 i ægteskabsloven om ægteskabs omstødelse. Det følger af bestemmelsen, at en sag om omstødelse af ægteskab skal anlægges mod begge ægtefæller, når omstødsessagen anlægges af Ankestyrelsen eller af ægtefællen i et tidligere ægteskab. Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 4.

For det fjerde foreslås bestemmelsen i § 455 a i retsplejeloven ophævet. Efter bestemmelsen afgøres sager om afvisning af en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl, der indbringes for retten af Statsforvaltningen efter § 39, stk. 2, i forældreansvarsloven, på skriftligt grundlag, medmindre retten finder, at der er grund til

mundtlig behandling. Afgørelse i disse sager træffes ved kendelse.

Forslaget om at omstrukturere kapitel 42 er begrundet i, at overskueligheden af og sammenhængen mellem reglerne derved styrkes.

Begrundelsen for forslaget om at samle bestemmelserne om, for hvilken familieret en familieretlig sag skal indbringes, og om, hvem der anses som sagsøger og sagsøgte i en familieretlig sag, der indbringes for retten, i kapitel 42 i retsplejeloven, er, at retsplejeloven bør indeholde en samlet regulering af disse spørgsmål, der tager højde for, at bestemmelserne også skal finde anvendelse for en række sagstyper, der ikke er omfattede af de gældende regler om indbringelse af familieretlige sager for retten.

Begrundelsen for forslaget om at overføre indholdet af § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven til ægteskabsloven er, at bestemmelsen regulerer forhold, som Familieretshuset skal tage stilling til ved indbringelsen af visse omstødsessager for familieretten. Det findes derfor mest hensigtsmæssigt, at dette er reguleret i ægteskabsloven.

Begrundelsen for forslaget om at ophæve § 455 a i retsplejeloven er, at § 39, stk. 2, i forældreansvarsloven med lovforslagets § 1, nr. 44, foreslås ophævet.

Som et led i den foreslåede nyaffattelse af kapitel 42 benævnes retten overalt i kapitel 42 familieretten, og anvendelsesområdet for alle bestemmelser, der vedrører sager om forældremyndighed og barnets bopæl, udvides til også at finde anvendelse på samværsager. Der henvises til § 1 i forslaget til Familieretshusloven, hvoraf det fremgår, at byretten i familieretlige sager benævnes familieretten. Der henvises videre til, at i det nye familieretlige system vil det være Familieretshuset eller familieretten, der behandler de sager efter forældreansvarsloven, som Statsforvaltningen behandler i dag. Familieretten skal således bl.a. behandle sager om samvær, der i dag alene behandles administrativt.

Endelig bemærkes, at der i kapitel 42 indsættes en række bestemmelser, der er nødvendige for familierettens behandling af de sager, som Familieretshuset i det nye familieretlige system indbringer for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

De enkelte bestemmelser i den foreslåede nye affattelse af kapitel 42 i retsplejeloven gennemgås i det følgende. Det bemærkes, at i en række af de bestemmelser, der videreføres uden indholdsmæssige ændringer, er der foretaget sproglige opdateringer.

Til § 448

Det følger af § 448 i retsplejeloven, at efter reglerne i kapitel 42 i retsplejeloven, der omhandler sager om ægteskab og forældremyndighed, behandles sager om separation eller

skilsmisse, forældremyndighed, barnets bopæl og omstødelse af ægteskab samt sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse, sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

Kapitel 42 i retsplejeloven indeholder alene særregler om behandlingen af de nævnte sager. For emner, der ikke er reguleret i kapitel 42, finder de almindelige regler i retsplejeloven om behandlingen af civile retssager anvendelse.

Dette indebærer bl.a., at domme som udgangspunkt kan ankes til landsretten, jf. § 368, stk. 1, i retsplejeloven. De almindelige ankebegrænsningsregler i § 368, stk. 1, i retsplejeloven for så vidt angår krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højest 20.000 kr., som opgjort efter § 401 i retsplejeloven, finder dog ligeledes anvendelse på domme omfattet af kapitel 42. Det samme gælder for landsrettens mulighed for i medfør af § 368 a i retsplejeloven at afvise at behandle en sag i 2. instans, hvis der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i byretten, og sagen ikke er af principiel karakter eller andre grunde ikke i øvrigt taler for, at sagen skal behandles af landsretten. Det bemærkes dog, at landsretten ikke kan afvise en sag, som er indbragt efter tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Efter § 448 a i retsplejeloven indbringes sager om separation eller skilsmisse og sager om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten af Statsforvaltningen, dog ved genoptagelse af en afvist sag efter § 456, stk. 1, i retsplejeloven. En sag anses for indbragt for retten, når retten har modtaget anmodning om det fra Statsforvaltningen.

Kapitel 42 a i retsplejeloven omhandler behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab. Efter § 456 d i retsplejeloven, der er placeret i kapitel 42 a, anses en sag om faderskab og medmoderskab for indbragt for retten, når retten har modtaget anmodning om det fra Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 448 i retsplejeloven ændres således, at det følger af bestemmelsens stk. 1, at efter reglerne i kapitel 42 behandler familieretten de sager og afgørelser, som Familieretshuset indbringer for familieretten efter kapitel 13 i forslaget til Familieretshusloven. En sag anses for indbragt for familieretten, når retten har modtaget den fra Familieretshuset.

Det foreslås videre i stk. 2, at for sager om faderskab og medmoderskab til børn, herunder spørgsmål om genoptagelse af sådanne sager, finder tillige særreglerne i kapitel 42 a anvendelse. Sager om faderskab og medmoderskab skal således behandles efter både de generelle sagsbehandlingsregler i kapitel 42 og de særlige regler om behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab i kapitel 42 a, som foreslås ændret ved lovforslagets § 15, nr. 1 og 15-18.

Begrundelsen for forslaget er, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det vil være Familieretshuset eller familieretten, der behand-

ler de familieretlige sager, som Statsforvaltningen og retten behandler i dag, jf. ovenfor i indledningen til bemærkningerne til lovforslagets § 15, nr. 14.

Efter kapitel 42 i forslaget til lov om Familieretshuset indbringer Familieretshuset en række familieretlige sager og afgørelser for familieretten.

Endelig bemærkes, at som følge af den foreslåede ændring af § 448, stk. 1, foreslås § 456 d i retsplejeloven om, hvornår en sag om faderskab og medmoderskab anses for indbragt for retten, ophævet. Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 17, og bemærkningerne hertil.

Til § 448 a

Det følger af § 43 i ægteskabsloven, at visse sager om separation og skilsmisse efter anmodning fra en part indbringes for retten af Statsforvaltningen. Tilsvarende følger det af § 40 i forældreansvarsloven, at visse sager om forældremyndighed og barnets bopæl efter anmodning fra en part indbringes for retten af Statsforvaltningen.

I tilknytning hertil følger det af § 448 a, stk. 3, i retsplejeloven, at den, der først har anmodet Statsforvaltningen om at indbringe en sag om forældremyndighed, barnets bopæl, separation eller skilsmisse for retten, anses som sagsøger. Ved samtidig anmodning om indbringelse for retten anses den part, der indgav anmodning om separation eller skilsmisse, jf. § 37 i ægteskabsloven, eller om afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, jf. § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven, som sagsøger. Blev de nævnte anmodninger indgivet samtidigt af begge parter, bestemmer Statsforvaltningen, hvem der skal anses som sagsøger. Statsforvaltningens afgørelse herom kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

De familieretlige sager, der efter gældende ret afgøres af domstolene, vedrører altid en tvist mellem to private parter, dog undtaget sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af Ankestyrelsen efter § 23 i ægteskabsloven. I disse sager anlægges Ankestyrelsen sag mod begge ægtefæller.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 448 a, stk. 3, i retsplejeloven om, hvem der anses som sagsøger i en familieretlig sag, der indbringes for retten, videreføres i den foreslåede bestemmelse i § 448 a, der indeholder bestemmelserne om, hvem der anses for sagsøger og sagsøgte under familierettens behandling af alle familieretlige sager.

Det følger af § 43, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven, at familieretshuset ved indbringelsen af en sag eller afgørelse for familieretten skal angive, hvilken part der anses som henholdsvis sagsøger og sagsøgte under familierettens behandling af sagen.

Den foreslåede bestemmelse omfatter både sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse efter §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven, og sager, hvor afgørelser truffet af Familieretshuset efter § 39 i forsla-

get til Familieretshusloven efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse.

Med § 448 a foreslås det for det første i *stk. 1*, at i sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse efter §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven, anses den part, der indgav anmodningen eller ansøgningen til Familieretshuset, som sagsøger under familierettens behandling af sagen. Der er tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 448 a, stk. 3, 2. pkt., i retsplejeloven. Bestemmelsens anvendelsesområde foreslås dog udvidet til at omfatte alle familieretlige sager og ikke kun ægteskabssager og sager efter forældreansvarsloven.

Med *stk. 2* foreslås det, at den part, der efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven anmoder om, at en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten til prøvelse, anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

Med bestemmelsen i *stk. 3* foreslås det, at såfremt en indbragt sag eller afgørelse vedrører en tvist mellem Familieretshuset og en privat part, anses parten som sagsøger og Familieretshuset som sagsøgte under familierettens behandling af sagen. Dette gælder dog ikke, hvis sagen er omfattet af de foreslåede bestemmelser i *stk. 4* og *5*.

Baggrunden for bestemmelsen er, at efter gældende ret foreligger der en tvist mellem to private parter i de familieretlige sager, som domstolene behandler. Som beskrevet i de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., følger det af det nye familieretlige system, at alle familieretlige sager skal indledes i Familieretshuset, med mulighed for indbringelse for familieretten. Ikke alle familieretlige sager vedrører en tvist mellem to private parter. Der vil således være situationer, hvor retten skal behandle en familieretlig sag mellem Familieretshuset og en eller flere private parter. Det drejer sig navnlig om sager, hvor en part har indgivet anmodning til Familieretshuset om en tilladelse m.v., og hvor der ikke er en modpart i sagen, f.eks. hovedparten af sagerne om navneændring. Det kan også dreje sig om sager, der vedrører en tvist mellem private parter, men hvor modparten ikke er part i forhold til det pågældende spørgsmål, f.eks. om anvendelse af digital selvbetjening og betaling af gebyr. Andre eksempler på sager uden tvist mellem private parter er afslag på godkendelse af en aftale om overførsel af forældremyndighed, selvom alle parter har accepteret aftalen, jf. § 13, stk. 2, i forældreansvarsloven, der foreslås ændret ved lovforslagets § 1, nr. 10, samt sager om afslag på separation eller skilsmisse, hvor parterne er enige om separationen eller skilsmissen og vilkårene herfor, men hvor Familieretshuset f.eks. finder at betingelserne i §§ 32-36 og 42 a i ægteskabsloven for at meddele separation eller skilsmisse ikke er opfyldte. Når sådanne sager indbringes for familieretten, skal Familieretshuset have samme status som sagsøgte som en offentlig myndighed har, hvis en afgørelse truffet af den pågældende myndighed indbringes for domstolene efter § 63 i grundloven.

Efter § 24 i forslaget til Familieretshusloven kan kommunalbestyrelsen i visse situationer anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter forældreansvarsloven. Sådanne sager indbringer Familieretshuset efter § 32 i forslaget til Familieretshusloven for familieretten til afgørelse. Det foreslås med *stk. 4*, at i sådanne sager anses Familieretshuset som sagsøger og forældrene anses som sagsøgte under familierettens behandling af sagen. Det beror på udformningen af Familieretshusets påstand i sagen, om begge forældre eller kun den ene af forældrene anses som sagsøgte.

Med *stk. 5* foreslås det, at i en sag om omstødelse af ægteskab efter § 23 i ægteskabsloven, der anlægges af Familieretshuset og indbringes for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 2, nr. 2, i forslaget til Familieretshusloven anses Familieretshuset som sagsøger og ægtefællerne som sagsøgte under familierettens behandling af sagen. Baggrunden herfor er, at disse sager vedrører en tvist mellem på den ene side ægtefællerne og på den anden side Familieretshuset, der søger ægteskabet omstødt, f.eks. fordi en af ægtefællerne var gift ved indgåelsen af det omhandlede ægteskab.

Endelige foreslås det med *stk. 6*, at i andre situationer bestemmer Familieretshuset, hvem der anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

Med bestemmelsen videreføres princippet i § 448 a, stk. 3, 2. pkt., i retsplejeloven, hvorefter det er Statsforvaltningen, der bestemmer, hvem der skal anses som sagsøger, når parterne samtidigt har indgivet den pågældende anmodning. Bestemmelsens anvendelsesområde udvides dog med forslaget til at omfatte alle familieretlige sager og ikke kun ægteskabssager og sager efter forældreansvarsloven.

Derudover giver bestemmelsen Familieretshuset mulighed for i tvivlstilfælde at bestemme, hvem der anses som sagsøger.

Den foreslåede bestemmelse i § 448 a viderefører indholdsmæssigt den gældende bestemmelse i § 448 a, stk. 3, i retsplejeloven, men § 448 a er udformet sådan, at den tager højde for, at Familieretshuset skal indbringe en række sagstyper for familieretten, som ikke i dag indbringes for retten af Statsforvaltningen.

Til § 448 b

Det følger af § 43 i ægteskabsloven, at visse sager om separation og skilsmisse efter anmodning fra en part indbringes for retten af Statsforvaltningen. Efter § 448 d i retsplejeloven indbringer Statsforvaltningen en sag om ægteskab, herunder separation og skilsmisse, for retten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting, og har ingen af parterne hjemting her i riget, indbringes sagen for den ret, som justitsministeren bestemmer. Efter § 448 b, 2. pkt., i retsplejeloven anlægges sag om omstødelse af ægteskab ved en ret, hvor en af ægtefællerne kan sagsøges efter § 448 d.

Det følger af §§ 37 og 40 i forældreansvarsloven, at en sag om forældremyndighed og barnets bopæl indbringes for retten af Statsforvaltningen. Efter § 448 g i retsplejeloven indbringes disse sager for retten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Hvis barnet ikke har bopæl her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgtes hjemting. Hvis sagsøgte ikke har hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting eller, hvis sagsøgeren ikke har hjemting her i riget, for Københavns Byret.

Efter §§ 15 og 26 i børneloven indbringer Statsforvaltningen visse sager om faderskab og medmoderskab for retten. Det følger af § 456 c, stk. 1, i retsplejeloven, at Statsforvaltningen som udgangspunkt indbringer en sådan sag for den byret, hvor moderen har hjemting. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at når moderen ikke har hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven er part i sagen, har hjemting. Er flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, parter i sagen ved sagens indbringelse for retten, bestemmer justitsministeren efter § 456 c, stk. 3, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for. Kan der ikke påvises et værning efter § 456 c, stk. 1 og 2, bestemmer justitsministeren efter bestemmelsens stk. 4, hvilken byret sagen skal indbringes for.

Hjemting i ovenstående bestemmelser skal forstås på samme måde som § 235 i retsplejeloven. Endvidere skal bestemmelsen i § 448 g i retsplejeloven vedrørende barnets bopæl forstås på samme måde som bopælsbegrebet i § 235, stk. 1 og 2, i retsplejeloven.

Det følger af § 248, stk. 1, i retsplejeloven, at retten af egen drift påser, om en sag er indbragt for rette værning. Fremsetter sagsøgte ikke indsigelse mod rettens kompetence i svarskriftet eller i retsmøde omfattet af § 352, stk. 3, i retsplejeloven, anses retten for rette værning. Er sagen anlagt ved en ret, som ikke er rette værning til at behandle sagen eller et af de rejste krav, henviser retten efter § 248, stk. 2, i retsplejeloven om muligt sagen eller kravet til afgørelse ved rette domstol. Endvidere kan byretten efter § 254 i retsplejeloven bestemme, at flere sager, der verserer ved retten mellem samme eller forskellige parter, skal behandles i forbindelse med hinanden. Endvidere kan byretten efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved en anden byret, hvis sagen efter indhentet udtalelse fra den anden ret findes mest hensigtsmæssigt at kunne behandles i forbindelse med en anden sag, der verserer, ved den anden ret.

Det foreslås, at bestemmelserne om, hvilken familieret en familieretlig sag eller afgørelse skal indbringes for, samles i den foreslåede bestemmelse i § 448 b i retsplejeloven. Bestemmelsen regulerer således værning for alle de sager, som familieretten skal behandle, bortset fra sager om fuldbyrdelse af forældreansvar, jf. det ved lovforslagets § 15, nr. 19, foreslåede kapitel 42 b i retsplejeloven.

Samtidig foreslås § 448 b, 2. pkt., §§ 448 d og 448 g samt § 456 c, stk. 1-3, i retsplejeloven ophævet. I relation til ophæ-

velse af § 456 c, stk. 1-3, henvises til lovforslagets § 15, nr. 16.

Efter bestemmelsen i § 448 b afhænger værning for udgangspunkt af, hvilken part, der anses for henholdsvis sagsøger eller sagsøgte under familierettens behandling af sagen. Dette er reguleret i den foreslåede bestemmelse i § 448 a i retsplejeloven.

Den foreslåede bestemmelse omfatter både sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse efter §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven, og sager, hvor afgørelser truffet af Familieretshuset efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse.

Det foreslås med § 448 b, stk. 1, at Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse for familieretten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgerens hjemting. Disse bestemmelser finder ikke anvendelse, hvis sagen er omfattet af de foreslåede bestemmelser i stk. 2-4.

Der er tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 448 d i retsplejeloven, dog med den ændring, at bestemmelsens anvendelsesområde med forslaget udvides til at omfatte alle familieretlige sager og ikke kun ægteskabssager. Det foreslås dog, at bestemmelsen i stk. 1 ikke omfatter sager efter forældreansvarsloven eller børneloven, der reguleres i de foreslåede bestemmelser i stk. 2 og 3.

Med stk. 2 foreslås det, at Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter forældreansvarsloven for familieretten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Hvis barnet ikke har bopæl her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgtes hjemting. Hvis sagsøgte ikke har hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgerens hjemting. Der er overordnet set tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 448 g i retsplejeloven.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 omfatter også sager efter forældreansvarsloven, som er indledt ved kommunalbestyrelsens anvendelse af initiativretten i § 24 i forslaget til Familieretshusloven.

Med stk. 3 foreslås det, at Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter børneloven for familieretten i den retskreds, hvor barnets mor har hjemting. Har barnets mor ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten i den retskreds, hvor den, der efter § 17 i børneloven er part i sagen, har hjemting. Er der flere parter, bestemmer Familieretshuset, hvilken familieret sagen skal indbringes for. Der er overordnet set tale om videreførelse af den gældende bestemmelse i § 448 g i retsplejeloven.

Med stk. 4 foreslås det, at Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse, hvor Familieretshuset er part, for familieretten ved modpartens hjemting.

Baggrunden for bestemmelsen er, at efter gældende ret foreligger der altid en tvist mellem to private parter i de familieretlige sager, som domstolene behandler. Som beskrevet i de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., følger det af det nye familieretlige system, at alle familieretlige sager skal indledes i Familieretshuset med mulighed for indbringelse for familieretten. Ikke alle familieretlige sager vedrører en tvist mellem to private parter. Der vil således være situationer, hvor retten skal behandle en familieretlig sag mellem Familieretshuset og en eller flere private parter. Det drejer sig navnlig om sager, hvor en part har indgivet anmodning til Familieretshuset om en tilladelse m.v., og hvor der ikke er en modpart i sagen, f.eks. hovedparten af sagerne om navneændring. Det kan også dreje sig om sager, der indeholder en tvist mellem private parter, men hvor modparten ikke er part i forhold til det pågældende spørgsmål, f.eks. om anvendelse af digital selvbetjening og betaling af gebyr. Andre eksempler på sager uden tvist mellem private parter er afslag på godkendelse af en aftale om overførsel af forældremyndighed, selvom alle parter har accepteret aftalen, jf. § 13, stk. 2, i forældreansvarsloven, der foreslås ændret ved lovforslagets § 1, nr. 10, samt sager om afslag på separation eller skilsmisse, hvor parterne er enige om separationen eller skilsmissen og vilkårene herfor, men hvor Familieretshuset f.eks. finder, at betingelserne i §§ 32-36 og 42 a i ægteskabsloven for at meddele separation eller skilsmisse ikke er opfyldte.

Bestemmelsen i stk. 4 betyder, at sager, der ikke vedrører en tvist mellem to private parter, skal indbringes for familieretten ved den private parts hjemting, og ikke ved Familieretshusets hjemting. Det skyldes, at med de foreslåede bestemmelser i § 448 a anses den part, der har indgivet en anmodning eller ansøgning, som sagsøger, hvis sagen indbringes for familieretten til afgørelse, ligesom den part, der anmoder om, at en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten til prøvelse, anses som sagsøger.

Med *stk. 5* foreslås det, at Familieretshuset uanset de foreslåede bestemmelser i stk. 1-4 kan bestemme, hvilken familieret en sag eller afgørelse skal indbringes for.

Denne bestemmelse anvendes for det første til at sikre, at sager, der bør behandles sammen, kan indbringes for samme familieret, selvom sagerne efter bestemmelserne i stk. 1-4 skal behandles af forskellige familieretter. Dette forhindrer situationer, hvor f.eks. en sag om forældreansvar indbringes for familieretten ved barnets bopæl, mens en sag om børnebidrag, der bør behandles sammen med forældreansvarssagen, indbringes for familieretten ved en af forældrenes bopæl, hvilket kan være en anden familieret.

For det andet giver bestemmelsen i øvrigt Familieretshuset mulighed for at bestemme, at en sag skal indbringes for familieretten i en anden retskreds, hvis det er mest hensigtsmæssigt, at sagen behandles der.

Endelig kan bestemmelse for det tredje anvendes, når det ikke klart fremgår af ovenstående bestemmelser, hvilken fami-

lieret der skal behandle en sag, f.eks. fordi det er uklart, hvor en part har hjemting, der er flere sagsøgte i sagen. Bestemmelsen anvendes også, når den part, hvis hjemting er bestemmende for, hvilken familieret en sag skal indbringes for, ikke har hjemting i Danmark.

Med *stk. 6* foreslås det, at den familieret, som en sag er indbragt for, kan henvise sagen til behandling ved familieretten i en anden retskreds, hvis det er mest hensigtsmæssigt, at sagen behandles der. Bestemmelsen giver en familieret samme muligheder, som Familieretshuset har efter bestemmelsen i stk. 5 for at bestemme, hvilken familieret der skal behandle en bestemt sag. Dette vil navnlig dreje sig om situationer, hvor flere sager vedrørende samme parter er indbragt for forskellige familieretten, selvom de bør sambehandles. Stk. 5 omfatter både sager, der er indbragt for familieretten til afgørelse, og sager om prøvelse af afgørelser truffet af Familieretshuset.

Bestemmelsen i stk. 6 kan anvendes både af rettens egen drift og efter anmodning fra en part.

Ved siden af den foreslåede bestemmelse i stk. 6 gælder bestemmelserne i §§ 248 og 254 i retsplejeloven også for familieretten. Den familieret, som en sag er indbragt for, kan således efter § 248 i retsplejeloven påse, om en sag er indbragt for rette værneting. Er sagen ikke indbragt for rette værneting, kan familieretten henvise sagen til rette værneting. Endvidere kan en familieret efter § 254 i retsplejeloven henvise en sag til en anden familieret med henblik på sambehandling med en anden familieretlig sag.

Begrundelsen for de foreslåede bestemmelser i § 448 b er, at familieretlige sager, der indbringes for retten, som udgangspunkt skal indbringes for familieretten på det sted, hvor modparten i sagen, dvs. sagsøgte, bor. Dette er i overensstemmelse med udgangspunktet i § 448 a, stk. 3, i retsplejeloven. Sager efter forældreansvarsloven skal som udgangspunkt dog behandles af familieretten på det sted, hvor barnet bor, da det generelt er myndighederne på det sted, der er i besiddelse af oplysninger af relevans for vurderingen af, hvad der er barnets bedste.

Med bestemmelsen tages der endvidere højde for andre situationer, f.eks. sager om faderskab og medmoderskab, sager, der ikke vedrører en tvist mellem to private parter, og situationer, hvor der det ikke er klart hvilken familieret, der skal behandle sagen.

Endelig skal det være muligt at sikre sambehandlingen i familieretten af sager, som Familieretshuset har behandlet sammen inden indbringelsen for familieretten, eller som i øvrigt bør behandles sammen.

Til § 448 c

Det følger af de i lovforslagets § 1, nr. 28, og § 2, nr. 23, foreslåede bestemmelser i § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven og § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, at afgørelse i sager efter henholdsvis forældreansvarsloven og ægteskabsloven,

som er omfattede af de to foreslåede bestemmelser, træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven. Der er dermed ikke en adgang til at anlægge retssag efter forældreansvarsloven og ægteskabsloven ud over, hvad der følger af de foreslåede bestemmelser i forslaget til Familieretshusloven og af adgangen til domstolsprøvelse efter § 63 i grundloven.

Det er således alene Familieretshuset, der kan indbringe en familieretlig sag for familieretten. Dette indebærer eksempelvis, at familieretten ikke kan behandle en sag om samvær og børnebidrag, selvom familieretten behandler en sag om forældremyndighed og barnets bopæl vedrørende samme barn, når der ikke er indgivet en ansøgning om samvær og børnebidrag til Familieretshuset, eller der er indgivet en sådan ansøgning, men Familieretshuset ikke har indbragt sagen for familieretten. Tilsvarende kan familieretten ikke under behandlingen af en skilsmisssag behandle en sag om forældremyndighed over ægtefællernes børn, som Familieretshuset ikke har haft under behandling.

Det foreslås med § 448 c, stk. 1, i retsplejeloven, at familieretten efter anmodning fra en part under familierettens behandling af en sag efter forældreansvarsloven, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 1, eller § 32 i forslaget til Familieretshusloven, også kan træffe afgørelse i andre sager omfattet af § 2, nr. 1-11, i forslaget til Familieretshusloven, der har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt af Familieretshuset.

Bestemmelsen indebærer, at når en sag efter forældreansvarsloven er indbragt til afgørelse, kan familieretten også træffe afgørelse i andre familieretlige sager, også selvom disse sager ikke har været behandlet af Familieretshuset.

§ 2, nr. 1-11, i forslaget til Familieretshusloven omfatter sager efter forældreansvarsloven, ægteskabsloven, børnebidragsloven, børneloven, navneloven, ægtefælleloven samt love og konventioner m.v. om inddrivelse af underholdsbidrag.

Er eksempelvis en sag om barnets bopæl indbragt for familieretten til afgørelse, kan familieretten under samme sag behandle en anmodning om ændring af forældremyndighed, samvær eller børnebidrag vedrørende samme barn. Under bopælssagen kan familieretten også behandle en sag mellem barnets forældre om separation.

Det er en betingelse for sambehandling af sager efter den foreslåede bestemmelse, at der er en nær indholdsmæssig sammenhæng mellem sagerne, og at det derfor er en fordel at behandle dem sammen. Betingelsen om nær sammenhæng mellem sagerne er således ikke opfyldt, alene fordi sagerne vedrører samme parter.

Selvom der er en nær sammenhæng mellem sagerne, kan familieretten afslå at behandle den nye anmodning under den verserende sag, f.eks. fordi sambehandling af sagerne vil medføre unødigt udsættelse af den oprindelige sag.

Med *stk. 2* foreslås det, at i forbindelse med familierettens behandling af en sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven, kan familieretten efter anmodning fra en part også træffe afgørelse i andre sager omfattet af § 2, nr. 2-11, i forslaget til Familieretshusloven, der har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt af Familieretshuset.

Bestemmelsen omfatter ved sin henvisning til, at der skal være tale om sager efter lovgivning omfattet af § 2, nr. 2-11, i forslaget til Familieretshusloven, sager efter den familieretlige lovgivning, dog undtaget sager efter forældreansvarsloven.

Forslaget indebærer eksempelvis, at når en sag om skilsmisse er indbragt for familieretten til afgørelse, kan familieretten under samme sag behandle en anmodning om ændring af børne- eller ægtefællebidrag, som Familieretshuset ikke har behandlet. Derimod kan familieretten ikke behandle en sag om forældremyndighed eller samvær vedrørende ægtefællernes børn, som Familieretshuset ikke har behandlet.

De foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2 giver en part valgfrihed med hensyn til, om ansøgningen i den nye sag skal indgives til Familieretshuset eller til familieretten. Indgives ansøgningen til Familieretshuset, behandles sagen som andre tilsvarende ansøgninger.

Med *stk. 3* foreslås det, at familieretten til brug for behandlingen af en anmodning efter de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2 kan bede Familieretshuset om en udtalelse og om akterne fra eventuel tidligere sager af betydning for den nye sag. Denne udtalelse træder i stedet for den sagsforberedelse og sagsoplysning, som Familieretshuset foretager i alle sager, inden sagen indbringes for familieretten til afgørelse efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven. En anmodning om udtalelse betyder ikke, at Familieretshuset skal foretage sagsoplysning. Familieretshuset skal alene, hvor det er relevant, afgive udtalelsen og medsende relevante akter.

Begrundelsen for forslaget er, at familieretten bør have mulighed for at sambehandle familieretlige sager sådan, at der kan findes helhedsorienterede løsninger på familiens forskellige problemer, også selvom tvisterne ikke indbringes for Familieretshuset samtidigt. Henset til de konflikthåndteringsstilbud, som Familieretshuset tilbyder forældre i sager om forældreansvar, og den støtte, som Børneenheden tilbyder børn i disse sager, findes det u hensigtsmæssigt, at en part kan indbringe sag om forældreansvar for familieretten uden om Familieretshuset, blot fordi familieretten behandler en sag om forældrenes skilsmisse. Sager om forældreansvar kan derfor efter forslaget ikke indbringes direkte for familieretten, medmindre familieretten har en anden sag om forældreansvar vedrørende samme barn under behandling.

Til § 448 d

Enkelte familieretlige love indeholder bestemmelser om fristen for indgivelse af klage over Statsforvaltningens afgørelser.

Det drejer sig bl.a. om § 21, stk. 2, 1. pkt., i børnebidragsloven, hvorefter en klage skal indgives inden fire uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Tilsvarende frist gælder efter § 58 a, stk. 2, 1. pkt., i ægteskabsloven og § 61, stk. 2, 1. pkt., i ægtefælleloven for klage over afgørelser om ægtefællebidrag.

Det følger af § 21, stk. 2, i børnebidragsloven, at Statsforvaltningen sender en klage over en afgørelse om børnebidrag, der er indgivet efter udløbet af klagefristen, til Ankestyrelsen, der som udgangspunkt skal afvise at behandle klagen. Ankestyrelsen kan imidlertid behandle en for sent indgivet klage, hvis der er særlige omstændigheder, der taler herfor. Denne mulighed for at få behandlet en klage, selvom klagefristen er overskredet, anvendes bl.a., hvis den tidligere afgørelse er åbenbart urigtig, dette skyldes, at den anden part har givet urigtige oplysninger eller har undladt at give relevante oplysninger til Statsforvaltningen, og klageren først lang tid efter afgørelsen har fået kendskab dertil og straks herefter klager.

Tilsvarende gælder efter § 58 a, stk. 2, 2. pkt., i ægteskabsloven og § 61, stk. 2, 2. pkt., i ægtefælleloven for klage over afgørelser om ægtefællebidrag.

For familieretlige afgørelser, der træffes af byretten, herunder navnlig afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl, separation og skilsmisse, gælder der som udgangspunkt en ankefrist på fire uger, jf. § 368, stk. 1, 1. pkt., og § 372, stk. 1, i retsplejeloven. Efter § 372, stk. 2, i retsplejeloven kan landsretten undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse. Efter § 454, stk. 1, 2. pkt., i retsplejeloven kan der ikke meddeles tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående.

Klage over Statsforvaltningens afgørelse efter lov om Haagerkonventionen af 2007 om at erklære en udenlandsk afgørelse om børne- og ægtefællebidrag eksigibel skal meddeles henholdsvis indgives til Statsforvaltningen inden 30 dage, jf. lovens § 3, stk. 5. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen efter samme bestemmelse 60 dage. Loven indeholder ikke mulighed for at få behandlet en klage, hvis klagefristen er overskredet. Klagefristerne er fastsat i overensstemmelse med artikel 23, stk. 6, i Haagerkonventionen af 2007.

Afgørelse efter underholdspligtforordningen om at erklære en udenlandsk afgørelse om underholdsbidrag eksigibel skal efter artikel 31 og 32 straks meddeles parterne, der kan appellere den inden 30 dage. Fristen er 45 dage for en part, der bor i en anden stat. Den afgørelse, der træffes i appelsagen, kan anfægtes ved yderligere appel eller lignende.

Forældreansvarsloven indeholder en begrænsning i adgangen til at klage over Statsforvaltningens afgørelser, jf. § 41, stk. 5, der med § 1, nr. 49 og 50, i følgelovforslaget foreslås ændret og at blive § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven. Det

fremgår heraf, at afgørelse i en klage over en myndigheds afvisning af at orientere en forælder, der ikke har forældremyndigheden, om barnets forhold, ikke kan påklages, men at Ankestyrelsen kan behandle en klage over en sådan afgørelse, hvis det skønnes, at sagen har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsens afgørelse i sager om klage over en prøvelsesmyndigheds afgørelse efter §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, og om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. forudsætningsvist § 58 b i ægteskabsloven. Efter § 21, stk. 1, i navneloven kan en personregisterførers afgørelse efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, i navneloven påklages til Ankestyrelsen. Der er ikke mulighed for at påklage Ankestyrelsens afgørelse i klagesagen til højere administrativ myndighed. Med lovforslagets § 2, nr. 2, og § 7, nr. 13, foreslås § 58 b i ægteskabsloven og § 21, stk. 1, i navneloven ændret sådan, at de omhandlede klagesager behandles af Familieretshuset.

Efter § 39 og § 41, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven indbringes afgørelse truffet af Familieretshuset efter anmodning fra en part som udgangspunkt for familieretten til prøvelse. Anmodningen skal indgives til Familieretshuset inden fire uger efter, at parten har fået meddelelse om afgørelsen. Bestemmelserne finder anvendelse for alle familieretlige afgørelser, som Familieretshuset træffer.

Med § 448 d i retsplejeloven foreslås bestemmelser om familierettens behandling af sager, hvor fristen for indgivelse af en prøvelsesanmodning er overskredet, og hvor en afgørelse, som Familieretshuset har truffet i 2. instans, søges indbragt for familieretten til prøvelse.

Det foreslås med bestemmelsen i § 448 d, stk. 1, 1. pkt., at familieretten i særlige tilfælde kan behandle en anmodning om at få prøvet en afgørelse truffet af Familieretshuset, selvom anmodningen er indgivet efter udløbet af fire-ugers fristen i § 41, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret, for så vidt angår afgørelser om børne- og ægtefællebidrag, jf. § 21, stk. 2, i børnebidragsloven, § 61, stk. 2, i ægtefælleloven, § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, og familieretlige domme, jf. § 372, stk. 2, i retsplejeloven. Det foreslås imidlertid, at den foreslåede mulighed for at få prøvet en afgørelse, selvom anmodningen om at få afgørelsen prøvet er indgivet mere end fire uger efter afgørelsen, skal gælde for alle Familieretshusets afgørelser, der søges indbragt for familieretten til prøvelse efter § 39, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 1. pkt. indebærer, at Familieretshuset skal indbringe en anmodning om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset for familieretten, selvom fire-ugers fristen efter Familieretshusets opfattelse er overskredet. Ved indbringelsen tager familieretten af egen drift stilling til, om fristen er overskredet. Er fristen over-

skredet, tager familieretten uden anmodning fra en part stilling til, om afgørelsen kan prøves uanset fristoverskridelsen.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 2. pkt.* indeholder to undtagelser fra muligheden i 1. pkt. for, at familieretten kan behandle en anmodning om at få prøvet en afgørelse truffet af Familieretshuset, selvom anmodningen er indgivet efter udløbet af fire-ugers fristen. Undtagelserne indebærer, at familieretten ikke kan behandle en anmodning, der er indgivet efter udløbet af fristen.

Den første undtagelse drejer sig om afgørelser, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående. Dermed gælder der det samme for Familieretshusets afgørelser, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående, som for tilsvarende retsafgørelser, idet disse ikke kan ankes efter ankefristens udløb, jf. den gældende § 454, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven, der med følgelovforslagets § 15, nr. 14, foreslås videreført som § 454, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven.

Efter § 454, stk. 1, 2. pkt., i retsplejeloven, der foreslås videreført som § 454, stk. 1, 2. pkt., i retsplejeloven, kan der ikke meddeles tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående. I overensstemmelse hermed bemærkes, at den foreslåede undtagelse i relation til afgørelser, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, ikke omfatter afgørelser om vilkår for skilsmissen, separationen eller omstødelsen, der er indeholdt i den pågældende afgørelse.

For det andet drejer undtagelsen sig om afgørelser om eksigibilitet efter § 3, stk. 2, i lov om Haagerkonventionen af 2007 eller efter artikel 30 i underholdspligtforordningen. I stedet gælder de ufravigelige appellfrister, der følger af de pågældende bestemmelser.

De foreslåede undtagelser indebærer, at familieretten ikke kan behandle en anmodning om at få prøvet en afgørelse omfattet af de foreslåede undtagelser, når anmodningen er indgivet efter udløbet af fire-ugers fristen.

Med *stk. 1, 3. pkt.* foreslås det, at familierettens afgørelse om at se bort fra overskridelse af fire-ugers fristen ikke kan indbringes for højere ret.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* kan familieretten ved kendelse afvise at behandle en sag om en afgørelse, som Familieretshuset har truffet som klageinstans efter § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven, § 58 b, stk. 1, i ægteskabsloven eller § 21, stk. 1, 1. pkt., i navneloven, hvis sagen ikke er principiel eller har generel betydning.

Den foreslåede bestemmelse er i overensstemmelse med gældende ret, for så vidt angår § 58 b i ægteskabsloven, dog således at det er familieretten og ikke Ankestyrelsen, der prøver sager af principiel eller generel betydning. Dertil kommer, at det af retssikkerhedsmæssige grunde findes hen-

sigtsmæssigt at indføre en tilsvarende mulighed for at få prøvet sager af principiel eller generel betydning, når der er tale om en klage efter ægteskabsloven over prøvelsesmyndighedens afgørelse eller efter navneloven over personregisterførerens afgørelser. Familieretshuset skal derfor, når der modtages en anmodning om indbringelse for familieretten af Familieretshusets afgørelse efter § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven, § 58 b i ægteskabsloven eller § 21, stk. 1, i navneloven, videresende anmodningen og sagens akter til familieretten.

Familierettens afgørelser efter stk. 2 træffes ved kendelse, der kan kæres efter reglerne om kære i kapitel 37 i retsplejeloven.

Begrundelsen for forslaget i stk. 1 er, at der med den foreslåede frist på fire uger til at anmode om at få en afgørelse prøvet af familieretten er behov for en mulighed for at se bort fra fristoverskridelser. Både i relation til administrative afgørelser og domme findes der i dag sådanne muligheder. I modsætning til bestemmelsen i § 372, stk. 2, i retsplejeloven foreslås der dog ikke en absolut frist på et år. Det findes derimod, at der bør være mulighed for i særlige tilfælde at få behandlet en afgørelse, selvom afgørelsen er truffet for flere år siden. Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor anmodningen om indbringelse er begrundet i, at den anden part har afgivet urigtige oplysninger, parten først er blevet bekendt med dette på et senere tidspunkt og indgiver anmodningen om indbringelse umiddelbart herefter.

Baggrunden for, at en afgørelse, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående, ikke skal kunne prøves af familieretten efter udløbet af fire ugers fristen, er, at disse afgørelser har en række retsvirkninger, f.eks. giver en skilsmisse parterne ret til at indgå nyt ægteskab. Det bør derfor være helt klart, hvornår en afgørelse, der går ud på skilsmisse m.v., er endelig, hvorfor der ikke bør være mulighed for at anfægte afgørelsen efter udløbet af fristen på fire uger. Dette er i overensstemmelse med gældende ret for så vidt angår skilsmisedomme m.v.

Baggrunden for, at en afgørelse om eksigibilitet efter lov om Haagerkonventionen af 2007 eller efter artikel 30 i underholdspligtforordningen ikke skal kunne prøves af familieretten efter udløbet af fire-ugers fristen, er, at disse regelsæt indeholder ufravigelige appellfrister.

Begrundelsen for forslaget om, at familierettens beslutning om, hvorvidt familieretten kan prøve en indbragt afgørelse trods fristoverskridelse, er, at den gældende ordning derved opretholdes. Efter den gældende ordning træffes afgørelser om behandling af klager trods fristoverskridelse af Ankestyrelsen.

Begrundelsen for forslaget i stk. 2 er, at der er tale om afgørelser, som allerede har været prøvet af to administrative instanser. Muligheden for at indbringe sagen for familieretten bør dog begrænses til sager, der har principiel eller generel

betydning. Dette er i overensstemmelse med gældende ret, idet Ankestyrelsen alene behandler disse sager, hvis afgørelsen er principiel eller har generel betydning.

Til § 448 e

Efter § 450 d, stk. 1, i retsplejeloven kan sag om ægteskab, dvs. sag om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab, samt sag om forældremyndighed eller barnets bopæl ikke anlægges efter en parts død. Dør en af parterne inden domsafsigelsen, skal sagen efter bestemmelsens stk. 2 hæves.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 450 d, stk. 1, i retsplejeloven videreføres uændret som § 448 e i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen.

Til § 448 f

Domstolenes internationale kompetence til at behandle sager om ægteskab, dvs. sager om separation og skilsmisse samt om omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen, findes i § 448 c i retsplejeloven.

Efter § 448 c, stk. 1, i retsplejeloven kan sag om ægteskab, dvs. om separation, skilsmisse omstødelse af et ægteskab eller et ægteskabs beståen, behandles her i riget, såfremt sagsøgte har bopæl her, eller sagsøgeren har bopæl her og enten har boet her i de sidste to år eller tidligere har haft bopæl her. Sagen kan endvidere behandles her i riget, hvis sagsøgeren er dansk statsborger, og det godtgøres, at sagsøgeren på grund af sit statsborgerskab ikke vil kunne anlægge sag i det land, hvor sagsøgeren har bopæl, eller hvis begge parter er danske statsborgere, og sagsøgte ikke modsætter sig indbringelse for dansk domstol. Endelig kan sagen behandles her i riget, hvis skilsmisse søges på grundlag af separation meddelt her i landet inden for de sidste fem år.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan sag om separation og skilsmisse mellem to personer af samme køn også behandles her i riget, når ægteskabet er indgået her, og ingen af ægtefællerne bor i et land med en lovgivning om ægteskab mellem to personer af samme køn, der svarer til den danske.

Det følger af bestemmelsens stk. 3, at sag om et ægteskabs omstødelse eller beståen også kan indbringes for retten her i riget, når ægteskabet er indgået her.

Endelig fremgår det af bestemmelsens stk. 4, at reglerne i stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat. Danmark har indgået en overenskomst, der er omfattet af denne bestemmelse. Det drejer sig på nuværende tidspunkt om Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring i konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931, jf.

bekendtgørelse (C) nr. 323 af 28. december 1931 (Den Nordiske Ægteskabskonvention). Overenskomstens artikel 7, 8 a og 9, der indeholder bestemmelser om international kompetence i separations- og skilsmissesager, blev ændret ved nordisk overenskomst af 6. februar 2001 om ændring af den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, jf. bekendtgørelse (C) nr. 34 af 28. november 2002.

§ 448 c i retsplejeloven giver ikke ægtefællerne mulighed for at aftale, at en sag om separation eller skilsmisse m.v. skal behandles i Danmark, selvom betingelserne i bestemmelsen ikke er opfyldte, heller ikke selvom betingelserne var opfyldte ved aftalens indgåelse. En anmodning om separation eller skilsmisse kan derfor ikke behandles i Danmark, hvis kompetencebetingelserne ikke er opfyldt, selvom modparten ikke protesterer mod kompetencen. En parts stiltiende accept af kompetence kan således ikke danne grundlag for kompetence.

Det bemærkes, at begrebet bopæl i § 448 c i retsplejeloven fortolkes som domicil. Ved domicil forstås efter dansk ret den stat eller det territoriale retsområde, hvor en person har bopæl eller ophold i den hensigt varigt at forblive der eller i det mindste uden hensigt til, at opholdet kun skal være rent midlertidigt. Domicilbegrebet består af et objektivt og et subjektivt element. I retspraksis lægges vægt på de faktiske omstændigheder og parternes erklæringer om hensigten med og udstrækningen af opholdet i et bestemt land. Dette betyder bl.a., at man kan opretholde sit domicil i Danmark, selv om man bliver udstationeret til et andet land og i den forbindelse opgiver sin bopæl i Danmark. Eksempelvis har danske diplomater domicil i Danmark, selvom de i flere år er udstationeret på ambassader i andre lande. Efter dansk ret kan man kun have ét domicil.

Nyt domicil kan efter dansk ret opnås, i nogle tilfælde øjeblikkeligt, ved at tage ophold i en anden stat i den hensigt at være der varigt, eller i det mindste i den hensigt at opholdet ikke er midlertidigt. I dansk ret kan domicil ophøre, uden at et nyt domicil etableres. Det er således muligt at være uden domicil.

Danske myndigheders internationale kompetence efter § 448 c i retsplejeloven fastlægges i udgangspunktet efter forholdene på tidspunktet for sagens start i Statsforvaltningen, dvs. ved Statsforvaltningens modtagelse af den pågældende anmodning. Den omstændighed, at forholdene ændres under Statsforvaltningens eller domstolenes behandling af en ægteskabssag, f.eks. at en part flytter fra Danmark, medfører således ikke, at der ikke længere er international kompetence til at behandle sagen i Danmark. I relation til sager, som Statsforvaltningen indbringer for retten efter § 43 i ægteskabsloven, er det afgørende for rettens vurdering af spørgsmålet om international kompetence således forholdene ved Statsforvaltningens modtagelse af den pågældende ansøgning, og ikke forholdene på indbringelsestidspunktet.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 448 c i retsplejeloven med sproglige moderniseringer, men uden indholdsmæssige ændringer, videreføres som § 448 f i retsplejeloven. idet det bemærkes, at forslaget til Familieretshusloven og de foreslåede ændringer af kapitel 42 i retsplejeloven ikke medfører behov for indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen.

Det bemærkes, at efter § 43 a, stk. 1, i ægteskabsloven kan Statsforvaltningen behandle en ansøgning om separation eller skilsmisse, hvis betingelserne i § 448 c, stk. 1, 2 og 4, i retsplejeloven er opfyldte. Ved lovforslagets § 2, nr. 16, foreslås henvisningen i § 43, stk. 1, i ægteskabsloven til § 448 c, stk. 1, 2 og 4, i retsplejeloven ændret således, at der i bestemmelsen i stedet henvises til den foreslåede bestemmelse i § 448 f i retsplejeloven. Det foreslås videre, at anvendelsesområdet for § 43 a, stk. 1, i ægteskabsloven udvides således, at bestemmelsen også omfatter sager om omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen. Samtidigt foreslås det, at § 43 a, stk. 2, ophæves.

Til § 448 g

Domstolenes internationale kompetence til at behandle sager om forældremyndighed eller barnets bopæl findes i § 448 f i retsplejeloven.

Udgangspunktet for kompetencereglerne følger af § 448 f, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven, hvorefter sag om forældremyndighed eller barnets bopæl kan behandles her i riget, såfremt barnet har bopæl her. Baggrunden for dette udgangspunkt er, at myndighederne i barnets bopælsland normalt vil have de bedste muligheder for at indsamle oplysninger om barnet, herunder gennem f.eks. en børnesagkyndig undersøgelse, med henblik på at vurdere, hvad der vil være bedst for barnet i relation til forældremyndighed m.v.

Bestemmelsen i § 448 f, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven gælder dog efter bestemmelsens stk. 3 ikke, hvis barnet ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, medmindre barnet har haft bopæl her i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl, og der ikke inden for dette tidsrum er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, eller en anmodning om tilbagegivelse af barnet er blevet afslået.

I den omvendte situation, dvs. hvor et barn bosat i Danmark ulovligt føres til udlandet eller ulovligt tilbageholdes i udlandet, gælder tilsvarende, at danske myndigheder som udgangspunkt bevarer kompetencen til at behandle en sag om forældreansvar, hvis barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl i Danmark. Det følger således af § 448 f, stk. 1, nr. 2, i retsplejeloven, at en sag om forældreansvar kan behandles her, hvis barnet ulovligt er ført til udlandet eller ulovligt tilbageholdes i udlandet, og barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl her.

Danske myndigheder mister imidlertid kompetencen til at behandle en sag om forældreansvar, hvis barnet har haft bo-

pæl i udlandet i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl, der inden for dette tidsrum ikke er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, som stadig er under behandling, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Betingelsen om, at barnet er faldet til i sine nye omgivelser, har navnlig selvstændig betydning i de tilfælde, hvor indehaveren af forældremyndigheden har indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet inden for etårsfristen, men hvor anmodningen er blevet afslået. Betingelsen om, at barnet skal være faldet til i sine nye omgivelser i udlandet, for, at danske myndigheder ikke længere har kompetence til at behandle en sag om forældremyndighed, giver mulighed for, at den pågældende myndighed ud fra et skøn over, om barnet kan anses for at være faldet til i sine nye omgivelser, beslutter at udøve kompetence, selvom barnet har haft bopæl i udlandet i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden fik eller burde have fået kendskab til barnets bopæl. Dette gælder uanset, at myndighederne i bopælslandet har afslået at tilbagegive barnet.

Efter § 10, stk. 2, i børnebortførelsesloven er en bortførelse af et barn til et andet land eller tilbageholdelse af et barn i et andet land ulovlig, hvis handlingen strider mod forældremyndighedsindehaverens rettigheder, uanset om de tilkommer personer, en institution eller en anden myndighed i fællesskab eller alene, ifølge loven i den stat, hvor barnet havde bopæl umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen. Det er endvidere et krav, at rettighederne udøvedes på det tidspunkt, hvor barnet blev bortført eller blev tilbageholdt, eller de fortsat ville være udøvet, hvis den ulovlige handling ikke var foretaget.

Selvom barnet ikke har bopæl her i riget, følger det af § 448 f, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven, at en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl kan behandles her, hvis barnet opholder sig her og som følge af uroligheder eller lignende er fordrevet fra sit hjemland. Ligeledes kan sagen behandles her efter § 448 f, stk. 1, nr. 5, i retsplejeloven, hvis barnet opholder sig her, og sagen er så hastende, at en afgørelse fra myndighederne i det land, hvor barnet har bopæl, ikke kan afventes. Bestemmelsen i nr. 5 medfører bl.a., at danske myndigheder har kompetence til at træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed i bortførelsessager efter § 27 i forældreansvarsloven, når blot barnet opholder sig i Danmark.

Endelig følger det af § 448 f, stk. 1, nr. 4, i retsplejeloven, at en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl kan behandles her, hvis barnet opholder sig her, og barnets bopæl ikke kendes. Dette gælder dog efter bestemmelsens stk. 3 ikke, hvis barnet ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her. Denne undtagelse gælder dog efter stk. 3 ikke, hvis barnet har haft bopæl her i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl, og der ikke inden for dette tidsrum er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af

barnet, eller en anmodning om tilbagegivelse af barnet er blevet afslået.

Efter § 448 f, stk. 4, i retsplejeloven kan bestemmelserne i stk. 1-3 fraviges ved overenskomst med fremmed stat. Bestemmelsen i stk. 4 omfatter på nuværende tidspunkt følgende konventioner: Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen), Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile retlige virkninger af internationale børne bortførelser, jf. børne bortførelsesloven (Haagerkonventionen af 1980) og Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring i konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931 med senere ændringer (Den Nordiske Ægteskabskonvention).

Kompetencebestemmelserne i § 448 f i retsplejeloven finder således kun anvendelse, i det omfang en sag ikke er omfattet af en af disse konventioner.

I praksis afgøres de fleste kompetencespørgsmål efter Haagerbørnebeskyttelseskonventionen. Der henvises til vejledning nr. 11352 af 30. december 2015 om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v.

Bopæl forstås overalt i § 448 f på samme måde som habitual residence (sædvanligt opholdssted), der anvendes i Haagerbørnebeskyttelseskonventionens engelske tekst. Dette begreb svarer nogenlunde til indholdet af § 235, stk. 1 og 2, i retsplejeloven.

Bopæl i § 448 f fortolkes således som det sted, hvor man har sit hjem, hvor ens ejendele i almindelighed befinder sig, og hvor man opholder sig, når man ikke af særlige grunde opholder sig et andet sted, f.eks. på grund af sygdom, ferie, studie- eller forretningsrejse. Det er således udgangspunktet, at man har bopæl i Danmark, hvis tilknytningen hertil er mindst ligeså stærk som til udlandet. Bopæl i Danmark kan opgives ved at tage bopæl i udlandet. En person med bopæl i Danmark opgiver således sin bopæl her i landet, når vedkommende tager bopæl i udlandet og ikke længere har en tilsvarende stærk tilknytning til Danmark. Det er dog muligt at have bopæl i mere end én stat.

Ved afgørelsen af, om et barn har bopæl i Danmark, skal der tages udgangspunkt i barnets egen situation. Børn kan således have en bopæl, der er forskellig fra deres forældres bopæl. Forældrenes bopæl kan dog have betydning ved fastlæggelsen af barnets bopæl.

Et barn kan erhverve bopæl i en anden stat i det øjeblik, barnet eventuelt sammen med sin familie flytter fra en stat til en anden. Om der er tale om et permanent skift af bopæl, beror på en konkret vurdering.

Et barn kan have bopæl i Danmark, selvom det opholder sig i et andet land. Omvendt har et barn, der opholder sig i Danmark, ikke nødvendigvis bopæl her. Det gælder f.eks. ved kostskoleophold.

Det er principielt uden betydning for vurderingen af, om et barn har bopæl i Danmark, hvorvidt barnet i CPR er registreret med en aktuel bopæl her i landet.

§ 448 f i retsplejeloven giver ikke forældrene mulighed for at aftale, at en sag om forældreansvar skal behandles i Danmark, selvom betingelserne i bestemmelsen ikke er opfyldte, heller ikke selvom betingelserne var opfyldte ved aftalens indgåelse. En sag om forældreansvar kan derfor ikke behandles i Danmark, hvis kompetencebetingelserne ikke er opfyldt, selvom modparten ikke protesterer mod kompetencen. En parts stiltiende accept af kompetence kan således ikke danne grundlag for kompetence.

Danske myndigheders internationale kompetence efter § 448 f i retsplejeloven fastlægges i udgangspunktet efter forholdene på tidspunktet for sagens start i Statsforvaltningen.

Hvis barnet under behandlingen af en sag, der er omfattet af Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, flytter fra Danmark og tager bopæl i en anden stat, der har tilsluttet sig konventionen, mister danske myndigheder kompetencen til at fortsætte behandlingen af sagen. Hvis det under Statsforvaltningens eller rettens behandling af en sag godtgøres, at barnet har taget bopæl i en anden konventionsstat og ikke bare midlertidigt opholder sig der, skal Statsforvaltningen eller retten afvise at fortsætte behandlingen af sagen. Omvendt får danske myndigheder kompetence til at behandle en sag om forældremyndighed m.v., hvis barnet er flyttet til Danmark, også selvom en tilsvarende sag var under behandlingen i barnets hidtidige bopælsland, der er omfattet af konventionen.

Flytter et barn fra Danmark under behandlingen af en sag om forældremyndighed m.v. og tager bopæl i en stat, som Danmark ikke samarbejder med efter Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, beholder danske myndigheder kompetencen til at fortsætte behandlingen af sagen.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 448 f i retsplejeloven med sproglige moderniseringer, men uden indholdsmæssige ændringer ud over udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde til også at omfatte sager om samvær og anden kontakt, videreføres som § 448 g i retsplejeloven. Forslaget til Familieretshusloven og de foreslåede ændringer af kapitel 42 i retsplejeloven medfører ikke behov for andre indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen.

Efter § 46, stk. 1, i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningen behandle en ansøgning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v., hvis betingelserne i § 448 f i retsplejeloven er opfyldte. Ved lovforslagets § 1, nr. 52, foreslås henvisningen til § 448 f i retsplejeloven ændret således, at der i bestemmelsen i stedet henvises til § 448 g i retsplejeloven.

Til § 449

Det følger af § 449 i retsplejeloven, at når retten ikke finder det muligt at behandle en sag på forsvarlig måde, uden at sagsøgte eller appelindstævnte har advokatbistand, kan retten beskikke den pågældende part en advokat. Retten pålægger samtidig med sagens afslutning parten at erstatte statskassen dennes udgifter i forbindelse med beskikkelsen.

Hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen. Bestemmelsen foreslås derfor videreført med den ændring, at henvisningen til appelindstævnte udgår.

Begrundelsen for dette er, at bestemmelsen foreslås ligeledes anvendt ved landsrettens behandling af anke- og kæresager, jf. den foreslåede bestemmelse i § 455, stk. 1, i retsplejeloven, hvorefter de foreslåede regler i kapitel 42 i retsplejeloven også skal finde anvendelse under anke og kære med de fornødne lempelser.

Til § 449 a

Det følger af § 450, stk. 1, i retsplejeloven, at retten kan opfordre en part til at føre bevis, og at retten, uanset om modparten anmoder herom, kan pålægge en part at afgive forklaring. Efter bestemmelsens stk. 2 skal de sagsøgte give møde efter samme regler, som gælder for vidner i sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af Ankestyrelsen.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 450, stk. 1, videreføres uændret som § 449 a i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen.

De omstødsessager, som er omfattet af § 450, stk. 2, skal dog fremover ikke anlægges af Ankestyrelsen, men af Familieretshuset. Der henvises til den ved lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven.

Til § 449 b

Det følger af § 452, stk. 1, i retsplejeloven, at udebliver en part uden lovligt forfald fra et retsmøde, hvortil han er indkaldt for at afgive forklaring, eller vægrer han sig uden lovlig grund ved at svare, eller har svaret ikke tilstrækkelig bestemt, finder bestemmelsen i § 344, stk. 2, i retsplejeloven anvendelse. Det samme gælder, hvis en part undlader at efterkomme rettens opfordring til at føre bevis. Det følger af § 344, stk. 2, at retten ved bevisbedømmelsen tillægger en parts udeblivelse m.v. virkning til fordel for modparten.

Efter § 452, stk. 2, retsplejeloven kan retten afvise sagen, hvis sagsøger udebliver eller vægrer sig ved at svare.

Det foreslås, at bestemmelsen videreføres uændret med mindre sproglige ændringer som § 449 b retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer

af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen.

Til § 449 c

Efter § 453, 1. pkt., i retsplejeloven foregår retsmøderne i sager omfattet af kapitel 42 for lukkede døre. Ved offentlig gengivelse af domme må der efter bestemmelsens 2. pkt. ikke ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de i dommen nævnte personer, eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af de nævnte forbud straffes efter bestemmelsens 3. pkt. med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil seks måneder.

Kapitel 42 a i retsplejeloven indeholder regler om domstolens behandling af sager om faderskab og medmoderskab. § 456 m, stk. 1 og 2, i dette kapitel indeholder regler om retsmøder for lukkede døre og om offentlig gengivelse af domme om faderskab og medmoderskab. Bestemmelserne svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i § 453 i retsplejeloven, idet de dog er tilpasset behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab.

Det foreslås for det første, at bestemmelsen i § 453, 1. pkt., i retsplejeloven om retsmøder for lukkede døre videreføres som § 449 c, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven med den ændring, at reglerne i bestemmelsen om retsmøder for lukkede døre m.v. ikke som i dag kun finder anvendelse i de sager om ægteskab eller efter forældreansvarsloven, som behandles af domstolene, men i alle sager, der behandles af retten efter det foreslåede kapitel 42 i retsplejeloven. Der henvises om anvendelsesområdet for kapitel 42 til den foreslåede bestemmelse i § 448 i retsplejeloven og bemærkningerne her til.

Det bemærkes, at bestemmelsen efter sin ordlyd finder anvendelse på "retten", hvorfor bestemmelsen også finder anvendelse i anke- eller kæresager, der behandles af landsretten eller Højesteret.

Det foreslås for det andet, at bestemmelserne i § 453, 2. og 3. pkt., i retsplejeloven om offentlig gengivelse af domme og om straf herfor videreføres som § 449 c, stk. 1, 2. og 3. pkt., i retsplejeloven med den ændring, at bestemmelsen finder anvendelse på alle typer af afgørelser, som familieretten træffer efter kapitel 42 i retsplejeloven. Dette indebærer, at de gældende bestemmelser om offentliggørelse af domme og straf herfor også finder anvendelse kendelser, beslutninger m.v., der træffes i sager, der behandles efter kapitel 42.

Det foreslås for det tredje, at den foreslåede bestemmelse i § 449 c i retsplejeloven tilføjes et stk. 2, hvorefter § 456 m, stk. 1 og 2, i retsplejeloven om retsmøder for lukkede døre og gengivelse af domme finder anvendelse for sager om faderskab og medmoderskab.

Begrundelsen for det første og andet forslag er, at hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af rets-

plejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen i § 453, bortset fra flytning af dens placering i kapitel 42. Endvidere bør begrænsningerne i offentliggørelsen af domme gælde tilsvarende for andre afgørelser, der kan indeholde samme personoplysninger som domme.

Begrundelsen for det tredje forslag er, at med den foreslåede bestemmelse i § 448 finder kapitel 42 også anvendelse for sager om faderskab og medmoderskab, hvilket vil omfatte den foreslåede bestemmelse i § 449 c om retsmøder for lukkede døre m.v. § 456 m, stk. 1 og 2, i retsplejeloven indeholder imidlertid bestemmelser om retsmøder for lukkede døre og gengivelse af domme, der er tilpasset behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab, hvorfor det er mest hensigtsmæssigt at opretholde disse bestemmelser.

Til § 449 d

Det følger af § 451 i retsplejeloven, at statskassen afholder udgifter ved bevisførelse, børnesagkyndig deltagelse i sagsforberedelsen, samtaler med børn samt ved udpegning af en person til at bistå barnet, jf. §§ 450 a-450 d i retsplejeloven. Retten kan pålægge en part at erstatte disse udgifter helt eller delvis, såfremt det i øvrigt pålægges parten at betale sagsomkostninger.

Kapitel 42 a i retsplejeloven indeholder regler om domstolens behandling af sager om faderskab og medmoderskab. § 456 l i kapitel 42 a i retsplejeloven indeholder regler om, at statskassen afholder udgifter ved bevisførelse ved behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab.

Det foreslås for det første, at bestemmelsen § 451 i retsplejeloven videreføres som § 449 d, stk. 1, i retsplejeloven med den ændring, at reglerne i bestemmelsen om udgifter til bevisførelse m.v. ikke som efter gældende ret kun finder anvendelse i sager om ægteskab eller efter forældreansvarsloven, men i alle sager, der behandles efter kapitel 42 i retsplejeloven. Der henvises om anvendelsesområdet for kapitel 42 til den foreslåede bestemmelse i § 448 i retsplejeloven og bemærkningerne hertil.

Det foreslås for det andet, at den foreslåede bestemmelse i § 449 d i retsplejeloven tilføjes et stk. 2, hvorefter § 456 l i retsplejeloven om udgifter til bevisførelse m.v. finder anvendelse for sager om faderskab og medmoderskab.

Begrundelsen for det første forslag er, at hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen i § 451, bortset fra flytning af dens placering i kapitel 42 og ændringen af henvisningen til §§ 450 a-450 d i retsplejeloven, der efter forslaget videreføres som §§ 450-450 c i retsplejeloven.

Begrundelsen for det andet forslag er, at med den foreslåede bestemmelse i § 448 finder kapitel 42 i retsplejeloven også anvendelse for sager om faderskab og medmoderskab, hvilket vil omfatte den foreslåede bestemmelse i § 449 d om udgifter ved bevisførelse m.v. § 456 l i retsplejeloven indehol-

der imidlertid bestemmelser om udgifter ved bevisførelse, der er tilpasset behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab, hvorfor det er mest hensigtsmæssigt at opretholde denne bestemmelse.

Til § 449 e

Det foreslås med § 449 e i retsplejeloven, at når en sag er afsluttet, sender familieretten afgørelsen til Familieretshuset sammen med sagens akter.

Bestemmelsen finder anvendelse uanset årsagen til, at sagen er afsluttet, herunder at sagen er afgjort, tilbagekaldt, ophævet eller forligt.

Ved sagens akter forstås også de akter, som familieretten har modtaget under behandlingen af sagen, og udskrifter af retsbøgerne i sagen. Familieretten kan vælge ikke at medsende de akter, som familieretten har modtaget fra Familieretshuset i sagen, og som Familieretshuset dermed allerede er bekendt med.

Begrundelsen for forslaget er for det første, at alle afgørelser, som familieretten behandler efter bestemmelserne i kapitel 42 i retsplejeloven, er indledt ved Familieretshuset, og at Familieretshuset derfor skal orienteres om udfaldet af sagen.

For det andet er begrundelsen for forslaget, at i en række af de sagstyper, som Familieretshuset behandler, vil der ofte blive rejst flere på hinanden følgende sager mellem de samme parter. Dette gælder eksempelvis samværssager, hvor forældrene løbende anmoder om ændring af samværet under henvisning til forandrede forhold. Det samme gælder sager om barnets bopæl og forældremyndighed samt om børne- og ægtefællebidrag. Endvidere findes der i gældende ret ikke bestemmelser om, at retten ved afslutningen af en indbragt sag skal sende sagens akter til den myndighed, der indbragte sagen for retten.

For at sikre en materiel rigtig afgørelse af en ny anmodning om f.eks. ændring af et samvær og for at lette behandlingen af anmodningen er det nødvendigt for Familieretshuset at have kendskab til de afgørelser, som familieretten træffer. Det er ligeledes nødvendigt for Familieretshuset at have kendskab til de akter, som er indgået i familierettens behandling af en sag. Det skyldes, at når Familieretshuset behandler en sag, indgår akter fra behandlingen af tidligere sager i Familieretshusets behandling af den nye anmodning, f.eks. børnesagkyndige undersøgelser, notater fra samtaler med barnet m.v. Familieretshuset har derfor brug for de akter, som er indgået i en sag, som familieretten har behandlet.

Med forslaget sikres det, at der er sammenhæng mellem familierettens og Familieretshusets behandling af familieretlige sager.

Til § 450

Efter § 450 a i retsplejeloven kan retten i sager om forældremyndighed eller barnets bopæl udpege en børnesagkyndig til at deltage i forberedende møder. Endvidere kan retten med henblik på at opnå forlig anmode den børnesagkyndige om at afholde en samtale med parterne eller barnet samt om at indhente oplysninger, medmindre en part modsætter sig dette.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 450 a i retsplejeloven videreføres uændret som § 450 i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre disse dele af bestemmelsen. Det foreslås dog, at bestemmelsen også finder anvendelse i samværssager efter forældreansvarsloven.

Til § 450 a

Efter § 450 b i retsplejeloven kan retten i sager om forældremyndighed eller barnets bopæl træffe bestemmelse om bevisførelse, herunder om at tilvejebringe børnesagkyndige erklæringer og sagkyndige erklæringer om forældre. Om nødvendigt kan retten pålægge en part at give møde og afgive forklaring efter samme regler, som gælder for vidner.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 450 b i retsplejeloven videreføres uændret som § 450 a i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen. Det foreslås dog, at bestemmelsen også finder anvendelse i samværssager efter forældreansvarsloven.

Med bestemmelsen får familieretten således mulighed for at foretage eventuel manglende oplysning af sagen i forhold til sagsoplysningen i Familieretshuset inden indbringelsen, f.eks. fordi forholdene har forandret sig efter indbringelsen.

Til § 450 b

Det fremgår af §§ 4 og 5 i forældreansvarsloven, at afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, og at der i alle forhold vedrørende barnet skal tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed.

Efter § 34 i forældreansvarsloven skal et barn inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.

Efter § 450 c, stk. 1, i retsplejeloven afholdes samtaler med børn i sager efter forældreansvarsloven, dvs. sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, uden at parterne er til stede, medmindre retten bestemmer andet. Parterne skal forud for afholdelsen af samtalen orienteres om samtalens ka-

rakter og betydning, medmindre det vurderes at være unødvendigt.

Efter bestemmelsens stk. 2 anmoder retten en børnesagkyndig om at afholde samtalen. Inden sagen afgøres, skal parterne efter bestemmelsens stk. 3 gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

Det foreslås, at bestemmelserne i § 450 c, stk. 1 og 3, i retsplejeloven videreføres uændrede som § 450 b, stk. 1 og 3, i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre disse bestemmelser.

Det foreslås dog, at bestemmelserne også finder anvendelse i samværssager efter forældreansvarsloven, da det med den i § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven foreslås, at familieretten også kan træffe afgørelse i samværssager. Med forslaget får den foreslåede bestemmelse i § 450 c samme anvendelsesområde som § 34 i forældreansvarsloven.

Bestemmelsen i § 450 c, stk. 2, i retsplejeloven foreslås videreført som § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven med den ændring, at efter bestemmelsens 1. pkt. anmoder familieretten en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset om at afholde samtalen. Familieretten kan dog efter bestemmelsens 2. pkt. anmode en anden børnesagkyndig om at afholde samtalen, hvis det konkret vurderes at være nødvendigt.

Begrundelsen for forslaget om, at den børnesagkyndige som udgangspunkt skal komme fra Børneenheden, er, at i det nye familieretlige system bør barnet møde så få voksne som muligt under behandlingen af en sag. Efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven udpeger Børneenheden under behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven, der behandles som en § 6-sag eller som en § 7-sag, således som udgangspunkt en kontaktperson for barnet.

Formålet med Børneenheden er overordnet bl.a. at sikre, at børn kommer så skånsomt igennem behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven som muligt, og at barnets perspektiv og synspunkter belyses bedst muligt. Dette gælder særligt i sager, som er komplekse på grund af et vedvarende højt konfliktniveau hos forældrene og sociale problemer m.v. Kontaktpersonordningen spiller i den forbindelse en nøglerolle, idet en fast kontaktperson reducerer antallet af voksne, som barnet skal møde under behandlingen af sagen, og fordi kontaktpersonen kan fungere som en fast støtte, som barnet kan henvende sig til under sagsbehandlingen.

Det vil således normalt være kontaktpersonen, som afholder samtaler med barnet og yder børnesagkyndig rådgivning til barnet, og som forbereder barnet på deltagelse i en børnesagkyndig undersøgelse. Kontaktpersonen har i den forbindelse mulighed for at vurdere, om barnet har behov for andre af Børneenhedens tilbud efter § 15, stk. 2, i forslaget til

Familieretshusloven, f.eks. børnesagkyndig rådgivning eller deltagelse i en børnegruppe. Dette gælder også, når en sag behandles af familieretten.

Hvis barnet ikke har en kontaktperson, fordi det ikke er relevant for barnet, vil det ifølge forslaget som udgangspunkt alligevel være en børnesagkyndig fra Børneenheden, der skal gennemføre samtalen, f.eks. en børnesagkyndig som barnet har mødt i forbindelse med rådgivning i Børneenheden. Forslaget skal således understøtte hensigten om, at barnet skal møde så få voksne gennem processen som muligt.

Med den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, 2. pkt. i retsplejeloven får familieretten mulighed for at tage hånd om det dilemma, der kan opstå mellem på den ene side ønsket om, at barnet så vidt muligt har kontakt med den samme børnesagkyndige under behandlingen af en sag, uanset hvilken myndighed der behandler sagen, og på den anden side vigtigheden af, at der ikke sker en sammenblanding af den børnesagkyndiges roller.

Familieretten får således mulighed for efter en konkret vurdering at lade en anden børnesagkyndig end barnets kontaktperson afholde samtalen med barnet og dermed i den konkrete situation lægge mindre vægt på hensynet til, at barnet så vidt muligt har kontakt med den samme børnesagkyndige under behandlingen af en sag.

Den foreslåede mulighed for, at familieretten kan anmode en anden børnesagkyndig om at afholde samtalen, kan også være relevant, hvor samtalen berammes til afholdelse med kort varsel, eller hvor den børnesagkyndige fra Børneenheden med kort varsel er forhindret i at afholde samtalen på grund af sygdom, og Børneenheden ikke har mulighed for at stille med en børnesagkyndig på det tidspunkt, hvor samtalen skal afholdes. Endvidere kan muligheden anvendes, hvor familieretten efter en konkret vurdering finder, at den konkrete børnesagkyndige fra Børneenheden er inhabil, eller hvor familieretten i øvrigt vurderer, at der i den konkrete sag er retssikkerhedsmæssige hensyn, som ikke kan varetages, hvis samtalen afholdes af en børnesagkyndig fra Børneenheden.

Den børnesagkyndige behøver heller ikke at komme fra Børneenheden, hvis samtalen af hensyn til barnet bør afholdes af en bestemt børnesagkyndig, som barnet tidligere har haft kontakt med. Formålet med dette er ligeledes at understøtte intentionen om, at barnet skal i kontakt med så få voksne som muligt under behandlingen af en familieretlig sag. Bestemmelsen kan f.eks. efter en konkret vurdering af det enkelte barns behov finde anvendelse, hvis en børnesagkyndig i kommunalt regi har afholdt samtaler med et særligt sårbart barn. I sådanne tilfælde tilsiger hensynet til barnet, at den samme børnesagkyndige afholder samtalen med barnet til brug for familierettens behandling af forældreansvarssagen. Familieretten vil dog også i sådanne situationer kunne vælge en anden børnesagkyndig til at afholde samtalen, hvis det vurderes at være nødvendigt.

Det er vigtigt, at den børnesagkyndige sikrer sig, at barnet har den fornødne forståelse af forskellige elementer, som en samtale eller et møde med et barn kan indeholde. Det skal således gøres klart for barnet, hvornår der er tale om en børnesamtale, og hvornår der er tale om støtte til barnet i form af børnesagkyndig rådgivning m.v. Der skal af hensyn til barnet være vandtætte skotter mellem de to funktioner, uanset hvilken børnesagkyndig barnet møder. Dette er ikke mindst vigtigt, når børnesamtalen m.v. gennemføres af barnets kontaktperson, som i øvrigt yder støtte til barnet.

I relation til børnesagkyndige fra Børneenheden henvises der til den foreslåede bestemmelse i § 19 i forslaget til Familieretshusloven, hvorefter Børneenheden i Familieretshuset ikke uden barnets samtykke må videregive oplysninger, som barnet har givet en børnesagkyndig fra Børneenheden under børnesagkyndig rådgivning m.v. Det fremgår videre af bestemmelsen, at en børnesagkyndig fra Børneenheden til brug for behandlingen af en sag kan videregive oplysninger, som barnet har afgivet under en børnesamtale, medmindre barnet modsætter sig, at oplysningerne videregives. Bestemmelsen finder også anvendelse, når en børnesagkyndig fra Børneenheden afholder en samtale med barnet under familierettens behandling af en sag efter forældreansvarsloven.

Skal samtalen ikke afholdes af barnets kontaktperson, kan kontaktpersonen deltage i samtalen for at støtte barnet under samtalen og i processen. I så fald finder § 19 i forslaget til Familieretshusloven også anvendelse.

Om børnesagkyndiges afholdelse af samtaler i sager, der behandles af landsretten, henvises til den foreslåede bestemmelse i § 455, stk. 2, i retsplejeloven.

Har en børnesagkyndig fra Familieretshuset afholdt samtalen med barnet eller deltaget i behandlingen af sagen i familieretten som kontaktperson for barnet, kan familieretten overlade det til den børnesagkyndige at formidle familierettens afgørelse i sagen til barnet.

Til § 450 c

Efter § 450 d i retsplejeloven kan retten i særlige tilfælde udpege en person til at bistå barnet under behandlingen af en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl. Den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og under samtaler efter de gældende bestemmelser i §§ 450 a og 450 c i retsplejeloven. Disse bestemmelser er beskrevet i bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser i henholdsvis §§ 450 og 450 b i retsplejeloven.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 450 d i retsplejeloven videreføres uændret som § 450 c i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen, bortset fra at henvisningen i bestemmelsen til §§ 450 a og 450 c i retsplejeloven ændres til en henvisning til de foreslåede bestemmelser i §§ 450 og 450 b i retsplejeloven. Det

foreslås endvidere, at bestemmelsen også finder anvendelse i samværsager efter forældreansvarsloven, og at der kan udpeges en person til at bistå barnet, selvom der ikke er tale om særlige tilfælde.

Der stilles ikke krav om samtykke fra barnets forældremyndighedsindehaver eller bopælsforælder til, at barnet får udpeget en person efter den foreslåede bestemmelse.

Det bemærkes, at efter § 17, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven udpeger Børneenheden i Familieretshuset under behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven, der behandles som en § 6-sag eller som en § 7-sag, en kontaktperson for barnet, medmindre det ikke er relevant for barnet at have en kontaktperson. Familieretshuset udpeger en kontaktperson for barnet uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, hvis Familieretshuset vurderer, at en kontaktperson er nødvendig for barnet.

Formålet med Børneenheden er overordnet bl.a. at sikre, at børn kommer så skånsomt igennem behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven som muligt, og at barnets perspektiv og synspunkter belyses bedst muligt. Dette gælder særligt i sager, som er komplekse på grund af et vedvarende højt konfliktniveau hos forældrene og sociale problemer m.v. Kontaktpersonordningen spiller i den forbindelse en nøglerolle, idet en fast kontaktperson reducerer antallet af voksne, som barnet skal møde under behandlingen af sagen, og fordi kontaktpersonen kan fungere som en fast støtte, som barnet kan henvende sig til under sagsbehandlingen. Det vil endvidere normalt være kontaktpersonen, som afholder samtaler med barnet.

Efter § 15, stk. 2, nr. 2, jf. § 18, i forslaget til Familieretshusloven yder Familieretshuset støtte til, at et barn får en bisidder, hvis barnet har behov for det. Denne bisidder vil også kunne fungere under en eventuel efterfølgende behandling af sagen i familieretten. Såfremt barnet har haft en bisidder under behandlingen af sagen i Familieretshuset, vil det være naturligt og hensigtsmæssigt, at den samme person er bisidder og støtter barnet under familierettens behandling af sagen, hvis barnet ønsker det og fortsat har brug for det.

Har en børnesagkyndig fra Familieretshuset deltaget i behandlingen af sagen i familieretten som bisidder, kan familieretten overlade det til den børnesagkyndige at formidle familierettens afgørelse i sagen til barnet.

Til § 450 d

Efter § 448 e i retsplejeloven kan omstændigheder, som er eller kunne være gjort gældende i en tidligere sag om ægteskab, dvs. sag om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab, samt i en tidligere sag om forældremyndighed eller barnets bopæl, der er pådømt i realiteten, ikke benyttes som søgsmålsgrundlag i en ny sag.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 448 e i retsplejeloven videreføres uændret som § 450 d i retsplejeloven, idet hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, her-

under de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen.

Til § 451

Det foreslås, at der som led i det nye familieretlige system etableres en særlige procedure for familierettens behandling af visse familieretlige sager. Proceduren benævnes den forenkledede familiesagsproces og reguleres i den foreslåede bestemmelse i § 452 i retsplejeloven.

I den foreslåede bestemmelse i § 451 i retsplejeloven reguleres, hvilke sager, der kan behandles i den forenkledede familiesagsproces, og kriterierne for familierettens bestemmelse om, at en sag skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Med bestemmelsens *stk. 1* fastlægges det indledningsvist hvilke sager, der kan behandles i den forenkledede familiesagsproces. Det drejer sig dels om sager, der indbringes for familieretten til afgørelse efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven, og dels om sager, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven.

I det nye familieretlige system vil alle familieretlige sager blive indledt i Familieretshuset. Familieretshuset visiterer mindre enkle sager, hvor der ikke er enighed mellem parterne, til behandling som såkaldte § 6-sager.

I § 6-sager træffer Familieretshuset enten en afgørelse med mulighed for, at en part kan anmode om at få afgørelsen indbragt for familieretten, eller Familieretshuset indbringer sagen for familieretten til afgørelse, jf. §§ 26 og 27 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven indbringer Familieretshuset visse § 6-sager for familieretten til afgørelse, når sagen er oplyst, og parterne ikke har fundet en løsning på deres uenighed. Som led i sagsoplysningen indhenter Familieretshuset derfor oplysninger og bemærkninger fra parterne og oplysninger fra andre offentlige myndigheder m.v. Familieretshuset sørger for, at parterne er bekendte med grundlaget for afgørelsen, og at de har haft mulighed for at fremkomme med bemærkninger til sagen, herunder om behov for yderligere sagsoplysning m.v. Formålet hermed er at understøtte, at der træffes materielt lovlige og rigtige afgørelser. Familieretshuset skal således inden indbringelsen af en sag for familieretten sikre, at sagen er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at den efter Familieretshusets opfattelse kan afgøres.

Den foreslåede bestemmelse i § 27 i forslaget til Familieretshusloven omfatter efter bestemmelsens *stk. 1* først og fremmest sager, hvor der skal træffes afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a i forældreansvarsloven, om barnets bopæl efter § 17 i forældreansvarsloven eller om samvær efter § 21, jf. § 19, i forældreansvarsloven, når afgørelsen om samvær vil være indgribende for barnet.

Ud over sager efter forældreansvarsloven omfatter § 27 i forslaget til Familieretshusloven efter bestemmelsens stk. 2 også andre familieretlige sager, der indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger, sager om omstødelse af ægteskab, der efter § 23 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning anlægges af Familieretshuset, og sager, der behandles sammen med en sag, der indbringes for familieretten efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven.

Det bemærkes, at § 27 ikke omfatter komplekse sager efter forældreansvarssager og dertil knyttede sager omfattet af § 7 i forslaget til Familieretshusloven. Disse sager indbringes for familieretten til afgørelse efter § 32 i forslaget til Familieretshusloven og kan ikke behandles i den forenkledede familiesagsproces.

§§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven indebærer, at Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven hovedsageligt træffer afgørelse i sager om separation og skilsmisse, børne- og ægtefællebidrag, faderskab og navne samt i samværssager, hvor afgørelsen ikke vil være indgribende for barnet. Disse afgørelser kan efter § 39 i forslaget til Familieretshuset efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse.

Det er alene § 6-sager, som Familieretshuset har afgjort efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven, eller som familieretten skal afgøre efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven, som efter familierettens bestemmelse kan behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Det følger dernæst af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, at familieretten ved indbringelsen af en sag, der er omfattet af bestemmelsen, skal tage stilling til, om sagen skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Det bemærkes i den forbindelse indledningsvist, at det følger af den foreslåede bestemmelse i § 452, at en sag, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, med en række undtagelser behandles efter de foreslåede regler i kapitel 42 i retsplejeloven. Undtagelserne drejer sig navnlig om, at sagerne som udgangspunkt behandles på det grundlag, der modtages fra Familieretshuset, at sagerne kan afgøres på skriftligt grundlag, at der ikke afholdes forberedende retsmøder, at der som udgangspunkt ikke tilbydes retsmægling, at en part kun kan få fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand, og at familieretten som udgangspunkt udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser.

Det er familieretten, der efter en konkret vurdering bestemmer, om en sag skal behandles i den forenkledede familiesagsproces. Om en sag skal behandles i den forenkledede familiesagsproces, beror først og fremmest på en vurdering af sagens kompleksitet, navnlig behovet for et forberedende retsmøde. Det skal således vurderes, om et forberedende retsmøde kan give familieretten et bedre grundlag for den videre behandling af sagen eller for afgørelsen af sagen. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis der er behov for at få af-

klaret parternes bevisførelse, påstande og anbringender, eller hvis der skal tages stilling til yderligere sagsoplysning.

Når Familieretshuset indbringer en sag for familieretten til afgørelse, er sagen som nævnt ovenfor oplyst, parterne er bekendte med grundlaget for afgørelsen, og de har haft mulighed for at fremkomme med bemærkninger til sagen.

De afgørelser, der indbringes for familieretten til prøvelse, vil som udgangspunkt kunne behandles i den forenkledede familiesagsproces, da familieretten alene skal forholde sig til de indsigelser, som den part, der har anmodet om at få sagen prøvet, har fremsat mod den pågældende afgørelse.

De omhandlede sager kan således som udgangspunkt behandles i den forenkledede familiesagsproces, da der ikke er behov for at foretage de sagsskridt, der er udeladt i familiesagsprocessen, f.eks. yderligere sagsoplysning og afholdelse af forberedende retsmøde. Der er ligeledes ikke behov for retsmægling og advokatbeskikkelse. I relation til sager efter forældreansvarsloven har familieretten også i den forenkledede familiesagsproces mulighed for at afholde en samtale med barnet.

I vurderingen indgår også, om det regelsæt, som sagen er omfattet af, indeholder objektive betingelser, om der er en fast praksis på området, eller om der er tale om en skønmæssig afgørelse. Der kan også lægges vægt på, hvor indgribende afgørelsen er for parterne, og om sagen indeholder stillingtagen til principielle spørgsmål.

De sager, der indbringes for familieretten til prøvelse eller til afgørelse efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven, vil derfor som udgangspunkt kunne behandles i den forenkledede familiesagsproces. Når en sag behandles i den forenkledede familiesagsproces, skal familieretten tage stilling til, om sagen skal behandles mundtligt eller på skriftligt grundlag.

Det bemærkes, at det følger af de i lovforslagets § 1, nr. 28, og § 2, nr. 23, foreslåede bestemmelser i § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven og § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, at afgørelse i sager efter henholdsvis forældreansvarsloven og ægteskabsloven, som er omfattede af de to foreslåede bestemmelser, træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i forslaget til Familieretshusloven. Der er dermed ikke en adgang til at anlægge retssag efter forældreansvarsloven og ægteskabsloven ud over, hvad der følger af de foreslåede bestemmelser i forslaget til Familieretshusloven og af adgangen til domstolsprøvelse efter § 63 i grundloven.

Det foreslås med § 451, stk. 2, i retsplejeloven, at familieretten af egen drift eller efter anmodning fra en part kan bestemme, at en sag ikke fortsat skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Det foreslås i § 451, stk. 3, at familierettens afgørelse efter de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2 om, hvordan sagen skal behandles, ikke kan indbringes for højere ret. Det er alene familierettens beslutning om, hvorvidt sagen skal be-

handles i den forenkledede familiesagsproces, der efter den foreslåede bestemmelse ikke kan indbringes for højere ret.

Begrundelsen for forslaget om, at visse sager, der indbringes for familieretten, skal kunne behandles i den forenkledede familiesagsproces, er, at der ikke er tale om komplicerede sager, og at Familieretshuset har forberedt sagen eller truffet afgørelse i sagen inden indbringelsen for familieretten. Der er derfor en række sagsskridt i den almindelige domstolsbehandling af civile retssager, der som udgangspunkt ikke er nødvendige.

Begrundelsen for forslaget om, at familierettens bestemmelse om behandlingen af en sag ikke kan indbringes for højere ret, er at undgå unødige forsinkelser af sagen.

Til § 452

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 451 i retsplejeloven at, når Familieretshuset indbringer en sag for familieretten til afgørelse efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven eller indbringer en afgørelse til prøvelse efter § 39 i forslaget til Familieretshusloven, kan familieretten bestemme, at sagen skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Reglerne om behandlingen af sager i den forenkledede familiesagsproces fastlægges ved den foreslåede bestemmelse i § 452 i retsplejeloven.

Det bemærkes indledningsvist, at en sag, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, behandles efter reglerne i det foreslåede kapitel 42 i retsplejeloven med de ændringer, der følger af de foreslåede bestemmelser i § 452 i retsplejeloven, der beskrives i det følgende.

Den første undtagelse følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, hvorefter sagen behandles på det grundlag, som familieretten har modtaget fra Familieretshuset. Familieretten kan dog træffe bestemmelse om yderligere oplysning af sagen.

En sag, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse, er oplyst, parterne er bekendte med grundlaget for afgørelsen, og de har haft mulighed for at fremkomme med bemærkninger til sagen, herunder om behov for yderligere oplysning af sagen. Det samme gælder for afgørelser truffet af Familieretshuset, som indbringes for familieretten til prøvelse. Der er derfor normalt ikke behov for at foretage yderligere sagsoplysning.

Den anden undtagelse følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, hvorefter sagen afgøres på skriftligt grundlag, hvis familieretten finder det ubetænkeligt at undlade mundtlig behandling.

Den foreslåede bestemmelse opretholder udgangspunktet om, at retssager behandles mundtligt, men sager i den forenkledede familiesagsproces skal kunne behandles skriftligt, såfremt familieretten vurderer, at det er ubetænkeligt at undlade mundtlig forhandling.

Om en sag skal behandles skriftligt eller mundtligt afhænger af en konkret vurdering af sagens karakter og kompleksitet. Der kan endvidere lægges vægt på, om det pågældende regelsæt indeholder objektive betingelser, om der er en fast praksis på området, eller om der er tale om en skønsmæssig afgørelse. Der kan også lægges vægt på, hvor indgribende afgørelsen er for parterne, og om sagen er af principiel karakter. Endelig kan der lægges vægt på, om mundtlig behandling af sagen kan give familieretten et bedre grundlag til at afgøre sagen end ved behandling på skriftligt grundlag.

Afgørelser om børne- og ægtefællebidrag, navne og anerkendelse af udenlandske afgørelser om børne- og ægtefællebidrag vil som udgangspunkt være velegnede til behandling på skriftligt grundlag. Det samme gælder faderskabsager, hvor der er foretaget en retsgenetisk undersøgelse, der entydigt udpeger en mand som far til barnet, samt separations- og skilsmisssager, hvor der ikke er enighed om vilkårene.

Den tredje undtagelse følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, hvorefter familieretten kan pålægge en part at svare på en henvendelse fra familieretten inden for en nærmere angiven frist. Svarer parten ikke rettidigt på henvendelsen, finder § 344, stk. 2, i retsplejeloven anvendelse. Det fremgår af denne bestemmelse, at er en parts erklæringer vedrørende sagens faktiske omstændigheder uklare eller ufuldstændige, eller undlader parten at udtale sig om modpartens erklæringer om disse spørgsmål eller at efterkomme modpartens opfordringer, kan retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for modparten.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at i de sager, hvor der er behov for yderligere sagsoplysning, kan sagen oplyses tilstrækkeligt med henblik på at træffe en korrekt afgørelse.

Den fjerde undtagelse følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 4*, hvorefter familieretten kan bestemme, at der i forbindelse med hovedforhandlingen afholdes en samtale med barnet efter den foreslåede bestemmelse i § 450 b i retsplejeloven.

Bestemmelsen skal ses i lyset af, at det følger af § 34 i forældreansvarsloven, at et barn skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.

Hvis der er afholdt en samtale med barnet eller foretaget en børnesagkyndig undersøgelse under Familieretshusets behandling af sagen, tager familieretten stilling til, om der er behov for at afholde en samtale med barnet til brug for familierettens afgørelse af sagen. Skal der afholdes en samtale med barnet, følger det af den foreslåede bestemmelse i *stk.*

5, at den foreslåede bestemmelse i § 450 b i retsplejeloven om samtaler med børn finder anvendelse.

Den femte og sjette undtagelse følger af de foreslåede bestemmelser i *stk. 5 og 6*, der fastslår, at reglerne i §§ 353-355 og 357 ikke finder anvendelse på sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces. Disse bestemmelser vedrører afholdelse af forberedende retsmøde inden hovedforhandlingen. Endvidere kan retsmægling efter kapitel 27 i retsplejeloven alene finde sted, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Den syvende undtagelse følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 7*, hvorefter familieretten kan give en part, der opfylder de økonomiske betingelser efter § 325 i retsplejeloven, fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand.

I sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces, er processen lagt i hænderne på familieretten, hvorfor parterne som udgangspunkt ikke har behov for fri proces. Der henvises til, at reglerne om fri proces i §§ 327 og 328 i retsplejeloven, der ved lovforslagets § 15, nr. 8, 9 og 11, foreslås ændret således, at bestemmelserne ikke finder anvendelse i sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Med den foreslåede bestemmelse i § 452, stk. 7, i retsplejeloven får familieretten mulighed for at give en part fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand, selvom sagen behandles i den forenkledede familiesagsproces. Fri proces forudsætter dog, at parten opfylder de økonomiske betingelser for fri proces i § 325 i retsplejeloven.

Det bemærkes, at der er tale om en snæver undtagelse til hovedprincippet om, at advokatbistand ikke er nødvendig i den forenkledede familiesagsproces, og at den omstændighed, at familieretten mener, at der skal foretages yderligere oplysning af sagen, ikke i sig selv kan begrunde, at der skal gives fri proces.

Efter § 325, stk. 1, i retsplejeloven kan der efter ansøgning meddeles en part fri proces, hvis parten opfylder de økonomiske betingelser efter § 325, stk. 2-5, i retsplejeloven og ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen. Efter bestemmelserne i § 325, stk. 2-5, opfylder parter, hvis indtægtgrundlag ikke overstiger visse indtægtsgrenser, de økonomiske betingelser for at få fri proces, medmindre omkostningerne ved sagen må antages at blive uvæsentlige i forhold til ansøgerens indtægtgrundlag. Efter § 326 i retsplejeloven reguleres disse indtægtsgrenser årligt ved bekendtgørelse.

Bekendtgørelse nr. 1462 af 11. december 2017 om fri proces fastsætter bl.a. regler om opgørelsen af indtægtgrundlaget og indtægtsgrenserne for ansøgninger om fri proces, der behandles den 1. januar 2018 eller senere.

Det fremgår af § 1, stk. 1, i bekendtgørelsen, at ved afgørelser om fri proces benyttes som indtægtgrundlag summen af

den personlige indkomst efter § 3 i personskatteloven og kapitalindkomsten efter § 4 i personskatteloven med tillæg af aktieindkomsten efter § 4 a i personskatteloven og CFC-indkomsten efter § 4 b personskatteloven.

Efter § 1, stk. 3 og 4, i bekendtgørelsen kan fri proces efter § 327 i retsplejeloven meddeles, hvis ansøgerens indtægtgrundlag opgjort efter § 1, stk. 1, er 322.000 kr. eller mindre. Lever ansøgeren i et samlivsforhold, kan fri proces meddeles, hvis summen af parrets indtægtgrundlag er 409.000 kr. eller mindre. Disse beløb (indtægtsgrenser) forhøjes med 56.000 kr. for hvert barn, herunder stedbørn og plejebørn, under 18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

Hvis et par har modstående interesser i sagen, anvendes ansøgerens eget indtægtgrundlag og indtægtsgrensen for enlige. I sager omfattet af kapitel 42 i retsplejeloven, der vedrører ægteskabs- og forældremyndighedssager og sager om barnets bopæl, kan ansøgerens eget indtægtgrundlag og indtægtsgrensen for enlige også anvendes.

Afviger ansøgerens aktuelle indkomstforhold ifølge de foreliggende oplysninger væsentligt fra det, der er lagt til grund ved opgørelsen af indtægtgrundlaget efter § 1, stk. 1, følger det af § 2 i bekendtgørelsen, at de tilsvarende aktuelle indkomstforhold lægges til grund.

Om salær og godtgørelse for udlæg til advokater, når der er givet fri proces, gælder reglerne herom i kapitel 31 i retsplejeloven.

Ud over fri proces efter den foreslåede bestemmelse i § 452, stk. 7, kan parterne i sager, der behandles i den forenkledede familiesagsproces søge om fri proces efter § 329 i retsplejeloven. Efter denne bestemmelse kan justitsministeren efter ansøgning meddele en part fri proces, når særlige grunde taler for det. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervs-mæssige situation.

Den ottende undtagelse følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 8*, hvorefter familieretten udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser. Familieretten kan dog bestemme, at der ikke skal udarbejdes en fortegnelse, hvis sagen behandles på skriftligt grundlag, eller det findes forsvarligt at afholde hovedforhandlingen på det foreliggende grundlag.

Den forenkledede familiesagsproces er udformet med afsæt i reglerne om behandling af sager i småsagsprocessen. Der henvises til kapitel 39 i retsplejeloven om behandling af sager om mindre krav.

Begrundelsen for de foreslåede bestemmelser i § 452, hvorefter de i bestemmelsen omhandlede sagsskridt i den civile retspleje ikke eller kun i begrænset omfang finder anvendelse i den forenkledede familiesagsproces, er, at Familieretshuset inden indbringelsen for familieretten har forberedt sagen

og har tilbudt parterne konfliktløsning, hvor det er relevant. Familierettens behandling af sagen skal tages udgangspunkt heri, hvorfor der normalt ikke vil være behov for, at familieretten foretager de nævnte sagsskridt. Det samme gælder, når en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten til prøvelse.

Med den tilskæring af behandlingen af sagen, der følger af den forenkledede familiesagsproces, er det vurderingen, at familieretten kan afgøre en sag senest to måneder efter sagens indbringelse, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Til § 453

Efter § 39 i forslaget til Familieretshuset kan en afgørelse truffet af Familieretshuset efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse.

Efter § 368 i retsplejeloven kan byretsdomme som udgangspunkt ankes til landsretten. Tilsvarende kan kendelser afsagt af en byret efter § 389 i retsplejeloven som udgangspunkt kæres til landsretten.

Retsplejeloven indeholder visse generelle anke- og kærebe- grænsninger.

Angår en sag et krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 20.000 kr., kan dommen efter § 368, stk. 1, 2. pkt., kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Efter bestemmelsens stk. 2 kan Procesbevillingsnævnet meddele tilladelse til anke af domme, der er omfattet af stk. 1, 2. pkt., hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Ansøgning om tilladelse skal indgives til nævnet inden fire uger efter dommens afsigelse. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

Endvidere kan landsretten i medfør af § 368 a i retsplejeloven afvise at behandle en sag i 2. instans, hvis der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i byretten, og sagen ikke er af principiel karakter, eller andre grunde ikke i øvrigt taler for, at sagen skal behandles af landsretten. Landsretten kan dog ikke afvise en sag, som er indbragt efter tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Efter § 389 a i retsplejeloven kan kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, kun kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Det følger af forslaget til lov om Familieretshuset, at alle familieretlige sager indledes i Familieretshuset, der visiterer mindre enkle sager til behandling som såkaldte § 6-sager, og komplekse sager efter forældreansvarsloven til behandling som § 7-sager. Familieretshuset foretager sagsoplysning og tilbyder herunder konflikthåndtering, hvor det er relevant, med henblik på at parterne kan nå til enighed.

§ 6-sager bliver enten afgjort af Familieretshuset med mulighed for at anmode om, at afgørelsen indbringes for familieretten til prøvelse, eller Familieretshuset indbringer sagerne for familieretten til afgørelse, jf. §§ 26 og 27 i forslaget til lov om Familieretshuset.

Familieretten træffer afgørelse i en stor del af sagerne efter forældreansvarsloven. Familieretshuset indbringer således efter § 7, jf. § 32, i forslaget til Familieretshusloven komplekse sager efter forældreansvarsloven for familieretten til afgørelse, og Familieretshuset indbringer efter § 27 i forslaget til Familieretshusloven andre sager om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a i forældreansvarsloven, om barnets bopæl efter § 17 i forældreansvarsloven, og om samvær efter § 21, jf. § 19, i forældreansvarsloven, når afgørelsen vil være indgribende for barnet, for familieretten til afgørelse.

I forældreansvarssager træffer Familieretshuset således alene afgørelse i ikke indgribende samværssager og i tilfælde, hvor der er behov for en midlertidig afgørelse efter kapitel 5 i forældreansvarsloven.

Uden for forældreansvarsloven indebærer §§ 27 og 32 i forslaget til Familieretshusloven, at Familieretshuset efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven hovedsageligt træffer afgørelse i sager om separation og skilsmisse, børne- og ægtefællebidrag, faderskab og navne samt i samværssager, hvor afgørelsen ikke vil være indgribende for barnet.

Disse afgørelser, som Familieretshuset træffer, kan efter § 39 i forslaget til Familieretshuset efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse.

Det foreslås med § 453, stk. 1, i retsplejeloven, at en dom afsagt af familieretten i en sag, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset er indbragt for familieretten til prøvelse, kun kan ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Den frie ankeadgang i § 368 i retsplejeloven gælder således ikke for de omhandlede domme.

Det bemærkes, at de ovennævnte appelbegrænsninger i den civile retspleje ikke er fraveget i den foreslåede bestemmelse, og disse appelbegrænsninger gælder således sammen med den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 1, for domme afsagt af familieretten i sager omfattet af det foreslåede kapitel 42 i retsplejeloven.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 1. pkt.* kan Procesbevillingsnævnet give tilladelse til anke af en dom efter stk. 1, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Dette skal forstås i overensstemmelse med de generelle appelbegrænsninger i retsplejeloven, jf. § 368, stk. 2.

Efter de foreslåede bestemmelser i *stk. 2, 2. og 3. pkt.* skal ansøgning om anketilladelse indgives til Procesbevillingsnævnet inden fire uger efter afsigelsen af dommen. Nævnet

kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

Såfremt Procesbevillingsnævnet giver tilladelse til anke, skal anke indleveres inden fire uger efter, at ansøgeren har modtaget tilladelsen, jf. den ved lovforslagets § 15, nr. 12, foreslåede ændring af § 372, stk. 2, 3. pkt., i retsplejeloven.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, at de foreslåede bestemmelser om ankebegrænsning i *stk. 1 og 2* finder tilsvarende anvendelse for kendelser, som Familieretshuset afsiger, dog således at ansøgningsfristerne i *stk. 2* for kære-tilladelse er henholdsvis to uger og seks måneder.

Såfremt Procesbevillingsnævnet giver tilladelse til kære, skal kære indleveres inden fire uger efter, at ansøgeren har modtaget Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. den ved lovforslagets § 15, nr. 13, foreslåede til ændring af § 394, stk. 2, 1. pkt., i retsplejeloven.

Den foreslåede kære-begrænsning omfatter kun familierettens kendelser i relation til den materielle prøvelse af afgørelser, som Familieretshuset har truffet, og som efter anmodning fra en part indbringes for familieretten til prøvelse, jf. § 39 i forslaget til Familieretshuset. Det drejer sig navnlig om midlertidige afgørelser efter kapitel 5 i forældreansvarsloven, hvorefter Familieretshuset kan træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og anden kontakt end samvær.

Appelbegrænsningen omfatter således ikke andre kendelser, som familieretten træffer, f.eks. kendelser om processuelle spørgsmål. I forhold hertil gælder de almindelige regler om kære-begrænsning i § 253, stk. 4, i retsplejeloven vedrørende fuldbyrdelse af særskilte afgørelser vedrørende modkrav eller krav, over for hvilke der er rejst modkrav, og § 389 a i retsplejeloven vedrørende kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse.

Appelbegrænsningen omfatter heller ikke en situation, hvor Familieretshuset har truffet en afgørelse om f.eks. samvær, der indbringes for familieretten til prøvelse, og der under familierettens behandling af sagen opstår behov for en midlertidig afgørelse om samvær efter kapitel 5 i forældreansvarsloven. En sådan afgørelse træffes efter praksis ved kendelse, men kendelsen er ikke omfattet af appelbegrænsningen i *stk. 3*, da der ikke er tale om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset.

Det bemærkes, at de ovennævnte appelbegrænsninger i den civile retspleje ikke er fraveget i den foreslåede bestemmelse og gælder således også for kendelser afsagt af familieretten i sager omfattet af det foreslåede kapitel 42 i retsplejeloven.

Begrundelsen for den foreslåede appelbegrænsning er, at de omhandlede afgørelser vedrører prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset. Da sagen inden indbringelsen for familieretten har været undergivet behandling af en admini-

strativ myndighed, bør der ikke være fri adgang til at få familierettens afgørelse om prøvelsen af Familieretshusets afgørelse indbragt for landsretten.

Det bemærkes, at den foreslåede appelbegrænsning ikke afskærer en part fra adgangen til domstolsprøvelse efter § 63 i grundloven.

Til § 454

Efter § 454, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven er der en ankefrist i sager omfattet af kapitel 42 i retsplejeloven på fire uger, hvilket svarer til den generelle ankefrist for civile domme, jf. § 372, stk. 1, i retsplejeloven.

Efter § 372, stk. 2, i retsplejeloven kan ankeinstansen undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse. Det følger af § 454, stk. 1, 2. pkt., i retsplejeloven, at der ikke i medfør af § 372, stk. 2, i retsplejeloven kan meddeles tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående.

Efter § 454, stk. 1, 3. pkt., jf. *stk. 2*, i retsplejeloven kan der dog efter § 372, stk. 2, i retsplejeloven meddeles tilladelse til særskilt anke efter ankefristens udløb af vilkårene – eller enkelte af dem – for domme, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab.

Angår anke af en dom kun vilkårene for skilsmisse, separation eller omstødelse, kan den ret, hvortil anke er sket, kun ændre dommens bestemmelse om separation, skilsmisse eller omstødelse, såfremt en part nedlægger påstand herom i et processkrift, der indleveres til retten inden ankefristens udløb.

Kapitel 42 a i retsplejeloven indeholder regler om domstolens behandling af sager om faderskab og medmoderskab. § 456 o i dette kapitel indeholder regler om anke af domme i sager om faderskab og medmoderskab.

Det foreslås for det første, at bestemmelsen i § 454 i retsplejeloven videreføres som § 454, *stk. 1 og 2*, i retsplejeloven, dog således at reglerne i bestemmelsen om anke ikke som i dag kun finder anvendelse i sager om ægteskab eller sager efter forældreansvarsloven, men i alle sager, der behandles efter kapitel 42 i retsplejeloven. Der henvises om anvendelsesområdet for kapitel 42 til den foreslåede bestemmelse i § 448 i retsplejeloven og bemærkningerne hertil.

Det foreslås for det andet, at den foreslåede bestemmelse i § 454 tilføjes et *stk. 3*, hvorefter § 456 o i retsplejeloven om anke finder anvendelse for sager om faderskab og medmoderskab.

Begrundelsen for det første forslag er, at hverken forslaget til Familieretshuset eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører behov for at ændre bestemmelsen i § 454 i retsplejeloven.

Begrundelsen for det andet forslag er, at med den foreslåede bestemmelse i § 448 i retsplejeloven finder kapitel 42 i retsplejeloven også anvendelse for sager om faderskab og medmoderskab, hvilket vil omfatte den foreslåede bestemmelse i § 454 om anke. § 456 o i retsplejeloven indeholder imidlertid bestemmelser om anke, der er tilpasset behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab, hvorfor det er mest hensigtsmæssigt at opretholde denne bestemmelse.

Til § 454 a

Med § 454 a i retsplejeloven foreslås det, at ved anke til landsretten i en sag, der har været behandlet i den forenkledede familiesagsproces, jf. den foreslåede bestemmelse i § 452, finder bestemmelserne i § 410, stk. 1-6, i retsplejeloven tilsvarende anvendelse.

§ 410 i retsplejeloven er placeret i kapitel 39 om behandling af sager om mindre krav (småsagsprocessen). Den forenkledede familiesagsproces er udformet med afsæt i reglerne om behandling af sager i småsagsprocessen.

§ 410 indeholder særregler for anke af domme til landsretten, når sagen har været behandlet i småsagsprocessen, og disse særregler fraviger de almindelige regler om anke i kapitel 36 i retsplejeloven.

Efter bestemmelsen i § 410, stk. 2, sker anke ved indlevering af en ankestævning til byretten, og denne ankestævningen skal indeholde appellants påstand og om fornødent en angivelse af de grunde, hvorpå anken støttes. Med ankestævningen skal indleveres eventuelle bilag. Byretten sender ankestævningen, kopi af den dom, der ankes, og bilag af betydning for ankesagen til landsretten.

Efter bestemmelsens stk. 3 forkyndes ankestævningen for indstævnte ved landsrettens foranstaltning. Indstævnte opfordres samtidig til at fremsætte sine bemærkninger til ankestævningen inden en af landsretten fastsat frist. Landsretten kan bestemme, at yderligere processkrifter skal udveksles.

Efter bestemmelsens stk. 4 afgøres anken på skriftligt grundlag, medmindre landsretten efter sagens beskaffenhed finder, at der er grund til mundtlig behandling. Fremsætter begge parter anmodning om mundtlig forhandling, skal anmodningen i almindelighed imødekommes.

Efter bestemmelsens stk. 5 finder en række regler om anke ikke anvendelse på ankesager, der er omfattede af § 410. Det drejer sig bl.a. om regler om indlevering af ankestævning, om svarskrift, om angivelse af beviser, om afskæring af påstande og anbringender, der er fremsat for sent, om udeblivelse og om afgørelse uden mundtlig hovedforhandling.

Endelig følger det af bestemmelsens stk. 6, at en række bestemmelser i § 386 i retsplejeloven finder anvendelse under en eventuel hovedforhandling, dvs. i sager, der ikke behandles på skriftligt grundlag. Det drejer sig om bestemmelser om retsvirkningerne af en parts udeblivelse fra retsmøder.

Begrundelsen for forslaget er, at når familieretten har behandlet en sag i den forenkledede familiesagsproces, bør landsretten kunne behandle en anke af familierettens dom i en forenklet proces, der afspejler sagsbehandlingen i den forenkledede familiesagsproces, herunder at ankesagen kan behandles på skriftligt grundlag. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at landsretten kan behandle ankesagen på samme måde som sager om anke af domme i småsagsproceduren, både i relation til indgivelse af anken og til landsrettens behandling af ankesagen.

Til § 455

Med § 455, stk. 1, foreslås det, at under anke og kære sker sagsbehandlingen i landsretten med de fornødne lempelser efter samme regler, som er fastsat i det foreslåede kapitel 42 i retsplejeloven for behandlingen ved familieretten og i øvrigt efter reglerne om anke og kære i kapitel 36 og 37 i retsplejeloven.

Dette indebærer, at de foreslåede regler i kapitel 42 ligeledes finder anvendelse ved landsrettens behandling af familierettens afgørelser, der indbringes for landsretten. De fornødne lempelser indebærer bl.a., at landsretten i de foreslåede bestemmelser i kapitel 42 og 42 a i retsplejeloven træder i stedet for familieretten. Dette gælder dog ikke i relation til den forenkledede familiesagsproces, da den foreslåede bestemmelse i § 454 a indeholder en forenklet proces for landsrettens behandling af anke af domme, som familieretten har afsagt, når familieretten har behandlet sagen i den forenkledede familiesagsproces.

Henvisningen til kapitel 36 i retsplejeloven indebærer bl.a., at landsretten i medfør af § 368 a i retsplejeloven kan afvise at behandle en sag i 2. instans, hvis der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i familieretten, og sagen ikke er af principiel karakter eller andre grunde ikke i øvrigt taler for, at sagen skal behandles af landsretten. Det bemærkes dog, at landsretten ikke kan afvise en sag, som er indbragt efter tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Begrundelsen for forslaget er, at landsretten skal behandle appelsagerne efter de samme regler som familieretten.

Med § 455, stk. 2, foreslås det, at når der under landsrettens behandling af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær skal afholdes samtale med barnet efter den foreslåede bestemmelse i § 450 b i retsplejeloven, afholdes samtalen af en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre landsretten bestemmer, at samtalen skal afholdes af en anden børnesagkyndig.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven anmoder familieretten en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset om at afholde en samtale med barnet. Familieretten kan dog anmode en anden børnesagkyndig om at afholde samtalen, hvis det konkret vurderes at være nødvendigt. Den foreslåede bestemmelse i § 455, stk. 2, indebærer, at bestemmelsen i § 450 b, stk. 2, ikke finder anvendelse i landsretssager.

Med bestemmelsen lægges der ligesom i den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven vægt på, at den børnesagkyndige kommer fra Børneenheden i Familieretshuset. Dette skyldes, at i det nye familieretlige system bør barnet møde så få voksne som muligt under behandlingen af en sag. Efter § 17, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven udpeger Børneenheden under behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven, der behandles som en § 6-sag eller som en § 7-sag, således som udgangspunkt en kontaktperson for barnet.

Formålet med Børneenheden er overordnet bl.a. at sikre, at børn kommer så skånsomt igennem behandlingen af en sag efter forældreansvarsloven som muligt, og at barnets perspektiv og synspunkter belyses bedst muligt. Dette gælder særligt i sager, som er komplekse på grund af et vedvarende højt konfliktniveau hos forældrene og sociale problemer m.v. Kontaktpersonordningen spiller i den forbindelse en nøglerolle, idet en fast kontaktperson reducerer antallet af voksne, som barnet skal møde under behandlingen af sagen, og fordi kontaktpersonen kan fungere som en fast støtte, som barnet kan henvende sig til under sagsbehandlingen.

Det vil således normalt være kontaktpersonen, som afholder samtaler med barnet og yder børnesagkyndig rådgivning til barnet, og som forbereder barnet på deltagelse i en børnesagkyndig undersøgelse. Kontaktpersonen har i den forbindelse mulighed for at vurdere, om barnet har behov for andre af Børneenhedens tilbud efter § 15 i forslaget til Familieretshusloven, f.eks. børnesagkyndig rådgivning eller deltagelse i en børnegruppe. Dette gælder også, når en sag behandles af domstolene.

I ankesager får landsretten med den foreslåede bestemmelse i § 455, stk. 2, mulighed for at afveje dette hensyn til barnet over for hensynet til at give parterne en reel mulighed for at få prøvet alle aspekter af sagen, og over for vigtigheden af, at der ikke sker en sammenblanding af den børnesagkyndiges roller, hvis der konkret er risiko herfor. Dette kan efter en konkret vurdering betyde, at der afholdes en ny samtale med barnet, herunder at samtalen afholdes af en anden børnesagkyndig.

Disse hensyn kan varetages ved, at samtalen afholdes af en anden børnesagkyndig fra Børneenheden, ligesom landsretten vil kunne anvende en børnesagkyndig, der ikke kommer fra Børneenheden.

Efter § 34 i forældreansvarsloven skal et barn inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.

Der kan således forekomme situationer, hvor der ikke har været afholdt en samtale med barnet under familierettens behandling af sagen, fordi barnets perspektiv og eventuelle synspunkter er kommet til udtryk på anden måde, f.eks. gennem en børnesagkyndig undersøgelse eller en samtale foretaget i forbindelse med overvejelser om foranstaltninger for barnet efter serviceloven. Finder landsretten i sådanne situationer, at der til brug for landsretssagen bør afholde en samtale med barnet, bør den ligeledes afholdes af en børnesagkyndig fra Børneenheden, medmindre landsretten konkret finder, at en anden børnesagkyndig skal gennemføre samtalen.

Skal samtalen ikke afholdes af barnets kontaktperson, kan kontaktpersonen deltage i samtalen for at støtte barnet under samtalen og behandlingen af sagen i landsretten.

Har en børnesagkyndig fra Familieretshuset afholdt samtalen med barnet eller deltaget i behandlingen af sagen i landsretten som kontaktperson for barnet, kan landsretten overlade det til den børnesagkyndige at formidle rettens afgørelse i sagen til barnet.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til den foreslåede § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven om børnesamtaler.

Til § 456

Det følger af § 456, stk. 1, i retsplejeloven, at afvises en sag, hvor anmodning om skilsmisse blev indgivet til Statsforvaltningen inden udløbet af en frist herfor, som er fastsat i ægteskabsloven, eller hæves en sådan sag uden anmodning herom fra sagsøgeren, kan denne, selv om fristen i mellemtiden er udløbet, anlægge sagen på ny inden fire uger efter, at sagen blev afvist eller hævet.

Efter bestemmelsens stk. 2 finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt inden udløbet af en frist for sagsanlæg, som er fastsat i ægteskabsloven, afvises eller hæves uden anmodning herom fra sagsøgeren.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 456 i retsplejeloven videreføres som § 456 i retsplejeloven, dog således at sagsøgeren ikke skal anlægge en ny sag, men at sagsøgeren skal anmode familieretten om at genoptage behandlingen af den sag, der blev afvist eller hævet. Det bemærkes, at hverken forslaget til Familieretshusloven eller følgelovforslaget, herunder de i lovforslagets § 15 foreslåede ændringer af retsplejeloven, medfører yderligere behov for at ændre bestemmelsen.

Til nr. 15

Kapitel 42 a i retsplejeloven indeholder regler om rettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab.

Efter § 456 b, stk. 1 og 2, i retsplejeloven kan en sag om faderskab og medmoderskab indbringes for retten, hvis betingelserne i bestemmelsen herfor er opfyldte, f.eks. hvis mo-

deren eller barnet har bopæl her i landet. Bestemmelsen fastlægger således rettens internationale kompetence til at behandle en sag om faderskab og medmoderskab. Efter § 456 c, stk. 4, 1. pkt., der med lovforslagets § 15, nr. 16, foreslås at blive § 456 c, 1. pkt., kan en sag om faderskab eller medmoderskab henvises til videre behandling hos en anden byret, hvis en af parterne forlader retskredsen, før nogen af parterne har afgivet forklaring. Retten kan endvidere efter § 456 c, stk. 4, 2. pkt., i retsplejeloven med samtykke fra præsidenten for vedkommende landsret henvise en sag til behandling ved en anden byret, hvis det kan antages at forenkle eller fremskynde sagens behandling.

Parter i sager om faderskab og medmoderskab er efter § 456 e, stk. 1, i retsplejeloven bl.a. de personer eller dødsboer, som retten efter § 17 i børneloven skal inddrage i sagen. Finder retten det påkrævet, at der for en part beskikkes en særlig værge, kan denne efter § 456 e, stk. 2, i retsplejeloven beskikkes af retten.

Det er retten, der efter § 456 f i retsplejeloven giver meddelelse til sagens parter om sagens indbringelse for retten, og efter § 456 g i retsplejeloven kan retten beskikke en advokat for en part, hvis den pågældende har behov for det.

Det følger af § 456 h, stk. 1, i retsplejeloven, at retten drager omsorg for sagens oplysning. Retten træffer efter § 456 h, stk. 2, i retsplejeloven selv bestemmelse om afhøring af parter og vidner og om tilvejebringelse af udtalelser fra sagkyndige og andre bevismidler, og retten indkalder selv parter og vidner. Til rettens oplysning af sagen yder politiet efter § 456 h, stk. 3, bistand.

Retten kan efter § 456 h, stk. 5, i retsplejeloven undlade at indkalde sagens parter til at overvære afhøring af vidner eller andre parter, hvis retten finder dette møde uden betydning for sagen. Desuden kan retten efter § 456 h, stk. 6, i retsplejeloven undlade at indkalde en part eller bestemme, at parten skal være udelukket fra at overvære et retsmøde helt eller delvis. Efter § 456 h, stk. 7, i retsplejeloven træffer retten bestemmelse om gennemførelse af retsgenetiske undersøgelser.

Efter § 456 i, stk. 1, i retsplejeloven har en mor pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far eller medmor, og efter bestemmelsens stk. 2 har parterne i sagen pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, eller om de har samtykket til assisterede reproduktion.

Anerkendelser af faderskab og medmoderskab til retten fremlægges efter § 456 j i retsplejeloven til retsbogen.

Retten træffer efter § 456 k, stk. 1, i retsplejeloven afgørelser i sager om faderskab og medmoderskab uden hensyn til parternes påstande og anbringender. Efter bestemmelsens stk. 2 er det kun retten, som kan træffe bestemmelse om, at en person ikke længere skal være inddraget som part i sagen.

Efter § 456 l i retsplejeloven afholdes udgifter ved bevisførelse i sager om faderskab og medmoderskab af statskassen. Retten kan pålægge en part at erstatte disse udgifter helt eller delvis, hvis det i øvrigt pålægges parten at betale sagsomkostninger.

Ved forkyndelse af meddelelse om sagens anlæg og tilsigelser i henhold til § 159 i retsplejeloven samt af domme optages moderens og barnets navn efter § 456 m i retsplejeloven kun i bekendtgørelsen i Statstidende, såfremt retten i særlige tilfælde træffer bestemmelse herom. Det følger af § 456 m, stk. 4, i retsplejeloven, at parternes og vidners navne ikke optages i udskrifter af retsbogen eller rettens afgørelser, hvis barnet er bortadopteret, og forældrene ikke kender adoptanternes navn.

Retten sender efter § 456 n, stk. 1, i retsplejeloven hurtigst muligt meddelelse til Statsforvaltningen, når faderskab eller medmoderskab er fastslået, eller sagen er hævet. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at retten sørger for dommens forkyndelse.

Efter § 456 o, stk. 1, i retsplejeloven sker anke ved meddelelse til byretten. Retten sender meddelelsen til landsretten.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til familieretten i stedet for, at der henvises til retten.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at det nye familieretlige system består af en administrativ enhed og en domstolsenhed, der tilsammen udgør ét samlet familieretligt system. Denne sammenhæng mellem de to enheder understreges ved at benævne den administrative enhed Familieretshuset og domstolsenheden familieretten. Som det fremgår af § 1 i forslaget til Familieretshusloven benævnes byretten i familieretlige sager familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 16

Efter §§ 15 og 26 i børneloven indbringer Statsforvaltningen en sag om faderskab og medmoderskab for retten. Det følger af § 456 c, stk. 1, i retsplejeloven, at Statsforvaltningen som udgangspunkt indbringer en sådan sag for den byret, hvor moderen har hjemting.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at når moderen ikke har hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har hjemting. Er flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, ved sagens indbringelse for retten parter i sagen, bestemmer justitsministeren efter stk. 3, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for. Kan der ikke påvises et værneting efter stk. 1 og 2, bestemmer justitsministeren efter stk. 3, hvilken byret sagen skal indbringes for.

Det foreslås, at § 456 c, stk. 1-3, i retsplejeloven ophæves, og at indholdet af bestemmelserne flyttes til den foreslåede bestemmelse i § 448 b, stk. 3, i retsplejeloven, jf. lovforslagets § 15, nr. 14.

Begrundelsen for forslaget er, at i den foreslåede bestemmelse i § 448 b i retsplejeloven samles bestemmelserne om, for hvilken familieret Familieretshuset skal indbringe en sag eller afgørelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 17

Efter § 456 d i retsplejeloven, der er placeret i kapitel 42 a i retsplejeloven omhandlende sager om faderskab og medmoderskab, anses en sag om faderskab og medmoderskab for indbragt for retten, når retten har modtaget anmodning om det fra Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 456 d i retsplejeloven ophæves.

Begrundelsen for forslaget er, at bestemmelsen bliver overflødig som følge af den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 448, stk. 1. 2. pkt., i kapitel 42 i retsplejeloven, hvorefter en sag anses for indbragt for familieretten, når familieretten har modtaget den fra Familieretshuset.

Den foreslåede bestemmelse i § 448, stk. 1. 2. pkt., i retsplejeloven gælder også ved behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab. Der henvises til den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 448, der er placeret i kapitel 42 i retsplejeloven, hvorefter alle sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten efter kapitel 13 i forslaget til Familieretshusloven, behandles efter de foreslåede bestemmelser i kapitel 42 i retsplejeloven, dog således at for sager om faderskab og medmoderskab finder reglerne i kapitel 42 a i retsplejeloven tillige anvendelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 18

Efter § 456 o, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven sker anke i sager om faderskab og medmoderskab ved meddelelse til byretten.

Det foreslås, at henvisningen i § 456 o, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven til byretten ændres således, at der i stedet henvises til familieretten.

Begrundelsen for forslaget er, at efter kapitel 13 i forslaget til Familieretshusloven indbringer Familieretshuset en række familieretlige sager for byretten, der efter § 1 i forslaget til Familieretshusloven i denne sammenhæng benævnes familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 19

Kapitel 48 a i retsplejeloven indeholder i §§ 536 og 537 særregler om fogedrettens tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Disse særregler supplerer de grundlæggende regler om fuldbyrdelse i kapitel 45 og 46 i retsplejeloven. Endvidere indeholder kapitel 53 i retsplejeloven regler om appel af fogedrettens afgørelser.

I det følgende anvendes forældreansvar som samlebegreb for forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

§ 536 i retsplejeloven fastslår indledningsvist i stk. 1, at domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, dvs. forældreansvar, samt retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan tvangsfuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, i retsplejeloven, fuldbyrdes efter reglerne i § 537 i retsplejeloven.

Det fastslås endvidere, at dette også gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2, i retsplejeloven. Efter stk. 1 i denne bestemmelse kan besiddelseskrav gennemtvinges af fogedretten ved en umiddelbar fogedforretning uden sædvanligt tvangsfuldbyrdesgrundlag, såfremt den berettigede (rekvirenten) i fogedretten kan godtgøre eller sandsynliggøre sit krav mod den forpligtede (rekvisitus). Efter bestemmelsens stk. 2 finder stk. 1 tilsvarende anvendelse, når fogedrettens bistand er påkrævet til håndhævelse af forældremyndighed eller barnets bopæl. Fuldbyrdelse sker efter bestemmelsen i § 537 i retsplejeloven.

Det følger af § 536, stk. 2, i retsplejeloven, at de domme og afgørelser m.v., der er nævnt i § 536, stk. 1, kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller umiddelbar magt. Fogedretten er ikke bundet af rekvirentens anmodning ved valg af fuldbyrdelsesmåde. Samvær med andre end barnets forældre, jf. § 20 i forældreansvarsloven, kan dog kun fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder.

Det bemærkes i den forbindelse, at § 497, stk. 2, i retsplejeloven finder anvendelse i de omhandlede fuldbyrdelsessager. Efter denne bestemmelse kan en forælder tages i forvaring, hvis den pågældende ikke giver de oplysninger, som fogedretten finder nødvendige til gennemførelse af fuldbyrdelsen.

I tvivlstilfælde kan fogedretten efter § 536, stk. 3, i retsplejeloven udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en børnesagkyndig erklæring.

Efter § 536, stk. 4, i retsplejeloven kan fogedretten ændre omfang, tid og sted for samværet samt vilkårene herfor under fuldbyrdelsessagen, og efter § 536, stk. 5, i retsplejeloven kan fogedretten fastsætte erstatningssamvær for et samvær, der ikke har kunnet udøves under fuldbyrdelsessagen.

Fogedretten kan således fastsætte en midlertidig praktisk ordning i forbindelse med eksempelvis afhentning og afle-

vering af barnet under fuldbyrdelsessagen, f.eks. placere et weekendsamvær i en anden weekend eller bestemme, at samværet skal gennemføres et andet sted eller betinge samvær af, at samværsforælderen afleverer sit pas. Med muligheden for at fastsætte erstatningssamvær kan fogedretterne imødegå tilfælde, hvor en bopælsforælder uden grund forhindrer samværet. Familieretten vil f.eks. kunne udvide samvær placeret umiddelbart efter udleveringen af barnet med nogle dage.

Endelig fastslås det i § 536, stk. 6, i retsplejeloven, at fuldbyrdelse ikke kan ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare.

Betingelserne for at nægte fuldbyrdelse er således mere restriktive i forbindelse med fogedens prøvelse end ved den oprindelige afgørelse om forældreansvar, hvor afgørelsen efter § 4 i forældreansvarsloven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

Fogedretten skal i fuldbyrdelsessager ikke foretage en ny materiel prøvelse i af sagen, men skal alene vurdere, om afgørelsen eller aftalen kan fuldbyrdes. Viser det sig under en fogedretssag, at der reelt er behov for en fornyet stillingtagen til forældreansvaret, kan fogedretten ikke henvise sagen til retten eller Statsforvaltningen, men må i stedet nægte at fremme sagen under henvisning til, at barnets sjælelige eller legemlige sundhed ellers udsættes for alvorlig fare.

Det følger af § 537, stk. 1, i retsplejeloven, at fogedretten kan tilkalde en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser under en fuldbyrdelsessag, og at fogedretten efter omstændighederne kan give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværets udøvelse.

Et barn, som har den fornødne alder og modenhed, skal efter § 537, stk. 2, under en samtale have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen. § 450 c, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, i retsplejeloven finder tilsvarende anvendelse i relation til sådanne samtaler.

Efter § 450 c, stk. 1, 1. pkt., i retsplejeloven afholdes samtaler med børn i sager efter forældreansvarsloven, uden at parterne er til stede, medmindre retten bestemmer andet. Efter bestemmelsens stk. 3 skal parterne inden afgørelsen gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

Tvangsbøder fastsættes efter § 537, stk. 3, i retsplejeloven som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelsen af bestemmelser om udøvelse af samvær kan der dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samvær på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes.

Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, følger det af § 537, stk. 4, i retsplejeloven, at fogedretten inden

fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt kortvarigt udsætter sagen med henblik på gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven. Efter denne bestemmelse tilbyder Statsforvaltningen forældrene børnesagkyndig rådgivning, når fogedretten efter § 537, stk. 4, i retsplejeloven har udsat fuldbyrdelse af forældreansvar. Rådgivningen skal være gennemført inden det tidspunkt, fogedretten har udsat sagen til.

Endelig følger det af § 537, stk. 5, i retsplejeloven, at når der skal anvendes umiddelbar magt ved fuldbyrdelsen, skal der deltage en børnesagkyndig og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Den sædvanlige fremgangsmåde for behandlingen af en sag om tvangsfuldbyrdelse er, at parterne først indkaldes til et møde i fogedretten. Her er det som nævnt muligt for fogedretten at anmode en repræsentant fra kommunen om at være til stede. Fogedretten kan udsætte sagen kort tid, f.eks. på forligsforhandlinger.

Orientering om, at der i sidste ende kan ske fuldbyrdelse med umiddelbar magt, har betydning for fogedrettens muligheder for at forlige forældrene. Lykkes forligsbestræbelserne ikke, overvejer fogeden, om afgørelsen straks skal fuldbyrdes, eller om sagen skal udsættes på yderligere bevisførelse, f.eks. en børnesagkyndig undersøgelse eller en samtale med barnet.

Ved fuldbyrdelsen vil fogedretten i praksis først forsøge med tvangsbøder enten i form af løbende bøder eller i form af en enkelt bøde for hvert samvær, hvor barnet ikke udleveres. Løbende daglige eller ugentlige tvangsbøder bruges navnlig, hvis fogedretten vælger først at gennemvinge udlevering til en forældremyndighedsindehaver eller en bopælsforælder med tvangsbøder i stedet for at skride direkte til umiddelbar magtanvendelse. Løbende tvangsbøder kan også komme på tale, hvis barnet ikke udleveres til et længerevarende ferisamvær.

Bødernes størrelse fastsættes efter praksis under hensyn til den tilbageholdende forælders indkomstforhold og i en størrelse, der antages at kunne påvirke den pågældende forælders adfærd. Først hvis tvangsbøderne viser sig uvirksomme, vil der blive tale om anvendelse af umiddelbar magt.

Umiddelbar magt anvendes først og fremmest i sager om udlevering af barnet til forældremyndighedsindehaveren eller til bopælsforælderen. I samværssager kommer magtanvendelse normalt først på tale efter flere forgæves forsøg med tvangsbøder. Dette kan ske, hvor barnet gentagne gange ikke er blevet udleveret, hvor barnet skjules, eller i tilfælde hvor det er tydeligt, at tvangsbøder ikke vil føre til en udlevering af barnet.

Hvis fogedretten beslutter, at fuldbyrdelsen skal ske ved umiddelbar magt, udsættes sagen kortvarigt med henblik på gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven.

Umiddelbar magtanvendelse sker normalt ved en udkørende fogedforretning til barnets bopæl eller opholdssted. Der skal som udgangspunkt medvirke en børnesagkyndig, ligesom der som udgangspunkt skal tilkaldes en repræsentant fra kommunen, der skal varetage barnets interesser, hvis fogedretten skønner, at der kan blive tale om at anvende umiddelbar magt. Dette kan dog undlades, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder. Der kan f.eks. opstå situationer, hvor det er nødvendigt at søge afgørelsen fuldbyrdet straks for at undgå, at muligheden for fuldbyrdelse forspildes. Dette kan f.eks. komme på tale i situationer, hvor en forælder er gået eller er ved at gå under jorden med barnet, og hvor der er risiko for, at det vil være vanskeligt på et senere tidspunkt at finde barnet igen.

Fogedretten kan få bistand fra politiet under en udkørende fogedforretning. Det fremgår således af § 498, stk. 2, i retsplejeloven, at fogedretten kan anvende den for fuldbyrdelsen nødvendige magt. Politiet yder efter anmodning fogedretten bistand hertil. Der henvises til § 2, nr. 6, i politiloven, hvoraf det fremgår, at politiet har til opgave at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret. Når politiets bistand til andre myndigheder forudsætter anvendelse af magt, er det politiet, der skønner, om betingelserne for at anvende magt er til stede, herunder om magtanvendelse i den konkrete situation vil være i overensstemmelse med de almindelige krav om nødvendighed, proportionalitet og anvendelse af det mindst indgribende middel. Politiet kan således efter en konkret vurdering afstå fra at imødekomme en anmodning om bistand, hvis bistanden vil forudsætte magtanvendelse, der efter politiets skøn ikke er grundlag for.

Med henblik på at styrke sammenhængen mellem reglerne i kapitel 42 i retsplejeloven om familierettens behandling af sager om bl.a. forældreansvar og særreglerne om fuldbyrdelse af forældreansvar foreslås det, at fuldbyrdelsesreglerne flyttes til et nyt kapitel 42 b i retsplejeloven.

Med de foreslåede regler i kapitel 42 b i retsplejeloven foreslås en gennemgribende ændring af fuldbyrdelsen af forældreansvar. Med de foreslåede nye regler skal der sikres bedre muligheder for at tage hensyn til barnet ved fuldbyrdelsen.

Disse særregler supplerer de grundlæggende regler om fuldbyrdelse i kapitel 45 og 46 i retsplejeloven samt reglerne i kapitel 53 i retsplejeloven om appel af afgørelser om fuldbyrdelse.

Grundideen i det nye familieretlige system er, at der skal skabes sammenhængende forløb i et samlet system for familierne. Dette bør også gælde i relation til fuldbyrdelse af forældreansvar. Det bør derfor overlades til familieretten i stedet for fogedretten at behandle fuldbyrdelsessager. Der er tale om sager, der udspringer af forældrenes konflikter, som familieretten ofte tidligere har taget stilling til under behandlingen af en retssag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Dette vil også kunne skabe mulighed for, at familieretten ved afgørelsen af komplekse forældreansvarssa-

ger tager højde for et eventuelt kommende behov for at kunne fuldbyrde afgørelsen.

Begrundelsen for de foreslåede ændringer af fuldbyrdelses-systemet er, at hensynet til barnet og barnets bedste skal være omdrejningspunktet i fuldbyrdelsessager. Hovedbetingelsen for fuldbyrdelse skal derfor være, at fuldbyrdelsen sker under hensyn til barnet og varetager barnets bedste. Det skal således ikke længere være tilstrækkeligt for fuldbyrdelse af forældreansvar, at barnets sjælelige eller legemlige sundhed ikke udsættes for alvorlig fare ved fuldbyrdelsen.

Forslaget medfører herudover, at fuldbyrdelsen på centrale punkter ændres i forhold til den gældende ordning.

For det første kan fuldbyrdelse kun ske, hvis der ikke er grundlag for at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves.

For det andet tydeliggøres det, at tvangsbøderne skal have en størrelse, der reelt kan påvirke forælderenes adfærd. Dermed forbedres mulighederne for at løse flere sager uden umiddelbar magtanvendelse.

Da fuldbyrdelsen skal foregå så skånsomt for barnet som muligt, indføres for det tredje mulighed for at tilrettelægge fremgangsmåden for afhentning af barnet under en udkørende fuldbyrdelsessag sådan, at den forælder, der uberegtiget tilbageholder barnet, kortvarigt frihedsberøves på et andet sted end der, hvor barnet opholder sig.

Umiddelbar magtanvendelse som en sidste udvej bør således tilstræbes tilrettelagt på en sådan måde, at barnet ikke oplever den umiddelbare magtanvendelse, men at denne i stedet rettes direkte mod den tilbageholdende forælder, der bør kunne tilbageholdes, således, at den anden forælder kan afhente barnet i f.eks. barnets børnehave eller skole uden den tilbageholdende forældres tilstedeværelse. En børnesagkyndig og en repræsentant for kommunen kan eventuelt deltage i afhentningen af barnet.

Familieretten er i forhold til den praktiske udførelse af tilbageholdelsen overladt et vidt skøn over, hvornår og hvor tilbageholdelsen bedst gennemføres, samt om politiet skal deltage ved tilbageholdelsen.

Hvis der ikke er anden udvej end at gennemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet, skal der for det fjerde ved fuldbyrdelsen deltage en børnesagkyndig og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Den børnesagkyndige skal til brug for familierettens behandling af fuldbyrdelsessagen foretage en vurdering af, om fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste. Denne vurdering indgår med stor vægt i grundlaget for familierettens afgørelse i sagen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.1.2., 3.4.2.2. og 3.4.3.2.

Til § 456 p

Efter den foreslåede bestemmelse i § 456 p i retsplejeloven kan fuldbyrdelse efter de foreslåede bestemmelser i kapitel 42 b i retsplejeloven for det første kun ske under hensyn til barnet, og fuldbyrdelsen skal varetage barnets bedste. Ved vurderingen af barnets bedste skal der også tages hensyn til barnets ret til beskyttelse. Der kan også tages hensyn til, at barnet beskyttes imod at blive fastholdt i en langvarig og for barnet skadelig loyalitetskonflikt imellem forældrene.

Det bemærkes, at de foreslåede betingelser for at fuldbyrde forældreansvar, nemlig at fuldbyrdelse sker under hensyn til barnet, og at fuldbyrdelsen skal varetage barnets bedste, også gælder ved afgørelser om samvær efter de foreslåede § 456 q, stk. 4 og 5, i retsplejeloven og ved familierettens valg af fuldbyrdelsesmiddel efter den foreslåede § 456 r i retsplejeloven. Ved valg af fuldbyrdelsesmiddel skal familieretten, som i dag, holde sig proportionaliteten for øje og gribe til det mindst muligt indgribende middel, som må antages at kunne påvirke den tilbageholdende forælders adfærd.

Fuldbyrdelse kan for det andet kun ske, hvis der ikke er behov for af hensyn til barnet at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves. Det kan f.eks. skyldes nye oplysninger, forandrede forhold m.v., der gør det relevant at overveje, om den gældende aftale eller afgørelse er til barnets bedste.

Dette indebærer ikke, at familieretten under fuldbyrdelsessagen skal foretage en materiel prøvelse af den pågældende afgørelse eller aftale, men familieretten skal påse, at der ikke er behov for at henvise sagen til Familieretshuset.

Henvises sagen til behandling i Familieretshuset, behandles sagen som en kompleks sag, dvs. en § 7-sag. Familieretshuset behandler således sagen efter kapitel 10 i forslaget til Familieretshusloven. Dette indebærer bl.a., at sagen behandles tværfagligt, og at Familieretshuset foretager oplysning af sagen og tilbyder parterne rådgivning og konflikthåndtering. Når sagen er oplyst, og der ikke vurderes at være grundlag for at fortsætte det tværfaglige arbejde med parterne, indbringer Familieretshuset sagen for familieretten til afgørelse. Der etableres administrativt en særlig hurtig proces for Familieretshusets behandling af sådanne sager.

Den foreslåede bestemmelse i § 456 p er omdrejningspunktet for det nye fuldbyrdelsessystem. Med den foreslåede bestemmelse udvides kravene til at fuldbyrde forældreansvar fra, at fuldbyrdelse kun kan afvises, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare, til, at fuldbyrdelse kun kan ske, hvis fuldbyrdelsen sker under hensyn til barnet, og fuldbyrdelsen varetager barnets bedste, samt at der ikke er grundlag for at henvise sagen til materiel afgørelse. Dermed præciseres det, at fuldbyrdelse skal ske for barnets skyld, og ikke for en forælders skyld.

Familieretten skal af egen drift påse, at betingelserne i § 456 p for fuldbyrdelse af forældreansvar er opfyldte. Dette sva-

rer til, at fogedretten ved fuldbyrdelse af forældreansvar efter gældende ret af egen drift påser, at fuldbyrdelse ikke sker, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare.

Bestemmelsen træder i stedet for den gældende § 536, stk. 6, i retsplejeloven.

Til § 456 q

Efter de foreslåede bestemmelser i § 456 q, stk. 1, 1. og 2. pkt., i retsplejeloven kan domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær samt retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, i retsplejeloven fuldbyrdes af familieretten efter reglerne i det foreslåede kapitel 42 b i retsplejeloven. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2, i retsplejeloven.

Dette svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i § 536, stk. 1, i retsplejeloven.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 456 q, stk. 1, 3. pkt., finder den ved lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelse i § 449 c i retsplejeloven tilsvarende anvendelse i forhold til familierettens behandling af sager om fuldbyrdelse. Det indebærer, at retsmøder foregår for lukkede døre, og at der ved offentlig gengivelse af familierettens afgørelser ikke må ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de personer, der er nævnt i afgørelsen, eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af de nævnte forbud straffes med bøde eller under skærpente omstændigheder med fængsel indtil seks måneder.

Desuden foreslås det med § 456 q, stk. 1, 3. pkt., i retsplejeloven, at de grundlæggende regler om fuldbyrdelse i kapitel 45, 46 og 53 i retsplejeloven også gælder for sager efter 1. og 2. pkt., dog således at familieretten træder i stedet for fogedretten. Dette er i overensstemmelse med gældende ret. Det indebærer, at de almindelige regler for grundlaget for fuldbyrdelse i kapitel 45 og reglerne vedrørende fremgangsmåden ved fuldbyrdelse af andre krav end pengekrav i kapitel 46 finder anvendelse i forbindelse med familierettens fuldbyrdelse af de nævnte afgørelser. Tilsvarende finder reglerne om appel i fuldbyrdelsessager i kapitel 53 anvendelse på familierettens afgørelser. Dette er i overensstemmelse med gældende ret. Indsættelsen af henvisningerne til kapitel 45, 46 og 53 skyldes, at reglerne om fuldbyrdelse af forældreansvar med forslaget flyttes fra fjerde afsnit i retsplejeloven, der vedrører fuldbyrdelse, til andet afsnit i retsplejeloven, der vedrører rettergangsmåden i civile retssager.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2 kan de domme, kendelser, retsforlig, afgørelser, aftaler og anmodninger, der er nævnt i den foreslåede bestemmelse i § 456 q, stk. 1, fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller umiddelbar magt gennem tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted eller gennem af-

hentning af barnet. Familieretten er ikke bundet af rekvirentens anmodning ved valg af fuldbyrdelsesmåde.

Det fremgår af bestemmelsen, at samvær med andre end barnets forældre kun kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til den gældende bestemmelse i § 536, stk. 2, i retsplejeloven, bortset fra den foreslåede mulighed for fuldbyrdelse gennem tilbageholdelse af den forælder, der har barnet.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* kan familieretten i tvivlstilfælde udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en børnesagkyndig erklæring. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 536, stk. 3, i retsplejeloven.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* kan familieretten ændre omfang, tid og sted for samværet samt vilkårene herfor under fuldbyrdelsessagen. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 536, stk. 4, i retsplejeloven.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* kan familieretten fastsætte erstatningssamvær for et samvær, der ikke har kunnet udøves under fuldbyrdelsessagen. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 536, stk. 5, i retsplejeloven.

Til § 456 r

Efter den foreslåede bestemmelse i § 456 r, *stk. 1*, i retsplejeloven kan familieretten tilkalde en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser under sagen. Familieretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværets udøvelse. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 537, stk. 1, i retsplejeloven.

Et barn, som har den fornødne alder og modenhed, skal efter de foreslåede bestemmelser i *stk. 2, 1. og 2. pkt.* under en samtale have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen. De med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede bestemmelser i § 450 b, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for de pågældende samtaler. Bestemmelserne svarer til de gældende bestemmelser i § 537, stk. 2, i retsplejeloven, idet det bemærkes, at de gældende bestemmelser i § 450 c, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, i retsplejeloven om børnesamtaler med lovforslagets § 15, nr. 14, foreslås videreført som § 450 b, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, i retsplejeloven.

Med *stk. 2, 3. pkt.* foreslås det, at den børnesagkyndige skal komme fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Såfremt barnet tidligere under behandlingen af en familieretlig sag har haft en kontaktperson fra Børneenheden, vil det så vidt muligt være denne, der er børnesagkyndig i sagen. Der henvises til §§ 17 og 19 i forslaget til Familieretshusloven om kontaktpersoner

udpeget af Børneenheden i Familieretshuset og begrænsningerne i kontaktpersonens videregivelse af oplysninger fra barnet samt til den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven og bemærkningerne til disse bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse i § 456 r, stk. 2, 3. pkt., hvorefter den børnesagkyndige ikke skal komme fra Børneenheden i Familieretshuset, hvis der foreligger særlige omstændigheder, giver familieretten mulighed for efter en konkret vurdering at lade en anden børnesagkyndig end barnets kontaktperson fra Børneenheden afholde samtalen med barnet og dermed i den konkrete situation lægge mindre vægt på hensynet til, at barnet så vidt muligt har kontakt med den samme børnesagkyndige under behandlingen af en sag. Om valg af børnesagkyndig henvises til den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven og bemærkningerne hertil.

Med bestemmelserne i *stk. 3, 1. og 2. pkt.* foreslås det, at tvangsbøder, jf. den foreslåede bestemmelse i § 456 q, stk. 2, i retsplejeloven fastsættes som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelsen af bestemmelser om udøvelse af samvær kan der dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samvær på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes. Bestemmelserne svarer til de gældende bestemmelser i § 537, stk. 3, i retsplejeloven.

Bødens størrelse fastlægges efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3, 3. pkt.* i forhold til indkomsten hos den forælder, der har barnet, og bøden fastsættes som minimum til 1.500 kr. Formålet med denne bestemmelse er i højere grad end i dag, hvor indkomsten hos den forælder, der har barnet, efter praksis også indgår i fastsættelsen af bødens størrelse, at sikre, at bøderne har en størrelse, der reelt kan påvirke forældrens adfærd.

Inden fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt gennem afhentning af barnet udsætter familieretten kortvarigt efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* sagen med henblik på gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 537, stk. 4, i retsplejeloven.

Endelig foreslås der i *stk. 5* regler om anvendelse af umiddelbar magt ved fuldbyrdelsen af forældreansvar. Det drejer sig efter bestemmelsens *1. pkt.* om tilbageholdelse af den person, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted, og efter bestemmelsens 2. og 3. pkt. om afhentning af barnet ved umiddelbar magt.

Det bemærkes, at betingelserne for fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt efter den foreslåede bestemmelse i § 456 r i retsplejeloven er, at fuldbyrdelse sker under hensyn til barnet og varetager barnets bedste, og at der ikke er behov for af hensyn til barnet at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves. Hensynet til bar-

net og barnets bedste indgår også i familierettens valg af fuldbyrdelsesmiddel.

Familieretten kan ved gennemførelsen af en tilbageholdelse og ved afhentning af barnet anmode om bistand fra politiet, jf. § 498, stk. 2, i retsplejeloven og § 2, nr. 6, i politiloven. Det bemærkes, at § 498, stk. 2, er placeret i kapitel 46 i retsplejeloven, der efter den foreslåede bestemmelse i § 456 q, stk. 1, gælder ved familierettens behandling af sager om fuldbyrdelse af forældreansvar.

Med 1. pkt. foreslås det, at når der skal anvendes umiddelbar magt ved fuldbyrdelsen, skal dette som udgangspunkt ske ved kortvarig tilbageholdelse af den person, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted.

Ved fuldbyrdelse gennem tilbageholdelse af den forælder, som barnet er hos, kan fuldbyrdelsen tilrettelægges sådan, at barnet ikke oplever den umiddelbare magtanvendelse, men at denne i stedet rettes direkte mod den pågældende forælder, der kan tilbageholdes sådan, at den anden forælder kan afhente barnet i f.eks. barnets børnehave eller skole uden den tilbageholdende forælders tilstedeværelse. Det vil skabe roligere forhold under afhentningen, og derved skærmes barnet mod voldsomme oplevelser af f.eks. forældres skænderier i forbindelse med afhentningen.

Tilbageholdelsen ophører, så snart barnet er blevet afhentet.

En børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen kan deltage i afhentningen af barnet, hvis der er behov for det, f.eks. hvis det er længe siden barnet har haft kontakt med den pågældende forælder. Derimod vil der normalt ikke være behov for, at dommeren fra familieretten deltager i afhentningen.

Tilbageholdelse som led i fuldbyrdelsen er ikke en anholdelse, da der er tale om forhold uden for strafferetsplejen. Den tilbageholdte forælders retsgarantier ligger i adgangen til appel af familierettens afgørelser, jf. henvisningen i den foreslåede bestemmelse i § 456 q, stk. 1, i retsplejeloven til kapitel 53 i retsplejeloven.

Er det ikke muligt at gennemføre fuldbyrdelsen ved tilbageholdelse af den person, der har barnet, skal familieretten efter 2. pkt. vurdere, om der er grundlag for at gennemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet. Det forhold, at familieretten forgæves har søgt at fuldbyrde forældreansvaret gennem tilbageholdelse af den anden forælder, betyder således ikke i sig selv, at familieretten skal søge at gennemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet, da er sådan afhentning vil kunne være belastende for barnet.

Finder familieretten, at betingelserne for at gennemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet er opfyldte, følger det af den foreslåede bestemmelse i 3. pkt., at en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset og en repræsentant fra kommunen skal deltage i fuldbyrdelsen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Når en børnesagkyndig deltager i behandlingen af en fuldbyrdelsessag, skal den børnesagkyndige således som udgangspunkt komme fra Børneenheden i Familieretshuset. Såfremt barnet tidligere under behandlingen af en familieretlig sag har haft en kontaktperson fra Børneenheden, vil det så vidt muligt være denne, der er børnesagkyndig i sagen. Der henvises til §§ 17 og 19 i forslaget til Familieretsloven om kontaktpersoner udpeget af Børneenheden i Familieretshuset og begrænsningerne i kontaktpersonens videregivelse af oplysninger fra barnet samt til den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven og bemærkningerne til disse bestemmelser.

Det følger videre af den foreslåede bestemmelse i § 456 r, stk. 2, 3. pkt., at den børnesagkyndige ikke skal komme fra Børneenheden i Familieretshuset, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Dette giver familieretten mulighed for efter en konkret vurdering at lade en anden børnesagkyndig end barnets kontaktperson fra Børneenheden afholde samtalen med barnet og dermed i den konkrete situation lægge mindre vægt på hensynet til, at barnet så vidt muligt har kontakt med den samme børnesagkyndige under behandlingen af en sag. Om valg af børnesagkyndig henvises til den foreslåede bestemmelse i § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven og bemærkningerne hertil bestemmelser.

Det bemærkes, at det følger af den foreslåede bestemmelse i § 456 r, stk. 5, 3. pkt., at der ikke skal deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen i fuldbyrdelsen, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder. Navnlig hensynet til muligheden for i fuldbyrdelsessager at kunne reagere hurtigt kan begrunde, at der kun deltager en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen ved fuldbyrdelsen, eller at der i helt særlige tilfælde hverken deltager en deltager en børnesagkyndig eller repræsentant fra kommunen ved fuldbyrdelsen.

Videre følger det af den foreslåede bestemmelse i *stk. 5, 4. pkt.*, at den børnesagkyndige til brug for familierettens afgørelse skal foretage en vurdering af, om fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste. Denne vurdering indgår med stor vægt i grundlaget for familierettens afgørelse i sagen. Foretages vurderingen under en udkørende afhentningsforretning, kan den børnesagkyndige give vurderingen mundtligt til familieretten, der notere vurderingen i retsbogen. Har en børnesagkyndig fra Familieretshuset afholdt samtalen med barnet eller deltaget i behandlingen af sagen i familieretten som kontaktperson for barnet, kan familieretten overlade det til den børnesagkyndige at formidle familierettens afgørelse i sagen til barnet.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 450 b, stk. 2, i retsplejeloven om børnesamtaler samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.1.2., 3.4.2.2. og 3.4.3.2.

Til nr. 20

Efter § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven kan tvangsfuldbyrdelse bl.a. ske på grundlag af aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af retten.

Det foreslås, at § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven ændres således, at der i bestemmelserne henvises til familieretten i stedet for til retten.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det nye familieretlige system består af en administrativ enhed og en domstolsenhed, der tilsammen udgør ét samlet familieretligt system. Denne sammenhæng mellem de to enheder understreges ved at benævne den administrative enhed Familieretshuset og domstolsenheden familieretten. Som det fremgår af § 1 i forslaget til Familieretshusloven, benævnes byretten i familieretlige sager familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 21

Efter § 480, stk. 1, i retsplejeloven kan domme fuldbyrdes, når fuldbyrdelsesfristen er udløbet, medmindre dommen forinden er anket. Fuldbyrdelsesfristen er 14 dage efter dagen for dommens afsigelse, medmindre andet er bestemt i dommen.

Det følger af § 483 i retsplejeloven, at Statsforvaltningens bestemmelser om samvær kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er aftalt eller bestemt. Bestemmelsen henviser til § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven, hvorefter bl.a. Statsforvaltningens afgørelser om samvær kan danne grundlag for fuldbyrdelse.

Det følger af børnebidragsloven, at afgørelser om børnebidrag træffes af Statsforvaltningen, ligesom det er Statsforvaltningen, der efter ægteskabsloven og ægtefælleloven træffer afgørelser om ægtefællebidrag. Det er dog retten, der efter § 50, stk. 1, i ægteskabsloven afgør spørgsmål om pligten til at betale ægtefællebidrag efter separation og skilsmisse.

Den familieretlige lovgivning indeholder ikke bestemmelser om, fra hvilket tidspunkt de afgørelser om børne- og ægtefællebidrag, som Statsforvaltningen træffer, har virkning, men det er fast antaget, at de har virkning fra afgørelsestidspunktet.

Det foreslås, at der i § 480, stk. 1, i retsplejeloven indsættes en ny bestemmelse, hvorefter domme om samvær og om betaling af børne- eller ægtefællebidrag kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i dommen.

Med forslaget er der ikke tilsigtet indholdsmæssige ændringer af den gældende retstilstand, for så vidt angår de afgørelser om samvær og børne- og ægtefællebidrag, som familieretten skal træffe. Da domme som udgangspunkt først fuldbyrdes, når fuldbyrdelsesfristen på 14 dage er udløbet, er det nødvendigt at indsætte en bestemmelse i § 480 i rets-

plejeloven, hvorefter domme om samvær og om betaling af børne- eller ægtefællebidrag kan fuldbyrdes straks.

Da bestemmelsen i forhold til ægtefællebidrag alene omfatter betaling af ægtefællebidrag, omfatter den ikke domme efter § 50, stk. 1, i ægteskabsloven om pligten til at betale ægtefællebidrag efter separation og skilsmisse.

Det bemærkes, at krav på børne- og ægtefællebidrag opkræves af Udbetaling Danmark efter bidragsopkrævningsloven, og at sådanne krav inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden efter lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 29. af 12. januar 2015.

Begrundelsen for forslaget er, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det vil være Familieretshuset eller familieretten, der behandler de sager efter forældreansvarsloven, børnebidragsloven, ægteskabsloven og ægtefælleloven, som Statsforvaltningen behandler i dag. Der henvises til den i lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven, den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, den i lovforslagets § 3, nr. 17, foreslåede § 20, stk. 2, i børnebidragsloven og den i lovforslagets § 8, nr. 19, foreslåede § 60 a, stk. 2, i ægtefælleloven. Dette indebærer, at familieretten vil skulle træffe afgørelser om samvær og om betaling af børne- og ægtefællebidrag. Med forslaget sikres det, at der gælder samme fuldbyrdelsesfrist for de nævnte afgørelser, uanset om af afgørelsen træffes af familieretten eller Familieretshuset.

For så vidt angår fuldbyrdelsesfristen for Familieretshusets afgørelser om samvær og om betaling af børne- og ægtefællebidrag henvises til §§ 34 og 38 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Det bemærkes, at § 483 i retsplejeloven foreslås ophævet ved lovforslagets § 15, nr. 22.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 22

Det følger af § 483 i retsplejeloven, at Statsforvaltningens bestemmelser om forældremyndighed og samvær kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er aftalt eller bestemt. Bestemmelsen henviser til § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven, hvorefter bl.a. Statsforvaltningens afgørelser om forældremyndighed og samvær kan danne grundlag for fuldbyrdelse. Efter forældreansvarsloven træffer Statsforvaltningen alene midlertidige afgørelser om forældremyndighed, jf. kapitel 5 i forældreansvarsloven.

Det foreslås, at § 483 i retsplejeloven ophæves.

Indholdet af § 483 i retsplejeloven foreslås videreført i kapitel 11 i forslaget til Familieretshusloven som en del af en samlet bestemmelse om virkningstids- og fuldbyrdelsestidspunktet for alle de afgørelser, som Familieretshuset træffer.

Efter disse bestemmelser kan en afgørelse fuldbyrdes, når den har virkning. I relation til afgørelser om samvær og midlertidige afgørelser om forældremyndighed foreslås den gældende retstilstand dermed opretholdt således, at disse afgørelser kan fuldbyrdes straks. Dermed bliver § 483 i retsplejeloven overflødig, hvorfor den foreslås ophævet.

Den foreslåede ophævelse af § 483 er begrundet i det hensigtsmæssige i at samle bestemmelserne om virknings- og fuldbyrdelsestidspunktet for alle Familieretshusets afgørelser et sted.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 23

Efter § 488, stk. 1, i retsplejeloven skal der ved indgivelsen af anmodning om fuldbyrdelse af en familieretlig afgørelse gives de oplysninger, som er nødvendige til sagens behandling. Efter bestemmelsens stk. 2, 1. pkt. skal der ved en anmodning om fuldbyrdelse efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, i retsplejeloven eksempelvis indleveres en udskrift af afgørelsen eller Statsforvaltningens afgørelse til fogedretten.

Det foreslås, at i § 488, stk. 2, 1. pkt., i retsplejeloven udgår henvisningen til Statsforvaltningens afgørelse.

Begrundelsen for forslaget er, at det er unødvendigt at nævne Statsforvaltningens afgørelser i § 488, stk. 2, når bestemmelsen bl.a. omfatter de afgørelser, der er nævnt i § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven, herunder afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, der er truffet af Statsforvaltningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 24

Kapitel 48 a i retsplejeloven indeholder særregler om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Disse særregler supplerer de grundlæggende regler om fuldbyrdelse i kapitel 45 og 46 i retsplejeloven.

Det foreslås, at reglerne om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær flyttes til et nyt kapitel 42 b i retsplejeloven. Dette skyldes et ønske om at samle de regler i retsplejeloven, der gælder specifikt for familieretten. Ud over kapitel 42 b drejer det sig om kapitel 42 og 42 a som henholdsvis affattet og ændret ved lovforslagets § 15, nr. 1 og 14-18.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 19, og bemærkningerne hertil samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.1.2., 3.4.2.2. og 3.4.3.2.

Til nr. 25

Efter § 996 a, 1. pkt., i retsplejeloven skal påtalemyndigheden under straffesager vedrørende forhold, der giver grund-

lag for omstødelse af ægteskab efter § 23 i ægteskabsloven, efter anmodning fra Ankestyrelsen nedlægge påstand om ægteskabets omstødelse.

Bestemmelsen hænger sammen med § 6 i ægteskabsloven, hvorefter ægteskab ikke må indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende, og med § 9 i ægteskabsloven, hvorefter den, som tidligere har indgået ægteskab eller har været part i et registreret partnerskab, må ikke indgå ægteskab, så længe det tidligere ægteskab eller registrerede partnerskab består.

Efter § 23, stk. 1 og 3, i ægteskabsloven omstødes et ægteskab ved dom, hvis det er indgået i strid med §§ 6 eller 9 i ægteskabsloven. I disse situationer kan sag til omstødelse af ægteskab bl.a. anlægges af Ankestyrelsen.

Det følger af § 208 i straffeloven, at den, der indgår ægteskab eller lader sit partnerskab registrere, og som i forvejen er gift eller er part i et registreret partnerskab, straffes med fængsel indtil 3 år.

Det foreslås, at i § 996 a, 1. pkt., i retsplejeloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at Ankestyrelsens opgaver efter bestemmelsen varetages af Familieretshuset.

Ændringen er begrundet i, at varetagelsen af de familieretlige opgaver med forslaget til Familieretshusloven foreslås samlet i en ny myndighed, Familieretshuset. Dette gælder også de opgaver på det familieretlige område, som hidtil har været varetaget af Ankestyrelsen, herunder at anlægge omstødelingssag efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven.

Der henvises til den ved lovforslagets § 2, nr. 2, foreslåede ændring af § 23, stk. 3, i ægteskabsloven samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til § 16

Til nr. 1

§§ 1 og 2 i retsafgiftsloven indeholder regler om retsafgiften for henholdsvis sagsanlæg og for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i civile retssager.

Ifølge § 1, stk. 4, 2. pkt., og § 2, stk. 3, 2. pkt., i retsafgiftsloven kan disse afgifter hver især højst udgøre 2.000 kr. bl.a. i sager, som er omfattet af § 327, stk. 1, nr. 2 eller 3, i retsplejeloven, der vedrører sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser m.v.

Med lovforslagets § 15, nr. 8 og 9, foreslås forskellige ændringer af § 327 i retsplejeloven, som bl.a. indebærer, at de gældende stk. 1, nr. 2 og 3, bliver stk. 1, nr. 3 og 4.

Som følge heraf foreslås det at ændre henvisningen i § 1, stk. 4, 2. pkt., og § 2, stk. 3, 2. pkt., i retsafgiftsloven til § 327, stk. 1, nr. 2 eller 3, i retsplejeloven til en henvisning til § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4, i retsplejeloven.

Til nr. 2

Efter § 12, stk. 1, nr. 3, i retsafgiftsloven, der er placeret i retsafgiftslovens kapitel 1 om borgerlige retssager, er sager om ægteskab og forældremyndighed afgiftsfri. Disse sager behandles efter kapitel 42 i retsplejeloven, der er placeret i retsplejelovens tredje bog om den borgerlige retspleje.

Efter § 12, stk. 1, nr. 4, i retsafgiftsloven, der er placeret i retsafgiftslovens kapitel 1 om borgerlige retssager, er sager om faderskab afgiftsfri. Disse sager behandles efter kapitel 42 og 42 a i retsplejeloven, der er placeret i retsplejelovens tredje bog om den borgerlige retspleje.

Efter § 20, nr. 7, i retsafgiftsloven er fagedforretninger vedrørende forældremyndighed og samvær afgiftsfri. Bestemmelsen er placeret i kapitel 3 i retsafgiftsloven, der bl.a. omfatter fogsedsager.

Det foreslås, at § 12, stk. 1, nr. 3 affattes således, at sager om familieretlige spørgsmål, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42 er afgiftsfrit.

Den foreslåede nyaffattelse er begrundet i, at det bør være afgiftsfrit at få indbragt en familieretlig sag for retten, efter at sagen har været behandlet i Familieretshuset.

Baggrunden for dette forslag er for det første, at alle familieretlige sager i det nye familieretlige system skal indledes i Familieretshuset, der enten afgør sagen eller indbringer sagen for familieretten til afgørelse. De afgørelser, som Familieretshuset træffer, kan indbringes for familieretten til prøvelse. Der henvises til §§ 2, 27, 28 og 33 i forslaget til lov om Familieretshuset og bemærkningerne hertil.

For det andet er baggrunden for forslaget, at anvendelsesområdet for kapitel 42 med den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede ændring af § 448 i retsplejeloven udvides til at omfatte de familieretlige sager, der i dag afgøres af Statsforvaltningen, og hvor der ikke i den familieretlige lovgivning er en særlig let adgang til domstolsprøvelse af Statsforvaltningens afgørelse.

Med denne nyaffattelse foreslås det, at bestemmelsen om afgiftsfri fagedforretninger vedrørende forældremyndighed og samvær flyttes fra § 20, nr. 7 i retsafgiftsloven til § 12, stk. 1, nr. 4, og samtidig udvides til også at omfatte sager om barnets bopæl. Begrundelsen for forslaget om flytningen af bestemmelsen om afgiftsfrihed for sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær er, at det med lovforslagets § 15, nr. 19 og 24, foreslås det, at bestemmelserne om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær flyttes fra kapitel 48 a i retsplejeloven, der er placeret i retsplejelovens fjerde bog om tvangsfuldbyrdelse, til retsplejelovens tredje bog om den borgerlige retspleje, og at bestemmelsen om afgiftsfrihed for sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær tilsvarende bør flyttes fra retsafgiftslovens kapitel 3 om bl.a. fogsedsager til retsafgiftslovens kapitel 1 om borgerlige retssager.

Begrundelsen for forslaget om at udvide den gældende bestemmelse om afgiftsfrihed for sager om fuldbyrdelse af forældreansvar og samvær til også at omfatte sager om barnets bopæl er, at der ved § 17 i forældreansvarsloven, jf. lov nr. 499 af 6. juni 2007, blev indført mulighed for, at der, når forældre har fælles forældremyndighed, kan træffes afgørelse om, hos hvem af forældrene barnet skal have bopæl. Sådanne afgørelser om barnets bopæl kan efter § 536, stk. 1, jf. § 478, stk. 1-3, i retsplejeloven sammen med aftaler om barnets bopæl danne grundlag for fuldbyrdelse. Ligesom anmodninger om fuldbyrdelse af afgørelser og aftaler om forældremyndighed bør også anmodninger om fuldbyrdelse af afgørelser og aftaler om barnets bopæl være afgiftsfri.

Nyaffattelsen af § 12, stk. 1, nr. 4 indebærer, at der ikke længere vil være afgiftsfrihed for sager om faderskab i medfør af denne bestemmelse. Sager om faderskab vil derimod være afgiftsfri efter den foreslåede § 12, stk. 1, nr. 3, som omfatter alle sager om familieretlige spørgsmål, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42, herunder også sager om faderskab, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 448.

Det bemærkes, at indholdet af § 536, stk. 1, i retsplejeloven med lovforslagets § 15, nr. 19 og 24, foreslås flyttet til § 456 q, stk. 1, uden ændringer af betydning for ovennævnte forslag.

Som konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 12, stk. 1, nr. 4, i retsafgiftsloven foreslås § 20, nr. 7, retsafgiftsloven ophævet, jf. lovforslagets § 16, nr. 3.

Der henvises til lovforslagets § 15, nr. 14, om ændring af § 448 i retsplejeloven og bemærkningerne hertil samt i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.

Til nr. 3

Efter § 20, nr. 7, i retsafgiftsloven er fagedforretninger vedrørende forældremyndighed og samvær afgiftsfri.

Det foreslås, at § 20, nr. 7, i retsafgiftsloven ophæves.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 16, nr. 2, hvorved bestemmelsen om afgiftsfrihed for sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed og samvær foreslås flyttet til retsafgiftsloven § 12, stk. 1, nr. 4, og udvides til også at omfatte sager om barnets bopæl.

Til nr. 4

§ 48 i retsafgiftsloven pålægger en afgift på 175 kr. for udskrifter m.v., der udfærdiges af retten. Som en undtagelse hertil fritager § 49 i retsafgiftsloven for afgiften efter § 48 i visse tilfælde.

Ifølge § 49, nr. 1, i retsafgiftsloven er bl.a. udskrifter m.v., der bestilles af en part i en sag til brug for denne, afgiftsfri, for så vidt sagen er afgiftsfri efter § 12, stk. 1, nr. 1-6, i retsafgiftsloven.

Som følge af, at fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær flyttes fra fogedretten til familieretten – og dermed fra reglerne om fogedforretninger til reglerne om behandlingen af civile retssager – foreslås det at flytte afgiftsfritagelsen for sådanne fuldbyrdelsesager fra § 20, nr. 7, i retsafgiftsloven til § 12, stk. 1, nr. 4, i retsafgiftsloven, jf. lovforslagets § 16, nr. 2 og 3.

I konsekvens heraf foreslås det at ændre henvisningen i § 49 i retsafgiftsloven til § 12, stk. 1, nr. 1-6, i retsafgiftsloven til en henvisning til § 12, stk. 1, nr. 1-3, 5 og 6, i retsafgiftsloven.

Det bemærkes, at efter den gældende § 49, nr. 2, i retsafgiftsloven er udskrifter m.v., der bestilles af en rekvirent af en fogedforretning til brug for denne afgiftsfri, når forretningen er afgiftsfri i medfør af § 20, nr. 1-6. Afgiftsfriheden efter § 49 omfatter derimod ikke udskrifter til brug for sager, der er afgiftsfri i medfør af § 20, nr. 7, der som nævnt foreslås flyttet til § 12, stk. 1, nr. 4. Som følge heraf foreslås der ikke nogen henvisning i § 49 til det nye § 12, stk. 1, nr. 4.

Til nr. 5

§ 50 i retsafgiftsloven pålægger retsafgift for ankesager. Som en undtagelse hertil fritager § 51 i retsafgiftsloven for afgiften efter § 50 i visse tilfælde.

Ifølge § 51, stk. 1, i retsafgiftsloven er bl.a. anke af de sager, der er nævnt i § 12, stk. 1, nr. 1-6 og 8, i retsafgiftsloven, afgiftsfri.

Som følge af at fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær flyttes fra fogedretten til familieretten – og dermed fra reglerne om fogedforretninger til reglerne om behandlingen af civile retssager – foreslås det at flytte afgiftsfritagelsen for sådanne fuldbyrdelsesager fra § 20, nr. 7, i retsafgiftsloven til et nyt § 12, stk. 1, nr. 4, i retsafgiftsloven, jf. lovforslagets § 16, nr. 2 og 3.

Som konsekvens heraf foreslås det at ændre henvisningen i § 51, stk. 1, i retsplejeloven til § 12, stk. 1, nr. 1-6 og 8, i retsplejeloven til en henvisning til § 12, stk. 1-3, 5, 6 og 8, i retsplejeloven.

Det bemærkes, at appel af de sager, der er omfattet af den i lovforslagets § 16, nr. 2, foreslåede § 12, stk. 1, nr. 4, i retsplejeloven i givet fald vil skulle ske ved kære, og at der allerede derfor ikke er behov for i § 51, stk. 1, i retsafgiftsloven at henvise til den i lovforslagets § 16, nr. 2, foreslåede § 12, stk. 1, nr. 4.

Til nr. 6

§ 54 i retsafgiftsloven pålægger retsafgift for kæresager. Som en undtagelse hertil fritager § 55 i retsafgiftsloven for afgiften efter § 54 i visse tilfælde.

Ifølge § 55, nr. 1, i retsafgiftsloven er bl.a. kære iværksat af parter i en sag, der er fritaget for afgift i medfør af § 12, stk. 1, nr. 1-8, i retsafgiftsloven, afgiftsfri.

Som følge af, at fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær flyttes fra fogedretten til familieretten – og dermed fra reglerne om fogedforretninger til reglerne om behandlingen af civile retssager – foreslås det med lovforslagets § 16, nr. 2 og 3, at flytte afgiftsfritagelsen for sådanne fuldbyrdelsesager fra § 20, nr. 7, i retsafgiftsloven til § 12, stk. 1, nr. 4, i retsafgiftsloven.

I konsekvens heraf foreslås det at ændre henvisningen i § 55, nr. 1, i retsafgiftsloven til § 12, stk. 1, nr. 1-8, til en henvisning til § 12, stk. 1-3 og 5-8.

Til § 17

Til nr. 1 og 2

Værgemålsloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen.

For så vidt angår bestemmelser, hvor Statsforvaltningen nævnes, drejer det sig efter § 13, stk. 2, § 14 og § 16, stk. 2, om Statsforvaltningens kompetencer efter værgemålsloven, efter § 13, stk. 4, om klageadgang, efter §§ 17-19 om Statsforvaltningens behandling af sager, og efter § 21, stk. 4, og § 22 om indbringelse af Statsforvaltningens afgørelse for retten. Det drejer sig endvidere om bestemmelser i § 28 om Statsforvaltningens tilsyn med værger, i § 30 om justitsministerens hjemmel til at fastsætte regler om, at Statsforvaltningen skal godkende værgens økonomiske dispositioner, i § 32 om vederlag til værger og i § 39 om Statsforvaltningens godkendelse af formueforbrug. Endelig drejer det sig efter §§ 42 og 43 om Statsforvaltningens rolle i forhold til umyndiges selvstændige rådighed og næring og efter § 50 om Statsforvaltningens beskikkelse af værger efter §§ 47 og 49.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager om værgemål efter værgemålsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til nr. 3

Statsforvaltningens afgørelser efter værgemålsloven kan i dag påklages til Civilstyrelsen. Det drejer sig bl.a. om afgørelser om værgebeskikkelse, jf. værgemålslovens § 14, værgevederlag, jf. § 32, og forbrug af formue tilhørende personen under værgemål, jf. § 39. Denne adgang til administrativ prøvelse af statsforvaltningens afgørelser har imidlertid ikke hjemmel i værgemålsloven. Adgangen til administrativ prøvelse følger af praksis.

Det følger af værgemålslovens § 21, stk. 1, at Statsforvaltningen eller retten kan træffe en foreløbig afgørelse om værgemål, hvis betingelserne i §§ 5 eller 7 skønnes opfyldte, og

der er et øjeblikkeligt behov herfor. Under samme betingelser kan retten træffe en foreløbig afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne efter § 6. Statsforvaltningen eller retten beskikker samtidig en foreløbig værge for den pågældende.

Foreløbige afgørelser om værgemål efter værgemålslovens § 21 kan indbringes for retten, jf. § 21, stk. 4.

Efter værgemålslovens § 22, stk. 1, kan Statsforvaltningens afgørelse efter §§ 5 eller 7-10 inden fire uger efter, at der er givet meddelelse om afgørelsen, indbringes for retten.

Statsforvaltningens adgang til at træffe afgørelser efter værgemålsloven, herunder efter §§ 21 og 22 foreslås overført til familieretten, jf. lovforslagets § 17, nr. 1.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse om klageadgang. Det foreslås samtidig, at der indsættes en overskrift, der beskriver, at der er tale om klage over øvrige værgemålsafgørelser.

Det foreslås med bestemmelsen i § 22 a, 1. pkt., at Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven, kan påklages til Civilstyrelsen.

Det foreslås herved, at Civilstyrelsen opretholdes som klageinstans, således at Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven kan påklages til Civilstyrelsen.

Da afgørelser efter §§ 21 og 22 fortsat skal kunne indbringes for retten, foreslås det med det foreslåede § 22 a, 2. pkt., at klageadgangen efter det foreslåede 1. pkt. ikke skal gælde de nævnte afgørelser efter værgemålslovens §§ 21 og 22. Disse afgørelser kan således fortsat ikke påklages til Civilstyrelsen, men kan inden for de nævnte frister indbringes for domstolene.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til nr. 4

Det følger af § 25, stk. 2, 2. pkt., i værgemålsloven, at forældre som værger for et barn kan anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling. Bestemmelsen henviser til § 2, stk. 3, i lov om forældremyndighed og samvær, der har samme indhold som § 25, stk. 2, 2. pkt., i værgemålsloven.

Lov om forældremyndighed og samvær blev med virkning fra den 1. oktober 2007 ophævet ved ikrafttrædelsen af forældreansvarsloven. § 2, stk. 3, i lov om forældremyndighed og samvær er videreført i § 2, stk. 3, i forældreansvarsloven uden indholdsmæssige ændringer.

Det foreslås derfor, at henvisningen i § 25, stk. 2, 2. pkt., i værgemålsloven til § 2, stk. 3, i lov om forældremyndighed og samvær ændres til en henvisning til § 2, stk. 3, i forældreansvarsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til § 18

Til nr. 1

Ægtefælleskifteloven indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen. Det drejer det sig om § 10, hvorefter en anmodning om bistand til deling af et fællesbo tidligst kan indgives, når der er indgivet anmodning til Statsforvaltningen om separation eller skilsmisse eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse. Det drejer sig endvidere efter § 66, stk. 1, om, at sager om enkelttvister, der opstår under privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver, tidligst kan anlægges, når der er indgivet anmodning til Statsforvaltningen om separation eller skilsmisse eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter anmodninger om separation eller skilsmisse indgives til Familieretshuset efter ægteskabsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til nr. 2

Ægtefælleskifteloven indeholder regler om skifterettens behandling af sager om deling af ægtefællers fællesbo efter separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab. Sager efter loven behandles om udgangspunkt af skifteretten.

Efter § 10 i ægtefælleskifteloven kan der tidligst indgives anmodning til skifteretten om bistand til deling af et fællesbo, når der er indgivet anmodning til Statsforvaltningen om separation eller skilsmisse, eller der er anlagt sag om omstødelse af ægteskab.

Det foreslås, at § 10 i ægtefælleskifteloven ændres således, at der i bestemmelsen ikke henvises til anlæggelse af sag om omstødelse af ægteskab, men til indgivelse til Familieretshuset af anmodning om omstødelse af ægteskab. Det bemærkes hertil, at med den i lovforslagets § 18, nr. 1, foreslåede ændring af § 10 i ægtefælleskifteloven foreslås det, at anmodningen skal indgives til Familieretshuset fremfor Statsforvaltningen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 23, foreslåede § 58 a, stk. 2, ægteskabsloven. Efter den i lovforslagets § 2, nr. 26, foreslåede § 58 d, stk. 2, i ægteskabsloven indgi-

ves anmodning om omstødelse af ægteskab til Familierets-
huset.

Til § 19

Til nr. 1

§ 37, stk. 2 og 3, i arveloven regulerer Statsforvaltningens adgang til at anmode skifteretten om, at den længstlevende ægtefælle skal udbetale henstandsarv.

Det foreslås, at § 37, stk. 2 og 3, ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager efter § 37, stk. 2 og 3 i arveloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til nr. 2

Efter § 53, stk. 1, i arveloven kan en arvelader ved testamente bestemme, at en livsarvings tvangsarv helt eller delvis skal båndlægges, når arveladeren finder, at dette er bedst for livsarvingen. Båndlæggelse kan dog kun ske for tiden, indtil livsarvingen fylder 25 år.

Er arven af ringe værdi, kan justitsministeren eller den, justitsministeren bemyndiger dertil, fritage for opfyldelse af arveladerens bestemmelse om båndlæggelse, jf. § 53, stk. 2.

Efter § 56 i arveloven kan justitsministeren eller den, justitsministeren bemyndiger dertil, tillade, at båndlagt arv frigives, når 1) det er en velfærdssag for arvingen, 2) arven er af ringe værdi eller 3) det er åbenbart, at båndlæggelsen ikke længere tjener et rimeligt formål.

Indeholder et testamente bestemmelser om udbetaling af den båndlagte arv til et bestemt tidspunkt eller ved bestemte begivenheders indtræden, foretages udbetalingen af forvaltningsafdelingen. Afhænger det derimod af et skøn, om testamentets betingelser er opfyldte, kan udbetaling kun ske efter bestemmelse af justitsministeren eller den, justitsministeren bemyndiger dertil, jf. § 57 i arveloven.

Det følger af Civilstyrelsens cirkulæreskrivelse af 21. december 2007 om båndlagt arv, pkt. 2.1, at afgørelse om fritagelse, frigivelse og udbetaling af båndlagt arv i medfør af § 53, stk. 2, § 56 og § 57, 2. pkt., i arveloven træffes af Statsforvaltningen på det sted, hvor arvingen er bosat.

Statsforvaltningens afgørelser efter § 53, stk. 2, og §§ 56 og 57 i arveloven kan i dag indbringes for Civilstyrelsen, jf. pkt. 2.4 i cirkulæreskrivelsen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt,

hvorefter Familieretshuset behandler sager efter § 53, stk. 2, og §§ 56 og 57 i arveloven. Denne overførsel af opgaver sker ved en ændring af Civilstyrelsens cirkulæreskrivelse af 21. december 2007 om båndlagt arv.

Det foreslås med bestemmelsen i § 58 a, at Familieretshusets afgørelser efter § 53, stk. 2, og §§ 56 og 57 i arveloven kan påklages til Civilstyrelsen.

Det foreslås herved, at Civilstyrelsen opretholdes som klageinstans, således at Familieretshusets afgørelser efter arvelovens § 52, stk. 2, og §§ 56 og 57 kan påklages til Civilstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til nr. 3

§ 68, stk. 2, i arveloven regulerer krav om Statsforvaltningens samtykke til, at en arvelader, der er umyndig, forpligter sig til ikke at oprette eller tilbagekalde et testamente.

Det foreslås, at § 68, stk. 2, i arveloven ændres således, at der i bestemmelsen henvises til Familieretshuset i stedet for Statsforvaltningen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager efter § 68, stk. 2 i arveloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til nr. 4

Det følger af § 68, stk. 1, i arveloven, at en arvelader kan forpligte sig til ikke at oprette eller tilbagekalde et testamente.

Erklæringen efter stk. 1 skal afgives i overensstemmelse med reglerne om oprettelse af testamente. Er arveladeren umyndig, kræves værgens og Statsforvaltningens samtykke, jf. § 68, stk. 2, i arveloven.

Statsforvaltningens afgørelser efter § 68, stk. 2, 2. pkt., i arveloven kan i dag påklages til Civilstyrelsen. Denne adgang til administrativ prøvelse af Statsforvaltningens afgørelser har imidlertid ikke hjemmel i arveloven.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager efter arvelovens § 68, stk. 2, jf. den i lovforslagets § 19, nr. 3, foreslåede ændring af § 68, stk. 2.

Det foreslås med bestemmelsen i § 68, stk. 3, at Familieretshusets afgørelser efter § 68, stk. 2, kan påklages til Civilstyrelsen.

Det foreslås herved, at Civilstyrelsen opretholdes som klageinstans, således at Familieretshusets afgørelser efter arveovens § 68, stk. 2, kan påklages til Civilstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til § 20

Til nr. 1

Lov om fremtidsfuldmagter indeholder en række bestemmelser, der vedrører Statsforvaltningen.

Bestemmelserne i § 4, stk. 1, 3 og 4, § 5, stk. 2, § 6, stk. 1-3, og § 7, stk. 1 og 3, i lov om fremtidsfuldmagter vedrører således Statsforvaltningens ikraftsættelse af en fremtidsfuldmagt og Statsforvaltningens behandling af en anmodning herom, og § 8, stk. 2 og 3, bemyndigelse til at justitsministeren kan fastsætte regler om visse forhold i denne forbindelse. Derudover indeholder § 21 bestemmelser om Statsforvaltningens tilsyn med en fremtidsfuldmægtig. Endelig indeholder § 22, stk. 3, og §§ 23, 26 og 27 bestemmelser om Statsforvaltningens behandling af en anmodning om tilbagekaldelse, ændring og ophør af en fremtidsfuldmagt, og § 28 bemyndigelse til at justitsministeren kan fastsætte regler om visse forhold i denne forbindelse. Klage over Statsforvaltningens afgørelser er reguleret i § 29, stk. 1.

Det foreslås, at ovennævnte bestemmelser ændres således, at der i bestemmelserne henvises til Familieretshuset i stedet for Statsforvaltningen.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter Familieretshuset behandler sager om fremtidsfuldmagter efter lov om fremtidsfuldmagter.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.5.

Til § 21

Til nr. 1

Statsforvaltningen meddeler efter § 10 i lov om tillæg til strandingsloven eneret til bjærgning af samlinger af genstande, der er fjernede fra det skib, og som befinder sig på havbunden.

Det foreslås, at der overalt i lov om tillæg til strandingsloven foretages ændringer, således at Statsforvaltningen ændres til Rigspolitiet.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at Rigspolitiet foreslås at varetage opgaverne efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 22

Til nr. 1

Efter § 1, stk. 3, i midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m. godkender Statsforvaltningen det sted, hvor en auktion, der er omfattet af loven, skal finde sted. Efter § 2, stk. 1, 2. pkt., i loven skal der ved en auktion omfattet af loven føres en protokol. Protokollen autoriseres af Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 1, stk. 3, i midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m. ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at Justitsministeriet varetager opgaven med at godkende auktionssteder.

Det foreslås endvidere, at § 2, stk. 1, 2. pkt., ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at Justitsministeriet autoriserer auktionsprotokoller efter § 2, stk. 1, 2. pkt., i midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.v.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt. Da de nævnte opgaver mest naturligt varetages af Justitsministeriet, foreslås det, at Justitsministeriet varetager opgaverne efter § 1, stk. 3, og § 2, stk. 1, 2. pkt., i midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.v.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 23

Til nr. 1

Statsforvaltningen varetager en række opgaver efter strandingsloven. Der er tale om afgørelse af klager over politidirektørens fastsættelse af erstatning og betaling for privates bistand i forbindelse med strandinger, jf. § 3, stk. 5, afgørelse ved meningsulighed om bistand til bjærgning, jf. § 8, 2. pkt., godkendelse af auktion over bjærget gods og betingelserne herfor, jf. § 11, 1. pkt., afgørelse af hvorvidt en person er legitimeret til at få udleveret gods, der er bjærget på statens forstrande, jf. § 12, stk. 2, 1. pkt., afgørelse af fordelingen af omkostninger ved bjærgning mellem bjærgerne og forstrandsejeren, jf. § 13, stk. 2, og afgørelse af tvist om vederlag til strandfogeden ved bjærgning, jf. § 18. Det er endvidere efter § 13, stk. 1, Statsforvaltningen som stævnes vedrørende bjærgeløn, hvis der ikke er nogen ejer af det bjærgede gods, og forstrandsretten tilhører staten.

Det foreslås, at ovenstående bestemmelser ændres således, at det fremgår af bestemmelserne, at de nævnte opgaver varetages af Rigspolitiet.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Rigspolitiet varetager ovennævnte opgaver efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til nr. 2

I § 12, stk. 2, 2. pkt., i strandingsloven henvises i forbindelse med visse udleveringer af bjærget gods til, at der skal ske fradrag af omkostninger m.v., som afgjort af Statsforvaltningen efter § 13 i strandingsloven.

Det foreslås, at § 12, stk. 2, 2. pkt., i strandingsloven ændres således, at der henvises til Rigspolitiets afgørelse efter § 13 i strandingsloven.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Rigspolitiet varetager Statsforvaltningens opgaver efter strandingslovgivningen, herunder træffer afgørelse efter lovens § 13 i strandingsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 24

Til nr. 1

Statsforvaltningen træffer efter § 1 i forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium afgørelse om salarium til Strandings-Commissionairer for deres arbejde i forbindelse med strandinger. Af §§ 3-5 i forordningen fremgår nærmere bestemmelser om fastsættelsen af størrelsen af salarieret.

Det foreslås, at de ovennævnte bestemmelser i forordning ang. Strandings-Commissionaires Salararium ændres, således at det fremgår, at salarieret fastsættes af Rigspolitiet.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslag til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Rigspolitiet varetager opgaverne efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til nr. 2

§ 2 i forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium regulerer muligheden for at tilstå salarium efter forordningen uden afgørelse fra Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 2 i forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium ændres, således at der henvises til, at det er Rigspolitiet, som træffer afgørelse om salarium efter forordningen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslag til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Rigspolitiet varetager opgaverne efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 25

Til nr. 1

Statsforvaltningen varetager en række opgaver efter forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. Der er tale om opgaver vedrørende anmeldelse af bjærgning af vrug m.v., jf. §§ 2 og 7, anmeldelse af bjærget gods m.v., jf. § 2, og bestemmelser i forbindelse med at ejeren selv foretager bjærgningen, jf. § 6.

Det foreslås, at ovenstående bestemmelser ændres således, at det fremgår, at de nævnte opgaver varetages af Rigspolitiet.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslag til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at Rigspolitiet foreslås at varetage opgaverne efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til nr. 2

Statsforvaltningen fastsætter efter § 2, 3. pkt., i forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. nærmere betingelser, herunder særligt om perioden for bjærgning omfattet af forordningen.

Det foreslås, at § 2, 3. pkt., i forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. ændres, således at der henvises til, at det er Rigspolitiet, som fastsætter nærmere betingelser efter forordningen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Rigspolitiet varetager opgaverne efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til nr. 3

Statsforvaltningen foretager efter § 4 i forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. gennemsyn og approbation af betingelser for auktion over bjærget gods og bestemmer, hvad der skal ske med genstande, som ikke er egnede til auktion.

Det foreslås, at § 4, 2. pkt., i forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v. ændres, således at der henvises til, at det er Rigspolitiet, som varetager opgaverne i forbindelse med auktion efter forordningen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt,

og at det foreslås, at Rigspolitiet varetager opgaverne efter strandingslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 26

Til nr. 1

Det fremgår af § 15, stk. 2, i børnetilskudsloven, at særlige bidrag efter børnebidragsloven kan udbetales forskudsvis af Udbetaling Danmark, når betingelserne i § 12 i børnetilskudsloven er opfyldte. Der kan dog kun ske forskudsvis udbetaling inden for den grænse, som Statsforvaltningen fastsætter.

Det foreslås, at § 15, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at der kan ske forskudsvis udbetaling inden for den grænse, som Familieretshuset eller familieretten fastsætter.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om særlige bidrag efter børnebidragsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 27

Til nr. 1

Det fremgår af § 11, stk. 1, i funktionærloven, at mæglingsemænd efter funktionærlovens § 10 beskikkes af direktøren for Statsforvaltningen uden for København og Frederiksberg.

Det foreslås, at § 11, stk. 1, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at beskikkelse foretages af Arbejdsretten.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til lov om Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Arbejdsretten varetager opgaven med beskikkelse af mæglingsemænd efter funktionærloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 28

Til nr. 1

Efter § 40, stk. 1, i udstykningsloven kan Statsforvaltningen, når der foreligger særlige omstændigheder, træffe beslutning om, at omkostningerne ved en skelforretning helt eller delvist skal betales af staten. Der er med hjemmel i § 40, stk. 1, fastsat nærmere regler i § 11 i bekendtgørelse nr. 1084 af 17. september 2010 om skelforretninger om, hvornår Stats-

forvaltningen kan træffe beslutning efter § 40, stk. 1, i udstykningsloven.

Det foreslås, at § 40, stk. 1, i udstykningsloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at det er Geodatastyrelsen, der kan træffe afgørelse om, at omkostningerne ved en skelforretning afholdes helt eller delvist af statskassen.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshuset foreslås nedlagt, og at det foreslås, at Geodatastyrelsen varetager opgaven efter § 40, stk. 1, i udstykningsloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til nr. 2

Det fremgår af § 40, stk. 2, i udstykningsloven, at Statsforvaltningens afgørelse efter § 40, stk. 1, i udstykningsloven af, hvorvidt omkostningerne ved en skelforretning skal afholdes helt eller delvist af statskassen, kan påklages til matrikelmyndigheden.

Bestemmelsen foreslås affattet således, at Geodatastyrelsens beslutning efter § 40, stk. 1, kan påklages til energi-, forsynings- og klimaministerens.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med lovforslagets § 28, nr. 1, foreslås, at det er Geodatastyrelsen, som træffer afgørelse efter § 40, stk. 1, i udstykningsloven. Der foretages endvidere en ændring i kompetencen til at tage stilling til klager, således at denne tillægges energi-, forsynings- og klimaministerens. Dette er udtryk for den almindelige retsgrundsætning, hvorefter der kan klages over en underordnet myndighed til en overordnede myndighed inden for samme myndighedshierarki.

Til § 29

Til nr. 1

Efter § 1 a, stk. 4, i masteloven kan erhvervsministeren efter forhandling med økonomi- og indenrigsministeren fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation med Statsforvaltningen i forbindelse med Statsforvaltningens opgaver efter masteloven skal ske digitalt. Efter § 1 b, stk. 2, i masteloven er der tilsvarende mulighed for, at der kan fastsættes regler om, at Statsforvaltningen kan udstede afgørelser m.v. uden underskrift, med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet.

Det foreslås, at § 1 a, stk. 4, og § 1 b, stk. 2, i masteloven ændres således, at det fremgår af bestemmelserne, at muligheden for at udstede regler om digital kommunikation og udstedelse af afgørelser uden underskrift m.v. vedrører energi-, forsynings- og klimaministerens opgaver efter masteloven.

De foreslåede ændringer er begrundet i, at opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter masteloven, der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.

Til nr. 2-4

Efter § 23, stk. 1, i masteloven kan bygningsmyndighedens afgørelser efter § 3, stk. 1, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, i masteloven påklages til Statsforvaltningen. Der er i § 23, stk. 2-4, i masteloven fastsat nærmere regler om Statsforvaltningens behandling af disse sager. Det fremgår af § 23, stk. 5, i masteloven, at Statsforvaltningens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Det foreslås, at der foretages en række ændringer af § 23 i masteloven, således at det fremgår, at klagemyndigheden for bygningsmyndighedernes afgørelser efter § 3, stk. 1, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, i masteloven er energi-, forsynings- og klimaministeren.

De foreslåede ændringer er begrundet i, at opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter masteloven, der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til energi-, forsynings- og klimaministeren.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.

Til § 30

Til nr. 1

Der er i hvert stift etableret en stiftsøvrighed, som efter § 9 a, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, består af stiftets biskop og stiftamtmanden. Af § 9 a, stk. 2, fremgår, at stiftamtmanden er direktøren for Statsforvaltningen. Det fremgår endvidere, at direktøren for Statsforvaltningen kan delegeres sin kompetence som stiftamtmand til medarbejdere på kontorchefniveau eller derover og i den forbindelse bestemme, at en person, der varetager stiftsøvrighedskompetence efter delegation, kan oppebære titlen af stiftamtmand.

Stiftsøvrigheden varetager forskellige opgaver vedrørende juridisk tilsyn med menighedsråd og provstiuvalg samt godkendelse af visse menighedsrådsbeslutninger om bygningsarbejder på kirker og kirkegårde. Stiftsøvrigheden er sammensat således, at staten og folkekirken er repræsenteret som ligeværdige parter.

Det foreslås, at § 9 a, stk. 2, ændres således, at direktøren for Ankestyrelsen er stiftamtmand og dermed medlem af stiftsøvrigheden. Det foreslås endvidere, at direktøren for Ankestyrelsen kan delegeres sin stiftsøvrighedskompetence til medarbejdere i Ankestyrelsen på ankechefsniveau eller derover.

De foreslåede ændringer er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter hvervet som stiftamtmand, for så vidt angår medlemskab af stiftsøvrigheden, foreslås varetaget af direktøren for Ankestyrelsen. Stiftsøvrigheden bliver således fortsat sammensat sådan, at både staten og folkekirken er repræsenterede som ligeværdige parter. Sammensætningen sikrer samtidig, at biskoppen har en sparringspartner med økonomiske, juridiske og administrative kompetencer på højeste niveau, og at der ved varetagelsen af stiftsøvrighedens opgaver kan tages de nødvendige hensyn til både statens og folkekirkens interesser.

Det findes endvidere hensigtsmæssigt, at direktøren for Ankestyrelsen i lighed med direktøren for Statsforvaltningen efter gældende ret kan delegeres sin stiftsøvrighedskompetence til medarbejdere på ankechefniveau eller derover. Ligesom direktøren for Ankestyrelsen kan bestemme, at en person, der varetager stiftsøvrighedskompetencen efter delegation, kan oppebære titlen som stiftamtmand.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 31

Til nr. 1

Hegnsloven regulerer spørgsmål om nabohegn og finder anvendelse på fælleshegn i skel og egne hegn langs skel, men ikke indre hegn, som f.eks. læhegn, der ikke står langs skel. Tvister om hegn omfattet af hegnsloven afgøres af det kommunale hegnsyn.

Efter hegnslovens § 46 kan hegnsynet afkræve sagens parter et vederlag. Hegnsynets vederlag fremgår af bekendtgørelse nr. 570 af 28. maj 2018 om vederlag til hegnsynet og vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven (herefter vederlagsbekendtgørelsen).

Efter hegnslovens § 46, stk. 4, kan Statsforvaltningen bevilge en part fritagelse for at betale sagens omkostninger ved hegnsynet, hvis partens økonomiske forhold samt sagens vigtighed og begrundethed giver grundlag for det. Sagens omkostninger afholdes i givet fald af statskassen.

Som følge af den foreslåede nedlæggelse af Statsforvaltningen pr. 1. april 2019 hjemtages den opgave, som Statsforvaltningen varetager efter hegnsloven, til Miljø- og Fødevarerministeriet.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen i hegnslovens § 46, stk. 4, til at bevilge en part fritagelse for at betale sagens omkostninger for hegnsynet, tilpasses således, at opgaven fremover varetages af miljø- og fødevarerministeren. Ændringen indebærer, at det pr. 1. april 2019 vil være miljø- og fødevarerministeren, der træffer afgørelse om at bevilge en part fritagelse for at betale sagens omkostninger ved hegnsynet, og dermed at omkostningerne i stedet afholdes af statskassen.

Det er hensigten, at den konkrete opgavevaretagelse vil blive henlagt til Landbrugsstyrelsen, som allerede i dag varetager visse af Miljø- og Fødevareministeriets opgaver efter hegnsloven, jf. § 5, stk. 1, nr. 18, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 32

Til nr. 1

Statsforvaltningen varetager efter lov om anvendelse af om tvang i psykiatrien en række opgaver på det psykiatriske område.

For så vidt angår patientrådgivere, drejer det sig om antagelse af patientrådgivere, jf. § 25, stk. 1, behandling af klage over afslag på beskikkelse af en bestemt patientrådgiver, jf. § 25, stk. 3, og beskikkelse af en anden person som patientrådgiver end de af Statsforvaltningen antagne patientrådgivere, jf. § 25, stk. 4.

For så vidt angår Det Psykiatriske Patientklagenævn varetager Statsforvaltningen sekretariatsbetjeningen og afholder udgifterne til nævnets virksomhed, jf. § 34, stk. 3. Det er derudover efter § 34, stk. 1 og 2, i lov om tvang i psykiatrien direktøren for Statsforvaltningen, eller den direktøren bemyndiger dertil, der er formand for Det Psykiatriske Patientklagenævn. §§ 24 og 35-39 i lov om tvang i psykiatrien indeholder endvidere henvisning til, at Det Psykiatriske Patientklagenævn er placeret i Statsforvaltningen.

Det foreslås, at der overalt i lov om tvang i psykiatrien foretages ændringer, således at Statsforvaltningen ændres til Nævnenes Hus. Det foreslås dermed også, at formanden for Det Psykiatriske Patientklagenævn er direktøren for Nævnenes Hus eller den, som direktøren bemyndiger dertil.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at opgaverne vedrørende patientrådgivere i psykiatrien og Det Psykiatriske Patientklagenævn, der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Nævnenes Hus.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.

Til § 33

Til nr. 1-3

§ 6 a i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. vedrører situationer, hvor en sundhedsperson, som er ansvarlig for behandling med assisteret reproduktion af en person med bopæl i Danmark, er i tvivl om kvindens eller parrets evne til at drage fornøden omsorg for et barn. Efter § 6 a, stk. 1, skal sundhedspersonen i disse tilfælde med samtykke fra den involverede kvinde eller parret indsende oplysninger om sagen til

Statsforvaltningen med anmodning om, at Statsforvaltningen træffer afgørelse efter § 6 a, stk. 2. Hvis kvinden eller parret ikke ønsker at give samtykke, skal sundhedspersonen afvise at indlede behandling med assisteret reproduktion. Statsforvaltningen træffer efter § 6 a, stk. 2, afgørelse om, hvorvidt behandling med assisteret reproduktion kan iværksættes. Statsforvaltningen kan efter bestemmelsen inddrage anden sagkundskab i vurderingen af kvindens eller parrets forældreegnethed. Dette kan eksempelvis være den enlige kvindes eller parrets praktiserende læge eller sociale myndigheder. Hvis den enlige kvinde eller parret ikke samtykker, skal Statsforvaltningen afvise, at der kan indledes behandling med assisteret reproduktion.

Statsforvaltningens afgørelse i medfør af § 6 a, stk. 2, kan inden fire uger efter meddelelsen til den enlige kvinde eller parret påklages til Ankestyrelsen. Statsforvaltningen skal vejlede parret om klagemuligheden til Ankestyrelsen.

Det foreslås, at Statsforvaltningen i § 6 a, stk. 1 og 2, ændres til regionsrådene.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås derfor, at de opgaver, som Statsforvaltningen hidtil har varetaget efter lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., fremover varetages af regionsrådene med mulighed for samarbejde med et eller flere regionsråd. De foreslåede ændringer medfører ikke ændringer af vurderingen af, hvorvidt behandling med assisteret reproduktion kan iværksættes i sager omfattet af § 6 a, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 34

Til nr. 1

Det fremgår af § 84, stk. 2, 1. pkt., i byfornyelsesloven, at formanden og de øvrige medlemmer af byfornyelsesnævnet udpeges af direktøren for Statsforvaltningen.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 84, stk. 2, 1. pkt., i byfornyelsesloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at udpegningen foretages af Erhvervsministeriet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at opgaven med udpegning, som tidligere blev varetaget af direktøren for Statsforvaltningen, er overgået til Erhvervsministeriet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger punkt 3.7.

Til nr. 2

Det fremgår af § 86 i byfornyelsesloven, at Statsforvaltningen skal stille lokaler og medhjælp til rådighed for byfornyelsesnævnet. Statsforvaltningen skal endvidere afholde nævnets udgifter, herunder udgifter til vederlag.

Det foreslås, at § 86 i byfornyelsesloven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at opgaverne vedrørende byfornyelsesnævnet, som tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Erhvervsministeriet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger punkt 3.6.

Til § 35

Til nr. 1 og 2

Det fremgår af § 23, stk. 1, i byggeloven, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter byggeloven eller efter regler udstedt i medfør af byggeloven med visse undtagelser kan påklages til Statsforvaltningen, for så vidt angår retlige spørgsmål. Det fremgår videre af § 23, stk. 2, 2. pkt., at Statsforvaltningens afgørelse i en klagesag ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Af § 24, stk. 1, fremgår, at klage til Statsforvaltningen over kommunalbestyrelsens afgørelse skal indgives inden fire uger fra den dag, hvor afgørelsen er meddelt.

Det foreslås, at Statsforvaltningen i § 23, stk. 1 og 2, og § 24, stk. 1, ændres til Nævnenes Hus.

De foreslåede ændringer er begrundede i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter byggeloven og efter regler udstedt i medfør af byggeloven kan påklages til Nævnenes Hus. De foreslåede ændringer medfører ikke ændringer af de materielle kriterier for klageinstansens vurdering af klager efter byggelovens § 23, stk. 1. Der er alene tale om en organisatorisk ændring. Der foreslås ligeledes ikke ændringer i, i hvilket omfang kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 36

Til nr. 1

Efter § 96 i almenlejeloven skal der i kommuner med almene boliger nedsættes et eller flere beboerklagenævn, der kan afgøre tvister efter almenlejeloven. Det fremgår af § 97, stk. 1, at et beboerklagenævn består af en formand og to andre medlemmer. Efter § 97, stk. 2, beskikkes formanden af direktøren for Statsforvaltningen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Det foreslås, at § 97, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at formanden for et beboerklagenævn beskikkes af Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås derfor, at kompetencen til at beskikke formanden for beboerklagenævnet overføres til Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, der er ressortministerium for almenleje-

loven. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet påregner at delegere sin beføjelse efter den foreslåede bestemmelse til Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 37

Til nr. 1

Efter § 35 i boligreguleringsloven skal der i alle kommuner nedsættes et eller flere huslejenævn, der kan afgøre tvister efter boligreguleringsloven og lejeloven. Det fremgår af § 36, stk. 1, at et huslejenævn består af en formand og to andre medlemmer. Efter § 36, stk. 2, beskikkes formanden af direktøren for Statsforvaltningen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Det foreslås, at § 36, stk. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at formanden for et huslejenævn beskikkes af Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt. Det foreslås derfor, at kompetencen til at beskikke formanden for huslejenævnet overføres til Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, der er ressortministerium for boligreguleringsloven. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet påregner at delegere sin beføjelse efter den foreslåede bestemmelse til Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Til § 38

Til nr. 1

Det fremgår af § 46, stk. 1, i udlændingeloven, at afgørelse efter loven med visse undtagelser træffes af Udlændingestyrelsen. Undtaget fra Udlændingestyrelsens afgørelseskompetence er bl.a. afgørelser efter § 56 a, stk. 1-4, om udpegning af en personlig repræsentant for uledsagede mindreårige udlændinge, der træffes af Statsforvaltningen.

Det foreslås, at henvisningen til bestemmelserne om udpegning af en personlig repræsentant for uledsagede mindreårige udlændinge udvides til også at omfatte § 56 a, stk. 5.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at der med lovforslagets § 38, nr. 5, foreslås indsat en ny bestemmelse som stk. 4 i § 56 a, hvorefter § 56 a, stk. 4-11, bliver § 56 a, stk. 5-12. Den i lovforslagets § 38, nr. 5, foreslåede § 56 a, stk. 4, vedrører udpegningen af personlige repræsentanter for uledsagede mindreårige udlændinge, og der bør derfor i § 46, stk. 1, også henvises til denne nye bestemmelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

Det fremgår af § 56 a, stk. 1, i udlændingeloven, at der, medmindre ganske særlige grunde taler derimod, udpeges en personlig repræsentant for en uledsaget mindreårig udlænding, som opholder sig her i landet. Repræsentanten skal varetage den mindreåriges interesser. Det fremgår af § 56 a, stk. 1, 5. pkt., at repræsentanten udpeges af Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 56 a, stk. 1, 5. pkt., ophæves. Den foreslåede ændring er begrundet i, at reguleringen af kompetencen til at træffe afgørelse om udpegnings og ændring af udpegnings af en personlig repræsentant efter § 56 a, stk. 1 og 3, med lovforslagets § 38, nr. 5, foreslås samlet i en ny § 56 a, stk. 4. Der henvises til lovforslagets § 38, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3

Det fremgår af § 56 a, stk. 2, i udlændingeloven, at der, inden der træffes afgørelse om udpegnings af en repræsentant for en uledsaget mindreårig efter § 56 a, stk. 1, skal afholdes en samtale med barnet, hvis barnet er fyldt 12 år. Det fremgår videre, at samtalen kan undlades, hvis samtalen må antages at være til skade for barnet eller uden betydning for sagen. Endelig fremgår det, at hvis barnet er under 12 år, skal der afholdes en samtale, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Det foreslås, at det indsættes i § 56 a, stk. 2, som nyt punktum, at samtalen med barnet kan gennemføres af den organisation, der efter § 56 a, stk. 1, indstiller en person til hvervet som repræsentant for barnet.

Efter gældende praksis gennemføres samtalen efter § 56 a, stk. 2, af Dansk Røde Kors, som er godkendt af udlænding- og integrationsministeren til at indstille personer til hvervet som repræsentant efter § 56 a, stk. 1, for en uledsaget mindreårig udlænding. Dette er i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelsen, hvoraf fremgår, at samtalen i mange tilfælde mest hensigtsmæssigt vil kunne afholdes af og hos Dansk Røde Kors eller en anden organisation, der har indstillet personen til hvervet som repræsentant, da dette vil kunne fremskynde behandlingen af sager om udpegnings af en repræsentant, jf. Folketingstidende, 2002-03, tillæg A, side 408f. Det findes af lovtekniske og retssikkerhedsmæssige hensyn hensigtsmæssigt, at det fremgår af loven, at der er mulighed for, at den indstillende organisation, i dag Røde Kors, gennemfører samtalen med barnet.

Med den foreslåede bestemmelse gives der mulighed for, at den indstillende organisation kan afholde samtalen. Det er dog ikke et krav, og samtalen kan således, hvis det findes mest hensigtsmæssigt, afholdes af Familieretshuset eller familieretten.

Til nr. 4

Det fremgår af § 56 a, stk. 1, i udlændingeloven, at der, medmindre ganske særlige grunde taler derimod, udpeges en personlig repræsentant for en uledsaget mindreårig udlænding, som opholder sig her i landet. Statsforvaltningen kan efter § 56 a, stk. 3, ændre en afgørelse om udpegnings af en personlig repræsentant, hvis ændringen er bedst for barnet.

Det foreslås, at § 56 a, stk. 3, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om ændring af udpegnings af en personlig repræsentant.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om udpegnings af en personlig repræsentant og ændring heraf, jf. den i lovforslagets § 38, nr. 5, foreslåede § 56 a, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 5

Efter § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven træffer Statsforvaltningen afgørelse om udpegnings og ændring af udpegnings af en personlig repræsentant for en uledsaget mindreårig udlænding. Statsforvaltningen behandler sagerne efter bestemmelserne i udlændingeloven, forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper.

Det foreslås med bestemmelsen i § 56 a, stk. 4, 1. pkt., at anmodning om udpegnings eller ændring af udpegnings af en personlig repræsentant efter § 56 a, stk. 1 og 3, skal indgives til Familieretshuset, der behandler anmodningen efter bestemmelserne i Familieretshusloven.

Med bestemmelsen i § 56 a, stk. 4, 2. pkt., foreslås det, at det fastlægges efter bestemmelserne om visitation i kapitel 2 og bestemmelserne om behandling af sager i kapitel 8-10 i forslaget til Familieretshusloven, om afgørelse om udpegnings eller ændring af udpegnings af en personlig repræsentant træffes af Familieretshuset eller familieretten.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om udpegnings af en personlig repræsentant og ændring heraf. Hvorvidt en sag afsluttes eller afgøres af Familieretshuset eller familieretten, foreslås reguleret i §§ 5-7 og 26-28 i forslaget til Familieretshusloven.

Efter § 25, jf. § 5, i forslaget til Familieretshusloven er det Familieretshuset, der afslutter sagen, hvis der er tale om en enkel sag, når Familieretshuset modtager sagen.

Hvis der ikke er tale om en enkel sag, men sagen dog heller ikke indeholder så komplekse problemstillinger, at der er behov for tværfaglig og dybdegående sagsbehandling, visi-

teres sagen til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven. I sager, der visiteres til behandling efter § 6 i forslaget til Familieretshusloven, er det som udgangspunkt Familieretshuset, der efter § 26 i forslaget til Familieretshusloven træffer afgørelse, hvis parterne ikke under sagens forløb er nået til enighed. Efter § 27, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven er det dog familieretten, der træffer afgørelse, hvis sagen indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger.

Forslaget til Familieretshusloven indeholder den generelle regulering af Familieretshusets behandling af sager. Det drejer sig bl.a. om de ovennævnte bestemmelser om visitation af sager og den deraf følgende fordeling af afgørelseskompetencen mellem Familieretshuset og domstolene og bestemmelser om, at i sager, der afgøres af Familieretshuset, sørger Familieretshuset for oplysningen af sagerne og træffer afgørelse, jf. §§ 25 og 26 i forslaget til Familieretshusloven. Der henvises til bemærkningerne til de pågældende bestemmelser i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser skal også gælde for sager om udpegning og ændring af udpegningen af personlige repræsentanter efter § 56 a.

Forslaget indebærer endvidere, at bestemmelserne i udlændingeloven, forvaltningsloven og de almindelige forvaltningsretlige principper finder anvendelse sammen med bestemmelserne i forslaget til Familieretshusloven ved Familieretshusets behandling af sager efter § 56 a i udlændingeloven.

Den foreslåede bestemmelse medfører ikke indholdsmæssige ændringer, for så vidt angår udpegningen af personlige repræsentanter.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 6

Det fremgår af § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, at Statsforvaltningens afgørelse om udpegning eller ændring af udpegningen af en personlig repræsentant for uledsagede mindreårige udlændinge efter § 56 a, stk. 1 og 3, kan påklages til Ankestyrelsen. Det fremgår endvidere, at visse bestemmelser i retssikkerhedsloven finder anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sådanne klager.

Det foreslås, at Familieretshusets afgørelse om udpegning af en personlig repræsentant og afgørelse om ændring heraf efter § 56 a, stk. 1 og 3, kan påklages til familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 38, nr. 5, foreslåede nye bestemmelse i § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, hvorefter afgørelse om udpegning af en personlig repræsentant for uledsagede mindreårige udlændinge og afgørelse om ændring heraf træffes af enten Familieretshuset eller familieretten. Det foreslås samtidigt, at bestemmelserne om indbringelse af Familieretshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

etshusets afgørelser for familieretten fremgår samlet af kapitel 12 i forslaget til Familieretshusloven. Disse bestemmelser ændrer ikke ved, hvilke afgørelser der kan indbringes for familieretten i forhold til mulighederne for at påklage Statsforvaltningens afgørelser efter gældende ret. Der henvises i denne forbindelse til §§ 39-41 i forslaget til Familieretshusloven og bemærkningerne hertil.

Retsplejeloven, herunder navnligt kapitel 42, som foreslået ændret ved lovforslagets § 15, nr. 14, finder anvendelse ved familierettens behandling af en afgørelse truffet af Familieretshuset, som er indbragt for familieretten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 7

§ 56 a, stk. 5, i udlændingeloven indeholder en bemyndigelse til, at børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om behandling af sager efter § 56 a, stk. 1-4, om udpegning og ændring af udpegningen af en personlig repræsentant for en uledsaget mindreårig udlænding, herunder om klagers behandling.

Det foreslås, at henvisningen i § 56 a, stk. 5, der bliver stk. 6, udvides til også at omfatte stk. 5. Den foreslåede ændring er begrundet i, at der med lovforslagets § 38, nr. 5, foreslås indsat en ny bestemmelse som § 56 a, stk. 4. Ved den foreslåede indsættelse bliver den gældende § 56 a, stk. 4, til stk. 5. Idet den foreslåede bestemmelse i § 56 a, stk. 4, ligeledes omhandler udpegningen af personlige repræsentanter for uledsagede mindreårige udlændinge, findes det hensigtsmæssigt, at bemyndigelsesbestemmelsen ligeledes indeholder en henvisning til denne bestemmelse. Den foreslåede ændring medfører ikke ændringer i, hvilke emner der kan reguleres i regler udstedt med hjemmel i § 56 a, stk. 5, der bliver stk. 6.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 8

Det fremgår af § 56 a, stk. 1, i udlændingeloven, at der, medmindre ganske særlige grunde taler derimod, udpeges en personlig repræsentant for uledsagede mindreårige udlændinge, som har ophold her i landet. Det fremgår af § 56 a, stk. 6, nr. 6, at hvervet som personlig repræsentant ophører, når Statsforvaltningen træffer beslutning om dette efter § 56 a, stk. 3.

Det foreslås, at § 56 a, stk. 6, nr. 6, der bliver stk. 7, nr. 6, ændres således, at det ikke fremgår af bestemmelsen, hvilken myndighed der træffer afgørelse om ændring af udpegningen af en personlig repræsentant.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten,

der træffer afgørelse om udpegning af en personlig repræsentant og ændring heraf, jf. den i lovforslagets § 38, nr. 5, foreslåede § 56 a, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 9

Det fremgår af § 58 i udlændingeloven, at der gælder samme regler om salær og godtgørelse for udlæg til advokater, der beskikkes efter bl.a. § 56 a, stk. 7 og 8, som der gælder i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces.

Det foreslås, at henvisningen i § 58 ændres således, at der henvises til § 56 a, stk. 8 og 9. Der er tale om en konsekvensændring, som følge af den i lovforslagets § 38, nr. 5, foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse som § 56 a, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 39

Til nr. 1

Det fremgår af § 8, stk. 3, 1. pkt., i CPR-loven, at et barn, som opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og hvor forældrene har fælles forældremyndighed, skal registreres som havende bopæl hos den af forældrene, som forældrene er enige om, at barnet skal registreres som havende bopæl hos. Enighed anses efter § 8, stk. 3, nr. 2, herudover bl.a. at foreligge ved en aftale om barnets bopæl, der er indgået over for Statsforvaltningen.

Det foreslås, at § 8, stk. 3, nr. 2, ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at enighed om registrering af et barns bopæl i CPR bl.a. anses at foreligge, hvis der er indgået aftale om bopæl over for Familieretshuset.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter det enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om barnets bopæl, jf. den ved lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven. Forældre kan således indgå aftale om barnets bopæl over for Familieretshuset.

Aftaler om barnets bopæl kan også indgås over for familieretten i form af et retsforlig, hvilket er omfattet af § 8, stk. 3, nr. 1, i CPR-loven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 2

§ 8 i CPR-loven vedrørende bopælsregistrering i CPR af børn, der bor hos begge forældre, fik sin nuværende udformning ved lov nr. 1251 af 18. december 2012 om ændring af

lov om Det Centrale Personregister og sundhedsloven (Delegation af opgaver vedrørende registrering af indrejse og udstedelse af sundhedskort m.v. i forbindelse med arbejdet i et International Citizen Service, ændring og præcisering af reglerne for bopælsregistrering af børn, ændring af reglerne for videregivelse af oplysninger fra CPR til visse pensions- og forsikringsselskaber m.v.). Formålet med ændringen af § 8 i CPR-loven var at bringe CPR-lovens regler om bopælsregistrering i CPR af børn i overensstemmelse med forældreansvarslovens intentioner om, at så mange sager som muligt løses ved, at der er enighed mellem forældrene.

Efter § 8, stk. 3, 1. pkt., i CPR-loven skal kommunalbestyrelsen registrere et barn, som opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og hvor forældrene har fælles forældremyndighed, med bopæl hos den af forældrene, som forældrene over for kommunalbestyrelsen erklærer sig enige om.

Såfremt den ene forælder ikke over for kommunalbestyrelsen erklærer sig enig i en anmeldt flytning af et barn, som opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og hvor forældrene har fælles forældremyndighed, er der i § 8, stk. 3, 2. pkt., i CPR-loven fastlagt en række situationer, hvorefter der anses at være enighed mellem forældrene om bopælsregistreringen i CPR af barnet, når der i det familieretlige system er opnået enighed om, hvilken forælder der er bopælsforælder henholdsvis samværsforælder.

Enighed anses efter § 8, stk. 3, nr. 4, bl.a. at foreligge, hvis den ene forælder over for Statsforvaltningen har accepteret at være samværsforælder.

Det fremgår af bemærkningerne til § 8, stk. 3, nr. 4, at det kan lægges til grund, at en forælder har accepteret at være samværsforælder, hvis der er indgået en aftale om samvær over for Statsforvaltningen, eller hvis vedkommende forælder ved en afgørelse truffet af Statsforvaltningen har fået tildelt samvær i en deleordning, uden at vedkommende derefter har ønsket rettens stillingtagen til spørgsmålet om barnets bopæl efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at det herved undgås, at der, alene fordi en samværsforælder ikke over for kommunen vil acceptere en anmeldelse af en flytning indgivet af bopælsforælderen, skal ske en genoptagelse af sager i det familieretlige system, hvor der allerede var opnået enighed om, hvilken forælder der er bopælsforælder henholdsvis samværsforælder. Der henvises til Folketingsstidende 2012-2013, A, L4, som fremsat, side 15.

Det foreslås for det første, at § 8, stk. 3, nr. 4, i CPR-loven ændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at enighed om registrering af et barns bopæl i CPR anses at foreligge, hvis den ene forælder over for Familieretshuset eller familieretten har accepteret at være samværsforælder.

Det foreslås for det andet, at § 8, stk. 3, nr. 4, ændres således, at bestemmelsen ikke finder anvendelse, når barnet har delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven.

Den første del af den foreslåede ændring er begrundet i, at Statsforvaltningen med forslaget til Familieretshusloven foreslås nedlagt, hvorefter aftale om barnets bopæl eller aftale om samvær registreres af Familieretshuset eller familieretten, jf. de i lovforslagets § 1 foreslåede ændringer af forældreansvarsloven. Det bemærkes herved også, at det efter forslaget til Familieretshusloven enten vil være Familieretshuset eller familieretten, der træffer afgørelse om samvær, jf. den ved lovforslagets § 1, nr. 28, foreslåede § 30 a, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Ud fra hensynet bag CPR-lovens § 8, stk. 3, 2. pkt., findes det hensigtsmæssigt også at bestemme, at en forælder anses for at have accepteret at være samværsforælder, hvis vedkommende i familieretten har indgået en aftale i form af et retsforlig om samvær i en lige deleordning eller ved dom har fået tildelt dette samvær, og vedkommende forælder ikke efterfølgende søger om at blive bopælsforælder efter de familieretlige regler.

Derved undgås det, at sagen på ny skal behandles i det familieretlige system alene på baggrund af en sag om barnets bopælsregistrering i CPR.

Begrundelsen for den anden del af forslaget er, at det ved den i lovforslagets § 1, nr. 16, foreslåede § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven foreslås, at når samlevende forældre med fælles forældremyndighed ved en samlivsophævelse ikke er enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, har barnet delt bopæl i tre måneder efter samlivsophævelsen. I denne periode kan der indledes sag om samvær efter § 19 i forældreansvarsloven, men der kan ikke indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1.

Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven, at når barnet har delt bopæl, er ingen af forældrene bopælsforælder efter forældreansvarslovens regler herom. Retsvirkningerne af delt bopæl er efter det i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 3, stk. 1, 3. pkt., i forældreansvarsloven, at også afgørelse om overordnede forhold i barnets liv kræver enighed mellem forældrene. Den delte bopæl har således alene betydning i forældrenes indbyrdes forhold, og anden lovgivning, herunder reglerne om udbetaling af offentlige ydelser knyttet til barnet og bopælsregistreringen i CPR af barnet efter CPR-loven, administreres uafhængigt heraf.

Efter § 8, stk. 3, nr. 4, anses forældrene for at være enige om bopælsregistreringen i CPR, hvis den ene forælder over for Statsforvaltningen har accepteret at være samværsforælder.

Det findes bedst stemmende med de foreslåede regler om delt bopæl, at den omstændighed, at en forælder med delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven har samvær med barnet i en lige deleordning enten efter en afgørelse fra Familieretshuset eller familieretten, herunder en dom i forbindelse med prøvelsen af Familieretshusets afgørelse, eller efter en aftale indgået over for en af disse myndigheder, ikke medfører, at barnet efter CPR-lovens § 8, stk. 3, nr. 4,

kan bopælsregistreres hos den anden forælder uden samtykke fra den forælder, der har aftalt eller fastsat samvær i en lige deleordning.

I den periode, hvor der er delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven, kan det således ikke på baggrund af et fastsat eller aftalt samvær i en lige deleordning lægges til grund, at der er enighed mellem forældrene om barnets registrering af bopæl i CPR efter CPR-lovens § 8, stk. 3, nr. 4.

Såfremt der i perioden med delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven anmeldes flytning for et barn, hvor der er fælles forældremyndighed over barnet, og hvor barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og forældrene ikke over for kommunen har erklæret sig enige heri, vil der således skulle træffes afgørelse om barnets bopælsregistrering efter § 8, stk. 4 og 5, i CPR-loven. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.2.

Først efter udløbet af den periode, hvor der efter § 17 stk. 3, i forældreansvarsloven har været delt bopæl, kan det af kommunalbestyrelsen lægges til grund, at der er enighed om, hvilken forælder der er bopælsforælder henholdsvis samværsforælder, hvis der er indgået en aftale om samvær over for Familieretshuset eller familieretten i form af et retsforlig, eller hvis vedkommende forælder ved en afgørelse truffet af Familieretshuset eller familieretten har fået tildelt samvær i en deleordning, uden at vedkommende efter udløbet af perioden med delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven indleder en sag om at blive bopælsforælder efter forældreansvarsloven. Har forælderen indledt en sag om barnets bopæl efter forældreansvarsloven eller oplyser vedkommende at ville gøre dette, vil det afhænge af en konkret vurdering, om sagen er indledt i sådan tidsmæssig sammenhæng med udløbet af perioden med delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven, at der ikke kan siges at foreligge enighed om, hvem der er bopælsforælder. Dette er i overensstemmelse med forståelsen af den gældende § 8, stk. 3, nr. 4.

Hvis en forælder efter udløbet af perioden med delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven, anmelder flytning af barnets adresse til sig under henvisning til, at vedkommende nu er bopælsforælder efter forældreansvarsloven, fordi der er blevet aftalt eller fastsat samvær for den anden forælder i denne periode, vil den anden forælder kunne bekræfte dette i forbindelse med den høring, som kommunen foretager over den anmeldte flytning efter CPR-lovens § 13, stk. 1. Dermed understøttes forældrenes mulighed for at indgå aftaler om forhold omfattet af forældreansvarsloven. Har forældrene ikke den samme forståelse af situationen, vil høringen give den forælder, der under perioden med delt bopæl efter § 17, stk. 3, har fået aftalt eller fastsat samvær, anledning til at søge om at blive bopælsforælder, hvis det ikke allerede er sket, og dermed vil situationen ikke længere være omfattet af § 8, stk. 3, nr. 4, i CPR-loven og den beskrevne forståelse af bestemmelsen. Denne bestemmelse vil således i dette tilfælde ikke kunne danne grundlag for registrering af barnets bopælsregistrering i CPR, der derfor vil

skulle ske efter § 8, stk. 4 og 5, i CPR-loven. Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 3.3.2.

Perioden med delt bopæl efter § 17, stk. 3, regnes fra forældrenes samlivsophævelse. Samlivsophævelse anses for at være sket, når fællesskabet om bolig og husholdning, dvs. om det fælles hjem, afbrydes på grund af uoverensstemmelse. På dette tidspunkt fraflytter den ene forælder ofte det tidligere fælles hjem. I tilfælde af uenighed mellem forældrene om, hvornår samlivet blev ophævet, skal der foretages en konkret vurdering af sagens nærmere omstændigheder, f.eks. hvis forældrene ved samlivsophævelsen har opdelt boligen, og de begge fortsat bebor denne. Praksis for beregningen af perioden efter § 17, stk. 3, vil blive fastlagt i Familieretshuset, der bl.a. behandler ansøgninger om barnets bopæl efter forældreansvarsloven. Familieretshuset vil således kunne yde generel vejledning om reglen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til nr. 3-5

Bestemmelserne i § 8, stk. 4 og 5, i CPR-loven vedrører bopælsregistreringen af et barn i situationer, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, og hvor barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver forælder, men hvor forældrene ikke kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR.

Det følger således af § 8, stk. 4, at hvis barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, der har fælles forældremyndighed, men som ikke kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR, skal barnet registreres med bopæl hos den af forældrene, der i medfør af § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, i forældreansvarsloven er bopælsforælder. Det følger videre, at hvis der ikke er taget stilling til, hvem der er bopælsforælder efter § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, i forældreansvarsloven, skal barnet forblive registreret i CPR på den adresse, som barnet havde, før uenigheden mellem forældrene opstod, hvis denne adresse er en af de angivne adresser.

Det følger videre af § 8, stk. 5, at hvis barnet opholder sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, der har fælles forældremyndighed, men som ikke kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR, og der ikke er taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, i forældreansvarsloven, følger barnets bopælsregistrering bopælen for den forælder, som barnet havde bopæl sammen med forud for forældrenes uenighed om bopælen, hvis ingen af de angivne adresser er barnets hidtidige adresse. Er ingen af de angivne adresser barnets hidtidige adresse, og havde barnet forud for uenigheden fælles adresse med begge forældre, registreres barnet i CPR med bopæl i kommunen, men som fraflyttet den tidligere adresse, indtil der er taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, i foræl-

dreansvarsloven, eller forældrene bliver enige om barnets bopæl.

Det foreslås med § 40, nr. 3, at der i § 8, stk. 4, 1. pkt., tilføjes en henvisning til, at barnets bopæl i lighed med efter § 17, stk. 1, og § 26, stk. 1, i forældreansvarsloven kan være fastlagt i medfør af § 18 a, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Tilsvarende foreslås det med § 40, nr. 4, at der i § 8, stk. 4, 2. pkt., og i § 8, stk. 5, 1. pkt., tilføjes en henvisning til, at bestemmelsen finder anvendelse, hvis barnets bopæl ikke er fastlagt i medfør af § 18 a, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Endelig foreslås det med § 40, nr. 5, at der i § 8, stk. 5, 2. pkt., tilføjes en henvisning til, at bestemmelsen ikke finder anvendelse, hvis barnets bopæl er fastlagt i medfør af § 18 a, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Med den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede § 18 a i forældreansvarsloven foreslås der indsat bestemmelser om, at forældre kan aftale, at deres barn har delt bopæl. En aftale om delt bopæl kan indeholde betingelser om den geografiske placering af forældrenes bopæle. Det foreslås med § 18 a, stk. 2, at såfremt en forælder ikke har overholdt en sådan geografisk betingelse, og den anden forælder på den baggrund bringer aftalen til ophør inden én måned efter flytningen, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen. Denne forælder er dermed bopælsforælder efter forældreansvarsloven fra tidspunktet for ophøret af aftalen om delt bopæl.

Der foreslås således med den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede § 18 a, stk. 2, i forældreansvarsloven indsat en bestemmelse, der i lighed med § 17, stk. 1, og § 26, stk. 1, i forældreansvarsloven fastsætter barnets bopæl. Dette medfører et behov for ændringer af bestemmelserne om bopælsregistrering af barnet i § 8, stk. 4 og 5, i CPR-loven, hvor et barn opholder sig lige længe ad gangen hos hver forælder, da disse bestemmelser ikke skal finde anvendelse, hvis barnets bopæl er fastlagt i medfør af den foreslåede § 18 a, stk. 2, i forældreansvarsloven.

Til nr. 6

Det fremgår af § 4, stk. 1, i CPR-loven, at enhver med et personnummer tildelt efter § 3, stk. 1, i CPR-loven skal registreres i CPR med de oplysninger, der er oplyst i lovens bilag 1. Efter nr. 7 i bilaget registreres slægtskabsoplysninger i form af oplysning om personnummer på mor, far og børn samt angivelse af mor og far i feltet for indehavere af forældremyndigheden over mindreårige.

Det foreslås, at de slægtskabsoplysninger, der er oplyst i nr. 7 i bilag 1 til CPR-loven, udvides med markering i CPR af en aftale om delt bopæl for et barn efter den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede nye bestemmelse i § 18 a i forældreansvarsloven, hvorefter forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale, at deres barn har delt bopæl.

Aftale om delt bopæl har alene betydning for forældrene og for forholdet imellem dem. Barnet vil således fortsat kun være bopælsregistreret i CPR-loven på én adresse efter reglerne om registrering af bopæl i CPR-loven. Løsningen er dermed i overensstemmelse med principperne for folkeregistrering (bopælsregistrering) i CPR efter CPR-loven, hvorefter man kun kan have én folkeregisteradresse.

Markeringen af en aftale om delt bopæl vil i CPR, ligesom registrering af forældremyndighed, blive registreret i CPR som en oplysning om barnet. Markeringen vil derfor fremgå af en registerindsigt over de oplysninger, der er registreret i CPR på barnet.

En aftale om delt bopæl kan være tidsbegrænset eller være betinget, f.eks. af at forældrene bor i nærheden af hinanden. Da registreringen i CPR alene er en markering af, at der er indgået en aftale om delt bopæl, vil eventuelle underliggende betingelser eller tidsbegrænsninger ikke blive registreret i CPR og vil dermed ikke fremgå af CPR.

Retsvirkningerne af delt bopæl fremgår af den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 3, stk. 1, 3. pkt., i forældreansvarsloven, hvorefter afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv kræver enighed mellem forældrene, når de har aftalt, at barnet har delt bopæl efter forældreansvarsloven.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at det med den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede § 18 a i forældreansvarsloven foreslås, at forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale, at deres barn har delt bopæl i familieretlig forstand, og at en sådan aftale kan registreres i CPR ved anmeldelse til Familieretshuset. Ligeledes kan en aftale om delt bopæl, der er registreret i CPR, fjernes ved anmeldelse til Familieretshuset. Det bemærkes, at der vil kunne være situationer, hvor registreringen af en aftale om delt bopæl i CPR kan være ukorrekt, f.eks. hvis forældrene ikke længere er enige om at have delt bopæl, men ikke har anmeldt dette til Familieretshuset.

Den foreslåede tilføjelse af markering i CPR af, at der er delt bopæl, viser således, at barnets forældre efter den familieretlige lovgivning har aftalt delt bopæl, men ændrer ikke ved selve bopælsregistreringen i CPR. Barnet har således som hidtil kun én folkeregisteradresse i CPR, og en stillingtagen til barnets bopælsregistrering i CPR behandles efter CPR-loven.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 17, og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.3.

Til § 40

De foreslåede bestemmelser i § 40 vedrører lovens ikrafttræden. Det foreslås med § 40, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. april 2019, dog med de undtagelser, der følger af de foreslåede bestemmelser i stk. 2 og 3.

Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse i stk. 1 indebærer, at loven, medmindre andet er bestemt, finder anvendelse på sager, der er omfattet af de bestemmelser i de love, der er nævnt i lovforslagets §§ 1-39, og som de pågældende myndigheder har under behandling ved lovens ikrafttræden.

Dette indebærer, at de sagsbehandlingsregler, der følger af lovforslagets §§ 1-3 og 5-10, også finder anvendelse på de sager efter disse love, som Statsforvaltningen har under behandling ved lovens ikrafttræden, og som efter § 47 i forslaget til Familieretshusloven færdigbehandles af Familieretshuset eller familieretten.

Dette gælder ligeledes for den i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslåede formålsbestemmelse i § 1 i forældreansvarsloven om hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse, og den i lovforslagets § 1, nr. 3, foreslåede tilføjelse til § 4 i forældreansvarsloven om sikring af barnets bedste og beskyttelse af barnet mod vold m.v. Disse bestemmelser finder således anvendelse på sager efter forældreansvarsloven, som Statsforvaltningen og Ankestyrelsen har under behandling ved lovens ikrafttræden, og som efter § 47, stk. 1 og 5, i forslaget til Familieretshusloven og efter § 42 i dette lovforslag færdigbehandles af henholdsvis Familieretshuset og familieretten. De to foreslåede bestemmelser i forældreansvarsloven finder endvidere anvendelse på afgørelser, der er truffet inden lovens ikrafttræden, og som først efter lovens ikrafttræden indbringes for familieretten til prøvelse, jf. § 47, stk. 3, i forslaget til Familieretshusloven. Dette skyldes, at med de foreslåede bestemmelser i forældreansvarsloven sættes der yderligere fokus på hensynet til barnets bedste og ret til trivsel og beskyttelse, og at disse hensyn også bør inddrages ved afgørelsen af sager, der verserer ved lovens ikrafttræden.

Ligeledes finder de i lovforslagets § 1, nr. 35, og § 2, nr. 10, foreslåede bestemmelser i § 31 a, stk. 3, i forældreansvarsloven og § 38, stk. 3, i ægteskabsloven anvendelse fra lovens ikrafttræden. Fra dette tidspunkt har en part således ikke pligt til at deltage i et møde sammen med den anden part, hvis den anden part har udsat parten eller partens barn for vold, herunder psykisk vold, eller der er mistanke herom. Dette gælder også situationer, hvor indkaldelsen til et møde er udsendt før lovens ikrafttræden.

Den i lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede § 18 a i forældreansvarsloven giver mulighed for, at forældre med fælles forældremyndighed kan aftale, at deres barn har delt bopæl. Forældrene kan indgå en sådan aftale før lovens ikrafttræden, men sådanne aftaler tillægges først retsvirkning ved lovens ikrafttræden.

Efter § 40, stk. 1, i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningen afslutte en sag om forældremyndighed eller om barnets bopæl, hvis der ikke er opnået enighed om forældremyndigheden eller bopælen. Statsforvaltningen indbringer som udgangspunkt sagen for retten, hvis en part inden fire uger efter, at det er meddelt den pågældende, at sagen er afsluttet, anmoder herom. Med lovforslagets § 1, nr. 46, fore-

slås § 40, stk. 1, ophævet. Dette indebærer, at der ikke kan ske indbringelse for retten efter § 40, stk. 1, i forældreansvarsloven, hvis anmodning herom indgives efter lovens ikrafttræden. En anmodning indgivet efter lovens ikrafttræden er derfor at betragte som en ny ansøgning, der som udgangspunkt skal indgives ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, jf. § 31 i forældreansvarsloven, og som skal visiteres og behandles i det nye familieretlige system. Ved behandlingen af sagen skal der dog tages udgangspunkt i den sagsoplysning m.v., som Statsforvaltningen allerede har foretaget.

Hvis en anmodning efter § 40, stk. 1, i forældreansvarsloven er indgivet til Statsforvaltningen, men Statsforvaltningen ikke har indbragt sagen for retten ved lovens ikrafttræden, følger det af den i forslaget til Familieretshusloven foreslåede § 47, stk. 1, at sagen færdigbehandles af Familieretshuset eller familieretten efter reglerne i Familieretshusloven. Sagen kan således først indbringes for familieretten, når betingelserne herfor i de i forslaget til Familieretshusloven foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 33 er opfyldte. Ved vurderingen heraf indgår den sagsoplysning m.v., som Statsforvaltningen havde foranstaltet.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 35 om ændringer af byggeloven træder i kraft den 1. januar 2019. Det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt er begrundet i, at det med regeringsinitiativet "Bedre balance II" er fastlagt, at klageinstansen for kommunernes afgørelser efter byggeloven skal varetages af Nævnenes Hus pr. 1. januar 2019.

Det foreslås med *stk. 3*, at børne- og socialministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 9 om ændringer af lov om Haagerkonventionen af 2007. Af § 5 i lov om Haagerkonventionen af 2007 fremgår, at børne- og socialministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Børne- og socialministeren har endnu ikke sat loven i kraft. Ændringerne i § 9 i dette lovforslag af lov om Haagerkonventionen af 2007 skal derfor først træde i kraft, når lov om Haagerkonventionen af 2007 træder i kraft, hvorfor det foreslås, at ikrafttrædelsen fastsættes af børne- og socialministeren.

Det foreslås i *stk. 4* at bemyndige justitsministeren til at fastsætte tidspunktet for ikrafttræden af oprettelsen af den nye særskilte afdeling i Procesbevillingsnævnet, som skal behandle sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser.

Baggrunden for den foreslåede bemyndigelse er, at oprettelsen af den nye afdeling i Procesbevillingsnævnet forudsætter, at justitsministeren efter indstilling fra landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet beskikker medlemmerne og suppleanterne af den nye afdeling. Afhængig af hvornår lovforslaget vedtages i Folketinget, er det ikke sikkert, at beskikkelserne kan være på plads inden den foreslåede ikrafttræden den 1. april 2019. Der bør derfor være mulighed for om nødvendigt at fastsætte en senere ikrafttræden for oprettelsen af den nye afdeling i Procesbevillingsnævnet.

Det forventes, at oprettelsen af den nye afdeling i Procesbevillingsnævnet vil kunne sættes i kraft 2-3 måneder efter lovforslagets vedtagelse i Folketinget.

Ansøgninger om appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser, som modtages før oprettelsen af den nye afdeling i Procesbevillingsnævnet, vil skulle behandles af det eksisterende Procesbevillingsnævn. Procesbevillingsnævnet vil efter bestemmelse i forretningsordenen kunne afgøre sådanne sager med tre medlemmer, nemlig en landsdommer, en byretsdommer og en advokat, jf. den ved lovforslagets § 15, nr. 5, foreslåede ændring af § 25, stk. 2, 2. pkt., i retsplejeloven. Ansøgninger, som er modtaget, men ikke afgjort af Procesbevillingsnævnet, før oprettelsen af den nye afdeling, overgår på datoen for oprettelsen af den nye afdeling til fortsat behandling og afgørelse i den nye afdeling.

Det foreslås af ordensmæssige hensyn med *stk. 5*, at regler fastsat i medfør af § 21, stk. 3, i lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015, § 25 i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. august 2018, § 61, stk. 3, i lov om ægtefællers økonomiske forhold, § 23 b i lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1819 af 23. december 2015, § 33 i børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015, § 8 i lov om fremtidsfuldmagter, jf. lovbekendtgørelse nr. 618 af 8. juni 2016, § 56 a, stk. 5, i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017 med senere ændringer, og § 6 a, stk. 4, i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 93 af 19. januar 2015 med senere ændringer, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler.

Til § 41

§ 41 indeholder overgangsbestemmelser for sager efter den familieretlige lovgivning. Bestemmelsen skal ses i lyset af de foreslåede bestemmelser i § 47 i forslaget til Familieretshusloven. Det følger af stk. 1 i denne bestemmelse, at sager omfattet af § 2, nr. 1-11, i forslaget til Familieretshusloven, som Statsforvaltningen ved lovens ikrafttræden ikke har færdigbehandlet, færdigbehandles af Familieretshuset eller familieretten efter reglerne i Familieretshusloven.

Det foreslås med § 41, *stk. 1*, at de i lovforslagets § 2, nr. 6 og 13, foreslåede bestemmelser i § 29, jf. § 42 a i ægteskabsloven, om en refleksionsperiode ved anmodning om skilsmisse, når ægtefællerne er enige om skilsmissen, og de har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, ikke finder anvendelse på en anmodning om skilsmisse, som Statsforvaltningen har modtaget før lovens ikrafttræden. Det foreslås videre, at de hidtil gældende bestemmelser om skilsmisse finder anvendelse ved behandlingen af sådanne anmodninger, selvom sagen afsluttes efter lovens ikrafttræden. Der kan således efter lovens ikrafttræden meddeles skilsmisse uden forudgående refleksionsperiode, når ægtefællerne er enige herom, herunder enige om vilkårene for skilsmisse, jf. § 42 i ægte-

skabsloven, selvom Statsforvaltningen modtog anmodningen om skilsmisse inden lovens ikrafttræden, og ægtefællerne først efter lovens ikrafttræden er blevet enige om skilsmissen og vilkårene herfor. Anmodningen anses i relation til den foreslåede bestemmelse i stk. 1 for modtaget inden lovens ikrafttræden, når Statsforvaltningen har modtaget en anmodning om skilsmisse fra den ene ægtefælle, også selvom gebyret for behandlingen af skilsmissesagen efter § 39 i ægteskabsloven først betales efter lovens ikrafttræden.

Det foreslås med *stk. 2, 1. pkt.*, at for afgørelser om børne- og ægtefællebidrag, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden, finder de foreslåede ændringer af § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, § 21, stk. 2, i børnebidragsloven og § 61, stk. 2, i ægtefælleloven, der følger af lovforslagets § 2, nr. 23, § 3, nr. 19, og § 8, nr. 22, ikke anvendelse. De gældende bestemmelser i § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, § 21, stk. 2, i børnebidragsloven og § 61, stk. 2, i ægtefælleloven indeholder en frist på fire uger for indgivelse af klage over en afgørelse truffet af Statsforvaltningen om børne- eller ægtefællebidrag. Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, 1. pkt. indebærer, at de hidtil gældende regler finder anvendelse, hvorved klage over Statsforvaltningens afgørelse om børne- og ægtefællebidrag skal være indgivet inden udløbet af klagefristen på fire uger. Det sikres derved, at parter, der indgiver klage over Statsforvaltningens afgørelse efter lovens ikrafttræden, ikke stilles bedre end parter, der har indgivet klage inden lovens ikrafttræden. En klage, der indgives efter lovens ikrafttræden, over en afgørelse truffet før lovens ikrafttræden, er således kun rettidigt indgivet, hvis den hidtil gældende klagefrist er overholdt.

Det følger af § 47, stk. 3, i forslaget til Familieretshusloven, at efter lovens ikrafttræden skal klage over de omhandlede afgørelser indgives til Familieretshuset.

Med *stk. 2, 2. pkt.*, foreslås det, at de hidtil gældende bestemmelser i § 58 a, stk. 2, 2. pkt., i ægteskabsloven, § 21, stk. 2, 2. pkt., i børnebidragsloven og § 61, stk. 2, 2. pkt., i ægtefælleloven efter lovens ikrafttræden finder anvendelse for afgørelser om børne- og ægtefællebidrag, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden. Efter disse bestemmelser kan Ankestyrelsen i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløbet af den tidligere omtalte klagefrist på fire uger. Med bestemmelsen opretholdes den gældende adgang til at få en bidragsafgørelse, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden, prøvet, selvom klagefristen er overskredet.

Med *stk. 2, 3. pkt.*, foreslås det, at afgørelse i sager omfattet af 2. pkt. om at behandle en for sent indgivet klage træffes af familieretten, hvis afgørelse ikke kan indbringes for højere ret.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 skal ses i lyset af, at det med § 41, stk. 1 og 2, i forslaget til Familieretshusloven foreslås, at der indføres en generel frist på fire uger for at anmode om at få en afgørelse truffet af Familieretshuset ind-

bragt for familieretten til prøvelse, og at det med den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede § 448 d, stk. 1, i retsplejeloven foreslås, at familieretten i særlige tilfælde kan behandle en sådan anmodning, selvom fristen er overskredet, og at familierettens afgørelse herom ikke kan indbringes for højere ret.

Det foreslås med *stk. 3*, at de hidtil gældende bestemmelser i § 37, i § 39, stk. 2, og i § 46, stk. 2, i forældreansvarsloven samt i § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven finder anvendelse på afgørelser, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden.

Efter § 37 i forældreansvarsloven skal Statsforvaltningen indbringe en afgørelse efter §§ 15 og 15 a i forældreansvarsloven om forældremyndighed efter en forælders død for retten, hvis en part inden fire uger, at afgørelsen er meddelt den pågældende, anmoder herom.

Efter § 39, stk. 1, i forældreansvarsloven kan en anmodning om ændring af forældremyndighed, undtaget ændring efter § 14, stk. 2, i forældreansvarsloven, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt afvises af Statsforvaltningen, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt. Hvis der er tale om afvisning af en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl, indbringes afvisningen for retten, hvis ansøgeren anmoder om det inden fire uger efter, at afvisningen er meddelt, jf. § 39, stk. 2.

Efter § 46, stk. 2, i forældreansvarsloven kan Statsforvaltningens afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl efter §§ 11, 14, 15, 15 a og 17 i forældreansvarsloven med henvisning til manglende international kompetence efter § 448 f i retsplejeloven indbringes for retten efter anmodning. Tilsvarende gælder efter § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven for Statsforvaltningens afvisning af en ansøgning om separation eller skilsmisse med henvisning til manglende international kompetence efter § 448 c, stk. 1, 2 og 4, i retsplejeloven.

Med lovforslagets § 1, nr. 41, 44 og 53, og § 2, nr. 16, foreslås § 37, § 39, stk. 2, og § 46, stk. 2, i forældreansvarsloven og § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven ophævet, da bestemmelserne om indbringelse af afgørelser for familieretten samles i forslaget til Familieretshusloven. Det er dog nødvendigt, at de nævnte bestemmelser fortsat finder anvendelse for de afgørelser, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden.

Det følger af de foreslåede bestemmelser i § 47, stk. 3 og 5, i forslaget til Familieretshusloven, at klage over de omhandlede afgørelser behandles af familieretten.

Det foreslås med *stk. 4*, at § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven om delt bopæl ved samlivsophævelse, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 16, ikke finder anvendelse, når forældrene har ophævet samlivet før lovens ikrafttræden. Efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven har et barn som udgangspunkt delt bopæl i tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse, og i denne periode

kan der ikke indledes sag om barnets bopæl. Af retssikkerhedsmæssige og administrative hensyn bør denne bestemmelse alene finde anvendelse, når samlivsophævelsen er sket efter lovens ikrafttræden.

Med *stk. 5, 1. pkt.* foreslås, at afgørelse i sager efter § 7, § 21, stk. 2, og 58 b, stk. 1, i ægteskabsloven og § 21, stk. 1, i navneloven, der ved lovens ikrafttræden behandles af Ankestyrelsen, træffes af Familieretshuset.

Efter § 7 i ægteskabsloven træffer Ankestyrelsen afgørelse om tilladelse til, at ægteskab kan indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Efter § 21, stk. 2, i ægteskabsloven træffer Ankestyrelsen afgørelse om, at en vielse, der som udgangspunkt er ugyldig efter § 21, stk. 1, i ægteskabsloven, alligevel er gyldig.

Efter § 58 b, stk. 1, i ægteskabsloven træffer Ankestyrelsens afgørelse i sager om klage over afgørelser, som en kommune som prøvelsesmyndighed har truffet om dispensation fra ægteskabsbetingelserne efter §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, i ægteskabsloven og om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

Efter § 21, stk. 1, i navneloven kan en personregisterførers afgørelse efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., i navneloven påklages til Ankestyrelsen. Der er ikke mulighed for at påklage Ankestyrelsens afgørelse i klagesagen til højere administrativ myndighed.

Med § 2, nr. 1 og 2, i lovforslaget foreslås afgørelseskompetencen i sager efter § 7, § 21, stk. 2, og § 58 b, stk. 1, i ægteskabsloven tillagt Familieretshuset. Tilsvarende foreslås med § 7, nr. 13, i lovforslaget Ankestyrelsens kompetence efter § 21, stk. 1, i navneloven tillagt Familieretshuset.

På den baggrund findes det hensigtsmæssigt, at Familieretshuset færdigbehandler sager efter de nævnte bestemmelser, der er under behandling i Ankestyrelsen ved lovens ikrafttræden. Familieretshusets afgørelser i disse sager kan efter § 39, stk. 1, i forslaget til Familieretshusloven indbringes for familieretten til prøvelse. I relation til afgørelser efter § 58, b, stk. 2, i ægteskabsloven og § 21, stk. 1, i navneloven vil familieretten dog kunne afvise sagen, hvis den ikke har principiel eller generel betydning, jf. den i lovforslagets § 15, nr. 14, foreslåede § 448 d, stk. 2, i retsplejeloven.

Med *stk. 5, 2. pkt.* foreslås det, at § 14, stk. 1, nr. 1-5, i forslaget til Familieretshusloven ikke finder anvendelse for sager omfattet af den foreslåede bestemmelse i stk. 5, 1. pkt. § 14, stk. 1, nr. 1-5, indeholder bestemmelser om sagsbehandlingsfrister, der hovedsageligt regnes fra Familieretshusets modtagelse af en sag, og bestemmelserne kan derfor ikke finde anvendelse for sager, som Ankestyrelsen modtog før lovens ikrafttræden.

Med *stk. 6* foreslås det, at familieretten kun kan optage en klage over en afgørelse, som Statsforvaltningen før lovens

ikrafttræden har truffet efter den hidtil gældende bestemmelse i § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven, hvis familieretten skønner, at sagen har principiel eller generel betydning.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse i stk. 6 er, at efter § 23, stk. 1 og 2, i forældreansvarsloven har en forælder, som ikke har del i forældremyndigheden over et barn, ret til efter anmodning at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner m.v. og til at få udleveret dokumenter om barnets forhold, hvis disse findes på skoler og i børneinstitutioner. De nævnte institutioner m.v. kan nægte at give konkrete oplysninger og udlevere dokumenter om barnets forhold, hvis det må antages at være til skade for barnet. Efter § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven kan den pågældende forælder påklage en afgørelse efter § 23, stk. 2, til Statsforvaltningen. Statsforvaltningens afgørelse i klagesagen kan efter § 41, stk. 5, 3 og 4. pkt., i forældreansvarsloven ikke indbringes for højere administrativ myndighed, men Ankestyrelsen kan efter anmodning optage sagen til behandling, når det skønnes, at den har principiel eller generel betydning.

Det følger af § 47, stk. 3 i forslaget til Familieretshusloven at klage over en afgørelse truffet af Statsforvaltningen inden lovens ikrafttræden i en sag efter § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven, indgives til Familieretshuset. Familieretshuset behandler klagen som en anmodning om at indbringe afgørelsen for familieretten. Det samme gælder for klager, som er indgivet til Statsforvaltningen inden lovens ikrafttræden, men som Statsforvaltningen ved lovens ikrafttræden ikke har videresendt til Ankestyrelsen. Klage over Statsforvaltningens afgørelse sag efter bl.a. § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven, som ved lovens ikrafttræden er under behandling af Ankestyrelsen, færdigbehandles af familieretten.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 6 får familieretten samme mulighed for at afvise at prøve en afgørelse efter bl.a. § 41, stk. 5, 1. pkt., i forældreansvarsloven, som Ankestyrelsen efter gældende ret har til at afvise at behandle en klage over en tilsvarende afgørelse.

Med *stk. 7* foreslås det, at der i situationer, hvor Statsforvaltningen før lovens ikrafttræden har afsluttet behandlingen af en sag om separation eller skilsmisse efter den hidtil gældende § 43, stk. 1, 1. pkt., i ægteskabsloven, og hvor en ægtefælle efter lovens ikrafttræden indgiver anmodning om separation eller skilsmisse under henvisning til den hidtil gældende § 43, stk. 1, 2. pkt., i ægteskabsloven inden den i denne bestemmelse angivne frist på fire uger, ikke betales gebyr efter § 39 i ægteskabsloven.

Efter § 43, stk. 1, i ægteskabsloven kan Statsforvaltningen afslutte en sag om separation eller skilsmisse, hvis den fornødne enighed for at give bevilling ikke er opnået, eller Statsforvaltningen finder det betænkeligt at give bevilling. Statsforvaltningen indbringer som udgangspunkt sagen for

retten, hvis en part inden fire uger efter, at det er meddelt den pågældende, at sagen er afsluttet, anmoder herom.

Med lovforslagets § 2, nr. 15, foreslås § 43, stk. 1, i ægteskabsloven ophævet. Dette indebærer, at der ikke kan ske indbringelse for retten efter § 43, stk. 1, hvis anmodning herom indgives efter lovens ikrafttræden. En anmodning indgivet efter lovens ikrafttræden er derfor at betragte som en ny ansøgning, der som udgangspunkt skal indgives ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning, jf. § 58 d i ægteskabsloven, som skal visiteres og behandles i det nye familieretlige system, og hvor der efter § 39 i ægteskabsloven skal betales et gebyr. Den foreslåede bestemmelse i stk. 7 indebærer, at der ikke skal betales gebyr for den nye anmodning, hvis den indgives inden for fristen i den hidtil gældende § 43, stk. 1, i ægteskabsloven. Ved den videre behandling af sagen skal der tages udgangspunkt i den sagsoplysning m.v., som Statsforvaltningen allerede har foretaget.

Hvis en anmodning efter § 43, stk. 1, i ægteskabsloven er indgivet til Statsforvaltningen, men Statsforvaltningen ikke har indbragt sagen for retten ved lovens ikrafttræden, følger det af den i forslaget til Familieretshusloven foreslåede § 47, stk. 1, at sagen færdigbehandles af Familieretshuset eller familieretten efter reglerne i Familieretshusloven. Sagen kan således kun indbringes for familieretten, hvis betingelserne herfor i de i forslaget til Familieretshusloven foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 2, nr. 1 eller 3, og § 33 er opfyldte. Ellers afgøres sagen af Familieretshuset, jf. den i forslaget til Familieretshusloven foreslåede bestemmelse i § 26.

Med *stk. 8* foreslås, at Familieretshuset indtræder i Ankestyrelsens sted i en sag om omstødelse af ægteskab, som er indbragt for retten af Ankestyrelsen efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven, og som ikke er afsluttet ved lovens ikrafttræden.

Efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven kan sag til omstødelse af ægteskab anlægges af Ankestyrelsen. Med § 2, nr. 2, i lovforslaget foreslås det, at denne kompetence tillægges Familieretshuset. Det findes i denne sammenhæng hensigtsmæssigt, at Familieretshuset indtræder i Ankestyrelsens sted i de sager, der ved lovens ikrafttræden er under behandling ved domstolene.

Det foreslås endeligt med *stk. 9*, at Familieretshuset indtræder i Statsforvaltningens sted i en sag om adoption uden samtykke, som er indbragt for retten af Statsforvaltningen efter § 11, stk. 4, i adoptionsloven, og som ikke er afsluttet ved lovens ikrafttræden.

Efter § 11, stk. 4, i adoptionsloven indbringer Statsforvaltningen efter anmodning en afgørelse om adoption uden samtykke for retten. Med § 4, nr. 1, i lovforslaget foreslås det, at Familieretshuset træffer afgørelse om adoption uden samtykke, og at det således også er Familieretshuset, der indbringer afgørelsen for retten efter § 11, stk. 4, i adoptionsloven. Med § 46, stk. 2, i forslaget til Familieretshusloven foreslås statsforvaltningsloven ophævet, hvorved Statsfor-

valtningen nedlægges. Det findes på denne baggrund hensigtsmæssigt, at Familieretshuset indtræder i Statsforvaltningens sted i de sager, der ved lovens ikrafttræden er under behandling ved domstolene.

Til § 42

§ 42 indeholder overgangsbestemmelser for domstolenes behandling af familieretlige sager og for de foreslåede ændringer vedrørende Procesbevillingsnævnet.

Med *stk. 1* foreslås det, at de ændringer af retsplejeloven, der følger af lovforslagets § 15, nr. 1 og 6-18, og de ændringer af retsafgiftsloven, der følger af lovforslagets § 16, ikke finder anvendelse for sager, som er indbragt for retten før lovens ikrafttræden. Sådanne sager behandles efter de hidtil gældende regler.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 indebærer, at de regler i retsplejeloven og retsafgiftsloven, der følger af lovforslagets § 15, nr. 1 og 6-18, og § 16, for det første finder anvendelse for de sager, som Familieretshuset fra og med den 1. april 2018 indbringer for familieretten.

For det andet finder de nævnte regler i retsplejeloven og retsafgiftsloven anvendelse for sager vedrørende klager over Statsforvaltningens afgørelser i familieretlige sager, som er omfattede af § 2, nr. 1-11, i forslaget til Familieretshusloven, og som ved lovens ikrafttræden er under behandling af Ankestyrelsen. Disse sager oversender Ankestyrelsen ved lovens ikrafttræden til familieretten til videre behandling. Der henvises til § 47, stk. 5, i forslaget til Familieretshusloven, hvorefter klage over Statsforvaltningens afgørelse i en sag omfattet af § 2, nr. 1-11, som ved lovens ikrafttræden er under behandling af Ankestyrelsen, færdigbehandles af familieretten.

Begrundelsen for den foreslåede bestemmelse i stk. 1 er, at de foreslåede ændringer af retsplejeloven og retsafgiftsloven er rettet mod sager, som Familieretshuset efter forslaget til Familieretshusloven indbringer for familieretten fra og med den 1. april 2019. De foreslåede regler kan derfor ikke finde anvendelse for retssager, der verserer ved lovens ikrafttræden den 1. april 2019.

§ 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven fastlægger grundlaget for fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, når der ikke er truffet en dom eller afsagt en kendelse herom. Bestemmelsen foreslås med lovforslagets § 15, nr. 20, ændret således at den omfatter afgørelser og aftaler, der er truffet eller godkendt m.v. af Familieretshuset. Med *stk. 2* foreslås det, at for aftaler anmeldt til, godkendt af eller indgået over for Statsforvaltningen og for afgørelser truffet af Statsforvaltningen før lovens ikrafttræden finder den hidtil gældende § 478, stk. 1, nr. 3, retsplejeloven anvendelse.

Efter lovforslagets § 15, nr. 19 og 24, flyttes de gældende bestemmelser i kapitel 48 a i retsplejeloven om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær med en række indholdsmæssige ændringer til kapitel 42 b i retsple-

jeloven. Ændringerne indebærer bl.a., at fuldbyrdelsessagerne fra lovens ikrafttræden ikke længere behandles af fogedretten, men af familieretten efter de foreslåede nye regler. Dette gælder også sager, som fogedretten har under behandling ved lovens ikrafttræden.

Begrundelsen for den foreslåede bestemmelse i stk. 2 er, at § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven med lovforslagets § 15, nr. 20, foreslås ændret således, at afgørelser m.v. efter forældreansvarsloven, der træffes af Familieretshuset, kan danne grundlag for fuldbyrdelse. Dermed omfatter bestemmelsen efter sin ordlyd ikke afgørelser m.v. efter forældreansvarsloven, som Statsforvaltningen har truffet før lovens ikrafttræden. Der er derfor behov for at bestemme, at den hidtil gældende bestemmelse i § 478, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven finder anvendelse for afgørelser truffet af Statsforvaltningen før lovens ikrafttræden.

Med *stk. 3* foreslås det, at hvis det, at kapitel 42 b i retsplejeloven som affattet ved lovforslagets § 15, nr. 19, ikke finder anvendelse i en fuldbyrdelsessag, som fogedretten har modtaget inden lovens ikrafttræden, hvis det findes uhensigtsmæssigt at anvende de foreslåede nye regler. I så fald behandles fuldbyrdelsessagen af fogedretten efter de hidtil gældende bestemmelser i kapitel 48 a i retsplejeloven.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 er begrundet i, at de foreslåede ændringer af kapitel 48 a i retsplejeloven om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, som følger af lovforslagets § 15, nr. 19, jf. nr. 24, har til formål at sikre, at fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste. Disse regler skal derfor som udgangspunkt også finde anvendelse i sager om fuldbyrdelse af forældreansvar, der verserer for fogedretten ved lovens ikrafttræden den 1. april 2019. Da fogedretten kan være ved at afslutte sådanne sager på tidspunktet for lovens ikrafttræden, bør fogedretten have mulighed for at undlade at anvende de nye regler, i det omfang det findes uhensigtsmæssigt i den enkelte sag. Dette kan f.eks. dreje sig om bestemmelserne om, at der skal deltage en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset i behandlingen af sagen. Muligheden for at fravige de foreslåede bestemmelser i kapitel 48 a omfatter ikke betingelserne efter den i lovforslagets § 15, nr. 19, foreslåede bestemmelse i § 456 p i retsplejeloven for at fuldbyrde forældreansvar, dvs. at fuldbyrdelsen skal ske af hensyn til barnet og varetage barnets bedste, og at der ikke er behov for at henvise sagen til Familieretshuset.

I *stk. 4* foreslås der en overgangsregel, der gælder ved den første udpegning af medlemmerne i den nye særskilte afdeling i Procesbevillingsnævnet, som skal behandle sager om meddelelse af appeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser. Det foreslås, at første gang der beskikkes medlemmer til denne afdeling i medfør af § 23, stk. 2, i retsplejeloven, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 2, skal beskikkelsen af afdelingsformanden (landsdommeren) samt dennes suppleant eller suppleanter ske for en periode på 2 år og 6 måneder, således at de tre medlemmer af afdelingen ved senere nybeskikkelser ikke alle udskiftes på én

gang. Den foreslåede overgangsregel svarer til den overgangsordning, der blev anvendt ved oprettelsen af Procesbevillingsnævnet, jf. § 2 i lov nr. 390 af 14. juni 1995, og ved oprettelsen af Procesbevillingsnævnets afdeling til behandling af klager over afslag på fri proces, jf. § 105, stk. 21, i lov nr. 538 af 8. juni 2006. Den foreslåede bestemmelse er begrundet i hensynet til Procesbevillingsnævnets funktion.

Til § 43

Det foreslås med forslaget til lov om Familieretshuset, at Statsforvaltningen nedlægges pr. 1. april 2019. Det foreslås derfor med lovforslagets § 43, at de sager, der er under behandling hos Statsforvaltningen pr. 1. april 2019, færdigbehandles af de myndigheder, der i øvrigt foreslås at overtage det pågældende sagsområde.

På Justitsministeriets område foreslås med *stk. 1* og *2*, at sager efter strandingsloven, lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895, forordning ang. Strandings-Commissionaires Sallarium og forordning ang. Dykkervæsenet færdigbehandles af Rigspolitiet, og at sager efter lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m. færdigbehandles af Justitsministeriet.

På Beskæftigelsesministeriets område foreslås med *stk. 3*, at sager om beskikkelse af mæglingmænd efter funktionærloven færdigbehandles af Arbejdsretten.

På Energi-, Klima- og Forsyningsministeriets område foreslås med *stk. 4*, at sager om omkostninger ved skelforretning efter § 40, stk. 1, i udstykningsloven færdigbehandles af Geodatastyrelsen. Det foreslås endvidere med *stk. 5*, at sager om klage over bygningsmyndighedernes afgørelse efter § 23 i masteloven færdigbehandles af energi-, forsynings- og klimaministeren.

På Miljø- og Fødevarerministeriets område foreslås med *stk. 6*, at sager om omkostninger ved hegnssyn efter § 46, stk. 4, i hegnsløven færdigbehandles af miljø- og fødevarerministeren.

På Sundheds- og Ældreministeriets område foreslås med *stk. 7*, at sager vedrørende beskikkelse af patientrådgivere efter § 25, stk. 3 og 4, i lov om tvang i psykiatrien færdigbehandles af Nævnenes Hus. Det foreslås endvidere med *stk. 8*, at sager vedrørende assisteret reproduktion efter § 6 a i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. færdigbehandles af regionsrådene.

På Transport-, Bygnings- og Boligministeriets område foreslås med *stk. 9*, at sager vedrørende klage efter § 23, stk. 1, i byggeloven færdigbehandles af Nævnenes Hus.

Til § 44

De foreslåede bestemmelser i § 44 vedrører lovens territoriale anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Med *stk. 2* foreslås det, at § 38 ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

I *stk. 3* foreslås det, at § 32 og 33 ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

I *stk. 4* foreslås det, at §§ 1-4, 6-12, 17-20, 27 og 39 kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

De øvrige ændringer skal ikke kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Dette skyldes, at den lovgivning, der foreslås ændret, ikke finder anvendelse i og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland, hvilket indebærer, at de foreslåede ændringer i §§ 5, 13-16, 21-26, 28-31 og 34-37 heller ikke skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Det drejer sig om bidragsopkrævningsloven, serviceloven, retssikkerhedsloven, retsplejeloven, retsafgiftsloven, lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895, midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auk-

tioner m.m., strandingsloven, forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium, forordning af 16. marts 1842 ang. Dykkervæsenet m.v., børnetilskudsloven, udstykningsloven, masteloven, lov om folkekirkens økonomi, hegnsløven, byfornyelsesloven, byggeloven, almenlejeloven og boligreguleringsloven. Det bemærkes, at Færøerne hjemtog sagsområdet person-, familie- og arveretten pr. 29. juli 2018.

I *stk. 5* foreslås det, at de ændringer, der følger af de love, der er omfattede af de foreslåede bestemmelser i *stk. 2-4*, kan sættes i kraft på forskellige tidspunkter. For så vidt angår love, hvor der foreslås ændringer af flere bestemmelser, gør den foreslåede bestemmelse det muligt at sætte de enkelte ændringer i kraft etapevist. Eksempelvis vil den foreslåede formålsbestemmelse i § 1 i forældreansvarsloven og den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 4 i forældreansvarsloven om barnets bedste kunne sættes i kraft ved kongelig resolution på ét tidspunkt, mens de foreslåede bestemmelser om delt bopæl vil kunne sættes i kraft ved kongelig resolution på et senere tidspunkt.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 1. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

§ 3. Har forældre fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet bopælen skal være.

Stk. 2. ---

§ 4. Afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

§ 7. ---

Stk. 2. Dette gælder dog ikke, hvis erklæringen i stk. 1, nr. 1, er afgivet, uden at betingelserne i retsplejelovens § 448 f for her i landet at behandle spørgsmålet om forældremyndighed er opfyldt.

Stk. 3-4. ---

§ 9. Forældre kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen skal anmeldes til statsforvaltningen for at være gyldig. Er en sag om

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1417 af 1. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. § 1 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 1. I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

§ 1 a. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.«

2. I § 3, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Har barnet delt bopæl efter § 17, stk. 3, eller § 18 a, stk. 1, 1. pkt., kræver afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv efter 2. pkt. enighed mellem forældrene.«

3. I § 4 indsættes som 2. pkt.:

»Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold.«

4. I § 7, stk. 2, ændres »retsplejelovens § 448 f« til: »§ 448 g i retsplejeloven«.

5. I § 9, 2. pkt., § 10, 2. pkt., § 13, stk. 1, 2. pkt., § 19, stk. 4, § 28, § 29 a, 1. pkt., § 33, stk. 2, overskriften før § 35, § 35 og § 41, stk. 5, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

§ 10. Forældre, der har fælles forældremyndighed, og som ikke lever sammen, kan aftale, at en af dem skal have forældremyndigheden alene. Aftalen skal anmeldes til statsforvaltningen for at være gyldig. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

§ 11. Er forældre, der har fælles forældremyndighed, og som ikke lever sammen, ikke enige om forældremyndigheden, afgør retten, om den fælles forældremyndighed skal fortsætte, eller om en af dem skal have forældremyndigheden alene. Retten kan kun ophæve den fælles forældremyndighed, hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste.

§ 13. Forældre kan aftale, at forældremyndigheden skal overføres fra den ene forælder til den anden. Aftalen skal anmeldes til statsforvaltningen for at være gyldig. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af statsforvaltningen overføres til andre end forældre. Forældremyndigheden kan overføres til et ægtepar eller et samlevende par i forening, herunder til den ene forælder og dennes ægtefælle eller samlever. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan aftalen godkendes af retten.

6. Efter § 10 indsættes:

»§ 10 a. En aftale om forældremyndighed efter §§ 9 eller 10 er ikke gyldig, hvis den er indgået inden barnets fødsel, eller aftalen er betinget eller tidsbegrænset.«

7. I § 11, 1. pkt., ændres »afgør retten, om« til: »træffes der afgørelse om, hvorvidt«.

8. I § 11, 2. pkt., ændres »Retten kan kun ophæve den fælles forældremyndighed« til: »Den fælles forældremyndighed kan kun ophæves«.

9. I § 13, stk. 1, 3. pkt., ændres »retten« til: »familieretten«.

10. I § 13, stk. 2, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten«, og stk. 2, 3. pkt., ophæves

11. I § 13 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* En aftale efter stk. 1 og 2 er ikke gyldig, hvis aftalen er indgået inden barnets fødsel, eller aftalen er betinget eller tidsbegrænset. Endvidere er en aftale efter stk. 2 ikke gyldig, hvis der ydes vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste til forældremyndighedens indehaver.«

§ 14. Retten kan efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, bestemme, at der skal være fælles forældremyndighed, eller overføre forældremyndigheden til denne.

Stk. 2. Retten kan ændre en aftale efter § 13, stk. 2, eller en afgørelse efter §§ 15 og 15 a.

§ 15. ---

Stk. 2. Dør en forælder, og havde forældrene ved dødsfaldet fælles forældremyndighed, kan andre i forbindelse med dødsfaldet anmode om forældremyndigheden, hvis barnet ved dødsfaldet ikke havde bopæl hos den efterlevende forælder. Statsforvaltningen træffer afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden.

Stk. 3. Dør en forælder, der har forældremyndigheden alene, kan en efterlevende forælder og andre anmode om forældremyndigheden. Er der fælles forældremyndighed, og dør begge forældre, kan andre ligeledes anmode om forældremyndigheden. Statsforvaltningen træffer afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden.

Stk. 4. ---

§ 15 a. Har den ene forælder forvoldt den anden forælders død, og havde forældrene ved dødsfaldet fælles forældremyndighed, eller havde den efterlevende forælder forældremyndigheden alene, skal statsforvaltningen træffe afgørelse om, hvorvidt forældremyndigheden skal forblive hos den efterlevende forælder, eller om en anden skal have forældremyndigheden.

Stk. 2. Hvis den ene forælder har forvoldt den anden forælders død og den afdøde forælder havde forældremyndigheden alene, finder § 15, stk. 3, 1. og 2. pkt., tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. ---

§ 17. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, afgøres dette af retten. Retten kan træffe afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at få bopæl i udlandet eller i Grønland eller på Færøerne.

12. § 14 affattes således:

»§ 14. Efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, kan det bestemmes, at der skal være fælles forældremyndighed, eller at forældremyndigheden skal overføres til denne.

Stk. 2. En aftale efter § 13, stk. 2, og en afgørelse efter §§ 15 og 15 a kan ændres.«

13. § 15, stk. 2, 2. pkt., og § 15, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

14. I § 15 a, stk. 1, ændres »skal statsforvaltningen træffe afgørelse om« til: »træffes der afgørelse om«.

15. I § 15 a, stk. 2, udgår »1. og 2. pkt.,«.

16. § 17 affattes således:

»§ 17. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, kan der træffes afgørelse herom. Der kan herunder træffes afgørelse om, at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller øn-

Stk. 2. Retten kan ændre en aftale eller afgørelse om barnets bopæl.

sker at få bopæl i udlandet, i Grønland eller på Færøerne.

Stk. 2. En aftale eller afgørelse om barnets bopæl efter stk. 1 kan ændres.

Stk. 3. Et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed har i de første tre måneder efter forældrenes samlivsophævelse delt bopæl, medmindre forældrene er enige om barnets bopæl. I denne periode kan der indledes sag om samvær efter § 19, men der kan ikke indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1.

Stk. 4. Barnet har uanset stk. 3, 1. pkt. ikke delt bopæl, hvis afgørende hensyn til barnets bedste taler imod dette, eller hvis begge forældre flytter fra den adresse, hvor barnet havde folkeregisteradresse på tidspunktet for forældrenes samlivsophævelse. I tilfælde omfattet af 1. pkt. kan der indledes en sag om barnets bopæl efter stk. 1 inden for tre måneder efter samlivsophævelsen.«

17. Efter § 18 indsættes i *kapitel 3*:

»§ 18 a. Forældre, der har fælles forældremyndighed, kan aftale, at barnet har delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt. Aftalen ophører, når den ene forælder meddeler ophøret til den anden forælder. Barnet har dog efter ophør af aftalen fortsat delt bopæl, jf. § 3, stk. 1, 3. pkt., indtil forældrene har indgået en aftale om barnets bopæl eller samvær, eller der er truffet afgørelse om barnets bopæl efter §§ 17 eller 26 eller om samvær efter §§ 21, 29 eller 29 a, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Har en forælder bragt en aftale om delt bopæl til ophør som følge af, at den anden forælder ved en flytning af sin bopæl ikke har overholdt betingelser i aftalen om den geografiske placering af forældrenes bopæle, og sker ophøret inden for en måned efter den anden forælders flytning, har barnet bopæl hos den forælder, der har overholdt aftalen.

Stk. 3. En aftale om delt bopæl efter stk. 1 kan registreres i CPR ved anmeldelse af aftalen til Familieretshuset. Registreringen fjernes, hvis en forælder foretager anmeldelse herom til Familieretshuset.«

§ 19. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Er der ikke eller kun i yderst begrænset omfang samvær, kan den forælder, som barnet har bopæl hos, anmode statsforvaltningen om at indkalde den anden forælder til et møde om samværet.

§ 20. Er en forælder eller begge forældre døde, eller er en forælder ukendt, kan statsforvaltningen efter anmodning fastsætte samvær med barnets nærmeste pårørende, som det er knyttet til.

Stk. 2. Er der ikke eller kun i yderst begrænset omfang samvær med den forælder, barnet ikke har bopæl hos, kan statsforvaltningen efter anmodning fastsætte samvær med barnets nærmeste pårørende, som det er knyttet til.

§ 20 a. Er barnet adopteret, kan statsforvaltningen i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsætte samvær eller anden form for kontakt med disse, navnlig hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden form for kontakt med den, som anmoder om fastsættelse af samvær m.v.

§ 21. Er der uenighed om omfanget og udøvelsen af samvær, kan statsforvaltningen efter anmodning træffe afgørelse herom og fastsætte de nødvendige bestemmelser i forbindelse hermed.

Stk. 2-3. ---

§ 21 a. Fastsat eller aftalt samvær bortfalder kun, når forældrene har aftalt det, eller når statsforvaltningen, Ankestyrelsen eller fogedretten har truffet afgørelse om bortfald af samvær efter § 21 eller § 29, stk. 4, eller efter § 536, stk. 4, i retsplejeloven.

§ 22. I særlige tilfælde kan statsforvaltningen træffe bestemmelse om anden kontakt med barnet i form af telefonsamtaler, brevveksling, elektronisk post, fotografier el. lign.

Stk. 2-3. ---

§ 23. ---

18. I § 20, *stk. 1* og *2*, ændres »kan statsforvaltningen efter anmodning fastsætte samvær« til: »kan der efter anmodning fastsættes samvær«.

19. I § 20 a ændres »kan statsforvaltningen i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsætte« til: »kan der i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsættes«.

20. I § 21, *stk. 1*, ændres »kan statsforvaltningen efter anmodning træffe afgørelse herom og fastsætte« til: »kan der efter anmodning træffes afgørelse herom og fastsættes«, og efter »i forbindelse hermed« indsættes: », herunder vilkår om pasdeponering og vilkår til sikring af at forælderen ikke er påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer under samværet«.

21. I § 21 a ændres »statsforvaltningen, Ankestyrelsen eller fogedretten« til: »Familieretshuset eller familieretten«, »eller § 29, stk. 4,« udgår, og »§ 536, stk. 4,« ændres til: »§ 456 q, stk. 4,«.

22. I § 22, *stk. 1*, ændres »kan statsforvaltningen træffe bestemmelse« til: »kan der træffes bestemmelse«.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden eller fra en af de i stk. 1 nævnte institutioner m.v. fratage den forælder, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få orientering og få udleveret dokumenter efter stk. 1. Afgørelsen har virkning fra det tidspunkt, hvor institutionen m.v. modtager meddelelse om afgørelsen.

§ 25. Selv om der er uenighed om forældremyndigheden mellem forældre, der har fælles forældremyndighed, kan statsforvaltningen træffe afgørelse om, at den ene forælder kan tage barnet med til udlandet, Grønland eller Færøerne i en kortere periode.

§ 26. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 bortfalder

- 1) 4 uger efter, at statsforvaltningen har meddelt parterne, at sagen er afsluttet, jf. § 40, medmindre en af dem inden da har anmodet om, at sagen indbringes for retten,
- 2) hvis sagen efter indbringelse for retten hæves eller afvises, eller
- 3) hvis samlivet genoptages.

§ 28. Er indehaveren eller begge indehavere af forældremyndigheden forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, afgør statsforvaltningen, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe forhindringen varer.

§ 29. Under en sag om forældremyndighed, om barnets bopæl, om samvær eller om anden kontakt kan statsforvaltningen efter anmodning træffe afgørelse om midlertidigt samvær eller om anden kontakt.

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Adgangen til at træffe midlertidig afgørelse efter stk. 1 kan i helt særlige tilfælde ligeledes udøves af Ankestyrelsen.

23. I § 23, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »Statsforvaltningen« til: »Der«, og efter »m.v.« indsættes: »træffes afgørelse om at«.

24. I § 25 ændres »kan statsforvaltningen træffe« til: »kan der træffes«.

25. § 26, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* En afgørelse efter stk. 1 bortfalder, hvis anmodningen om, at der træffes afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, tilbagekaldes eller afvises, eller hvis forældrene genoptager samlivet.«

26. I § 29, *stk. 1*, ændres »kan statsforvaltningen efter anmodning træffe« til: »kan der efter anmodning træffes«.

27. § 29, *stk. 4*, ophæves.

§ 29 a. Har barnet ikke samvær med den forælder, der anmoder om samvær, skal statsforvaltningen hurtigst muligt og inden 3 uger efter modtagelsen af en anmodning om fastsættelse af samvær træffe en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær. § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 31. Anmodning om afgørelse om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-22 og 25 indgives til statsforvaltningen.

Stk. 2. Anmeldelse af en aftale efter §§ 9, 10 og 13 og anmodning om en afgørelse efter §§ 11, 14 og 17, § 19, stk. 1-3, og §§ 20, 20 a, 21, 22 og 25 skal indgives til statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Anmeldelser og anmodninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af statsforvaltningen, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Hvis statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal statsforvaltningen tilbyde, at anmeldelsen eller anmodningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 2. Statsforvaltningen bestemmer, hvordan en anmeldelse eller anmodning omfattet af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

28. Efter § 30 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 30 a. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelse vedrørende aftaler om forældremyndighed og afgørelse i sager om forældremyndighed, bopæl, samvær, anden kontakt, orientering om barnet og udlandsrejse træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 27.«

29. § 31, stk. 1 og 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Henvendelse om anmeldelse vedrørende en aftale, om anmodning om en afgørelse, om anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten og om klage efter § 41, stk. 2, skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Dette gælder dog ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed, og anmodning om en midlertidig afgørelse efter §§ 26, 27, 29 og 29 a. Henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 2 og 3.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

30. I § 31, stk. 3, der bliver stk. 2, ændres »statsforvaltningen« to steder til: »Familieretshuset«, »anmeldelsen eller anmodningen« ændres til: »henvendelsen«, »stk. 2« til: »stk. 1«, »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset« og »anmeldelse eller anmodning« til: »henvendelse«.

Stk. 4. Statsforvaltningen kan ud over i de i stk. 3 nævnte tilfælde undlade at afvise en anmeldelse eller anmodning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for statsforvaltningen ved at modtage anmeldelsen eller anmodningen på anden måde end digitalt, eller hvis det må antages at være bedst for barnet, at anmeldelsen eller anmodningen ikke afvises.

Stk. 5. En digital anmeldelse eller anmodning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for statsforvaltningen.

§ 31 a. Ved anmodning om en afgørelse som nævnt i § 31, stk. 1, indkalder statsforvaltningen parterne til et møde, medmindre anmodningen alene vedrører en afgørelse om anden kontakt som nævnt i § 22. Statsforvaltningen kan undlade at indkalde parterne til et møde, hvis det er unødvendigt eller uhensigtsmæssigt at afholde et møde.

Stk. 2. Parterne har pligt til at deltage i mødet, medmindre helt særlige omstændigheder gør sig gældende.

§ 32. Statsforvaltningen skal tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling ved uenighed om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan i andre tilfælde tilbyde børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling, hvis der er et særligt behov herfor.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan undlade at tilbyde rådgivning eller konfliktmægling efter stk. 1, hvis det er unødvendigt eller uhensigtsmæssigt.

§ 32 a. Statsforvaltningen tilbyder forældrene børnesagkyndig rådgivning, når fogedretten efter retsplejelovens § 537, stk. 4, har udsat fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Rådgivning efter 1. pkt. skal være gennem-

31. I § 31, *stk. 4*, der bliver *stk. 3*, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«, »*stk. 3*« til: »*stk. 2*«, »anmeldelse eller anmodning« til: »henvendelse«, »statsforvaltningen« til »Familiereetshuset«, og to steder ændres »anmeldelsen eller anmodningen« til: »henvendelsen«.

32. I § 31, *stk. 5*, der bliver *stk. 4*, ændres »anmeldelse eller anmodning« til: »henvendelse« og »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

33. I § 31 a, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »som nævnt i § 31, *stk. 1*,« til: »om forældremyndighed efter §§ 11, 14, 15 og 15 a, om barnets bopæl efter § 17 og om samvær m.v. efter §§ 19-21 og 25«, »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«, og », medmindre anmodningen alene vedrører en afgørelse om anden kontakt som nævnt i § 22« udgår.

34. I § 31 a, *stk. 1, 2. pkt.*, § 32, *stk. 1, 2 og 3*, § 32 a, *1. pkt.*, § 33, *stk. 1*, og § 46, *stk. 1*, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

35. I § 31 a indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* En part har ikke pligt til at deltage i mødet sammen med den anden part, hvis den anden part har udsat parten eller partens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom.«

36. To steder i § 32 a ændres »fogedretten« til: »familieretten«, og »retsplejelovens § 537, *stk. 4*,« ændres til: »§ 456 r, *stk. 4*, i retsplejeloven«.

ført inden det tidspunkt, fogedretten har udsat sagen til.

§ 33. Statsforvaltningen kan iværksætte børnesagkyndige undersøgelser og indhente sagkyndige erklæringer om forældre i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

Stk. 2. Har statsforvaltningen iværksat en børnesagkyndig undersøgelse eller anmodet om en sagkyndig erklæring om en forælder, færdiggøres undersøgelsen eller erklæringen uanset sagens indbringelse for retten efter § 40.

Barnets adgang til at henvende sig til statsforvaltningen

§ 35. Et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode statsforvaltningen om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær.

§ 36. Inden en aftale om forældremyndighed efter § 13, stk. 2, godkendes eller der træffes afgørelse om forældremyndighed efter § 15, stk. 3, eller § 15 a, stk. 2, skal statsforvaltningen indhente en erklæring fra den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden.

Stk. 2. Inden der træffes en afgørelse om samvær efter § 20, stk. 2, skal statsforvaltningen indhente en erklæring fra den forælder, der ikke eller kun i yderst begrænset omfang har samvær.

Stk. 3. ---

Forældremyndighed efter dødsfald

§ 37. Statsforvaltningen indbringer en afgørelse efter § 15 eller § 15 a for retten, hvis en part inden 4 uger efter, at en afgørelse efter § 15 eller § 15 a er meddelt den pågældende, anmoder herom.

§ 38. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om forældrenes fælles ansvar for transport af barnet i forbindelse med samvær, herunder forældrenes afholdelse af udgifter herved, efter denne lov få terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om en

37. I § 33, stk. 2, ændres »retten efter § 40« til: »familieretten«.

38. I § 36, stk. 1, ændres »godkendes« til: »godkendes,« og »statsforvaltningen indhente« til: »der indhentes«.

39. I § 36, stk. 2, ændres »statsforvaltningen indhente« til: »der indhentes«.

40. Overskriften før § 37 ophæves.

41. § 37 ophæves.

42. I § 38 ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til »Familieretshuset«.

part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

§ 39. En anmodning om ændring af forældremyndighed, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt kan afvises af statsforvaltningen, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt. Dette gælder dog ikke anmodninger om ændring af forældremyndighed efter § 14, stk. 2.

Stk. 2. Statsforvaltningen indbringer afgørelsen om afvisning af en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl for retten, hvis ansøgeren anmoder herom, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Afslutning af sagsbehandlingen og indbringelse for retten

§ 40. Statsforvaltningen kan afslutte en sag om forældremyndighed efter § 11 eller § 14 eller om barnets bopæl efter § 17, hvis der ikke er opnået enighed om forældremyndigheden eller bopælen. Statsforvaltningen indbringer sagen for retten, hvis en part inden 4 uger efter, at det er meddelt den pågældende, at sagen er afsluttet, anmoder herom. Dette gælder dog ikke, hvis afslutningen af sagen skyldes, at den pågældende er udeblevet fra et møde i statsforvaltningen.

Stk. 2. Efter anmodning fra en part afslutter statsforvaltningen sagen og indbringer den for retten, hvis

1) parterne har modtaget vejledning på et møde i statsforvaltningen, uden at enighed om forældremyndigheden eller om barnets bopæl er opnået, og parterne eller en af dem ikke ønsker børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling eller børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling er afsluttet uden opnåelse af enighed eller

2) den pågældende har deltaget i et møde, mens den anden part er udeblevet trods to indkaldelser.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde efter anmodning afslutte sagen og indbringe den for retten, selv om betingelserne efter stk. 1 eller stk. 2 ikke er opfyldt.

Klage m.v.

43. I § 39, stk. 1, 1. pkt., udgår »af statsforvaltningen«.

44. § 39, stk. 2, ophæves.

45. Overskriften før § 40 ophæves.

46. § 40 ophæves.

47. Overskriften før § 41 affattes således:

»Domstolsprøvelse og klage«.

§ 41. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dog stk. 2, 3 og 5.

Stk. 2. En klage over en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter § 26 eller en afgørelse om ændring heraf efter § 30 afvises, hvis sagen om forældremyndighed eller barnets bopæl er indbragt for retten efter § 40.

Stk. 3. Afgørelser efter § 37, afgørelser om at afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl efter § 39, stk. 1, afgørelser efter § 40, stk. 1 og 2, afgørelser om at imødekomme en anmodning efter § 40, stk. 3, og afgørelser om afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl efter § 46, stk. 2, jf. stk. 1, kan ikke påklages.

Stk. 4. I sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, som kan indbringes for retten efter § 37, § 39, stk. 2, § 40 eller § 46, stk. 2, kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.

Stk. 5. Den forælder, der ikke har forældremyndigheden, kan påklage en afgørelse efter § 23, stk. 2, til statsforvaltningen. Dette gælder dog ikke afgørelser truffet af sundhedsvæsenet. Statsforvaltningens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed. Ankestyrelsen kan dog efter anmodning optage en sag til behandling, når det skønnes, at den har principiel eller generel betydning.

§ 41 a. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

§ 46. Statsforvaltningen kan behandle en sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v., hvis betingelserne i retsplejelovens § 448 f er opfyldt.

Stk. 2. Statsforvaltningens afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed og barnets bopæl efter §§ 11, 14, 15, 15 a og 17, der ikke op-

48. § 41, stk. 1, affattes således:

»Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

49. § 41, stk. 2-4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 2.

50. § 41, stk. 5, 3. og 4. pkt., der bliver stk. 2, 3. og 4. pkt., ophæves.

51. § 41 a affattes således:

»§ 41 a. I sager omfattet af § 24 i lov om Familieretshuset træffer familieretten afgørelse efter §§ 11, 14, 17 og 21 efter anmodning fra Familieretshuset.«

52. I § 46, stk. 1, ændres »retsplejelovens § 448 f« til: »§ 448 g i retsplejeloven«.

53. § 46, stk. 2, ophæves.

fylder betingelserne i stk. 1, kan efter anmodning fra en af parterne indbringes for retten.

§ 7. Ægteskab må ikke uden Ankestyrelsens tilladelse indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, må tilladelsen kun gives, såfremt hensynet til børnene ikke taler derimod.

§ 21. ---

Stk. 2. En vielse, der er ugyldig efter stk. 1, kan af Ankestyrelsen godkendes som gyldig, såfremt særlige grunde taler herfor.

§ 23. Et ægteskab omstødes ved dom, hvis det er indgået i strid med § 6 eller § 9.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Sag til omstødelse kan anlægges af Ankestyrelsen eller af en af ægtefællerne. Er ægteskabet indgået i strid med § 9, kan tillige ægtefællen i det tidligere ægteskab anlægge sag.

§ 24. Et ægteskab omstødes endvidere ved dom efter påstand af den ene ægtefælle:

- 1) hvis han ved ægteskabets indgåelse befandt sig i en tilstand, som udelukker evnen til at handle fornuftsmæssigt,
- 2) hvis han blev tvunget til at indgå ægteskab,
- 3) hvis han ved en fejltagelse blev viet til en anden end sin forlovede eller uden at ville indgå ægteskab, eller
- 4) hvis han blev forledt til at indgå ægteskab ved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig fortielse af sandheden blev vildledt om, hvem den anden er, eller om sådanne omstændigheder ved dennes tidligere liv, der med fuld føje ville have afholdt ham fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne,

§ 2

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, 1. pkt., ændres »Ankestyrelsens« til: »Familiere retshuset«.
2. I § 21, stk. 2, § 23, stk. 3, 1. pkt., og § 58 b, stk. 1, ændres »Ankestyrelsen« til: »Familiere retshuset«.
3. I § 23, stk. 1, § 24, stk. 1, og §§ 52 og 58 udgår »ved dom«.
4. I § 23, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:
»Anlægger Familiere retshuset sag til omstødelse af et ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller.«

at ægteskabet ikke med rimelighed kan fordres opretholdt.

Stk. 2. ---

§ 26. Omstødes et ægteskab, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro med hensyn til omstødelsesgrunden, medens den anden kendte eller burde kende denne, kan der ved dommen tilkendes den førstnævnte ægtefælle en godtgørelse, der fastsættes under hensyn til begges økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

§ 29. Ægtefæller har ret til separation eller skilsmisse, når de er enige om det.

§ 37. Separation eller skilsmisse gives ved bevilning eller dom.

Stk. 2. Anmodning om separation eller skilsmisse indgives til statsforvaltningen.

§ 38. Statsforvaltningen indkalder ægtefællerne til vilkårsforhandling, når

- 1) en ægtefælle anmoder om det,
- 2) betingelserne, jf. § 42, stk. 1, for at give bevilning til separation eller skilsmisse efter §§ 29, 30 og 32-36 ikke er opfyldt eller
- 3) statsforvaltningen finder, at særlige omstændigheder taler for det.

Stk. 2. ---

§ 39. ---

Stk. 2. Størrelsen af gebyrerne efter stk. 1 fastsættes således, at de svarer til omkostningerne ved statsforvaltningens behandling af en anmodning om separation eller skilsmisse henholdsvis ved statsforvaltningens afholdelse af vilkårsforhandling.

Stk. 3. ---

5. I § 26 ændres »dommen« til: »afgørelsen«.

6. I § 29 indsættes som 2. *pkt.*:

»Skilsmisse kan i visse situationer først bevilges efter en refleksionsperiode, jf. § 42 a.«

7. I § 37, *stk. 1*, ændres »gives« til: »meddeles« og »dom« til: »afgørelse«.

8. I § 37, *stk. 2*, og § 38, *stk. 1, nr. 3*, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

9. I § 38, *stk. 1*, § 41, § 42, *stk. 1, 1. pkt.*, og § 42, *stk. 2*, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

10. I § 38 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* En ægtefælle har ikke pligt til at deltage i vilkårsforhandling sammen med den anden ægtefælle, hvis den anden ægtefælle har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom.«

11. To steder i § 39, *stk. 2*, ændres »statsforvaltningens« til: »Familiereetshusets«.

§ 41. Statsforvaltningen kan tilbyde mægling ved uenighed om vilkårene for separation og skilsmisse.

§ 42. Statsforvaltningen giver bevilling til separation eller skilsmisse efter §§ 29, 30 og 32-36, hvis ægtefællerne er enige herom og er enige om vilkårene, jf. §§ 49 og 55. Ægtefællerne kan dog henskyde spørgsmål om størrelsen af ægtefællebidrag til statsforvaltningens afgørelse.

Stk. 2. Statsforvaltningen giver bevilling til skilsmisse efter § 30, stk. 2, hvis den anden ægtefælle ikke protesterer herimod, og vilkårene for separationen også gælder for tiden efter skilsmissen.

Afslutning af en separations- eller skilsmissesag og indbringelse for retten

§ 43. Statsforvaltningen kan afslutte en sag om separation eller skilsmisse efter §§ 29, 30 og 32-36, hvis den fornødne enighed, jf. § 42, for at give bevilling ikke er opnået, eller statsforvaltningens

12. I § 42, stk. 1, 2. pkt., ændres »statsforvaltningens afgørelse« til: »afgørelse efter § 50«.

13. Efter § 42 indsættes før overskriften før § 43:

»§ 42 a. For ægtefæller, som anmoder om skilsmisse efter § 29, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år, kan bevilling til skilsmisse først udstedes efter en refleksionsperiode på tre måneder fra Familieretshusets modtagelse af anmodningen.

Stk. 2. Familieretshuset udsteder bevilling til skilsmisse efter § 29, når:

- 1) begge ægtefæller inden 1 måned efter udløbet af refleksionsperioden efter stk. 1 har bekræftet anmodningen om skilsmisse,
- 2) betingelserne i § 42 er opfyldte, og
- 3) begge ægtefæller inden bekræftelsen af anmodningen efter nr. 1 har gennemført det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i lov om Familieretshuset, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. En ægtefælle, der efter § 58 d, stk. 3, ikke skal anvende digital selvbetjening, skal gennemføre det obligatoriske digitale forløb efter § 22, stk. 1, i lov om Familieretshuset på skriftligt grundlag. Ved bekræftelsen efter stk. 2, nr. 1 af anmodningen om skilsmisse skal ægtefællen afgive erklæring om at have gennemført forløbet.«

14. Overskriften før § 43 ophæves.

15. § 43 ophæves.

gen finder det betænkeligt at give bevilling. Statsforvaltningen indbringer sagen for retten, hvis en part inden 4 uger efter, at det er meddelt den pågældende, at sagen er afsluttet, anmoder herom. Dette gælder dog ikke, hvis afslutningen af sagen skyldes, at den pågældende er udeblevet fra vilkårsforhandlingen.

Stk. 2. Efter anmodning fra en part afslutter statsforvaltningen sagen og indbringer den for retten, hvis

- 1) parterne har modtaget vejledning under vilkårsforhandlingen, uden at den fornødne enighed, jf. § 42, er opnået, eller
- 2) den pågældende er mødt, mens den anden part er udeblevet trods to indkaldelser.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde efter anmodning afslutte sagen og indbringe den for retten, selv om betingelserne efter stk. 1 eller 2 ikke er opfyldt.

§ 43 a. Statsforvaltningen kan behandle en ansøgning om separation eller skilsmisse, hvis betingelserne i retsplejelovens § 448 c, stk. 1, 2 og 4, er opfyldt.

Stk. 2. ---

§ 45. De vilkår, der er fastsat ved en dom til separation, afsagt her i landet, gælder også for tiden efter en skilsmisse, opnået på grundlag af separationen. Med hensyn til bidragspligt kan der dog ved separationsdommen træffes anden bestemmelse.

§ 50. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale herom, afgør retten spørgsmålet om bidragspligt, herunder spørgsmålet om pligtens varighed, medens statsforvaltningen fastsætter bidragets størrelse. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, kan retten kun pålægge en ægtefælle bidragspligt for et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 10 år.

Stk. 2. ---

§ 52. En af ægtefællerne truffet aftale om bidragspligten eller om bidragets størrelse kan ændres ved dom, såfremt det på grund af væsentligt

16. § 43 a affattes således:

»§ 43 a. Familieretshuset kan behandle en sag om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab og om et ægteskabs beståen, hvis betingelserne i § 448 f i retsplejeloven er opfyldte.«

17. I § 45, 1. pkt., ændres »dom til separation, afsagt her i landet« til: »afgørelse om separation« og i 2. pkt. ændres »separationsdommen til: »afgørelsen om separation«.

18. I § 50, stk. 1, 1. pkt., ændres »afgør retten spørgsmålet« til: »træffes der afgørelse«, efter »herunder« indsættes: »om«, og », medens statsforvaltningen fastsætter« ændres til: »og«.

19. I § 50, stk. 1, 2. pkt., ændres »retten kun pålægge« til: »der kun pålægges«.

forandrede forhold vil være urimeligt at opretholde aftalen.

§ 53. En ved dom truffet afgørelse om ægtefællernes bidragspligt kan ændres ved en ny dom, såfremt væsentligt forandrede forhold og særlige grunde i øvrigt taler herfor.

Stk. 2. En af statsforvaltningen truffet afgørelse om bidragets størrelse kan ændres af statsforvaltningen, såfremt omstændighederne taler derfor.

§ 55. ---

Stk. 2. Såfremt en lejlighed i en ejendom, der hører til den enes bodel eller særeje, og som indeholder flere beboelseslejligheder, hidtil har tjent til familiens bolig, kan retten i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse pålægge ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle og fastsætte vilkår for lejemålet.

§ 58. Har ægtefæller med henblik på separation eller skilsmisse truffet aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten eller andre vilkår, kan aftalen ved dom ændres eller erklæres for uforbindende, såfremt den skønnes urimelig for den ene ægtefælle på tidspunktet for dens indgåelse.

§ 58 a. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 43, stk. 1 og 2, afgørelser om at imødekomme en anmodning efter § 43, stk. 3, og afgørelser om at afvise at behandle en sag om separation eller skilsmisse efter § 43 a, stk. 2.

Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Ankestyrelsen kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.

20. I § 53, *stk. 1*, udgår »ved dom truffet« og »ved en ny dom«.

21. I § 53, *stk. 2*, ændres »af statsforvaltningen truffet afgørelse om bidragets størrelse kan ændres af statsforvaltningen« til: »afgørelse om bidragets størrelse kan ændres«.

22. I § 55, *stk. 2*, ændres »retten i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse pålægge ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle og fastsætte« til: »det ved afgørelse om eller bevilling til separation eller skilsmisse pålægges ægtefællen at udleje lejligheden til den anden ægtefælle, og der kan fastsættes«.

23. § 58 a, *stk. 1-3*, affattes således:

»Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Familieretshuset eller familieretten træffer efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset afgørelse:

- 1) Om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7.
- 2) Om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21.
- 3) I sager omfattet af kapitel 3-5.

Stk. 3. I sager om separation eller skilsmisse, som kan indbringes for retten efter § 43 eller § 43 a, stk. 2, kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.

Stk. 4. ---

Stk. 5. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

§ 58 b. Afgørelser efter § 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, samt afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne kan påklages til Ankestyrelsen.

Stk. 2. ---

§ 58 c. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller Ankestyrelsen de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

§ 58 d. ---

Stk. 2. Anmodning om separation og skilsmisse efter § 37, stk. 2, og ansøgning om fastsættelse eller ændring af størrelsen af bidrag efter § 50, stk. 1, og § 53, stk. 2, skal indgives til statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Anmodninger og ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af statsforvaltningen, jf. dog stk. 3 og 4.

4) Om klage efter § 58 b over en afgørelse truffet af den myndighed, der efter § 13, stk. 1, skal prøve ægteskabsbetingelserne.

5) Om afvisning efter § 58 d af en ansøgning eller anmodning, der ikke er indgivet til Familieretshuset ved anvendelse af digital selvbetjening.

6) Om hvorvidt parterne er ægtefæller.

7) I sager mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består.

Stk. 3. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

24. I § 58, a, stk. 5, ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

25. § 58 c ophæves.

26. § 58 d, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Følgende henvendelser skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening), idet henvendelsen ellers afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 3 og 4:

- 1) Ansøgning om tilladelse til at indgå ægteskab efter § 7.
- 2) Anmodning om godkendelse af en vielse som gyldig efter § 21.
- 3) Anmodning fra en ægtefælle om omstødelse af ægteskab efter §§ 23 og 24.
- 4) Anmodning om godtgørelse efter § 26.
- 5) Anmodning om separation og skilsmisse efter § 37, stk. 2.
- 6) Bekræftelse af anmodning om skilsmisse efter § 29, jf. § 42 a, stk. 2.
- 7) Ansøgning om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag efter § 50, stk. 1, og §§ 52 og 53.
- 8) Ansøgning om ændring efter § 58 af aftale om fordelingen af formuen, bidragspligten og andre vilkår for separation og skilsmisse.
- 9) Klage efter § 58 b.
- 10) Anmodning om afgørelse om hvorvidt parterne er ægtefæller, eller hvorvidt en separation består.
- 11) Anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten.

Stk. 3. Hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal myndigheden, jf. stk. 1 og 2, tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1 og 2. Myndigheden bestemmer, hvordan en ansøgning omfattet af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 4. Myndigheden, jf. stk. 1 og 2, kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 3 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for myndigheden ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Stk. 5. En digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for myndigheden.

27. I § 58 d, stk. 3, 1. pkt., og § 58 d, stk. 4, ændres »ansøgningen« til: »henvendelsen«.

28. I § 58 d, stk. 3, 2. pkt., og § 58 d, stk. 4 og 5, ændres »ansøgning« til: »henvendelse«.

29. I § 58 d indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Stk. 2 finder ikke anvendelse for anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.«

§ 58 e. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

§ 13. ---

Stk. 2. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan statsforvaltningen pålægge ham at udrede bidrag til barnets underhold.

§ 14. ---

Stk. 2. Bidragspligten ophører ved barnets fyldte 18. år. Bidragspligten ophører endvidere, når barnet indgår ægteskab, medmindre statsforvaltningen bestemmer andet.

Stk. 3-4. ---

§ 15. ---

Stk. 2. Ansøgning om fastsættelse af bidrag efter stk. 1 i anledning af omkostninger ved barnets konfirmation kan tidligst indgives til statsforvaltningen 3 måneder før og senest 1 dag før dagen for barnets konfirmation. Ansøgning om fastsættelse af bidrag efter stk. 1 i anledning af omkostninger, ved at barnet når konfirmationsalderen, kan indgives fra den dag, hvor barnet fylder 13 år, til den dag, hvor barnet fylder 15 år.

Stk. 3. Statsforvaltningen afviser en ansøgning som nævnt i stk. 2, hvis ansøgningen indgives på andre tidspunkter end efter stk. 2.

Stk. 4. Bidrag efter stk. 1 i anledning af omkostninger ved barnets sygdom og begravelse eller i anden særlig anledning kan kun fastsættes, såfremt begæring fremsættes for statsforvaltningen inden 3 måneder efter udgiftens afholdelse, medmindre der godtgøres at foreligge rimelig grund for overskridelse af fristen.

§ 16. Statsforvaltningen kan til enhver tid efter ansøgning ændre et bidrag.

30. § 58 e ophæves.

§ 3

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, *stk. 2*, ændres »statsforvaltningen pålægge ham« til: »det pålægges den pågældende forælder«.

2. I § 14, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »statsforvaltningen bestemmer« til: »der bestemmes«.

3. I § 15, *stk. 2, 1. pkt.*, og § 15, *stk. 4*, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

4. I § 15, *stk. 3*, ændres »Statsforvaltningen afviser en ansøgning som nævnt i stk. 2« til: »En ansøgning som nævnt i stk. 2 afvises«.

5. I § 16 ændres »Statsforvaltningen« til: »Bidrag« og »efter ansøgning ændre et bidrag« til: »ændres efter ansøgning«.

§ 17. Aftaler om bidrag til barnet er ikke til hinder for, at der træffes anden afgørelse af statsforvaltningen, såfremt aftalen skønnes åbenbart ubillig, eller når forholdene væsentligt har forandret sig, eller aftalen strider mod barnets bedste.

§ 17 a. ---

Stk. 2. Der betales ikke gebyr efter stk. 1, hvis

1) der søges om bortfald af bidrag og dette skyldes, at barnet er flyttet til den forælder, der betaler bidraget, eller

2) der søges om ændring af et aftalt bidrag, jf. § 17, og statsforvaltningen ikke tidligere har behandlet en sag om dette bidrag.

Stk. 3. ---

Stk. 4. Størrelsen af gebyret efter stk. 1 fastsættes således, at det svarer til omkostningerne ved statsforvaltningens behandling af en ansøgning om ændring af bidrag.

Stk. 5. ---

§ 19. Statsforvaltningen kan pålægge faderen eller moderen at udrede bidrag til udgifterne ved fødslen og ved barnets navngivning, herunder ved dåb, og til moderens underhold 2 måneder før og 1 måned efter fødslen. Under særlige omstændigheder, navnlig i tilfælde af moderens sygdom forårsaget ved svangerskabet eller fødslen, kan bidrag pålægges for indtil 4 måneder før og 9 måneder efter fødslen. Bidraget kan pålægges, uanset at barnet er dødfødt.

Stk. 2. Endvidere kan statsforvaltningen pålægge den, der har eller kan have besvangret en kvinde, eller den, der har givet samtykke til, at en kvinde er behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, jf. børnelovens §§ 27 eller 27 a, at udrede bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter.

Stk. 3. Bidrag efter denne paragrafs stk. 1 forfalder, hvis barnet er født, straks ved bidragsfastsættelsen og ellers til de af statsforvaltningen nærmere bestemte tidspunkter. Bidrag efter stk. 2 forfalder straks.

Stk. 4. ---

6. I § 17 udgår »af statsforvaltningen«.

7. I § 17 a, stk. 2, nr. 2, ændres »statsforvaltningen ikke tidligere har« til: »der ikke tidligere har været«.

8. I § 17 a, stk. 4, ændres »statsforvaltningens« til: »Familiaretshusets«.

9. I § 19, stk. 1, 1. pkt., ændres »Statsforvaltningen kan pålægge« til: »Der kan pålægges«.

10. I § 19, stk. 2, ændres »kan statsforvaltningen pålægge« til: »kan der pålægges«.

11. I § 19, stk. 3, 1. pkt., ændres »af statsforvaltningen nærmere bestemte tidspunkter« til: »tidspunkter, der er fastsat i afgørelsen om bidrag efter stk. 1«.

§ 19 a. Ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag efter denne lov skal indgives til statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af statsforvaltningen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1. Statsforvaltningen bestemmer, hvordan en ansøgning omfattes af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan helt ekstraordinært ud over i de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for statsforvaltningen ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for statsforvaltningen.

§ 20. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller Ankestyrelsen oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

§ 21. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder ka-

12. I § 19 a, stk. 1, indsættes efter »efter denne lov«: »og anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten«, »statsforvaltningen« ændres tre steder til: »Familieretshuset«, og »Ansøgning« ændres til: »Henvendelser«.

13. I § 19 a, stk. 1, indsættes som 3. pkt.: »Dette gælder dog ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.«

14. I § 19 a, stk. 2, ændres »statsforvaltningen« to steder til: »Familieretshuset«, »ansøgningen« ændres til: »henvendelsen«, »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset« og »ansøgning« til: »henvendelse«.

15. I § 19 a, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«, »ansøgning« til: »henvendelse«, »statsforvaltningen« til »Familieretshuset« og »ansøgningen« til »henvendelsen«.

16. I § 19 a, stk. 4, ændres »ansøgning« til: »henvendelse« og »statsforvaltningen« til »Familieretshuset«.

17. § 20 affattes således:

»§ 20. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelse i sager om bidrag træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.«

18. § 21, stk. 1, affattes således:

»Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

pitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

Stk. 2. Klage skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Ankestyrelsen kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.

Stk. 3. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om behandling af sager om børnebidrag, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Stk. 4. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

§ 1. Adoption meddeles ved bevilling, der udfærdiges af statsforvaltningen.

Stk. 2. Ved adoption af et barn fra et andet land har bevillingen virkning fra barnets ankomst her til landet. Hvis der er knyttet en prøveperiode til adoptionen, har bevillingen dog først virkning fra udløbet af prøveperioden. Statsforvaltningen kan fravige bestemmelsen i 2. pkt., hvis der foreligger særlige omstændigheder.

§ 6. Er den, der ønskes adopteret, fyldt 12 år, bør bevillingen ikke meddeles uden den pågældendes samtykke, medmindre indhentelse af samtykket skønnes at være til skade for barnet.

Stk. 2. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for statsforvaltningen eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af § 8, stk. 1. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om adoptionen, og barnet skal gøres bekendt med adoptionens betydning.

Stk. 3. ---

§ 8. Samtykke efter § 7 skal afgives skriftligt under personligt fremmøde for statsforvaltningen

19. § 21, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

20. I § 21, stk. 3, der bliver stk. 2, udgår »om klagers behandling og«.

21. I § 21, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til: »Familierechts- huset«.

§ 4

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1041 af 3. august 2018, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Familierechts- huset« og »statsforvaltningen« til: »Familierechts- huset«.

eller for anden myndighed eller institution, som er godkendt dertil af børne- og socialministeren. Kravet om personligt fremmøde gælder dog ikke den forælder, der afgiver samtykke til vedkommendes ægtefælle eller samlevers stedbarnsadoption.

Stk. 2-5. ---

§ 10. Når statsforvaltningen modtager meddelelse fra kommunalbestyrelsen om, at Ankestyrelsen har meddelt samtykke efter § 68 e i lov om social service til, at et barn kan adopteres uden samtykke fra forældrene, træffer statsforvaltningen efter § 9, stk. 2-4, afgørelse om adoption af barnet, hvis betingelserne er opfyldt.

Stk. 2. Inden statsforvaltningen træffer afgørelse efter stk. 1, skal statsforvaltningen forespørge barnets forældre, om de vil give samtykke til adoptionen, jf. § 7.

§ 11. Træffer statsforvaltningen beslutning efter § 9, selv om samtykke til adoption fra forældrene efter § 7, stk. 1, ikke foreligger, underrettes barnet, forældrene, indehaveren af forældremyndigheden, hvis denne er en anden end forældrene, værger og den, der søger om adoption, herom.

Stk. 2. En beslutning som nævnt i stk. 1 skal være skriftlig og udleveres af statsforvaltningen til de pågældende personligt eller forkyndes for dem. Beslutningen skal indeholde oplysning om adgangen til at få afgørelsen prøvet af retten og om fristen herfor, jf. stk. 3.

Stk. 3. Inden 14 dage efter at en beslutning som nævnt i stk. 1 er modtaget eller forkyndt, kan sagen forlanges indbragt for retten. Statsforvaltningen kan, når særlige grunde taler derfor, fastsætte en længere frist eller inden fristens udløb forlænge denne.

Stk. 4. Modtager statsforvaltningen anmodning om, at beslutningen prøves af retten, indbringer statsforvaltningen sagen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 b, medmindre bevilling er udfærdiget efter udløbet af fristen i stk. 3.

Stk. 5. Opretholder retten statsforvaltningens beslutning om, at bevilling efter § 9 skal meddeles, eller beslutter retten, at bevilling kan meddeles, kan statsforvaltningen ikke meddele bevilling, før ankefristen er udløbet, og anke ikke er iværksat

2. I § 11, stk. 5, § 25, nr. 4, og § 29 b, stk. 2, ændres »statsforvaltningens« til: »Familierechtsorgans«.

inden ankefristens udløb. Det samme gælder i forhold til kæremål, hvis retten afviser prøvelse, jf. retsplejelovens § 475 b, stk. 4.

§ 15. Adoption kan ikke meddeles, hvis nogen, der skal afgive samtykke til adoptionen, yder eller modtager vederlag eller nogen anden form for modydelse, herunder betaling for tabt arbejdsfortjeneste. Statsforvaltningen kan afkræve enhver, der har kendskab til forholdene, alle oplysninger til brug ved afklaringen af, om der er ydet eller modtaget vederlag m.v. som nævnt i 1. pkt.

§ 15 a. Statsforvaltningen kan under en sag om adoption beskikke en advokat for et barn, der er fyldt 3 år, og som har bopæl her i landet. Dette gælder dog ikke ved adoption efter § 5 a, eller hvis adoptionen er formidlet af en organisation, der har tilladelse til at yde adoptionshjælp efter § 30.

Stk. 2. Statsforvaltningen skal under en sag om adoption efter § 9 beskikke en advokat for barnet. Statsforvaltningen skal samtidig tilbyde forældrene og indehaveren af forældremyndigheden, hvis denne er en anden end forældrene, samt barnets eventuelle plejeforældre advokatbeskikkelse.

Stk. 3. ---

§ 18. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Er barnet fyldt 12 år, kan ophævelse af adoptivforholdet ikke ske uden barnets samtykke. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for statsforvaltningen eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af § 8, stk. 1. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om ophævelsen af adoptivforholdet, og barnet skal gøres bekendt med ophævelsens betydning.

Stk. 4-5. ---

§ 25. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler om behandling af sager efter denne lov, herunder

- 1) om godkendelse som adoptant,
- 2) om adoptionsagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v.,

- 3) om afgivelse af samtykke til adoption, jf. §§ 6 og 8,
 4) om statsforvaltningens behandling af sager om adoption uden samtykke, jf. § 9, og
 5) om behandlingen af sager om godkendelse af, at et adoptionsforløb fortsætter.

§ 25 a. Børne- og socialministeren opretter et eller flere samråd, der efter undersøgelse foretaget af statsforvaltningen afgør, om en ansøger kan godkendes som adoptant, jf. § 4 a.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Samrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge. Det ene medlem skal være medarbejder ved statsforvaltningen.

Stk. 4-5. ---

§ 29 b. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 9.

Stk. 2. I sager efter § 9 kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.

Stk. 3. ---

§ 29 c. Ansøgning om bevilling til adoption og om godkendelse som adoptant skal indgives til statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af statsforvaltningen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis statsforvaltningen finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1. Statsforvaltningen bestemmer, hvordan en ansøgning omfattes af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan helt ekstraordinært ud over i de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for statsforvaltningen ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

3. I § 29 b, stk. 1, ændres »Statsforvaltningens« til: »Familierechtsretshuset«.

Stk. 4. En digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for statsforvaltningen.

§ 2. Udbetaling Danmark opkræver efter anmodning krav på underholdsbidrag. Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver dog krav på underholdsbidrag, der er omfattet af § 1, stk. 2, mens statsforvaltningen afgør indsigelser mod eksistensen af sådanne krav.

§ 20. Efter statsforvaltningens bestemmelse kan reglerne i § 19 bringes til anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabssag.

§ 23 a. ---

Stk. 2. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

§ 23 b. Børne- og socialministeren kan

1) fastsætte regler om Udbetaling Danmarks behandling af sager efter denne lov, herunder om den administrative behandling af sager om henstand med eller afdragsvis betaling af underholdsbidrag,

2) i samråd med skatteministeren fastsætte regler om restanceinddrivelsesmyndighedens behandling af sager efter § 2, 2. pkt., herunder om den administrative behandling af sager om henstand med eller afdragsvis betaling af underholdsbidrag, og

§ 5

I lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1819 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen afgør« til: »afgørelse om«, og efter »krav« indsættes: »træffes efter § 23 a, stk. 3«.

2. I § 20 ændres: »Efter statsforvaltningens bestemmelse kan reglerne i § 19« til: »Reglerne i § 19 kan«, og efter »faderskabssag« indsættes: », og en kvinde, der er part i en påbegyndt medmoderskabssag«.

3. § 23 a, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:
»Stk. 2. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 3. Afgørelse efter § 2, 2. pkt., og § 20 træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.

Stk. 4. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

3) fastsætte regler om behandling af sager om indsigelser mod eksistensen af krav efter § 1, stk. 2, om behandling af sager efter § 20 og om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.

4. I § 23 b, nr. 3, indsættes efter »§ 1, stk. 2,«: »og« og »og om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen« udgår.

5. Efter § 23 b indsættes:

»§ 23 c. Indsigelser efter § 2, 2. pkt., anmodninger efter § 20 og anmodninger om indbringelse af en afgørelse for familieretten skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis Familieretshuset finder, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Familieretshuset tilbyde, at henvendelsen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1. Familieretshuset bestemmer, hvordan en henvendelse omfattes af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 3. Familieretshuset kan helt ekstraordinært ud over i de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en henvendelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Familieretshuset ved at modtage henvendelsen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital henvendelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Familieretshuset.«

§ 6

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

§ 1 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i § 27 a, stk. 1, er opfyldt, jf. dog stk. 3. Registrering af faderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2-3. ---

1. I § 1 a, stk. 1, 2. pkt., § 3 a, stk. 1, 2. pkt., § 3 b, stk. 1, 2. pkt., § 4, § 5, stk. 1, § 7, stk. 1, § 9, stk. 2, § 14, stk. 7, 2. pkt., og § 33, stk. 3, ændres »statsforvaltningen« til »Familieretshuset«.

§ 3 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, jf. dog stk. 2. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2-4. ---

§ 3 b. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, jf. dog stk. 3. Registreringen af medmoderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med fødslen.

Stk. 2-3. ---

Kapitel 2

Sag om faderskab og medmoderskab ved statsforvaltningen

2. I overskriften til kapitel 2 udgår »ved statsforvaltningen«.

§ 4. Inden barnets fødsel kan sag rejses af moderen eller af statsforvaltningen.

§ 5. Er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a eller anerkendt ved statsforvaltningen, kan sag inden 6 måneder efter barnets fødsel rejses af moderen, faderen, medmoderen eller barnets værge.

Stk. 2. ---

§ 7. Er faderskab eller medmoderskab ikke registreret, og er der ikke rejst sag af andre, rejser statsforvaltningen sag, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. ---

§ 9. ---

Stk. 2. Er moderen død, inddrager statsforvaltningen efter anmodning fra barnets værge en mand eller kvinde som part, hvis det antageliggøres, at manden er eller kan være barnets far, eller at kvinden er eller kan være barnets medmor.

§ 11. Statsforvaltningen opfordrer moderen og de mænd, som er parter i sagen, til at medvirke ved retsgenetiske undersøgelser, hvis det kan have betydning for sagen.

Stk. 2. ---

§ 12. Statsforvaltningen kan bestemme, at en mand, der utvivlsomt ikke er barnets far, og at en kvinde, der utvivlsomt ikke kan anses som barnets medmor, skal udtræde af sagen.

§ 13. Statsforvaltningen indbringer sagen for retten, hvis

- 1) en af sagens parter anmoder om det,
- 2) statsforvaltningen finder det betænkeligt at fortsætte behandlingen af sagen,
- 3) der skal ske indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller udfærdiges retsanmodning efter retsplejelovens § 158,
- 4) sagen i øvrigt ikke kan afsluttes ved anerkendelse eller henlæggelse ved statsforvaltningen eller
- 5) en af parterne er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6.

§ 14. ---

Stk. 2-6. ---

Stk. 7. Anerkendelse efter stk. 1-6 skal ske skriftligt. Anerkendelse efter stk. 3 og 6 kan kun ske under et møde i statsforvaltningen.

Stk. 8-9. ---

Kapitel 3

Sag om faderskab og medmoderskab ved retten

Sagens indbringelse

§ 15. Sag kan kun indbringes for retten af statsforvaltningen.

3. I § 11, stk. 1, og §§ 12 og 32 ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

4. § 13 affattes således:

»§ 13. Anerkendes faderskab eller medmoderskab ikke efter § 14, træffes der afgørelse herom efter kapitel 3.«

5. *Overskriften* til kapitel 3 affattes således:

»Kapitel 3

Afgørelse om faderskab og medmoderskab«.

6. *Overskriften* før § 15 ophæves.

7. § 15 ophæves.

8. *Overskriften* før § 16 affattes således:

*Sagens behandling**Anerkendelse af faderskab og medmoderskab**Dom til faderskab og medmoderskab*

§ 20. En mand dømmes som far, hvis han efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser utvivlsomt er barnets far.

Stk. 2. I andre tilfælde dømmes en mand som far, hvis han har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, og der ikke foreligger omstændigheder, der gør det usandsynligt, at han er barnets far. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til andre mænd, er det endvidere en betingelse, at

- 1) ingen af disse efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser er barnets far eller
- 2) det er overvejende sandsynligt, at ingen af disse er barnets far.

Stk. 3. ---

Stk. 4. En kvinde kan dømmes som medmor, hvis hun efter § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet.

Stk. 5. En mand kan dømmes som far, hvis han efter § 27, § 27 a, stk. 1, eller §§ 27 b eller 27 c anses som far til barnet.

§ 21. Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn ikke registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen efter anmodning fra moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo, en mand, som har ret til at få prøvet, om han er barnets far efter § 6 eller § 6 a, eller en kvinde, som har ret til at få prøvet, om hun er barnets medmor efter § 6 a.

Stk. 2-3. ---

§ 22. Er faderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen, hvis moderen eller hendes dødsbo, barnet

»Familiereftens behandling af sager om faderskab og medmoderskab«.

9. Overskriften før § 19 ophæves.

10. I overskriften før § 20 ændres »Dom til« til: »Afgørelse om«.

11. I § 20, *stk. 1*, ændres »En mand dømmes som far« til: »Der træffes afgørelse om, at en mand er far«.

12. I § 20, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »dømmes en mand som far« til: »træffes der afgørelse om, at en mand er far«.

13. I § 20, *stk. 4*, ændres »En kvinde kan dømmes som medmor« til: »Der kan træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor«.

14. I § 20, *stk. 5*, ændres »En mand kan dømmes som far« til: »Der kan træffes afgørelse om, at en mand er far«.

15. I § 21, *stk. 1*, § 22, *stk. 1 og 2*, og § 24, *stk. 1*, ændres »dom« til: »afgørelse«.

eller dets værge eller dødsbo og faderen eller hans dødsbo i enighed anmoder om det.

Stk. 2. Er medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, genoptages sagen, hvis moderen eller hendes dødsbo, barnet eller dets værge eller dødsbo og medmoderen eller hendes dødsbo i enighed anmoder om det.

Stk. 3. ---

§ 24. Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller dom, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, faderen eller hans dødsbo eller medmoderen eller hendes dødsbo inden 3 år efter barnets fødsel anmode om, at sagen genoptages, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald.

Stk. 2. ---

§ 26. Afgørelse af, om en sag skal genoptages, træffes af statsforvaltningen.

Stk. 2. Statsforvaltningen indbringer spørgsmålet om genoptagelse for retten, hvis en part inden fire uger efter statsforvaltningens afgørelse anmoder om det.

Stk. 3. Genoptages sagen, finder kapitel 2 og 3 tilsvarende anvendelse, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. En mand, der tidligere har været part i sagen, men som efter udfaldet af retsgenetiske undersøgelser eller bevis om, hvorvidt han har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, ikke er blevet anset som barnets far, kan ikke mod sin vilje inddrages på ny. Dette gælder dog ikke, hvis han har afgivet falsk forklaring for retten om forhold af betydning for sagen eller der med hans viden er sket identitetsforveksling, ombytning af genetisk materiale eller anden tilsvarende fejl.

16. § 26, *stk. 1 og 2*, ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

17. I § 26, *stk. 3*, der bliver stk. 1, ændres »Genoptages sagen,« til: »Ved genoptagelse af en sag efter §§ 21-25« og »stk. 4« til: »stk. 2«.

18. I § 26, *stk. 4, 2. pkt.*, der bliver stk. 2, 2. pkt., udgår »for retten«.

Statsforvaltningens vejledningspligt

§ 32. Statsforvaltningen yder i fornødent omfang vejledning om spørgsmål, der vedrører denne lov, og bistår herunder med udfyldelse af blanketter m.v.

§ 33. Børne- og socialministeren fastsætter regler om behandling af sager efter denne lov, herunder om personregisterføernes og statsforvaltningens registrering af faderskab og medmoderskab, om statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og om retsgenetiske undersøgelser. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager over statsforvaltningens sagsbehandling, jf. § 35, stk. 2.

Stk. 2. Blanketter til brug for registrering af faderskab og medmoderskab og til brug for anerkendelse og afgivelse af erklæring efter §§ 14, 19, 27, 27 a og 27 b skal være godkendt af Ankestyrelsen. Børne- og socialministeren kan bestemme, at underskrifter på disse blanketter skal være bekræftet af en advokat eller to vitterlighedsvidner eller på anden måde.

Stk. 3. Børne- og socialministeren kan bestemme, at en anerkendelse afgivet i udlandet skal lige-stilles med en anerkendelse for statsforvaltningen.

§ 33 a. ---

19. I overskriften til kapitel 7 ændres »Statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

20. Efter § 32 indsættes i *kapitel 8*:

»§ 32 a. Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten. Dette gælder dog ikke registrering af faderskab efter §§ 1, 2 og 3.

Stk. 3. Familieretshusets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

21. To steder i § 33, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

22. § 33, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

23. I § 33, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

Stk. 2. Erklæring efter § 3 b, anmodning om rejsning eller genoptagelse af sag om faderskab eller medmoderskab efter §§ 4, 5, 6, 6 a og 21-24 og anmodning om anerkendelse af faderskab eller medmoderskab efter § 14 skal indgives til statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Erklæringer og anmodninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af statsforvaltningen, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgerne ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal myndigheden, jf. stk. 1 og 2, tilbyde, at erklæringen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1 og 2. Myndigheden, jf. stk. 1 og 2, bestemmer, hvordan en erklæring omfattende af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 4. Myndigheden kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 3 nævnte tilfælde undlade at afvise en erklæring, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for personregisterføreren ved at modtage erklæringen på anden måde end digitalt.

Stk. 5. En digital erklæring anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for myndigheden.

§ 35. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. I sager efter kapitel 2, 4 og 5 kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

§ 2. ---

Stk. 2. Børne- og socialministeren fastsætter nærmere regler om anvendelsen af stk. 1. Ankestyrelsen bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter stk. 1.

24. I § 33 a, stk. 2, ændres »Erklæring efter § 3 b« til: »Anmodning om registrering efter §§ 1 a, 3 a og 3 b, anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten«, og tre steder ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

25. I § 33 a, stk. 3, indsættes efter »erklæringen«: »eller anmodningen« og efter »erklæring«: »eller anmodning«.

26. I § 33 a, stk. 4, indsættes efter »erklæring«: »eller anmodning«, »personregisterføreren« ændres til: »myndigheden«, og efter »erklæringen« indsættes: »eller anmodningen«.

27. I § 33 a, stk. 5, indsættes efter »erklæring«: »eller anmodning«.

28. § 35 ophæves.

§ 7

I navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1816 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, 2. pkt., § 6, stk. 2, 1. og 2. pkt., og § 14, stk. 1, ændres »Ankestyrelsen« til: »Familieretshuset«.

§ 6. ---

Stk. 2. Den, der er berettiget til et af de i stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte navne, kan anmelde dette til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen offentliggør en liste over navne, der anmeldes efter 1. pkt.

§ 14. Ankestyrelsen offentliggør en liste over dreng- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2-4. ---

Kapitel 4

Kompetenceregler og klageadgang m.v.

§ 16. ---

Stk. 2. Personregisterføreren træffer afgørelse i sagen, jf. dog stk. 3 og 4. Skal afgørelse i sagen træffes af statsforvaltningen i medfør af de nævnte bestemmelser, videresender personregisterføreren ansøgningen til statsforvaltningen.

Stk. 3. Statsforvaltningen træffer afgørelse i sager om navneændring eller navngivning i medfør af følgende bestemmelser:

- 1) Efternavne efter § 4, stk. 1, nr. 7, § 6, § 7, stk. 1, nr. 2 og 3, samt ændringer i efternavne efter § 4, stk. 1, nr. 6,
- 2) mellemnavne efter § 11, stk. 1, nr. 2, hvis navnet tages i medfør af en af de i nr. 1 nævnte bestemmelser,
- 3) fornavne efter § 14, stk. 3, og
- 4) navne efter § 24.

Stk. 4. Børne- og socialministeren kan efter forhandling med kirkeministeren fastsætte regler om, at afgørelsen i andre tilfælde end dem, der er nævnt i stk. 3, træffes af statsforvaltningen. Børne- og socialministeren forhold kan efter forhandling med kirkeministeren endvidere fastsætte regler om, at visse typer af afgørelser, som er omfattet af stk. 3, alligevel kan træffes af personregisterføreren.

§ 16 a. Ansøgning om navngivning og navneændring, jf. § 16, stk. 1, skal indgives til personregisterføreren ved anvendelse af den digitale løsning,

2. I *overskriften* til kapitel 4 ændres »og klageadgang« til: », klageadgang og domstolsprøvelse«.

3. *§ 16, stk. 2, 2. pkt.*, affattes således:

»Skal afgørelse i sagen træffes i medfør af stk. 3 og 4, videresender personregisterføreren ansøgningen til Familieretshuset.«

4. I *§ 16, stk. 3*, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten, jf. § 20 a, stk. 2,«.

5. I *§ 16, stk. 4, 1. pkt.*, ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten, jf. § 20 a, stk. 2,«.

6. I *§ 16 a, stk. 1, 2. pkt.*, ændres »jf. dog stk. 2 og 3« til »jf. dog stk. 3 og 4«.

som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af personregisterføreren, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal personregisterføreren tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1. Personregisterføreren bestemmer, hvordan en ansøgning omfattet af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 3. Personregisterføreren kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for personregisterføreren ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for personregisterføreren.

§ 17. Statsforvaltningen yder i fornødent omfang vejledning om spørgsmål, der vedrører denne lov.

7. I § 16 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Klage over personregisterføreren afgørelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., og anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., for familieretten skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Henvendelser, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 3 og 4.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

8. I § 16 a, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »personregisterføreren« til: »myndigheden«, »ansøgningen« til: »henvendelsen«, efter »stk. 1« indsættes: »og stk. 2«, »Personregisterføreren« ændres til: »Myndigheden« og »ansøgning« til: »henvendelse«.

9. I § 16 a, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »Personregisterføreren« til: »Myndigheden«, »stk. 2« til: »stk. 3«, »ansøgning« til: »henvendelse«, »personregisterføreren« til: »myndigheden« og »ansøgningen« til: »henvendelsen«.

10. I § 16 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »ansøgning« til: »henvendelse« og »personregisterføreren« til: »myndigheden«.

11. I § 17 ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

12. Efter § 20 indsættes:

»**§ 20 a.** Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelse i sager om navngivning og navneændring efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og

§ 21. Afgørelser om navngivning og navneændring efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

Stk. 2. ---

§ 22. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Hvis særlige grunde taler for det, kan navneændring ske med statsforvaltningens tilladelse, selv om samtykke efter stk. 1 ikke foreligger.

§ 1. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Er en ægtefælle under samlivet forhindret i at varetage sine interesser på grund af fravær eller sygdom, kan den anden ægtefælle foretage dispositioner, der ikke uden ulempe kan udsættes, herunder afhændelse og pantsætning, når dette af hensyn til familiens underhold er uomgængeligt nødvendigt. Fast ejendom kan dog ikke afhændes eller pantsættes uden Statsforvaltningens tilladelse. 1. pkt. gælder ikke, hvis en anden er bemyndiget til at foretage dispositionen.

§ 4. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Statsforvaltningen kan efter bestemmelserne i kapitel 16 pålægge en ægtefælle, der ikke opfylder sin forsørgelsespligt efter stk. 1, at betale bidrag til den anden ægtefælle.

§ 7. Nægter den anden ægtefælle at give samtykke efter § 6, eller kan samtykke ikke indhentes inden rimelig tid, kan Statsforvaltningen efter an-

8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.«

13. § 21, *stk. 1*, affattes således:

»Personregisterførerens afgørelser efter § 16, stk. 2, 1. pkt., og § 16, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Familieretshuset. Familieretshusets afgørelser efter § 16, stk. 3, og § 16, stk. 4, 1. pkt., kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

14. I § 22, *stk. 3*, ændres »statsforvaltningens tilladelse« til »tilladelse fra den myndighed eller ret, der behandler sagen«.

§ 8

I lov nr. 548 af 30. maj 2017 om ægtefællers økonomiske forhold foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 3, 2. pkt.*, udgår »Statsforvaltningens«.

2. I § 4, *stk. 3*, ændres »Statsforvaltningen kan efter bestemmelserne i kapitel 16 pålægge« til: »Der kan efter bestemmelserne i kapitel 16 pålægges«.

3. I § 7, *stk. 1*, ændres »kan Statsforvaltningen efter anmodning fra den ægtefælle, der ejer boligen, eller fra den anden part i aftale tillade dispositio-

modning fra den ægtefælle, der ejer boligen, eller fra den anden part i aftalen tillade dispositionen, hvis der ikke er rimelig grund til at nægte at gennemføre aftalen.

Stk. 2. ---

§ 27. Ved formuedelingen indgår de aktiver og passiver, som hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor Statsforvaltningen modtog anmodning om separation eller skilsmisse, jf. dog stk. 2 og 3. Denne dag betegnes ophørsdagen.

Stk. 2-3. ---

§ 43. Sag om krav efter §§ 41 og 42 kan tidligst anlægges, når der er indgivet anmodning til Statsforvaltningen om separation eller skilsmisse.

Stk. 2. ---

Afsnit V

Ægtefællebidrag og Statsforvaltningens sagsbehandling

§ 56. Statsforvaltningen kan efter ansøgning pålægge en ægtefælle, der ikke opfylder sin forsørgelsespligt efter § 4, at betale bidrag til den anden ægtefælle.

Stk. 2-3. ---

§ 58. Statsforvaltningen kan efter ansøgning ændre en afgørelse efter § 56, hvis omstændighederne taler for det.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan efter ansøgning ændre en aftale om bidrag efter § 56, hvis aftalen

nen« til: »kan dispositionen efter anmodning fra den ægtefælle, der ejer boligen, eller fra den anden part i aftalen tillades«.

4. I § 27, *stk. 1, 1. pkt.*, og § 43, *stk. 1*, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

5. I § 27 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Er en anmodning om skilsmisse bortfaldet, fordi betingelserne for skilsmissen i § 42 a, stk. 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning ikke er opfyldte, opretholdes ophørsdagen efter stk. 1, hvis en ægtefælle inden fire uger efter modtagelse af meddelelse om, at ansøgningen er bortfaldet, indgiver anmodning om separation eller skilsmisse.«

6. I *overskriften* til afsnit V ændres »Statsforvaltningens« til: »Familiereetshusets«.

7. I § 56, *stk. 1*, ændres »Statsforvaltningen kan efter ansøgning pålægge« til: »Der kan efter ansøgning pålægges«.

8. I § 56, *stk. 3*, ændres »afsagt en endelig dom« til: »truffet en endelig afgørelse«.

9. I § 58, *stk. 1*, ændres »Statsforvaltningen kan efter ansøgning ændre en afgørelse efter § 56« til: »En afgørelse efter § 56 kan efter ansøgning ændres«.

10. I § 58, *stk. 2*, ændres »Statsforvaltningen kan efter ansøgning ændre en aftale om bidrag efter §

skønnes åbenbart urimelig, eller hvis forholdene væsentligt har forandret sig.

Kapitel 17

Statsforvaltningens sagsbehandling og klage m.v.

§ 59. Ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag efter §§ 56 og 58 skal indgives til Statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som Statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening). Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Statsforvaltningen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Finder Statsforvaltningen, at der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, skal Statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening efter stk. 1. Statsforvaltningen bestemmer, hvordan en ansøgning omfattes af 1. pkt. skal indgives, herunder om den skal indgives mundtligt eller skriftligt.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan helt ekstraordinært ud over i de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Statsforvaltningen ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Statsforvaltningen.

§ 60. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om bidrag efter

56« til: »En aftale om bidrag efter § 56 kan efter ansøgning ændres«.

11. I overskriften til kapitel 17 ændres »Statsforvaltningens« til: »Familiere retshusets« og »klage« til: »domstolsprøvelse«.

12. I § 59, stk. 1, indsættes efter »§§ 56 og 58«: »og anmodning om indgivelse af en afgørelse for familieretten« og efter »Ansøgninger«: »og anmodninger«, og tre steder ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

13. I § 59, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:
»Dette gælder dog ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.

14. I § 59, stk. 2, ændres »Statsforvaltningen« tre steder til: »Familiere retshuset«, efter »ansøgningen« indsættes: »eller anmodningen« og efter »ansøgning« indsættes: »eller anmodning«.

15. I § 59, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen« to steder til: »Familiere retshuset«, efter »ansøgning« indsættes: »eller anmodning«, og efter »ansøgningen« indsættes: »eller anmodningen«.

16. I § 59, stk. 4, indsættes efter »ansøgning«: »eller anmodning« og »Statsforvaltningen« ændres til: »Familiere retshuset«.

17. § 60, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

denne lov anmode en part om oplysninger om partens egne forhold. Unnlader parten at give Statsforvaltningen eller Ankestyrelsen de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

Stk. 2. Statsforvaltningen og Ankestyrelsen kan til brug for behandlingen af sager om bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatetforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

Klage m.v.

§ 61. Statsforvaltningens afgørelser efter § 1, stk. 3, § 7, stk. 1, og §§ 56, 58 og 59 kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag efter §§ 56 og 58 skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Ankestyrelsen kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om den er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.

Stk. 3. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler om:

- 1) Behandling af sager om fast ejendom efter § 1, stk. 3.
- 2) Behandling af sager om familiens helårsbolig efter § 7, stk. 1.

18. I § 60, *stk. 2*, der bliver *stk. 1*, ændres »Statsforvaltningen og Ankestyrelsen« til »Familierechts- huset«.

19. Efter § 60 indsættes før overskriften før § 61:

»§ 60 a. Ved Familierechts- husets behandling af sager efter denne lov finder bestemmelserne i lov om Familierechts- huset anvendelse.

Stk. 2. Afgørelser om afhændelse og pantsætning af fast ejendom, om dispositioner over familiens helårsbolig, om fastsættelse og ændring af ægtefællebidrag og om behandling af en ansøgning, der ikke er indgivet digitalt, træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familierechts- huset af Familierechts- huset eller familieretten.«

20. Overskriften før § 61 affattes således:

»Domstolsprøvelse«.

21. § 61, *stk. 1*, affattes således:

»Familierechts- husets afgørelser efter denne lov kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familierechts- huset.«

22. § 61, *stk. 2*, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.

3) Behandling af sager om ægtefællebidrag efter §§ 56, 58 og 59, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

4) Behandling af klager.

§ 2. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Børne- og socialministeren udpeger en centralmyndighed, jf. konventionens artikel 4, og fastsætter regler for dens virksomhed. Efter forhandling med vedkommende minister kan børne- og socialministeren fastsætte regler om overladelse af bestemte dele af centralmyndighedens opgaver til andre myndigheder.

§ 3. Anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse efter konventionen indgives til centralmyndigheden, jf. § 2, stk. 4, som straks videresender anmodningen til statsforvaltningen.

Stk. 2. Statsforvaltningen erklærer uden ophør afgørelsen for eksigibel, medmindre anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper, jf. konventionens artikel 22, litra a. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen.

Stk. 3. Parterne kan fremsætte indsigelse mod en afgørelse efter stk. 2, 1. pkt. Indsigelsen skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 2, 2. pkt., meddeles statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Stk. 4. Statsforvaltningen træffer afgørelse om indsigelser efter stk. 3, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8. Statsforvaltningen underretter straks parterne om afgørelsen.

23. § 61, stk. 3, nr. 4, der bliver stk. 2, nr. 4, ophæves.

§ 9

I lov nr. 275 af 27. marts 2017 om Haagerkonventionen af 2007 foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 4, 1. pkt., ophæves og i stedet indsættes: »Familiere retshuset er centralmyndighed, jf. konventions artikel 4. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler for Familiere retshusets virksomhed som centralmyndighed.«

2. I § 3, stk. 1, ændres »centralmyndigheden, jf. § 2, stk. 4, som straks videresender anmodningen til statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

3. I § 3, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

4. I § 3, stk. 3, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

5. § 3, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Familiere retshuset eller familieretten træffer afgørelse om indsigelser efter stk. 3, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8. Det fastlægges efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familiere retshuset, om afgørelsen træffes af Familiere retshuset eller familieretten. Parterne underrettes straks om afgørelsen.«

6. § 3, stk. 5, 1. og 2. pkt., affattes således:

Stk. 5. Parterne kan påklage en afgørelse efter stk. 4 til Ankestyrelsen. En klage skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 4, 2. pkt., indgives til statsforvaltningen. For en part, der ikke har bopæl i Danmark, er fristen 60 dage.

Stk. 6. Statsforvaltningen videresender klage efter stk. 5 og sagens akter til Ankestyrelsen, der træffer afgørelse om klagen, jf. konventionens artikel 23, stk. 7 og 8.

§ 9. Fogedretten kan i forbindelse med fuldbyrdelse af en afgørelse om samvær efter § 4 træffe bestemmelse om omfanget og udøvelsen af samværet.

§ 11. Tilbagegivelse efter § 10, stk. 1, kan nægtes, hvis:

- 1) der på tidspunktet for indgivelsen af tilbagegivelsesanmodningen til fogedretten er gået 1 år siden bortførelsen eller tilbageholdelsen og barnet er faldet til i sine nye omgivelser,
- 2) der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil være til skade for barnets sjælelige eller legemlige sundhed eller på anden måde sætte det i en situation, som det ikke bør tåle,
- 3) barnet selv modsætter sig tilbagegivelsen og barnet har nået en sådan alder og modenhed, at der bør tages hensyn til dets mening, eller
- 4) tilbagegivelsen ikke vil være forenelig med grundlæggende principper her i landet til beskyttelse af menneskelige friheder og rettigheder.

»Parterne kan appellere en afgørelse efter stk. 4. Appellanmodningen skal inden 30 dage efter underretningen efter stk. 4, 3. pkt., indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen eller afsagt dommen efter stk. 4.

7. I § 3, stk. 5, indsættes som 4. pkt.:

»Bestemmelserne om anke efter ankefristens udløb i § 372, stk. 2, 5. pkt., og § 399, stk. 2, i retsplejeloven finder ikke anvendelse ved anke efter 1. pkt.«

8. § 3, stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Ved Familieretshusets behandling af sager efter denne lov og ved indbringelse for familieretten af en afgørelse truffet af Familieretshuset finder bestemmelserne i lov om Familieretshuset anvendelse.«

§ 10

I lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser), jf. lovbekendtgørelse nr. 1418 af 1. december 2017, foretager følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »retten« til: »Familieretten«, »fogedretten« til: »Familieretten« og »Fogedretten« til: »Familieretten«.

§ 12. Anmodning om fuldbyrdelse af en afgørelse om forældremyndighed, om, hvor barnet skal bo, eller om samvær efter § 4 eller om tilbagegivelse af et barn efter § 10, stk. 1, indgives til fogedretten.

Stk. 2. Anmodninger til fogedretten skal affattes på dansk eller skal ledsages af dansk oversættelse. Dokumenter på fremmede sprog, som vedlægges, skal være oversat til dansk, medmindre retten finder det unødvendigt.

§ 14. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Fogedretten kan under behandlingen af en sag om tilbagegivelse efter § 10, stk. 1, bestemme, at der skal fremlægges en afgørelse fra en myndighed i det land, hvor barnet boede umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen, om, at bortførelsen eller tilbageholdelsen er ulovlig. Det gælder dog kun, hvis en sådan afgørelse kan opnås i den pågældende stat.

§ 15. ---

Stk. 2. Er en sag efter § 10, stk. 1, ikke afgjort inden 6 uger efter, at anmodning om tilbagegivelse er indgivet til fogedretten, skal retten efter anmodning redegøre for årsagen hertil.

§ 16. Fogedretten skal i sager om fuldbyrdelse af en afgørelse efter § 4 eller om tilbagegivelse af et barn efter § 10, stk. 1, afholde en samtale med barnet efter reglerne i retsplejelovens § 537, stk. 2.

§ 17. Under en sag efter § 4 eller § 10, stk. 1, kan fogedretten efter anmodning bestemme, at barnet under sagen skal anbringes hos en af forældrene eller på et neutralt sted ved de sociale myndigheders foranstaltning, når dette findes påkrævet.

Stk. 2. ---

§ 18. Sagerne behandles i øvrigt efter reglerne i retsplejelovens kapitel 45, 46 og 48 a.

Stk. 2. Fogedretten beskikker en advokat for den, der har indgivet anmodningen. Om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat gæl-

2. I § 16 ændres »§ 537, stk. 2« til: »§ 456 r, stk. 2«.

3. I § 18, *stk. 1*, ændres »kapitel 45, 46 og 48 a« til: »kapitel 42 b«.

der samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

§ 19. ---

Stk. 2. Bliver det under en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl her i landet af centralmyndigheden oplyst, at barnet ulovligt opholder sig her, jf. § 10, stk. 2, uden at der er indgivet anmodning om tilbagegivelse af barnet efter § 10, stk. 1, kan retten ikke træffe afgørelse om forældremyndighed og barnets bopæl, medmindre der har været rimelig tid til at fremsætte en sådan anmodning.

§ 20. ---

Stk. 2. Under en sag om ophør af fælles forældremyndighed kan retten efter påstand træffe afgørelse om, at barnet ulovligt har forladt landet, jf. forældreansvarslovens § 3, stk. 2.

Stk. 3. ---

§ 3. Rettens afgørelse om overførsel af kompetence efter konventionens artikel 8 og 9 træffes ved kendelse. Afgørelsen kan kæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37.

§ 4. Anmodninger efter konventionens artikel 24 om anerkendelse eller ikkeanerkendelse af en foranstaltning indgives til fogedretten i den retskreds, hvor barnet har bopæl eller senest har haft bopæl. Hvis barnet ikke har eller har haft bopæl her i landet, indgives anmodningen til fogedretten i den retskreds, hvor den, over for hvem anerkendelsen eller ikkeanerkendelsen gøres gældende (rekvisitus), har hjemting. Hvis rekvisitus ikke har hjemting her i landet, indgives anmodningen til fogedretten i den retskreds, hvor den, der anmoder om anerkendelse eller ikkeanerkendelse (rekvirenten), har hjemting eller, hvis rekvirenten ikke har hjemting her i landet, i København.

§ 11

I lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1055 af 8. september 2015, foretager følgende ændringer:

1. I § 3, 1. pkt., ændres »Rettens« til: »Familiere-tens«.

2. I § 4, 1., 2. og 3. pkt., § 5, stk. 1, 1. og 2. pkt., to steder i § 5, stk. 2, 1. pkt., og i § 5, stk. 2, 2. pkt., ændres »fogedretten« til »familieretten«.

§ 5. Anmodninger efter konventionens artikel 26 om, at en foranstaltning erklæres for eksigibel her i landet, indgives til fogedretten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Har barnet ikke bopæl her i landet, indgives anmodningen til fogedretten i den retskreds, hvor tvangsfuldbyrdelse kan ske.

Stk. 2. Finder fogedretten det ikke muligt at behandle sagen på forsvarlig måde, uden at rekvirenten eller rekviritus har advokatbistand, kan fogedretten beskikke den pågældende part en advokat. Hvis parten ikke opfylder betingelserne i retsplejelovens § 325, pålægger fogedretten parten at erstatte statskassen udgifterne i forbindelse med beskikkelsen. § 18 a i lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser) finder tilsvarende anvendelse.

§ 6. En anmodning efter § 4 eller § 5 skal være skriftlig og skal være ledsaget af en udskrift af den foranstaltning, anmodningen angår. Fogedretten kan kræve en bekræftet oversættelse til dansk af udskriften.

Stk. 2. Fogedretten afgør ved kendelse, om anmodningen kan imødekommes. Afgørelsen kan kæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53.

§ 4. Retten til ægtefællepension berøres ikke af, at der efter separation eller skilsmisse ved dom eller ved aftale udelukkende eller dog i det væsentlige på grund af efterfølgende omstændigheder sker ændring af afgørelse eller aftale om bidragspligt eller om bidragets størrelse.

Stk. 2. Hvis der i forbindelse med skilsmisse ved dom eller ved aftale træffes en anden beslutning om bidragspligt eller om ægtefællepensionsret end ved separationen, er det ved skilsmissen besluttede dog afgørende for ægtefællepensionsrettens bevarelse efter §§ 1-3.

3. I § 6, *stk. 1, 2. pkt.*, og § 6, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »Fogedretten« til: »Familiereffen«.

§ 12

I lov nr. 484 af 7. juni 2006 om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse foretages følgende ændring:

1. I § 4, *stk. 1* og 2, indsættes efter »skilsmisse ved«: »afgørelse eller«.

§ 13

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset« og »statsforvaltningen« til: »Familiere retshuset«.

2. I § 49 a, stk. 1, indsættes efter »fritidshjem«: »Familiere retshuset«.

§ 49 a. Skole, skolefritidsordning, sygeplejersker, sundhedsplejersker, læger, tandlæger og tandplejere ansat i den kommunale sundhedstjeneste, dagtilbud, fritidshjem og myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge, kan indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende et barns eller en ungs personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig som led i det tidlige eller forebyggende samarbejde om udsatte børn og unge.

Stk. 2-4. ---

§ 57. Hvis ingen har forældremyndigheden over et barn eller en ung, skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal endvidere i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden, når Statsforvaltningen til brug for behandlingen af en sag efter forældreansvarslovens § 15 a, stk. 1, anmoder kommunalbestyrelsen herom.

§ 82. ---

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

§ 129. Kommunalbestyrelsen kan, jf. § 131, indstille til statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, jf. dog stk. 2, skal optages i et bestemt botil-

bud efter denne lov, botilbud i boliger opført efter den nu ophævede lov nr. 378 af 10. juni 1987 om boliger for ældre og personer med handicap, friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller botilbud efter lov om almene boliger m.v., når

- 1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
- 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
- 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
- 5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Stk. 2. For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, når

- 1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Stk. 3. ---

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde indstille til statsforvaltningen, at der træffes afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud som nævnt i stk. 1, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, selv om betingelserne i stk. 1, nr. 1-5, ikke er opfyldt, hvis det skønnes at være i den pågældendes egen interesse, herunder af hensyn til mulighederne for, at den pågældende kan bevare tilknytning til sine pårørende.

Stk. 5. ---

Stk. 6. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 2 vil kunne påklages til statsforvaltningen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kan kom-

munalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, eller af den fremtidsfuldmægtige, jf. stk. 3, indstiller kommunalbestyrelsen til statsforvaltningen at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 2.

§ 129 a. Kommunalbestyrelsen kan indstille til statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en person med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse, der modsætter sig flytning, eller som mangler evnen til at give informeret samtykke heri, i særlige tilfælde skal optages i et bestemt botilbud efter denne lovs § 108, når

- 1) den pågældende er til væsentlig fare for eller udviser en særligt truende eller en særligt chikancerende adfærd over for øvrige beboere eller personale,
- 2) det er uforsvarligt over for øvrige beboere eller personalets sikkerhed ikke at sørge for flytning,
- 3) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet og
- 4) det kan godtgøres, at det nye botilbud er bedre egnet til at imødekomme den pågældendes støttebehov.

Statsforvaltningens afgørelser om optagelse i særlige botilbud uden samtykke

§ 131. Statsforvaltningen træffer afgørelse om optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter § 129 efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Statsforvaltningens afgørelse skal træffes senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 2. ---

Stk. 3. En ægtefælle eller anden nærtstående person, der deler bolig med den person, som sagen vedrører, er berettiget til at klage over kommunalbestyrelsens afslag på at indstille til optagelse i særlige botilbud efter denne bestemmelse. Klagen kan indbringes for statsforvaltningen, men ikke for anden administrativ klagemyndighed. Reglerne i §§ 66-69, § 70, 1. pkt., og § 74 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

3. I overskriften før § 131, § 131, stk. 1, og § 134, stk. 1, ændres »Statsforvaltningens« til: »Familierehusets«.

finder anvendelse ved indbringelse af klager for statsforvaltningen.

Stk. 4. Har den pågældende ikke allerede en værge, skal kommunalbestyrelsen, når der indstilles til flytning, anmode statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Stk. 5. ---

§ 131 a. Statsforvaltningen træffer efter indstilling fra kommunalbestyrelsen afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud efter § 129 a. Statsforvaltningen skal træffe afgørelse senest 2 uger efter modtagelsen af kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med indstillingen vurdere, om der er behov for at anmode Statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Stk. 4. ---

§ 134. Statsforvaltningens afgørelser efter §§ 131 og 131 a om optagelse i bestemte botilbud efter §§ 129 og 129 a kan indbringes for Ankestyrelsen, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Stk. 2. ---

Stk. 3. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over statsforvaltningens afgørelse, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage.

Stk. 4. ---

§ 2. Loven indeholder regler for, hvordan kommunen (kommunalbestyrelsen) og statslige myndigheder på det sociale område (statsforvaltningen og Ankestyrelsen) skal behandle sager efter lovgivningen.

Stk. 2-3. ---

4. I § 134, stk. 3, ændres »statsforvaltningens« til: »Familieretshusets«.

§ 14

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1064 af 21. august 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, § 19, stk. 1, nr. 3, § 19, stk. 3, og § 72, stk. 5, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset«.

§ 11 c. Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1 og 6, fraviges i sager om

- 1) særlig støtte til børn og unge efter kapitel 11 i lov om social service, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter § 50 i lov om social service,
- 2) førtidspension, hvor myndigheden kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse i en sag, uden af den pågældende person selv har rettet henvendelse herom, jf. § 17 i lov om social pension,
- 3) frakendelse af førtidspension, jf. § 44, stk. 1, i lov om social pension, og frakendelse eller overflytning til anden pension, jf. § 44, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.,
- 4) tilbagebetaling af sociale ydelser
- 5) indstilling til Statsforvaltningen om at træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke efter § 129 a i lov om social service og
- 6) mellemkommunal refusion, jf. § 9 c, for så vidt angår følgende oplysninger om den borger, der ydes refusion for:
 - a) Cpr-nummer.
 - b) Hjemmel til udgiften.
 - c) Udgiftens elementer
 - d) Antal af enheder.

Stk. 2-4. ---

§ 19. Børn og unge-udvalget består af

- 1) 2 medlemmer, der vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer,
- 2) 1 byretsdommer, der udpeges af retspræsidenten i retskredsen, og
- 3) 2 pædagogisk-psykologisk sagkyndige, der udpeges af statsforvaltningen for en periode, som svarer til den kommunale valgperiode.

Stk. 2. ---

Stk. 3. De pædagogisk-psykologisk sagkyndige, som udpeges efter stk. 1, nr. 3, kan ikke deltage i behandling af andre sager vedrørende samme person eller samme familie inden for den offentlige forvaltning, herunder behandlingen af sager i statsforvaltningen og klagesager.

§ 52 a. ---

2. I § 11 c, stk. 1, nr. 5, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1.

Stk. 4. ---

§ 72. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Klage til Ankestyrelsen over optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter §§ 129 og 129 a i lov om social service har opsættende virkning. Hvis særlige forhold gør det påkrævet, eller hvis hensynet til den pågældende taler herfor og alle klageberettigede tiltræder kommunalbestyrelsens indstilling, træffer statsforvaltningen samtidig med afgørelsen om optagelsen i et særligt botilbud afgørelse om at iværksætte optagelsen straks. Afgørelsen om at ophæve en opsættende virkning kan ikke indbringes for Ankestyrelsen.

Stk. 6-8. ---

§ 76. Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, træffes i overensstemmelse med lovgivningen. Ankestyrelsen følger praksis i kommunerne og jobcentre samt i statsforvaltningen og hos personregisterførerne og vejleder om praksis.

§ 78. Børne- og Socialministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå de afgørelser, som kommunerne, statsforvaltningen eller personregisterførerne har truffet efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.

3. I § 52 a, stk. 3, udgår »børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven,«.

4. I § 76, 2. pkt., udgår »samt i statsforvaltningen og hos personregisterførerne«.

5. § 78 ophæves.

§ 80. Ankestyrelsen nedsætter et centralt rådgivende udvalg til støtte for sin indsats med at koordinere praksis, jf. § 76. Dette gælder dog ikke ved Ankestyrelsens indsats med at koordinere praksis i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.

Stk. 2-3. ---

6. § 80, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Justitsministeriet

§ 15

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 715 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«, »statsforvaltningens« til: »Familiereetshusets« og »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

2. I § 23 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* I sager om meddelelse af apeltilladelse til landsretten vedrørende familierettens afgørelser består nævnet af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat. Beskikkelsen af de 3 medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Stk. 1, 3.-5. pkt. finder tilsvarende anvendelse.«

§ 23. Nævnet består af 5 medlemmer, en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en universitetslærer i retsvidenskab eller en anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse. Beskikkelsen af de fire førstnævnte medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis Højesteret, landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Kongen beskikker efter indstilling fra justitsministeren medlemmerne for en periode på to år. Et medlem har ret til genbeskikkelse for yderligere to år. Herudover kan genbeskikkelse ikke finde sted.

Stk. 2. Ved afgørelse af klager over afslag på fri proces består nævnet af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat. Beskikkelsen af de 3 medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Stk. 1, 3.-5. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Der beskikkes en eller flere suppleanter for hvert af nævnets medlemmer. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse.

§ 25. Procesbevillingsnævnet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Der kan i forretningsordenen fastsættes regler om indhentning og videregivelse af oplysninger til brug ved sagernes behandling. Der kan endvidere bl.a. fastsættes bestemmelser om skriftlig votering og om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne, eller at sager om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre af nævnets medlemmer, nemlig en dommer, en advokat og en universitetslærer.

§ 254 e. ---

Stk. 2-6. ---

Stk. 7. Retten kan bestemme, at tilmelding til gruppessøgsmålet skal være betinget af, at gruppe-medlemmet stiller en af retten fastsat sikkerhed for sagsomkostninger, medmindre gruppemedlemmet har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, eller gruppessøgsmålet opfylder betingelserne for fri proces efter §§ 327-329 og gruppemedlemmet opfylder de økonomiske betingelser efter § 325. Justitsministeren meddeler efter ansøgning fra gruppe-repræsentanten, om gruppessøgsmålet opfylder betingelserne for fri proces efter §§ 328 og 329. § 327, stk. 5, 2. og 3. pkt., § 328, stk. 5, 2. pkt., og § 329, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 8-9. ---

§ 327. Fri proces kan, jf. § 325, gives til en sag i 1. instans

1) i de i § 139, stk. 1, § 147 e og kapitel 42 omhandlede sager, dog ikke til sagsøgeren i sager om ændring af en aftale eller dom efter forældreansvarslovens § 14 eller § 17, stk. 2,

3. I § 23, *stk. 3, 2. pkt.*, der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »Stk. 1 og 2« til: »Stk. 1-3«.

4. I § 25, *stk. 2, 2. pkt.*, indsættes efter »formanden«: »(afdelingsformanden)«.

5. I § 25, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »anden- og tredjeinstansbevilling« til: »appeltilladelse til landsretten«, og »en dommer, en advokat og en universitetslærer« ændres til: »en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat«.

6. I § 254 e, *stk. 7, 3. pkt.*, og § 336, *stk. 3*, ændres »§ 327, stk. 5« til: »§ 327, stk. 6«.

7. I § 254 e, *stk. 7, 3. pkt.*, og § 336, *stk. 4, 1. pkt.*, ændres »§ 328, stk. 5« til: »§ 328, stk. 6«.

8. § 327, *stk. 1, nr. 1*, ophæves og i stedet indsættes:

»1) i sager omfattet af § 139, stk. 1, og § 147 e,
2) i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab, ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, og om, hvorvidt parterne er ægtefæller, og i sager

mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består, jf. dog stk. 2.«

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

2) til forbrugeren i sager om tilbagebetaling af pengeydelse, som er omfattet af et påbud efter markedsføringsloven nedlagt af retten eller meddelt af Forbrugerombudsmanden, og

3) når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold i Advokatnævnet, jf. § 146, et huslejenævn eller et beboerklagenævn eller et centralt statsligt klagenævn med undtagelse af Forbrugerklagenævnet og sagen er indbragt af ansøgeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller af modparten til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet.

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Fri proces efter stk. 1-3 kan ikke gives, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen.

Stk. 5. ---

§ 328. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 327, kan fri proces, jf. § 325, gives, hvis ansøgeren skønnes at have rimelig grund til at føre proces.

Stk. 2. I vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, indgår blandt andet

- 1) sagens betydning for ansøgeren,
- 2) udsigten til, at ansøgeren vil få medhold i sagen,
- 3) sagsgenstandens størrelse,
- 4) størrelsen af de forventede omkostninger og
- 5) muligheden for at få sagen behandlet ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, et administrativt nævn eller et privat tvistløsningsorgan, der er godkendt af erhvervs- og vækstministeren.

9. I § 327 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Stk. 1, nr. 2, omfatter ikke:

- 1) Sager om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset.
- 2) Sager, der behandles i den forenklede familiesagsproces.
- 3) Sagsøgeren i sager om ændring af en aftale eller afgørelse efter § 14 eller § 17, stk. 2, i forældreansvarsloven.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.

10. I § 327, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, og § 327, *stk. 5, 1. pkt.*, der bliver *stk. 6, 1. pkt.*, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1, 3 og 4«.

Stk. 3. I sager i 1. instans om opsigelse eller ophævelse af boliglejemål eller ansættelsesforhold eller om personskade anses henholdsvis lejeren, arbejdstageren og skadelidte for at have rimelig grund til at føre proces, medmindre forhold som nævnt i stk. 2, nr. 2-5, klart taler herimod.

Stk. 4. Fri proces efter stk. 1-3 kan kun undtagesvis gives til

- 1) sager, der udspringer af ansøgerens erhvervs-virksomhed, eller
- 2) sagsøgeren i sager om ærekrænkelse, medmindre en ærekrænkelse af en vis grovhed er udbredt gennem et massemedium eller i øvrigt til en videre kreds.

Stk. 5. Fri proces efter stk. 1-3 meddeles af justitsministeren. Afslås fri proces, kan afslaget påklages til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget.

§ 336. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Når retten i medfør af § 327, stk. 5, har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, fastsætter retten samtidig, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2.

Stk. 4. Når justitsministeren eller Procesbevillingsnævnet i medfør af § 328, stk. 5, har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, kan justitsministeren træffe afgørelse om udbetaling af det ansøgte beløb, såfremt dette kan godkendes, jf. stk. 2. Kan justitsministeren ikke godkende det ansøgte beløb, sender justitsministeren sagen til den ret, der behandler eller senest har behandlet sagen, hvorefter retten fastsætter, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2.

§ 372. Ankefristen er 4 uger. Fristen regnes fra dommens afsigelse.

Stk. 2. Anke sker ved indlevering af ankestævning til den ret, hvis dom indankes. Den ret, hvis dom indankes, sender inden 1 uge efter modtagelse af anken sagens dokumenter til ankeinstansen. Anke skal ske inden ankefristens udløb eller, hvis

11. I § 328 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Fri proces efter stk. 1-3 kan ikke gives i sager, der behandles i den forenkede familiesagsproces.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

12. I § 372, *stk. 2, 3. pkt.*, ændres »eller § 371« til: »§ 371 eller § 453, stk. 2«.

der er meddelt tilladelse efter § 368, stk. 2, eller § 371, inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Indleveres stævningen senere, afvises anken. Ankeinstansen kan dog undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse. Stævningen skal i så fald indleveres inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Bestemmelserne i § 398 finder tilsvarende anvendelse ved behandlingen af ansøgning om tilladelse til anke efter fristens udløb. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret efter reglerne i § 392, stk. 3-5.

Stk. 3. ---

§ 394. Kærefristen, der regnes fra den dag, afgørelsen er truffet, er 2 uger.

Stk. 2. Kære skal ske inden kærefristens udløb eller, hvis der er meddelt tilladelse efter § 148 a, stk. 4, § 389, § 389 a, stk. 1, § 391, § 392 eller § 392 a, stk. 2, inden 2 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Hvis der er meddelt tilladelse efter § 392, stk. 3, jf. § 253, stk. 4, skal kære ske, inden 4 uger efter at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Iværksættes kære senere, afvises kæren af den ret, hvortil afgørelsen kæres. Retten kan dog undtagelsesvis tillade kære indtil 6 måneder efter afgørelsen. Kæreskriftet skal i så fald indleveres inden 2 uger efter tilladelsens meddelelse. Bestemmelserne i § 398 finder tilsvarende anvendelse ved behandling af ansøgning om tilladelse til kære efter fristens udløb.

Kapitel 42

Sager om ægteskab eller forældremyndighed

§ 448. Efter reglerne i dette kapitel behandles

- 1) sager om separation eller skilsmisse,
- 2) sager om forældremyndighed,
- 3) sager om barnets bopæl,
- 4) sager om omstødelse af ægteskab,

13. I § 394, stk. 2, 1. pkt., ændres »eller § 392 a, stk. 2« til: », § 392 a, stk. 2, eller § 453, stk. 3, jf. stk. 2«.

14. *Kapitel 42* affattes således:

»Kapitel 42

Familieretlige sager

Anvendelsesområde

§ 448. Efter reglerne i dette kapitel behandler familieretten de sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten efter kapitel 13 i lov om Familieretshuset. En sag anses for indbragt for familieretten, når retten har modtaget den fra Familieretshuset.

Stk. 2. For sager om faderskab og medmoderskab til børn, herunder spørgsmål om genoptagel-

5) sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse,

6) sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og

7) sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

§ 448 a. Sager om separation eller skilsmisse og sager om forældremyndighed eller barnets bopæl indbringes for retten af statsforvaltningen, jf. dog § 456, stk. 1.

Stk. 2. Sagen anses for indbragt for retten, når retten har modtaget anmodning om det fra statsforvaltningen.

Stk. 3. Den, der først har anmodet om, at sagen indbringes for retten anses som sagsøger. Ved samtidig anmodning om indbringelse for retten anses den part, der indgav anmodning om separation eller skilsmisse, jf. § 37 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller om afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl, jf. § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven som sagsøger. Blev også anmodning som nævnt i 2. pkt. indgivet samtidig af begge parter, bestemmer statsforvaltningen, hvem der skal anses som sagsøger. Statsforvaltningens afgørelse efter 3. pkt. kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 448 b. Anlægger Ankestyrelsen eller ægtefællen i et tidligere ægteskab sag til omstødelse af et ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller. Sagen anlægges ved en ret, hvor en af ægtefællerne kan sagsøges efter § 448 d.

se af sådanne sager, finder reglerne i kapitel 42 a tillige anvendelse.

Kompetenceregler

§ 448 a. I sager, som Familieretshuset indbringer for familieretten til afgørelse efter §§ 27 og 32 i lov om Familieretshuset, anses den part, der indgav anmodningen eller ansøgningen til Familieretshuset, som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

Stk. 2. Den part, der anmoder om, at en afgørelse truffet af Familieretshuset indbringes for familieretten efter § 39 i lov om Familieretshuset, anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

Stk. 3. Vedrører sagen eller afgørelsen en tvist mellem Familieretshuset og en part, anses parten som sagsøger og Familieretshuset som sagsøgte under familierettens behandling af sagen, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 4. Indbringer Familieretshuset en sag omfattet af § 24 i lov om Familieretshuset for familieretten til afgørelse efter § 32 i lov om Familieretshuset, anses Familieretshuset som sagsøger og forældrene som sagsøgte under familierettens behandling af sagen.

Stk. 5. I en sag om omstødelse af ægteskab efter § 23 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der anlægges af Familieretshuset, anses Familieretshuset som sagsøger og ægtefællerne som sagsøgte under familierettens behandling af sagen.

Stk. 6. I andre situationer bestemmer Familieretshuset, hvem der anses som sagsøger under familierettens behandling af sagen.

§ 448 b. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse for familieretten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgerens hjemting. 1. og 2. pkt. finder ikke anvendelse, hvis sagen er omfattet af stk. 2-4.

Stk. 2. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter forældreansvarsloven for familieretten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Har barnet ikke bopæl her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgtes hjemting. Har sagsøgte ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten ved sagsøgerens hjemting.

Stk. 3. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter børneloven for familieretten i den retskreds, hvor barnets mor har hjemting. Har barnets mor ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten i den retskreds, hvor den, der efter § 17 i børneloven er part i sagen, har hjemting. Er der flere parter, bestemmer Familieretshuset, hvilken familieret sagen skal indbringes for.

Stk. 4. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse, hvor Familieretshuset er part, for familieretten ved modpartens hjemting.

Stk. 5. Uanset stk. 1-4 kan Familieretshuset bestemme, hvilken familieret en sag eller afgørelse skal indbringes for.

Stk. 6. Den familieret, som en sag er indbragt for, kan henvise sagen til behandling ved familieretten i en anden retskreds, hvis det er mest hensigtsmæssigt, at sagen behandles der.

§ 448 c. Sag om ægteskab kan behandles her i riget, såfremt

- 1) sagsøgte har bopæl her,
- 2) sagsøgeren har bopæl her og enten har boet her i de sidste to år eller tidligere har haft bopæl her,
- 3) sagsøgeren er dansk statsborger, og det godtgøres, at han på grund af sit statsborgerskab ikke vil kunne anlægge sag i det land, hvor han har bopæl,
- 4) begge parter er danske statsborgere, og sagsøgte ikke modsætter sig indbringelse for dansk domstol, eller
- 5) skilsmisse søges på grundlag af separation meddelt her i landet inden for de sidste fem år.

Stk. 2. Endvidere kan sag om ægteskab mellem to personer af samme køn behandles her i riget, når ægteskabet er indgået her og ingen af ægtefællerne bor i et land med en lovgivning om ægteskab

§ 448 c. I forbindelse med familierettens behandling af en sag efter forældreansvarsloven, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 1, eller § 32 i lov om Familieretshuset, kan familieretten efter anmodning fra en part træffe afgørelse i andre sager omfattet af § 2, nr. 1-11, i lov om Familieretshuset, der har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt af Familieretshuset.

Stk. 2. I forbindelse med familierettens behandling af en sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 2, i lov om Familieretshuset, kan familieretten efter anmodning fra en part

mellem to personer af samme køn, der svarer til den danske.

Stk. 3. Sag om et ægteskabs omstødelse eller beståen kan indbringes for retten her i riget, når ægteskabet er indgået her.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

§ 448 d. Sag om ægteskab indbringes for retten ved sagsøgtes hjemting.

Stk. 2. Har sagsøgte ikke hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting.

Stk. 3. Har ingen af parterne hjemting her i riget, indbringes sagen for den ret, som justitsministeren bestemmer.

§ 448 e. Omstændigheder, som er eller kunne være gjort gældende i en tidligere sag om ægteskab, forældremyndighed eller barnets bopæl, der er pådømt i realiteten, kan ikke benyttes som søgsmålsgrundlag i en ny sag.

§ 448 f. Sag om forældremyndighed eller barnets bopæl kan behandles her i riget, såfremt

1) barnet har bopæl her,

også træffe afgørelse i andre sager omfattet af § 2, nr. 2-11, i lov om Familieretshuset, der har nær sammenhæng med den sag, der er indbragt af Familieretshuset.

Stk. 3. Til brug for behandlingen af en anmodning efter stk. 1 og 2 kan familieretten anmode Familieretshuset om en udtalelse om anmodningen og om akterne fra eventuelle tidligere sager af betydning for behandlingen af anmodningen.

§ 448 d. Familieretten kan i særlige tilfælde behandle en anmodning om at få indbragt en afgørelse truffet af Familieretshuset, selvom anmodningen er indgivet efter udløbet af fristen i § 41, stk. 1, i lov om Familieretshuset. Dette gælder dog ikke for afgørelser, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående, og for afgørelser om eksigibilitet efter § 3, stk. 2, i lov om Haagerkonventionen af 2007 eller efter artikel 30 i forordning nr. 4/2009/EF af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt. Familierettens afgørelse efter 1. pkt. kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 2. Familieretten kan ved kendelse afvise at behandle en sag om en afgørelse, som Familieretshuset har truffet som klageinstans efter § 41, stk. 2, i forældreansvarsloven, § 58 b, stk. 1, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning eller § 21, stk. 1, 1. pkt., i navneloven, hvis sagen ikke er principiel eller har generel betydning.

§ 448 e. Efter en parts død kan der ikke indledes sag om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab eller sag efter forældreansvarsloven.

Stk. 2. Dør en af parterne, inden familieretten har afgjort sagen, hæves sagen.

International kompetence

§ 448 f. Sag om separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab eller et ægteskabs beståen kan behandles her i riget, hvis

1) sagsøgte har bopæl her,

2) barnet ulovligt er ført til udlandet eller ulovligt tilbageholdes i udlandet og barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl her,

3) barnet opholder sig her og som følge af uroligheder eller lignende er fordrevet fra sit hjemland,

4) barnet opholder sig her og barnets bopæl ikke kendes eller

5) barnet opholder sig her og sagen er så hastende, at en afgørelse fra myndighederne i det land, hvor barnet har bopæl, ikke kan afventes.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse, hvis

1) barnet har haft bopæl i udlandet i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl,

2) der inden for dette tidsrum ikke er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, som stadig er under behandling, og

3) barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 1 og 4, finder ikke anvendelse, hvis barnet ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, medmindre

1) barnet har haft bopæl her i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl, og der ikke inden for dette tidsrum er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet eller

2) en anmodning om tilbagegivelse af barnet er blevet afslået.

Stk. 4. Stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

§ 448 g. Sag om forældremyndighed eller barnets bopæl indbringes for retten i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Hvis barnet ikke har bopæl her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgte hjemting. Hvis sagsøgte ikke har hjemting her i riget, indbringes sagen for retten ved sagsøgerens hjemting eller, hvis sagsøgeren ikke har hjemting her i riget, for Københavns Byret.

2) sagsøgeren har bopæl her og enten har boet her i de seneste to år eller tidligere har haft bopæl her,

3) sagsøgeren er dansk statsborger, og det godtgøres, at sagsøgeren på grund af sit statsborgerskab ikke vil kunne anlægge sag i det land, hvor sagsøgeren har bopæl,

4) begge parter er danske statsborgere, og sagsøgte ikke modsætter sig, at sagen behandles i Danmark, eller

5) skilsmisse søges på grundlag af separation meddelt her i landet inden for de seneste fem år.

Stk. 2. Endvidere kan sag om separation og skilsmisse mellem to personer af samme køn behandles her i riget, når ægteskabet er indgået her, og ingen af ægtefællerne bor i et land med en lovgivning om ægteskab mellem to personer af samme køn, der svarer til den danske.

Stk. 3. Sag om omstødelse af et ægteskab eller et ægteskabs beståen kan også behandles her i riget, når ægteskabet er indgået her.

Stk. 4. Stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

§ 448 g. Sag om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær og anden kontakt kan behandles her i riget, når barnet

1) har bopæl her,

2) ulovligt er ført til udlandet eller ulovligt tilbageholdes i udlandet, og barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl her,

3) opholder sig her og som følge af uroligheder eller lignende er fordrevet fra sit hjemland,

4) opholder sig her, og barnets bopæl ikke kendes, eller

5) opholder sig her, og sagen er så hastende, at en afgørelse fra myndighederne i det land, hvor barnet har bopæl, ikke kan afventes.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, gælder ikke, hvis

1) barnet har haft bopæl i udlandet i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl,

2) der inden for dette tidsrum ikke er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, som stadig er under behandling, og

3) barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 1 og 4, gælder ikke, hvis barnet ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, medmindre

1) barnet har haft bopæl her i mere end et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets bopæl, og der ikke inden for dette tidsrum er indgivet en anmodning om tilbagegivelse af barnet, eller

2) en anmodning om tilbagegivelse af barnet er blevet afslået.

Stk. 4. Stk. 1-3 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

Sagsbehandling

§ 449. Finder retten det ikke muligt at behandle sagen på forsvarlig måde, uden at sagsøgte eller appelindstævnte har advokatbistand, kan retten beskikke den pågældende part en advokat. Retten pålægger samtidig med sagens afslutning parten at erstatte statskassen dennes udgifter i forbindelse med beskikkelsen.

§ 449. Finder familieretten det ikke muligt at behandle en sag på forsvarlig måde, uden at sagsøgte har advokatbistand, kan retten beskikke den pågældende part en advokat. Familieretten pålægger samtidig med sagens afslutning parten at erstatte statskassens udgifter i forbindelse med beskikkelsen.

§ 449 a. Familieretten kan opfordre en part til at føre bevis og kan pålægge en part at afgive forklaring.

Stk. 2. I sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af Familieretshuset, skal de sagsøgte give møde efter de regler, som gælder for vidner.

§ 449 b. Udebliver en part uden lovligt forfald fra et retsmøde, hvortil parten er indkaldt for at afgive forklaring, eller vægrer parten sig uden lovlig grund ved at svare, eller har svaret ikke tilstrækkelig bestemthed, finder § 344, stk. 2, anvendelse. Det samme gælder, hvis en part undlader at efterkomme familierettens opfordring til at føre bevis.

Stk. 2. Familieretten kan afvise sagen, hvis sagsøger udebliver eller vægrer sig ved at svare.

§ 449 c. Retsmøder foregår for lukkede døre. Ved offentlig gengivelse af rettens afgørelser må der ikke ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de personer, der er nævnt i afgørelsen, eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af de nævnte forbud straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. For sager om faderskab og medmoderskab finder § 456 m, stk. 1 og 2, dog anvendelse.

§ 449 d. Statskassen afholder udgifter ved bevisførelse, børnesagkyndig deltagelse i sagsforberedelsen, samtaler med børn og ved udpegning af en person til at bistå barnet, jf. §§ 450-450 c. Familieretten kan pålægge en part at erstatte disse udgifter helt eller delvis, hvis det i øvrigt pålægges parten at betale sagsomkostninger.

Stk. 2. For sager om faderskab og medmoderskab finder § 456 l dog anvendelse.

§ 449 e. Når en sag afsluttes, sender familieretten afgørelsen med sagens akter til Familieretshuset.

Særligt om behandlingen af sager efter forældresansvarsloven og om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab

§ 450. Retten kan opfordre en part til at føre bevis og kan, uanset om modparten anmoder herom, pålægge en part at afgive forklaring.

Stk. 2. I sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af Ankestyrelsen, skal de sagsøgte give møde efter samme regler, som gælder for vidner.

§ 450. Familieretten kan i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær udpege en børnesagkyndig til at deltage i forberedende møder. Familieretten kan med henblik på at opnå forlig anmode den børnesagkyndige om at afholde en samtale med parterne eller barnet og om at indhente oplysninger, medmindre en part modsætter sig dette.

§ 450 a. Retten kan i sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, jf. § 448, nr. 2 og 3, udpege en børnesagkyndig til at deltage i forberedende møder. Retten kan med henblik på at opnå forlig anmode den børnesagkyndige om at afholde en samtale med parterne eller barnet samt om at indhente oplysninger, medmindre en part modsætter sig dette.

§ 450 b. Retten kan i sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, jf. § 448, nr. 2 og 3, træffe bestemmelse om bevisførelse, herunder om at tilvejebringe børnesagkyndige erklæringer og sagkyndige erklæringer om forældre. Om nødvendigt kan retten pålægge en part at give møde og afgive forklaring efter samme regler, som gælder for vidner.

§ 450 c. Samtaler med børn efter forældreansvarsloven afholdes, uden at parterne er til stede, medmindre retten bestemmer andet. Parterne skal forud for afholdelsen af samtalen orienteres om samtals karakter og betydning, medmindre det vurderes at være unødvendigt.

Stk. 2. Retten anmoder en børnesagkyndig om at afholde samtalen.

Stk. 3. Inden sagen afgøres, skal parterne gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

§ 450 d. Retten kan i særlige tilfælde udpege en person til at bistå barnet under en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl. Den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og under samtaler efter §§ 450 a og 450 c.

§ 450 a. Familieretten kan i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær træffe bestemmelse om bevisførelse, herunder om at tilvejebringe børnesagkyndige erklæringer og sagkyndige erklæringer om forældre. Om nødvendigt kan familieretten pålægge en part at give møde og afgive forklaring efter de regler, som gælder for vidner.

§ 450 b. Samtaler med børn efter § 34 i forældreansvarsloven i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær afholdes, uden at parterne er til stede, medmindre familieretten bestemmer andet. Parterne skal forud for afholdelsen af samtalen orienteres om samtals karakter og betydning, medmindre det vurderes at være unødvendigt.

Stk. 2. Familieretten anmoder en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset om at afholde samtalen. Familieretten kan dog anmode en anden børnesagkyndig om at afholde samtalen, hvis det konkret vurderes at være nødvendigt.

Stk. 3. Inden sagen afgøres, skal parterne gøres bekendt med hovedindholdet af samtalen, medmindre afgørende hensyn til barnet taler imod det.

§ 450 c. Familieretten kan udpege en person til at bistå barnet under behandlingen af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Den, der udpeges, har adgang til sagens akter og mulighed for at være til stede under retsmøder og samtaler efter §§ 450 og 450 b.

§ 450 d. Omstændigheder, som er eller kunne være gjort gældende i en tidligere sag om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab eller i en tidligere sag om forældremyndighed eller barnets bopæl, der har været realitetsbehandlet, kan ikke benyttes som søgsmålsgrundlag i en ny sag.

§ 451. Statskassen afholder udgifter ved bevisførelse, børnesagkyndig deltagelse i sagsforberedelsen, samtaler med børn samt ved udpegning af en person til at bistå barnet, jf. §§ 450 a-450 d. Retten kan pålægge en part at erstatte disse udgifter helt eller delvis, såfremt det i øvrigt pålægges parten at betale sagsomkostninger.

Stk. 2. Retten kan afvise sagen, hvis sagsøger udebliver eller vægrer sig ved at svare.

§ 452. Udebliver en part uden lovligt forfald fra et retsmøde, hvortil han er indkaldt for at afgive forklaring, eller vægrer han sig uden lovlig grund ved at svare, eller har svaret ikke tilstrækkelig bestemtthed, finder bestemmelsen i § 344, stk. 2, anvendelse. Det samme gælder, hvis en part undlader at efterkomme rettens opfordring til at føre bevis.

Stk. 2. Retten kan afvise sagen, hvis sagsøger udebliver eller vægrer sig ved at svare.

§ 451. Familieretten kan bestemme, at en sag, der er indbragt for familieretten til afgørelse efter § 27 i lov om familieretshuset, og en sag om prøvelse af en afgørelse truffet af Familieretshuset skal behandles i den forenkledede familiesagsproces, jf. § 452.

Stk. 2. Familieretten kan af egen drift eller efter anmodning fra en part bestemme, at en sag ikke fortsat skal behandles i den forenkledede familiesagsproces.

Stk. 3. Familierettens afgørelse efter stk. 1 om, hvordan sagen skal behandles, kan ikke indbringes for højere ret.

§ 452. En sag i den forenkledede familiesagsproces behandles som udgangspunkt på det grundlag, som familieretten har modtaget fra Familieretshuset. Familieretten kan træffe bestemmelse om yderligere oplysning af sagen.

Stk. 2. Sagen afgøres på skriftligt grundlag, hvis familieretten finder det ubetænkeligt at undlade mundtlig forhandling.

Stk. 3. Familieretten kan pålægge en part at svare på en henvendelse fra familieretten inden for en nærmere angiven frist.

Stk. 4. Familieretten kan bestemme, at der i forbindelse med behandlingen af sagen skal afholdes en samtale med barnet efter § 450 b.

Stk. 5. Reglerne i §§ 353-355 og 357 finder ikke anvendelse.

Stk. 6. Retsmægling efter kapitel 27 kan alene finde sted, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 7. Familieretten kan give en part, der opfylder de økonomiske betingelser efter § 325, fri proces, hvis parten undtagelsesvist har behov for advokatbistand.

Stk. 8. Familieretten udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser. Familieretten kan bestemme, at der ikke skal udarbejdes en fortegnelse, hvis sagen behandles på skriftligt grundlag, eller det findes forsvarligt at

afholde hovedforhandlingen på det foreliggende grundlag.

Anke og kære

§ 453. Retsmøderne foregår for lukkede døre. Ved offentlig gengivelse af domme må der ikke ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de i dommen nævnte personer, eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af de nævnte forbud straffes med bøde eller under skærpene omstændigheder med fængsel indtil 6 måneder.

§ 454. Ankefristen er 4 uger. Der kan ikke i medfør af § 372, stk. 2, meddeles tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikke bestående. Tilladelse kan dog meddeles til særskilt anke af vilkår, jf. stk. 2.

Stk. 2. Domme, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, kan ankes særskilt for så vidt angår vilkårene eller enkelte af disse. Angår anken kun vilkårene, kan den ret, hvortil anke er sket, kun ændre dommens bestemmelse om separation, skilsmisse eller omstødelse, såfremt påstand herom fremsættes i et processkrift, der indleveres til retten inden ankefristens udløb.

§ 455. Sag om ægteskab, forældremyndighed eller barnets bopæl kan ikke anlægges efter en parts død.

§ 453. En dom afsagt af familieretten i en sag, hvor en afgørelse truffet af Familieretshuset er indbragt for familieretten, kan kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet kan give tilladelse til anke af en dom efter stk. 1, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Ansøgning om tilladelse skal indgives til nævnet inden 4 uger efter afsigelsen af dommen. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse for kendelser, dog således at ansøgningsfristerne i stk. 2 er henholdsvis 2 uger og 6 måneder.

§ 454. Ankefristen er 4 uger, jf. § 372, stk. 1. Der kan ikke i medfør af § 372, stk. 2, meddeles tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikkebestående. Tilladelse kan dog meddeles til særskilt anke af vilkår, jf. stk. 2.

Stk. 2. Domme, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, kan ankes særskilt for så vidt angår vilkårene eller enkelte af disse. Angår anken kun vilkårene, kan den ret, hvortil anke er sket, kun ændre dommens bestemmelse om separation, skilsmisse eller omstødelse, hvis påstand herom fremsættes i et processkrift, der indleveres til retten inden ankefristens udløb.

Stk. 3. For sager om faderskab og medmoderskab finder § 456 o dog anvendelse.

§ 454 a. Ved anke til landsretten finder § 410, stk. 1-6, tilsvarende anvendelse, når sagen har været behandlet i den forenkede familiesagsproces.

§ 455. Under anke og kære sker sagsbehandlingen i landsretten med de fornødne lempelser efter samme regler, som er fastsat i dette kapitel for be-

Stk. 2. Dør en af parterne inden domsafsigelsen, hæves sagen.

§ 455 a. Sager, der indbringes for retten af statsforvaltningen efter forældreansvarslovens § 39, stk. 2, afgøres på skriftligt grundlag, medmindre retten finder, at der er grund til mundtlig behandling.

Stk. 2. Afgørelse i sager efter stk. 1 træffes ved kendelse.

§ 456. Afvises en sag, hvor anmodning om skilsmisse blev indgivet til statsforvaltningen inden udløbet af en frist herfor, som er fastsat i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller hæves en sådan sag uden anmodning herom fra sagsøgeren, kan denne, selv om fristen i mellemtiden er udløbet, anlægge sagen på ny inden 4 uger efter, at sagen blev afvist eller hævet.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt inden udløbet af en frist for sagsanlæg, som er fastsat i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, afvises eller hæves uden anmodning herom fra sagsøgeren.

§ 456 b. Sag kan indbringes for retten her i landet, hvis

- 1) moderen eller barnet har bopæl her,
- 2) en person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har bopæl eller ophold her eller personens dødsbo behandles eller har været behandlet her eller
- 3) faderskabet eller medmoderskabet er registreret efter børnelovens kapitel 1 eller 1 a, anerkendt efter børnelovens §§ 14 eller 19 eller fastslået ved dom.

handlingen ved familieretten og i øvrigt efter reglerne i kapitel 36 og 37.

Stk. 2. Skal der under landsrettens behandling af en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær afholdes samtale med barnet efter § 450 b, afholdes samtalen af en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre landsretten bestemmer, at samtalen skal afholdes af en anden børnesagkyndig.

§ 456. Afvises en sag, hvor anmodning om skilsmisse blev indgivet til Familieretshuset inden udløbet af en frist herfor, som er fastsat i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller hæves en sådan sag uden anmodning herom fra sagsøgeren, kan sagsøgeren, selv om fristen i mellemtiden er udløbet, inden 4 uger efter, at sagen blev afvist eller hævet, anmode familieretten om at genoptage behandlingen af sagen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt inden udløbet af en frist for sagsanlæg, som er fastsat i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, afvises eller hæves uden anmodning herom fra sagsøgeren.«

15. Overalt i *kapitel 42 a* ændres »retten« til: »familieretten«, »rettens« til: »familierettens«. »Retten« til: »Familieretten« og »byret« til: »familieret«.

Stk. 2. Sag efter anmodning fra en person, som efter børnelovens § 6 eller § 6 a har ret til at få prøvet, om den pågældende er barnets far eller medmor, kan dog kun indbringes for retten her i landet, hvis moderen og barnet har bopæl her.

Stk. 3. ---

§ 456 c. Sagen indbringes for den byret, hvor moderen har hjemting.

Stk. 2. Har moderen ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for byretten, hvor den person, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er part i sagen, har hjemting. Er flere personer i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, ved sagens indbringelse for retten parter i sagen, bestemmer justitsministeren, hvilken af de kompetente byretter sagen skal indbringes for.

Stk. 3. Kan der ikke påvises et værneting efter stk. 1 og 2, bestemmer justitsministeren, hvilken byret sagen skal indbringes for.

Stk. 4. Forlader en af parterne retskredsen, før nogen af dem har afgivet forklaring, kan sagen henvises til videre behandling ved den byret, der nu er rette værneting. Retten kan i øvrigt med samtykke fra præsidenten for vedkommende landsret henvide sagen til behandling ved en anden byret, hvis dette kan antages at forenkle eller fremskynde sagens behandling.

§ 456 d. En sag anses for indbragt for retten, når retten har modtaget anmodning om det fra statsforvaltningen.

§ 456 e. Sagens parter er

- 1) barnet eller dets dødsbo,
- 2) moderen eller hendes dødsbo og
- 3) den eller de personer eller dødsboer, som retten efter børnelovens § 17 skal inddrage.

Stk. 2. Er en part umyndig, optræder værger på partens vegne i sagen. Parterne kan i øvrigt optræde på egen hånd uden hensyn til værgemål. Finder retten det påkrævet, at der for en part beskikkes en særlig værge, jf. værgemålslovens §§ 47-49, kan denne beskikkes af retten.

§ 456 f. Meddelelse om sagens indbringelse for retten gives ved rettens foranstaltning til parterne.

16. § 456 c, stk. 1-3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 1.

17. § 456 d ophæves.

Inddrages en person under sagen som part, gives meddelelse ligeledes til den pågældende.

Stk. 2. Er en part død, gives meddelelsen til dødsboet.

§ 456 g. Retten kan beskikke en advokat for en part, hvis den pågældende har behov for det. Beskikkelse skal ske for en inddraget person, når der efter indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller i tilfælde, hvor den opgivne forælder er død, ikke gives møde af den pågældende eller dødsboet.

§ 456 h. Retten drager omsorg for sagens oplysning.

Stk. 2. Retten træffer selv bestemmelse om afhøring af parter og vidner og om tilvejebringelse af udtalelser fra sagkyndige og andre bevismidler. Retten indkalder selv parter og vidner.

Stk. 3. Politiet yder retten bistand til sagens oplysning, herunder ved eftersøgning af opgivne fader- eller medmodermuligheder.

Stk. 4. ---

Stk. 5. Indkaldelse af parterne til at overvære afhøring af vidner eller andre parter kan undlades, når retten finder parternes møde uden betydning for sagen. Der skal altid gives parterne meddelelse om tid og sted for det retsmøde, i hvilket en sådan afhøring skal foregå, jf. dog stk. 6. I meddelelsen angives, at vedkommende part ikke behøver at give møde, medmindre parten selv ønsker det.

Stk. 6. Retten kan undlade at indkalde en part eller bestemme, at parten skal være udelukket fra at overvære et retsmøde helt eller delvis, såfremt hensynet til en anden part eller til sagens oplysning undtagelsesvis gør det påkrævet. Inden sagen afgøres, skal den pågældende gøres bekendt med de fremkomne oplysninger.

Stk. 7. Retten træffer bestemmelse om gennemførelse af retsgenetiske undersøgelser, jf. børnelovens § 18. Bestemmelserne i § 178 finder tilsvarende anvendelse.

§ 456 i. Moderen har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far eller medmor, jf. børnelovens § 16. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1, og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den eller de personer, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er parter i sagen, har pligt til at møde i retten og dér afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, eller om de i medfør af børnelovens §§ 27, 27 a eller 27 b har samtykket til den assisterede reproduktion. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1, og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. ---

§ 456 j. Anerkendelser for retten fremlægges til retsbogen.

§ 456 k. Retten træffer afgørelse uden hensyn til parternes påstande og anbringender.

Stk. 2. Kun retten kan træffe bestemmelse om, at en person ikke længere skal være inddraget som part i sagen.

Stk. 3. ---

§ 456 l. Udgifter ved bevisførelse i henhold til § 456 h afholdes af statskassen. Retten kan pålægge en part at erstatte disse udgifter helt eller delvis, såfremt det i øvrigt pålægges parten at betale sagsomkostninger.

§ 456 m. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ved forkyndelse af meddelelse om sagens anlæg og tilsigelser i henhold til § 159 samt af domme optages moderens og barnets navn kun i bekendtgørelsen i Statstidende, såfremt retten i særlige tilfælde træffer bestemmelse herom.

Stk. 4. Er barnet bortadopteret, og kender forældrene ikke adoptanternes navn, må adoptanternes, parternes og vidners navne ikke optages i udskrifter af retsbogen eller rettens afgørelser.

§ 456 n. Når faderskabet eller medmoderskabet er fastslået eller sagen hævet, sender retten snarest muligt meddelelse til statsforvaltningen. Meddelelsen skal være ledsaget af kopi af den til retsbogen fremlagte anerkendelse eller en kopi af dommen, en kopi af retsbogen og kopi af de i sagen fremlagte personlige attester.

Stk. 2. Retten sørger for dommens forkyndelse.

§ 456 o. Anke sker ved meddelelse til byretten. Meddelelse kan ske mundtligt til retsbogen. Retten sender meddelelsen eller i de i 2. pkt. nævnte tilfælde en kopi af retsbogen og sagens akter til landsretten.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel finder med de fornødne lempelser anvendelse under anke.

Stk. 3. Uanset ankefrister kan landsretten under anken inddrage enhver, der for byretten har været inddraget som part. Opstår der spørgsmål om inddragelse af andre personer, kan sagen hjemvises til fornyet behandling ved byretten.

18. I § 456 o, stk. 1, 1. pkt., og § 456 o, stk. 3, 1. og 2. pkt., ændres »byretten« til: »familieretten«.

19. Efter § 456 o indsættes:

»Kapitel 42 b

Særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

§ 456 p. Fuldbyrdelse efter reglerne i dette kapitel kan kun ske under hensyn til barnet og skal varetage barnets bedste. Fuldbyrdelse kan endvidere kun ske, hvis der ikke er behov for af hensyn til barnet at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves.

§ 456 q. Domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær og retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, fuldbyrdes af familieretten efter reglerne i dette kapitel. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2. § 449 c og kapitel 45, 46 og 53 gælder også for sager efter 1. og 2. pkt., dog således at familieretten træder i stedet for fogedretten.

Stk. 2. De domme, kendelser, retsforlig, afgørelser, aftaler og anmodninger, der er nævnt i stk. 1, kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder, jf. § 456 r, stk. 3, eller ved anvendelse af umiddelbar magt ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted eller ved afhentning af barnet, jf. § 456 r, stk. 5. Familieretten er ikke bundet af rekvirentens anmodning ved valg af fuldbyrdelsesmåde. Samvær med an-

dre end barnets forældre kan kun fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder.

Stk. 3. Familieretten kan i tvivlstilfælde udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en børnesagkyndig erklæring.

Stk. 4. Familieretten kan ændre omfang, tid og sted for samværet og vilkårene herfor under fuldbyrdelsessagen.

Stk. 5. Familieretten kan fastsætte erstatnings-samvær for et samvær, der ikke har kunnet udøves under fuldbyrdelsessagen.

§ 456 r. Familieretten kan tilkalde en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser under sagen. Familieretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværets udøvelse.

Stk. 2. Et barn, som har den fornødne alder og modenhed, skal under en samtale have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen. § 450 b, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse. Den børnesagkyndige skal komme fra Børneenheden i Familieretshuset, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 3. Tvangsbøder fastsættes som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelsen af bestemmelser om udøvelse af samvær kan der dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samvær på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes. Bødens størrelse fastlægges i forhold til indkomsten hos den forælder, der har barnet, og bøden fastsættes som minimum til 1.500 kr.

Stk. 4. Inden fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt gennem afhentning af barnet, jf. stk. 5, udsætter familieretten kortvarigt sagen med henblik på gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 5. Skal der anvendes umiddelbar magt, skal dette som udgangspunkt ske ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted. Er dette ikke muligt, skal familieretten vurdere, om der er grundlag for at gen-

nemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet. Gennemføres fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet, skal der deltage en børnesagkyndig fra Børneenheden i Familieretshuset og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. Den børnesagkyndige skal til brug for familierettens afgørelse foretage en vurdering af, om fuldbyrdelsen sker af hensyn til barnet og varetager barnets bedste.«

§ 457. Reglerne i dette kapitel anvendes på sager om

- 1) værgemål,
- 2) prøvelse af statsforvaltningens værgemålsafgørelser og
- 3) rettens værgebeskikkelse.

§ 459. Som parter anses

- 1) den, som begæres sat under værgemål eller er under værgemål,
- 2) den, der har anmodet om værgemålet, og
- 3) den, der har anmodet om, at statsforvaltningens afgørelse indbringes for retten.

Stk. 2. ---

§ 463. Anmodning om prøvelse af statsforvaltningens afgørelse om værgemål har ikke opsættende virkning, medmindre retten bestemmer andet.

§ 475 b. ---

Stk. 2. Sagen skal indbringes for retten senest 3 uger efter, at statsforvaltningen har modtaget anmodning om beslutningens prøvelse af retten. Statsforvaltningen sender sagens akter til retten med oplysning om den beslutning, der forlanges prøvet, samt en kort redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, og for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse.

Stk. 3-4. ---

§ 475 c. Som parter anses statsforvaltningen, forældrene, indehaveren af forældremyndigheden, hvis denne er en anden end forældrene, adoptionsansøgeren og barnet. Forældrene optræder på egen hånd, selv om de er umyndige.

Stk. 2. Retten beskikker en advokat for sagens parter, undtagen statsforvaltningen, medmindre de pågældende selv har antaget en advokat.

Stk. 3. ---

§ 478. Tvangsfuldbyrdelse kan ske på grundlag af

- 1) domme og kendelser afsagt af domstole eller af andre myndigheder, hvis afgørelser efter lovgivningen kan tvangsfuldbyrdes, betalingspåkrav med påtegning efter § 477 e, stk. 2, samt beslutninger om sagsomkostninger truffet af de nævnte myndigheder,
- 2) forlig indgået for de under nr. 1 nævnte myndigheder samt forlig indgået under vilkårsforhandling i henhold til lov om ægteskabs indgåelse og opløsning,
- 3) aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af statsforvaltningen eller retten, afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, der er truffet af statsforvaltningen, aftaler om barnets bopæl eller samvær, der er indgået over for statsforvaltningen, samt aftaler om barnets bopæl eller samvær, når det udtrykkeligt i aftalen er bestemt, at den kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse,
- 4) udenretlige skriftlige forlig om forfalden gæld, når det udtrykkeligt er bestemt i forliget, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse,
- 5) gældsbreve, der ikke er omfattet af nr. 4, når det udtrykkeligt er bestemt i dokumentet, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse,
- 6) pantebreve; for så vidt angår ejerpantebreve og skadesløsbreve, dog kun når gældens størrelse og forfaldstidens indtræden er erkendt af skyldneren eller klart fremgår af omstændighederne,
- 7) vekslers for så vidt angår vekselretlige krav og checks for så vidt angår regreskrav, og
- 8) afgørelser omfattet af forbrugerklagelovens § 34, som er truffet af Forbrugerklagenævnet eller godkendte private tvistløsningsorganer.

Stk. 2-4. ---

§ 480. Domme kan fuldbyrdes, når fuldbyrdesfristen er udløbet, medmindre dommen forinden er anket. Fristen er 14 dage efter dagen for dommens afsigelse, medmindre andet er bestemt i dommen.

20. I § 478, *stk. 1, nr. 3*, ændres »retten« til »familieretten«.

21. I § 480, *stk. 1*, indsættes som *3. pkt.*:

»Domme om samvær og om betaling af børne- eller ægtefællebidrag kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i dommen.

Stk. 2-5. ---

§ 483. Aftaler og bestemmelser om forældremyndighed og samvær, jf. § 478, stk. 1, nr. 3, kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er aftalt eller bestemt.

§ 488. ---

Stk. 2. Ved fremsættelse af anmodning i henhold til § 478, stk. 1, nr. 1-3, skal udskrift af afgørelsen, betalingspåkravet med påtegning, forliget, bevilningen, statsforvaltningens afgørelse, den anmeldte eller godkendte forældremyndighedsaftale eller aftalen om barnets bopæl eller samvær indleveres til fogedretten. Ved fremsættelse af anmodning i henhold til et af de i § 478, stk. 1, nr. 4-7, nævnte dokumenter skal det originale dokument indleveres, medmindre fogedretten anser det for unødvendigt. Ved udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, skal en skriftlig repræsentation af dokumentet indleveres til fogedretten. Ved digitale pantebreve, der er eller har været tinglyst eller registreret i skibsregisteret eller i Dansk Internationalt Skibsregister, skal anmodningen i stedet indeholde en præcis henvisning til dokumentet i tingbogen, bilbogen, andelsboligbogen, personbogen, skibsregisteret eller Dansk Internationalt Skibsregister.

Stk. 3. ---

Kapitel 48 a

Særregler om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

§ 536. Domme og kendelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær samt retsforlig, afgørelser og aftaler, der kan fuldbyrdes efter § 478, stk. 1, nr. 1-3, tvangsfuldbyrdes efter reglerne i § 537. Det samme gælder anmodninger om udlevering af et barn til forældremyndighedsindehaveren eller bopælsforælderen efter § 596, stk. 2.

Stk. 2. De domme, kendelser, retsforlig, afgørelser, aftaler og anmodninger, der er nævnt i stk. 1, kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller umiddelbar magt. Fogedretten er ikke bundet af rekvirentens anmodning ved valg af fuldbyrdel-

22. § 483 ophæves.

23. I § 488, *stk. 2, 1. pkt.*, udgår »statsforvaltningens afgørelse,«.

24. Kapitel 48 a ophæves.

sesmåde. Samvær med andre end barnets forældre kan kun fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder.

Stk. 3. I tvivlstilfælde kan fogedretten udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en børnesagkyndig erklæring.

Stk. 4. Fogedretten kan ændre omfang, tid og sted for samværet samt vilkårene herfor under fuldbyrdelsessagen.

Stk. 5. Fogedretten kan fastsætte erstatningssamvær for et samvær, der ikke har kunnet udøves under fuldbyrdelsessagen.

Stk. 6. Fuldbyrdelse kan ikke ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare.

§ 537. Fogedretten kan tilkalde en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser under sagen. Fogedretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværets udøvelse.

Stk. 2. Et barn, som har den fornødne alder og modenhed, skal under en samtale have mulighed for at give udtryk for sine egne synspunkter, medmindre det er til skade for barnet. Afholdes en samtale med barnet, skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen. § 450 c, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Tvangsbøder fastsættes som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelsen af bestemmelser om udøvelse af samvær kan der dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samvær på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes.

Stk. 4. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, udsætter fogedretten inden fuldbyrdelse ved anvendelse af umiddelbar magt kortvarigt sagen med henblik på gennemførelse af børnesagkyndig rådgivning efter § 32 a i forældreansvarsloven.

Stk. 5. Skal der anvendes umiddelbar magt, skal der deltage en børnesagkyndig og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

§ 996 a. Under straffesager vedrørende forhold, der giver grundlag for omstødelse af ægteskab efter § 23 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, skal påtalemyndigheden efter anmodning fra Ankestyrelsen nedlægge påstand om ægteskabets omstødelse. Bestemmelserne i §§ 991-996 finder tilsvarende anvendelse.

25. I § 996 a, 1. pkt., ændres »Ankestyrelsen« til: »Familiere retshuset«.

§ 16

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 27. november 2014, som ændret ved § 3 i lov nr. 29. december 2015 og § 9 i lov nr. 670 af 8. juni 2017, foretages følgende ændringer:

§ 1. Ved sagens anlæg betales 500 kr.

Stk. 2. For sager, som angår penge eller penges værd, og hvor værdien overstiger 50.000 kr., betales ved sagens anlæg yderligere 250 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af værdien, der overstiger 50.000 kr.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke, når retssagsbehandlingen indledes på grundlag af et betalingspåkrav i medfør af retsplejelovens § 477 f, 1. pkt., jf. dog § 3, stk. 5.

Stk. 4. Den samlede betaling efter stk. 1 og 2 kan højst udgøre 75.000 kr. I sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 2 eller 3, kan den samlede betaling efter stk. 1 og 2 dog højst udgøre 2.000 kr.

1. I § 1, stk. 4, 2. pkt., og § 2, stk. 3, 2. pkt., ændres »nr. 2 eller 3« til: »nr. 3 eller 4«.

§ 2. For sager, som angår penge eller penges værd, og hvor værdien overstiger 50.000 kr., betales afgift for hovedforhandlingen eller for skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

Stk. 2. Afgiften efter stk. 1 udgør 750 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af værdien, der overstiger 50.000 kr.

Stk. 3. Afgiften efter stk. 1 kan højst udgøre 75.000 kr. I sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 2 eller 3, kan afgiften efter stk. 1 dog højst udgøre 2.000 kr.

Stk. 4-6. ---

§ 12. Afgiftsfri er sager om:

- 1) Nægtelse af valgret til Folketinget samt til regionale råd og kommunalbestyrelser,
- 2) adoption,
- 3) ægteskab eller forældremyndighed,
- 4) faderskab,
- 5) værgemål,
- 6) prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse,
- 7) prøvelse af endelige administrative afgørelser efter § 112 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v.,
- 8) visse beslutninger om administrativ udvisning m.v., behandlet efter udlændingelovens kapitel 7 b, og
- 9) stadfæstelse af arrest, for så vidt der er anlagt hovedsag.

Stk. 2. ---

§ 20. Afgiftsfri er fogedforretninger vedrørende:

- 1) Bøder, konfiskerede værdier og sagsomkostninger i straffesager, der inddrives af det offentlige,
- 2) afgifter og sagsomkostninger, som det påhviler domstolene at indkræve,
- 3) krav tilkommende en part, der er fritaget for betaling af afgifter i medfør af retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1,
- 4) krav tilkommende en part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved fogedsagen, og som opfylder de økonomiske betingelser efter retsplejelovens § 325,
- 5) krav tillagt en statstjenestemand under en af ham efter ordre anlagt sag,
- 6) borgerlige krav fastsat under en offentlig straffesag,
- 7) forældremyndighed og samvær,
- 8) udstedelse af fogedudlægsskøde,
- 9) afgørelser efter kapitel 2 a i lov om Bruxelles I-forordningen m.v. eller lov om EF-domskonventionen m.v. om, at en udenlandsk retsafgørelse skal anerkendes eller er eksigibel her i landet, eller at et udenlandsk officielt bekræftet dokument eller retsforlig er eksigibelt her i landet.

2. § 12, stk. 1, nr. 3 og 4, affattes således:

- »3) familieretlige spørgsmål, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42,
4) fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær,«

3. § 20, nr. 7, ophæves.

Nr. 8 og 9 bliver herefter nr. 7 og 8.

§ 49. Afgiftsfri er attester, afskrifter, udskrifter, genparter, fotokopier eller lignende, der bestilles af:

- 1) En part i en sag til brug for denne, for så vidt sagen er afgiftsfri i medfør af § 12, stk. 1, nr. 1-6, § 12, stk. 2, § 51, stk. 1, eller § 55, nr. 1, eller parten er fritaget for afgift i medfør af § 13, stk. 1, § 51, stk. 2, eller § 55, nr. 2.
- 2) En rekvirent af en fogedforretning til brug for denne, når forretningen er afgiftsfri i medfør af § 20, nr. 1-6.
- 3) Sigtede eller tiltalte under en straffesag, hvor ret til at få udskrift særligt er hjemlet ham i retsplejeloven uden for bestemmelsen i nævnte lovs § 729 d eller er tillagt ham ved beslutning af retten eller dennes formand.
- 4) En bobestyrer til dennes brug ved behandlingen af et dødsbo.
- 5) En bobehandler til dennes brug ved behandlingen af et ægtefælleskifte.

Stk. 2. ---

§ 51. For anke af de i § 12, stk. 1, nr. 1-6 og 8, omhandlede sager svares ingen afgift.

Stk. 2. Reglerne i § 13 finder tilsvarende anvendelse ved anke.

§ 55. Afgiftsfri er kære iværksat af:

- 1) Parter i en sag, der er fritaget for afgift i medfør af § 12, stk. 1, nr. 1-8.
- 2) Parter, der er fritaget for afgift i medfør af § 13, stk. 1.
- 3) Anklagemyndigheden og sigtede i offentlige straffesager.
- 4) Beskikkede forsvarere og advokater vedrørende spørgsmål om vederlag.

§ 3. Er der to værger for en mindreårig, handler de i forening på dennes vegne.

4. I § 49, *stk. 1, nr. 1*, ændres »nr. 1-6« til: »nr. 1-3, 5 og 6«.

5. I § 51, *stk. 1*, ændres »nr. 1-6 og 8« til: »nr. 1-3, 5, 6 og 8«.

6. I § 55, *nr. 1*, ændres »nr. 1-8« til: »nr. 1-3 og 5-8«.

§ 17

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007, som ændret bl.a. ved § 8 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, § 32 i lov nr. 618 af 8. juni 2016 og senest ved § 10 i lov nr. 550 af 30. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«, »Statsforvaltningen« til: »Fa-

milieretshuset« og »statsforvaltningens« til: »Familiere-
retshuset«.

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Er værgerne uenige, træffes afgørelse af statsforvaltningen.

§ 13. Statsforvaltningen eller retten træffer afgørelse om værgemål efter §§ 5-10.

Stk. 2. Statsforvaltningen træffer afgørelse om værgemål efter § 5 og §§ 7-10, medmindre det findes betænkeligt at behandle sagen administrativt, herunder når den, der begæres sat under værgemål, protesterer mod, at der træffes afgørelse om værgemål.

Stk. 3. Retten træffer afgørelse om fratagelse af handleevne efter § 6 og i sager, som statsforvaltningen i medfør af stk. 2 har oversendt til retten til afgørelse.

Stk. 4. Statsforvaltningens beslutning om, hvem der skal afgøre sagen, kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 14. Statsforvaltningen foretager værgebeskikkelse og ændring heraf. I forbindelse med dom om værgemål eller kendelse om foreløbig afgørelse om værgemål foretages beskikkelse dog af den ret, der afsiger dommen eller kendelsen.

§ 16. ---

Stk. 2. Statsforvaltningen kan uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 og § 10, samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Statsforvaltningen kan uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter.

§ 17. Anmodning efter § 5 og §§ 7-12 sendes til statsforvaltningen. Anmodning om værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter § 6 sendes til retten.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Har statsforvaltningen modtaget en anmodning, der skal behandles af retten, oversendes den dertil. Det samme gælder, hvis retten har

2. I § 13, stk. 4, § 21, stk. 4, og § 22, stk. 1, ændres »Statsforvaltningens« til: »Familiere-
retshuset«.

modtaget en anmodning, der skal behandles af statsforvaltningen.

§ 18. Statsforvaltningen eller retten sørger for sagens oplysning.

Stk. 2. Statsforvaltningen eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis det findes nødvendigt.

Stk. 3. Har den pågældende bopæl på institution, indhenter statsforvaltningen eller retten endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt.

Stk. 4. Statsforvaltningen eller retten kan afkræve personer, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Stk. 5. ---

§ 19. Inden statsforvaltningen træffer afgørelse efter § 5 eller §§ 7-12, har den, som sagen angår, ret til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at afgive en skriftlig eller mundtlig udtalelse til sagen, medmindre den pågældende ikke med nytte kan udtale sig om spørgsmålet.

Stk. 2 ---

§ 20. Statsforvaltningen eller retten underretter ægtefællen og værgen eller en særlig værge, hvis en sådan allerede er beskikket, om anmodning om værgemål, jf. § 5 eller § 6, om ændring eller ophævelse af værgemål, jf. §§ 9 og 10, om oversendelse af sagen til retten, jf. § 13, stk. 2, om indbringelse af statsforvaltningens afgørelse for retten, jf. § 21, stk. 4, og § 22, og om anmodning i værgesager, jf. §§ 11 og 12. Underretning skal ikke ske i tilfælde, hvor den pågældende selv fremsætter anmodning om værgemål. Underretning skal ligeledes ikke ske til en separeret ægtefælle.

Stk. 2 ---

Stk. 3. Den, der har fået underretning efter stk. 1 eller 2, skal have meddelelse om statsforvaltningens eller rettens afgørelse i sagen.

§ 21. Statsforvaltningen eller retten kan træffe en foreløbig afgørelse om værgemål, hvis betingelserne i § 5 eller § 7 skønnes opfyldt og der er et øjeblikkeligt behov herfor. Under samme betingelser kan retten træffe en foreløbig afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne efter § 6. Statsforvaltningen eller retten beskikker samtidig en foreløbig værge for den pågældende.

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 under værgemålssager efter § 5 eller §§ 7-10 kan indbringes for retten, der da også færdigbehandler sagen. § 22, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 22. Statsforvaltningens afgørelse efter § 5 eller §§ 7-10 kan inden fire uger efter, at der er givet meddelelse om afgørelsen, indbringes for retten.

Stk. 2. Anmodning om indbringelse for retten kan fremsættes af de samme, som kan fremsætte anmodning om værgemål, jf. § 16, stk. 1. Anmodningen indgives til statsforvaltningen, der oversender sagen til retten.

Stk. 3. Anmodning om prøvelse af statsforvaltningens afgørelse om værgemål har ikke opsættende virkning, medmindre retten bestemmer andet.

§ 25. ---

Stk. 2. Værgen skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Forældre kan som værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling, jf. lov om forældremyndighed og samvær § 2, stk. 3.1) Er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værgen under hensyn til værgemålets karakter bruge af formuen i passende omfang med statsforvaltningens godkendelse, jf. § 39.

Stk. 3. ---

3. Efter § 22 indsættes:

»Klage over øvrige værgemålsafgørelser

§ 22 a. Familieretshusets afgørelser efter denne lov, kan påklages til Civilstyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22.«

4. I § 25, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »lov om forældremyndighed og samvær § 2, stk. 3« til: »§ 2, stk. 3, i forældreansvarsloven«.

§ 28. Statsforvaltningerne og forvaltningsafdelingen, jf. § 35, stk. 1, fører tilsyn med værgerne. Justitsministeren fastsætter regler herom.

§ 10. Anmodning om bistand til deling af et fællesbo kan tidligst indgives, når der er indgivet anmodning til statsforvaltningen om separation eller skilsmisse eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse.

§ 66. Sager om enkelttvister, der opstår under privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver, jf. § 2, stk. 1, kan tidligst anlægges, når der er indgivet anmodning til statsforvaltningen om separation eller skilsmisse eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse.

Stk. 2. ---

§ 37. ---

Stk. 2. Skifteretten træffer afgørelse i tvister om sikkerheden. Skifteretten kan efter anmodning fra en livsarving eller statsforvaltningen, hvis arvingen er umyndig, bestemme, at den længstlevende ægtefælle skal udbetale arven, hvis der er sket en væsentlig forringelse af sikkerheden.

Stk. 3. Skifteretten kan efter anmodning fra statsforvaltningen bestemme, at den længstlevende ægtefælle skal udbetale arven, hvis denne har forsømt sin forsørgelsespligt over for en særlivsarving efter den førstafdøde ægtefælle, jf. § 36, stk. 3, 2. pkt.

§ 18

I lov nr. 594 af 14. juni 2011 om ægtefælleskifte m.v., som ændret ved § 2 i lov nr. 550 af 30. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 10 og § 66, stk. 1, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

2. I § 10 ændres »eller skilsmisse eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse« til: », skilsmisse eller omstødelse af ægteskabet«.

§ 19

I arveloven, lov nr. 515 af 6. juni 2007, som senest ændret ved § 5 i lov nr. 550 af 30. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 37, stk. 2, 2. pkt., og § 37, stk. 3, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

2. Efter § 58 indsættes i *kapitel 9*:

§ 68. ---

Stk. 2. Erklæringen skal afgives i overensstemmelse med reglerne om oprettelse af testamente. Er arveladeren umyndig, kræves værgens og statsforvaltningens samtykke.

§ 4. En anmodning om at sætte en fremtidsfuldmagt i kraft indgives til Statsforvaltningen af fuldmagtsgiveren eller af fremtidsfuldmægtigene i for-
ening.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Forinden anmodning indgives af fremtidsfuldmægtigene, skal fuldmagtsgiverens nærmeste pårørende underrettes af fremtidsfuldmægtigene om anmodningens indgivelse og om deres adgang til at gøre indsigelse imod fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse over for Statsforvaltningen.

Stk. 4. En anmodning afvises, hvis fremtidsfuldmagten ikke er gyldigt oprettet, jf. § 3, eller hvis anmodningen ikke opfylder kravene i § 5 og de i henhold til § 8 fastsatte krav og kravene ikke kan forventes opfyldt inden for en af Statsforvaltningen fastsat kortere frist.

§ 5. ---

Stk. 2. Statsforvaltningen kan se bort fra kravet om lægeerklæring, jf. stk. 1, hvis det på anden måde er godtgjort, at fuldmagtsgiveren befinder sig i den i stk. 1 nævnte tilstand. Statsforvaltningen kan endvidere se bort fra kravet om lægeerklæring, hvis anmodningen indgives af fuldmagtsgiveren og fuldmagtsgiveren er i stand til at forstå betydningen heraf.

Stk. 3. ---

§ 6. Statsforvaltningen kan undtagelsesvis og uden samtykke indhente yderligere oplysninger

»58 a. Afgørelser efter § 53, stk. 2, og §§ 56 og 57 kan påklages til Civilstyrelsen.«

3. I § 68, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »statsforvaltningens« til: »Familiereetshusets«.

4. I § 68 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Familiereetshusets afgørelser efter stk. 2, 2. pkt., kan påklages til Civilstyrelsen.«

§ 20

I lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset« og »Statsforvaltningens« til: »Familiereetshusets«.

om fuldmagtsgiverens forhold, i det omfang dette er nødvendigt for sagens behandling.

Stk. 2. Forvaltningsmyndigheder inden for social- og sundhedsområdet og private udbydere af social service og sundhedsydelse meddeler på anmodning fra Statsforvaltningen, jf. stk. 1, oplysninger om fuldmagtsgiverens forhold.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan afkræve personer, der har kendskab til fuldmagtsgiveren, de oplysninger, som anses nødvendige for sagens behandling, jf. stk. 1.

§ 7. Statsforvaltningen træffer afgørelse om at sætte fremtidsfuldmagten i kraft, hvis fuldmagtsgiveren må anses for at være i en tilstand som omhandlet i § 1, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Fremtidsfuldmagten kan ikke sættes i kraft, hvis det på grundlag af de foreliggende oplysninger findes betænkeligt. Knytter betænkelsen sig alene til en bestemt del af fremtidsfuldmagten eller til en bestemt fremtidsfuldmægtig eller subsidiær fremtidsfuldmægtig, kan Statsforvaltningen sætte fremtidsfuldmagten delvis i kraft.

§ 8. ---

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om, at anmodninger om ikraftsættelse, der indgives til Statsforvaltningen i medfør af denne lov, og skriftlig kommunikation til og fra Statsforvaltningen i forbindelse med behandlingen af anmodninger om ikraftsættelse skal foregå digitalt. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Justitsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om afvisning af anmodninger om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter, der ikke indgives digitalt, og om undtagelser hertil. Justitsministeren fastsætter endvidere nærmere regler om, hvornår en digital meddelelse vedrørende en sag om ikraftsættelse af en fremtidsfuldmagt anses for at være kommet frem.

Stk. 3. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om Statsforvaltningens underretning af berørte parter om fremtidsfuldmagters ikraftsættelse.

§ 21. Statsforvaltningen fører tilsyn med den, der har fremtidsfuldmagt.

Stk. 2. Bliver Statsforvaltningen gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride mod fuldmagtsgiverens interesser, kan Statsforvaltningen iværksætte en undersøgelse af forholdet.

Stk. 3. Den, der har fremtidsfuldmagt, skal efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet, og efterkomme Statsforvaltningens pålæg.

Stk. 4. Statsforvaltningen kan i øvrigt indhente oplysninger, i det omfang det er nødvendigt for at varetage tilsynet. § 6, stk. 2 og 3, finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse.

§ 22. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. En fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft, kan tilbagekaldes eller ændres, hvis fuldmagtsgiveren er i stand til at forstå betydningen heraf. Statsforvaltningen træffer efter anmodning fra fuldmagtsgiveren afgørelse herom. § 21, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 23. Hvis det er bestemt i fuldmagten, kan den, der har indseende med fremtidsfuldmægtigene, jf. § 2, stk. 3, over for Statsforvaltningen helt eller delvis tilbagekalde en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft.

§ 26. Statsforvaltningen kan uden for de tilfælde, der er omfattet af §§ 24 og 25, træffe afgørelse om en fremtidsfuldmagts ophør, herunder delvise ophør, hvis betingelserne for dens ikraftsættelse, jf. § 7, ikke længere er til stede.

§ 27. Statsforvaltningens afgørelser om ikraftsættelse, tilbagekaldelse, ændring eller ophør af en fremtidsfuldmagt har virkning fra det tidspunkt, hvor afgørelsen tinglyses i Personbogen.

Stk. 2. En tilbagekaldelse af en fremtidsfuldmagt omfattet af § 23 har virkning fra tidspunktet for Statsforvaltningens tinglysning af en meddelelse herom i Personbogen.

Stk. 3. Bliver Statsforvaltningen gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på, at

en fremtidsfuldmagt er ophørt af andre grunde end nævnt i stk. 1 og 2, eller at en fremtidsfuldmægtig eller subsidiær fuldmægtig er ophørt med at varetage hvervet, foranstalter Statsforvaltningen tinglysning af en meddelelse herom i Personbogen.

§ 28. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om pligt til at underrette Statsforvaltningen om en fremtidsfuldmagts ophør.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at underretninger til Statsforvaltningen efter stk. 1 og skriftlig kommunikation til og fra Statsforvaltningen om underretninger efter stk. 1 skal foregå digitalt. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Justitsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, hvornår en digital meddelelse vedrørende en sag om ikraftsættelse af en fremtidsfuldmagt anses for at være kommet frem.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om Statsforvaltningens underretning af berørte parter om fremtidsfuldmagts tilbagekaldelse, ændring og ophør.

§ 29. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Civilstyrelsen af fuldmagtsgiveren, fuldmagtsgiverens ægtefælle eller samlever, fremtidsfuldmægtige og subsidiære fremtidsfuldmægtige.

Stk. 2. ---

§ 10. Findes der på havbunden samlinger af ladningsgenstande, der er fjernede fra det skib, hvortil de har hørt, har den, der vil bjærge sådanne, at foretage anmeldelse i overensstemmelse med forordn. af 16. marts 1842 § 2 til statsforvaltningen (politidirektøren), som kan meddele eneret for indtil 1 år til bjærgningen på de i nævnte paragraf

§ 21

I lov om tillæg til strandingsloven af 10. april 1895, jf. lovbekendtgørelse nr. 838 af 10. august 2009, som ændret ved § 2 i lov nr. 1384 af 23. december 2012, foretages følgende ændring:

1. I § 10, *stk. 1, 2 og 3*, ændres »statsforvaltningen (politidirektøren)« til: »Rigspolitiet«.

ommeldte betingelser, hvortil stedse skal høre, at stedet tydeligt afmærkes - i hvilken henseende nærmere forskrifter kan gives - og at bjærgningen fortsættes uden uforholdne afbrydelser. Om meddelelse af sådan eneret foranstalter vedkommende myndighed på anmelderens bekostning bekendtgørelse i de på stedet mest udbredte blade, og om modtagelsen af enhver anmeldelse i henhold til denne paragraf foretages indberetning til Forsvarsministeriet. Finder dette ministerium anledning til i skibsfartens eller fiskeriets interesse at meddele optageren af sådanne genstande særlige forskrifter eller at kræve sikkerhed stillet af ham, skal sådant forlangende efterkommes.

Stk. 2. Misligholdes betingelserne for en meddelt eneret, kan denne af statsforvaltningen (politidirektøren) erklæres forbrudt, hvorom bekendtgørelse sker på bjærgerens bekostning på samme måde som om enerettens meddelelse. I dette tilfælde, såvel som når en meddelt eneret er udløben, er bjærgeren forpligtet til uopholdelig at fjerne den af ham foretagne afmærkning, der ellers bliver at fjerne ved offentlig foranstaltning på hans bekostning.

Stk. 3. I sikkerhed, stillet af bjærgeren, kan der efter bestemmelse af Forsvarsministeriet eller statsforvaltningen (politidirektøren) uden retsforfølgning søges dækning for udgifter, forvoldte det offentlige ved hans uforsvarlige forhold.

§ 22

I midlertidig lov om landboforeningers og husmandsforeningers auktioner m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 564 af 28. august 1986, som ændret ved § 18 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og § 10 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændring:

§ 1. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Auktionerne skal afholdes på de steder, som godkendes af statsforvaltningen i den pågældende region.

§ 2. Auktionen skal forestås af en af foreningen antagen inkassator, der godkendes af justitsmini-

1. I § 1, stk. 3, og § 2, stk. 1, 2. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Justitsministeriet«.

steren. - Angående auktionen skal der straks ske tilførsel i en dertil af statsforvaltningen autoriseret protokol, i hvilken angives, når og hvor auktionen har fundet sted, sælgerens navn, betegnelse af det bortsolgte, køberens navn og købesummen. Sker opråb uden tilslag, anføres ejerens navn, betegnelse af det opråbte, højeste budsum og den bydendes navn.

Stk. 2. ---

§ 23

I strandingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 619 af 15. september 1986, som ændret ved § 13 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, § 20 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, § 16 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og § 9 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

§ 3. ---

Stk. 2-4.

Stk. 5. Størrelsen af de i denne paragraf omhandlede erstatninger og betalinger fastsættes efter billighed af politidirektøren, med forbehold af ret til at påanke hans afgørelse for statsforvaltningen. De afholdes, ligesom den i § 2 omhandlede godtgørelse, forlods af strandingsmassen; findes der ingen sådan, afholdes de af statskassen.

§ 8. Når skibets fører eller den, der har befalingen om bord, modtager det offentliges bistand, der snarest muligt skal tilbydes - hvad enten der på stedet er bjærgelav eller ikke - samt når indstranding sker af skib eller gods, der ikke ledsages af nogen, som er bemyndiget til at træde i ejerens sted enten efter sin stilling på skibet eller ifølge befuldmægtigelse, har politiet ledelsen af bjærgningen af strandet skib og gods. Dog har politiet at rådføre sig med dem, der efter deres stilling om bord eller ifølge befuldmægtigelse repræsenterer ejerne af skib og gods, eller, hvor sådanne ikke findes, med konsulen eller vicekonsulen for den stat, hvor skibet er hjemmehørende, såfremt han er til stede. I tilfælde af meningsulighed mellem foranførte personer og politiet afgør politidirektøren foreløbig sagen, som derpå forelægges statsforvaltningen. Politiet skal, når skibets nationalitet

1. Overalt i loven ændres »statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

kendes, snarest muligt underrette nærmeste konsul eller vicekonsul om strandingen.

Stk. 2. ---

§ 11. Salg af det i § 10 omhandlede gods må kun ske ved auktion med billigelse af statsforvaltningen, der også har at godkende auktionsbetingelserne. Efter politidirektørens nærmere bestemmelse kan dog, hvor dette skønnes hensigtsmæssigt, mindre partier af løst gods, vrag eller vragstykker, der er inddrevet på forstranden, bortsælges mod kontant betaling ved offentlig auktion, som afholdes af sognefogden, hvis en sådan findes, og ellers af politiet, efter at der mindst 3 dage forud har fundet een bekendtgørelse sted henholdsvis ved kirkestævne eller ved indrykkelse i det blad, i hvilket bekendtgørelser fra politiet plejer af offentliggøres. For så vidt godsets beskaffenhed tilsteder det, og dets opbevaring ikke vil medføre uforholdsmæssige omkostninger, må salg ikke ske, før der er levnet ejeren passende tid til at melde sig og selv tage bestemmelse.

§ 12. ---

Stk. 2. Spørgsmålet om, hvor vidt den, der optræder med påstand på godsets udlevering er tilstrækkeligt legitimeret, afgøres, for så vidt statens forstrande angår, af statsforvaltningen, og for så vidt godset er bjærget på privat forstrand, ved forhandling mellem forstrandsejeren og reklamanten. Er fuldt bevis for ejerens påstand ikke tilvejebragt, men dog overvejende sandsynlighed for berettigelsen af hans krav, kan justitsministeriet, for statens forstrandes vedkommende efter forhandling med finansministeriet, når den i bekendtgørelsen satte frist er udløben, samtykke i, at godset udleveres med fradrag af omkostninger og bjærgeløn overensstemmende med statsforvaltningens opgørelse (§ 13). Sådant samtykke kan endog før bekendtgørelsesfristens udløb indrømmes mod behørig sikkerhedsstilling for tilbagelevering i tilfælde af, at bedre berettiget krav måtte fremkomme.

Stk. 3. ---

§ 13. Melder ejeren sig ikke inden udløbet af den i bekendtgørelsen satte frist, tilfalder det bjærgede efter fradrag af omkostninger og bjærgeløn

2. I § 12, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »statsforvaltningens« til: »Rigspolitiet«.

forstrandsejeren; i de tilfælde, hvor bjærgningen alene tilkommer strandfogden, tilfalder dog udenfor de private forstrande 10 pct. af statens nettoudbytte af det bjærgede vedkommende bjærgelav, hvor sådant findes. Bjærgerne har valget mellem som bjærgeløn at få udbetalt en tredjedel af det ved godsets salg indkomne beløb med fradrag af de omkostninger, der ikke påhviler dem som en del af selve bjærgningsarbejdet, og at få bjærgelønnen fastsat efter reglerne i sølovens kap. 9. I sidste fald bliver, hvor forstrandsretten tilhører staten, statsforvaltningen at stævne på det offentlige vegne.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Omkostningernes fordeling mellem bjærger og forstrandsejer afgøres af statsforvaltningen. Kan bjærgerne ikke enes om bjærgelønnens fordeling, forholdes efter sølovens § 228.

§ 14. Bjærges forulykket skib eller gods i åben sø, uden at der medfølger nogen, som lovligt repræsenterer ejeren, skal bjærgeren, så snart han har bragt det bjærgede i land eller i havn her i riget, straks gøre anmeldelse derom til nærmeste toldfunktionær såvel som til politiet og overgive godset til dette eller, for så vidt det er enkeltvis bjærgede stykker vraggods, til strandfogden, hvorefter der forholdes overensstemmende med de ovenfor i dette afsnit foreskrevne regler, således at det bjærgede med fradrag af omkostninger og bjærgeløn, hvis ingen ejer efter behørig indkaldelse melder sig, tilfalder statskassen. Den i § 13, stykke 1, omhandlede stævning bliver at rette mod statsforvaltningen.

Stk. 2-4. ---

§ 15. De forretninger, som i denne lov er henlagt under statsforvaltningen, påhviler i København politidirektøren, der udnævner en af politiets embedsmænd til at udføre, hvad der efter denne lov uden for København påhviler politiet.

§ 18. Ved de bjærgninger, der sker under politiets ledelse, tilkommer der strandfogden en bjærgelod foruden den, der måtte tilkomme ham som deltager i bjærgningen; i de tilfælde, hvor bjærgningen er forbeholdt strandfogden, jfr. § 4, 5. stykke, tilkommer der dog strandfogden fuld bjærge-

løn for det bjærgede gods, uanset om bjærgningen er sket under politiets ledelse eller ej, jfr. § 2, 4. stykke; men har politiet fundet det fornødent at antage bistand til bjærgningen, fradrages der i den strandfogden tilkommende bjærgeløn et rimeligt vederlag til de af politiet antagne medhjælpere for udført arbejde under bjærgningen. I tilfælde af tvist fastsættes vederlaget af statsforvaltningen.

§ 24

I forordning af 2. december 1825 ang. Strandings-Commissionaires Sallarium, som ændret ved § 19 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og § 11 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. De bevilgede Strandings-Commissionairer maae ordentligviis ikke lade sig udbetale noget Sallarium for deres Arbeide i Strandings-Tilfælde, forinden dette af statsforvaltningen, som derover haver at indhente vedkommende Underøvrigheds Betænkning, er billiget.

2. Undtagelse herfra bliver alene at gjøre i de Tilfælde, at Skipperen eller den, som ellers træder i Rehdernes og Ladnings-Eiernes Sted, udtrykkelig for vedkommende Underøvrighed har tilstaaet Strandings-Commissionairen et vist Sallarium, efter at bemeldte Øvrighed tydeligen, og i et Sprog som han forstaaer, har underrettet ham om hans Adgang til at faae Sallariet bestemt ved Statsforvaltningens Resolution og om de Regler, som derved, efter denne Anordning, blive at iagttage; om hvilket Alt et med behørige Underskrifter forsynet Document bør udstædes, der udtrykkelig indeholder, at den fornødne Underretning er givet den Paagiældende. For at attestere dette Document nyder bemeldte Øvrighedsperson den samme Betaling, som for en notarial Attestation; ligesom og de for Notarialforretninger befalede Former derved blive at iagttage.

3. Til Veiledning for statsforvaltningen ved Sallariets Bestemmelse, bliver følgende Forhold til det Biergedes Værdie fastsat, der, forsaavidt ikke Omstændighederne fordre en Afvigelse, bliver at lægge til Grund: af det, hvis Værdie ei overstiger 5000 Rbdlr Sølv, 4 pCt. ; af det, der overstiger

1. I §§ 1 og 3, § 4, 2. pkt., og §§ 5 og 6 ændres »statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

2. I § 2 ændres »statsforvaltningens« til: »Rigspolitiet«.

5000 Rbdlr Sølv og indtil fulde 10,000 Rbdlr Sølv incl., 3 pCt. ; af det, der overstiger 10,000 og indtil fulde 20,000 Rbdlr Sølv incl., 2 pCt. ; af det højere Beløb 1 pCt.

4. For dette Sallarium haver Strandings-Commissionairen ordentligviis selv at besørge de fornødne Reiser i det ham overdragne Anliggende, uden enten for Befordring eller Diæt at erholde nogen særskilt Godtgjørelse. Dog kan Statsforvaltningen derfra gjøre Undtagelse, hvor han finder, at sligt Sallarium, efter det Biergedes Værdie og Arbeidets Beskaffenhed, er utilstrækkeligt til at give Strandings-Commissionairen vedbørlig Belønning for sit Arbeide i Forbindelse med Skadesløsholdelse for hans Udgifter. Men i saa Fald bør den Godtgjørelse, der, foruden Sallariet, tillægges Strandings-Commissionairen, ei være større end 2 Rbdlr Sølv for hver Dag han har maattet være borte fra sit Hiem, tilligemed Befordrings-Udgifter for de virkelig giorte Reiser.

5. Har Arbejdet været af ualmindelig Vidtløftighed og Vanskelighed, og det er udført med vedbørlig Flid, er Statsforvaltningen bemyndiget til at gaae udenfor den i § 3 foreskrevne Regel, dog ikke videre, end at der i det høieste gives Strandings-Commissionairen et Tillæg, liig det halve af det der fastsatte Sallarium, saa at han i Alt erholder indtil resp. 6,4 1/2, 3 og 1 1/2 pCt., hvorved den i § 4 under visse Omstændigheder hiemlede Godtgjørelse, for Reiser og Ophold paa fremmed Sted, ikke udelukkes.

6. Derimod bør Statsforvaltningen nedsætte Sallariet under de i § 3 bestemte Procenter og indtil Halvdelen af samme, altsaa resp. 2, 1 1/2, 1 og 1/2 pCt., hvis Arbejdet, i Forhold til Værdien, har været særdeles ringe.

§ 25

I forordning af 16. marts 1842 ang. Dykker-væsenet m.v., som ændret ved § 20 i lov nr. 542 af 14. juni 2005 og § 12 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i forordningen ændres »statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

§ 2. Den, der agter at benytte den i § 1 givne Tilladelse (d.v.s. til at optage Skibe og andet fra Havets Bund), bør først for statsforvaltningen anmelde, hvor han agter at benytte sit Apparat, og denne Embedsmand har da at tage de til den behørig Control med Biergningen fornødne Forholdsregler, ligesom han og, naar han efter Omstændighederne finder det fornødent, haver at affordre den Paagiældende Sikkerhed for, at Anordningens Forskrifter ville blive iagttagne. Den, der har fundet et Vrag eller en Samling af Gienstande, skal have udelukkende Ret til i en vis Tid at bierge indenfor en passende Grændse. Statsforvaltningen haver at bestemme saavel denne, som Tiden, hvilken dog i intet Tilfælde bør gaae over 1 Aar, ligesom bemeldte Embedsmand haver at anordne, hvorledes Grænsen til Alles Efterretning bliver at betegne. Iøvrigt bliver det stedse at iagttage, at Vraget i saadanne Tilfælde, hvor det kan være til Hinder for Seiladsen, snarest muligt bør optages. Naar Optagelsen iværksættes, bør den, der forestaaer Biergningen, holde nøiagtig Fortegnelse over det biergede Gods, hvilken Fortegnelse daglig efter Arbeidets Tilendebringelse bliver at underskrive af ham selv og tvende af Biergningsmandskabet, hvorhos der angaaende det Optagne, saavel til Statsforvaltning som til Toldvæsenet, bør gøres Anmeldelse, hvis Rigtighed i Tilfælde, hvor dertil maatte findes Anledning, Statsforvaltning bør søge nærmere oplyst ved Forhør.

§ 4. Det biergede Gods bliver at bortsælge ved offentlig Auction. Beløbet oppebæres af Entreprenøren, der og affatter Auctionsconditionerne, dog blive de stedse før Auctionens Afholdelse at indsende til statsforvaltningens Giennemsyn og Approbation, ligesom denne Øvrighed haver at tage Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes i Tilfælde af, at det Biergede maatte bestaae af Gienstande, der ikke egne sig til Salg ved Auction.

§ 6. Ligesom nærværende Anordning bliver uden Indflydelse i Strandingstilfælde, hvor Biergningen uden Dykkeriets Medvirkning kan udføres overensstemmende med de ellers giældende Forskrifter, skal den heller ikke være til Hinder for, at vedkommende Eier af det ved Hielp af Dykker-

2. I § 2, 3. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Rigspolitiet«.

3. I § 4, 2. pkt., ændres »statsforvaltningens« til: »Rigspolitiets«.

eller andre Redskaber fra Havets Bund optagne Gods, gjør sin Ret giældende til Godset eller dets Værdie... imod at tilsvare Omkostningerne og Bi-ergeløn; dog at der under de nævnte Omkostninger kun indbefattes Pakhuusleie, Vognleie i Anledning af Godsets Transport fra Stranden, Vagthold, Auctionsomkostninger, Omkostninger ved Indkaldelse i Aviserne, Toldafgifter og Betaling til Toldvæsenets Betiente, forsaavidt disses Tilstedeværelse af statsforvaltningen er anset fornøden.

7. (Dersom Nogen ved Udøvelsen af den i nærværende Anordning givne Tilladelse maatte gjøre sig skyldig i Overtrædelse af de ovenanførte Forskrifter, bør han, foruden for Fremtiden at tabe sin Ret til at benytte fornævnte Tilladelse, ansees med Bøder af 10 til 100 Rbd. Sølv til vedkommende Amts eller Købstads Fattigkasse. Sager angaaende Forseelser af foranførte Slags blive at behandle ved Politiretten.) Hvis Forseelsen er af den Beskaffenhed, at der ingen Mislighed kan befrygtes af, at han paany driver den omhandlede Biergning, skal statsforvaltningen være bemyndiget til at meddele ham en ny Tilladelse dertil.

8. Naar den ved nærværende Anordning hiemlede Ret benyttes i den til København stødende Deel af Havet, haver Politidirecteuren sammesteds at iagttage, hvad der ellers efter denne Anordning paaligger statsforvaltningen, og som Følge heraf have Vedkommende at henvende sig til bemeldte Embedsmand, hvor de andetsteds i Overeensstemmelse med denne Anordning have at gjøre Anmeldelse til statsforvaltningen eller indhente dennes Resolution.

Beskæftigelsesministeriet

§ 26

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014, som ændret ved § 4 i lov nr. 574 af 10. juni 2014, § 1 i lov nr. 999 af 30. august 2015, § 11 i lov nr. 674 af 8. juni 2017 og § 3 i lov nr. 1402 af 5. december 2017, foretages følgende ændring:

§ 15. ---

Stk. 2. Særlige bidrag, som efter lov om børns forsørgelse er pålagt i anledning af barnets dåb, konfirmation, sygdom eller begravelse eller i anden særlig anledning, kan, når betingelserne i § 12 er opfyldt, udbetales forskudsvis af Udbetaling Danmark inden for den grænse, som statsforvaltningen fastsætter.

§ 11. De i § 10 omhandlede mæglingmænd beskikkes for hver sag, i København og på Frederiksberg af Arbejdsretten, i det øvrige land af direktøren for statsforvaltningen.

Stk. 2. ---

§ 40. Når der foreligger særlige omstændigheder, kan statsforvaltningen træffe beslutning om, at omkostningerne ved skelforretningen helt eller delvis skal betales af staten. Miljøministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 2. Statsforvaltningens beslutning kan påklages til Geodatastyrelsen.

§ 1 a. ---

Stk. 2-3. ---

1. I § 15, *stk. 2*, ændres »statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller Familieretten«.

§ 27

I lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1002 af 24. august 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 11, *stk. 1*, ændres », i København og på Frederiksberg af Arbejdsretten, i det øvrige land af direktøren for statsforvaltningen« til: »af Arbejdsretten«.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet

§ 28

I lov om udstykning og anden registrering i matriklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 7. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 40, *stk. 1*, ændres »statsforvaltningen« til: »Geodatastyrelsen«.

2. § 40, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Geodatastyrelsens beslutning kan påklages til energi-, forsynings- og klimaministeren.«

§ 29

I lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 23. juni 2004, som bl.a. ændret ved § 35 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og senest ved § 18 i lov nr. 1658 af 20. december 2016, foretages følgende ændringer:

Stk. 4. Erhvervs- og vækstministeren kan efter forhandling med økonomi- og indenrigsministeren fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra statsforvaltningerne om forhold, som er omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør af denne lov, skal foregå digitalt. Stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5-7. ---

§ 1 b. ---

Stk. 2. Erhvervs- og vækstministeren kan for statsforvaltningerne efter forhandling med økonomi- og indenrigsministeren fastsætte regler svarende til reglerne i stk. 1.

Stk. 3-5. ---

§ 23. Klage over bygningsmyndighedens afgørelser efter § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, indgives til statsforvaltningen.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne.

Stk. 3. Statsforvaltningen er ikke bundet af IT- og Telestyrelsens udtalelse efter § 18, stk. 1. Statsforvaltningen kan indhente yderligere radiotekniske oplysninger i sagen.

Stk. 4. Statsforvaltningen kan hjemvise en klagesag til bygningsmyndigheden til yderligere behandling, herunder for at få de tekniske forhold vedrørende fælles udnyttelse og opsætning af antennesystemer yderligere inddraget og belyst. Bygningsmyndigheden er i sådanne sager ikke bundet af IT- og Telestyrelsens udtalelse efter § 18, stk. 1.

Stk. 5. Statsforvaltningens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

1. I § 1 a, stk. 4, og § 1 b, stk. 2, ændres »statsforvaltningerne« til: »energi-, forsynings- og klimaministeren«.

2. I § 23, stk. 1, ændres »statsforvaltningen« til: »energi-, forsynings- og klimaministeren«.

3. I § 23, stk. 2, § 23, stk. 3, 1. og 2. pkt., og i § 23, stk. 4, ændres »Statsforvaltningens« til: »Energi-, forsynings- og klimaministeren«.

4. I § 23, stk. 5, ændres »Statsforvaltningen« til: »Energi-, forsynings- og klimaministerens«.

Kirkeministeriet

§ 30

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 331 af 29. marts 2014, foretages følgende ændring:

§ 9 a. ---

Stk. 2. Direktøren for statsforvaltningen er stiftamtmanden. Direktøren kan delegere sin stiftsøvrighedskompetence til medarbejdere ved statsforvaltningen på kontorcheffsniveau eller derover. Direktøren kan bestemme, at en person, der varetager direktørens stiftsøvrighedskompetence efter delegation, kan oppebære titlen af stiftamtmand.

§ 46. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Statsforvaltningen kan bevilge en part, hvis økonomiske forhold i forbindelse med sagens vigtighed og begrundethed giver anledning dertil, fritagelse for at betale sagens omkostninger for hegnsynet, hvilke da udredes af statskassen.

§ 24. ---

Stk. 2. Patientrådgiveren skal vejlede og rådgive patienten med hensyn til alle forhold i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling. Patientrådgiveren skal endvidere bistå patienten med iværksættelse og gennemførelse af eventuelle klager. Patientrådgiveren skal så vidt muligt være til stede ved klagenes behandling i Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen.

§ 25. Statsforvaltningen antager efter ansøgning et antal patientrådgivere. En fortegnelse over disse fordeles mellem de enkelte psykiatriske afdelinger i regionen.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Patienten skal have lejlighed til at udtale sig om den påtænkte beskikkelse. Fremsætter pa-

1. I § 9 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »Ankestyrelsen« og »ved statsforvaltningen på kontorcheffsniveau« ændres til: »i Ankestyrelsen på ankechefsniveau«.

Miljø- og Fødevarerministeriet

§ 31

I hegnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1746 af 14. december 2015, foretages følgende ændring:

1. I § 46, stk. 4, ændres »Statsforvaltningen« til: »Miljø- og fødevarerministeren«.

Sundheds- og Ældreministeriet

§ 32

I lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 29. september 2015, som ændret ved § 7 i lov nr. 656 af 8. juni 2016 og § 1 i lov nr. 691 af 8. juni 2017, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Statsforvaltningen« til: »Nævnenes Hus«.

tienten anmodning om at få beskikket en anden patientrådgiver, som er optaget på fortegnelsen, skal anmodningen så vidt muligt imødekommes. Afgørelsen kan påklages til Statsforvaltningen, der træffer den endelige administrative afgørelse.

Stk. 4. Fremsætter patienten anmodning om beskikkelse af en person, som ikke er optaget på fortegnelsen, sker der foreløbig beskikkelse af den person, der står for tur efter stk. 2. Statsforvaltningen træffer bestemmelse om, hvorvidt den af patienten foreslåede person kan beskikkes. Patientens anmodning skal imødekommes, medmindre dette er utilrådeligt.

§ 34. Ved Statsforvaltningen oprettes et psykiatrisk patientklagenævn bestående af direktøren for Statsforvaltningen som formand, jf. dog stk. 2, samt 2 medlemmer. Sundheds- og ældreministeren beskikker et antal medlemmer efter indstilling fra henholdsvis Lægeforeningen og Danske Handicaporganisationer. Lægeforeningen skal så vidt muligt indstille læger, der er speciallæger i psykiatri. Sundheds- og ældreministeren beskikker endvidere stedfortrædere for medlemmerne. Beskikkelserne gælder for en periode på 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted.

Stk. 2. Direktøren for Statsforvaltningen kan bemyndige ansatte ved Statsforvaltningen til at fungere som formand for nævnet.

Stk. 3. Statsforvaltningen varetager Det Psykiatriske Patientklagenævns sekretariatsopgaver og afholder udgifterne ved nævnets virksomhed, herunder vederlag til nævnets medlemmer.

§ 35. Sygehusmyndigheden skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning i henhold til § 13 d, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, aflåsning af døre i afdelingen samt oppegående tvangsfiksering og aflåsning af patientstue på Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland, for Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen.

§ 36. Når en sag som nævnt i § 35 indbringes for Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen, skal sygehusmyndigheden fremsende sagens akter, herunder en udskrift af tvangsprotokollen samt en erklæring fra overlægen. Nævnet drager i øvrigt selv omsorg for sagens oplysning og træffer bestemmelse om tilvejebringelse af eventuelle yderligere erklæringer m.v., ligesom nævnet kan aflægge besøg på vedkommende psykiatriske afdeling.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen skal træffe afgørelse i klagesager om tvangsbehandling, der er tillagt opsættende virkning, og om tvungen opfølgning efter udskrivning, jf. § 32, stk. 3, inden 7 hverdage efter klagens modtagelse. I sager om oppegående tvangsfiksering på Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland skal Det Psykiatriske Patientklagenævn træffe afgørelse senest 14 dage efter klagens modtagelse. I andre sager skal Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen træffe afgørelse snarest muligt. Er afgørelse ikke truffet inden 14 dage efter klagens modtagelse, skal nævnet underrette patienten og patientrådgiveren om grunden hertil samt om, hvornår afgørelse kan forventes at foreligge.

Stk. 4. Sundheds- og ældreministeren fastsætter en forretningsorden for Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen.

§ 37. Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvungen opfølgning efter udskrivning i henhold til § 13 d, tvangsfiksering, beskyttelsesfiksering, oppegående tvangsfiksering på Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland og aflåsning af døre i afdelingen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a.

Stk. 2. Godkender patientklagenævnet, at patienten frihedsberøves, kan spørgsmålet om udskrivning først på ny begæres prøvet i Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen, når der er forløbet 2 måneder efter nævnets afgørelse. Har

spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed været indbragt for retten, jf. stk. 1, regnes den nævnte frist fra rettens afgørelse.

Stk. 3. Godkender Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen, at der etableres tvungen opfølgning efter udskrivning, jf. § 13 d, stk. 1, kan spørgsmålet om den tvungne opfølgning efter udskrivning først på ny begæres prøvet i nævnet, hvis den tvungne opfølgning efter udskrivning forlænges, jf. § 13 d, stk. 6. Tvungen opfølgning efter udskrivning kan herefter begæres prøvet ved enhver forlængelse af tvungen opfølgning efter udskrivning, jf. § 13 d, stk. 6.

§ 38. Afgørelser fra Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen om tvangsbehandling, anvendelse af fysisk magt, indgivelse af et beroligende middel med magt, personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af patientstue på Sikringsafdelingen under Retspsykiatrisk afdeling, Region Sjælland, kan påklages til Det Psykiatriske Ankenævn.

Stk. 2-3. ---

§ 39. Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen offentliggør hvert år en beretning om sin virksomhed.

Stk. 2. Sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om indberetning af afgørelser fra Det Psykiatriske Patientklagenævn ved Statsforvaltningen og Det Psykiatriske Ankenævn og om offentliggørelse af afgørelser af generel betydning.

§ 6 a. Hvis den sundhedsperson, der er ansvarlig for behandling med assisteret reproduktion af en person, som har bopæl her i landet, vurderer, at der er tvivl om en enlig kvindes eller et pars evne

§ 33

I lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 93 af 19. januar 2015, som ændret ved lov nr. 264 af 16. marts 2016 og lov nr. 1688 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. To steder i § 6 a, stk. 1, 1. pkt., i § 6 a, stk. 1, 2. pkt., og § 6 a, stk. 2, 3. pkt., ændres »statsforvaltningen« til: »regionsrådet«.

til at drage fornøden omsorg for et barn efter fødslen, skal sundhedspersonen med den enlige kvindes eller parrets samtykke indsende oplysninger til statsforvaltningen med anmodning om, at statsforvaltningen træffer afgørelse om, hvorvidt der kan iværksættes behandling med assisteret reproduktion. Ved manglende samtykke fra den enlige kvinde eller parret til videregivelse af oplysninger til statsforvaltningen skal sundhedspersonen afvise at indlede behandling med assisteret reproduktion.

Stk. 2. Statsforvaltningen træffer afgørelse om, hvorvidt behandling med assisteret reproduktion kan iværksættes. Statsforvaltningen kan med den enlige kvindes eller parrets samtykke inddrage anden sagkundskab i vurderingen af forældreegnethed, inden behandling iværksættes. Ved manglende samtykke skal statsforvaltningen afvise, at der må indledes behandling med assisteret reproduktion.

Stk. 3. Afgørelser truffet i medfør af stk. 2, kan indbringes for Ankestyrelsen senest 4 uger efter afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren for Sundhed og Forebyggelse kan fastsætte nærmere regler om bestemmelserne i stk. 1-3.

§ 84. ---

Stk. 2. Formanden og de øvrige medlemmer af byfornyelsesnævnet udpeges af direktøren for statsforvaltningen, jf. dog stk. 3. Hverken formanden eller de bygningsagkyndige medlemmer må have særlig tilknytning til grundejer- eller private andelsbolig- eller lejerorganisationer eller være erhvervsmæssigt interesseret i ejendomshandler.

Stk. 3-5. ---

2. I § 6 a, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Regionsrådet«.

3. I § 6 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Et regionsråd kan samarbejde med et eller flere regionsråd om opgaverne forbundet med stk. 1 og 2.«

Stk. 3-4 bliver herefter til stk. 4-5.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

§ 34

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1228 af 3. oktober 2016, som ændret ved lov nr. 1562 af 19. december 2017 og § 3 i lov nr. 555 af 29. maj 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 84, stk. 2, 1. pkt., ændres »direktøren for statsforvaltningen« til: »Erhvervsministeriet«.

§ 86. Statsforvaltningen skal stille de fornødne lokaler til rådighed for nævnet og sørge for den nødvendige medhjælp til dette. Statsforvaltningen afholder endvidere alle udgifter, som nævnets virksomhed medfører, herunder vederlag til formanden og eventuelt vederlag til nævnets øvrige medlemmer, udgifter forbundet med sekretariatsbetjeningen af nævnet og udlæg, som formanden og medlemmerne har i anledning af hvervet.

§ 23. Kommunalbestyrelsens afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør heraf kan, for så vidt angår retlige spørgsmål, påklages til statsforvaltningen, jf. dog § 12, stk. 7, § 16 C, stk. 4, § 18 A, stk. 4, og § 25 D, stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelser kan i øvrigt ikke påklages til anden administrativ myndighed. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 3-4. ---

§ 24. Kommunalbestyrelsens afgørelser kan, når ikke andet er bestemt, påklages til statsforvaltningen inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2-3. ---

§ 97. ---

Stk. 2. Formanden beskikkes af direktøren for statsforvaltningen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Formanden skal have bestået juridisk kandidateksamen. Formanden må ikke have særlig tilknytning til grundejer-, bolig- eller lejerorgani-

2. I § 86, 1. og 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Erhvervsministeriet«.

§ 35

I byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1178 af 23. september 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 23, *stk. 1*, og § 24, *stk. 1*, ændres »statsforvaltningen« til: »Nævnenes Hus«.

2. I § 23, *stk. 2*, 2. pkt., ændres »Statsforvaltningen« til: »Nævnenes Hus«.

§ 36

I lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2016, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 1561 af 19. december 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 97, *stk. 2*, 1. pkt., ændres »direktøren for statsforvaltningen« til: »Transport-, Bygnings- og Boligministeriet«.

sationer eller være erhvervsmæssigt interesseret i ejendomshandler.

Stk. 3-7. ---

§ 36. ---

Stk. 2. Formanden beskikkes af direktøren for statsforvaltningen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Formanden skal have bestået juridisk kandidateksamen. Han må ikke have særlig tilknytning til grundejer- eller lejerorganisationer eller være erhvervsmæssigt interesseret i ejendoms-
handler.

Stk. 3-7. ---

§ 46. Afgørelser efter denne lov træffes med de undtagelser, der fremgår af stk. 2-4, og af § 4 d, stk. 3 og 4, § 9, stk. 22, 23 og 31-33, §§ 46 a-49, § 50, § 50 a, § 51, stk. 2, 2. pkt., § 56 a, stk. 1-4, § 58 i og § 58 j, jf. dog § 58 d, 2. pkt., af Udlændingestyrelsen.

Stk. 2-6. ---

§ 56 a. En uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet, får, medmindre ganske særlige grunde taler derimod, udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser. Har den uledsagede udlænding under 18 år været udsat for menneskehandel, skal der ved udpegningen af repræsentanten tages hensyn hertil. En organisation, som er godkendt hertil af udlændinge- og integra-

§ 37

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 810 af 1. juli 2015, som ændret ved § 2 i lov nr. 1879 af 29. december 2015 og § 21 i lov nr. 688 af 8. juni 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 36, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »direktøren for statsforvaltningen« til: »Transport-, Bygnings- og Boligministeriet«.

Udlændinge- og Integrationsministeriet

§ 38

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017, som bl.a. ændret ved § 1 i lov nr. 572 af 31. maj 2010, lov nr. 742 af 8. juni 2018 og senest ved § 3 i lov nr. 743 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 46, *stk. 1*, ændres »§ 56 a, stk. 1-4« til: »§ 56 a, stk. 1-5«.

2. § 56 a, *stk. 1, 5. pkt.*, ophæves.

tionsministeren, indstiller efter anmodning fra Udlændingestyrelsen en person til hvervet som repræsentant. Organisationen kan efter aftale med udlændinge- og integrationsministeren ansætte personer til at varetage hvervet som repræsentant. Repræsentanten udpeges af Statsforvaltningen.

Stk. 2. Er et barn, der er omfattet af stk. 1, fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse om udpegning af en repræsentant til varetagelse af barnets interesser, jf. stk. 1, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for sagen. Er barnet under 12 år, skal der finde en samtale sted som nævnt i 1. pkt., hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan ændre en afgørelse efter stk. 1, hvis ændringen er bedst for barnet.

Stk. 4. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 og 3 kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.

Stk. 5. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om behandling af sager efter stk. 1-4, herunder om klagers behandling.

Stk. 6. Hvervet som repræsentant til varetagelse af barnets interesser, jf. stk. 1, ophører, når

- 1) barnet er meddelt opholdstilladelse i Danmark og får udpeget en midlertidig forældremyndighedsindehaver efter § 28 i forældreansvarsloven,
- 2) barnet fylder 18 år,
- 3) barnet udrejser af Danmark,

3. I § 56 a, stk. 2, indsættes som 4. pkt.:

»Samtalen efter 1. og 3. pkt. kan gennemføres af den i stk. 1, 3. pkt. nævnte organisation.«

4. I § 56 a, stk. 3, ændres »Statsforvaltningen kan ændre en afgørelse efter stk. 1« til: »En afgørelse efter stk. 1 kan ændres«.

5. I § 56 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Anmodning om udpegning eller ændring af udpegningen af en repræsentant efter stk. 1 og 3 indgives til Familieretshuset, der behandler anmodningen efter reglerne i lov om Familieretshuset. Afgørelse om anmodningen træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten.«

Stk. 4-11 bliver herefter stk. 5-12.

6. § 56 a, stk. 4, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Familieretshusets afgørelser efter stk. 1 og 4, jf. stk. 2, kan indbringes for familieretten efter bestemmelserne i kapitel 12 i lov om Familieretshuset.«

7. I § 56 a, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-4, herunder om klagers behandling« til: »stk. 1-5«.

- 4) forældremyndighedsindehaveren indrejser i Danmark eller på anden måde bliver i stand til at udøve forældremyndigheden,
- 5) barnets ægtefælle indrejser i Danmark, eller
- 6) Statsforvaltningen træffer beslutning herom efter stk. 3.

Stk. 7. Forelægger Udlændingestyrelsen en sag vedrørende opholdstilladelse efter § 7 til et barn, der er omfattet af stk. 1, for Dansk Flygtningehjælp, jf. § 53 b, beskikker Udlændingestyrelsen samtidig en advokat for barnet, medmindre barnet selv har antaget en sådan. § 55, stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler for Udlændingestyrelsens beskikkelse af advokater efter 1. pkt.

Stk. 8. Udlændingestyrelsen beskikker en advokat for et barn, der er omfattet af stk. 1 og har fået afslag på opholdstilladelse efter § 7, medmindre barnet selv har antaget en advokat eller ganske særlige grunde taler derimod. Hvis barnet har fået udpeget en personlig repræsentant, jf. stk. 1, skal denne gøres bekendt med afgørelser om at beskikke en advokat for barnet. § 55, stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om Udlændingestyrelsens beskikkelse af advokater efter 1. pkt.

Stk. 9. Udlændingestyrelsen skal efter ønske fra et barn, der er omfattet af stk. 1, bistå barnet med at iværksætte en eftersøgning af forældrene eller andet familiemæssigt netværk til barnet, medmindre barnet kan tage ophold på et modtage- og omsorgscenter i hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Dette gælder dog ikke, hvis barnet er omfattet af § 2, stk. 1.

Stk. 10. Udlændingestyrelsen skal om muligt iværksætte en eftersøgning som nævnt i stk. 9, hvis barnet har været udsat for menneskehandel, medmindre særlige grunde taler herimod. Udlændingestyrelsen skal endvidere om muligt iværksætte en eftersøgning som nævnt i stk. 9, hvis ganske særlige grunde i øvrigt taler herfor.

Stk. 11. Eftersøgning af forældre eller andet familiemæssigt netværk, jf. stk. 10, kan ske i samarbejde med en eller flere organisationer, som er godkendt hertil af udlændinge- og integrationsmi-

8. I § 56 a, stk. 6, nr. 6, der bliver stk. 7, nr. 6, ændres »Statsforvaltningen« til: »Familieretshuset eller familieretten«.

nisteren. Udlændingestyrelsen og de nævnte organisationer kan i forbindelse med eftersøgningen af barnets forældre eller andet familiemæssige netværk udveksle oplysninger om barnets personlige forhold uden samtykke fra barnet eller den personlige repræsentant.

§ 58. Om salær og godtgørelse for udlæg til advokater, der beskikkes efter § 37, stk. 2, § 37 c, stk. 3, 2. pkt., § 40, stk. 6, 3. pkt., § 49, stk. 3, § 50, stk. 2, 3. pkt., § 50 a, stk. 2, 3. pkt., § 52, stk. 4, § 55, stk. 1, og § 56 a, stk. 7 og 8, gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

§ 8. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Opholder barnet sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, og har forældrene fælles forældremyndighed, skal kommunalbestyrelsen registrere barnet med bopæl hos den af forældrene, som forældrene over for kommunen erklærer sig enige om. Enighed anses ligeledes for at foreligge ved dokumentation over for kommunen af

- 1) indgåelse af et retsforlig om barnets bopæl,
- 2) indgåelse af en aftale om barnets bopæl over for statsforvaltningen,
- 3) indgåelse af en aftale om barnets bopæl, når det i aftalen udtrykkeligt er bestemt, at aftalen kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse, eller
- 4) at den ene forælder over for statsforvaltningen har accepteret at være samværsforælder.

Stk. 4. Opholder barnet sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, som på trods af fælles forældremyndighed ikke efter stk. 3 kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i

9. I § 58 ændres »§ 56 a, stk. 7 og 8« til: »§ 56 a, stk. 8 og 9«.

Økonomi- og Indenrigsministeriet

§ 39

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 646 af 2. juni 2017, som ændret ved § 25 i lov nr. 503 af 23. maj 2018 og lov nr. 747 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 8, *stk. 3, nr. 2*, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset«.

2. I § 8, *stk. 3, nr. 4*, ændres »statsforvaltningen« til: »Familiereetshuset eller familieretten«, og efter »samværsforælder« indsættes: », dog ikke når barnet har delt bopæl efter § 17, stk. 3, i forældreansvarsloven«.

3. I § 8, *stk. 4, 1. pkt.*, indsættes efter »forældreansvarslovens § 17, stk. 1,«: »§ 18 a, stk. 2,«.

CPR, skal barnet registreres med bopæl hos den af forældrene, der i medfør af forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, er bopælsforælder. Er der ikke taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, forbliver barnet registreret på den adresse, barnet havde, før uenigheden opstod, hvis denne adresse er en af de angivne adresser.

Stk. 5. Opholder barnet sig lige længe ad gangen hos hver af forældrene, som på trods af fælles forældremyndighed ikke efter stk. 3 kan anses for at være enige om registreringen af barnets adresse i CPR, og er der ikke taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, følger barnets bopælsregistrering bopælen for den forælder, som barnet forud for uenigheden havde fælles adresse med, hvis ingen af de angivne adresser er barnets hidtidige adresse. Er ingen af de angivne adresser barnets hidtidige adresse, og havde barnet forud for uenigheden fælles adresse med begge forældre, registreres barnet i CPR med bopæl i kommunen, men som fraflyttet den tidligere adresse, jf. § 6, stk. 4, indtil der er taget stilling til spørgsmålet om bopælsforælder efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1, eller § 26, stk. 1, eller der opnås enighed mellem forældrene om registrering af barnets bopæl, jf. stk. 3.

4. I § 8, *stk. 4, 2. pkt.*, og § 8, *stk. 5, 1. pkt.*, indsættes efter »§ 26, stk. 1,«: »og er barnets bopæl ikke fastlagt i medfør af forældreansvarslovens § 18 a, stk. 2,«.

5. I § 8, *stk. 5, 2. pkt.*, indsættes efter »§ 26, stk. 1,«: »barnets bopæl er fastlagt i medfør af forældreansvarslovens § 18 a, stk. 2,«.

Bilag 1

Dataindholdet i Det Centrale Personregister (CPR), jf. § 4 er følgende:

1)-6) ---

7) Slægtskabsoplysninger: Oplysning om personnummer på mor, far og børn samt angivelse af mor og far i feltet for indehavere af forældremyndigheden over mindreårige.

8)-18) ---

6. I *bilag 1, nr. 7*, ændres »samt« til: »,« og efter »mindreårige« indsættes: »og oplysning om delt bopæl efter § 18 a i forældreansvarsloven«.